

Algemene opmerkingen over de richtlijnen en het ontwerp MER

De opstellers van het plan MER stellen in de richtlijnen dat er een meer handhavend en verplicht beleid moet komen. Het stimulerende karakter van het GLB is net zijn sterke kant. Door goede praktijken te stimuleren en ook voldoende van deze praktijken te voorzien, ontstaat net de kans dat deze meer dan nodig gebruikt en definitief geïmplementeerd geen worden.

Door te pleiten voor meer verplichting, gaan de opstellers ook voorbij aan het feit dat de voorwaarden, in het strategisch plan de conditionaliteiten genoemd, reeds zeer zwaar zijn en niet gecompenseerd worden door hogere vergoedingen.

De opstellers van het rapport doen uitschijnen dat er zo goed als geen controle is op wat landbouwers op hun velden doen. Dit is een blamage voor zowel de landbouwsector als de Vlaamse administraties die hier heel veel tijd en moeite in steken. Vergeleken met andere Europese lidstaten is het percentage overtredingen niet groot, terwijl de controle wel intens is.

De opstellers verwijzen vaak naar regelgeving (bijvoorbeeld vernieuwde erosierichtlijn) die nog moet komen om maatregelen in het strategisch plan als zonder uitkomst te beschouwen. Waarom is dan bijvoorbeeld **de vernieuwde IPM regelgeving ook niet meegenomen**? Indien dit wel meegenomen zou zijn, zou de uitkomst van de MER op een aantal punten, waaronder de bufferstroken geheel anders geweest zijn. De Vlaamse regelgeving zet immer net heel sterk in op het voorkomen van puntvervuiling (belangrijkste oorzaak verontreiniging met pesticiden in het oppervlaktewater) en het voorkomen van drift.

In het ontwerp MER wordt er een schatting gemaakt hoeveel landbouwgrond er verloren gaat bij de uitvoering van GLMC 4 (13.353ha) en GLMC 8a (tussen de 9360 en 12.784 ha). Dit wordt als weinig significant aanzien terwijl dit op **het beperkte Vlaamse landbouwareaal wel degelijk een grote hoeveelheid is**. Er is geen onderscheid gemaakt tussen grasland en akkerland dat hierbij verloren gaat, terwijl het vermoeden is dat akkerland meer getroffen is dan weiland.

Het plan MER klinkt wel pessimistisch. Vaak komt dit gewoon omdat ervan uitgegaan wordt dat door het vrijwillige karakter de maatregelen weinig tot niet toegepast gaan worden. De opstellers concluderen heel correct op pagina 74 van het ontwerprapport dat de exacte effectbeschrijving zeer moeilijk is door het ontbreken exacte cijfers. Toch doen ze een poging via modellering en kengetallen uit het verleden een uitkomst te bepalen. Uiteindelijk is de uitkomst dat er weinig tot geen positieve effecten zullen zijn. Deze conclusie is echter uitermate voorbarig. De opstellers beschrijven dit op pagina 74, maar laten het verder na dit nog te vermelden, terwijl het wel van groot belang is. Dit getuigt enerzijds van een enge benadering van het vermogen van stimulerende maatregelen en anderzijds is dit een stuk wantrouwen naar de landbouwers toe. Dat de maatregelen uit pijler De negatieve ondertoon wordt dan weer niet bevestigd door de conclusie op pag 80 over de positieve uitkomst van de maatregelen in pijler 2 en de ecoregelingen uit pijler 1.

De opstellers van het plan MER hebben het dan weer wel bij het rechte eind als ze concluderen dat met een beperkt budget de mogelijkheden snel eindig zijn.

De eindconclusie, namelijk dat het strategisch plan een eervol compromis tussen beperkte middelen en output is, lijkt dan ook correct. Met de aanbeveling om meer middelen van pijler 1 naar de ecoregelingen te schuiven, wordt de bal misgeslagen. De vergoedingen van de ecoregelingen zijn nodig om onkosten en verloren inkomen te dekken en vormen als dusdanig niet altijd een stuk

**ALGEMEEN
BOERENSYNDICAAT**
met verstand van boeren

inkomen. De daarbij horende verlaging van de directe betaling zou dan kunnen betekenen dat landbouwers het GLB de rug toekeren en dat is dan weer geen goede zaak.

Opmerkingen en bezwaren bij het Vlaams strategisch plan

Het nieuwe GLB lijkt toch wel uit te blinken door een mateloze complexiteit en ongelimiteerde drang om landbouwers aan 1001 voorwaarden te laten voldoen vooraleer ze aan hun basistaak namelijk het voorzien van de burger in duurzame voeding tegen een te goedkope prijs kunnen voldoen. Dit staat ook omschreven in het strategisch statement.

De conditionaliteiten zijn best zwaar te noemen. Het pleidooi van sommigen in de maatschappij om deze nog verder te verzwaren is onbegrijpelijk en enkel gericht om boeren uit het vak te jagen en de deelname aan het GLB door landbouwers te ontmoedigen.

Het systeem van ecoregelingen, hoe goed ook bedoeld, is complex door de vele maatregelen en dito voorwaarden. Dit zou echter geen onoverkomelijk probleem mogen zijn, ware het niet dat de tijd tussen de bekendmaking en het moment van aanvragen zeer kort zal zijn. Het zal een bijna onmogelijke opdracht zijn voor zowel landbouwers als consultants om alles onder de knie te hebben zodat de juiste keuze gemaakt kan worden. (

Heel veel maatregelen zijn gericht op extensivering en daadwerkelijk uit gebruik nemen van productief areaal. Het is de vraag of dit in tijden van dreigende voedselschaarste wel nog zo'n goed idee is.

Bovenop alles dit zal de verlaging van zowel directe steun als andere steun zeer zwaar vallen. Als prijsnemers en slachtoffer van een falend Europees beleid, worden landbouwers weeral eens in de steek gelaten. De prijzen aan de primaire producent zijn niet kostendekkend. De kostenstijgingen gaan steeds sneller dan een eventuele stijging van de marktprijzen van primaire producten. Ook met dit GLB toont Europa zijn onmacht om een voedselvoorziening op maat van Europa en in tweed instantie de individuele lidstaat waar te maken.

De Europese Commissie gaat de Nationale strategische plannen toetsen aan zowel de Farm to Fork strategie als de Green Deal. Een aantal bepalingen uit deze verordeningen verzwakken de Europese landbouwer sterk. Buitenlandse import wordt hierdoor sterk bevoordeeld en buiten wat vage beloftes zijn er nog geen concrete acties tot een gelijk speelveld te komen.

De Vlaamse landbouwer wordt hier nog harder door getroffen. Door de specifieke context van verregaande verstedelijking en versnippering van het buitengebied, is de Vlaamse landbouwer een zwak broertje in Europa. Het nieuwe GLB biedt hier geen enkel antwoord waardoor deze positie versterkt zou kunnen worden. Ook het Vlaams strategisch plan voorziet niet in specifieke bepalingen, niettegenstaande de SWOT-analyse het probleem wel meerdere malen vermeld.

Vlaanderen zou meer moeten doen om de benarde situatie waarin de Vlaamse landbouwer er wonderwel in slaagt om wereldvermaarde producten te produceren bij Europa erkent te krijgen en zo meer middelen vrij te krijgen.

2.1 NODENANALYSE EN INTERVENTIESTRATEGIE (deel 1, pag 9 e.v.)

Voedselproductie is geen nood meer. De recente ontwikkelingen rond Oekraïne duwen Vlaanderen en Europa met de neus op het feit dat voeding zeer strategisch is. Daarom wordt dit best opgenomen in de nodenanalyse en als hoogste prioriteit aanzien.

In dezelfde zin is Nood 16: behoud van open ruimte en landbouw slecht gedefinieerd. Het behoud van een significante landbouw die de eigen bevolking kan voeden en daarnaast een bijdrage kan leveren aan het voeden van de Europese bevolking van primordiaal belang.

Het behoud van de open ruimte staat hiervan ten dienste. Het behoud van een kwalitatieve open ruimte en het behoud van landbouw wordt daarom best gesplitst.

2.1.4SpD. c: De positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren

Hier worden een aantal mogelijke maatregelen geformuleerd die elk op zich wel hun verdiensten zullen hebben. De kans op slagen van deze maatregelen staat of valt met hoe Vlaanderen en Europa ook via andere wetgeving de positie van de primaire producent in de keten verbetert. De wet op oneerlijke handelspraktijken is een eerste goede stap. Maar er zal nog bijkomende wetgeving en regularisatie nodig zijn om van gelijke of verbeterde onderhandelingsposities te kunnen spreken. Dit wordt hier dan ook best duidelijk benoemd.

3.8 Conditionaliteit

Het is tekenend voor dit GLB dat er op alle vlakken sterk verhoogde eisen zijn om toegang te krijgen tot directe en indirecte betalingen. In een normale context staan tegenover hogere eisen ook hogere vergoedingen. Europa presteert echter om tegenover hogere eisen een sterk verminderde vergoeding te zetten. In deze context worden de conditionaliteiten dan ook als een grote verzwarende gezien en een rechtstreekse aanslag op het landbouwinkomen. Er zijn immers extra inspanningen (= kosten) nodig die niet vergoed worden, niet vanuit Europese betalingen en al helemaal niet uit de markt.

De conditionaliteiten in Vlaanderen verhogen is daarom compleet ongewenst, tenzij daar echte compensaties (lees hogere financiële vergoedingen) tegenover staan.

3.8.2.1 GLMC 4: aanleg van bufferstroken langs waterlopen

Gedeeltes van Vlaanderen zijn enerzijds zeer rijk aan sloten en waterlopen en anderzijds ook rijk aan kleine percelen. De maatregel is beperkt tot de geklasseerde waterlopen, maar zou toch een groot effect kunnen hebben in een aantal Vlaamse landbouwgebieden. Het ontwerp MER komt op maar liefst 13.353 ha goede landbouwgrond die hierdoor uit productie genomen zou worden. Dit is een zeer grote oppervlakte.

Vooraleer deze maatregel in te voeren zou er een impactanalyse moeten gebeuren op perceelsniveau en per landbouwstreek. Duidt deze impactanalyse op zware gevolgen voor de Vlaamse landbouwers in de desbetreffende streken, dan moet Vlaanderen gebruik maken van de uitzonderingsmaatregel die de EC voorzien heeft.

Vlaanderen heeft in een vernieuwde IPM regelgeving sterke driftreducerende acties voorzien en allerlei maatregelen genomen om puntvervuiling te voorkomen. Dit volstaat om dezelfde resultaten te boeken als met deze bufferstroken.

3.8.3.2 GLMC 6: Minimale bodembedekking om kale grond te vermijden in de meest kwetsbare perioden

De grond zoveel mogelijk bedekt houden in erosiegevoelige gebieden, ook buiten de periodes dat er een productiegewas op staat is een goede landbouwpraktijk. De bodembedekking wordt hier echter verengd tot enkel vanggewassen, zoals voorzien in het mestdecreet. Dit is een zeer enggeestige kijk die volledig voorbijgaat dat niet overal de groenbedekkers verplicht vanggewassen moeten zijn en zodanig geen opening laat aan nateelten zoals wikken of klavers die onmiskenbare positieve effecten voor de bodem en de bodemvruchtbaarheid hebben.

Schrap de bewoording vanggewas in deze GLMC en vervang die door groenbedekker.

Andere Vlaamse wetten en decreten bepalen of een bodembedekker een vanggewas moet zijn en of de boer meer keuzevrijheid heeft.

3.8.3.3 GLMC 7: Gewasrotatie op bouwland, met uitzondering van gewassen die onder water worden geteeld

Deze GLMC vervangt de teeltdiversificatie zoals we die in het afgelopen GLB kenden.

Evalueer deze maatregel na een paar jaar. Zoals deze nu omschreven is, kunnen er overbodige handelingen gedaan worden.

3.8.4.1. GLMC 8a: Minimaalpercentage van het landbouwareaal dat bestemd is voor niet-productieve oppervlakten of elementen

De vraag laat zich zeer uitdrukkelijk stellen of het uit productie nemen van goede landbouwgrond nog wel van deze tijd is. 4% is immers niet onaanzienlijk en zal een invloed hebben op de voedselproductie.

De bepaling en controle erop van het subsidiabel areaal is er tot op heden op gericht om zoveel mogelijk niet-productieve elementen uit de verzamelaanvraag te weren. Als Vlaanderen deze GLMC wil behouden zoals hier voorzien, dan zullen deze niet-productieve elementen zoveel als mogelijk terug in de verzamelaanvraag moeten opgenomen worden.

Uit het ontwerp plan MER blijkt dat er tussen de 9630 en 12784 ha landbouwgrond uit productie gaat bij de toepassing van deze maatregel. Hoe kun je dit hier maatschappelijk draagvlak voor verwachten, gelet op de dreigende voedselschaarste en het gebruik van voedsel en landbouwproducten als strategisch wapen.

Herzie daarom deze maatregel en neem alle niet-productieve elementen die de afgelopen jaren uit de verzamelaanvraag zijn geweerd terug op. Zo wordt er inzicht gekregen in wat er al is en kan er meer doordacht tewerk gegaan worden, zonder grote invloed op de voedselproductie. Schrap verder de 4% verplichting en biedt mogelijkheden om dit anders in te vullen.

3.8.4.2 GLMC 8b: Behoud van landschapselementen

Er wordt belang gehecht aan diverse landschapselementen en ze worden in deze GLMC waardevol genoemd.

Erken dat alle KLE's belang hebben en zorg voor een beheersovereenkomst die voor het gehele Vlaamse grondgebied geldt i.p.v. gebiedsgericht.

4.1.2.1 agroforestry

Er wordt een maximum van 200 bomen voorzien. 200 volwassen bomen op een perceel zullen echter nog maar weinig landbouwproductie toelaten omwille van schaduwwerking. Het risico is dat er misbruik gemaakt wordt en dat percelen na een tijdje meer bos (tuin), zonder landbouwproductie zijn, dan volwaardig productieareaal.

Voorzie daarom een bijkomende voorwaarde en dat is een economisch relevante landbouwproductie. Wordt het perceel als weide gebruikt, dan zal de toestand ter plaatse bekeken moeten worden.

4.1.4 actieve landbouwer

Een goede definitie van wie nu eigenlijk in aanmerking komt voor GLB-steun is een vanzelfsprekende vereiste en is een daad van deugdelijk bestuur. Alleen een goede bepaling voldoet echter niet. Er zal een doorgedreven aandacht nodig zijn van de administraties om misbruik en uitwijkconstructies op te sporen.

Vermijd wel dubbelfinanciering. Wie reeds een vervangend inkomen geniet (uitgezonderd een tegemoetkoming vanwege ziekte of handicap) zou onder bepaalde voorwaarden van GLB-steun moeten uitgesloten worden.

Het hebben van een bepaalde standaardverdien capaciteit is niet verkeerd, maar er moet over gewaakt worden dat dit geen averechtse effecten heeft, zoals het uitsluiten van startende landbouwers.

Geef consequent voorrang bij de toekenning van GLB steun aan actieve landbouwers, zowel voor pijler 1 als pijler 2.

Het totale budget voor zowel pijler 1 als 2 is flink verlaagd. De steun toekennen aan wie deze nodig heeft is altijd al belangrijk geweest, maar in de komende GLB-periode is het nog meer van belang dan het al was. Het toekennen van steun aan derden (zoals voorgesteld in sommige beheersovereenkomsten) moet daarom vermeden worden.

4.1.6 nieuwe landbouwer

Een jonge landbouwer zoals bepaald in 4.1.5. moet succesvol een relevante opleiding gevolgd hebben. Dat is een correcte vereiste. Landbouwer is namelijk geen gemakkelijk beroep en de regelgeving is zeer uitgebreid en complex. Het is dan ook vreemd dat dit niet geldt voor nieuwe landbouwers (zaakvoerders).

Voorzie ook dat “nieuwe landbouwers” een landbouwrelevante opleiding hebben genoten.

4.2.1.1. betalingsrechten

Het systeem van de betalingsrechten staat niet ter discussie en wordt nergens als een probleem aanzien. Het systeem heeft een aantal voordelen en die worden best behouden.

5.1.1. Basisinkomen voor duurzaamheid

Doelstelling Spd a. wordt niet gehaald

Het impact assessment van de Europese Commissie duidt zelf duidelijk aan dat de bezuinigingen op het GLB een sterk negatief effect hebben op het inkomen van de landbouwers. De Europese Commissie heeft allerhande vrijhandelsakkoorden (o.a. Mercosur) afgesloten waarbij aangetoond is dat ze een negatief effect op het landbouwinkomen hebben. Deze negatieve effecten worden nergens gebufferd.

Terzelfdertijd worden de doelstellingen en eisen opgedreven, wat voor hogere kosten zorgt.

Nergens wordt er onderzocht of geduid of met dit GLB er een fatsoenlijk inkomen door de boer gehaald kan worden. Een MER is klaarblijkelijk vereist, maar een minimale economische impactanalyse is er teveel aan, tenzij Europa schrik heeft van de uitkomst.

Maak werk van een economische impactanalyse. Duurzaamheid zonder dat daar een rechtvaardige vergoeding tegenover staat is immers geen duurzaamheid

Maar ook zonder economische impactanalyse is duidelijk dat met de huidige inzet van middelen doelstelling SpD a onmogelijk kan gehaald worden. Aangezien de EC deze doelstelling wel wil halen, zijn aanpassingen nodig.

Aanpassingen kunnen op meerdere manieren. De basis is dat de primaire producten eerlijk vergoed worden en dat de verkoopprijs minimaal alle kosten dekt, ook de kosten die tot nu toe via GLB-gelden betaald werden en waar nu geen budget meer voor is. Daarnaast is het van belang dat Vlaanderen en België werk maken van een wet op landbouwprijzen die eerlijke prijzen afdwingt.

Herverdeling naar kleinere landbouwbedrijven:

Herverdelende steun is niet nodig.

Het strategisch plan geeft zelf al aan dat er weinig behoefte is aan herverdelende steun en dat een herverdelende steun waarschijnlijk de verkeerde doelgroep zal bevoordelen (zie de nodenanalyse pag 31). Toch wordt er een voorzien, niettegenstaande het geen verplicht te volgen Europees beleid is. Het gaat om een klein deel van het budget (5%), maar beter was om dit bedrag te herverdelen voor bedrijven tot 60ha.

Het is goed dat er een ondergrens voorzien wordt. Niettegenstaande er enkele nichebedrijven zijn die op minder dan 10ha een volwaardig inkomen halen, wordt op deze manier wel een groot deel ongewenste begunstigen uitgesloten van deze steun en komt het de actieve boer ten goede. De ondergrens van 10 ha is dus een goede keuze.

De bovengrens van 30 ha is echter wel laag, wat maakt dat deze steun eigenlijk vooral landbouwers in bijberoep ten goede zal komen. Zoals hierboven aangegeven is het beter om de bovengrens op 60 ha te leggen, zonder daarom het budget op te trekken. Dit zou ook jongere landbouwers ten goede komen, die veelal op wat grotere bedrijven werken.

Herbepijk de herverdelende steun en indien in belangrijke mate de verkeerde doelgroepen effectief bevoordeeld worden, is het beter deze niet toe te passen.

5.1.4 Gekoppelde inkomenssteun (pg 22 e.v.)

Het behoud van een gekoppelde steun is een noodzaak en de wil van politiek en maatschappij voor een verdere ondersteuning van de vleesveehouderij in Vlaanderen is meerdere malen uitgesproken.. De manier waarop de gekoppelde steun opgebouwd is, beantwoordt aan de bezwaren die her en der te horen waren tegen de vorige versie van de zoekkoeienpremie. De nieuwe gekoppelde steun gaat uit van de sterke punten van de sector. Tevens komt de gekoppelde steun tegemoet aan de wens van maatschappij en de vraag van de consument naar lokaal duurzaam rundsvlees.

Er is geen regeling voorzien voor bedrijven met zowel melk- als vleesvee. Zo'n regeling is nochtans wel nodig. Aan de ene kant is het niet de bedoeling dat ruwvoeder, bestemd voor melkvee bij het vleesvee gerekend wordt, maar anderzijds mag het ook niet de bedoeling zijn dat er bedrijven die in aanmerking zouden moeten kunnen komen, alsnog uit de boot vallen.

De voorwaarden zijn proportioneel opgebouwd. De percentages eigen voederverzorging zijn nog niet ingevuld. Hier moet de nodige realiteit aan de dag gelegd worden. Bij een grasland/akkerland verhouding van 10/1 moet je niet voldoen aan de voederverwaarde. Dit is een volstrekt onrealistische verhouding. Deze bedrijven zullen weliswaar door het hoge percentage grasland gemakkelijk voldoen aan de ruwvoederverwaarde, maar zijn voor de aanvoer van eiwitten,

bijkomende energie en zaken zoals stro volledig afhankelijk van externe inputs. **Dit is niet wenselijk en daarom wordt de ratio beter verlaagd naar 7,5/1.**

De gekoppelde steun voor vleesvee is een degressief bedrag. Dat is niet logisch en evenmin wenselijk. In de steun zijn er voorwaarden ingebouwd die grote bedrijven eigenlijk al uitsluit. De voorwaarde dat x% dieren op de weide moet lopen of toegang tot de weide moet hebben, zet een rem op het aantal zoogkoeien waarvoor een premie aangevraagd kan worden. Boven een bepaald aantal zoogkoeien wordt het zeer moeilijk om die allemaal weidegang te geven.

In de geest van de regeling is het de bedoeling om net zoveel mogelijk dieren te laten grazen. Het degressieve van de premie geeft daarom een verkeerd signaal uit.

De kosten die gemaakt moeten worden om aan de voorwaarden te voldoen, zullen voor een kleiner bedrijf niet noodzakelijk hoger liggen dan voor het grote bedrijf. Het is net voor de grotere bedrijven dat de kost om te voldoen groter is.

Maak de premie niet degressief en beloon elk bedrijf dat voldoet aan de voorwaarden van deze duurzame premie op dezelfde manier.

5.1.6 Ecologisch beheerd grasland

Er is nu enkel voorzien om akkerdistels plekgewijs te bestrijden. Dit zou best uitgebreid worden met o.a. Sint-Johanneskruidkruid. Door een slechte bestrijding in bermen en andere gebieden is dit onkruid een ware plaag in veel weides en ook de aanleiding voor veel chemische ingrepen, tot complete vernieuwing toe. De lijst kan later nog uitgebreid worden met andere invasieve soorten die giftig zijn voor dieren en dus volstrekt ongewenst in weides.

Distelbestrijding is van groot belang, maar ook andere volstrekt ongewenste onkruiden moeten bestreden kunnen worden.

5.1.7 Organisch koolstofgehalte in de bodem. (pag 39 e.v.)

Aandacht voor het organisch koolstofgehalte van de bodem is zeker goed.

Voor actie 1 moeten alle percelen van het bedrijf in rekening gebracht worden. De vraag is hoe realistisch dit is voor een actieve boer. Een eenvoudige rekenoefening met de rekentool, aangereikt door het departement L&V, toont aan dat het zelfs met een aangepast economisch rendabel bouwplan het zeer moeilijk is om aan de vereisten te voldoen. Het zou jammer zijn om hier de kans te laten liggen om een sterk stimulerend beleid te voeren.

Actie 2 is nu beperkt tot compost, stalmest en houtsnippers. Houtsnippers is voor grotere oppervlaktes eigenlijk niet haalbaar. Maar er zijn nog andere mogelijkheden om organische stof aan de bodem toe te voegen. Denk hierbij in de biologische teelt aan de maaimeeststoffen en in de toekomst zullen er nog andere opduiken.

5.1.8 Teelt van milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige gewassen (pag 51 e.v.)

Actie 3 & 4 is enkel mogelijk in soortenbeschermingsgebieden. Dit is te eng beschreven en sluit gebieden a priori uit, waar in het vorige GLB wel resultaten gehaald zijn. Buiten soortenbeschermingsgebieden zou het ook mogelijk moeten zijn, eventueel op aangeven van ANB.

5.1.9 Voortzetting biologische landbouw (pag 63 e.v.)

Het is vreemd dat de steun voortzetting biologische landbouw beperkt blijft tot 20ha en dat er steun vanaf 0 ha verleend wordt.

Met het oog op de professionalisering van de biosector komen er steeds meer grotere bedrijven bij

die niet zozeer gericht zijn op een nichemarkt, maar veeleer op de bevoorrading van de gemiddelde burger of andere afnemers. Deze bedrijven worden nu in de steek gelaten door een zeer lage drempel van 20ha in te bouwen. Het zou beter zijn deze drempel hoger te leggen.

Bijkomend is het weinig consequent om bij de omschakelpremie geen drempels in te bouwen en bij de voortzettingspremie al heel snel de steun af te toppen. De markt voor bioproducten is te weinig volwassen en de consument is te weinig bereid om een correcte prijs te betalen, om deze bedrijven toe te laten hun inkomen uit de markt te laten halen.

5.1.11 Mechanische onkruidbestrijding.

Het komt tegemoet aan de verzuchtingen van landbouwers om deze maatregel te hervormen tot een eenjarige maatregel. Dit verlaagt de instapdrempel en zorgt voor meer animo om dit toe te passen.

5.1.12 Teelttechnische erosiebestrijdende technieken

Bij actie 3 wordt hier vollelds zaaien van maïs genoemd, zonder dit verder te specificeren. Ook ruitzaai van maïs op 37,5 cm scoort zeer goed in testen. Onderzoek van de WUR resulteerde in 60% minder afspoeling op hellende zandgronden in Limburg.

Overweeg de ruitzaai van maïs als erosiewerende maatregel

5.1.15 Bodempaspoort voor een duurzaam bodembeheer op bedrijfsniveau (pag 104 e.v.)

Wie gaat deze gegevens beheren en wiens eigendom zijn ze? Er kunnen hier gevoelige gegevens tussen zitten (bijvoorbeeld percelen met een zeer laag OC-gehalte waar de boer weliswaar aan het werken is) die in extremis zelfs tot een sanctie zouden kunnen leiden. Dit kan en mag nooit de bedoeling zijn van een dergelijke maatregel.

De Overheid beschikt al over een zeer grote databank aan gratis verkregen gegevens. Daar zouden er met deze ecoregeling nog een pak kunnen bijkomen. Er is daarom strikte regelgeving nodig over wat wel en niet kan hiermee. Een handhavend beleid voeren op basis van gegevens hieruit kan voor het ABS zeker niet. Evenmin kan er rechtstreeks beleid gemaakt worden, gebaseerd op gegevens uit deze databank.

Maak werk van een onafhankelijk orgaan dat het bodempaspoort beheert

5.3.3 Aanpassingen in voedermanagement op bedrijfsniveau bij rundvee om emissies broeikasgassen te verminderen (pag 169 e.v.)

5.3.7 Onderhoud boslandbouwsystemen (pag 196 e.v.)

Niettegenstaande deze maatregel gericht is op actieve landbouwers wordt er nergens als voorwaarde gesteld dat er, naast een eventuele houtproductie ook een landbouwkundige productie moet zijn die geen producten zijn die komen van de bomen. Deze voorwaarde is nochtans essentieel om van boslandbouw te kunnen spreken en er tevens voor te zorgen dat er geen tuinen op een verdoken manier gesubsidieerd wordt. Het kan aanlokkelijk zijn om een stukje grond aan te planten met een paar rijen bomen of struiken en het gras ertussen gewoon te maaien zoals een gazon, zonder verder gebruik. Dit is geen boslandbouw en verdient ook geen ondersteuning.

Controleer nadrukkelijk op landbouwproductie.

5.3.8 Beheerovereenkomsten voor het bufferen van kwetsbare natuur of natuurlijke elementen of het creëren van ecologische verbindingen (pag 202 e.v.)

Het is bizar en verontrustend dat deze beheersovereenkomst opgezet wordt voor anderen dan actieve landbouwers. Het gaat over een beheersinstrument specifiek gericht op landbouwgebruikspercelen in beheersgebieden. Als gebruiker zijn ze dus de benadeelde partij en is het niet meer dan logisch dat een dergelijke maatregel voor hen openstaat. Wordt deze maatregel ook voor anderen dan actieve landbouwers opgezet, dan is dit nefast voor de actieve landbouwer en de beschikbaarheid en toegang tot grond.. De bedragen zijn immers relatief hoog en zodanig aantrekkelijk voor een grondbezitter om dit als een rendabele investering te zien. Het opzetten voor derden zet tevens de deur open voor uitgesloten begunstigen om allerlei schijnconstructies op te zetten om zodanig ook hiervan te kunnen profiteren.

Zet de actieve boer voorop.

5.3.9 Beheerovereenkomsten voor het onderhoud van houtige kleine landschapselementen (pag 216 e.v.)

De reikwijdte van deze beheersovereenkomst wordt verengd tot enkel de gebieden die aangeduid zijn. Dit maakt dat een KLE buiten deze gebieden als minderwaardig beschouwd worden. Terwijl ze ook daar best waardevol zijn. Het is evenmin een daad van deugdelijk bestuur, aangezien er in de voorgaande periodes ook voor deze KLE's een vergoeding is betaald en het resultaat goed bevonden is. Daarom wordt deze beheersovereenkomst best opengesteld voor KLE's over geheel Vlaanderen.

Het openstellen van deze beheersovereenkomst voor anderen dan actieve landbouwers maakt dat er ook andere zaken gesubsidieerd worden dan specifieke KLE's zoals bedoeld in de voorwaarden. Denk hierbij maar aan bomensingels rond paardenweides (pistes).

De vergoeding wordt berekend per hectare of per stuk (in geval van knotwilgen. In de maatregel is niet bepaald hoe de eoppervlakte bepaald wordt. Dit wordt best verduidelijkt en ruimer dan enkel waar de singel (stammen). De totale breedte (breedte van de houtwal, inclusief overhang) wordt hier idealiter in rekening gebracht. Hiermee wordt het wat groter en breder uitgroeien van een houtsingel gestimuleerd.

Laat de BO voor het onderhoud van KLE overal in Vlaanderen toe en beperk het tot de actieve landbouwer.

5.3.10 Beheerovereenkomsten ter bescherming van fauna en flora gebonden aan landbouwactiviteiten (pag 228 e.v.)

Hier geldt dezelfde opmerking als onder 5.3.8. Het is uiterst vreemd dat een dergelijke beheersovereenkomst opengesteld wordt voor anderen dan actieve landbouwers. Een aantal van de voorgetelde maatregelen hebben een productie die een actieve landbouwer ten goede kunnen komen. Bij openstelling voor iedereen staat de deur voor misbruik meer als wagenwijd open en het vormt ook een bedreiging voor de beschikbaarheid van gronden voor de actieve landbouwer.

5.3.19. LEADER – Opmaak Lokale Ontwikkelingsstrategie (pag 299 e.v.)

We missen hierbij een belangrijke voorwaarde, nl. dat in de plaatselijke groepen de actieve landbouwers vertegenwoordigd moeten zijn. Die vertegenwoordiging moet representatief voor het werkgebied zijn.

LA DIVERSITÉ DES ASSOLEMENTS

Dans le cadre du « paiement vert », l'agriculteur doit cultiver sur ses terres arables plusieurs cultures différentes.

Sont, dans ce cadre, comptabilisées comme cultures différentes des cultures de **genres botaniques différents** : par exemple un blé (genre *triticum*) et un seigle (genre *secale*) constituent deux cultures différentes. À l'inverse, tous les maïs (genre *zea*) ne constituent, pour le calcul de la diversité, qu'une seule culture : il en est de même pour le blé dur et le blé tendre (tous les deux du genre *triticum*).

Cependant, il existe une exception : les espèces des genres brassicacées, solanacées et cucurbitacées sont, pour le nombre de culture, distinguées espèce par espèce.

Ainsi, la pomme de terre et la tomate (toutes les deux du genre *solanum* qui appartient à la famille des solanacées), comptent bien pour deux cultures au sens de la diversification des assolements.

Par ailleurs, par exception aux règles indiquées ci-dessus, une culture d'hiver et une culture de printemps constituent deux cultures distinctes, même s'il s'agit du même genre (la date de semis sert de référence).

Ainsi, un blé de printemps et un blé d'hiver comptent pour deux cultures

Dans des cultures semées en mélange, chaque mélange comportant des espèces différentes des autres mélanges peut compter pour une culture différente.

Dans le cadre de cultures conduites sur des rangs distincts (par exemple en alternance un rang de tomate et un rang de pomme de terre), on divise la surface par le nombre de cultures qui couvrent au moins 25% de la surface, chacune de ces cultures étant réputée occuper la surface résultante de ce calcul.

Comptent également comme des cultures les terres mises en jachères et les prairies temporaires de cinq ans ou moins (terres consacrées à la production d'herbe ou autres plantes fourragères herbacées). En revanche, sur ces surfaces, les mélanges, quels qu'ils soient, comptent pour une seule culture.

Seules les cultures principales (soit celles déclarées à la PAC) sont comptabilisées au titre de la diversité des assolements : les cultures dérobées ou intermédiaires ne rentrent pas en ligne de compte pour la diversité.

Le nombre de cultures et les limites de surface à respecter

Le nombre de cultures dépend en premier lieu de la surface en terres arables de l'exploitation :

- ➔ si elle est strictement inférieure à 10 ha, l'exploitation n'est pas soumise au critère de diversité des assolements ;
- ➔ si elle est comprise entre 10 et 30 ha, deux cultures différentes doivent être cultivées au minimum, la culture la plus importante ne dépassant pas 75% de la surface arable, sauf s'il s'agit d'une prairie temporaire ou d'une jachère ;
- ➔ si elle est strictement supérieure à 30 ha, au moins trois cultures différentes doivent être cultivées, avec :
  - la culture la plus importante ne dépassant pas 75% de la surface arable ;
  - la somme des surfaces des deux cultures les plus importantes ne dépassant pas 95% de la surface arable,
  - par exception aux deux points précédents, si la culture la plus importante est une prairie temporaire ou une jachère, pas de pourcentage maximum pour cette culture, mais la seconde culture la plus importante ne doit pas occuper plus de 75% de la surface arable restante, sauf si elle est elle-même une prairie temporaire ou une jachère.

Dans deux cas particuliers, l'exploitation n'est pas soumise au critère de diversité des assolements, quelle que soit sa surface arable, lorsque :

- ➔ la somme des surfaces en prairie temporaire et jachère dépasse 75% de la surface arable, et que la surface arable restante est inférieure ou égale à 30 ha ;
- ➔ la somme des surfaces en prairie permanente, prairie temporaire et riz dépasse 75% de la SAU, et que la surface arable restante est inférieure ou égale à 30 ha.

Photographies ©Photothèque/Min.Agr.Fr

LE « PAIEMENT VERT »

Version révisée du 24 avril 2015

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek met betrekking tot het plan voor het Vlaamse

landbouwbeleid in de periode 2023 – 2027, bezorg ik u bij deze mijn bezwaarschrift.

Ik schaar mij volledig achter het gezamenlijke bezwaarschrift ingediend door de natuur- en milieubewegingen Natuurpunt, WWF, de West-Vlaamse Milieufederatie, Greenpeace, de Limburgse Milieukoepel en Bond Beter Leefmilieu.

Ik herneem hierbij hun belangrijkste opmerkingen:

De Vlaamse plannen getuigen van een **gebrek aan ambitie**. Een visie over waar we met onze landbouwsector naartoe willen, ontbreekt. En er wordt amper rekening gehouden met milieudoelstellingen.

5 cruciale punten die de natuur- en milieuverenigingen aanbrengen tijdens het openbaar onderzoek, en die ik persoonlijk ook wil indienen:

1. De doelstellingen liggen niet in lijn met de **ambities van de Europese Green Deal**. Er is geen duidelijke strategie, er zijn geen duidelijke doelstellingen en er is geen gewenste impact van de voorgestelde maatregelen geformuleerd.
2. Er is een **gebrek aan alignering met andere problematieken en beleidsdoelen**. Zo is het onduidelijk hoe dit landbouwbeleid bijdraagt aan:
  - propere waterlopen tegen 2027
  - een stijging van biologische landbouw (EU doelstelling: 25%)
  - een daling van het aantal pesticiden (EU doel: -50%)
  - een daling van onze methaanuitstoot (-30%)
  - nitraat in lijn met draagkracht milieu
3. De **vaste voorwaarden om subsidie te ontvangen (=de conditionaliteit) zijn niet ambitieus genoeg**. Vlaanderen volgt een logica van 'no gold-plating', waarbij niet verder gegaan wordt dan de Europese minimumvraag. Het Vlaamse landbouwbeleid moet echter uitgaan van de Vlaamse uitdagingen en de inspanningen die nodig zijn om deze aan te pakken, in plaats van zich te verschuilen achter de Europese lat.
4. Met een aanzienlijk budget voor **ecoregelingen** wordt landbouwers de kans geboden om extra inspanningen te leveren voor natuur en milieu. Er is een brede keuze voor maatregelen van verschillende ambitie. Maar deze **keuze is vrijblijvend**, en er is geen duidelijke strategie die ervoor zal zorgen dat dit budget efficiënt ingezet zal worden om toe te werken naar een duurzaam landbouwsysteem.
5. Het **Plan MER slaagt er niet in om de impact van het Vlaamse landbouwbeleid door te rekenen op onze lucht-, water- en bodemkwaliteit** zowel door een gemis aan data en meetsystemen als door een gebrek aan concrete doelen.

Daar bovenop wil ik nog graag mijn eigen opmerkingen meegeven:

1. De focus ligt te veel op gedwongen schaalvergroting voor de landbouwbedrijven. De gezondheid van ons leefmilieu is veel beter gediend met meer **kleinschalig en lokaal** werkende bedrijven, en dus verdienen zij veel meer aandacht en ondersteuning.
2. Landbouwers zijn best wel bereid om te investeren in milieuvriendelijke maatregelen, alleen kost hen dat vaak te veel geld en inspanningen om ze te kunnen realiseren. Velen onder hen zullen daardoor hun bedrijf noodgedwongen moeten sluiten, met sociale drama's als gevolg. Het is dan ook absoluut noodzakelijk dat de overheid hen hierin ondersteunt door **voldoende financiële subsidies** enerzijds, en een **stevig sociaal vangnet** anderzijds.

Na de tientallen jaren dat we als maatschappij al heel goed weten dat we onze leefwereld aan het kapotmaken zijn door steeds maar weer het grote geldgewin op de eerste plaats te zetten, verwacht ik dat er nu eindelijk doortastende, sociaal rechtvaardige maatregelen worden genomen die het overleven van de huidige jonge en de komende generaties voorrang geven.

Verlaat het pad van het lakse Vlaamse milieubeleid van de laatste jaren, en maak Vlaanderen trots door er nu resoluut voor te kiezen de beste leerling van de klas te worden op vlak van milieubescherming.

AGENTSCHAP NATUUR & BOS

Vlaamse overheid

Adviezen en Vergunningen
Oost- en West-Vlaanderen
Koningin Maria Hendrikaplein 70 bus 73
9000 GENT

T 09 276 20 30

aves.ovl.anb@lne.vlaanderen.be

Departement Omgeving
Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en
-projecten
Directie Gebiedsontwikkeling
Team MER
Koning Albert II laan 20 bus 8
1000 Brussel

uw kenmerk

PL0272

vragen naar/e-mail

Delphine de Hemptinne

ons kenmerk*

22-201378

telefoonnummer

09/276 20 24

bijlagen

datum

Betreft: advies op ontwerp plan-MER

Onderwerp

Adviesvraag ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027 ikv openbaar onderzoek.

Datum van ontvangst

14 januari 2022

Aanvrager

Naam Departement Landbouw en Visserij

Rechtsgrond

Dit advies wordt verstrekt door het Agentschap voor Natuur en Bos op basis van de volgende wetgeving:

- Art. 4.3.4., §4, 3° en Art. 4.3.8., §3 decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid
- Artikel 2, § 4 besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage
- Artikel 36ter natuurdecreet van 21 oktober 1997 (in het kader van passende beoordeling)

Bespreking ontwerp tekst

Alternatieven

Uit de beschrijving van de referentiesituatie blijkt duidelijk de negatieve trend van de natuurwaarden in en buiten Speciale Beschermingszone tgv landbouwactiviteiten (akker- en weidevogels, verdroging van bodems tgv grondwaterwinningen, afname organische stof in landbouwbodems, slechte waterkwaliteit van de waterlopen, verzuring en vermessing, bodemverstoring, achteruitgang van diverse soorten...). Uit het MER blijkt dat voor sommige disciplines gedurende enkele jaren een verbetering merkbaar was, maar deze werd de laatste jaren niet aangehouden, waardoor de trend opnieuw negatief is.

In de aanvullende nota wordt aangegeven dat de negatieve trends op vlak van natuurwaarden worden veroorzaakt door de landbouwsector in zijn geheel en niet door de implementatie van het GLB. Dit is terecht, niettemin maakt deze context duidelijk dat het noodzakelijk is om ook via het GLB alle mogelijke initiatieven te nemen om bij te dragen aan het wegwerken en omkeren van de negatieve trends. Het voorliggende MER zou hiervan een evaluatie moeten maken (zie ook volgende punt).

Milieubeoordeling van het GLB-SP-programma 2023-2027

De milieubeoordeling voor wat betreft de natuurlijke en biologische kwaliteit (5.1.10) is slechts een beschrijving/beoordeling van de huidige situatie wat betreft natuurbehoud en biodiversiteit in het agrarisch gebied. Van het MER wordt verwacht dat het ingaat op wat de titel zelf van dit hoofdstuk aangeeft, nl. een volwaardige beoordeling van het GLB-SP-programma 2023-2027. Wat zal concreet de bijdrage zijn van voorliggend SP, hoe draagt deze extra bij t.o.v. het huidige PDPO III en hoe zullen de negatieve trends zoals hoger omschreven, gekeerd worden via voorliggend SP? Dit zijn vragen waar het MER minstens zou moeten op ingaan.

De milieubeoordeling voor wat betreft de natuurlijke en biologische kwaliteit werd kwalitatief beoordeeld tov de huidige situatie als referentie en ook t.o.v. een alternatief waarbij het huidige PDPO III zou voortgezet worden. In de mate van het mogelijke is er ook een kwantitatief onderzoek gebeurd.

Onze bezorgdheid blijft dat het totale areaal (blijvend) grasland nog steeds kan afnemen. Om dat (potentiële) verlies te compenseren worden vrijwillige ecoregelingen en agro-milieu-klimaatmaatregelen aangeboden aan de landbouwer. Het is echter onduidelijk in welke mate dit verlies zal kunnen gecompenseerd worden en hangt af van de "goodwill" van elke individuele landbouwer.

Passende beoordeling

De passende beoordeling werd na de kennisgeving en het overleg grondig herwerkt en aangevuld.

Uit de beschrijving van de referentietoestand kunnen we concluderen dat meerdere milieudrukken nog steeds te hoog zijn en de laatste jaren niet altijd een positieve trend vertonen:

- Vermesting: het grootste deel van de MAP-meetpunten in Vlaanderen (79%) vertoonde geen verandering tussen 2010 en 2020, slechts 15% vertoont een gunstige trend. Ook de gemiddelde orhtofosfaatconcentratie vertoont een schommelend patroon.
- Verzuring: in het begin van de jaren 2000 hebben de verplichting van bouwen van AEA-stallen en het emissiearme inbrengen van mest voor een sterke daling gezorgd, deze is echter afgevlakt vanaf 2007 ten gevolge van de groei van de veestapel. De bijdrage aan de kritische depositiewaarde kende een daling eind jaren 2000, maar sindsdien vertoont deze een schommelend patroon. De KDW wordt nog steeds in 63% van de habitatoppervlakte voor stikstofgevoelige habitats overschreden.
- Oppervlaktewater: terwijl de laagste nitraatconcentraties tussen 2013-2015 werden opgetekend, is er sinds 2016-2017 een toename zowel van het percentage overschreden meetplaatsen als van de gemiddelde nitraatconcentratie. Wat de fosfaatnormen betreft, is er de laatste 10 jaar geen duidelijke trend waargenomen en in 2019-2020 vertoont 64% van de meetplaatsen een overschrijding. Ongeveer de helft van de pesticiden vertoont nog steeds geen duidelijke trend, de overige helft vertoont wel een duidelijke verbetering, o.a. ten gevolge van pesticiden waarvoor een gebruiksbeperking en/of verbodsbepaling werd ingevoerd.

De algemene ecologische toestand van de oppervlaktelichamen is nog duidelijk ontoereikend, en met de trage verbetering is het niet haalbaar om tegen 2027 alle waterlichamen in een goede toestand te brengen.

Uit de bespreking blijkt dat meerdere maatregelen een gunstig effect zullen hebben op de bodem en waterlopen, andere zullen eerder een gunstig effect hebben op biodiversiteit, de lokale fauna en flora.

Bij de kwalitatieve beoordeling, ic. "Basisinkomenssteun voor duurzaamheid + aanvullende herverdelende inkomenssteun voor de duurzaamheid EN Aanvullende inkomenssteun jonge landbouwer" wordt aangegeven dat *In vergelijking met het lopende GLB-plan wordt verwacht dat de nieuwe aanpak met conditionaliteit een positiever effect heeft op het verminderen van de milieu-impact gerelateerd aan landbouwactiviteiten*. We vragen ons af hoe tot deze conclusie gekomen wordt. Meer bepaald is uit het strategisch plan niet eenduidig af te leiden hoe in Vlaanderen invulling gegeven zal worden aan "GLMC 9: verbod op het omzetten en omploegen van EKBG aangeduid zowel binnen als buiten Natura 2000-gebieden". Er zijn momenteel immers nog steeds habitatgraslanden en leefgebieden van soorten in SBZ die niet zijn aangeduid als EKBG en dit, op basis van voorliggende strategisch plan GLB, wellicht niet zullen zijn na 2023.

Bij sommige maatregelen wordt aangegeven dat ze slechts een onrechtstreeks of zelfs geen effect zullen hebben op biodiversiteit. Zo de 'VLIF opstart- en overnamesteun voor jonge landbouwers', dit zal geen effect hebben voor zover deze bedrijven zich op voldoende afstand bevinden van habitatrichtlijngebieden.

Er wordt verwacht dat het nieuwe GLB een positiever effect zal hebben op de natuurwaarden in SBZ, vergeleken met het huidige GLB 2014-2020. Zo zullen productieve investeringen, gericht op het verduurzamen van de landbouwactiviteit enkel een VLIF-steun kunnen krijgen, indien deze vergund zijn.

Het effect van sommige maatregelen is moeilijk te achterhalen, gezien de locatie niet gekend is. De efficiëntie van sommige maatregelen zou inderdaad groter zijn indien deze gegroepeerd gebeuren, waarbij de inzet van adviesdiensten, vorming en samenwerking een belangrijke stimulans kunnen zijn.

Het Agentschap voor Natuur en Bos kan de redenering volgen dat het voorgenomen GLB-plan op zich zelf niet meteen een negatieve impact zal veroorzaken op de Speciale Beschermingszones en adviseert het ontwerp Plan-Mer gunstig.

Het agentschap voor Natuur en Bos betreurt echter dat de impact van meerdere maatregelen niet gekwantificeerd wordt of dat er geen kwantitatieve ambitie wordt vastgelegd.. Er bestaat dan ook geen zekerheid dat de negatieve of schommelende trends van meerdere milieudrukken die vandaag bestaan in het landbouwgebied of die gekoppeld zijn aan de landbouwpraktijken met dit plan zullen positief zullen beïnvloed worden. Kortom, het ANB betreurt dat er geen concrete aanbevelingen worden gedaan om de druk op de Speciale Beschermingszones meer te beperken.

Hoogachtend

Jeroen Nachtergaele
Entiteitshoofd Adviezen, Vergunningen, Erkenningen en Subsidies (AVES)

NOTA

AVBS
Kortrijksesteenweg 1144 J
9051 Sint-Denijs-Westrem
T (09) 326 72 14

Datum 14 maart 2022

Betreft

Reactie AVBS – Openbaar onderzoek plan MER GLB 2023

REACTIE DÉ SIERTEELT- EN GROENFEDERATIE, AVBS – OPENBAAR ONDERZOEK PLAN MER – GLB 2023**1 INLEIDING**

Dat het GLB een beleid is met vele doelstellingen, is een understatement. Het Europees Gemeenschappelijk landbouwbeleid blijft echter een landbouwbeleid, geen natuurbeleid. Dat vertrekpunt is van het grootste belang bij het maken van beleidskeuzes. Binnen die context erkent en ondersteunt AVBS dat het GLB volgens zijn doelstellingen en volgens zijn mogelijkheden een belangrijke bijdrage heeft en zal hebben aan de doelstellingen van de Europese Green Deal. Op voorwaarde dat er ook economische ruimte is op de bedrijven. De Vlaamse siertelers en boomtelers zijn gemotiveerd om aan de doelstellingen bij te dragen, aangezien zij ook de eersten zijn die getroffen worden door de negatieve gevolgen van minder biodiversiteit, een warmer en volatieler klimaat, en een slechter milieu. Bovendien produceert de sierteeltsector planten die een deel zijn van de klimaatoplossing en daardoor een onmisbare bijdrage kunnen leveren aan verschillende Europese doelstellingen. De sierteelt- en boomkwekerijsector in Vlaanderen beslaat ongeveer 6000 ha, waarvan 5000 hectare openlucht teelten. Op deze oppervlakte wordt een grote productiewaarde geteeld, zijnde 535 miljoen euro. Het is nu aan beleidsmakers om het GLB zo te implementeren, dat ook de siertelers hun plaats krijgen in het beleid en dat ze in de mogelijkheid gebracht worden om verder verduurzamende stappen te ondernemen. Om dit te bereiken dient het GLB doelgericht, effectief en efficiënt te zijn. En om dat te kunnen is het een absolute voorwaarde dat het GLB haalbaar en betaalbaar ingevuld wordt.

2 ALGEMENE REACTIE

Land- en tuinbouw is als sector uitstekend geplaatst om bij te dragen aan de milieu en klimaatdoelstellingen. Land- en tuinbouwers zijn wel degelijk bereid om hun deel van de verantwoordelijkheid rond de milieu- en de klimaatproblematiek op te nemen, weliswaar binnen de mogelijkheden van het landbouwbeleid en voor wat hun aandeel betreft. En in balans met de economische en sociale doelstellingen. Het Vlaams GLB moet daarbij zorgen voor een flexibel, stimulerend en doelgericht kader dat aangepast is aan de landbouwrealiteit waarin de milieu-inspanningen die de actieve landbouwer doet op een faire manier gehonoreerd worden. Er is ook een duidelijke vraag naar een bijsturing van de sanctionering als klemtoon naar een meer stimulerend verhaal. De huidige reglementering is niet aangepast en onrechtvaardig omwille van de disproportionele korting in het kader van de randvoorwaarden en vergroening. In het nieuwe GLB mag die fout niet opnieuw gemaakt worden. De voorziene maatregelen in het GLB, zoals directe steun, ecoregelingen en beheerverbintenissen, maar ook investeringssteun zijn voor de sierteelt het meest geschikt. Zoals in de inleiding weergegeven, genereert de sierteeltsector een grote meerwaarde op een beperkte oppervlakte. Er is voornamelijk sprake van sterk gespecialiseerde bedrijven die een brede diversiteit aan bloemen en planten telen op een beperkte oppervlakte. In verhouding wordt er zowel naar productiewaarde als naar doelstellingen binnen het GLB (klimaat, diversiteit) een grote meerwaarde gecreëerd per oppervlakte-eenheid. Dit op voorwaarde dat het Vlaams strategisch gebalanceerd bijdraagt aan al zijn doelstelling. Een eerlijk inkomen voor de boer, bijdragen aan de generatiewissel en bijdragen aan milieu-, biodiversiteits- en klimaat –

uitdagingen. Het GLB is de motor van verdere verduurzaming, gebaseerd op een goede balans tussen het economisch, sociaal en ecologisch aspect.

3 SPECIFIEKE REACTIE

3.1 Toegang tot steun

Eén van de basisvoorwaarde die voorligt voor toegang tot steun is de verhouding tussen de btw verkoopshandelingen aan 6% ten opzichte van de verkoopshandelingen van alle economische activiteiten. De sierteeltsector wordt hiermee in rekening gehouden, gezien het btw-tarief op planten en snijbloemen 6% is. Men moet zich bewust zijn dat deze definitie gevoelig is aan eventuele politieke beslissingen betreft btw-tarief op sierteelproducten en eventuele andere agroproducten. Het is cruciaal dat deze definitie zó opgemaakt is dat producenten van sierteelproducten binnen de scope liggen en blijven liggen. Een typisch element binnen de sierteeltsector waar meer aandacht moet voor zijn, is handel, waarbij veel siertelers ook producten aankopen en verkopen om hun klanten een groter totaalpakket aan te bieden. In hoofdzaak blijven dit echter sierteelproducenten. Op vandaag is er een te strenge interpretatie waardoor de productiebedrijven met een beperkt deel handel te snel uitgesloten worden van GLB-steun. Erken de eigenheid van de Vlaamse sierteeltbedrijven in Vlaanderen en stimuleer deze bedrijven om ook maximaal het kader uit te zetten zodat deze ook blijvend gebruik kunnen maken van GLB-middelen.

3.2 Organische koolstofgehalte bodem in bouwland

Een gezond organisch stofgehalte in de bodem is voor alle type landbouwgronden noodzakelijk. Voor sierteelt en boomkwekerij, veelal meerjarige teelten, is het een bijzondere uitdaging om het organische stof op peil te houden, gezien er enkel volleldbewerkingen mogelijk zijn in het jaar van opplant. Het op peil houden van het organische koolstofgehalte in de bodem wordt gestimuleerd dankzij de coregelingen 'organisch koolstofgehalte bodem in bouwland'. In de algemene voorwaarden van die coregelingen wordt opgenomen dat enkel bouwland percelen hiervoor in aanmerking komen. De sector wijst erop dat ook meerjarige teelten mee in de scope van deze coregeling opgenomen moeten worden. Daarom zou de algemene voorwaarde uitgebreid kunnen worden naar: *perceel moet 2 vorige campagnes als blijvende teelten of bouwland aangegeven zijn.*

3.3 Ecoteelten – coregeling

Voor de ecogewassen zou Tagetes ook als rustteelt moeten kunnen. De sierteeltsector zou zeer tevreden zijn mocht dat gerealiseerd worden en dit komt het milieu zeker ten goede, daar dit een ecologisch alternatief is voor het gebruik van bodemontsmetting. Dit zowel voor éénjarige teelten, als voor meerjarige teelten (bv boomkwekerij) die dit tussen twee plantcycli kunnen toepassen. De kostprijs voor het inzaaien van een hectare Tagetes ligt rond de 1500 euro, met Tagetes blijft het perceel ook onkruidvrij. Onkruidbestrijding tijdens het jaar Tagetes moet een mogelijkheid blijven om het volgende jaar geen probleem te hebben met onkruiden in de teelten. Door onkruidbestrijding stijgt de prijs tot 2000 euro/ha. Het weglaten van onkruidbestrijding in het jaar met een tussenteelt mag niet als voorwaarde opgenomen worden in deze regeling, anders zal er vanuit de sierteelt wellicht geen beroep op gedaan worden. Ook andere teelten die in een rustjaar de kwaliteit van de bodem herstellen of op peil houden, zouden moeten kunnen gelden als rustteelt.

3.4 Biologische landbouw

Ook van de sierteeltsector wordt er met interesse gekeken naar de biologische landbouw. De sierteeltsector ondersteunt daarom de stimulantia die het GLB wenst te geven aan biologische landbouw en dit zowel de maatregel voor omschakeling bio als de voortzetting bio-landbouw. Daarbij willen we drukken op de nodige aandacht die er in de voorwaarden moeten opgenomen worden zodat (meerjarige) sierteeltsector niet uitgesloten wordt van deze steun.

3.5 Mechanische onkruidbestrijding

De ondersteuning van mechanische onkruidbestrijding wordt door siertelers goed onthaald. Mechanische onkruidbestrijding draagt bij tot verschillende gerichte doelstellingen en biedt ook teelttechnische voordelen voor de siertelers en boomkwekers. Toch wordt de aandacht gevraagd voor een beperkt gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in combinatie met mechanische onkruidbestrijding. In bepaalde omstandigheden is het niet mogelijk om mechanisch in te grijpen en moeten gewasbeschermingsmiddelen een mogelijkheid blijven, zonder dat dit afdoet aan de intenties voor een mechanische benadering.

3.6 Precisielandbouw

De sierteeltsector ondersteunt het belang van de precisielandbouw en er werden op sectorniveau reeds verschillende technieken ontwikkeld. Onder andere gerichte rijenbemesting met ondersteuning van GPS, is in de praktijk toepasbaar en heeft reeds zijn meerwaarde bewezen. De sierteeltsector vraagt dat deze toepassing ook als precisielandbouw erkend wordt binnen het GLB.

3.7 Opname autochtoon plantmateriaal in de boomkwekerij

In het strategisch GLB-plan wordt de mogelijkheid gegeven om interventies voor de plattelandsontwikkeling op te nemen met betrekking tot de instandhouding, het duurzaam gebruik en de ontwikkeling van genetische hulpbronnen. Deze mogelijkheden worden meer in detail beschreven in artikel 45 van de *Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/126*. Bij nazicht van de stukken is echter niets terug te vinden dat refereert naar deze mogelijkheid voor de opname van autochtoon plantmateriaal in de boomkwekerij. Enkel zijn er interventies mogelijk voor landbouwhuisdieren van lokale rassen (schapen, geiten en varkens). Specifiek vanuit de boomkwekerijsector zijn wij nochtans **overtuigd van het belang van het behoud van genenbronnen van inheemse bomen- en struiken** voor gebruik in bos (inclusief voedselbossen), natuur, landschap en agroforestry. De kwekerijsector werkt dan ook al geruime tijd samen rond dit thema van autochtone bomen en struiken met de betrokken Vlaamse administraties (ANB, INBO en DL&V) en andere actoren zoals de regionale landschappen met als doel een substantieel aanbod aan autochtone bomen en struiken ter beschikking te stellen onder het kwaliteitslabel 'Plant van Hier' (www.plantvanhier.be).

Door de vele bijkomende initiatieven rond bebossing (project 10.000 ha bosuitbreiding tegen 2030) en aanleg van KLE's (houtkantenplan in opmaak) in kader van klimaatprogramma's, is de vraag naar kwaliteitsvol autochtoon plantmateriaal enorm gestegen, zowel in Vlaanderen als in geheel Europa. Hierdoor ervaart de kwekerijsector samen met de betrokken partners heel sterk de nood aan een programma genenbronnen. We vragen dan ook met aandring om werk te willen maken van een kader voor interventies die de bovenstaande acties kan financieren. Op deze manier kan op een professionele manier gewerkt worden aan de instandhouding, het duurzaam gebruik en de ontwikkeling van genetische hulpbronnen voor de aanleg van klimaatrobuuste bossen en KLE's. Daarbij moet de afweging gemaakt worden of dit met GLB-budget dient te gebeuren, of met aanvullend budget in het GLB-kader, gezien de dalende middelen in het GLB.

3.8 Extreme weersomstandigheden en het beheersen van de gevolgen daarvan

Extreme groeiseizoenen zorgen ervoor dat het steeds moeilijker wordt om teelten te beschermen en optimaal te laten groeien. In de sierteelt- en boomkwekerij zijn grote kapitalen op de percelen aanwezig waardoor het zeer moeilijk, maar tegelijk ook zeer relevant, is voor bedrijven om hun gewas te laten verzekeren. Daarom willen bedrijven voldoende inzetten op eigen preventieve maatregelen om de schade bij extreme weersomstandigheden te kunnen beperken. Denk maar aan peil gestuurde drainage, beregeningsinstallaties of druppelirrigatie, etc. Binnen het GLB moet er voldoende aandacht gaan naar de ondersteuning van die zelf-beschermende maatregelen. Voor de sierteeltsector is het cruciaal dat bedrijven elk op eigen maat slimme systemen kunnen uitwerken.

3.9 VLIF steun

Het **VLIF-systeem** is een belangrijk mechanisme om siertelers te ondersteunen en via die weg te werken aan een duurzame productie en toekomstbestendige bedrijven. Steun bij productieve investeringen zijn daarbij

cruciaal om specifieke investeringen en nieuwe technieken te kunnen verwezenlijken in de sterk gespecialiseerde bedrijven. Eigen aan de sector is dat bedrijven ook een deel van een omzet maken bij het verhandelen van sierteeltproducten. De sierteeltsector kent binnen de land- en tuinbouwsector reeds van bij de productiebedrijven een fijnmazige afzet. Om een relevante speler te zijn in de sierteeltketen is het daarom veelal cruciaal om een gevarieerd assortiment aan te bieden. Anderzijds is het om teelttechnische redenen vaak beter om zich meer te specialiseren in een afgelijnd assortiment. Als aanvulling op eigen productie wordt daardoor vaak een deel van het aangeboden assortiment, ingekocht bij collega-telers. Vanwege deze kenmerkende markteigenschappen, dreigen sierteeltbedrijven buiten de voorwaarden voor VLIF-steun te vallen. De sector vraagt daarom uitdrukkelijk om de voorwaarde '**hanteren van standaardverdiencapaciteit en procentuele grenzen verdienen buiten landbouw**', heel weloverwogen te specificeren en daarbij rekening te houden met kenmerkende marktstromen in de typische Vlaamse sierteeltsector.

Verder vraagt de sierteeltsector uitdrukkelijk de aandacht voor investeringen die gepaard gaan met watertoepassingen en wateropslag. Slimme irrigatietechnieken zoals druppelbevloeiing is een die de steun van het GLB verdient. Een surplus zou voorzien kunnen worden voor een samenwerkingen rond wateropslag, siertelers denken dat landbouw en tuinbouw in de waterproblematiek een groot deel van de oplossing is, daar gebruikte water, deels teruggegeven wordt aan de natuur, de plek waar het vandaan komt. Bovendien helpt een doorgedreven watermanagement op een bedrijf, de impact van extreme weersomstandigheden op het bedrijf te minimaliseren.

Ook wordt gevraagd naar voldoende ondersteuning voor klimaatbestendige en toekomstgerichte investeringen voor energie op sierteeltbedrijven. Als laatste ondersteunen we ten volle de overnamesteun die via VLIF aangeboden wordt en die jonge overnemers of instromers de kans geven om te starten in de sector.

Datum 7 maart 2022

Van Giel Boey & Pieter Van Oost

Betreft

Reactie SVA Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

Reactie Sectorvakgroep akkerbouw Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

1. Inleiding

Dat het GLB een beleid is met vele doelstellingen, is een understatement. Het Europees Gemeenschappelijk landbouwbeleid blijft echter een landbouwbeleid, **waarin de boer centraal moet staan**. Dat vertrekpunt is van het grootste belang bij het maken van beleidskeuzes. Binnen die context erkent en ondersteunt Boerenbond dat het GLB volgens zijn doelstellingen en volgens zijn mogelijkheden een belangrijke bijdrage heeft en zal hebben aan de doelstellingen van de Europese Green Deal. Op voorwaarde dat er voldoende economische draagkracht op het bedrijf aanwezig is. De **meer dan 6500 Vlaamse akkerbouwers** zijn gemotiveerd om aan de doelstellingen bij te dragen, aangezien zij ook de eersten zijn die getroffen worden door de negatieve gevolgen van **minder biodiversiteit, een warmer en volatieler klimaat, en een slechter milieu**. De drie belangrijkste akkerbouwteelten zijn granen, aardappelen en suikerbieten. Bijna een derde van de Vlaamse bewerkte landbouwooppervlakte bestaat uit typische akkerbouwteelten. Vlaanderen telde in 2020 iets meer dan **55.000 ha aardappelen**, dit zijn zowel pootgoedaardappelen als consumptieaardappelen. Daarnaast zijn er in Vlaanderen ook nog meer dan **22.000 ha bieten en 82.000 ha graangewassen**. Onze akkerbouwers zijn met hun activiteiten sterk verbonden met milieu en natuur. Het is nu aan beleidsmakers om het GLB zo implementeren, dat boeren centraal in het beleid staan en dat ze in de mogelijkheid gebracht worden om verder verduurzamende stappen te ondernemen. Om dit te bereiken dient het GLB doelgericht, effectief en efficiënt te zijn. En om dat te kunnen is het een absolute voorwaarde dat het GLB haalbaar en betaalbaar ingevuld wordt.

2. Algemene reactie

Land- en tuinbouw is als sector uitstekend geplaatst om bij te dragen aan de milieu en klimaatdoelstellingen. Land- en tuinbouwers zijn wel degelijk bereid om hun deel van de verantwoordelijkheid rond de milieu- en de klimaatproblematiek op te nemen, weliswaar binnen de mogelijkheden van het landbouwbeleid en voor wat hun aandeel betreft. En natuurlijk met inbegrip van de economische veer- en draagkracht van de sector. Het Vlaams GLB moet daarbij zorgen voor een **flexibel, stimulerend en doelgericht kader** dat aangepast is aan de landbouwrealiteit waarin de milieu-inspanningen die de actieve landbouwer doet op een faire manier gehonoreerd worden. Er is ook een duidelijke vraag naar een bijsturing van de **sanctionering** als klemtoon naar een **stimulerend**

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

verhaal. De huidige reglementering is niet aangepast en onrechtvaardig omwille van de disproportionele korting in het kader van de randvoorwaarden en vergroening. In het nieuwe GLB mag die fout niet opnieuw gemaakt worden. Een sanctionering in het kader van de randvoorwaarden zou enkel op de basis inkomsteun mogen gebeuren, aangezien alle andere vergoedingen inspanningsverbintenissen zijn die wel gerespecteerd werden.

De voorziene maatregelen in het GLB, zoals **directe steunmaatregelen, ecoregelingen en beheerverbintenissen**, maar ook **investeringssteun** zijn voor de akkerbouwers het meest geschikt. Dit op voorwaarde dat het Vlaams strategisch plan gebalanceerd bijdraagt aan al zijn doelstellingen: een eerlijk inkomen voor de boer, bijdragen aan de generatiewissel en bijdragen aan milieu-, biodiversiteits- en klimaat – uitdagingen. **Het GLB is de motor van verdere verduurzaming, gebaseerd op een goede balans tussen het economisch, sociaal en ecologisch aspect.**

Het is in die zin belangrijk dat het **VLIF** in zeer hoge mate blijft bijdragen aan de verduurzaming van de productie. Er moet daarbij voldoende aandacht zijn voor **productieve investeringen**. De specifieke investeringsnoden van de akkerbouwsector verdienen de continue aandacht, daar deze kennisintensieve sector anders dreigt verloren te gaan als een sector die op vele land- en tuinbouwbedrijven deels of in de marge aanwezig is. Nochtans is het cruciaal om blijvend en direct te blijven investeren op gespecialiseerde akkerbouwbedrijven. Vaak gaat dit over specifiek materiaal en loods en die eigen zijn aan een akkerbouwbedrijf. Omdat we het cruciaal vinden dat jongeren blijven investeren in de akkerbouwsector, dient de **overnamesteun** zeker behouden te blijven. Het GLB moet alle kansen geven aan jonge, actieve landbouwers. Akkerbouwers vragen meer garanties dat VLIF-steun vlotter wordt toegekend en minder afhankelijk gemaakt wordt van een oproepsysteem. Telers willen zeker zijn dat duurzame investeringen die ingediend worden bij het VLIF, ook effectief steun genieten.

Voor akkerbouwers zal ook de **directe steun** cruciaal blijven in de toekomst. Zij zullen als grondgebruikers moeten voldoen aan uitgebreidere en verstrengde randvoorwaarden. Dat zal extra kosten veroorzaken, doordat er meer verplichtingen op hun gronden rusten. Om deze kosten te vergoeden, maar daarnaast ook te voorzien in een leefbaar inkomen omwille van volatiliteit en te voorzien in een vergoeding voor andere publieke diensten, moet er voldoende budget naar de directe steun blijven gaan en moeten disruptieve beleidsaanpassingen in de verdeling van de steun absoluut vermeden worden. Akkerbouwers zijn fundamenteel tegen het instrument herverdelende betaling en vragen bij het alsnog implementeren extra aandacht om herverdelende betalingen meer naar actieve landbouwers te laten gaan, bijvoorbeeld door het optrekken van het bereik van 10 – 31 hectare naar 10 – 50 hectare. Samenuitbatingen waar meerdere gezinnen leven van de landbouwactiviteit, zouden zo hoger moeten kunnen uitkomen. Ook **risicobeheersing** is belangrijk voor akkerbouwers. Zij zijn als grondgebonden sector sterk onderhevig aan weersinvloeden en klimaatverandering. Het GLB dient aanvullend op de Vlaamse en federale risicobeheersmaatregelen en vangnetten een rol te spelen. Voor de rest van de groene architectuur moeten absoluut faire vergoedingen betaald worden. Dit mag niet ten koste gaan van de inkomenspijler, maar kan budgettair alleen bereikt worden door een absolute focus op de **actieve landbouwer**, zowel in de ecoregelingen als in beheerverbintenissen en het VLIF. Alle interventies onder pijler 1 en 2 zouden op de actieve landbouwer gericht moeten zijn. Landbouwers die geleidelijk starten en die bijverdiensten hebben buiten landbouw mogen niet uit de boot vallen maar moeten binnen een afgesproken periode wel aan alle voorwaarden voldoen.

In sommige gevallen is het voor akkerbouwers relevant en interessant dat er ecoregelingen en beheerverbintenissen zullen kunnen afgesloten worden voor kortere periodes dan 5 jaar, zoals bijvoorbeeld bij **mechanische onkruidbestrijding**. In het kader van deze maatregel mechanische onkruidbestrijding vragen akkerbouwers aandacht voor een beperkt gebruik van

gewasbeschermingsmiddelen in combinatie met mechanische onkruidbestrijding. In een nat jaar, zoals 2021, blijft de onkruiddruk stijgen bij uitsluitend gebruik maken van mechanische onkruidbestrijding. In de mechanische onkruidbestrijding mag er geen uitsluiting zijn van grondontsmetting daar dit geen relatie heeft met onkruidbestrijding.

Om ook betere afspraken te kunnen maken binnen de sector en de positie van de akkerbouwer in de keten te kunnen versterken, is het ook van belang de nodige steun te voorzien voor **producenten- en brancheorganisaties**. Deze vormen van samenwerking kunnen een structureel verschil betekenen voor onze boeren.

Ten slotte is de toegang tot grond voor akkerbouwers, net zoals voor andere sectoren van het grootste belang. Het is hun fundamenteel kapitaal en biedt hen bedrijfszekerheid. In die zin moet het GLB voor alle maatregelen in pijler 1 als 2 de strikte focus behouden op **de actieve boer** en de definitie van actieve boer versterken. Enkel zo kan het GLB perverse effecten omtrent de toegang tot grond voorkomen en vermijden en het gebruik van de gronden voorbehouden **voor actieve boeren**. Akkerbouwers stellen zich wel de vraag waar onze Vlaamse praktijkcentra bij de ondersteuning van onze sector als alternatief op bijvoorbeeld VLIF-steun terecht kunnen, zoals bij andere projectmiddelen die het onderzoek ten gunste van de akkerbouwers uitvoeren.

3. Reactie per doelstelling

3.1. Biodiversiteit in Vlaanderen

Akkerbouwers benadrukken dat het van cruciaal belang is om een correct evenwicht te vinden tussen alle doelstellingen van het GLB, maar dat het economisch belang doorslaggevend is op niveau van het individuele landbouwbedrijf. Indien de economische fundamenten ondergraven worden, is het onmogelijk om verder te verduurzamen. Sinds enkele jaren neemt de wildschade (muizen, duiven, kraaien, everzwijnen...) toe, grotendeels door het beheer dat deze soorten terug aantrekt. Het GLB moet hier op inspelen door de belangen van de boer terug centraal te stellen en onnodige kosten te vermijden. Daarnaast moet het GLB focussen op vrijwillige stimulerende maatregelen, zodat elke boer volgens zijn noden, omgeving en context aan de slag kan met de maatregelen.

Cruciaal is dat de **ecoregelingen en beheerverbintenissen** geen verplichting worden. De maatregelen die voorliggen zijn interessant maar moeten zeker werkbaar blijven. Alles zou ten allen tijden moeten kunnen stopgezet worden zodat niets automatisch na verloop van tijd natuur wordt (bv bufferstrook naar blijvend grasland is onaanvaardbaar). De toestand terugbrengen naar de oorspronkelijke positie moet steeds mogelijk blijven. Een correcte financiële vergoeding zal de beste stimulans zijn om de sector verder aan het 'vergroenen' te krijgen. Het moet duidelijk zijn dat beheerverbintenissen nooit blijvend grasland kunnen worden en niet onderhevig mogen zijn aan de bijhorende herinzaaiverplichting en scheurverbod.

Naast fauna is er ook een groeiende lijst met probleemonkruiden aan het opduiken in het Vlaamse landschap. Japanse duizendknoop, knolcyperus, doornappel zijn allemaal gewassen die mede door externe factoren steeds meer schade berokkenen aan onze Vlaamse akkers. Het GLB moet hier op inspelen door de individuele akkerbouwer de juiste instrumenten aan te reiken waarmee deze bestreden kunnen worden zodat deze **invasieve soorten** ook terug onder controle komen. Zo blijft het belangrijk om in de verschillende ecoregelingen minimum pleksgewijze chemische bestrijding toe te laten en een hogere vergoeding te voorzien als het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verboden wordt. De keuze moet bij de boer liggen, zowel de keuze voor de doelstelling waaraan hij kan en wil bijdragen, als de keuze voor de bijhorende voorwaarden en beperkingen.

Het nieuwe GLB dient de juiste balans te herstellen voor het behoud en het gebruik van gewasbescherming. Als er geen of weinig biologische alternatieven zijn, dan vraagt de akkerbouwsector zeker voldoende chemische mogelijkheden om in te grijpen indien dit nodig is. IPM zorgt ervoor dat dit zorgvuldig en veilig kan gebeuren volgens de goede landbouw- en milieucondities. De Vlaamse overheid moet beseffen dat de opbrengsten dalen met 50 à 60% indien we geen gewasbescherming meer mogen toepassen, de vraag naar grond zal nog groter worden. Waar mogelijk zijn wij ervan overtuigd, dat zeker mits een financiële stimuli, er ook akkerbouwers zijn die de voordelen van KLE's benutten, zo kunnen nuttigen eventuele plagen sneller natuurlijk bestrijden. Maar in het GLB en in het kader van het gebruik van GBM dient er ook aandacht te zijn voor niet kerende bodembewerking, wat zeker zijn nut heeft in erosiegevoelige gebieden maar ook daarbuiten. Om niet-kerende bodembewerking jaren na elkaar te kunnen volhouden, rekening houdend met goede landbouw- en milieucondities zijn gewasbeschermingsmiddelen op basis van bv glyfosaat onmisbaar.

Maatregelen ten behoeve van biodiversiteit kunnen efficiënter en effectiever zijn als ze in de beheergebieden voor soortenbescherming uitgevoerd worden. Echter dient men bepaalde van dezemaatregelen, zoals het onderhoud van KLE ook generieker open te stellen en zou men voor boeren in gebieden die een bepaalde densiteit en dus potentieel voor de soorten bereiken, bv. door middel van samenwerking een algemene uitzondering moeten voorzien. Dit moet voor zowel de ecoteelten als de beheerovereenkomsten gelden. Akkerbouwers vragen om pijler 2 overeenkomsten prioritair te voorzien voor actieve boeren en bevestigen expliciet om terreinbeherende organisaties uit te sluiten van beheerovereenkomsten. En er moet een bovengrens onderzocht worden op de perceelsgrootte of totaal areaal waarop BO's kunnen worden afgesloten op bedrijfsniveau, teneinde de negatieve effecten op de toegang tot grond voor actieve boeren te beperken. Ten slotte dient men bij onderbenutting van de middelen ook in de perimeter rond de beheergebieden aanvragen te honoreren. Steeds enkel voor de actieve boer. De akkerbouwsector vraagt ook naar realistische bedragen ter ondersteuning van bloemenstroken en bloemenranden, een te lage vergoeding is nefast maar een te hoge vergoeding is dat ook. Als akkerbouwsector benadrukken we ook dat het geen evidentie is om maaisel af te voeren gezien dit geen evidente opdracht is omwille van de beperkte perceelsgrootte. Als sector is er een zeer groot wantrouwen ten aanzien van de voorgestelde ondersteuning voor het bodempaspoort omdat het vertrouwen in de overheid weg is en de schrik er in zit dat na een stimulans dit instrument ook zal ingezet worden voor toekomstige controles en sancties. Gevraagd wordt om op een andere manier het vertrouwen van de akkerbouwer terug te winnen.

Ten slotte moeten ook de randvoorwaarden in het kader van biodiversiteit haalbaar en betaalbaar ingevuld worden. Als akkerbouwsector vragen we een versoepeling van de voorziene teeltrotatie in GLMC 7 voor kleine percelen en poldergebieden. Dit zou bv. kunnen door deze maatregel maar op te leggen voor 70% van het areaal. Bovendien moet hierover een duidelijk kader komen wat de effecten zijn bij het splitsen of samenvoegen van percelen.

In het kader van **GLMC 8a** dienen de drie voorziene opties opgenomen te worden in het GLB strategisch plan, zodat akkerbouwers van de nodige flexibiliteit gebruik kunnen maken. Dat betekent dat de invulling aan de hand van ecoregelingen en de invulling aan de hand van vlinderbloemigen moet opgenomen worden. Daarnaast is het ook belangrijk dat de nodige positieve synergiën gevonden worden tussen verschillende maatregelen. Zo is het belangrijk dat de invulling van de verplichte bufferstroken onder **GLMC 4** mee in de berekening kunnen opgenomen worden voor **GLMC 8**. Ook moeten bomen, of groepjes van bomen, die momenteel uitgetekend zijn in de verzamelaanvraag terug ingetekend kunnen worden in het kader van niet-productieve elementen. Akkerbouwers vragen ook hoe er gaat omgegaan worden met hagen en heggen die op perceelsgrenzen staan. We vragen aandacht dat voorjaarsbraak een gewogen waarde krijgt afhankelijk van de aanhoudperiode. Braakland moet eveneens bewerkt en beteeld kunnen worden met niet-productieve teelten ten behoeve van

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

koolstofopbouw. In die optiek dient deze ruimte ook mee te tellen als bemestingsruimte. Daarnaast vragen we voor groenbedekkers de mogelijkheid te bieden om met variabele aanhoudingdata te werken.

3.2. Klimaatmitigatie – en adaptatie

Op diverse manieren passen akkerbouwers teeltsystemen aan om deze bestand te maken tegen een reeks weersextremen die we vaker zien terugkomen, gaande van droogte tot overvloedige neerslag, maar ook stormschade, koude en hitte. De akkerbouwsector moet leven met de seizoenen, er zijn amper mogelijkheden om maatregelen te nemen tegen weersfenomenen. Voor de sector is het van belang dat **risicomanagementmaatregelen** via het GLB gefaciliteerd kunnen worden, geënt op het onmisbare en belangrijke huidige Vlaamse en federale ondersteuningskader.

Daarnaast zijn er ook opportuniteiten, waar we als akkerbouwsector graag een nieuwe markt in zien. Akkerbouw kan een belangrijke rol spelen in koolstofopslag, dit is cruciaal om de klimaatopwarming onder controle te krijgen maar ook om terug meer koolstof in onze vruchtbare bodem te voorzien. De akkerbouwer wil met onder andere de steun van het GLB ook inspelen om verschillende Europese ambities (green deal, farm to fork...) te realiseren. Zo moeten mogelijkheden voor bio-gebaseerde economie (brandstoffen, vezels...) optimaal benut worden en het potentieel van teelten en andere koolstofrijke producten ingezet worden. Het is daarom belangrijk dat de voorziene maatregelen, zoals voor **koolstofopslag**, haalbaar opgesteld worden. Er mag geen discriminatie zijn tussen stalmest en compost in EOC waarde en geen degressiviteit in de vergoeding van stalmest zijn. We vragen om de drempels voor koolstofopslag te verlagen en/of de mogelijkheid tot combineren van het teeltplan met koolstofrijke producten in de benadering op bedrijfsniveau (maatregel 1) te voorzien. De drempels moeten beter afgestemd worden op de realiteit en op een haalbare manier naar beneden bijgesteld worden. Opvallend is dat uit simulaties blijkt dat teeltplannen met bv enkel korrelmaïs of tijdelijk grasland hier het gemakkelijkste de drempel behalen. De drempels zijn dus niet aangepast op productieve akkerbouwbedrijven. Het is echter belangrijk dat in de berekening van een gemiddelde toevoeging van **EOC per ha op bedrijfsniveau eventueel** ook koolstofrijke inputs meegenomen worden of dat de aanvoerdrempels realistisch bepaald worden. Zo zijn de gekozen drempels opvallend hoog, gezien de afvoer van OC afhankelijk van de grondsoort gemiddeld tussen de 700 kg en de 900kg liggen. De minimale aanvoer van EOC ligt daarom tussen 850 kg en 1050 kg. Om die minimumstreefwaarde te behalen kan de landbouwer gebruik maken van zijn teeltplan, van bodemmaatregelen (bv bewerking) en van koolstofrijke inputs. Indien aan de hand van enkel het teeltplan gewerkt wordt, is het in een professionele context met de nodige teeltrotatie bijna onmogelijk om aan de ondergrens van 1350 kg EOC per ha ter te komen. Aanbreng van mest en andere koolstofrijke inputs zoals compost, maar ook stro wordt namelijk niet meegeteld. Gezien deze inputs over het algemeen een constante jaarlijkse aanvoer van EOC betekenen, moeten deze van de drempelwaarden afgetrokken worden. Men zou daarom beter redeneren, dat de aanvoer van koolstofrijke inputs, inclusief mest en stro meegerekend worden in de gemiddelde aanvoer op bedrijfsniveau. Indien dat niet haalbaar is, zou men de ondergrens van aanvoer via het teeltplan in de desbetreffende ecoregeling tot het minimum verplichte aanvoercijfer moeten herleiden, wetende dat er gemiddeld extra aanvoer is via deze inputs en er dus sowieso een verbetering is in de koolstofbalans op bedrijfsniveau. Dat zou de nieuwe gemiddelde aanvoer van EOC op een minimum tussen de verplichte aanvoer van 850 kg en 1050 kg brengen, gevolgd door vorken met hogere drempelwaarden en hogere vergoedingen. Dit wordt als cruciaal geacht in de opname door akkerbouwers van deze maatregelen. Akkerbouwers zullen enkel met deze maatregelen experimenteren, aan de slag gaan en doorgroeien indien ze haalbaar bevonden worden

De maatregel die ondersteuning biedt voor het aanbrengen van koolstofrijke producten op perceelniveau (maatregel 2) kan aanvullend gebruikt worden door boeren die niet met de bedrijfsbenadering aan de slag kunnen gaan. Hetzelfde geldt voor de ondersteuning van **ecoteelten**. Akkerbouwers kunnen hiermee aan de slag gaan, indien de voorwaarden haalbaar zijn en de subsidie op lange termijn niet marktverstrend werkt (bv. i.k.v. de eiwitteelten). Het GLB dient in elk geval ingezet te worden als vehikel om die nieuwe markt verder te ontwikkelen. Belangrijk hierbij is ook dat hoeveezaaizaad ingezet kan worden.

3.3. Water

Akerbouwers zijn voor de opbrengst van hun teelten afhankelijk van de beschikbaarheid van voldoende water. Het akkerbouwareaal kan grote volumes water laten infiltreren, maar in droge periodes zijn eveneens grote volumes nodig die niet eenvoudig te stockeren zijn. Naast individuele maatregelen wil de akkerbouwsector met de steun uit het GLB dat er ook samenwerkingsinitiatieven beloond worden. Initiatieven zoals pijlgestuurde drainage verdienen steun uit het GLB, dit kan individueel door een landbouwer worden opgenomen maar nog sterker wordt het wanneer dit met een groep landbouwers wordt uitgewerkt. Dit is een voorbeeld waar wij achter staan om samenwerkingsinitiatieven te belonen. Maar ook het opslaan en bufferen van water kan zowel individueel als collectief aangepakt worden, akkerbouwers vragen om voldoende stimulansen te voorzien om dit ook collectief aan te pakken.

Verder is het voor akkerbouwers van groot belang dat de randvoorwaarden i.k.v. water op een haalbare manier opgenomen worden in het Vlaams strategisch plan. Onder andere **GLMC 4** kan een grote invloed hebben op deze grondgebruikers. Belangrijk in de opmaak van deze GLMC is het zich beperken tot de bevaarbare en niet-bevaarbare waterlopen categorie 1, 2 en 3, gelijklopend aan de regels in het MAP. Enkel zo kan dit een haalbare kaart worden voor de betrokken boeren. Aanvullend moeten zij gebruik kunnen maken van de teeltvrijheid op deze drie-meterzone, en aldus de zone kunnen invullen en/of zelfs aanvullen met vrijwillige verduurzamende maatregelen zoals de ecoregelingen en de beheerverbintenissen, waarbij de vergoeding hoog genoeg moet zijn. Zo kunnen tweezijdige wins gecreëerd worden voor boer en waterkwaliteit. Ten slotte dient het beleid te voorzien dat de breedtes van verplichte bufferstroken bijgesteld worden naar een kleinere breedte, indien er precisietechnieken worden gehanteerd. Akkerbouwers vragen om pleksgewijze bestrijding van onder andere akkerdistel mogelijk te maken in de bufferstroken. Een teeltvrije bufferstrook breder dan 1 meter is niet aanvaardbaar. Er moet duidelijkheid komen ten aanzien van welke waterlopen bredere bufferstroken zullen gelden, want de impact van bredere bufferstroken t.a.v. waterlopen 1, 2 en 3de categorie is zeer groot en zeker in gebieden met een zeer fijnmazig waterstelsel. Er zijn reeds vele waterlopen/grachten opgenomen in de fotoplannen van de verzamelaanvraag. Er moet een gedegen impactanalyse uitgevoerd worden, zodat de impact van bredere bufferstroken op onze sector duidelijk wordt. Bv. Over hoeveel landbouwoppervlakte gaat dit?, Wat zijn de opbrengstverliezen?, Wat met percelen die bij aanleg van brede bufferstroken te klein zijn om nog op te telen?, Wat is de impact op de keten, aangezien het opbrengstverlies zich tot in de keten zal laten voelen?, etc. Het is belangrijk om teeltvrijheid te behouden op bufferstroken, ook in het kader van het GLB, zodat er als alternatief voor een teelt een beheerverbintenis of een ecoregeling kan voor worden afgesloten. Er moet een correcte vergoeding tegenover staan. De impactanalyse moet uitsluitsel geven over de hoogte van deze vergoeding, welke best varieert in functie van de teelt. Indien de vergoeding voor deze beheerverbintenis of ecoregeling komt uit het GLB budget, mag deze enkel aan de actieve boer toegekend worden.

3.4. Milieu

Akkerbouwers in erosiegevoelige gebieden benadrukken het belang van erosiebeperkende maatregelen die met de steun via het GLB sterk ingang vinden in de sector. Cruciaal is dat landbouwers opnieuw beheerverbintenissen kunnen afsluiten, individueel of met een groep landbouwers, over meerdere jaren heen. Er moet voornamelijk ingezet worden op meerjarige maatregelen, gezien die een cumulatief positief effect hebben. Het GLB met die meerjarige engagementen, die een cumulatief positief effect hebben (bv bufferstroken) extra stimuleren. De opslag van stalmest op een erosiestrook (niet gelegen aan een waterloop) zou moeten kunnen mits het naleven van de afstandsregels.

Met de steun van het VLIF werken de Vlaamse akkerbouwers steeds duurzamer. Zo wordt sterk ingezet op het duurzaam gebruik van kunstmest en gewasbescherming, maar ook aan bodemverdichting, vermesting en verzuring. Aan de hand van precisielandbouw, driftreductie, zuiniger en aangepaste tractoren en voorzorgsmaatregelen bij het hanteren van risicovolle producten wordt de vlucht vooruit genomen. Het is echter belangrijk dat het GLB via VLIF en andere verduurzamende maatregelen deze beweging verder ondersteunt. Dit moet steeds gebeuren in een productieve context en met landbouwkundig haalbare voorwaarden.

Daarnaast zal de akkerbouwsector bij uitstek deelnemen aan de ecoregelingen rond precisielandbouw. Men percipieert de ondersteuning van deze technieken als zeer positief maar deze moeten meer afgetoetst worden met de praktijk. De overmatige bewijslast moet vermeden worden daar waar dit administratief eenvoudiger kan. Het hebben van de juiste machine samen met het kunnen voorleggen van de aankoopfactuur moet hier zeker volstaan. Teelten die weinig bespoten/bemest moeten worden, moeten veel minder bewijslast voorleggen terwijl daar net weinig milieuwinst ligt te halen. Rijenbemesting moet in aanmerking komen als precisiebemestingstechniek.

3.5. VLIF

Vanuit de akkerbouwsector is het belangrijk dat als een investering voldoet aan alle voorwaarden, die altijd aanvaard wordt voor VLIF-steun onafhankelijk van de periode waarin de aanvraag plaatsvindt. Voldoende aandacht wordt gevraagd voor de typische akkerbouwsector in het VLIF-budget. De sectorvakgroep akkerbouw vraagt ook een zekere overgangperiode waarbij in bijberoep kan gestart worden om te evolueren naar een hoofdberoep, in dat geval moet VLIF-steun ook mogelijk zijn als binnen een vastgelegde periode aan de voorwaarden van het hoofdberoep voldaan wordt. Om het probleem van puntvervuiling door gewasbeschermingsmiddelen aan te pakken, zonder dat de productiviteit gaat verhogen, vragen we als akkerbouwsector substantiële ondersteuning voor het aanleggen van vul- en spoelplaatsen onder de niet-productieve investeringen van het VLIF. Daarentegen moet een wolvenafrastering niet gefinancierd worden met VLIF-middelen, maar hiervoor vragen we budget bij natuur.

Verschillende producentenorganisaties zijn ook actief in de akkerbouwmatige groententeelt, we hechten belang aan transparantie van wat er met de GMO-middelen gebeurt.

Datum 21 januari 2022
Van Giel Boey en Matti Lammers

Betreft

Reactie Provinciaal Bestuur Antwerpen Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

Reactie Provinciaal Bestuur Antwerpen Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

1 Inleiding

Dat het GLB een beleid is met vele doelstellingen, is een understatement. Het Europees Gemeenschappelijk landbouwbeleid blijft echter een landbouwbeleid, geen natuurbeleid. Dat vertrekpunt is van het grootste belang bij het maken van beleidskeuzes. Binnen die context erkent en ondersteunt Boerenbond dat het GLB volgens al zijn doelstellingen en volgens zijn mogelijkheden een belangrijke bijdrage heeft en zal hebben aan de doelstellingen van de Europese Green Deal en Farm to Fork. Op voorwaarde dat er economische draagkracht is op het bedrijf.

De bijna **3700 Antwerpse land- en tuinbouwers** zijn gemotiveerd om aan de doelstellingen bij te dragen, aangezien zij ook de eersten zijn die getroffen worden door de negatieve gevolgen van minder biodiversiteit en een warmer en volatieler klimaat. Het is nu aan beleidsmakers om het GLB zo te implementeren, dat **boeren centraal in het beleid** staan en dat ze in de mogelijkheid gebracht worden om **verder verduurzamende stappen** te ondernemen. Om dit te bereiken dient het GLB doelgericht, effectief en efficiënt te zijn. En om dat te kunnen is het een absolute voorwaarde dat het **GLB haalbaar en betaalbaar** ingevuld wordt.

2 Algemene reactie

Land- en tuinbouw is als sector uitstekend geplaatst om bij te dragen aan de milieu en klimaatdoelstellingen. Land- en tuinbouwers zijn wel degelijk bereid om hun deel van de verantwoordelijkheid rond de milieu- en de klimaatproblematiek op te nemen, weliswaar binnen de mogelijkheden van het landbouwbeleid en voor wat hun aandeel betreft. En er moet vanzelfsprekend voldoende **economische draagkracht en veerkracht** op het individuele land- en tuinbouwbedrijf zijn.

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

Het Vlaams GLB moet daarbij zorgen voor een **flexibel, stimulerend en doelgericht** kader dat aangepast is aan de landbouwrealiteit waarin de milieu-inspanningen die de actieve landbouwer doet op een **faire manier gehonoreerd worden**.

Er is ook een duidelijke vraag naar een bijsturing van de sanctionering. De klemtoon moet op een meer **stimulerend verhaal** liggen. De huidige reglementering is niet aangepast en onrechtvaardig omwille van de disproportionele korting in het kader van de randvoorwaarden en vergroening. In het nieuwe GLB mag die fout niet opnieuw gemaakt worden.

3 Specifieke reactie

De **randvoorwaarden** moeten haalbaar en betaalbaar ingevuld worden en mogen niet verder gaan dan de Europese randvoorwaarden. Dit moet absoluut de opdracht zijn in Vlaanderen. Men moet daarbij ook rekening houden met de eigenheid van Vlaanderen, met zijn vijf provincies, met verschillende sectoren, ruimtelijke ordening en grondsoorten.

In Antwerpen zijn voornamelijk zandgronden te situeren, die veelal **de teeltkeuze en dus de gewasrotatie** beperken en waardoor specifieke sectoren aanwezig zijn. De verplichte gewasrotatie is daarom een zware beperking, vindt het provinciaal bestuur. Beleidsmatig was het beter geweest deze verplichting te stimuleren, of teeltdiversificatie als equivalent te beschouwen. Het meetellen van een tussenteelt moet voldoende pragmatisch gehanteerd worden. Ten slotte zorgt de druk op landbouwgronden in Antwerpen voor een groot verlies door beperkende maatregelen, zoals in de randvoorwaarden GLMC 4 en GLMC 8. Zowel **GLMC 4 als GLMC 8a** zorgen voor een grote kost voor onder andere de Antwerpse land- en tuinbouwers. Zonevreemd gebruik – vertuining en verpaarding – is zeer groot in de provincie Antwerpen. **Maximaal behoud van gronden voor professioneel landbouwgebruik** dient ondersteund te worden binnen de maatregelen. Het is belangrijk dat Vlaanderen de impact van deze Europese verplichtingen beperkt door voldoende invulmogelijkheden te voorzien en voldoende hoge werkingscoëfficiënten voorziet voor de **niet-productieve elementen en arealen**.

De sanctionering moet daarbij redelijk zijn en moet vermijden dat kleine fouten grote gevolgen hebben. Dubbele sanctionering – vrijwilligheid kan hierdoor ontmoedigd worden - is absoluut te vermijden en onaanvaardbaar. Daarbij is het bovendien belangrijk dat er zoveel mogelijk toegankelijke **ecoregelingen of agro-milieu en klimaatmaatregelen** voorzien worden die inspelen op de verplichtingen uit de randvoorwaarden en de boer toestaan ook vergoed te worden. Zo kan de competitiviteit en economische veerkracht zo goed als mogelijk behouden blijven. Ook deze **stimulerende maatregelen** moeten rekening houden met de eigenheden van de provincie, zoals bijvoorbeeld de streefcijfers voor koolstofopslag in zandgronden.

De voorziene maatregelen in het GLB, zoals **directe steun, investeringssteun en vrijwillige stimulerende vergroeningsmaatregelen** zullen nodig en nuttig zijn in de provincie Antwerpen. Investeringssteun heeft sinds lange tijd zijn verdienste en dient verdergezet te worden. Het VLIF moet daarbij fungeren als motor voor verduurzaming, economisch, sociaal en ecologisch. Daarbij moet gezorgd worden voor de juiste budgetkeuzes en bestedingen. Ook binnen glastuinbouw – een zeer belangrijke sector binnen de provincie Antwerpen – dient er voldoende ruimte te zijn voor BO en VLIF met onder andere aandacht voor water en energie.

Zo zijn de middelen in de enveloppe van de directe steun absoluut nodig voor **inkomensondersteuning** en zijn de middelen in pijler 2 absoluut nodig in **investeringssteun**. Daarbij

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

is ook de keuze voor de juiste investeringslijnen noodzakelijk. Zo moet er voor elke sector voldoende middelen in **productieve investeringssteun** behouden worden, meer bepaald ook voor productieve, economische investeringslijnen. Investeringslijnen die niet-productief of economisch van aard zijn, zoals luchtwassers in de intensieve veehouderij, dienen daarbij vanuit andere middelen ondersteund te worden, zoals ook vanuit het budget niet-productieve investeringen.

Om de middelen goed te focussen en perverse effecten op de toegang tot grond af te bouwen en te vermijden is het absoluut noodzakelijk de steunmaatregelen enkel te voorzien voor **actieve landbouwers**. Deze definitie is strikt noodzakelijk om toe te passen over het gehele GLB en om aan te scherpen. Daarbij vindt het provinciaal bestuur dat voor de toegang tot het **VLIF** nog striktere toegang mag voorzien worden. In elk geval moet op deze manier de toegang tot landbouwgronden verbeterd worden en moeten de middelen absoluut gefocust worden op de actieve landbouwer.

Datum 20 januari 2022

Van Giel Boey & Pieter Van Oost, namens sectorvakgroep fruit

Aan Departement Landbouw & Visserij

Betreft

Reactie Sectorvakgroep Fruit Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

Reactie Sectorvakgroep FRUIT Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

---

1 Inleiding

Dat het GLB een beleid is met vele doelstellingen, is een understatement. Het Europees Gemeenschappelijk landbouwbeleid blijft echter een landbouwbeleid, **waarin de boer en de fruitteiler centraal moet staan**. Dat vertrekpunt is van het grootste belang bij het maken van beleidskeuzes. Binnen die context erkent en ondersteunt Boerenbond dat het GLB volgens zijn doelstellingen en volgens zijn mogelijkheden een belangrijke bijdrage heeft en zal hebben aan de doelstellingen van de Europese Green Deal. De bijna 900 Vlaamse fruittelers zijn gemotiveerd om aan de doelstellingen bij te dragen, aangezien zij ook de eersten zijn die getroffen worden door de negatieve gevolgen van minder biodiversiteit, een warmer en volatieler klimaat, en een slechter milieu. In België, waarvan het overgrote deel in Vlaanderen, worden bijna **5 500 ha appels geteeld, 10 650 ha peren en meer dan 1 600 ha aardbeien**. Daarnaast heb je nog een relevant aandeel kersen en zachtfruit zoals braambessen, blauwe bessen en frambozen. Het is nu aan beleidsmakers om het GLB zo implementeren, dat fruittelers centraal in het beleid staan en dat ze in de mogelijkheid gebracht worden om verder verduurzamende stappen te ondernemen. Zowel economisch, ecologisch als sociaal. Om dit te bereiken dient het GLB doelgericht, effectief en efficiënt te zijn. En om dat te kunnen is het een absolute voorwaarde dat het GLB haalbaar en betaalbaar ingevuld wordt

2 Specifieke reactie

Land- en tuinbouw is als sector uitstekend geplaatst om bij te dragen aan de milieu en klimaatdoelstellingen. Land- en tuinbouwers zijn wel degelijk bereid om hun deel van de verantwoordelijkheid rond de milieu- en de klimaatproblematiek op te nemen, weliswaar binnen de mogelijkheden van het landbouwbeleid en voor wat hun aandeel betreft. En op voorwaarde dat er economische draag- en veerkracht op het bedrijf is. Het Vlaams GLB moet daarbij zorgen voor een flexibel, stimulerend en doelgericht kader dat aangepast is aan de landbouwrealiteit waarin de milieu-inspanningen die de actieve landbouwer doet op een faire manier gehonoreerd worden. Er is ook een duidelijke vraag naar een bijsturing van de sanctionering als klemtoon naar een meer stimulerend verhaal. De huidige reglementering is niet aangepast en onrechtvaardig omwille van de disproportionele korting in het kader van de randvoorwaarden en vergroening. In het nieuwe GLB mag

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

die fout niet opnieuw gemaakt worden. Voorziene maatregelen in het GLB, zoals voldoende ecoregelingen en beheerverbintenissen, maar zeker ook investeringssteun en GMO-steun zijn indien haalbaar ingevuld voor de fruittelers het meest geschikt. Dit op voorwaarde dat het Vlaams strategisch gebalanceerd bijdraagt aan al zijn doelstelling. Een eerlijke inkomen voor de fruitteler, bijdragen aan de generatiewissel en bijdragen aan milieu-, biodiversiteits- en klimaat- uitdagingen. Het GLB is de motor van verdere verduurzaming, gebaseerd op een goede balans tussen het economisch, sociaal en ecologisch aspect.

Daarnaast vindt de fruitsector het cruciaal dat er overnamesteun blijft bestaan en is het goed dat deze versterkt wordt zodat jonge fruittelers gestimuleerd worden en een noodzakelijk duwtje in de rug krijgen bij de start van hun carrière. Daarnaast blijft investeringssteun zeer belangrijk, maar er wordt voldoende aandacht gevraagd voor de specificiteit van elke deelsector. De administratieve last dient zo eenvoudig mogelijk gehouden te worden en de kans op fouten maken moet eigenlijk uitgesloten worden in het aanvraagproces. Ook niet-productieve investeringen, zoals hieronder aangehaald, worden via het VLIF verder betaald. Dit is wenselijk, maar mag geen hypotheek op de productieve investeringskracht leggen. Natuurlijk moet het VLIF blijven open staan voor innovatie, zodat nieuwe technieken ook steun kunnen ontvangen. Naast aandacht voor kleinere bedrijven mogen we als sector niet blind zijn voor evoluties naar schaalvergroting. Steeds meer fruitbedrijven botsen op de limiet van €800 000 BBR. Het nieuwe GLB moet hier op inspelen en dit bedrag mee laten evolueren met de tijd, bijvoorbeeld door een index toe te passen vanaf januari 2020.

Verder zijn fruittelers ook ten zeerste afhankelijk van weersomstandigheden en onderhevig aan de volatiliteit. Het is van belang dat het GLB, complementair aan de reeds bestaande Vlaamse en federale kaders, inzet op risicobeheersing.

Ten slotte is ook de GMO-steun van groot belang voor telers aangesloten bij een producentenorganisatie. Fruittelers kunnen met de steun van de operationele plannen van de coöperaties verder verduurzamen. Dit is belangrijk voor de fruitteler en voor de duurzaamheidsdoelstellingen. Niet elke fruitteler is echter aangesloten bij een coöperatie, dus dat is een aandachtspunt in de interventies van het reguliere GLB dat er geen concurrentienadeel mag ontstaan. Het beleid voor telers met en zonder GMO-steun mag niet verder uiteen groeien maar moet eerder naar elkaar toegroeien.

Fruittelers vinden het ook belangrijk dat onderzoeks- en praktijkcentra met focus op de fruitteelt niet uitgesloten worden van steun. Hun werking is van cruciaal belang voor de toekomstige ontwikkeling van de Vlaamse fruitsector. Hierin dient de Vlaamse overheid zeker verder te investeren.

3 Maatregelen – bespreking per doelstelling

3.1 Biodiversiteit in Vlaanderen

Fruittelers hechten heel veel belang aan biodiversiteit in Vlaanderen. Zo is er al een traditie van werken met nuttige insecten en het samenwerken met imkers voor de bestuiving.

De voorgestelde maatregel omtrent de bloemenstroken in fruitplantages wordt daarom positief onthaald. Om de drie rijen inzaaien met bloemenmengels is haalbaar en draagt zeker bij aan een betere biodiversiteit. Die biodiversiteit zal ook nuttige insecten aantrekken die relevant zijn voor de professionele fruitteler.

Fruittelers leveren graag een bijdrage in een productieve context en vragen dat via het GLB ook ondersteuning voor het plaatsen van windschermen en (gemengde) hagen rondom de fruitpercelen voorzien wordt. Ze staan klaar om met deze maatregelen aan de slag te gaan. Naast een fysieke

bescherming, bv tegen hevige wind, zorgen deze hagen ook voor een toename van de biodiversiteit in het fruitteeltlandschap. Gezien ze ook een functie hebben in het kader van biodiversiteit, zou ook het beheer van de hagen moeten ondersteund worden via langlopende overeenkomsten.

Ook insectenhuisjes zijn ideaal om te plaatsen in een fruitgaard (niet enkel hardfruit). Fruittelers zijn tevreden dat via het GLB maatregelen voorzien zijn waarin het aanleggen van die insectenhuisjes wordt gestimuleerd

3.2 Klimaatmitigatie

Fruittelers koelen fruit soms meerdere maanden zodat wij als consument een jaar rond verse lokale fruitsnacks kunnen verorberen. Om de klimaatverandering tegen te gaan, schakelen fruittelers over van klimaatonvriendelijke koelstoffen naar meer klimaatvriendelijke koelsystemen. De stimulans voor bv. ULO-cellen in het VLIF ondersteunt fruittelers om de koelsystemen te verduurzamen. Het VLIF bewijst op die manier zijn belang in de ecologische verduurzaming van de sector.

Fruitbomen zijn een meerjarig gewas met koolstofopslag onder en boven de grond. Bovendien is er een soort permanente grasstrook aanwezig tussen de bomenrijen, die ook heel wat koolstof opslaat. Fruittelers zoeken via het GLB naar steunmaatregelen om deze positieve eigenschap van de sector meer financieel te belonen, zeker in het licht van meerdere Europese klimaatdoelstellingen. Eigenlijk wordt hier aan carbon farming gedaan, maar via een koolstofmarkt zou dit meer financieel gewaardeerd mogen worden. Het GLB kan alvast een stimulerende rol spelen in het gebruiken van koolstofrijke inputs. Het is van belang dat ook de fruitpercelen in aanmerking komen.

3.3 Precisietechnieken

Slimme irrigatietechnieken zoals druppelbevloeiing is een praktijk in de fruitteelt die de steun van het GLB verdient. Een surplus zou voorzien kunnen worden voor een samenwerking rond wateropslag, Fruittelers denken dat landbouw en tuinbouw in de waterproblematiek een groot deel van de oplossing is, daar het gebruikte water, deels teruggegeven wordt aan de natuur, de plek waar het vandaan komt. Ook de vergunningverlening voor het aanleggen van nog meer wateropslag en waterbuffering zou vlotter mogen verlopen. Fruittelers vragen een ondersteuning, in de vorm van precisietechnieken, voor boomgaarden die met druppelbevloeiing instaan voor het optimaal water geven aan de fruitbomen. Hierin is niet enkel de aanleg, maar ook het onderhoud van het systeem een belangrijke kostenfactor die mee in rekening moet gebracht worden.

3.4 Milieu

Fruittelers willen in de toekomst nog meer gaan inzetten om mechanische onkruidbestrijding, hier is een financiële stimulans dus zeer wenselijk. Het is daarbij belangrijk dat ook de nodige technieken ondersteund worden via investeringssteun. Naast 100% mechanische onkruidbestrijding zou de mogelijkheid van een uitzonderlijke chemische correctie moeten voorzien worden in een GLB-steunmechanisme. Fruittelers vestigen de aandacht op het feit dat de werkelijke kost tov baten voor mechanische onkruidbestrijding veel hoger ligt dan voorgesteld in de GLB-steunmaatregelen. Daarnaast hebben fruittelers veel aandacht om erosie te voorkomen, dit zowel kort voor als na de aanplant van een boomgaard, maar ook in de productie jaren van het fruit. Het GLB is een ideaal vehikel om (meerjarige) overeenkomsten te kunnen afsluiten met de overheid in de strijd tegen erosie. De maatregel erosie in de ecoregelingen zou in die zin toegepast moeten kunnen worden in de fruitteelt, zodat er een vergoeding en stimulans is. Bovendien zou er voor erosiebestrijding de mogelijkheid moeten bestaan voor een extra beloning als de maatregelen verder gaan dan enkel de eigen percelen.

Ook hier zit er kracht in de samenwerking. Fruittelers betreuren dat meerjarige erosieovereenkomsten niet langer mogelijk zijn en wijzen hier op de strategische foute keuze vanuit het beleid. Ten slotte is het functioneel gebruik van bijvoorbeeld bufferstroken een belangrijk topic. Fruittelers zullen bij de oogst ruimte nodig hebben voor paloxen. Het is van belang dat deze mogelijkheid zoveel als mogelijk voorzien wordt.

3.5 Sociale conditionaliteit

De fruittelers vinden de toevoeging van een sociale conditionaliteit zeer onwenselijk. Dit is een dubbele sanctionering zonder resultaat. Zeker indien kleine fouten op die manier grote gevolgen krijgen. Een menselijke aanpak is noodzakelijk, maar indien administratieve fouten gebeuren zou men dit niet extra (dubbel) mogen beboeten. In de Vlaamse en Belgische sociale wetgeving zijn al voldoende sanctioneringsmechanismen voorzien en we vrezen hiermee geen gelijk speelveld te behouden met de andere lidstaten binnen de Europese unie.

3.6 Gewasrotatie

De uitzondering voor kleinere bedrijven met minder dan 10 ha is niet meer van toepassing. Hier is in het nieuwe GLB voorzien dat bijkomende voorwaarden opgelegd worden voor extra gewasrotatie en niet productieve elementen. Fruittelers met beperkt areaal akkerbouw zullen ook hier aan rotatie en min 4% van bouwland voorzien voor niet productieve elementen. Dit is een duidelijke verstrenging en dient aangepast te worden.

Datum 9 februari 2022

Van Giel Boey & Pieter Van Oost, namens sectorvakgroep groenten

Aan Departement Landbouw & Visserij

Betreft

Reactie Sectorvakgroep Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

Reactie Sectorvakgroep GROENTEN Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

---

1 Inleiding

Dat het GLB een beleid is met vele doelstellingen, is een understatement. Het Europees Gemeenschappelijk landbouwbeleid blijft echter een landbouwbeleid, **waarin de boer centraal moet staan**. Dat vertrekpunt is van het grootste belang bij het maken van beleidskeuzes. Binnen die context erkent en ondersteunt Boerenbond dat het GLB volgens zijn doelstellingen en volgens zijn mogelijkheden een belangrijke bijdrage heeft en zal hebben aan de doelstellingen van de Europese Green Deal. De meer dan **1000 Vlaamse groententelers** zijn gemotiveerd om aan de doelstellingen bij te dragen, aangezien zij ook de eersten zijn die getroffen worden door de negatieve gevolgen van minder biodiversiteit, een warmer en volatieler klimaat, en een slechter milieu. De meer dan **1 100 ha glastuinbouw** in België is bijna uitsluitend in Vlaanderen gevestigd en deze sector zoekt ook naar mogelijkheden binnen het GLB. Bijna **50 000 ha groenten in open lucht**, deels voor de versmarkt en deels voor de industrie (diepvies en bokaal/conserven) in België, met het leeuwendeel in Vlaanderen, zorgen voor een zeer belangrijk deel van ons agrobusinesscomplex. Het is essentieel dat we via het GLB de **actieve groententelers** ondersteunen, economisch, ecologisch en sociaal. Het is nu aan beleidsmakers om het GLB zo te implementeren, dat deze groententelers centraal in het beleid staan en dat ze in de mogelijkheid gebracht worden om verder **verduurzamende stappen** te ondernemen. Om dit te bereiken dient het GLB doelgericht, effectief en efficiënt te zijn. En om dat te kunnen is het een absolute voorwaarde dat het GLB haalbaar en betaalbaar ingevuld wordt.

2 Algemene reactie

Land- en tuinbouw is als sector uitstekend geplaatst om bij te dragen aan de milieu en klimaatdoelstellingen. Land- en tuinbouwers zijn wel degelijk bereid om hun deel van de verantwoordelijkheid rond de milieu- en de klimaatproblematiek op te nemen, weliswaar binnen de mogelijkheden van het landbouwbeleid en voor wat hun aandeel betreft. En natuurlijk met inbegrip van de economische veer- en draagkracht van de sector. Het Vlaams GLB moet daarbij zorgen voor een **flexibel, stimulerend en doelgericht** kader dat aangepast is aan de landbouwrealiteit waarin de milieu-inspanningen die de actieve landbouwer doet op een faire manier gehonoreerd worden. Er is ook een duidelijke vraag naar een bijsturing van de sanctionering als klemtoon naar een meer

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

stimulerend verhaal. De huidige reglementering is niet aangepast en onrechtvaardig omwille van de disproportionele korting in het kader van de randvoorwaarden en vergroening. In het nieuwe GLB mag die fout niet opnieuw gemaakt worden. De voorziene maatregelen in het GLB, zoals **directe steunmaatregelen, ecoregelingen en beheerverbintenissen, maar ook investeringssteun en GMO-steun** zijn voor de groentensector het meest geschikt. Dit op voorwaarde dat het Vlaams strategisch gebalanceerd bijdraagt aan al zijn doelstelling. Een eerlijke inkomen voor de groenteteler, bijdragen aan de generatiewissel en bijdragen aan milieu-, biodiversiteits en klimaat – uitdagingen. Het GLB is **de motor van verdere verduurzaming**, gebaseerd op een goede balans tussen het economisch, sociaal en ecologisch aspect.

Groentetelers bevestigen het belang voor het behouden van **GMO-steun**. Wel wordt er aandacht gevraagd om ook voldoende steunmaatregelen beschikbaar te houden voor telers die ervoor kiezen om niet aan te sluiten bij een producentenorganisatie. Het verschil tussen beide systemen dient eerder te verkleinen in plaats van verder toe te nemen. Het valt niet langer te verdedigen dat bepaalde crisismaatregelen enkel beschikbaar zijn voor leden van een PO, en dat niet-leden van een PO automatisch uitgesloten worden van crisismaatregelen. Groentetelers vinden het ook positief dat groentepercelen als subsidiabel areaal mee opgenomen worden in de inkomensondersteuning. In sommige gevallen is het voor groentetelers relevant en interessant dat er ecoregelingen en beheerverbintenissen zullen kunnen afgesloten worden voor kortere periodes dan 5 jaar, zoals bijvoorbeeld bij **mechanische onkruidbestrijding**. Toch vragen groentetelers aandacht voor een beperkt gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in combinatie met mechanische onkruidbestrijding. In een nat jaar, zoals 2021, blijft de onkruiddruk stijgen bij uitsluitend gebruik maken van mechanische onkruidbestrijding. Ook onze afnemers stellen eisen over de aanwezigheid van onkruiden, en in bepaalde omstandigheden is dit onmogelijk om het enkel via mechanische onkruidbestrijding te doen. Een tussenoplossing dringt zich op.

Toch blijven er cruciale aandachtspunten over waar we als groentesector graag de aandacht op vestigen. Zo is het cruciaal dat het GLB voorbehouden blijft voor de actieve landbouwer. De definitie **echte landbouwer** gaat dus cruciaal zijn, want we willen deze deur niet wagenwijd openen. In die zin moet erover gewaakt worden dat **productieve investeringen** ook nog GLB-steun verdienen. De verplichte gewasrotatie is voor Vlaamse groentetelers geen evidentie, in die mate dat er aandacht gevraagd wordt voor de eigenheid van onze Vlaamse gespecialiseerde groentebedrijven. Zeker ook voor bouwland onder serres is dit een maatregel die haaks op de realiteit staat, zo ook voor het behoud van niet-productieve elementen en arealen. Een oplossing dringt zich op voor het niet moeten toepassen van de teeltrotatie voor teelten in volle grond in serres. Groentetelers hechten ook veel belang aan onderzoek en benadrukken dat we onze Vlaamse onderzoekscentra ook blijvende kansen moeten geven, ...

Groentetelers willen zeker meewerken aan een beter, groener en biodivers milieum maar het moet altijd de keuze zijn van de groenteteler. Cruciaal is dat de **ecoregelingen en beheerverbintenissen** geen verplichting worden. De maatregelen die voorliggen zijn interessant maar moeten zeker werkbaar blijven. Alles zou ten allen tijden moeten kunnen stopgezet worden zodat niets automatisch na verloop van tijd definitief natuur wordt (bv bufferstrook naar blijvend grasland is onaanvaardbaar; statuut tijdelijke natuur). De toestand terugbrengen naar de oorspronkelijke positie moet steeds mogelijk blijven. Wanneer groentetelers iets doen dat beter is voor het milieu of de natuur, brengt hen dat meestal financieel ook niets op, er is geen meerwaarde voor het product die zij op de markt brengen. Een **goede financiële vergoeding** zal de beste stimulans zijn om de sector verder aan het 'vergroenen' te krijgen. In die zin is het cruciaal om de financiële stimuli op een niveau te brengen zodat het ook rendabel wordt en blijft. Dit geldt voor meerdere maatregelen, bv. Precisielandbouw, mechanische

onkruidbestrijding, ... Telers geven aan dat de huidige financiële voorstellen niet altijd voldoende de kosten dekken.

VLIF is een belangrijk instrument, zeker om bedrijfsovername te ondersteunen maar ook om investeringen financieel te faciliteren. Wel vragen groentetelers meer garanties dat VLIF-steun vlotter wordt toegekend en minder afhankelijk gemaakt wordt van een oproepsysteem. Telers willen zeker zijn dat duurzame investeringen die ingediend worden bij het VLIF, ook effectief steun genieten. Groentetelers voelen aan dat men nu deelneemt aan een loterij, waarbij je nooit vooraf weet of je project steun zal genieten of niet. Duurzame investeringen dienen een extra stimulans te krijgen in de VLIF-goedkeuringsprocedure.

Ten slotte is het belangrijk om het landbouwonderzoek te betrekken bij het opstellen van verschillende verduurzamende maatregelen. Daar ligt de ervaring in de praktijk en zij kunnen ook uitzoeken wat voor groentetelers mogelijk, toepasbaar en haalbaar is. Ook het landbouwonderwijs moet betrokken worden of op zijn minst op de hoogte gesteld worden. Zodat jonge, startende boeren weten waar ze aan beginnen.

3 Specifieke reactie

3.1 Basisbetaling

De groentetelers trekken het hanteren van een monetaire ondergrens van 400 euro in twijfel. Men vindt dat de groentetelers die hierdoor buiten de boot vallen gebaat zouden zijn met de uitbetaling van het eigenlijke bedrag. Groentetelers moeten toch ook aan alle verplichtingen voldoen van minder dan 400 euro.

3.2 VLIF

De groentetelers hechten veel belang aan de steun uit het VLIF. Het is echter belangrijk dat ook de eigenheid van de sector, waarin energie ook omzet creëert, meegenomen wordt in de inkomensbepaling. Daarbij is een blijvende verbetering van een vlotte toegang tot het VLIF en zekerheid van ondersteuning voor actieve boeren van groot belang. Door te strenge interpretatie van inkomen dat indirect uit landbouw komt (bv elektriciteitsproductie op glastuinbouwbedrijven) dient absoluut vermeden te worden dat deze bedrijven uitgesloten worden van VLIF-steun. De nodige parameters dienen voorhanden te zijn zodat bedrijven niet kunstmatig moeten worden afgesplitst.

De groentetelers hechten ook veel belang van de loskoppeling van de randvoorwaarden van VLIF- en GMO-steun. Een inbreuk in de randvoorwaarden zou geen korting in VLIF of GMO mogen betekenen, dit moet absoluut ontkoppeld blijven.

Door het toepassen van de standaard verdien capaciteit vragen groentetelers aandacht voor het feit dat kleinere bedrijven niet uit de boot mogen vallen.

3.3 Sociale conditionaliteit

De groentetelers vinden de toevoeging van een sociale conditionaliteit zeer onwenselijk. Dit is een dubbele sanctionering zonder resultaat. Zeker indien kleine fouten op die manier grote gevolgen krijgen. Een menselijke aanpak is noodzakelijk, maar indien administratieve fouten gebeuren zou men dit niet extra (dubbel) mogen beboeten. In de Vlaamse en Belgische sociale wetgeving zijn al voldoende sanctioneringsmechanismen voorzien en we vrezen hiermee geen gelijk speelveld te behouden met de andere lidstaten binnen de Europese unie.

3.4 Biodiversiteit in Vlaanderen

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

Voor groentetelers in Vlaanderen, meer specifiek de telers met bouwland onder serre zal het zeer moeilijk en onlogisch zijn om aan GLMC 8a, het verplicht behoud van niet-productieve arealen, te voldoen. Dit moet mee in de redenering en overweging genomen worden. Ter bestrijding van invasieve plantensoorten, zoals knolcyperus, zou het ook mogelijk moeten blijven om te schoffelen op braak in dit kader. Dit put deze onkruiden uit. Ook voor doornappel moeten de nodige uitzonderingen voorzien worden.

Groentetelers vragen het behoud van de uitzondering voor bedrijven kleiner dan 10 hectare om niet te moeten voldoen aan niet-productieve kenmerken. Kleinschalige groententeelt is iets heel specifiek waar ook bijzondere voorwaarden gelden van afnemers hogerop in de keten waardoor niet altijd aan de niet-productieve kenmerken kan voldaan worden.

3.5 Klimaatmitigatie

Groentetelers zijn ervan overtuigd dat ook zij kunnen bijdragen aan het opbouwen van het organische koolstofgehalte in de bodem. Groentetelers staan in die zin klaar om met de desbetreffende maatregelen aan de slag te gaan. Het is echter belangrijk dat in de berekening van een gemiddelde toevoeging van **EOC per ha op bedrijfsniveau eventueel** ook koolstofrijke inputs meegenomen worden of dat de aanvoerdrempels realistisch bepaald worden. Zo zijn de gekozen drempels opvallend hoog, gezien de afvoer van OC afhankelijk van de grondsoort gemiddeld tussen de 700 kg en de 900kg liggen. De minimale aanvoer van EOC ligt daarom tussen 850 kg en 1050 kg. Om die minimumstreefwaarde te behalen kan de landbouwer gebruik maken van zijn teeltplan, van bodemaatregelen (bv bewerking) en van koolstofrijke inputs. Indien aan de hand van enkel het teeltplan gewerkt wordt, is het in een professionele context met de nodige teeltrotatie bijna onmogelijk om aan de ondergrens van 1350 kg EOC per ha ter te komen. Aanbreng van mest en andere koolstofrijke inputs zoals (boerderij)compost, maar ook stro wordt namelijk niet meegeteld. Gezien deze inputs over het algemeen een constante jaarlijkse aanvoer van EOC betekenen, moeten deze van de drempelwaarden afgetrokken worden. Men zou daarom beter redeneren, dat de aanvoer van koolstofrijke inputs, inclusief mest en stro meegerekend worden in de gemiddelde aanvoer op bedrijfsniveau. Indien dat niet haalbaar is, zou men de ondergrens van aanvoer via het teeltplan in de desbetreffende ecoregeling tot het minimum verplichte aanvoercijfer moeten herleiden, wetende dat er gemiddeld extra aanvoer is via deze inputs en er dus sowieso een verbetering is in de koolstofbalans op bedrijfsniveau. Dat zou de nieuwe gemiddelde aanvoer van EOC op een minimum tussen de verplichte aanvoer van 850 kg en 1050 kg brengen, gevolgd door vorken met hogere drempelwaarden en hogere vergoedingen. Dit wordt als cruciaal geacht in de opname door groentetelers van deze maatregelen. Land- en tuinbouwers zullen enkel met deze maatregelen experimenteren, aan de slag gaan en doorgroeien indien ze haalbaar bevonden worden

Daarnaast is de maatregel die enkel focust op de toevoeging van **koolstofrijke inputs per perceel** een waardevolle maatregel. Zo kan de nodige flexibiliteit ingebouwd worden bij het hanteren van bepaalde vormen van rotatie van gewassen en percelen in de groententeelt. Er moet echter speciale aandacht gaan naar toepasbaarheid en administratieve last. Bv voor de toepassing van houtsnippers zijn de opgelegde voorwaarden beperkend en onlogisch. Zo achten de groentetelers een grondstoffenverklaring voor snippers van eigen percelen zeer onlogisch. Groentetelers staan open voor **carbon farming**, waarbij de groentetelers naast een vergoeding voor hun groenten ook een vergoeding ontvangen voor de bijkomende koolstof die zij in de bodem opslaan.

3.6 Water

Via het GLB dient meer ingezet te worden op mogelijkheden om individueel, maar zeker ook collectief, aan waterbuffering en irrigatie te kunnen doen. Het beleidskader staat hiervoor ook best open voor

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

samenwerkingen met bedrijven hogerop in de voedselketen of zelfs helemaal buiten de landbouwsector. De beschikbaarheid van goed **beregeningswater** is cruciaal voor de groententeelt in Vlaanderen. De vergunningverlening voor het bufferen en opslaan van water dient vlotter te verlopen.

Eens het water beschikbaar is, moet de groenteteler met de steun van het VLIF kunnen kiezen voor de meest geschikte beregeningstechniek afhankelijk van de teelt. De **beregeningsinstallatie** kan in sommige gevallen ook ingezet worden als een maatregel om op een zeer specifieke manier kunstmeststoffen toe te dienen in een dosis die de plant op dat moment nodig heeft. Deze intelligente maatregelen moeten maximaal gesteund worden in het GLB, bijvoorbeeld via een submaatregel bij precisielandbouw.

3.7 Milieu

Voor goede resultaten te behalen in de strijd tegen **erosie**, vragen we aandacht om de meerjarige overeenkomsten mogelijk te houden. Erosie enkel bestrijden met eenjarige overeenkomsten is eigenlijk terug een stap achteruit zetten. De verderzetting van de huidige beheersovereenkomsten zou een goede en correcte keuze zijn. Hierdoor worden de budgetten voor andere maatregelen binnen ecoregelingen en AMKM ook meer gevrijwaard. Landbouwers vinden het belangrijk dat erosie maatregelen ook kunnen opgebouwd worden in een **samenwerkingsverband**, want erosie stopt niet aan de perceelsgrens.

Daarbij vinden de groentetelers de versterkte randvoorwaarden zeer ver gaan, zeker gewasrotatie, de verplichte bufferstroken en het verplicht behoud van niet-productieve elementen en arealen. Dit zorgt voor ongeziene extra lasten op het bedrijf, waar geen extra vergoeding voor in de plaats staat. Een absoluut haalbare invulling door Vlaanderen zal nodig zijn. Groentetelers vragen dat de 3 meter bufferstroken niet uitgesloten mogen worden van ecoregelingen en beheerverbintenissen. Bij het toepassen van precisietechnieken zou de bufferstrook moeten kunnen verkleinen. Bovendien moet een bufferstrook mee in rekening gebracht worden voor het areaal niet-productieve elementen.

De groentetelers roepen ook op om pleksgewijze bestrijding van onder andere akkerdistel mogelijk te maken in de bufferstroken.

Speciale aandacht moet gaan naar de gewasrotatie, die zeker op bouwland onder serres zeer moeilijk is. Het areaal vollegrondsteelt in serres is bovendien beperkt in Vlaanderen, wat een uitzondering zeker zal rechtvaardigen. Het teeltsysteem is in rondes van eenzelfde teelt, waarbij er geregeld wordt bij-geplant, om een continue jaarrond oogst te hebben. Als men daar een ander gewas dient tussen te zetten, met een langere of kortere groeiperiode is de arbeidsspreiding verstoord. Dit zijn daarenboven vaak gespecialiseerde bedrijven met enkel teelt onder glas. Daarnaast kunnen ook problemen met residu in volgteelten ontstaan. Bv bladselder neemt bepaalde gewasbeschermingsmiddelen uit de bodem op uit voorgaande teelt, die dan niet erkend zijn. Onder glas kan men ook niet eender welke teelt zetten op elk moment. Men moet dan bv in de zomer ook concurreren met openluchtteelten, wat beperkend werkt. Er zijn ook andere beperkingen. Vroeger was een rotatie kropsla met tomaat gangbaar, vanwege enerzijds energiekost en anderzijds ziektedruk is dit bijna verdwenen. Ook de vermarkting is niet evident, bv. alternatieve bladgewassen ipv kropsla heeft niet steeds de beste prijsvorming. De telers hebben zelf oog voor behoud bodemkwaliteit en het vermijden van bodemmoeheid. Het is tevens hun verzekering om in de toekomst verder te kunnen telen. Er wordt samengewerkt met voorlichters op het bedrijf, de praktijkcentra om extern advies te verkrijgen. In de praktijk vertaalt zich dit in bv. toepassen van organische meststoffen of organo-minerale meststoffen, het aanbrengen van compost, gebruik microstimulantia, ...

Telers kiezen er nu voor om stukken leeg te laten liggen door bv fusariumdruk in serre in de zomer, dit toont al dat het dat het interessanter is om niets te planten dan naar een andere teelt te schakelen. Dit

is voor een behoud van productie niet interessant. Voor gewasrotatie moet zeker de nodige flexibiliteit voor groentelers voorzien worden, specifiek voor specialisatieteelten. Hiervoor worden lange termijninvesteringen gedaan in infrastructuur.

De groentelers vinden de mogelijkheid om bufferstroken (bv ecoregelingen) als wendakker of stockageruimte te gebruiken uiterst positief.

Openluchtgroententeelt past natuurlijk zoveel mogelijk **IPM-maatregelen** toe. Het beschikbaar hebben van een goed **waarnemingen&waarschuwingssysteem**, met de steun van het GLB, is cruciaal om dit toegankelijk en betaalbaar te houden voor alle groentelers aan dezelfde voorwaarden. Ook hier dient het verschil met GMO weggewerkt te worden. De samenwerking en herkenbaarheid met de Vlaamse praktijkcentra is hierin onontbeerlijk! Een ander instrument in het GLB die onze sector verder kan doen verduurzamen is het verder stimuleren van **mechanische onkruidbestrijding**. Bijkomende steun kan dit nog meer ingang doen vinden en het gebruik van herbiciden doen afnemen. Men moet er verder van bewust zijn dat de verplichte toepassing op voor-, hoofd- en nateelt bepaalde teeltopvolgingen uitsluit, gezien de nodige technieken niet bestaan of onmogelijk zijn. De groentelers vragen daarbij ook om een combinatie van mechanische onkruidbestrijding met chemische toe te laten. Dit is belangrijk om bv. in de rij te kunnen bespuiten, waar mechanische onkruidbestrijding niet voldoende is. Een hybride oplossing is hier absoluut noodzakelijk!

De groentelers vinden de stimulerende maatregel voor precisielandbouw ook positief. Hierbij vraagt men om ook rijenbemesting in de groententeelt mee te nemen als vorm van precisiebemesting, gezien dit arbeidsintensief en weinig courant is in de groententeelt en een voordeel voor het milieu betekent. Hier verschilt de groententeelt met de akkerbouwmatige teelten, waar groenten geen GPS nodig hebben maar wel investeren in die specifieke precisietechnieken.

Het GLB moet ook open staan om **vormingen** te organiseren zodat groentelers en hun medewerkers over de juiste fytolicensie kunnen beschikken om op een **correcte manier gewasbescherming** te kunnen toepassen. Deze opleidingen of bijscholingen zouden in Vlaanderen ook mogelijk moeten zijn in een andere taal dan het Nederlands. Dit is cruciaal om hier via het GLB op in te zetten, zodat ook de vele buitenlandse (seizoen)arbeiders ook met de steun van het GLB een fytolicensie opleiding of bijscholing kunnen volgen in een taal die zij begrijpen.

Datum 21 januari 2022

Betreft

Reactie Hoofdbestuur Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

Reactie Hoofdbestuur Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

1 Inleiding

Dat het GLB een beleid is met vele doelstellingen, is een understatement. Het Europees Gemeenschappelijk landbouwbeleid blijft echter een landbouwbeleid, **waarin de boer centraal staat**. Dat vertrekpunt is van het grootste belang bij het maken van beleidskeuzes. Binnen die context erkent en ondersteunt Boerenbond dat het GLB volgens zijn doelstellingen en volgens zijn mogelijkheden een belangrijke bijdrage heeft en zal hebben aan de doelstellingen van de Europese Green Deal. De Vlaamse land- en tuinbouwers zijn gemotiveerd om aan **de doelstellingen** bij te dragen, aangezien zij ook de eersten zijn die getroffen worden door de negatieve gevolgen van minder biodiversiteit, een warmer en volatieler klimaat, en een slechter milieu. Dit natuurlijk op voorwaarde dat er **economisch** ook ruimte aanwezig is op de bedrijven. Het is nu aan beleidsmakers om het GLB zo te implementeren, dat boeren **centraal in het beleid** staan en dat ze in de mogelijkheid gebracht worden om verder verduurzamende stappen te ondernemen. Om dit te bereiken dient het GLB **doelgericht, effectief en efficiënt** te zijn. En om dat te kunnen is het een absolute voorwaarde dat het GLB **haalbaar en betaalbaar** ingevuld wordt.

2 Algemene reactie

Land- en tuinbouw is als sector uitstekend geplaatst om bij te dragen aan de milieu en klimaatdoelstellingen. Land- en tuinbouwers zijn wel degelijk bereid om hun deel van de verantwoordelijkheid rond de milieu- en de klimaatproblematiek op te nemen, weliswaar binnen de mogelijkheden van het landbouwbeleid en voor wat hun aandeel betreft. En op voorwaarde dat er voldoende economische draagkracht en veerkracht op de bedrijven aanwezig is. Het Vlaams GLB moet daarbij zorgen voor **een flexibel, stimulerend en doelgericht** kader dat aangepast is aan de landbouwrealiteit waarin de milieu-inspanningen die de **actieve landbouwer** doet op een faire manier gehonoreerd worden. Er is ook een duidelijke vraag naar een bijsturing van de sanctionering als klemtoon naar een meer stimulerend verhaal. De huidige reglementering is niet aangepast en onrechtvaardig omwille van de disproportionele korting in het kader van de randvoorwaarden en vergroening. In het nieuwe GLB mag die fout niet opnieuw gemaakt worden. De voorziene maatregelen in het GLB, zoals **ecoregelingen en beheerverbintenissen, maar ook directe inkomenssteun investeringssteun en gekoppelde steunmaatregelen** zijn het meest geschikt om met dit stimulerend verhaal aan de slag te gaan. Dit op voorwaarde dat het Vlaams strategisch gebalanceerd bijdraagt aan al zijn doelstelling. Een eerlijke inkomen voor de boer, bijdragen aan de generatiewissel

Boerenbond vzw

en bijdragen aan milieu-, biodiversiteits en klimaat – uitdagingen. Het GLB is de **motor van verdere verduurzaming**, gebaseerd op een goede balans tussen het economisch, sociaal en ecologisch aspect.

3 Specifieke reactie

3.1 Fundamenten – budget en definitie actieve boer

Twee elementen zijn van cruciaal belang in de discussie over het nieuwe Vlaams strategisch plan en bepalen mee de verdere invulling van het GLB. Het is enerzijds essentieel te erkennen dat het GLB **onvoldoende gefinancierd** wordt om de vooropgestelde doelstellingen in te vullen. De EU heeft ervoor gekozen om extra verplichtingen en doelstellingen op te leggen, respectievelijk in de randvoorwaarden en via de Europese Green Deal, terwijl er zelfs minder budget voorzien wordt voor directe inkomenssteun. Dit is onaanvaardbaar. Vlaanderen moet de juiste keuzes maken om het GLB haalbaar en betaalbaar te houden. Als tweede element is het ook belangrijk de **definitie van actieve boer** te versterken en zowel de maatregelen in pijler 1 en pijler 2 enkel toegankelijk te maken voor de actieve boer. Dit is cruciaal om een focus te behouden in het budget en de toegang tot grond voor actieve boeren te verbeteren.

3.2 Budget

Het budget voor directe inkomenssteun daalt, en wordt voor 25 % ingenomen door ecoregelingen. Modulatie van de middelen van pijler 1 naar 2 is dus niet te verantwoorden. Om de maatregelen in pijler 1 kracht bij te zetten moet Vlaanderen ook bekijken of het voorziene Europese kortingssysteem op het minimumbudget voor de ecoregelingen toegepast kan worden, gezien de hoge mate van inspanningen voor de gedefinieerde doelstellingen in pijler 2. In pijler 2 moeten de middelen prioritair voorzien worden voor VLIF investeringssteun en voor agro-milieu en klimaatmaatregelen. Deze maatregelen zullen voor een brede groep van boeren toegankelijk zijn en zijn daarom van het grootste belang voor een verdere verduurzaming van de sector.

Boerenbond vraagt om geen transfer van pijler 1 naar pijler 2 te doen. Vlaanderen zou ook het **kortingssysteem (ikv inspanningen pijler 2)** voor het budget ecoregelingen moeten toepassen om de **inkomensondersteunende** maatregelen kracht bij te zetten. Daarnaast dienen middelen in pijler 2 prioritair voorzien te worden voor in eerste instantie **VLIF investeringssteun** en vervolgens ook voor **agro-milieu en klimaatmaatregelen**.

3.3 Actieve landbouwer

De definitie van actieve landbouwer moet voor een betere afbakening van de basisdoelgroep van begunstigen van steun uit het GLB zorgen. Het gepast definiëren van de actieve boer is cruciaal in de context van een dalend budget en moet toelaten de middelen te focussen op de feitelijk beoogde begunstigde: de boer die ondernemerschap en risico opneemt met landbouwproductie. Daarnaast belemmert het ondersteunen van niet-actieve boeren de toegang tot grond en andere productiefactoren voor actieve boeren. De basisvraag van Boerenbond blijft in elk geval dat het GLB in beide pijlers absoluut gericht moet zijn op de actieve boer. Ook andere landen zoals Frankrijk gaan aan de slag met de definitie, het is van belang hier voldoende op af te stemmen. Boerenbond apprecieert in elk geval de voorgestelde criteria en de zoektocht van het departement naar een betere definitie. Het is evenwel wenselijk meer inzicht en actueel cijfermateriaal te verkrijgen om het effect van de voorgestelde criteria te kunnen inschatten. Ook de aandacht voor pluri-actieve landbouwers en nieuwe verdienmodellen is wenselijk.

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

- Boerenbond beklemtoont dat de definitie van actieve boer zowel van toepassing moet zijn voor middelen uit pijler 1 als voor de middelen uit pijler 2
- Een Vlaamse invulling van de definitie actieve boer moet minstens op basis van de **Europese negatieve lijst** gebeuren, aangevuld met instanties waarvan redelijkerwijs mag aangenomen worden dat landbouw niet hun hoofddoel is ((semi-)overheid, kerkfabrieken en OCMW's, scholen en onderzoeksinstellingen, abdijen, erkende terreinbeherende diensten,...
- Boerenbond vraagt opnieuw om een concrete uitwerking van de **uitsluiting van pensioenboeren** (pensioentrekkende landbouwers) die voorafgaandelijk juridisch wordt verankerd.
- Boerenbond ondersteunt dat de actieve boer **activiteit 'landbouw' volgens NACE-codes** geregistreerd heeft staan in het KBO.
- Boerenbond ondersteunt het **criterium 'standaardverdiencapaciteit'** waarmee een minimum verdienpotentieel per bedrijf aangetoond moet worden. De verzamelaanvraag en SANITEL dienen hierbij als **quick scan**. Wie uitgesloten wordt op basis van dit criterium zou op basis van een bedrijfsplan, bedrijfseconomische boekhouding of een gelijkaardig element moeten kunnen aantonen dat het bedrijf toch het minimum verdienpotentieel bereikt.
- Het criterium dat kijkt naar de verhouding tussen **BTW verkoopshandelingen** aan 6% en andere verhoopshandelingen is voor Boerenbond een waardevolle piste om verder te onderzoeken. Hier is meer analyse voor nodig.
- Ook de toets of de actieve boer een **relevante opleiding genoot of equivalente ervaring heeft en beroepsbekwaam is**, is een mogelijk criterium voor Boerenbond.
- Er kan voor Boerenbond aanvullend afgewogen worden of bijkomende criteria gelinkt aan administratieve vereisten (landbouwactiviteit als fiscale activiteit, BTW-nummer, FAVV-bijdrage, ...) haalbaar zijn als criterium
- Er dient in het toewijzen en ontwikkelen van criteria voor de definitie van echte boer een evenwicht gezocht te worden tussen de administratieve last en de return in verhoogde basisbetaling

3.4 Administratie en sanctionering

Aan de hand van betere tools en waar mogelijk afgestemde databanken dient er gestreefd te worden naar een context waarbij de boer niet bedolven wordt onder administratie en waarbij boeren geholpen worden in het maken van keuzes in het voldoen aan de randvoorwaarden, maar ook het aan de slag gaan met vrijwillige maatregelen. Daarnaast mag het principe van 'kleine fouten, grote gevolgen' niet van toepassing zijn in de administratieve malmolen en dient er gestreefd te worden naar een stimulerend verhaal, in plaats van een sanctionerend. Wat al aanleiding heeft gegeven tot een sanctie door enige controlerende instantie mag niet nog eens gesanctioneerd worden met een korting in de randvoorwaarden. Deze dubbele sanctionering blijft onaanvaardbaar. Er moet ook vermeden worden dat de deelname aan vrijwillige maatregelen tot sancties leidt.

Boerenbond vraagt naar een bijsturing van de **sanctionering** als klemtoon naar een **meer stimulerend verhaal**. Dubbele sanctionering blijft onaanvaardbaar. Er moet blijvend ingezet worden op **administratieve vereenvoudiging** en het aanreiken van gebruiksvriendelijke tools. Het E-loket is het platform bij uitstek om land- en tuinbouwers te helpen en te begeleiden bij hun keuzes, in de verschillende nieuwe verplichtingen en verschillende vrijwillige maatregelen.

3.5 Randvoorwaarden/conditionaliteit

Het voorstel van de EC voorziet een versterkte set aan randvoorwaarden. De drie elementen van de huidige 'vergroeningsvoorwaarden' worden in de randvoorwaarden gekanteld en sterk verstrengd. Daarnaast wordt de opening gecreëerd om lidstaten hun 'conditionaliteit' verder te laten versterken. Boerenbond is absoluut tegen een verdere verstrenging op Vlaams niveau. Gold plating is onaanvaardbaar en zorgt voor een verder ongelijk Europees speelveld. Elke verstrenging hypothekeert daarenboven de mogelijkheden in stimulerende maatregelen en interventies. Tot slot zullen ook aangepaste en flexibele invulmogelijkheden bepaald moeten worden, zodat land- en tuinbouwers volgens hun eigenheid en de mogelijkheden op hun bedrijf kunnen voldoen aan de verplichtingen. Zonder enige flexibele invulling en haalbaarheid zal het risico dat boeren afhaken enkel groter worden.

Boerenbond vraagt om het GLB te blijven beschouwen als een **stimulerend beleid** en om dat te bereiken de randvoorwaarden niet te verstrengen bovenop het Europese acquis. Meer regels voor minder middelen is geen optie. Boerenbond vraagt dus om de verplichtingen onder de randvoorwaarden te beperken tot wat bij noodzaak op **Europees niveau** beschreven moet zijn. Daarbij vraagt Boerenbond om maximale toepassings- en keuzemogelijkheden te voorzien voor de land- en tuinbouwers. Aanvullend kan en zal gebruik gemaakt worden van de stimulerende maatregelen onder de groene architectuur.

3.5.1 GLMC 1: Behoud van permanent grasland

Voor landbouwers is de voorgestelde werkwijze met het gebruik van de Vlaamse ratio haalbaar. Er moet absoluut aan dit systeem vastgehouden worden, om negatieve effecten op de instandhouding van BG te vermijden. Daarnaast dient **het verbod op het scheuren** van bepaalde graslanden beperkt te blijven tot de graslanden die onder de bescherming vallen van de Vlaamse (natuur-)regelgeving en dat grasstroken onder ecoregelingen, AMKM en BO buiten de regeling gehouden worden.

Boerenbond pleit voor **het behoud van het huidig uitgewerkt kader voor het behoud van permanent grasland**. Daarnaast is het van belang dat men met het verbod op scheuren van de graslanden niet verder gaat dan de graslanden die onder de bescherming vallen van de Vlaamse (natuur-)regelgeving en dat **grasstroken onder ecoregelingen, AMKM en BO** buiten de regeling gehouden worden.

3.5.2 GLMC 4: Bufferstroken

Het verplicht toepassen van bufferstroken langs waterlopen is een zeer zware verstrenging en verliespost voor land- en tuinbouwers. Het is positief dat Vlaanderen niet verder gaat dan de gedefinieerde waterlopen in het voorstel van strategisch plan, de bevaarbare waterlopen en onbevaarbare categorie 1, 2 en 3. Een verdere uitbreiding naar andere categorieën van waterlopen zou de verliespost enkel vergroten, wat de werkbaarheid voor een groot aantal boeren verder verkleint. Het is daarbij van belang om de teeltvrijheid absoluut te behouden en ook begrazing op de bufferstrook toe te laten. Ten slotte moeten deze bufferstroken maximaal meetellen als bemestingsruimte en maximaal meetellen voor de invulling van GLMC 8a. Combinatiemogelijkheden met ecoregelingen en AMKM en BO zijn ten zeerste wenselijk om de boer financiële recuperatie en een doelgerichte invulling toe te laten. Ten slotte pleit Boerenbond voor een reductie van de breedte van

de bufferstrook indien er precisiebemesting of bespuiting toegepast wordt. Dit is cruciaal en ten eerste verdedigbaar.

Boerenbond vindt de verplichte toepassing van bufferstroken ten eerste onwenselijk. Boerenbond vraagt om de haalbaarheid en betaalbaarheid van de verplichting als argument bij de keuze van waterlopen te blijven toepassen. Een uitbreiding tov de voorgestelde waterlopen is absoluut onhaalbaar op het terrein. Boerenbond vraagt daarbij ook een reductie van de breedte van de stroken, indien precisietoepassingen gehanteerd worden.

Boerenbond vraagt om daarbij ook

- de teeltvrijheid op de stroken te behouden,
- begrazing toe te laten,
- de strook als bemestingsruimte te laten meetellen
- de strook maximaal mee te laten tellen in de verplichtingen uit GLMC 8a
- Combinatiemogelijkheden te voorzien met vrijwillige maatregelen in het GLB

3.5.3 GLMC 7: Gewasrotatie

Gewasrotatie is te interpreteren als een verstrenging ten opzichte van de huidige gewasdiversificatie. Voor onder andere land- en tuinbouwers met gronden die niet geschikt zijn voor een brede toepassing van teelten is dit zeer moeilijk werkbaar, alsook voor zeer specifieke teelten onder een serre en gronden waar aan winterploegen gedaan wordt. Een pragmatische aanpak waarbij maximaal gebruik gemaakt wordt van de Europese mogelijkheden, zoals de flexibele toepassing van een tussenteelt/tweede teelt en uitzonderingen of equivalente maatregelen, zoals gewasdiversificatie is noodzakelijk.

Boerenbond vraagt om een **maximale pragmatische aanpak**. De Europese **invulmogelijkheden en uitzonderingen en equivalente maatregelen** moeten maximaal toegepast worden en afgestemd op de Vlaamse eigenheid. Een flexibele toepassing van tussenteelten en teeltdiversificatie als equivalente maatregel is daarbij belangrijk. Ook aandacht voor specifieke teelten zoals die onder serres.

3.5.4 GLMC 8a: Niet-productieve elementen en areaal

De verplichte verhoogde aanwezigheid van niet-productieve elementen en areaal (NPE) wordt aanzien als een zware verstrenging van de randvoorwaarden. Dit zorgt voor het uit landbouwproductie nemen van kostelijke en vruchtbare landbouwgronden, zonder rekening te houden met alle aanwezige NPE. Boerenbond vindt dat ook de NPE aanpalend aan permanent grasland mee zou moeten tellen in de optelsom van areaal en elementen en dat de momenteel uitgetekende elementen terug opgenomen moeten worden in het subsidiabel areaal. Belangrijk is ook de maximale keuzemogelijkheden die boeren krijgen om deze verplichting in te vullen. Zowel de manier waarop als waarmee is belangrijk. Boerenbond vraagt daarom om de Europese mogelijkheden om ook met ecoregelingen en vlinderbloemigen aan het gewenste percentage te komen te voorzien. Vervolgens vindt Boerenbond dat er goede werkingscoëfficiënten aan de zuivere NPE en arealen toegekend moeten worden en dat de lijst uitgebreider moet worden, zodat de boer meer mogelijkheden heeft.

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

Boerenbond dringt er op aan binnen het Europees kader maximaal de **mogelijkheden** te onderzoeken om bestaande elementen die als NPE kunnen doorgaan terug als **subsidiabel areaal** in de verzamelaanvraag op te nemen. Ook NPE op of **aanpalend aan permanent grasland** moet mee in rekening kunnen worden gebracht in de **optelsom**. Daarnaast moet maximaal de keuze gemaakt worden voor de Europese invulmogelijkheden, bijvoorbeeld aan de hand van vlinderbloemigen en ecoregelingen. Ten slotte dient de **lijst met NPE** uitgebreid te worden en dienen er gunstige **werkingscoëfficiënten** aan toegekend te worden.

3.5.5 Bestrijden van invasieve plantensoorten

Vlaanderen stelt voor om in de randvoorwaarden de bestrijding van invasieve plantensoorten te verankeren. Dit zorgt voor een algemene verplichting voor GLB-actieve landbouwers. Er moet een goede keuze gemaakt worden welke plantensoorten hierin opgenomen worden. Een andere keuze kan de opname in een stimulerende vrijwillige maatregel zijn. Boerenbond vraagt de opname van de akkerdistel als verplicht te bestrijden soort te behouden en deze verplichting opnieuw uit te breiden naar particulieren.

Boerenbond vraagt om bij de keuze voor verplicht te bestrijden plantensoorten minimaal de **akkerdistel** op te nemen. Bij invulling van deze maatregel moet een decretale basis uitgewerkt worden die de bestrijdingsplicht ook bij particulieren legt.

3.6 Basisbetaling voor duurzaamheid

Boerenbond apprecieert het behoud van het systeem van de betalingsrechten en vraagt om de interne convergentie verder minimaal door te voeren. Het systeem van de toekenning van basisbetalingen op basis van elke subsidiabele hectare zou een ongewenst effect hebben doordat het nieuwe percelen in het systeem trekt en de groep van begunstigden vergroot. Het systeem van een flat rate houdt geen rekening met de historische en blijvend relevante verschillen die er zijn tussen sectoren en specialisaties. Daarnaast hebben boeren geïnvesteerd met kennis van de huidige evolutieve waarde van betalingsrechten, waardoor de flat rate zeer disruptief zal zijn op het individuele bedrijf omdat ze genomen investeringsbeslissingen die binnen de landbouw over een lange terugbetalingstermijn en bij laag rendement worden genomen kan onderuit halen. Tot slot verlaagt de netto waarde voor de boer van een betalingsrecht in het geval van een flat rate, aangezien de bedragen op dat moment gekend zijn en de markt zich er op kan aanpassen en de betalingsrechten dus kan kapitaliseren.

Boerenbond kiest voor het behoud van **het systeem van de betalingsrechten** en vraagt om **de interne convergentie** verder minimaal door te voeren.

De betalingsrechten van wie het statuut actieve boer verliest, zouden niet verder verhandelbaar mogen zijn en dienen onmiddellijk in de reserve te vervallen, waarbij ze prioritair gebruikt worden om de betalingsrechten bij actieve boeren op te hogen.

3.7 Aanvullende herverdelende inkomenssteun

Het voorstel van de Europese Commissie verplicht de lidstaten om een herverdeling van directe steun van grote naar kleine boeren (obv areaal) door te voeren. Boerenbond betreurt de verplichting, gezien de gunstige situatie in Vlaanderen tov het EU gemiddelde. Boerenbond vraagt om de maatregel niet door te voeren en dus van de Europese uitzondering mogelijk te maken, obv de gunstige situatie in

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

Vlaanderen. Indien de maatregel alsnog geïmplementeerd wordt, moet er gekozen worden voor een implementatie met zo min mogelijk impact op individuele bedrijven en moeten negatieve effecten absoluut vermeden worden.

Boerenbond vraagt om het instrument **niet te implementeren**. Indien er geen gebruik gemaakt kan worden van de Europese uitzondering moet de **herverdelende impact** zo klein mogelijk gehouden worden, maar moet vooral gefocust worden op actieve en professionele bedrijven. **Negatieve neveneffecten** zoals een herverdeling van jong naar oud of van actief naar niet-actief moet absoluut vermeden worden.

3.8 Ecoregelingen

Zie thema vergroening in deze nota.

3.9 Maatregelen voor jonge landbouwers

De mogelijkheid om de waarde van de betalingsrechten voor jonge landbouwers aan te vullen met een top-up en het jongerenvoordeel via de reserve wordt opnieuw gecreëerd. Boerenbond apprecieert het behoud van de interventie. Het blijft van belang om jonge boeren te ondersteunen, om de generatiewissel zo goed mogelijk te faciliteren.

Boerenbond vraagt om dit systeem optimaal te gebruiken, voornamelijk met de middelen die vrijkomen van het uitsluiten van pensioentrekkende boeren. **Zowel het systeem van de top-up als de toekenning van rechten uit de reserve op naakte hectaren en de ophoging van de waarde tot het gemiddelde moet behouden blijven en versterkt worden.**

3.10 Gekoppelde steun

Gekoppelde steun wordt op EU-niveau mogelijk gemaakt voor de gekende sectoren. Gekoppelde steun is en blijft een belangrijk beleidsinstrument, waarmee sectoren ondersteund kunnen worden wanneer ze geconfronteerd worden met uitdagingen die ze niet alleen kunnen aangaan. Zo ook voor de vleesvee- en kalversector in Vlaanderen die reeds gedurende jaren een moeilijke prijsvorming kent, maar die eveneens klimaat-efficiënt is en bepaalde ecosysteemdiensten levert, zoals de instandhouding van grasland. In 2015 maakten maar liefst 27 van de 28 lidstaten gebruik van een gekoppelde steun, waarbij 41% van de totale Europese enveloppe voor de sector runderen en kalveren gebruikt werd, door 24 lidstaten. In het nieuwe GLB lijkt een verderzetting in het merendeel van de lidstaten aan de orde.

Boerenbond apprecieert het behoud van de gekoppelde steun in Vlaanderen, weliswaar onder de gestelde voorwaarden. Het is belangrijk dat deze voorwaarden doelgericht, maar ook haalbaar ingevuld worden. Daarbij vraagt Boerenbond ook extra aandacht voor de kalversector, waarvoor in het voorstel de gekoppelde steun niet overeind blijft. Alternatieven die het inkomen van de kalverhouder verder kunnen ondersteunen lijken niet voldoende voorhanden.

Boerenbond beklemtoont de **meerwaarde van beperkte gekoppelde steun** als instrument in de GLB toolbox. Het belang van de gekoppelde zoogkoeienpremie om een **leefbare vleesveehouderij en lokale rundvleesproductie** te behouden wordt onderstreept. Het behoud van de zoogkoeienpremie, zoals voorgesteld is dus een grote stap in de goede richting en wordt als positief onthaald. In de

voorgestelde maatregel is het voor Boerenbond noodzakelijk dat de toekomstige steun maximaal behouden blijft bij **de betrokken doelgroep** van actieve vleesveehouders die momenteel recht hebben op een zoogkoeienpremie. Boerenbond vraagt daarom een behoud van het **systeem van zoogkoerechten**. Het voorstel om **degressieve betalingen** toe te passen benadeelt jonge en professionele zoogkoehouders en is dus onwenselijk

Verder is het noodzakelijk om ook voor de **betrokken vleeskalverhouders** de nodige alternatieven te voorzien.

3.11 Capping

Door middel van het instrument 'capping' wil Vlaanderen eveneens een herverdeling tussen grote en kleine ontvangers bekomen. Boerenbond is hier geen voorstander van, gezien de beperkte meerwaarde, maar grote impact op individuele bedrijven.

Boerenbond is tegen capping en vraagt om capping niet te implementeren. Indien toch geïmplementeerd, zou de **impact op individuele bedrijven** klein gehouden moeten worden door het bedrag enkel te baseren op basisinkomenssteun voor duurzaamheid, arbeidskosten af te trekken en door geen reductiepercentages in de vork onder 100.000 euro te hanteren;

3.12 Pijler I - GMO

Het pakket aan GMO-maatregelen blijft gelijkaardig aan het huidige pakket. Er wordt meer vergroening gevraagd en ook andere sectoren kunnen van de mechanismes gebruik maken. Zo kunnen andere sectoren dan de sectoren die de sectoriële interventies kunnen genieten gebruik maken van het mechanisme met maximum 3% van het budget van rechtstreekse steun. Dat maakt dat dit niet wenselijk is, gezien de druk op het budget rechtstreekse steun.

Boerenbond vraagt om GMO-begunstigden blijvend toegang **tot GMO-steun én andere GLB-steun** te geven.

Boerenbond vraagt om **het 'sectoriële interventie'-mechanisme** niet te gebruiken voor andere sectoren vanwege de budgettaire impact.

3.13 Agromilieu- en klimaatmaatregelen

Zie thema vergroening in deze nota.

3.14 VLIF

Het VLIF blijft een belangrijk instrument om boeren concurrentiëler te maken, hen te steunen in het verduurzamen van hun productie en de toegang tot de sector voor jonge boeren te faciliteren.

Boerenbond onderstreept dit belang en vraagt ook om voldoende middelen voor VLIF-steun te voorzien. Daarbij moet er voldoende budgettaire ruimte gegeven worden aan productieve investeringssteun.

Tot slot is het van belang om ook de opportuniteiten in het gebruik van financiële instrumenten te onderzoeken.

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

3.14.1 Productieve investeringssteun

Boerenbond hecht veel belang aan een voldoende budgettering en aandacht voor productieve investeringssteun, omwille van een bijdrage aan de concurrentiepositie maar ook de verdere verduurzaming van de sector. Ondanks de frustraties die er zijn rond transparantie en administratie, werkt dit systeem naar behoren al is er steeds ruimte voor verbetering.

We onderschrijven het belang van **hogere steunpercentages**, waar er minder economisch voordeel is. Het is daarbij echter van belang dat steun voor **productieve en economische investeringslijnen** niet achter blijven. Ook investeringssteun die bijdraagt aan de **economische doelstellingen en concurrentiepositie** is van belang. Boerenbond vraagt daarom voldoende **budget** te voorzien voor productieve investeringssteun een juiste budgettaire **verdeling** te maken tussen niet-productieve of semi-productieve investeringslijnen en zuiver productieve investeringslijnen, inclusief juist gekozen steunpercentages.

Boerenbond vraagt om de **voorwaarden in het VLIF te behouden, maar mee te laten evolueren met de noden van de bedrijven**. De recent ingevoerde minimumdrempel van 5000 euro mag behouden blijven. De **inkomensvoorwaarde** uit landbouw moet verder pragmatisch bepaald worden, zodat bijvoorbeeld een jaar met minder inkomen geen problemen oplevert.

3.14.2 Opstart- en overnamesteun

De steun voor overname blijft een goed instrument om de toegang tot de sector voor jonge boeren te faciliteren. Boerenbond apprecieert ook de nieuwe steun voor opstart van jonge boeren. Ook de hogere steunbedragen zijn waardevol, zoals ook de jonge landbouwers van Groene Kring expliciteren in hun eigen bezwaar.

Boerenbond vraagt voor het **behoud van het instrument** van overnamesteun. Daarbij is ook de steun voor de **vestiging van de jonge boer** (geen overname) positief. Ook de **hogere steunbedragen** zijn welkom.

3.14.3 Opstart van of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie

Boerenbond vindt de evolutie van de steun voor kleine landbouwers naar de steun voor een opstart of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie positief. Dit concept roept echter veel vragen op over de uitwerking. Welke ondernemingsstrategieën zullen subsidiabel zijn? Hoe zal de hoogte van de steun bepaald worden? Ten slotte is het voor Boerenbond van belang dat er een degelijk businessplan aan de strategieën vasthangt om de steun te legitimeren en dat een leefbaar, actief landbouwbedrijf de finaliteit is van de opstart of omschakeling.

Boerenbond apprecieert de omvorming van de steun voor kleine landbouwers naar deze nieuwe interventie. Boerenbond vraagt dat de **voorwaarden** echter strikt zijn en bewaren dat de steun enkel **voor actieve boeren** dient.

3.14.4 Vlif-steun voor duurzame verwerking en afzet

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

VLIF-steun voor duurzame verwerking en afzet kan bijdragen aan een betere marktwerking. Het is van belang om via de nodige samenwerking steeds betrokkenheid van en een voordeel voor de primaire producent te bekomen.

Boerenbond vraagt om bij het verlenen van steun aan **andere begunstigen** deze te beperken tot de investeringen en projecten die in **samenwerking met een actieve boer of boeren** zijn opgezet en een concreet project **ten voordele van de actieve boer** omvatten.

3.14.5 Projectsteun voor innovaties

Boerenbond blijft vragende partij voor deze **projectsteun voor innovatie** en vindt het positief dat er meer de brug gemaakt zal worden met EIP.

3.15 Steun voor niet-productieve investeringen

Boerenbond vraagt om deze maatregel te behouden, **ter vergoeding van landbouwers** die inspanningen leveren op het bedrijf voor de bepaalde doelen, die geen rendement opleveren. De lijst van **niet-productieve investeringen** moet echter correct bepaald worden en dus uitgebreid met **niet-productieve of semi-productieve investeringen**, inclusief **aangepaste steunpercentages**. Daarentegen moet preventie tegen wildschade, zoals een wolvenafrastering, niet gefinancierd worden met VLIF-middelen, maar hiervoor vragen we budget bij andere beleidsdomeinen zoals natuur.

3.16 Risicobeheer

Risicobeheer blijft van groot belang voor de land- en tuinbouwer. Sommige maatregelen moeten zichzelf nog ontwikkelen, anderen zijn voorlopig nog niet volledig ingebed. Het is van belang dat de boer zelf kan kiezen welke vorm van risicobeheer hij verkiest en dat het daadwerkelijk iets opbrengt als hij er aan deelneemt. In het strategisch plan worden geen risicobeheersmaatregelen voorzien. Boerenbond vindt het wenselijk dat men nu en in de toekomst de mogelijkheid behoudt om hiermee aan de slag te gaan. Enkel onder voorwaarde dat de middelen voor risicobeheer in pijler 2 beschouwd worden als aanvullend op Vlaamse of federale middelen die in het kader van de staatssteun reglementering kunnen worden toegekend. Want de overheid heeft een blijvende rol te spelen in het opvangen van catastrofische en (nog) onverzekerbare risico's en als herverzekeraar.

Boerenbond vraagt om de mogelijkheid **middelen aan risicobeheer** te besteden open te houden. Enkel onder voorwaarde dat de middelen voor risicobeheer in pijler 2 beschouwd worden als **aanvullend op Vlaamse of federale middelen** die in het kader van de staatssteun reglementering kunnen worden toegekend.

3.17 Samenwerking

Samenwerkingsvormen in land –en tuinbouw kunnen de positie van de land –en tuinbouwer verstevigen en zorgen voor kostenefficiëntie of opbrengstoptimalisatie. Hiervoor kunnen middelen aangewend worden. Met name PO's en BO's hebben een grote rol te spelen ihkv collectieve afzet, afstemming van vraag en aanbod: kwalitatief en kwantitatief.

Boerenbond apprecieert de opname van de **interventie 'samenwerking'**. Een verdere versterking van het bestaande kader waarin boeren en andere ketenactoren op een evenwichtige manier kunnen

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

werken aan **een win-win positie** voor alle deelnemende partijen is van belang. Klare regels inzake uitzonderingen op de **mededingingsreglementering** zijn noodzakelijk. Het blijft belangrijk PO's in **opstartfase en eerste ontwikkeling** te ondersteunen en ervoor te zorgen dat ze sterk staan in de keten.

3.18 Advies en opleiding

Advies en opleiding flankeren de instrumenten van de rest van het GLB. Het voorziet de boer in kennis en netwerk om zijn bedrijf zo goed mogelijk te kunnen leiden en moet voorzien in voldoende inzicht en kennis in hoe de instrumenten van het GLB zo goed als mogelijk kunnen ingezet worden op het bedrijf.

Het advies en de opleiding zijn belangrijke instrumenten, waarbij echter efficiëntie en effectiviteit van de middelen, maar ook commerciële onafhankelijkheid van de adviseur van belang blijven. We juichen toe dat in de interventie 'Vorming en advies op maat' aandacht is voor zowel een vraag- als een aanbod gestuurd luik en er veel ruimte gegeven wordt voor maatwerk en flexibiliteit. We vragen hierbij wel voldoende aandacht voor kwaliteit, inspraak, economie en innovatie, welzijn en weerbaarheid van de landbouwer, modernisering en het huidig vormingslandschap als gevestigde waarde.

Boerenbond apprecieert de voorstellen ter evolutie van het huidige vormingslandschap. Er zijn echter een aantal voorwaardelijke aandachtspunten:

Het voldoende bewaken van de kwaliteit van de adviseringen en vormingen door enerzijds in de erkenningscriteria van de dienstverleners voldoende ervaring met de sector als criterium mee op te nemen en anderzijds via een visitatiesysteem en intervisie de kwaliteit van de dienstverleners zelf te verhogen.

Voldoende inspraak van de landbouworganisaties in de keuze van de thema's voor aanbod gestuurde vorming en de nieuwe strategische vormingsprogramma's en de financieringspercentages van het vraag gestuurde (zowel vorming als advisering). Het kan niet dat het economische hier duidelijk ondergeschikt gemaakt wordt aan het ecologische. Speciale aandacht zou aanvullend naar welzijn en weerbaarheid van de landbouwer moeten gaan.

We pleiten in het luik 'vraag gestuurd' voor een maximaal steunpercentage van 100% steun niet enkel voor vorming en advies die een uitgesproken voordeel opleveren voor klimaat of natuur, maar ook voor duidelijk gedefinieerde vorming en advies die innovatie generiek stimuleert.

Het middenveld en het hoge verenigingspercentage in Vlaanderen, waar landbouwers elkaar nog steeds lokaal en sectoraal ontmoeten en ook samen vorming volgen, is een unieke sterkte in Europa. Via het luik aanbod gestuurde vorming moet dit voldoende blijvend ondersteund worden. De oplopende financiering voor strategische vormingsprogramma's en vraag gestuurde dienstverlening mag niet ten koste gaan van de ondersteuning van dit unieke weefsel.

Deze instrumenten rond advies en opleiding dienen qua vorm en inhoud gemoderniseerd te worden, zodat ze zo goed mogelijk aansluiten bij de dagelijkse realiteit van de boer. Speciale aandacht moet naar de modernisering en verbetering van de starterscursussen gaan.

Plattelandprojecten

Leaderprojecten ter bevordering van een vitaal platteland zijn van belang voor de leefbaarheid van de plattelandstreken in Vlaanderen, bij uitstek voor boeren. Het is echter van belang dat ook deze

projecten meer op de actieve boer toegespitst worden. De middelen mogen niet verloren gaan aan projecten die geen toegevoegde waarde hebben voor de boerengemeenschap.

Initiatieven in het kader van verbreed plattelandsbeleid moeten in de eerste plaats ten goede komen van de actieve en toekomstgerichte land- en tuinbouwers en een meerwaarde kunnen betekenen voor de landbouwactiviteit. Er moet bij de besteding van deze specifieke middelen ook voldoende aandacht gaan naar het beantwoorden van de sociale uitdagingen waar de landbouwbevolking voor staat.

3.19 Kennis en innovatie uitwisseling – AKIS en EIP

Vlaanderen wordt vanuit Europees perspectief gekenmerkt door een intensieve innovatiewerking rond land- en tuinbouw. Positief is dat dit strategisch plan deze innovatie verder gaat versterken en ondersteunen. Er kan echter nog een verdere efficiëntieslag gemaakt worden. Er bestaan nu al verschillende netwerken van AKIS-actoren waarbinnen kennis gedeeld wordt en samenwerking afgesproken wordt. Er is een samenwerking tussen onderzoekscentra, er is een innovatienetwerk binnen de landbouworganisatie Boerenbond en er zijn de innovatiemaatregelen die vanuit de overheid aangestuurd worden, zowel vanuit dit GLB als vanuit de Vlaamse subsidiemechanismen. Het zou een doelstelling moeten zijn om deze verschillende netwerken nauwer te laten samenwerken, zodat een meer intense synergie kan ontstaan ten voordele van de boer als eindklant.

We pleiten er in die context voor dat binnen een nieuw Vlaams Ruraal Netwerk vertegenwoordigers van de verschillende relevante actoren en netwerken (onderzoek, landbouwers, innovatiebegeleiding, erkende adviserings- en vormingscentra) actief zouden kunnen samenwerken bij de ontwikkeling en uitvoering van initiatieven ter versterking en animatie van dit netwerk en voor de optimale inclusie van de relevante actoren binnen dit netwerk.

We juichen toe dat er blijvend steun voorzien is voor Operationele Groepen EIP, alsook dat er een nauwere link voorzien wordt met de interventie 'VLIF Innovatie'.

Echter, de tijdsinvestering voor de ontwikkeling van een nieuwe operationele groep en de daarbij horende matchmaking tussen partners en innovatiemakelaarschap is substantieel om te komen tot een effectief werkende operationele groep. We pleiten er dan ook voor om ook steun voorzien voor begeleiding voor de organisatie en oprichting van een Operationele Groep EIP, zoals ook voorzien in artikel 71(1) van de GLB verordening. Door hiervoor steun te voorzien, zijn we er van overtuigd dat de resultaten die voortkomen uit een dergelijke Operationele Groep effectiever zijn.

Boerenbond apprecieert de voorgestelde maatregelen rond **AKIS, EIP innovatie en kennisdeling**. Boerenbond vraagt om door middel van AKIS het onderzoeksveld beter af te stemmen op de landbouwgemeenschap en om meer kennis te laten doorstromen **van onderzoeker naar boer en omgekeerd**. In die context vraagt Boerenbond om binnen het nieuwe VRN de sector meer te betrekken, zodat het aanbod beter afgestemd kan worden op **de noden van de sector en de boer** gestimuleerd wordt om te participeren aan initiatieven.

Ikv EIP pleiten we er voor om ook steun voorzien voor begeleiding voor de organisatie en oprichting van een Operationele Groep EIP, zoals ook voorzien in artikel 71(1) van de GLB verordening.

3.20 De 'groene architectuur' – ecoregelingen, agro-milieu en klimaatmaatregelen en beheerovereenkomsten

Het pakket aan maatregelen in het geheel van ecoregelingen, AMKM en BO bepaalt hoe aantrekkelijk het is voor de boer en hoe de maatregelen zo goed mogelijk ingezet kunnen worden op het bedrijf. Het systeem van de groene architectuur bepaalt welke **opportunities** er voor de boer in het systeem kunnen zitten en hoe we de middelen zo goed mogelijk bij de boer kunnen brengen.

Boerenbond apprecieert de **brede keuze in de voorgestelde maatregelen**. Deze moeten in eerste instantie absoluut haalbaar gehouden worden, zodat een brede groep van boeren de mogelijkheid heeft hiermee aan de slag te gaan. Instapmaatregelen met lagere voorwaarden zullen van belang zijn om boeren toe te laten hiermee stapsgewijs aan de slag te gaan. Enkel high-end maatregelen voorzien is nefast voor de brede opname van maatregelen, gezien de boer dan onmiddellijk riskeert kosten te maken, de voorwaarden niet te halen en **de vergoeding mis te lopen**. Het is verder niet voor elk bedrijf mogelijk aan hoge voorwaarden te voldoen. In tweede instantie moeten high-end maatregelen voorzien worden voor landbouwers die verder willen gaan en daar ook anders voor vergoed worden. **Gelaagdheid van de maatregelen** moet er voor zorgen dat elke boer zo veel of weinig engagement kan aangaan als hij wil.

Er moet verder ook gekeken worden naar een **tijdelijk statuut van natuur in landbouwgebied**. Dit is cruciaal om land -en tuinbouwers de nodige zekerheden te geven bij het deelnemen aan maatregelen en hen dus te stimuleren met deze maatregelen aan de slag te gaan

Het is te betreuren dat in de beheerovereenkomsten een aantal maatregelen vanuit de huidige periode niet verder gezet worden, die eigenlijk gevestigde waardes waren voor onze boeren. Men kiest resoluut voor biodiversiteitsmaatregelen in afgebakende gebieden, waarbij Boerenbond vindt dat er een **breder scope** behouden moet blijven. Daarbij is het belangrijk om a. de maatregelen enkel te voorzien voor actieve boeren, zodat de middelen gefocust worden, b. opnieuw erosie maatregelen en andere te voorzien en c. de maatregelen zoals onderhoud van houtige KLE ook te voorzien buiten de afgebakende gebieden. Het is in het belang van de boer en van de doelstellingen dat hij op **consequente beleidsmaatregelen en aanspreekpunten** kan rekenen en het legt een druk op de andere doelstellingen binnen AMKM en ecoregelingen dat de afgestoten maatregelen in die interventies opgenomen moeten worden.

Ten slotte dienen gebiedsgerichte **samenwerkingen tussen boeren** gestimuleerd te worden, of ze nu organisch of projectmatig groeien (LEADER). Intensievere begeleiding, sociale cohesie, breder maatregelenpakket en flexibiliteit voor het collectief zijn voordelen voor de individuele boer. Ten behoeve van de biodiversiteitsdoelstellingen is het daarom van cruciaal belang ook buiten de beheergebieden de mogelijkheid te voorzien om deel te nemen aan de maatregelen, bv voor samenwerkingsverbanden en indien een bepaald potentieel bereikt wordt.

3.21 Maatregelen voor bio

Boerenbond apprecieert het behoud en verbetering van **de steun voor omschakeling**. Het vernieuwde concept dat voorgesteld wordt voor de maatregel voortzetting bio roept echter vragen op. De mogelijkheden die dit creëert in het **combineren van maatregelen** is positief. Boerenbond hecht er belang aan dat ook in de toekomst biobedrijven een equivalente ondersteuning aan de ondersteuning vandaag kunnen ontvangen. Het aftoppen van de betaling op 20 hectaren vindt Boerenbond echter niet coherent, gezien ook grotere bedrijven een plaats verdienen in het bio-landschap en zij voor de gestelde doelstellingen een meerwaarde zullen betekenen. Bovendien lijkt dit

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

de enige maatregel naast de jongerensteun waarbij er effectief een aftopping gebeurt. Tot slot is het in de context van dit nieuwe systeem van voortzetting bio belangrijk dat er geen aftopping van een gecumuleerd bedrag per hectare geldt, bij toepassing van meerdere ecoregelingen, AMKM en BO op een perceel.

Boerenbond Limburg
Jaarbeurslaan 29 bus 22
3600 Genk
E. Limburg@boerenbond.be
T. 011 30 37 01

Departement Landbouw en Visserij
Secretariaat-generaal
Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk
Landbouwbeleid 2023 – 2027
Koning Albert II-laan 35 bus 40, 1030 Brussel
departement@lv.vlaanderen.be

Datum

8 februari 2022

Betreft

Openbaar onderzoek ivm ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het GLB 2023 – 2027

Geachte

In het kader van het Openbaar onderzoek ivm ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het GLB 2023 wil het provinciaal bestuur Boerenbond Limburg met dit schrijven zijn bemerkingen en voorstellen overmaken.

1. Algemene reacties

Dat het GLB een beleid is met vele doelstellingen, is een understatement. **Het Europees Gemeenschappelijk landbouwbeleid blijft echter een landbouwbeleid**, geen natuurbeleid. Dat vertrekpunt is van het grootste belang bij het maken van beleidskeuzes. Binnen die context erkent en ondersteunt Boerenbond Limburg dat het GLB volgens al zijn doelstellingen en volgens zijn mogelijkheden een belangrijke bijdrage heeft en zal hebben aan de doelstellingen van de Europese Green Deal en Farm to Fork. Dit op voorwaarde dat er economische draagkracht op de bedrijven is.

De bijna 2900 Limburgse land- en tuinbouwers zijn gemotiveerd om aan de doelstellingen bij te dragen, aangezien zij ook de eersten zijn die getroffen worden door de negatieve gevolgen van minder biodiversiteit en een warmer en volatieler klimaat. Het is nu aan de beleidsmakers om het GLB zo te implementeren, dat **boeren centraal in het beleid** staan en dat ze in de mogelijkheid gebracht worden om verder verduurzamende stappen te ondernemen. Zowel op ecologisch, economisch als sociaal vlak. Om dit te bereiken dient het **GLB doelgericht, effectief en efficiënt** te zijn. En om dat te kunnen is het een absolute voorwaarde dat het **GLB haalbaar en betaalbaar** ingevuld wordt.

Land- en tuinbouwers zijn wel degelijk bereid om hun deel van **de verantwoordelijkheid rond de milieu- en de klimaatproblematiek** op te nemen, weliswaar binnen de mogelijkheden van het landbouwbeleid en voor wat hun aandeel betreft. Er moet vanzelfsprekend de nodige **economische draagkracht zijn op het individuele land- en tuinbouwbedrijf**. Het Vlaams GLB moet daarbij zorgen voor een **flexibel, stimulerend en doelgericht kader** dat aangepast is aan de

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

landbouwrealiteit waarin de milieu-inspanningen die de actieve landbouwer doet op een faire manier gehonoreerd worden.

Er is een duidelijke **vraag naar een bijsturing van de sanctionering als klemtoon naar een meer stimulerend verhaal**. De huidige reglementering is niet aangepast en onrechtvaardig omwille van de disproportionele korting in het kader van de randvoorwaarden en vergroening. In het nieuwe GLB mag die fout niet opnieuw gemaakt worden. Het is van belang dat land- en tuinbouwers **toegang hebben tot grond**. Om dat te bekomen is het essentieel dat alle maatregelen enkel toegankelijk zijn **voor actieve land- en tuinbouwers**.

Deze keuze zorgt niet alleen voor een specifieke focus van de middelen, maar vermijdt ook perverse effecten van het toekennen van middelen aan niet-actieve landbouwers. Het nieuwe GLB schept de kans om dit met een **hernieuwde, aangescherpte definitie van actieve landbouwer** beter te doen. Het is daarbij belangrijk om in de definitie ook de uitsluiting van pensioentrekkende landbouwers mee te nemen.

Als basisprincipe om een stimulerend beleid te kunnen voeren in de rest van het GLB moeten de **randvoorwaarden haalbaar en betaalbaar** ingevuld worden. Daarenboven mogen ze **niet verder gaan dan de Europese randvoorwaarden**. Vlaanderen moet daarbij een zo breed mogelijk keuzemenu voorzien bij de invulling van deze **randvoorwaarden** en moet de door het Europese kader voorziene flexibiliteit en invulmogelijkheden gebruiken. Het is daarbij belangrijk dat er aandacht besteed wordt aan de **correcte ontsluiting van informatie voor land- en tuinbouwers**. Waar het positief is dat er een breed keuzemenu voorgesteld wordt aan maatregelen, verhoogt dit ook de complexiteit. **Laagdrempelige en tijdig beschikbare informatie en digitale hulptoepassingen op het E-loket zijn onmisbaar**.

Ten slotte willen we er op wijzen dat

- ...er nog veel vaagheden en onduidelijkheden zijn :
  - o De drempel van 1350 eenheden koolstof. Hoe zijn deze drempels onderbouwd? Wat zijn goede percelen?
  - o Bodempaspoort : wat wil men hiermee doen?
- ... het te ingewikkeld wordt. De bureaucratie neemt alsmaar toe. Alles moet gedurende meerdere jaren bijgehouden worden.
- ... dat de perceptie leeft dat er weer veel bijkomende verwachtingen worden opgelegd die niet vergoed gaan worden (EU/Vlaanderen vraagt veel en geeft minder in de plaats).

2. Specifieke reacties

In de provincie Limburg en bij uitbreiding in Vlaanderen zijn **verschillende grondsoorten** terug te vinden, die uitgebreidere of beperktere teeltplannen toelaten. Hier moet **rekening mee gehouden** worden **doorheen de verplichting in de randvoorwaarden**, maar ook in de rest van de vergroenende maatregelen.

Boerenbond Limburg vraagt dat de verplichte **bufferstroken van langs de in het ontwerp strategisch plan voorgestelde waterlopen vergoed worden via bijvoorbeeld ecoregelingen en beheerverbintenissen**.

Omtrent instandhouding niet-productieve kenmerken en areaal vindt Boerenbond Limburg dat in de **3% NPE ook de beheerovereenkomsten moeten meegeteld** worden. De **wegingsfactor** voor landschapselementen moet ook **voldoende hoog** worden gezet. Wij stellen voor een minimum van 3.

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

De **basisinkomenssteun** blijft een **belangrijke rol** spelen in de **inkomensvorming** van land- en tuinbouwers. Het is **positief dat het systeem van betalingsrechten behouden blijft**. Er moet prioritair aandacht besteed worden aan de inkomensondersteuning en competitiviteit van land- en tuinbouwers. Naast inkomensondersteuning zullen interventies, zoals investeringssteun en ecoregelingen en agro-milieu en -klimaatmaatregelen voor Limburgse land- en tuinbouwers interessant zijn om vrijwillig en op maat van het bedrijf mee aan de slag te gaan. Boerenbond Limburg is fundamenteel tegen de herverdelende betaling, maar vraagt indien alsnog toegepast, om de bovengrens van 30 ha significant op te trekken. Daarbij vragen we bijzondere aandacht dat de herverdelende betaling niet gaat naar pensioen- en salonboeren.

Boerenbond Limburg hecht belang aan **een flexibel en pragmatisch beleid bij de realisaties van agro-milieumaatregelen, BO's en ecoregelingen**. Hoogdrempelige voorwaarden mogen boeren niet afschrikken. De angst om een fout te maken is groot. Het is daarom belangrijk dat er **instapmaatregelen** bestaan, waarop verder gebouwd kan worden met verdergaande voorwaarden. Op die manier kan er geleidelijk in de maatregelen ingestroomd worden zonder dat het bij onvoorziene omstandigheden of administratieve fouten een alles of niets-verhaal wordt. Daarbij is ook specifieke aandacht nodig voor **voorwaarden die passen in een productieve landbouwcontext**. Ook de **vergoeding voor de vrijwillige, vergroenende maatregelen moet voldoende hoog zijn**, zodat land- en tuinbouwers gestimuleerd worden hiermee aan de slag te gaan. Een faire vergoeding is hierbij noodzakelijk.

Om land- en tuinbouwers rechtszekerheid te bieden moet er ook naar het **statuut van tijdelijke natuur in landbouwgebied** gekeken worden. Landbouwers mogen niet de dupe worden van het deelnemen aan de GLB maatregelen. De nodige flexibiliteit in het toepassen van maatregelen is positief. Enerzijds helpt het eenjarig karakter van de ecoregelingen hiervoor, anderzijds is ook bij beheerverbintenissen (Beheerovereenkomsten (BO) en Agromilieu- en klimaatmaatregelen (AMKM)) de mogelijkheid tot roteren en flexibiliteit tussen percelen belangrijk.

Wanneer men een minimumoppervlakte in het kader van de beheerovereenkomsten instelt zou er ook een **bovengrens** moeten komen. Tevens **betreuren we dat in de beheerovereenkomsten een aantal maatregelen vanuit de huidige periode niet verder worden gezet**, die eigenlijk gevestigde waarden waren voor onze boeren. Men kiest resoluut voor biodiversiteitsmaatregelen in afgebakende gebieden, waarbij wij vinden dat eigenlijk een bredere scope behouden moet blijven. Daarbij is het belangrijk om

- de maatregelen enkel te voorzien voor **actieve boeren**, zodat de middelen gefocust worden en de toegang tot grond verbetert
- opnieuw **erosiemaatregelen** en andere maatregelen te voorzien zoals onderhoud van houtige KLE of waar voldoende potentieel is door bv. samenwerking ook te voorzien buiten de afgebakende gebieden.
- bij het behalen van een bepaald potentieel, door bv samenwerking, de maatregel te kunnen gebruiken voor of bij onderbenutting van het budget de maatregel **ook open te stellen voor boeren die nabij het focusgebied liggen**.

Sinds enkele jaren neemt de **wildschade** toe, grotendeels door het beheer dat deze soorten terug aantrekt. Het GLB moet hier op inspelen door de belangen van de boer terug centraal te stellen en

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

onnodige kosten te vermijden.

Als de maatschappij en de Europese Commissie willen dat er **wolven** op ons land rondzwerven, moeten zij de middelen voor bescherming, plaatsing en onderhoud financieren via andere kanalen dan het GLB, en moeten zij ervoor zorgen dat de boeren niet de enigen zijn die financieel lijden onder de terugkomst van de wolf.

Knolcyperus en akkerdistel berokkent steeds meer schade aan onze Limburgse gronden. Het GLB kan hier op inspelen door de individuele landbouwers de juiste instrumenten aan te reiken waarmee deze bestreden kan worden en om knolcyperus terug onder controle te krijgen. **Zo blijft het belangrijk om in de verschillende ecoregelingen minimum pleksgewijze (chemische) bestrijding toe te laten en een hogere vergoeding te voorzien als het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verboden wordt.**

De **ecoregeling “mechanische onkruidbestrijding”** is op dit moment zeer strikt geformuleerd. Indien de overheid ook in de gangbare landbouw naar vermindering van fytoproducten wil gaan, moet er een nuance ingebracht worden door gebruik te kunnen maken van combinaties van bijvoorbeeld schoffelen met nog bepaalde bespuitingen.

Drie maatregelen worden aangehaald bij organisch koolstofgehalte bodem in bouwland. Bij maatregel 1 is er sprake van Minimum van 1350 kg EOC/ha. We merken hierbij op dat binnen een normaal teeltplan dit moeilijk haalbaar is. Bij maatregel 2 koolstofrijke inputs op perceelniveau wordt de minimum aanvoerdrempel, conform de mestwetgeving, gelegd op 10 ton compost. Boerenbond Limburg vindt dat deze compost gecertificeerd moet zijn, gezien de subsidies die er tegenover staan. Deze maatregel komt echter niet ten goede aan diegenen die in het verleden al veel inspanningen (dikwijls zonder subsidies) deden. Eigenlijk zouden deze landbouwers moeten beloond worden. Maatregel 3 voorziet een vergoeding voor percelen met goede resultaten. Boerenbond Limburg vindt dat deze omschrijving “goede resultaten” duidelijker mag omschrijven wat hier mee bedoeld wordt..

Landbouw en fruitteelt kan een belangrijke rol spelen in koolstofopslag, dit is cruciaal om de klimaatopwarming onder controle te krijgen maar ook om terug meer koolstof in onze vruchtbare bodem te voorzien. Het is daarom belangrijk dat de voorziene maatregelen, voor koolstofopslag, haalbaar opgesteld worden.

Landbouwers zijn voor de opbrengst van hun teelten afhankelijk van de beschikbaarheid van **voldoende water**. Landbouwgronden kunnen grote volumes water laten infiltreren. In droge periodes zijn eveneens grote volumes nodig die niet eenvoudig te stockeren zijn. Naast individuele maatregelen wil Boerenbond Limburg dat er **samenwerkingsinitiatieven via het GLB ondersteund worden**. Initiatieven zoals peilgestuurde drainage verdienen steun uit het GLB, dit kan individueel door een landbouwer worden opgenomen maar nog sterker wordt het wanneer dit met een groep landbouwers wordt uitgewerkt. **Ook het opslaan en bufferen van water** kan zowel individueel als collectief aangepakt worden. Wij vragen daarom stimulansen te voorzien om dit collectief aan te pakken.

Boerenbond Limburg vraagt via het GLB ondersteuning voor het **plaatsen van windschermen en (gemengde) hagen rondom de fruitpercelen**. Naast een fysieke bescherming, bv tegen hevige wind, zorgen deze hagen ook voor een toename van de biodiversiteit in het fruitteeltlandschap. Gezien ze

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

ook een functie hebben in het kader van biodiversiteit, zou ook **het beheer van de hagen** moeten **ondersteund worden**.

Het GLB moet ook open staan om vormingen te organiseren zodat land- en tuinbouwers en hun medewerkers over de juiste fytolicensie kunnen beschikken om op een correcte manier gewasbescherming te kunnen toepassen. Deze **opleidingen of bijscholing** zouden in Vlaanderen **ook** mogelijk moeten zijn **in een andere taal dan het Nederlands**. Dit is cruciaal om hier via het GLB op in te zetten, zodat ook de vele **buitenlandse (seizoen)arbeiders** ook met de steun van het GLB een fytolicensie opleiding of bijscholing kunnen volgen in een taal die zij begrijpen.

Wij hopen dat u met onze opmerkingen en voorstellen rekening zult houden en tekenen

met vriendelijke groeten
namens het Provinciaal Bestuur Boerenbond Limburg

Peter Bruggen
Secretaris

Johan Hillen
Voorzitter

Datum 2 maart 2022
Van Giel Boey en Roel Vaes

Betreft

Reactie SVM Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

Reactie Sectorvakgroep MELKVEE Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

1 Inleiding

Dat het GLB een beleid is met vele doelstellingen, is een understatement. Het Europees Gemeenschappelijk landbouwbeleid blijft echter een landbouwbeleid, geen natuurbeleid. Dat vertrekpunt is van het grootste belang bij het maken van beleidskeuzes. Binnen die context erkent en ondersteunt Boerenbond dat het GLB volgens zijn doelstellingen en volgens zijn mogelijkheden een belangrijke bijdrage heeft en zal hebben aan de doelstellingen van de Europese Green Deal. Met inbegrip van de economische en sociale doelstellingen van het GLB. De ongeveer **3900 Vlaamse melkveehouders** zijn gemotiveerd om aan de doelstellingen bij te dragen, aangezien zij ook de eersten zijn die getroffen worden door de negatieve gevolgen van minder biodiversiteit, een warmer en volatieler klimaat, en een slechter milieu. Het is nu aan beleidsmakers om het GLB zo implementeren, dat actieve boeren centraal in het beleid staan en dat ze in de mogelijkheid gebracht worden om verder verduurzamende stappen te ondernemen. Om dit te bereiken dient het GLB doelgericht, effectief en efficiënt te zijn.

2 Specifieke reactie

2.1 GLB: flexibel, stimulerend en doelgericht

De melkveehouderij is als sector uitstekend geplaatst om bij te dragen aan de milieu en klimaatdoelstellingen. Melkveehouders zijn wel degelijk bereid om hun deel van de verantwoordelijkheid rond de milieu- en de klimaatproblematiek op te nemen, weliswaar binnen de mogelijkheden van het landbouwbeleid en voor wat hun aandeel betreft. En op voorwaarde dat er voldoende draagkracht en veerkracht op de bedrijven is. Een veehouder die in het rood staat, kan niet vergroenen. Het Vlaams GLB moet daarbij zorgen voor een **flexibel, stimulerend en doelgericht** kader dat aangepast is aan de landbouwrealiteit waarin de milieu-inspanningen die de actieve landbouwer doet op een **faire manier gehonoreerd worden**.

Vanuit de melkveehouderij en ondersteund door het GLB moet ingezet worden op een verdere **verduurzaming** in de sector op bv. het vlak van circulariteit, biodiversiteit, klimaat en N-uitstoot. Noodzakelijke **investeringen** moeten o.a. via het landbouwbeleid gestimuleerd en ondersteund blijven, waarbij de economische draagkracht niet uit het oog verloren mag worden. De stimulerende

maatregelen in het GLB zijn van het grootste belang, maar enkel toepasbaar indien ze haalbaar en betaalbaar worden samengesteld.

De voorziene maatregelen in het GLB, zoals **directe inkomenssteun, ecoregelingen en beheerverbintenissen, maar ook investeringssteun zijn voor de melkveehouders belangrijke en goede instrumenten**. Het GLB is de motor van verdere verduurzaming, mits er een goede balans is tussen het economisch, sociaal en ecologisch aspect. Daarbij moet er ook speciale aandacht zijn voor jonge boeren en bedrijven, bijvoorbeeld bij de opstart of overname. Ook het behoud van de VLIF steun is cruciaal voor de toekomstige ontwikkeling van de melkveebedrijven.

2.2 Maatregelen in pijler 1

De melkveehouderij is sinds het wegvallen van de melkquota nog meer onderhevig aan de volatiliteit van de wereldmarkt. Dit heeft de voorbije periode geleid tot een grote variatie in rendabiliteit op heel wat melkveebedrijven. Het GLB moet in eerste instantie blijven werken als een **inkomensondersteuning** waarbij de nodige mechanismen voldoende vuurkracht moeten behouden om in economisch moeilijke tijden te blijven bijsturen.

Hierbij moet er een absolute focus zijn op de **actieve boer**. In dit verband is het positief dat er werk gemaakt om de definitie van actieve boer duidelijker af te bakenen met bijkomende criteria. Het is wel belangrijk aandacht te hebben voor de bedrijven actief in de korte keten. Hier kan een afwijkende verhouding in BTW tarief optreden. Daarnaast is het belangrijk dat bij de beoordeling van het criterium **standaardverdiencapaciteit** rekening gehouden wordt met uitzonderlijke omstandigheden die een impact hebben op de bedrijfsvoering en dieraantallen (bv. bij verlies door dierziekten, ...). Tot slot zijn we vragende partij landbouwers die pensioen trekken uit te sluiten als actieve boer.

Een te disruptieve verandering van waardes van **betalingsrechten** is daarbij eveneens nefast. Er moet ingezet worden op de minimale interne convergentie. Daarnaast is het voorstel om de jonge boeren extra te ondersteunen positief. De herverdelende betaling dreigt echter contraproductief te werken, we zijn dan ook fundamenteel tegen. Bij het alsnog toepassen van het instrument is het noodzakelijk bij het streven naar hogere vergoedingen voor kleine bedrijven dat de toets wordt gemaakt of dit ten goede komt van jonge en professionele bedrijven. Met het huidig voorstel van herverdeling tussen hectare 10 en 30,99 ha is duidelijk dat er meer steun aan oudere landbouwers wordt gegeven. Het is dan ook noodzakelijk om de grenzen van herverdeling af te stemmen op de realiteit en de gemiddelde bedrijfsgrootte. Dit betekent alleszins het optrekken van de bovengrens naar bv. 45 ha. Enkel zo zal de steun ten gunste van **jonge en dynamische bedrijven** terecht komen die dit het meest nodig hebben.

2.3 Randvoorwaarden

Er is ook een duidelijke vraag naar een bijsturing van de sanctionering als klemtoon naar een meer **stimulerend verhaal**. De huidige reglementering is niet aangepast en onrechtvaardig omwille van de disproportionele korting in het kader van de randvoorwaarden en vergroening. In het nieuwe GLB mag die fout niet opnieuw gemaakt worden. Door de sociale conditionaliteit op te nemen in de randvoorwaarden dreigt deze **disproportionele korting** echter nog uitgebreid te worden. Het is dan ook noodzakelijk om de criteria hieromtrent helder te omschrijven.

2.3.1 Blijvend grasland

We onderschrijven het belang van blijvend grasland om de toekomstige klimaat- en biodiversiteitsdoelstellingen te realiseren. De melkveehouderij is ook een sector met heel wat blijvend grasland. Het is echter absoluut noodzakelijk om te blijven werken met **een Vlaamse ratiomonitoring in de conditionaliteit**, zodat het areaal blijven grasland op Vlaams niveau behouden blijft, maar er ruimte voor verandering is voor individuele landbouwers. De nodige flexibiliteit voor de

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

melkveehouders op bedrijfsniveau is nodig om het werkbaar te houden in de praktijk. Zo niet dreigt het blijvend grasland terug gestigmatiseerd te worden, waarbij het draagvlak bij de veehouders verdwijnt om dit langer aan te houden. Tot slot is het ook van belang dat het instellen van een nieuw referentiejaar 2018 geen nadelige impact op de bedrijven.

2.3.2 Bufferstroken

In het nieuwe GLB wordt het toepassen van bredere bufferstroken voorzien (5 meter bemestingsvrije zone en 3 meter spuitvrije zone). We kunnen begrijpen dat er maatregelen genomen worden om de waterkwaliteit te beschermen, maar bredere bufferstroken toepassen heeft een grote impact op de sector en zeker op individuele bedrijven in waterrijke regio's.

Het is alleszins noodzakelijk dat er duidelijkheid is ten aanzien van welke waterlopen deze regels gelden. Momenteel in het voorstel zijn dit bevaarbare waterlopen en onbevaarbare waterlopen van categorie 1,2,3. Het is een absolute vereiste dat deze niet uitgebreid worden. Daarnaast is het belangrijk te bekijken hoe in bepaalde regio's mits gebruik van precisietechnieken hier geen beperktere zones kunnen ingesteld worden (bv. in de polders of in gebieden met goede waterkwaliteit). Verder is het belangrijk dat voor het aanhouden van bufferstroken ook de combinatie met de ecoregelingen mogelijk is. Ook is het cruciaal dat de bemestingsruimte voor deze stroken op perceel niveau behouden blijft.

2.3.3 Gewasrotatie op bouwland

Een zuivere teeltrotatie is voor gespecialiseerde melkveebedrijven met een beperkte beschikbaarheid aan grond moeilijk haalbaar. Hier moet speciale aandacht aan geschonken worden, door onder andere een praktijktoets te doen op de implementatie van GLMC 7, waarbij de nodige flexibiliteit moet voorzien worden voor de bedrijven. Zeker op zandige bodems zijn er weinig tot geen alternatieven voor de ruwvoerteelten. Het is dus positief en absoluut noodzakelijk dat kan gewerkt worden met tussenteelten. Ook gras als onderzaai in maïs wordt hierbij best als tussenteelt beschouwd. In de Polders is, gezien het specifiek karakter van bodem, het niet evident om tussenteelten in te zaaien en aan te houden. Voor deze regio zijn uitzonderingsmaatregelen (bv. teeltdiversificatie of een verruimde teeltrotatie bij ruwvoerteelten (bv. 3 jaar gras/klaver/kruiden in combinatie met minstens 2 jaar na elkaar maïs zonder tussenteelt) noodzakelijk. Bovendien zullen de weersomstandigheden ook bepalend zijn of een tussenteelt haalbaar is. Tot slot lijkt het ons logisch dat alle meerjarige teelten (ook bv. meerjarige grasklaver of luzerne, ...) vrijgesteld zijn van teeltrotatie.

zware kleigronden een uitzondering komt op de absolute gewasrotatie op ruwvoerbedrijven en dat zij in een combinatie van 3 jaar na elkaar gras/klaver/kruiden in de andere 3 jaar minstens 2 jaar na elkaar maïs mogen telen zonder tussenteelt.

2.3.4 Niet productieve elementen en arealen

We begrijpen dat het aanhouden van NPE kan bijdragen tot de realisatie van de doelstellingen van het GLB (o.a. biodiversiteit). Toch is het moeilijk te vatten hoe een dergelijke maatregel strookt met het idee om als bedrijf meer in te zetten op eigen voederwinning en eiwitproductie. Het realiseren ervan zal een grote impact hebben op de melkveebedrijven. Een realistische invulling in de praktijk van deze randvoorwaarde dringt zich op, met de nodige aandacht voor een zo ruim mogelijke lijst van NPE's die kunnen toegepast worden en met goede werkingscoëfficiënten. Voor de melkveehouders is het belangrijk dat NPE's op percelen blijvend grasland ook kunnen meegenomen worden en niet enkel op bouwland. Ook een duidelijke definitie van braak is noodzakelijk, waarbij er de nodige flexibiliteit blijft om in het najaar winterteelten of gras of groenbedekkers in te zaaien, ter voorbereiding van het volgende groeiseizoen.

Tot slot is het ook noodzakelijk om ook eiwitgewassen, naast groenbedekkers in aanmerking te laten komen als invulling voor de NPE's, bijvoorbeeld in specifieke regio's zoals de Polders. Deze eiwitgewassen worden reeds goed toegepast in de Polders en dragen bij aan het in stand houden van de goede landbouw- en milieuecondities van de bodem en leveren een positieve bijdrage aan de biodiversiteit.

2.3.5 Milieu

Op het vlak van de reductie van N-uitstoot liggen er zeer grote uitdagingen voor de melkveebedrijven. Er is nood om de NH₃ uitstoot terug te dringen, maar het is noodzakelijk dat dit met betaalbare maatregelen kan gerealiseerd worden. Het is belangrijk blijvend in te zetten op innovatie en te zoeken naar bijkomende technieken (bv. staltechnieken, voedermaatregelen, ...) die praktisch inzetbaar zijn op de bedrijven om zo hun emissies te reduceren.

Naast de N uitstoot worden melkveehouders ook geconfronteerd met de nitraat uitspoeling in de bodem. Het inzaaien van vanggewassen kan bijdragen tot een reductie van de NO₃ uitspoeling. Er is nood aan praktisch haalbare regeling met realistische data voor de inzaai van vanggewassen. Daarbij is het van het grootste belang dat alle ingezaaide vanggewassen meetellen in het behalen van de Europese verplichtingen in het kader van de randvoorwaarden (bv GLMC 8a).

3 Groene architectuur

3.1 Maatregelen m.b.t. klimaatmitigatie en adaptie

3.1.1 Koolstof opbouw

De gevolgen van extremere klimaatomstandigheden zijn daarnaast ook voelbaar bij de melkveehouders. Aandacht voor watergebruik, beregening en bodemkwaliteit (organische stof, structuur) zijn belangrijk. De bodem is immers het belangrijkste reservoir om water te bufferen. Maar de melkveebedrijven zijn niet enkel een deel van het probleem maar ook een deel van de oplossing voor milieuproblemen. Op het vlak van koolstofopslag is er heel wat potentieel om koolstof onder grasland op te slaan. Dit stimuleren via het GLB is cruciaal om melkveehouders aan te zetten de nodige maatregelen te nemen op dit vlak (bv. aanhouden BG, eigen eiwitproductie, stimuleren van koolstofrijke inputs...).

De maatregel '**stimuleren van koolstofopslag onder bouwland**' draagt positief bij aan de doelstellingen. Het is positief dat deze is opgenomen. Gezien ook onder graslanden de streefzone koolstof niet altijd bereikt wordt, vragen melkveehouders om de maatregel ook open te stellen voor graslanden. De toegevoegde koolstofrijke inputs kunnen extra opgeslagen worden onder de graslanden en de maatregel vermijdt het scheuren van graslanden, om met andere maatregelen aan de slag te kunnen gaan. Daarnaast is het aangewezen om bij de toegevoegde inputs naast stalmest, compost en houtsnippers ook de dikke fractie van gescheiden runder drijfmest op te nemen. Dit brengt immers evenzeer de nodige effectieve organische koolstof aan in de bodem. Ook wordt vastgesteld dat de voorwaarden om houtsnippers aan te wenden in deze maatregel zwaar zijn, hetgeen landbouwers niet stimuleert om deze toe te passen.

Daarnaast wordt vastgesteld dat in de maatregel om het verhogen van **C-opslag aan de hand van het teeltplan** er hoge minimumgrenzen (1350 kg EOC/ha) vastgesteld zijn. Dit maakt dat deze maatregel voor de meeste veehouders met eigen ruwvoerwinning niet haalbaar, waardoor zij minder gestimuleerd worden om te werken op hun teeltplan. Een combinatie met extra inputs om de minimumgrenzen te bereiken is aangewezen. Het is tenslotte ook noodzakelijk om deze grenzen naar

beneden bij te stellen om veehouders stap voor stap te stimuleren om op al hun areaal een verhoogde C-opslag te realiseren.

Om de methaanuitstoot aan de bron te reduceren zijn maatregelen in het kader van de **convenant enterische emissies** aangewezen. De melkveehouders appreciëren de voorziene stimulerende maatregelen via de ecoregelingen en agromilieu- en klimaatmaatregelen ten zeerste en vragen om ook de aanvullende nationale financiering aan te houden. Wat betreft de ondersteuning van voedermaatregelen, is het belangrijk deze naar de toekomst niet te beperken tot de huidig opgelijste maatregelen (3-NOP, geëxtrudeerd lijnzaad, ...), maar is het aangewezen om te werken met een dynamische lijst met voedermaatregelen zodat ook nieuwe toekomstige maatregelen kunnen opgenomen en gestimuleerd worden. Daarnaast zijn er vragen omtrent de voorziene vergoeding voor de huidige maatregelen. Deze is gelijklopend voor alle maatregelen, terwijl ze een verschillende kostprijs hebben en een verschillende reductie realiseren. Dit is niet logisch. Om veehouders aan te zetten om aan de slag te gaan met deze maatregelen is alleszins een substantiële vergoeding noodzakelijk.

3.1.2 Grasland maatregelen

Melkveebedrijven hebben bij uitstek **grasland en blijvend grasland**. Ze zijn dan ook samen met de vleesveesector de uitgelezen deelsectoren om met stimulerende maatregelen aan de slag te gaan om de biodiversiteit te verhogen (bv kruidenrijk grasland, aanhouden van grasland, ...). Het is hierbij wel noodzakelijk een **goed evenwicht in de voorwaarden/maatregelen** te voorzien tussen het behoud van kwalitatief en productief grasland versus een verbetering van de biodiversiteit (bv. op vlak van bemesting, pleksgewijze bestrijding probleemkruiden...).

Wat betreft de maatregel 'langer aanhouden van blijven grasland' wordt een strikt verbod van scheuren van blijvend grasland vooropgesteld. Dit is moeilijk in een productieve context te plaatsen. Een beter alternatief zou zijn dat het areaal grasland op het bedrijf hetzelfde blijft, zodat enige flexibiliteit op bedrijfsniveau mogelijk is. Daarnaast is het ook belangrijk dat vernieuwing (via doorzaai of oppervlakkige bewerking) van grasland steeds mogelijk blijft. Het succes van de maatregel zal immers afhangen van de praktische werkbaarheid voor de veehouders.

Tot slot vallen een aantal graslanden nu buiten de scope van maatregel 'tijdelijk grasland naar blijvend grasland'. Het is hier aangewezen ook de graslanden in jaar 5 tot 8 ook in aanmerking te laten komen, zodat ook deze gestimuleerd worden om langer behouden te blijven.

3.2 Ecoteelten

Het blijft belangrijk om **eiwitteelten** bij melkveehouders voldoende te ondersteunen. Deze verdienen een plaats in het bijdragen aan milieudoelstellingen, maar ook in een zelfvoorzienend voederrantsoen. Daarbij is een verderzetting van **de huidige VLI-premie** onder het **kader van de ecoteelten** cruciaal, voor wat betreft bedrag, voorwaarden en mogelijkheden. We pleiten er ook voor dat deze maatregel ook kan herhaald worden op hetzelfde perceel. Er zijn geen argumenten die aangeven dat dit niet mogelijk zo zijn.

3.3 Dierenwelzijn

Het is positief dat in de ecoregelingen ook aandacht besteed wordt aan dierenwelzijnsmaatregelen. Momenteel ligt echter de focus vooral op de daling van het antibioticagebruik. Het is hierbij belangrijk dat niet enkel wordt gekeken naar de evolutie van de BD100. Ook bedrijven met een lage BD100 die al inspanningen geleverd hebben moeten beloond worden voor hun geleverde inspanningen door bijvoorbeeld een top up systeem te voorzien (bv. inzetten op vaccinatie, ...). Daarnaast is het ook

belangrijk bredere dierenwelzijnsmaatregelen op te nemen als mogelijke ecoregelingen (bv. uitvoeren dierenwelzijnsscan, ...).

3.4 Beheerovereenkomsten

Tot slot betreuen we dat de focus van de beheerovereenkomsten sterk wordt beperkt tot biodiversiteit. Vooral het verschuiven van erosie maatregelen naar jaarlijks af te sluiten ecoregelingen is niet logisch. Erosie aanpakken moet over een langere termijn gebeuren. Bovendien is het noodzakelijk de continuïteit in het beleid op dit vlak te handhaven.

Datum 8 maart 2022

Betreft

Reactie Provinciaal bestuur Oost-Vlaanderen – openbaar onderzoek GLB 2023

Reactie Provinciaal Bestuur Oost-Vlaanderen Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

1 Inleiding

Het GLB is een beleid met vele doelstellingen maar voor het provinciaal bestuur Boerenbond Oost-Vlaanderen blijft het echter een **landbouwbeleid**, geen natuurbeleid. Dat vertrekpunt is van het grootste belang bij het maken van beleidskeuzes. Binnen die context erkennen we dat het GLB volgens zijn doelstellingen en volgens zijn mogelijkheden een belangrijke bijdrage heeft en zal hebben aan de doelstellingen van de Europese Green Deal. Het is nu aan beleidsmakers om het GLB zo te implementeren, dat boeren centraal in het beleid staan en dat ze in de mogelijkheid gebracht worden om verder verduurzamende stappen te ondernemen. Zowel economisch, ecologisch als sociaal. Om dit te bereiken dient het GLB **doelgericht, effectief en efficiënt** te zijn. En om dat te kunnen is het een absolute voorwaarde dat het GLB **haalbaar en betaalbaar** ingevuld wordt.

2 Algemene reactie

Land- en tuinbouw is als sector uitstekend geplaatst om bij te dragen aan de milieu en klimaatdoelstellingen. Land- en tuinbouwers zijn wel degelijk bereid om hun deel van de verantwoordelijkheid rond de milieu- en de klimaatuitdagingen op te nemen, weliswaar binnen de **mogelijkheden van het landbouwbeleid** en voor wat hun aandeel betreft. En er moet vanzelfsprekend de nodige **economische draagkracht** op het individuele land- en tuinbouwbedrijf zijn. Het Vlaams GLB moet daarbij zorgen voor een flexibel, stimulerend en doelgericht kader dat aangepast is aan de **landbouwrealiteit** waarin de milieu-inspanningen die de actieve landbouwer doet op een faire manier gehonoreerd worden. Er is ook een duidelijke vraag naar een bijsturing van de sanctionering als klemtoon naar een meer **stimulerend verhaal**. De huidige reglementering is niet aangepast en onrechtvaardig omwille van de disproportionele korting in het kader van de randvoorwaarden en vergroening. In het nieuwe GLB mag die fout niet opnieuw gemaakt worden. De voorziene maatregelen in het GLB, zoals **ecoregelingen en beheerverbintenissen, maar ook investeringssteun** zijn geschikt, aanvullend op **directe inkomenssteun** en op voorwaarde dat het Vlaams strategisch gebalanceerd bijdraagt aan al zijn doelstelling. Een eerlijke inkomen voor de boer, bijdragen aan de generatiewissel en bijdragen aan milieu-, biodiversiteits- en klimaatuitdagingen. Het GLB is de **motor van verdere verduurzaming**, gebaseerd op een goede balans tussen het economisch, sociaal en ecologisch aspect. Daarbij hecht het provinciaal bestuur bijzondere aandacht aan een goede definitie van en focus op de **actieve landbouwer**.

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

3 Specifieke reactie

De Oost-Vlaamse land- en tuinbouwers willen voornamelijk wijzen op de **opstapeling aan wet- en regelgeving** die op hen afkomt. Het is tegenwoordig niet meer voldoende om technisch en economisch uitmuntend te zijn, ook administratief is er een grote verantwoordelijkheid voor de boer. In die zin achten onze landbouwers het noodzakelijk om de Vlaamse situatie in de uitvoering van het Europees beleid sterk mee te nemen. Kleine percelen, relatief veel waterlopen, de nabijheid van natuurgebieden,... Het zorgt voor een situatie waarin het economisch en sociaal aspect van land- en tuinbouw naar de achtergrond verdrongen wordt. Waar het GLB bijdraagt aan verschillende doelstellingen uit verschillende beleidsdomeinen, zouden andere beleidsdomeinen ook coherent met het GLB moeten zijn.

Vervolgens is het absoluut belangrijk om enerzijds **voldoende middelen te voorzien voor directe steunmaatregelen**, zodat het voldoen aan de eisen en voorwaarden en publieke diensten deugdelijk vergoed wordt en er ruimte is om de volatiliteit op de wereldmarkt te weerstaan. Vervolgens is het ook belangrijk om voldoende **middelen voor investeringssteun** te voorzien, als motor van verdere verduurzaming op alle fronten. **Investeringssteun** moet voor zowel productieve als ecologische investeringen voorzien kunnen worden, indien de investeringen gekaderd kunnen worden in een productieve context en in de doelstellingen van het landbouwbeleid. Ook de **niet-productieve investeringen** zullen hun rol spelen. Het is daarbij belangrijk dat ook semi-productieve investeringen in dat kader met gepaste percentages ondersteund kunnen worden, zodat deze investeringen, die maar matig of zelfs niet aan de economische situatie van de boer bijdragen, voldoende gefaciliteerd worden.

Ook de vrijwillige maatregelen zoals **ecoregelingen en beheerverbintenissen** zullen een verder verduurzamende rol spelen. Het is daarbij belangrijk dat er ook voldoende ruimte en flexibiliteit wordt gelaten binnen deze maatregelen. Het is goed dat de engagementen voor één jaar kunnen worden afgesloten. Wat de steun voor blijvend grasland betreft zouden ook percelen die scheurverbod hebben moeten kunnen genieten van deze maatregel. Ook voor de maatregelen over erosie zouden alle erosiegevoelige percelen steun moeten kunnen krijgen terwijl er nu een aantal worden uitgesloten.

Het provinciaal bestuur Oost-Vlaanderen vindt het geen goede zaak dat de **conditionaliteit** verstrengt en verscherpt. Vlaanderen moet hier een absoluut werkbaar invulling aan geven, zonder aan **gold plating** te doen. Het GLB zal veel meer gebalanceerd aan al zijn doelstellingen kunnen bijdragen als land- en tuinbouwers **vrijwillig en volgens de bedrijfstechnische eigen mogelijkheden** op de doelstellingen kunnen inzetten, inclusief een **faire vergoeding**. Daarbij moeten landbouwers die het al goed doen ook beloond worden. B.v. zijn bedrijven die het al goed doen m.b.t. antibioticagebruik benadeeld ten opzichte van bedrijven die nog veel verbeterpotentieel hebben.

Door de lat in de randvoorwaarden te hoog te leggen riskeert men dat boeren afhaken. Zo is het voor bepaalde bedrijven bijzonder moeilijk om op elk perceel een ander gewas te telen. Het is al een goede zaak dat een tussenteelt meetelt als rotatie, maar in sommige weersomstandigheden is dat niet mogelijk. Ook is het in bepaalde streken in Oost-Vlaanderen onmogelijk om bepaalde teelten in te zaaien omdat de ondergrond niet geschikt is (b.v. door stenen in de grond). Daarom stellen we voor om 2 jaar dezelfde teelt toe te laten om dan in het derde jaar te wisselen.

Ook de voorwaarden voor niet productieve kenmerken en areaal zijn te hoog in het voorliggende voorstel. Stikstofbindende gewassen zouden moeten meetellen. Bovendien tellen kleine landschapselementen op grasland hiervoor niet mee, terwijl dat eigenlijk wenselijk is. Ook moet men vermijden dat kleine fouten grote gevolgen hebben. Dubbele en disproportionele sanctionering moet zoveel mogelijk vermeden worden.

Wat de beheerovereenkomsten betreft vindt het provinciaal bestuur dat die beter afgesloten kunnen worden op het volledige grondgebied en niet enkel in beheergebieden.

Vervolgens is het van belang dat land- en tuinbouwers toegang hebben tot grond. Om dat te bekomen is het essentieel dat alle maatregelen enkel toegankelijk zijn **voor actieve land- en tuinbouwers**. Deze keuze zorgt niet alleen voor een specifieke focus van de middelen, maar vermijdt ook perverse effecten aan het toekennen van middelen van niet-actieve landbouwers. Het nieuwe GLB schept de kans om dit met een hernieuwde, aangescherpte definitie beter te doen. Het is daarbij belangrijk om in de definitie ook de uitsluiting van pensioentrekkende landbouwers mee te nemen. Wat het VLIF betreft vinden we het goed dat jonge landbouwers extra worden ondersteund. Maar door het stikstofbeleid van de Vlaamse regering dreigen een aantal jongeren zolang te moeten wachten zodat ze geen jongere meer zijn. Het kan een goed idee zijn om de leeftijd aan te passen zodat deze periode geneutraliseerd wordt. In de toekomst zou het VLIF wel meer gelijk moeten worden toegepast in verschillende periodes. Momenteel is het mogelijk dat een identieke aanvraag in het ene kwartaal wel en het andere kwartaal niet wordt betoelaagd. Dit wekt wrevel op tussen de landbouwers.

Ten slotte is het van belang om landbouwer goed begeleid te worden met **effectieve en efficiënte** advisering. Dit advies moet zowel doelen op een effectieve en efficiënte implementatie van de maatregelen, maar ook op de **inpasbaarheid in het bedrijf en het economisch verdienmodel** voor de boer. Zo acht het provinciaal bestuur het waardevol om een economische rekentool te voorzien, waarin de directe steun, maar ook de vergroenende maatregelen in opgenomen kunnen worden in relatie tot het aantal hectares en de mogelijke combinaties en cumulaties. Op die manier zou de boer een beeld moeten krijgen van de return on investment.

Met vriendelijke groeten

Lut D'Hondt

Provinciaal voorzitter
M (0474) 13 03 64

Maarten Stuer

Provinciaal secretaris
M (0475) 82 71 72

Datum 21 januari 2022
Van Giel Boey en Wouter Wytynck

Betreft

Reactie SVP Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

Reactie Sectorvakgroep PLUIMVEE Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

1 Inleiding

Dat het GLB een beleid is met vele doelstellingen, is een understatement. Het Europees Gemeenschappelijk landbouwbeleid blijft echter een landbouwbeleid, geen natuurbeleid. Dat vertrekpunt is van het grootste belang bij het maken van beleidskeuzes. Binnen die context erkent en ondersteunt Boerenbond dat het GLB volgens zijn doelstellingen en volgens zijn mogelijkheden een belangrijke bijdrage heeft en zal hebben aan de doelstellingen van de Europese Green Deal en Farm to Fork. Op voorwaarde dat er economische draagkracht is op de pluimveebedrijven. De bijna 1500 **Vlaamse professionele pluimveehouders** zijn gemotiveerd om aan de doelstellingen bij te dragen, aangezien zij ook de eersten zijn die getroffen worden door de negatieve gevolgen van minder biodiversiteit, een warmer en volatieler klimaat en met **steeds veranderende markteisen**. Het is nu aan beleidsmakers om het GLB zo implementeren, dat boeren centraal in het beleid staan en dat ze in de mogelijkheid gebracht worden om verder verduurzamende stappen te ondernemen. Om dit te bereiken dient het GLB doelgericht, effectief en efficiënt te zijn. En om dat te kunnen is het een absolute voorwaarde dat het GLB haalbaar en betaalbaar ingevuld wordt.

2 Algemene reactie

Land- en tuinbouw is als sector uitstekend geplaatst om bij te dragen aan de milieu en klimaatdoelstellingen. Land- en tuinbouwers zijn wel degelijk bereid om hun deel van de verantwoordelijkheid rond de milieu- en de klimaatproblematiek op te nemen, weliswaar binnen de mogelijkheden van het landbouwbeleid en voor wat hun aandeel betreft. Het Vlaams GLB moet daarbij zorgen voor een **flexibel, stimulerend en doelgericht** kader dat aangepast is aan de landbouwrealiteit waarin de milieu-inspanningen die de actieve landbouwer doet op een **faire manier gehonoreerd worden**. Er is ook een duidelijke vraag naar een bijsturing van de sanctionering als klemtoon naar een meer stimulerend verhaal. De huidige reglementering is niet aangepast en onrechtvaardig omwille van de disproportionele korting in het kader van de randvoorwaarden en vergroening. In het nieuwe GLB mag die fout niet opnieuw gemaakt worden. De voorziene maatregelen in het GLB, zoals **investeringssteun en maatregelen voor dierenwelzijn zijn voor de pluimveehouders het meest geschikt**. Dit op voorwaarde dat het Vlaams strategisch plan gebalanceerd bijdraagt aan al zijn doelstellingen. Deze zijn een eerlijk inkomen voor de boer, het

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

verzekeren van een succesvolle generatiewissel en het bijdragen aan milieu-, biodiversiteits- en klimaatuitdagingen. Het GLB is de motor onder de verdere verduurzaming, gebaseerd op een goede balans tussen het economisch, sociaal en ecologisch aspect. Daarbij moet er ook speciale aandacht zijn voor **jonge boeren** en bedrijven, bijvoorbeeld bij de opstart of overname.

De pluimveesector is divers, maar kan algemeen opgedeeld worden in vleesproductie en eierproductie. De pluimveehouderij is de sector bij uitstek die inspanningen doet op het vlak van innovatie en dierenwelzijn. Gezien Europa de invoer van goedkope pluimveeproducten uit derde landen via de handelsakkoorden stimuleert is het ook een sector waarin vanuit het beleidskader verder geïnvesteerd moeten worden. **Productieve investeringssteun** helpt in het huidige GLB enigszins de sector om deze oneerlijke concurrentie aangaan maar zorgt tegelijk en bovenal voor een verdere verduurzaming van de productie. De pluimveesector verdient bovenal zijn plaats in Vlaanderen omwille van zijn familiaal karakter en de **positieve handelsbalans** die de sector kan voorleggen. We zorgen op die manier met de nodige expertise, innovatie en verduurzaming voor de beleving van de Europese markt, zijnde Nederland, Duitsland en Frankrijk. Ten slotte is er ook een stijgend thuisverbruik van pluimveevlees.

3 Specifieke reactie

3.1 Klimaat, milieu en biodiversiteit

De investeringen in milieumaatregelen hebben geen positief effect op de technische resultaten, waardoor ze als kostprijsverhogend worden ervaren. Het Vlaams landbouw- en investeringsfonds zal ook in het nieuwe GLB de pluimveesector verder moeten ondersteunen. Het is van belang om voldoende aandacht te hebben voor de toegang van de sector tot de verschillende steunpercentages. Zowel meer economische steun als niet-productieve steun is van belang. Het **VLIF** maakt veruit het grootste deel van de steun voor de pluimveesector uit, gezien bijna alle pluimveebedrijven geen steun uit betalingsrechten ontvangen. Het is in de VLIF-maatregelen en bij uitbreiding pijler 2 daarom belangrijk een goede budgetverdeling te behouden, met voldoende aandacht voor productieve investeringssteun en innovatie. Daarnaast is het ook belangrijk **niet-productieve investeringslijnen** bij de niet-productieve investeringssteun onder te brengen, zodat er een goede en eerlijke budgetverdeling is. We denken aan watergebruik en emissiereducties, maar ook aan hygiënemaatregelen, energie en voedselveiligheid.

3.2 Dierenwelzijn en antibioticareductie

De pluimveesector onthaalt de dierenwelzijnsmaatregelen als evolutief en positief. Gezien de hoge productiviteit wordt extra toegezien op het dierenwelzijn en op de gezondheid van de dieren. Er wordt op het vlak van dierenwelzijn ook ingestapt in **dierenwelzijnslabels** en verder is er ook de aandacht voor het verlagen van het **antibioticagebruik** en dit om de antibioticaresistentie te verlagen. Het is daarbij echter van belang dat boeren die al inspanningen geleverd hebben eveneens vergoed worden via de maatregelen. Het belonen van deze voorlopers is belangrijk, gezien zij het leergeld al betaalden en steeds wederkerende kosten hebben om de inspanningen op peil te houden. Net zoals in de koolstofmaatregel voorzien is zou er daarom een forfaitaire vergoeding voorzien moeten worden voor land- en tuinbouwers die al een **gunstige BD100-waarde** wisten te behalen en deze ook weten te behouden. Enkel zo is het ook interessant om naar de gestelde doelen toe te werken en is er ook financiële slagkracht om verder te evolueren naar een nog betere waarde en dus de voorloperspositie te behouden. Ten slotte moet ook in het kader van dierenwelzijn het **VLIF** een sterke ondersteunende rol blijven spelen.

Datum Februari 2022
Van Wouter Wytynck en Giel Boey

Betreft

Reactie SVV Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

Reactie Sectorvakgroep VARKENS Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

1 Inleiding

Dat het GLB een beleid is met vele doelstellingen, is een understatement. Het Europees Gemeenschappelijk landbouwbeleid blijft echter een landbouwbeleid, geen natuurbeleid. Dat vertrekpunt is van het grootste belang bij het maken van beleidskeuzes. Binnen die context erkent en ondersteunt Boerenbond dat het GLB volgens zijn doelstellingen en volgens zijn mogelijkheden een belangrijke bijdrage heeft en zal hebben aan de doelstellingen van de Europese Green Deal en Farm to Fork. Op voorwaarde dat er economische draagkracht is op de varkensbedrijven. De bijna 3700 **Vlaamse varkenshouders** zijn gemotiveerd om aan de doelstellingen bij te dragen, aangezien zij ook de eersten zijn die getroffen worden door de negatieve gevolgen van minder biodiversiteit, een warmer en volatieler klimaat en met **steeds veranderende markteisen**. Het is nu aan beleidsmakers om het GLB zo te implementeren, dat boeren centraal in het beleid staan en dat ze in de mogelijkheid gebracht worden om verder verduurzamende stappen te ondernemen. Om dit te bereiken dient het GLB doelgericht, effectief en efficiënt te zijn. En om dat te kunnen is het een absolute voorwaarde dat het GLB haalbaar en betaalbaar ingevuld wordt.

2 Algemene reactie

Land- en tuinbouw is als sector uitstekend geplaatst om bij te dragen aan de milieu en klimaatdoelstellingen. Land- en tuinbouwers zijn wel degelijk bereid om hun deel van de verantwoordelijkheid rond de milieu- en de klimaatproblematiek op te nemen, weliswaar binnen de mogelijkheden van het landbouwbeleid en voor wat hun aandeel betreft. En op voorwaarde dat er economische draagkracht op de bedrijven aanwezig is. Het Vlaams GLB moet daarbij zorgen voor een **flexibel, stimulerend en doelgericht** kader dat aangepast is aan de landbouwrealiteit waarin de milieu-inspanningen die de actieve landbouwer doet op een **faire manier gehonoreerd worden**. Er is ook een duidelijke vraag naar een bijsturing van de sanctionering als klemtoon naar een meer stimulerend verhaal. De huidige reglementering is niet aangepast en onrechtvaardig omwille van de disproportionele korting in het kader van de randvoorwaarden en vergroening. In het nieuwe GLB mag die fout niet opnieuw gemaakt worden. De voorziene maatregelen in het GLB, zoals **investeringssteun en maatregelen voor dierenwelzijn zijn voor de varkenshouders het meest geschikt, naast de voorziene grondgebonden maatregelen**. Dit op voorwaarde dat het Vlaams strategisch plan

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

gebalanceerd bijdraagt aan al zijn doelstelling. Deze zijn een eerlijk inkomen voor de boer, het verzekeren van een succesvolle generatiewissel en het bijdragen aan milieu-, biodiversiteits- en klimaat – uitdagingen. Het GLB is de motor onder de verdere verduurzaming, gebaseerd op een goede balans tussen het economisch, sociaal en ecologisch aspect. Daarbij moet er ook speciale aandacht zijn voor **jonge boeren** en bedrijven, bijvoorbeeld bij de opstart of overname.

3 Specifieke reactie

De varkenssector heeft de laatste jaren een **zware crisis doorgemaakt**, die voorlopig, ondanks de verbeterde marktsituatie, nog blijft voortduren. De Afrikaanse varkenspest lag aan de basis van de diepe crisis en deze werd versterkt door onder meer de coronamaatregelen, de verminderde Europese export naar China en hoge voederprijzen. Daarnaast spelen de wijzigende beleidscontexten ook een belangrijke rol in de toekomstzekerheid van de bedrijven. Dit is opnieuw een bewijs van hoe het GLB een rol zou moeten spelen om land- en tuinbouwers economisch weerbaar te houden in een mondiale context. Voor varkenshouders is daarom belangrijk dat er directe inkomenssteun vanuit het GLB wordt voorzien om de toekomstige uitdagingen aan te gaan, maar zeker ook VLIF investeringssteun is een belangrijke ondersteuning en dient overeind te blijven. Door middel van het VLIF kunnen varkenshouders investeren in duurzaamheid en is het mogelijk in te zetten op nieuwere, innovatieve en duurzame technieken. De ondersteuning zorgt ervoor dat de impact van die investeringen wordt gemilderd, maar laat hen ook toe om te diversifiëren naar nichemarkten of hun productie af te stemmen op wijzigende marktverdragen. Het behoud van voldoende budget voor **productieve investeringssteun** is cruciaal om de sector terdege te kunnen ondersteunen. Ook moet er naar een slimme aanwending van niet-productieve investeringssteun gekeken worden, waarbij de investeringslijst moet uitgebreid worden met investeringslijnen die nu bij de productieve investeringssteun horen, maar eigenlijk niet zijn. Ook de opstart- en overnamesteun en andere maatregelen voor jonge boeren zijn cruciaal om een succesvolle start te maken en om de moeilijke stap te zetten naar een start in de varkenshouderij. De varkenscrisis speelt een versnellende rol in het aantal stoppende varkenshouders en de vrees bestaat dat, mede omwille van de uitdagingen die nog op ons afkomen, de sector dermate wordt gedecimeerd dat de strategisch belangrijke positie van de varkenshouderij in Vlaanderen, met de periferie errond, in het gedrang komt.

Ook samenwerking en een betere positie in de keten is voor varkenshouders belangrijk. Hier kan het GLB ook een rol in spelen. Diversificatie van aanbod, zeggenschap en overleg in de keten en efficiëntiewinsten zijn voorbeelden van thema's waarrond gewerkt kan en zal worden.

Ten slotte is het ook belangrijk de maatregelen in het kader van risicobeheersing ter beschikking te houden. Risico's die nu nog niet door Vlaams of federaal beleid afgedekt zijn, zouden via het GLB afgedekt kunnen worden. De nodige tools moeten inzetbaar zijn, zoals bij dierziekten of andere onvoorziene omstandigheden.

Ook de stimulerende maatregelen in het GLB kunnen een belangrijke rol voor onze varkenshouders spelen. Zo zullen de maatregelen ter ondersteuning van de dierenwelzijnslabels een stimulans kunnen betekenen om hiermee aan de slag te gaan op het bedrijf. Van belang is wel dat de vergoeding voldoende groot is, gezien dierenwelzijnsmaatregelen extra kosten met zich meebrengen. Ook de ondersteuning in het kader van een verlaagd antibioticagebruik is van belang. Het is daarbij echter wenselijk dat ook de varkenshouders die al inspanningen geleverd hebben en daardoor op een laag antibioticagebruik uitkomen eveneens vergoed worden via de stimulerende maatregelen in het GLB. Het belonen van deze voorlopers is belangrijk, gezien zij het leergeld al betaalden en steeds wederkerende kosten hebben om de inspanningen op peil te houden. Net zoals in de koolstofmaatregel voorzien is zou er daarom een forfaitaire vergoeding voorzien moeten worden voor land- en

tuinbouwers die al een **gunstige BD100-waarde** wisten te behalen en deze ook weten te behouden. Enkel zo is het gunstige eindpunt ook interessant om naartoe te werken en vast te houden en is er een bijkomende stimulans om verder te evolueren naar een nog betere BD100-waarde. Ten slotte moet ook in het kader van dierenwelzijn het **VLIF** een sterke ondersteunende rol blijven spelen.

Datum 2 maart 2022
Van Giel Boey en Els Corbeels

Betreft

Reactie PB Vlaams-Brabant Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

Reactie Provinciaal Bestuur Vlaams-Brabant Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

1 Inleiding

Dat het GLB een beleid is met vele doelstellingen, is een understatement. Het Europees Gemeenschappelijk landbouwbeleid blijft echter een **landbouwbeleid**, geen natuurbeleid. Dat vertrekpunt is van het grootste belang bij het maken van beleidskeuzes. Binnen die context erkent en ondersteunt Boerenbond dat het GLB volgens zijn **doelstellingen** en volgens zijn **mogelijkheden** een belangrijke bijdrage heeft en zal hebben aan de doelstellingen van de Europese Green Deal. Dit natuurlijk op voorwaarde dat er **economisch** ook ruimte aanwezig is op de bedrijven. De meer dan **2600 land- en tuinbouwers in provincie Vlaams-Brabant** zijn gemotiveerd om aan de doelstellingen bij te dragen, aangezien zij ook de eersten zijn die getroffen worden door de negatieve gevolgen van minder biodiversiteit, een warmer en volatieler klimaat, en een slechter milieu. Het is nu aan beleidsmakers om het GLB zo te implementeren, dat **boeren centraal in het beleid** staan en dat ze in de mogelijkheid gebracht worden om verder verduurzamende stappen te ondernemen. Om dit te bereiken dient het GLB **doelgericht, effectief en efficiënt** te zijn. En om dat te kunnen is het een absolute voorwaarde dat het GLB **haalbaar en betaalbaar** ingevuld wordt.

2 Algemene reactie

Land- en tuinbouw is als sector uitstekend geplaatst om bij te dragen aan de milieu en klimaatdoelstellingen. Land- en tuinbouwers zijn wel degelijk bereid om hun deel van de verantwoordelijkheid rond de milieu- en de klimaatuitdagingen op te nemen, weliswaar binnen de mogelijkheden van het landbouwbeleid en voor wat hun aandeel betreft. En op voorwaarde dat er voldoende **economische draagkracht en veerkracht** op de bedrijven aanwezig is. Het Vlaams GLB moet daarbij zorgen voor een flexibel, stimulerend en doelgericht kader dat aangepast is aan de **landbouwrealiteit** waarin de milieu-inspanningen die de actieve landbouwer doet op een faire manier gehonoreerd worden. Er is ook een duidelijke vraag naar een bijsturing van de sanctionering als klemtoon naar een meer **stimulerend** verhaal. De (reeds geleverde) inspanningen van landbouwers moeten beloond worden, bijvoorbeeld in het kader van koolstofopslag en de reductie van antibiotica-gebruik. De huidige reglementering is niet aangepast en onrechtvaardig omwille van de **disproportionele korting** in het kader van de randvoorwaarden en vergroening. In het nieuwe GLB mag die fout niet opnieuw gemaakt worden. De voorziene maatregelen in het GLB, zoals

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

ecoregelingen en beheerverbintenissen, maar ook investeringssteun zijn naast directe inkomenssteun voor de Vlaams-Brabantse land- en tuinbouwers het meest geschikt. Dit op voorwaarde dat het Vlaams strategisch plan gebalanceerd bijdraagt aan al zijn doelstelling. Een eerlijk inkomen voor de boer, bijdragen aan de generatiewissel en bijdragen aan milieu-, biodiversiteits- en klimaat – uitdagingen. Het GLB is de **motor van verdere verduurzaming**, gebaseerd op een goede balans tussen het economisch, sociaal en ecologisch aspect.

3 Specifieke reactie

Land- en tuinbouw in Vlaams-Brabant werkt in de context van **verstedelijking** en dus de directe aanwezigheid van de consument. Dit biedt naast opportuniteiten ook de nodige problemen. Zo is er veel **verharding** in de provincie en is er veel druk op de beschikbaarheid van grond voor de **actieve boer** en jonge boer in het bijzonder. Boeren hebben door de verharding last van **verdroging en overstromingen**. Het GLB heeft hier een belangrijke rol in te spelen, door haalbare erosieverplichtingen te behouden in de randvoorwaarden en haalbare stimulerende **erosiemaatregelen in het kader van ecoregelingen en beheerverbintenissen** beschikbaar te stellen. Het provinciale bestuur is daarom ook bezorgd over de mogelijke wijzigingen die nog in het nationaal strategisch plan kunnen aangebracht worden omtrent erosie. Dit geeft enerzijds onzekerheid en kan leiden tot meer onwenselijke verplichtingen. Verplichtingen zijn in die zin af te wenden, gezien het provinciaal bestuur **werkbare stimulerende vrijwillige maatregelen** als goed beleid bestempelt, gezien deze inspelen op de mogelijkheden van het bedrijf in kwestie en dus beter opgenomen kunnen worden door bedrijven zonder extra kosten te veroorzaken.

Verder dient het GLB te voorzien in een goede definitie van actieve landbouwer en een absolute focus van de middelen voor de actieve landbouwer. Het provinciaal bestuur onthaalt de voorgestelde criteria ter bepaling van de definitie als positief, maar vindt dat de uitsluiting van **pensioentrekkende landbouwers** toegevoegd moet worden. Ook de maatregelen voor **jonge boeren** worden goed onthaald, gezien zij de toekomst van land- en tuinbouw in Vlaams-Brabant zullen bepalen. Het provinciale bestuur hecht extra belang aan instroom van jonge land- en tuinbouwers omwille van het sterke familiale karakter van de land- en tuinbouwsector in de provincie.

Specifieke aandacht gaat ook naar het behoud van de **zoogkoeienpremie**. Het provinciaal bestuur bestempelt het belang hiervan als economisch instrument. De zoogkoeiensector is namelijk relatief sterk aanwezig in Vlaams-Brabant. De zoogkoeienpremie blijft **economisch perspectief** geven aan de sector in moeilijkheden en is van belang voor het voortbestaan van de sector in de provincie. Het behoud van de **vleesveesector** in Vlaams-Brabant zorgt dan weer voor het behoud van (permanente) graslanden en beschikbaarheid van stalmest, als belangrijke bron van organische stof en koolstof.

Daarnaast roept de provincie ook op om een absoluut haalbare Vlaamse invulling van de **randvoorwaarden** te behouden en te waarborgen. De verplichte teeltrotatie voor bouwland vormt daarbij voor Vlaams-Brabant een belangrijk aandachtspunt. Zo is het belangrijk dat een vanggewas zeker in aanmerking komt als tussenteelt. Waar de EU kiest voor een verdere verstrenging en voor zware verplichtingen op de schouders van land- en tuinbouwers, moet Vlaanderen kiezen voor een aan de **realiteit en Vlaamse eigenheid aangepaste invulling**. De nieuwe verplichtingen in de randvoorwaarden zijn voor Vlaams-Brabantse akkerbouwers en gemengde bedrijven een zware dobber en leveren extra kosten op, die onvoldoende gecompenseerd zullen worden in de directe inkomenssteun, door een dalend budget.

Ecoregelingen, agro-milieu en klimaatmaatregelen en beheerovereenkomsten zullen belangrijke stimulerende maatregelen zijn voor de Vlaams-Brabantse land- en tuinbouwers. Het is van belang om in pijler 1 voldoende middelen te blijven voorzien om deze verplichte budgettering voor

ecoregelingen op te vangen. De budgettering voor deze interventie weegt namelijk op de **directe inkomenssteun**. Ook voor **VLIF** moeten voldoende budgetten voorzien blijven. Deze mogen niet in het gedrang komen door de nieuwe interventies onder de agro-milieu en klimaatmaatregelen of beheerovereenkomsten. Het provinciaal bestuur betreurt verder dat in de **beheerovereenkomsten** een aantal maatregelen vanuit de huidige periode niet verder gezet worden, die eigenlijk gevestigde waardes waren voor onze boeren. Men kiest resoluut voor biodiversiteitsmaatregelen in afgebakende gebieden, waarbij vindt dat eigenlijk een bredere scope behouden moet blijven. Daarbij is het belangrijk om a. de maatregelen enkel te voorzien voor **actieve boeren**, zodat de middelen gefocust worden en de toegang tot grond verbetert, b. opnieuw **erosiemaatregelen** en andere te voorzien en c. de maatregelen die ook buiten het gebied effectief zijn, zoals onderhoud van houtige KLE en erosie of waar voldoende potentieel is door bv. samenwerking ook te voorzien buiten de afgebakende gebieden.

Door de verstedelijking is ook aandacht voor de leefbaarheid van het platteland van belang. Binnen het instrument **LEADER** vraagt het provinciaal bestuur echter naar meer focus op de landbouwsector en op actieve landbouwers. De betrokkenheid van de sector en van landbouwers is van cruciaal belang om bij te dragen aan de doelstellingen van het GLB.

Datum 2 maart 2022
Van Giel Boey en Roel Vaes

Betreft

Reactie SVM Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

Reactie Sectorvakgroep Vleesvee – en kalveren Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

1 Inleiding

Dat het GLB een beleid is met vele doelstellingen, is een understatement. Het Europees Gemeenschappelijk landbouwbeleid blijft echter een landbouwbeleid, geen natuurbeleid. Dat vertrekpunt is van het grootste belang bij het maken van beleidskeuzes. Binnen die context erkent en ondersteunt Boerenbond dat het GLB volgens zijn doelstellingen en volgens zijn mogelijkheden een belangrijke bijdrage heeft en zal hebben aan de doelstellingen van de Europese Green Deal. Weliswaar in balans met de economische en sociale doelstellingen van het GLB. De **Vlaamse vleesvee- en kalverhouders** zijn gemotiveerd om aan de doelstellingen bij te dragen, aangezien zij ook de eersten zijn die getroffen worden door de negatieve gevolgen van minder biodiversiteit, een warmer en volatieler klimaat, en een slechter milieu. Het is nu aan beleidsmakers om het GLB zo implementeren, dat actieve boeren centraal in het beleid staan en dat ze in de mogelijkheid gebracht worden om verder verduurzamende stappen te ondernemen. Om dit te bereiken dient het GLB doelgericht, effectief en efficiënt te zijn.

2 Specifieke reactie

2.1 GLB: flexibel, stimulerend en doelgericht

De landbouw- en tuinbouw is als sector uitstekend geplaatst om bij te dragen aan de milieu en klimaatdoelstellingen. Ook vleesvee- en kalverhouders zijn wel degelijk bereid om hun deel van de verantwoordelijkheid rond de milieu- en de klimaatproblematiek op te nemen, weliswaar binnen de mogelijkheden van het landbouwbeleid en voor wat hun aandeel betreft. En op voorwaarde dat er voldoende draagkracht en veerkracht op de bedrijven is. Een veehouder die in het rood staat, kan niet vergroenen. Het Vlaams GLB moet, naast de nodige inkomensondersteunende maatregelen, daarbij zorgen voor een **flexibel, stimulerend en doelgericht** kader dat aangepast is aan de landbouwrealiteit waarin de milieu-inspanningen die de actieve landbouwer doet op een **faire manier gehonoreerd worden**.

Vanuit de vleesvee- en vleeskalverhouderij en ondersteund door het GLB moet ingezet worden op een verdere **verduurzaming** in de sector op bv. het vlak van circulariteit, biodiversiteit, klimaat en N-uitstoot. Noodzakelijke **investeringen** moeten o.a. via het landbouwbeleid (**VLIF**) gestimuleerd en ondersteund blijven, waarbij de economische draagkracht niet uit het oog verloren mag worden. De stimulerende maatregelen in het GLB zijn van het grootste belang, maar enkel toepasbaar indien ze haalbaar en betaalbaar worden samengesteld.

De voorziene maatregelen in het GLB, zoals **directe inkomenssteun, de gekoppelde steun, coregelingen en beheerverbintenissen, maar ook investeringssteun zijn voor de vleesvee- en kalversector het meest geschikt**. Dit op voorwaarde dat het Vlaams strategisch gebalanceerd bijdraagt aan al zijn doelstellingen: een eerlijke inkomen voor de boer, aandacht voor de generatiewissel en bijdragen aan milieu-, biodiversiteits en klimaat – uitdagingen.

2.2 Maatregelen in pijler 1

De vleesvee- en kalverhouderij is reeds vele jaren onderhevig aan de volatiliteit van de wereldmarkt. Dit heeft de voorbije periode geleid tot een grote variatie in rendabiliteit op heel wat bedrijven. Het GLB moet in eerste instantie blijven werken als een **inkomensondersteuning** waarbij er mechanismen zoals **basisinkomenssteun en gekoppelde steun** overeind blijven. Zeker gezien de stijgende eisen en verwachtingen, de volatiliteit en de publieke diensten die onze boeren leveren.

Hierbij moet er een absolute focus zijn op de **actieve boer**. In dit verband is het positief dat er werk gemaakt om de definitie van actieve boer duidelijker af te bakenen met bijkomende criteria. Het is wel belangrijk aandacht te hebben voor de bedrijven actief in de korte keten. Hier kan een afwijkende verhouding in BTW tarief optreden. Daarnaast is het belangrijk dat bij de beoordeling van het criterium standaardverdien capaciteit rekening gehouden wordt met uitzonderlijke omstandigheden die een impact hebben op de bedrijfsvoering en dieraantallen (bv. bij verlies door dierziekten, ...). Tot slot zijn we vragende partij landbouwers die pensioen trekken uit te sluiten als actieve boer.

Een te disruptieve verandering van waardes van **betalingsrechten** is daarbij eveneens nefast. Er moet ingezet worden op de minimale interne convergentie. Bovendien heeft het aftoppen van de betaalrechten op een maximum van 1500 euro/ha een grote impact voor heel wat kalverhouders omdat ze historisch met hoge betaalrechten zitten. Dit is onaanvaardbaar. Het is dan ook noodzakelijk om het maximum op te trekken (bv. minstens 2000 euro/ha).

Daarnaast is het voorstel om de jonge boeren extra te ondersteunen positief. De herverdelende betaling dreigt echter contraproductief te werken, we zijn daarom fundamenteel tegen. Bij het alsnog toepassen van het instrument is het noodzakelijk om bij het streven naar hogere vergoedingen voor kleine bedrijven de toets te maken of dit ten goede komt van jonge en professionele bedrijven. Met het huidige voorstel van herverdeling tussen hectare 10 en 30,99 ha is duidelijk dat er meer steun aan landbouwers met beneden gemiddelde grootte wordt gegeven. Het is dan ook noodzakelijk om de grenzen van herverdeling af te stemmen op de realiteit en de gemiddelde bedrijfsgrootte. Dit betekent alleszins het optrekken van de bovengrens naar bv. 45 ha. Enkel zo zal de steun ten gunste van jonge en dynamische bedrijven terecht komen die dit het meest nodig hebben.

2.3 Gekoppelde steun

Gekoppelde steun is bij uitstek de geschikte maatregel om in economisch moeilijke tijden te blijven bijsturen. De gekoppelde steun voor zoekkoeien is cruciaal voor het behoud van een lokale rundvleesproductie die zeer performant is op het vlak van duurzaamheid. Het is voor ons aanvaardbaar dat hier de voorliggende instapvoorwaarden aan gekoppeld worden, maar dan moet er ook zekerheid op economisch perspectief geboden worden en moet de gekoppelde steun op de

huidige, professionele begunstigen gericht blijven. Het is dan ook belangrijk de praktische uitwerking in samenspraak met de sector uit te werken. De aanpak met een keuzemenu waarbij vleesveehouders een pakket van voorwaarden kunnen samenstellen volgens de mogelijkheden op het bedrijf is cruciaal voor het welslagen. Eigen voedervervoorziening op basis van areaal en dieren kan voor problemen zorgen met betrekking tot de uitbetaling van de landbouwers. De diergegevens van jaar n zijn pas zo laat bekend dat de volgende campagne in jaar n+1 al volop bezig is. Dit brengt de uitbetaling in het gedrang en creëert grote onzekerheid bij de landbouwers. Een alternatieve invulling welke inzet op ruwvoederproductie- en diversificatie kan voor een duidelijker situatie zorgen en alsnog sterk bijdragen aan de doelstelling van de voorwaarde.

Ook de voorwaarde om blijvend grasland aan te houden betekent de facto een verplichting blijvend grasland op bedrijfsniveau. Er zijn nog heel vragen rond de praktische uitwerking hieromtrent en het is alleszins noodzakelijk de nodige flexibiliteit te behouden op bedrijfsniveau op dit vlak.

Verder is het cruciaal dat het huidig systeem van zoogpremierechten behouden blijft. Dit is noodzakelijk opdat naar de toekomst het systeem sturend blijft (bv. naar bepaalde doelgroepen zoals jongeren). Daarnaast is de voorgestelde degressieve betaling van de steun ifv het aantal zoogkoeien absoluut onaanvaardbaar. Dit immers zal opnieuw jonge en dynamische bedrijven benadelen.

Het is ten slotte belangrijk om voor de kalverhouders extra aandacht en maatregelen te voorzien, ter compensatie aan het wegvallen van de gekoppelde steun kalverhouderij want momenteel ontbreken de nodige compensaties (bv. zeer beperkt aantal bruikbare ecoregelingen) voor het wegvallen van hun gekoppelde steun.

2.4 Randvoorwaarden

Er is ook een duidelijke vraag naar een bijsturing van de sanctionering als klemtoon naar een meer stimulerend verhaal. De huidige reglementering is niet aangepast en onrechtvaardig omwille van de disproportionele korting in het kader van de randvoorwaarden en vergroening. In het nieuwe GLB mag die fout niet opnieuw gemaakt worden. Door de sociale conditionaliteit op te nemen in de randvoorwaarden dreigt deze disproportionele korting echter nog uitgebreid te worden. Het is dan ook noodzakelijk om de criteria hieromtrent helder te omschrijven.

2.4.1 Blijvend grasland

We onderschrijven het belang van blijvend grasland om de toekomstige klimaat- en biodiversiteitsdoelstellingen te realiseren. De vleesveehouderij is ook een sector met heel wat blijvend grasland. Het is echter absoluut noodzakelijk om te blijven werken met een Vlaamse ratiomonitoring in de conditionaliteit, zodat het areaal blijven grasland op Vlaams niveau behouden blijft, maar er ruimte voor verandering is voor individuele landbouwers. De nodige flexibiliteit voor de vleesveehouders op bedrijfsniveau is nodig om het werkbaar te houden in de praktijk. In dit verband is het ook belangrijk dat vernieuwing (bv. doorzaai, oppervlakkige bewerking) van grasland mogelijk blijft om voldoende productiviteit van de zode te garanderen. Zo niet dreigt het blijvend grasland terug gestigmatiseerd te worden, waarbij het draagvlak bij de veehouders verdwijnt om dit langer aan te houden. Tot slot is het ook van belang dat het instellen van een nieuw referentiejaar 2018 geen nadelige impact op de bedrijven.

2.4.2 Bufferstroken

In het nieuwe GLB wordt het toepassen van bredere bufferstroken voorzien (5 meter bemestingsvrije zone en 3 meter spuitvrije zone). We kunnen begrijpen dat er maatregelen genomen worden om de

waterkwaliteit te beschermen, maar bredere bufferstroken toepassen heeft een grote impact op de sector en zeker op individuele bedrijven in waterrijke regio's.

Het is alleszins noodzakelijk dat er duidelijkheid is ten aanzien van welke waterlopen deze regels gelden. Momenteel zijn dit bevaarbare en onbevaarbare waterlopen van categorie 1,2,3. Het is een absolute vereiste dat deze niet uitgebreid worden. Daarnaast is het belangrijk te bekijken hoe in bepaalde regio's mits gebruik van precisietechnieken hier geen beperktere zones kunnen ingesteld worden. Verder is het belangrijk dat voor het aanhouden van bufferstroken ook de combinatie met de ecoregelingen mogelijk is. Ook is het cruciaal dat de bemestingsruimte voor deze stroken op perceel niveau behouden blijft.

2.4.3 Gewasrotatie op bouwland

Bij een zuivere teeltrotatie moet speciale aandacht aan geschonken worden aan de praktische haalbaarheid van de implementatie van deze maatregel. Alleszins is de nodige flexibiliteit vereist voor de bedrijven. Zeker op zandige bodems zijn er weinig tot geen alternatieven voor de ruwvoerteelten. Het is dus positief en absoluut noodzakelijk dat kan gewerkt worden met tussenteelten. Ook gras als onderzaai in maïs wordt hierbij best als tussenteelt beschouwd. In de Polders is, gezien het specifiek karakter van bodem, het niet evident om tussenteelten in te zaaien en aan te houden. Voor deze regio zijn uitzonderingsmaatregelen (bv. teeltdiversificatie) noodzakelijk. Bovendien zullen de weersomstandigheden ook bepalend zijn of een tussenteelt haalbaar is.

2.4.4 Niet productie elementen

We begrijpen dat het aanhouden van NPE kan bijdragen tot de realisatie van de doelstellingen van het GLB (o.a. biodiversiteit). Toch is het moeilijk te vatten hoe een dergelijke maatregel strookt met het idee om als bedrijf meer in te zetten op eigen voederwinning en eiwitproductie (zoals ook voorzien in de toegangsvoorwaarden voor de gekoppelde zoogkoeienpremie). Het realiseren ervan zal een grote impact hebben op de vleesvee- en kalverbedrijven. Een realistische invulling in de praktijk van deze randvoorwaarde dringt zich op, met de nodige aandacht voor een zo ruim mogelijke lijst van NPE's die kunnen toegepast worden en met goede werkingscoëfficiënten. Voor de vleesveehouders is het belangrijk dat de NPE's op blijvend grasland ook meegenomen kunnen worden en niet enkel op bouwland. Ook een duidelijke definitie van braak is noodzakelijk, waarbij er de nodige flexibiliteit blijft om in het najaar winterteelten of gras of groenbedekkers in te zaaien, ter voorbereiding van het volgende groeiseizoen.

2.4.5 Milieu

Op het vlak van de reductie van N-uitstoot liggen er zeer grote uitdagingen voor de vleesvee- en kalverbedrijven. Er is nood om de NH₃ uitstoot terug te dringen, maar het is noodzakelijk dat dit met betaalbare maatregelen kan gerealiseerd worden. Het is belangrijk blijvend in te zetten op innovatie en te zoeken naar bijkomende technieken (bv. staltechnieken, voerdermaatregelen, ...) die praktisch inzetbaar zijn op de bedrijven om zo hun emissies te reduceren.

Naast de N uitstoot worden vleesveehouders ook geconfronteerd met de nitraat uitspoeling in de bodem. Het inzaaien van vanggewassen kan bijdragen tot een reductie van de NO₃ uitspoeling. Er is nood aan praktisch haalbare regeling met realistische data voor de inzaai van vanggewassen. Daarbij is het van het grootste belang dat alle ingezaaide vanggewassen meetellen in het behalen van de Europese verplichtingen in het kader van de randvoorwaarden (bv GLMC 8a).

3 Groene architectuur

3.1 Maatregelen m.b.t. klimaatmitigatie en adaptie

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

3.1.1 Koolstof opbouw

De gevolgen van extremere klimaatomstandigheden zijn daarnaast ook voelbaar bij de vleesvee- en kalverhouders. Aandacht voor watergebruik, beregening en bodemkwaliteit (organische stof, structuur) zijn belangrijk. De bodem is immers het belangrijkste reservoir om water te bufferen. Maar de vleesvee- en kalverbedrijven zijn niet enkel een deel van het probleem maar ook een deel van de oplossing voor milieuproblemen. Op het vlak van koolstofopslag is er heel wat potentieel om koolstof onder grasland op te slaan. Dit stimuleren via het GLB is cruciaal om vleesveehouders aan te zetten de nodige maatregelen te nemen op dit vlak (bv. aanhouden BG, eigen eiwitproductie, stimuleren van koolstofrijke inputs...).

De maatregel '**stimuleren van koolstofopslag onder bouwland**' draagt positief bij aan de doelstellingen. Het is positief dat deze is opgenomen. Gezien ook onder graslanden de streefzone koolstof niet altijd bereikt wordt, vragen vleesveehouders om de maatregel ook open te stellen voor graslanden. De toegevoegde koolstofrijke inputs kunnen extra opgeslagen worden onder de graslanden en de maatregel vermijdt het scheuren van graslanden, om met andere maatregelen aan de slag te kunnen gaan. In de praktische uitwerking van de maatregel wordt vastgesteld dat voor het gebruik van stalmest een degressieve vergoeding in de tijd wordt voorzien. De ratio achter dit voorstel is volgens ons volledig zoek. Stalmest zal doorheen de tijd niet minder effectieve organische stof aanbrengen. Het is dan ook noodzakelijk ook voor stalmest een stabiele vergoeding wordt voorzien in de tijd, net zoals voor compost en houtsnippers. Tot slot wordt vastgesteld dat de voorwaarden om houtsnippers aan te wenden zwaar zijn, hetgeen landbouwers niet stimuleert om deze toe te passen.

Daarnaast wordt vastgesteld dat in de maatregel om het verhogen van C-opslag aan de hand van het teeltplan er hoge minimumgrenzen (1350 kg EOC/ha) vastgesteld zijn. Dit maakt dat deze maatregel voor de meeste veehouders met eigen ruwvoerwinning niet haalbaar, waardoor zij minder gestimuleerd worden om te werken op hun teeltplan. Een combinatie met extra inputs om de minimumgrenzen te bereiken is aangewezen. Het is tenslotte ook noodzakelijk om deze grenzen naar beneden bij te stellen om veehouders stap voor stap te stimuleren om op al hun areaal een verhoogde C-opslag te realiseren.

Om de methaanuitstoot aan de bron te reduceren zijn maatregelen in het kader van de **convenant enterische emissies** aangewezen. De vleesveehouders appreciëren de voorziene stimulerende maatregelen via de coregelingen en agromilieu- en klimaatmaatregelen ten zeerste en vragen om ook de aanvullende nationale financiering aan te houden. Wat betreft de ondersteuning van voedermaatregelen, is het belangrijk deze naar de toekomst niet te beperken tot de huidig opgelijste maatregelen (3-NOP, geëxtrudeerd lijnzaad, ...), want voor vleesveehouders zijn er momenteel nog geen maatregelen op deze lijst bruikbaar. Het is dan ook belangrijk om te werken met een dynamische lijst met voedermaatregelen zodat ook nieuwe toekomstige maatregelen kunnen opgenomen en gestimuleerd worden. Om veehouders aan te zetten om aan de slag te gaan met deze maatregelen is alleszins een substantiële vergoeding noodzakelijk.

3.1.2 Grasland maatregelen

Vleesveebedrijven hebben bij uitstek **grasland en blijvend grasland**. Ze zijn dan ook samen met de melkveesector de uitgelezen deelsectoren om met stimulerende maatregelen aan de slag te gaan om de biodiversiteit te verhogen (bv. kruidenrijk grasland, aanhouden van grasland, ...). Het is hierbij wel noodzakelijk een **goed evenwicht in de voorwaarden/maatregelen** te voorzien tussen het behoud van kwalitatief en productief grasland versus een verbetering van de biodiversiteit (bv. op vlak van bemesting, pleksgewijze bestrijding probleemonkruiden...).

Wat betreft de maatregel 'langer aanhouden van blijven grasland' wordt een strikt verbod van scheuren van blijvend grasland vooropgesteld. Dit is moeilijk in een productieve context te plaatsen. Een beter alternatief zou zijn dat het areaal grasland op het bedrijf hetzelfde blijft, zodat enige flexibiliteit op bedrijfsniveau mogelijk is. Daarnaast is het ook belangrijk dat vernieuwing (via doorzaai of oppervlakkige bewerking) van grasland steeds mogelijk blijft. Het succes van de maatregel zal immers afhangen van de praktische werkbaarheid voor de veehouders.

Tot slot vallen een aantal graslanden nu buiten de scope van maatregel 'tijdelijk grasland naar blijvend grasland'. Het is hier aangewezen ook de graslanden in jaar 5 tot 8 ook in aanmerking te laten komen, zodat ook deze gestimuleerd worden om langer behouden te blijven.

3.2 Ecoteelten

Het blijft belangrijk om **eiwitteelten** bij vleesveehouders voldoende te ondersteunen. Deze verdienen een plaats in het bijdragen aan milieudoelstellingen, maar ook in een zelfvoorzienend voederrantsoen. Daarbij is een verderzetting van de huidige VLI-premie onder het kader van de ecoteelten cruciaal, voor wat betreft bedrag, voorwaarden en mogelijkheden. We pleiten er ook voor dat deze maatregel ook kan herhaald worden op hetzelfde perceel. Er zijn geen argumenten die aangeven dat dit niet mogelijk zou zijn. Bovendien is het betreuenswaardig dat deze maatregel niet kan gerealiseerd worden via doorzaai in blijvend grasland. Met de correcte technieken en in de juiste omstandigheden is dit mogelijk zodat ook een voldoende opkomst van de vlinderbloemige (bv. klaver) gerealiseerd wordt.

3.3 Dierenwelzijn

Het is positief dat in de ecoregelingen ook aandacht besteed wordt aan dierenwelzijnsmaatregelen. Momenteel ligt echter de focus vooral op de daling van het antibioticagebruik. Het is hierbij belangrijk dat niet enkel wordt gekeken naar de evolutie van de BD100. Ook bedrijven met een lage BD100 die al inspanningen geleverd hebben moeten beloond worden voor hun geleverde inspanningen door bijvoorbeeld een top up systeem te voorzien (bv. inzetten op vaccinatie, ...). Daarnaast is het ook belangrijk bredere dierenwelzijnsmaatregelen op te nemen als mogelijke ecoregelingen (bv. uitvoeren dierenwelzijnsscan, ...).

Zeker voor kalverhouders is dit echter geen vervangende maatregel voor het verlies van de gekoppelde steun. Het is daarom belangrijk te zorgen dat er voldoende aandacht gaat naar de **economische situatie op de kalverhouderijen** en ook voldoende alternatieve ecoregelingen worden voorzien.

3.4 Beheersovereenkomsten

Tot slot betreuren we dat de focus van de beheersovereenkomsten sterk wordt beperkt tot biodiversiteit. Vooral het verschuiven van erosie maatregelen naar jaarlijks af te sluiten ecoregelingen is niet logisch. Erosie aanpakken moet over een langere termijn gebeuren. Bovendien is het noodzakelijk de continuïteit in het beleid op dit vlak te handhaven.

Datum 13 maart 2022

Van Stefan Vandromme, Dirk Ryckaert en Karolien Cools

Betreft

Aanvullende Reactie PVA West- en Oost-Vlaanderen Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

Reactie Provinciale vakgroepen AKKERBOUW West-en Oost-Vlaanderen Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

1 Inleiding

Als aanvulling bij het algemeen bezwaar van de sectorvakgroep akkerbouw willen we graag nog enkele accenten aankaarten vanuit de Provinciale Vakgroepen Akkerbouw West- en Oost-Vlaanderen (PVAVL), waarvan we hopen dat die in het definitieve GLB 23-27 worden aangepast, zodat deze nieuwe regeling werkbaar wordt op het terrein in alle regio's en voor alle types van bedrijven. Zonder aanpassingen vrezen we dat deel van de landbouwers zullen afhaken in het systeem en dat mag absoluut niet het doel zijn van een stimulerend beleid. Zowel in West- als Oost-Vlaanderen bevinden zich in het Noorden van de provincie de landbouwstreek de polders met zeer zware kleigronden die een specifieke aanpak vereisen om deze optimaal te bewerken.

2 GLMC 7 Gewasrotatie op bouwland

Akkerbouwers telen heel wat akkerbouwmatige groenten met bestemming industrie en aardappelen op basis van een contract. Zeker voor wat betreft de groenten voor industrie kan er zonder contracten niet geteeld worden maar weten akkerbouwers pas vrij laat voor aanvang van het teeltseizoen hoeveel contracten zij kunnen bekomen. Bij de teelt van aardappelen heeft het al dan niet afsluiten van contracten een essentiële impact op de beschikbaarheid van pootgoed. Daarnaast is ook de potermaat, en de daarbij toegelaten variatie, bepalend voor de oppervlakte die kan uitgeplant worden met dit pootgoed, wanneer een ruimer aandeel grotere maten aanwezig is kan met eenzelfde hoeveelheid pootgoed maar een kleinere oppervlakte uitgeplant worden en blijft een restoppervlakte over op het bedrijf waarop men een ander gewas moet telen.

Op het moment dat er voor akkerbouwers duidelijkheid komt over de mogelijkheid om contracten af te sluiten of de beschikbaarheid van pootgoed zijn er nauwelijks nog alternatieven. Zeker in de zwaardere bodemtypes zoals de polder zijn de mogelijkheden nog beperkter. Daarom willen wij vragen om op een beperkt % van de percelen toch toe te laten om 2 jaar na elkaar eenzelfde gewas te telen zoals bv. maïs of indien vroeg gekend zomergraan daar dit één van de weinige gewassen is die op dat moment nog kunnen ingezaaid worden. Zeker in de landbouwstreek de polders is er voor maïs ook geen mogelijkheid om voor een periode van 8 weken en tussenteelt aan te houden omwille van de noodzakelijkheid om te ploegen. Maar ook in andere regio's kan het noodzakelijk zijn om af te wijken

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

daar een teeltrotatie soms afhankelijk is van het al dan niet verkrijgen van een contract. De PVAVL wil hierbij niet naar een monocultuur van bv. maïs evolueren maar vraagt om voor een beperkte aantal jaar eenzelfde gewas te kunnen telen op een beperkt deel van het areaal.

Naast de beperkingen van de contracten is er ook de meerjarige teelt van graszaad die moet mogelijk blijven. De meest courante graszaadsoorten worden geteeld in een rotatie maar een beperkt aantal graszaadsoorten worden 2-3 jaar na elkaar op hetzelfde perceel aangehouden. Hetzelfde is van toepassing op de teelt van kruiden die ook meerdere jaren na elkaar kunnen aangehouden worden. Het is momenteel niet voorzien om meerjarige teelten die slechts enkele jaren worden aangehouden aan te geven als een kortlopende meerjarige teelt van bv. 2 of 3 jaar. Deze percelen moeten uitgesloten worden van de rotatieverplichting daar het om meerjarige teelten gaat maar met een beperkte meerjarigheid.

De PVAVL pleit absoluut niet voor het toelaten van monocultuur van bepaalde gewassen want een goede teeltrotatie is essentieel voor een goede bodemkwaliteit wat voor akkerbouwers prioritair is. Maar een beperkte afwijking op een beperkt aantal percelen zal telers toelaten om op latere momenten in het teeltseizoen bij te sturen.

3 GLMC 8 instandhouding niet-productieve kenmerken en areaal

Volgens de PVAVL kan dit een zeer grote impact hebben op het potentieel beteelbare areaal akkerland. De PVAVL stelt dat er voldoende aandacht en respect moet zijn voor natuurlijke elementen in de omgeving en dat deze ook maximaal moeten gewaardeerd worden. Maar de PVAVL vraagt wel om rekening te houden met regionale verschillen en specifieke eigenschappen van bodems en goede landbouwpraktijken i.f.v. het bodemtype.

In de zware kleigronden (vnl. aanwezig in de landbouwstreek de polders) is het belangrijk om tijdig te kunnen ploegen en de gronden een zekere tijd te gunnen om te verwerken zodat deze goed bewerkbaar zijn voor het zaaien van gewassen. Dit geldt zowel voor het inzaaien van wintergewassen (wintergraan en -koolzaad) als voor de voorjaarsgewassen. Er is dan ook nood aan een aangepaste regeling voor inzaaidata en aanhoudperiodes van bv. groenbedekkers en vanggewassen in de polder. Een variabele regeling i.f.v. de verschillende gewassen zou de landbouwers in de polder een mogelijkheid bieden om optimaal om te gaan met de bodem en deze in de beste landbouw- en bodemkundig omstandigheden te bewerken en uit te baten.

In de huidige regelgeving betreffende EAG komen grachten en waterlopen in aanmerking op voorwaarde dat ze een breedte hebben tussen 2 en 6 m. Voor de PVAVL is het aanvaardbaar dat waterlopen een minimale breedte moeten hebben om ook als ecologische structuur een waarde te ontwikkelen. De PVAVL vraagt wel uitdrukkelijk dat er voor onbevaarbare waterlopen geen maximum breedte wordt ingesteld, immers de mogelijkheden voor ontwikkeling van natuurlijke elementen in, naast en langs waterlopen zijn niet afhankelijk van de breedte van een waterloop. Verder worden de nodige bufferzones gerespecteerd langs deze waterlopen ongeacht of ze 2, 6 of meer meters breed zijn, het is dan ook niet aanvaardbaar dat waterlopen die breder zijn dan 6 m zouden worden uitgesloten.

4 Ecoregelingen

4.1. Opbouw organische koolstof

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

In de pre-ecoregelingen is voor de opbouw van organische koolstofgehalte geen rekening gehouden met externe aanvoer van organische koolstof. In de ecoregelingen is daarvoor wel een voorziening maar voor de PVAVL is het essentieel dat op bedrijfsniveau beide regelingen worden gecombineerd. Verder is er mogelijkheid om gewassen te combineren met een vanggewas/groenbedekker na de teelt. Voor akkerbouwers is het ook essentieel dat er een extra waarde wordt toegekend aan graangewassen waar het stro niet wordt afgevoerd maar wordt gehakseld en ondergewerkt op het perceel. Dit zorgt voor een belangrijke extra aanvoer van koolstof in de bodem die mee moet in rekening worden gebracht net zoals er voor korrelmaïs een extra aanvoer van organische koolstof wordt in rekening gebracht in vergelijking met silomaïs waar een veel grotere afvoer is van organisch materiaal.

4.2. Eénjarige bufferstroken

Bij sommige bufferstroken is er voorzien in de ecoregelingen dat deze kunnen gebruikt worden als (deel) van de wendakker en voor opslag van bv. bieten. In de ecoregeling M2bis is dit niet voorzien. Daar vragen we vanuit de PVAVL uitdrukkelijk om ook voor die ecoregeling die mogelijkheid te voorzien. Voor de aanleg van bietenhopen worden strikte regels opgelegd over de plaatsing van die hopen t.a.v. de plaats waar vrachtwagens de bieten kunnen laden. Deze regels zijn ingevoerd om met de huidige machines om bieten te laden die een eerste reiniging doen op het veld mogelijk te maken. Deze reiniging op het veld waar vooral aarde op het veld wordt achter gelaten is zeer belangrijk omdat deze ervoor zorgt dat ev. aanwezige bodempathogenen niet verder verspreid worden. De PVAVL wil de aanleg van die bufferzones maximaal stimuleren en daarbij is het essentieel om te vermijden dat landbouwers die er willen op inspelen dit niet kunnen omwille van de opgelegde regels i.f.v. de ligging van de bietenhopen.

4.3. Precisielandbouw

De PVAVL betreurt dat rijenbemesting niet wordt meegenomen om te kunnen voldoen aan de eisen van precisiebemesting. Dit wordt in de maïsteelt al volop toegepast maar is in andere teelten nog volop in ontwikkeling zoals bv. de aardappelteelt. Dit is volgens de PVAVL wel de meest precieze techniek voor de plaatsing van meststoffen. Het uitbreiden van de ecoregeling naar rijenbemesting zou een belangrijke stimulans zijn voor heel wat telers om toch te investeren in de techniek van rijenbemesting.

Datum 21 januari 2022
Van Giel Boey en Hans Mommerency
Aan Departement Landbouw en Visserij

Betreft

Reactie PB W.-VI. Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

Reactie Provinciaal Bestuur West-Vlaanderen Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

1 Inleiding

Dat het GLB een beleid is met vele doelstellingen, is een understatement. Het Europees Gemeenschappelijk landbouwbeleid blijft echter een **landbouwbeleid**, geen natuurbeleid. Dat vertrekpunt is van het grootste belang bij het maken van beleidskeuzes. Binnen die context erkent en ondersteunt Boerenbond West Vlaanderen dat het GLB volgens zijn **doelstellingen** en volgens zijn mogelijkheden een belangrijke bijdrage heeft en zal hebben aan de doelstellingen van de Europese Green Deal. Weliswaar in balans met de economische en sociale doelstellingen van het GLB. De **meer dan 8000 boeren in provincie West-Vlaanderen willen aan de doelstellingen bij dragen**, aangezien zij ook de eersten zijn die getroffen worden door de negatieve gevolgen van minder biodiversiteit, een warmer en volatieler klimaat, en een slechter milieu. Het is nu aan beleidsmakers om het GLB zo implementeren, dat **boeren centraal in het beleid** staan en **dat ze in de mogelijkheid gebracht worden** om verder verduurzamende stappen te ondernemen. Daarom dient het GLB **doelgericht, effectief en efficiënt** te zijn. En om dat te kunnen, is het een absolute voorwaarde dat het GLB **haalbaar en betaalbaar** ingevuld wordt.

2 Algemene reactie

Land- en tuinbouw is als sector uitstekend geplaatst om bij te dragen aan de milieu en klimaatdoelstellingen. West-Vlaanderen is een provincie waar **land- en tuinbouw prominent aanwezig** is. De West-Vlaamse land- en tuinbouwers bewerken 63% van de totale oppervlakte en 35% van de Vlaamse landbouwbedrijven bevindt zich in West-Vlaanderen. Land- en tuinbouwers zijn wel degelijk bereid om hun deel van de verantwoordelijkheid rond de milieu- en de klimaatuitdagingen op te nemen, weliswaar binnen de mogelijkheden van het landbouwbeleid en voor wat hun aandeel betreft.

En op voorwaarde dat er voldoende **economische draagkracht en veerkracht** op de bedrijven aanwezig is.

Het Vlaams GLB moet daarbij zorgen voor een flexibel, stimulerend en doelgericht kader dat aangepast is aan de Vlaamse **landbouwrealiteit en** waarin de milieu-inspanningen die de actieve landbouwer doet op een faire manier gehonoreerd worden. Zonder die landbouwrealiteit te erkennen, is een

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

verdere daling van het aantal landbouwbedrijven in West-Vlaanderen drastisch te noemen. Tussen 2007 en 2017 daalde het aantal landbouwbedrijven reeds met 23,5%.

Er is ook een duidelijke vraag naar een bijsturing van sanctionering - als klemtoon- naar een **stimulerend** verhaal. De huidige reglementering is niet aangepast en onrechtvaardig omwille van de **disproportionele korting** in het kader van de randvoorwaarden en vergroening. In het nieuwe GLB mag die fout niet opnieuw gemaakt worden.

De voorziene maatregelen in het GLB, zoals **ecoregelingen en beheerverbintenissen, maar ook investeringssteun zijn naast directe inkomenssteun** voor de West-Vlaamse land- en tuinbouwers geschikt. Dit op voorwaarde dat het Vlaams strategisch plan gebalanceerd bijdraagt aan al zijn doelstelling. Een eerlijk inkomen voor de boer, bijdragen aan de generatiewissel en bijdragen aan milieu-, biodiversiteits- en klimaat – uitdagingen. Het GLB is de **motor van verdere verduurzaming**, gebaseerd op een goede balans tussen het economisch, sociaal en ecologisch aspect.

3 Specifieke reactie

Land- en tuinbouw is in West-Vlaanderen prominent aanwezig. Toch zijn het aantal bedrijven dalende omwille van **stoppende bedrijven** en **minder startende boeren**. Om de voedselvoorziening, maar ook de werkgelegenheid en toegevoegde waarde in West-Vlaanderen veilig te stellen is het nodig rekening te houden met deze situatie. 83% van de land – en tuinbouwbedrijven in West-Vlaanderen heeft namelijk een bedrijfsleider van ouder dan 40 jaar.

Het provinciaal bestuur in West-Vlaanderen apprecieert alvast de genomen maatregelen voor jonge boeren, maar geeft aan dat vanuit het GLB ook een **aantrekkelijke ondernemerscontext** moet creëren. Daarvoor is een stimulerend kader met de focus op de actieve boer essentieel en moet er ook zekerheid met termijnperspectief zijn. Meer specifiek wenst het provinciaal bestuur te wijzen op het feit dat er nog **geen kaarten beschikbaar** zijn van wetlands en veengebieden en dat er nog wijzigingen kunnen gebeuren aan de randvoorwaarden erosie. Het is onaanvaardbaar dat door het ontbreken van essentiële stukken de landbouwer pas zeer laat de impact op zijn bedrijf kan inschatten. Verder wijst het provinciaal bestuur in dat kader op de **huiskavelregeling**, die zeker moet verdergezet en waar relevant gehanteerd worden in het nieuwe GLB.

Daarnaast heeft West-Vlaanderen ook een aantal zeer specifieke kenmerken, zoals de **polderstructuur**, die 1/3 van de provincie beslaat met een kenmerk van fijnmazige waterlopen en een specifiek reliëf. De bewerking van de West Vlaamse polder-gronden heeft een eigenheid naar timing en toegepaste technieken met als oorzaak de 'zware' bodemstructuur en 'de waterverzadiging' van de gronden. De bewerking van gronden moet hier specifiek afgestemd worden op het 'verantwoord' betreden en bewerken van de gronden en niet in functie van generieke administratieve regels;

Binnen West-Vlaanderen is waterbeheersing (peil – droogte en overstroming) een belangrijk aspect voor de productieve landbouwbedrijfsvoering. De beschikbaarheid van investeringssteun kan de land- en tuinbouwers hierbij helpen, maar het is dan van groot belang dat er voldoende middelen zijn voor **productieve investeringssteun** en dat niet-productieve investeringssteun ook in een **(semi-)productieve context** aangewend kan worden.

Waterbeschikbaarheid is voor West-Vlaamse land- en tuinbouwers en zeker ook groentetelers van essentieel belang. Daarnaast zal ook VLIF-innovatie en EIP veel kunnen betekenen voor de West-Vlaamse land- en tuinbouwers. Een aantal vraagstukken ikv arbeid, automatisering... staan nog open.

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

Ook samenwerking tussen boeren, of tussen boeren en de keten kan hier een rol spelen, net zoals bij het ontwikkelen en implementeren nieuwe teelten ivm vezelproductie of eiwitproductie, energieproductie en zelfs carbon farming.

Buiten poldergebied zijn een aantal landbouwaspecten geëvolueerd tot landbouw onder stedelijke druk. Hierdoor komen zowel kansen maar zeker een belangrijke ruimtelijke druk. Een **geconcentreerde stedelijke bevolking** is een goeie afzetmarkt voor o.m. korte keten als coöperatief verhandelen, maar anderzijds is de druk van bewoning, industrie, KMO en openbare infrastructuur dermate drukkend op de beschikbaarheid van gronden dat de landbouw hier bedreigd wordt. Het is daarom van het grootste belang dat de **definitie van actieve boer** voldoende sterk ingevuld wordt, als een van de pistes om de toegang tot grond voor actieve landbouwbedrijven te verbeteren. Het provinciaal bestuur apprecieert de voorgestelde criteria ter afbakening van de **actieve doelgroep**, maar wijst op het belang van het uitsluiten van pensioentrekkende landbouwers.

De druk op landbouwgrond en ruimte zorgt ook voor **hogere prijzen en kosten**. Deze prijzen halen de rendabiliteit van teelten en landbouwers onderuit. Het is enerzijds belangrijk om in de bredere context van het landbouwbeleid te zorgen dat **het inkomen van de boer** voldoende ondersteund wordt. Daarnaast zal het ook belangrijk zijn zoveel als mogelijk de **haalbaarheid en betaalbaarheid** van het beleid te behouden. De randvoorwaarden zorgen voor extra verstrengingen en kosten op bedrijven en hun gronden. Men moet door dit Europees op de spits te drijven zeer sterk opletten met het **risico van afhaken in Vlaanderen**. Indien de **kosten en de administratie** niet meer opgevangen worden door de **baten**, zal dit risico sterk aanwezig zijn. Men moet hierbij rekening houden met de eigenheid van (West-)Vlaanderen, waar kleine versnipperde percelen de norm zijn. Dit zorgt voor extra lasten en kosten tov andere EU-lidstaten. Elke inname, zoals bufferstroken of NPE, hebben een grote impact. Ook de kwaliteit van het product zal hier een rol spelen in het afwegingskader van de land- en tuinbouwer.

Datum 8 maart 2022

Van Geert Van Hecke en Jan Halewyck

Betreft

Aanvullende Reactie PVM West-Vl Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

Reactie Provinciale vakgroep MELKVEE West-Vlaanderen Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

1 Inleiding

Als aanvulling bij het algemeen bezwaar van de sectorvakgroep melkvee willen we graag nog 3 tal accenten aankaarten vanuit de Provinciale Vakgroep Melkvee West-Vlaanderen (PVMWVL), waarvan we hopen dat die in het definitieve GLB 23-27 worden aangepast, zodat deze nieuwe regeling werkbaar wordt op het terrein. Zonder aanpassingen vrezen we dat deel van de landbouwers zullen afhaken in het systeem en dat mag absoluut niet het doel zijn van een stimulerend en sturend beleid.

- 1) Verplichte absolute teeltrotatie (GLMC 7) brengt ruwvoerpositie melkveehouders in zware grond in gedrang
- 2) Eiwitgewassen wel nog mogen gebruiken als invulling Niet Productieve Elementen (GLMC 8a)
- 3) Percelen < 30 are wel mogen gebruiken in kader van ecoregelingen

2 GLMC 7 Gewasrotatie op bouwland

Melkvee- en vleesveehouders komen in grote problemen in de balans in het melkveerantsoen als de teeltrotatie absoluut wordt op elk perceel, vooral dan op zware kleigronden van de polders. PVMWVL vraagt dat de uitzonderingsmogelijkheid die wel degelijk voorzien is in het EU pakket hier toch kan worden toegepast. PVMWVL vraagt dat voor de zware kleigronden een uitzondering komt op de absolute gewasrotatie op ruwvoerbedrijven en dat zij in een combinatie van 3 jaar na elkaar gras/klaver/kruiden in de andere 3 jaar minstens 2 jaar na elkaar maïs mogen telen zonder tussenteelt.

In functie van een goed milieu- en klimaatbeleid is een evenwichtig rantsoen voor melkvee belangrijk, met een balans tussen eiwit en energie. Vlaamse Overheid legt deze voorwaarden zelfs zelf op (maximaal aandeel gras, minimaal aandeel maïs) in een aantal rantsoen sturende maatregelen ifv methaanreductie. Het is dan ook van belang dat melkveehouders naast voldoende goed gras, ook voldoende goede maïs kunnen telen.

Landbouwers die actief zijn in zwaardere grondsoorten kunnen de gewasrotatie zoals voorzien in GLMC 7 niet realiseren door een tussenteelt van minstens 8 weken aan te houden. De bodemstructuur en goede landbouwpraktijk vragen namelijk dat er na de oogst van de maïs zo snel mogelijk (vaak dag zelf) geploegd wordt en dat de grond in de winter kan verwerken om weer bewerkbaar en beteelbaar te

Boerenbond vzw

Diestsevest 40, 3000 Leuven | 0676.461.073 | RPR Leuven | +32 (0)16 28 61 01 | boerenbond.be

zijn in het volgende voorjaar, zonder dat dit evenwel leidt tot erosie of nutriëntenverlies, dit is gewoon de goede landbouwpraktijk in deze grondsoort.

PVMWVL is absoluut geen vragende partij voor monocultuur maïs, maar in een gewasrotatie op een rundveebedrijf met teeltplan volledig ifv ruwvoerproductie, passen melkveehouders al een afwisseling toe waarbij bvb 3 of 4 jaar na elkaar gras-klaver wordt geteeld, in de toekomst misschien kruidenrijk productief grasland, in afwisseling met maïsteelt, suikerbieten en/of granen. Maar om de balans tussen eiwit en energie in het rantsoen te kunnen houden, moet in een rotatie van 3 jaar gras(-klaver) en 2 of 3 jaar energiegewas, wel minstens 2 of 3 keer na elkaar maïs geteeld kunnen worden. Indien dat niet kan, zijn deze rundveehouders-ruwvoertelers genoodzaakt om ofwel maïs aan te voeren uit andere streken (extra transport) of af te haken uit het systeem, wat absoluut niet gewenst is.

In het GLB 23-27 pakket van de Europese Unie is wel degelijk de mogelijkheid voorzien voor dergelijke uitzondering. PVMWVL is absoluut vragende partij om deze uitzondering minstens te mogen toepassen in de landbouwstreek Polders.

“On the basis of diversity of farming methods and agro-climatic conditions, Member States may authorise in the regions concerned other practices of enhanced crop rotation with leguminous crops or crop diversification which aim at improving and preserving the soil potential in line with the objectives of this GAEC standard.”

Op basis van dit stuk tekst lijkt het PVMWVL absoluut mogelijk om in een 3 jarige rotatie (3 jaar gras-klaver, 3 jaar maïs) toch een goede bijdrage te leveren aan het in stand houden van goede landbouw en milieuconditie van de bodem in de zware kleigronden van de polder.

3 GLMC 8a Instandhouding niet productieve elementen en areaal: eiwitgewassen wel mogen gebruiken.

In huidig GLB/vergroening kan een uitgebreide lijst van zaken gebruikt worden om de oppervlakte doelstellingen te behalen. Naast de EAG groenbedekkers een reeks niet productieve elementen, maar ook eiwitgewassen en stroken met en zonder productie langs bosranden.

GLMC 8a, is de omzetting van de huidige vergroeningsmaatregel Ecologisch Aandachtsgebied. De meeste landbouwers vulden, conform de huidige wetgeving, deze maatregel in via EAG groenbedekkers,. Dit wordt nu beperkt door het nieuwe Europese kader.

In de voorstellen GLB 23-27 stelt Vlaanderen nu voor om de invulling van de 3% enkel mogelijk te maken met een zeer beperkte lijst van niet productieve elementen. PVMWVL vindt dit een veel te beperkte keuze. West- vlaamse melkveehouders zijn op zich niet tegen deze niet productieve elementen, maar een zeer ruim deel van deze bestaande elementen liggen aan blijvend grasland en kunnen aldus niet gebruikt worden in deze regeling, terwijl dit wenselijk is.

Anderzijds hebben, zeker rundveehouders in zware kleigronden, in het huidig GLB ook vaak hun ecologisch aandachtsgebied ingevuld met eiwitgewassen zoals klaver en luzerne, oa omdat de al eerder aangehaalde noodzaak om voor de winter te ploegen, de aanhouddata van gemengde EAG groenbedekkers praktisch heel moeilijk tot onhaalbaar maken. Deze eiwitgewassen werden dan ook zeer goed toegepast en dragen bij aan het in goede landbouw- en milieuconditie houden van de bodem en zijn absoluut ook een positieve bijdrage aan de biodiversiteit.

In GLB 23-27 laat EU ook toe om eiwitgewassen ook voor de periode 23-27 te gebruiken als invulling van areaal niet productieve elementen, Vlaanderen stelt voor om dit niet te doen.

PVMWVL is absoluut vragende partij om deze eiwitgewassen wel te mogen gebruiken als invulling van het noodzakelijke areaal NPE ikv GLMC 8a ook in GLB 23-27.

4 Ecoregelingen minimale perceelsvoorwaarden 30 are

In de pre-ecoregelingen staat een absolute minimale perceelsgrootte van 30 are als basisvoorwaarde om op dat perceel een perceelsgebonden pre-ecoregeling te mogen toepassen. In de GLB 23-27 voorstellen begrijpt PVMWVL dat deze voorwaarde gewoon zou worden overgenomen in de ecoregelingen voor 23-27. PVMWVL vraagt om deze minimumoppervlakte voor ELK perceel te schrappen.

PVMWVL vindt dit een absoluut gemiste kans en vraagt om dit te wijzigen. Dat er bijvoorbeeld een minimale deelnamedrempel per bedrijf wordt ingevoerd om deel te kunnen nemen aan een perceelsgebonden ecoregeling van 0.5 of 1 ha kan zeker vanuit controle- en uitbetalingsefficiëntie gesnapt worden, maar eens die grens voorbij op bedrijfsniveau snapt PVMWVL niet waarom kleinere percelen niet ook gebruikt mogen worden om pakweg éénjarige of meerjarige eiwitteelten, ecoteelten, productief kruidenrijk grasland, ... op te zaaien en ecoregelingen op te activeren.

De gemiddelde perceelsgrootte van alle aangegeven percelen in Vlaanderen komt amper boven 1 ha uit, zeker centraal in Vlaanderen hebben landbouwers meer percelen in hun oppervlakteaangifte dan dat ze hectaren beboeren. Een zeer ruim deel van de percelen in Vlaanderen is 30 are of kleiner, zeer jammer om al deze percelen uit te sluiten van gebruiken in kader van de ecoregelingen (die toch 25% van het desbetreffende budget gaan dragen). Opzoekingswerk van Boerenbond op basis van de verzamelaanvraag 2019 leert dat maar liefst 16% van de percelen in Vlaanderen maar 30 are groot zijn of kleiner.

Een argument zou kunnen zijn dat er voor die kleine percelen mogelijkheden zijn in activeren van bufferstroken en dergelijke, maar dat argument gaat niet op als er naast die percelen geen waterloop ligt. Vlaanderen is nu éénmaal niet optimaal verkaveld, landbouw moet zich integreren in een verstedelijkt landschap en dat betekent ook gebruik maken van veel kleine percelen. Het zou een absoluut gemiste kans zijn om op al die percelen geen gebruik te mogen maken van de kansen die ecoregelingen bieden, door deze basisregel.

PVMWVL vraagt dan ook dat de deze absolute ondergrens van 30 are voor elk perceel geschrapt wordt ifv de perceelsgebonden ecoregelingen.

Datum 9 maart 2022
Van Giel Boey, Roel Vaes en Raf Steegmans

Betreft

Aanvullende reactie Werkgroep Vleeskalveren Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

Reactie Werkgroep Vleeskalveren Boerenbond – openbaar onderzoek GLB 2023

---

1 Inleiding

De kalversector is een specifieke sector met haar moeilijkheden en uitdagingen naar de toekomst. Daarom willen we vanuit de kalverhouderij, als aanvulling bij het algemeen bezwaar van de sectorvkgroep vleesvee en kalveren Boerenbond graag nog een aantal accenten aankaarten. Zeker de punten rond het maximum bedrag per hectare en de gekoppelde steun kalverhouderij, hebben zeer zware gevolgen voor de sector, waardoor we dan ook hopen dat die in het definitieve GLB 23-27 worden aangepast. Dit is noodzakelijk voor de rendabiliteit en de leefbaarheid op de kalverbedrijven.

2 Maximum van 1500€ per betalingsrecht

De kalverhouders hebben historisch gezien, wegens ontkoppeling in het verleden, betalingsrechten van een hogere waarde. Dit komt enerzijds doordat meerdere kalverbedrijven beperkt zitten in bewerkte hectares, anderzijds doordat zij gebruik gemaakt hebben van de mogelijkheid in het verleden om deze op beperktere hectares te laten toekennen.

Het doorvoeren van de interne convergentie en de instelling van dit maximum per betalingsrecht betekent echter een groot verlies voor individuele kalverhouders. Enerzijds kreunt de sector reeds onder de economische gevolgen van de coronacrisis, waarbij zij lange leegstanden van de individuele bedrijven heeft gekend en er een neerwaartse druk is op de contractprijzen. Anderzijds verliest de sector reeds veel ondersteuning door het plotsklaps wegvallen van de gekoppelde kalverpremies. Daarnaast is de sector ook weinig grondgebonden, waardoor ze te maken heeft met de milieukundige afzet van de kalvermest die ook steeds duurder wordt en reeds sterk kostenverhogend heeft gewerkt. Ook de volgende jaren komen hier grote uitdagingen op de sector en kalverhouders af, waarbij deze kosten enkel zullen stijgen. Daarenboven kennen we de laatste maanden ook sterke energieprijsstijgingen. Dit alles maakt het niet gemakkelijk in de sector waarbij de rendabiliteit sterk onder druk staat.

Voor de kalverhouders is deze grens van 1500€ per betalingsrecht is nefast en dus onaanvaardbaar. De sector dringt dan ook sterk aan op een substantiële verhoging van dit maximum bedrag. De grens is louter arbitrair en houdt geen rekening met de situatie van de kalverhouders.

Boerenbond vzw

3 Gekoppelde steun kalverhouderij

Het wegvallen van de gekoppelde steun kalverhouderij, zonder overgangsregeling, is een zware dobber voor de sector. Hiermee verdwijnt een belangrijk deel van de economische ondersteuning van de sector. Door de gevolgen van corona, door de stijging van de kosten (mestafzet, energie, ...) is deze gekoppelde premie een belangrijk element van de rendabiliteit en het arbeidsinkomen en aldus een element om de bedrijven voldoende veerkracht te bezorgen om verder te verduurzamen in de toekomst. Samen met het maximumbedrag per hectare dat ingesteld wordt, moeten de kalverhouders zwaar aan steun inleveren, zonder dat er voldoende alternatieven voorzien worden. Dit zet de rendabiliteit van de sector zwaar onder druk en is daarom, zonder overgangsperiode en zonder afdoende compensatie, onaanvaardbaar voor de kalverhouderij. Er is alleszins nood aan bijkomende ecoregelingen op maat van de kalverhouders. Daarnaast is het ook belangrijk om de ketenwerking via een brancheorganisatie in de kalversector te stimuleren, sectorgedragen maatregelen en systemen uit te werken met het oog een verduurzaming en versterking van de ganse sector.

Groene architectuur: Dierenwelzijn – Maatregel 2

Er wordt in deze ecoregeling gekeken naar een verbetering van de BD100 ten opzichte van het jaar voordien. Dit benadeelt echter sterk de bedrijven die reeds zeer goed zitten op het vlak van antibioticagebruik. Als je stal en je management goed zijn met een goede BD100 tot gevolg, heb je weinig mogelijkheden om deze nog te laten dalen.

Deze bedrijven die al inspanningen geleverd hebben moeten hiervoor beloond worden door bijvoorbeeld een top up systeem te voorzien (bv. inzetten op vaccinatie, aangepaste stalbezetting, aangepaste voeding, ...). Daarnaast is het ook belangrijk bredere dierenwelzijnsmaatregelen op te nemen als mogelijke ecoregelingen (bv. uitvoeren dierenwelzijnsscan, ...).

Omwille van de zware financiële impact van deze verschillende aangehaalde maatregelen, zonder overgang of afdoende compensatie, hopen we dan ook dat deze aandachtspunten meegenomen worden en een positieve verandering teweeg brengen richting het definitieve GLB 23-27.

Het voorgesteld Vlaams strategisch plan voor het GLB post 2023 draagt bij aan de verbetering van de milieusituatie op en omheen melkveebedrijven

Het Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) bestaat reeds geruime tijd en heeft steeds het waarborgen van de voedselzekerheid in Europa als belangrijkste doelstelling gehad. Om hiertoe te komen zet het GLB in op de bevordering van innovatieve, vooruitstrevende, markt robuuste en veerkrachtige landbouwsystemen. Een tweede historische doelstelling van het GLB betreft het versterken van de sociaaleconomische structuren op het platteland. Daarnaast wordt er de laatste decennia ook meer en meer naar het GLB gekeken ter ondersteuning van de milieubescherming en de klimaat gerelateerde verbintenissen onder het Akkoord van Parijs.

BCZ-CBL vzw, de Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie (BCZ), staat achter deze evolutie en is gemotiveerd bij te dragen aan de verdere verduurzaming van de Vlaamse zuivelsector en bij uitbreiding het volledige Vlaamse voedselsysteem. Hierbij willen we wel aangeven dat de doorontwikkeling van een duurzame zuivelsector pas mogelijk is wanneer alle ecologische, alsook economische en sociale doelstellingen samen en afzonderlijk worden nagestreefd.

1. Het voorliggend strategisch plan biedt heel wat opportuniteiten

Ondanks dat het GLB-budget voor rechtstreekse steun en gekoppelde inkomenssteun daalt, waardoor de rechtstreekse positieve impact op de continuïteit en de leefbaarheid van de landbouwsector vermindert, ziet BCZ toch voordelen in de reallocatie van de GLB-middelen. Het GLB-budget dat ter beschikking wordt gesteld van het behalen van de ambities op milieu- en klimaatvlak zullen op dat vlak immers resulteren in niet te onderschatten winsten. Het is terecht dat het nastreven van de verregaande duurzaamheidsdoelstellingen door individuele landbouwers recht geeft op een correcte vergoeding vanuit het GLB- of ander gemeenschapsbudget. De geleverde inspanningen komen immers de volledige maatschappij ten goede.

De melkveehouderij is uitstekend geplaatst om bij te dragen aan de klimaatdoelstellingen

Gezien het belang van eigen gronden voor ruwvoerteelt, open stallen en eventueel beweiding, kunnen melkveehouders snel nadelige effecten ondervinden van de klimaatopwarming of potentiële milieuproblemen. Mits voldoende draagkracht op het bedrijf, is de bereidheid dus groot om mee bij te dragen aan de milieu- en klimaatdoelstellingen. Een flexibel, stimulerend en doelgericht kader, aangepast aan de landbouwrealiteit en met een billijke vergoeding voor de geleverde inspanningen zal dus aantrekkelijk bevonden worden. Vooral steun voor investeringen die de duurzaamheid ten goede komen zullen welkom worden onthaald. De biovergister of pocketvergister (en stikstofstripper) is volgens BCZ een schoolvoorbeeld van een totaaloplossing en dient dan ook maximaal ondersteund te worden. Zo wordt niet enkel duurzame energie geproduceerd, maar is er ook een sterke reductie in methaan en ammoniak in mest en biedt verdere mestverwerking klimaat-, milieu en economische voordelen voor de landbouwer. Ook de ecoregelingen en beheerverbintenissen zijn belangrijke instrumenten die hun nut al hebben bewezen en (verder) zullen bewijzen.

De jonge, dynamische en actieve landbouwer verdient de focus

BCZ is tevreden met de verhoogde aandacht die de landbouwadministratie schenkt aan het correct omschrijven van de actieve landbouwer. Het is belangrijk dat de beperkt beschikbare steun zo wordt

verdeeld dat de praktiserend landbouwer er ook effectief mee aan de slag kan. Om een toekomstbestendige sector uit te bouwen is het belangrijk dynamische bedrijven in hun traject te begeleiden en ondersteunen. Daarenboven zijn ook de jonge landbouwers van onschatbare waarde voor de verdere verduurzaming van onze sector. Zij zijn immers sneller bereid te investeren in nieuwe technologieën, teelten en huisvestingssystemen. Met een open geest richting innovatie verdienen ze ondersteuning om hun toekomstgerichte dromen kracht bij te zetten.

2. De voorgestelde steuninitiatieven zullen het milieu ten goede komen

Zowel de randvoorwaarden voor de uitbetaling van de rechtstreekse steun, de agromilieu- en klimaatmaatregelen van het Programma voor Plattelandsontwikkeling, als de nieuwe vrijwillige ecoregelingen zijn interessante instrumenten die zullen bijdragen aan een positieve impact op het milieu en het klimaat. Met name het alloceren van voldoende middelen voor onderstaande initiatieven biedt potentieel voor de verdere verduurzaming van de Vlaamse zuivelsector.

Hoge koolstofopslag onder grasland

Voor melkveebedrijven is het hebben van grasland zo goed als een bestaansvoorwaarde. Dit maakt van de melkveehouder het perfecte doelpubliek voor maatregelen die om een milieubewust beheer van grasland vragen. Melkveehouders zijn ook bereid aandacht te geven aan de biodiversiteit op en de koolstofopslag onder hun grasland wanneer dit te combineren valt met een kwalitatieve en voldoende hoge grasproductie. Voldoende stimulansen voor het aanhouden van grasland zijn dus zeker op zijn plaats binnen het GLB, evenals steun voor onderzoek naar hoe grasland aangehouden kan worden en toch productief kan blijven door het beperkt toelaten van bepaalde vormen van vernieuwing. Het toevoegen van koolstofrijke inputs aan het land, zoals bijvoorbeeld de dikke fractie van gescheiden drijfmest, brengt bijkomende effectieve organische koolstof aan in de bodem en wordt bijgevolg best mee in rekening worden gebracht.

Reductie van de methaanuitstoot

Binnen de melkveehouderij zijn er reeds maatregelen geïdentificeerd die de methaanuitstoot bij de vertering van de koeien kunnen reduceren. De stimulerende maatregelen reeds voorzien in het kader van het convenant Enterische Emissies worden welkom onthaald, maar een verdere en zelfs uitgebreidere financiële ondersteuning is zeker op zijn plaats. Ook moeten deze op lange termijn ondersteund worden, zodat het reducerend effect aangehouden blijft. De lijst met voedermaatregelen moet daarenboven dynamisch zijn zodat resultaten uit lopende of toekomstige projecten en mogelijke innovaties mee gestimuleerd kunnen worden. Ook een kosten-baten geïnspireerde tussenkomst zal de methaanreductie ten goede komen. Verder is het ondersteunen van onderzoek en innovatie naar bijkomende technieken die praktisch inzetbaar zijn én financieel te dragen zijn door de individuele landbouwer onontbeerlijk voor de realisatie van onze hoge ambities.

Individuele koolstofvoetafdrukberekening stimuleren

Volgens BCZ is het berekenen van de individuele koolstofvoetafdruk van een melkveehouder essentieel om de klimaatimpact van de melkveehouderij verder te verminderen. Naast het berekenen van de impact van het individuele bedrijf, kunnen ook klimaatmaatregelen op maat van de melkveehouder doorgerekend en gestimuleerd worden. Niet enkel methaanreducerende maatregelen, duurzame energie en verbeterd bedrijfsmanagement worden zo gestimuleerd, maar ook de koolstofopslag onder blijvend grasland wordt inzichtelijk gemaakt. Deze individuele aanpak zal zorgen voor een verdere reductie, bovenop de reeds genomen inspanningen. Het GLB is een ideale tool om deze klimaatscan en het begeleidende traject financieel te stimuleren, zodat dit op termijn een gangbare praktijk kan worden voor elke melkveehouder.

Bevorderingen van het dierenwelzijn

BCZ onthaalt warm dat er, naast een hele reeks aan grondgebonden maatregelen, ook maatregelen ter bevordering van het dierenwelzijn werden toegevoegd aan de lijst aan vrijwillige ecoregelingen waarop een landbouwer kan intekenen. Momenteel lijkt de focus voornamelijk te liggen op een persoonlijke

coaching met het oog op de reductie van het antibioticagebruik. Uiteraard is dit een terechte ambitie, maar men mag de andere aspecten van dierenwelzijn niet uit het oog verliezen. Bijvoorbeeld, ondersteuning voor het uitvoeren van een brede dierenwelzijnsscan zou zeker zijn vruchten afwerpen. Ook investeringen door melkveehouders ter bevordering van het dierenwelzijn op hun bedrijf, zoals de installatie van een koeborstel en vernieuwing van de stalbedding, zouden baad hebben bij gerichte stimulansen. Verder zou het ondersteunen van sectorale campagnes rond het belang van de langleefbaarheid en de verlaging van het vervangingspercentage van melkvee ter vermindering van de milieu- en klimaatimpact hiertoe kunnen bijdragen. Ten laatste geven we nog graag mee dat steun voor projecten die inzetten op de verbetering van de algemene gezondheid van het melkvee eveneens de nodige steun kunnen gebruiken, zoals bijvoorbeeld campagnes rond het nut van individuele celgetalbepaling of rond vrijwillige bestrijdingsprogramma's voor dierenziekten.

Ondersteuning van eiwitteelten

Een lokale productie van eiwitgewassen en de ondersteuning hiervan blijft belangrijk voor melkveehouders. Deze teelten dragen rechtstreeks bij aan de milieudoelstellingen, maar beïnvloeden daarenboven ook de graad van zelfvoorziening voor het voederrantsoen op een uitermate gunstige wijze. Bijgevolg kan de invoer van sojaproducten worden afgebouwd, wat leidt tot een drastische verlaging van de transportkilometers en dus van transport gerelateerde uitstoot van broeikasgassen en fijn stof. De verderzetting en zelfs uitbreiding van de steun voor ecoteelten is dus cruciaal. Daarenboven zou de ondersteuning van de ontwikkeling van een tool om het aandeel aan eigen eiwit in het voederrantsoen te bepalen en te verbeteren de bekendheid en het belang van deze ambitie op het terrein vergroten.

A. Vangerven en J. Willems

Opmerkingen BioForum op het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027 (bijdrage openbaar onderzoek)

1. Blijvende onduidelijkheid over de definitie van de actieve landbouwer

BioForum is ernstig bezorgd over de manier waarop de actieve landbouwer mogelijks zal gedefinieerd worden. Op p. 140 (deel 1) is vermeld dat volgende criteria zullen gehanteerd worden:

- het hebben van een NACE-BEL code landbouw (BTW)
- verhouding tussen de BTW verkoopshandelingen aan 6% als gevolg van de landbouwactiviteit ten opzichte van de BTW verkoopshandelingen van alle economische activiteiten
- het hebben van een bepaalde standaardverdien capaciteit (SVC) = standaard omzet * coëfficiënt voor die bepaalde productie
- uitsluiting van overheids-, onderzoeks- en onderwijsinstellingen en erkende terreinbeherende natuurverenigingen.

Er wordt gesteld dat deze criteria nog verder moeten uitgewerkt worden in de regelgeving, en dat mogelijks nog andere criteria in overweging kunnen genomen worden.

BioForum betreurt dat op het moment van openbaar onderzoek de belangrijkste doelgroep van het plan nog niet duidelijk afgebakend is. Niet alleen zijn er nog veel onzekerheden omtrent de criteria zelf, ook is er onvoldoende transparantie inzake de gebruikte methodiek en de gehanteerde cijfers. Tot op het moment van dit schrijven kregen we geen inzage in de gehanteerde standaard omzet per sector, noch zijn de gebruikte coëfficiënten ons bekend gemaakt.

Tijdens een vergadering van het technisch landbouwoverleg op 01/03/22 werd iets meer toelichting gegeven (maar relevante info zoals hierboven vermeld, kon nog steeds niet ter beschikking gesteld worden). Zo werd ingegaan op het aantal afvallers in bio, indien men zou uitgaan van een SVC van 5000 Euro resp. 7500 Euro (dit laatste met inbegrip van premies). Respectievelijk 15 en 20% van de biologische landbouwers zouden daardoor afvallen!

Door het gebrek aan info over het gehanteerde cijfermateriaal is het voor BioForum niet duidelijk waarom 15, respectievelijk 20% van de biologische boeren, die wel degelijk actief zijn in de landbouw, moeten afvallen. De gevolgen zijn enorm voor de betrokkenen aangezien alle pijler 1 steun wegvalt en ook de meeste pijler 2 steun. Biologische premies zijn niet langer beschikbaar voor de getroffen bioboeren. BioForum acht dit absoluut onaanvaardbaar en benadrukt nogmaals

dat Europa van de lidstaten vraagt dat ze rekening houden met boeren in bijberoep en boeren die hun bedrijf diversifiëren met bijvoorbeeld inkomsten uit verwerking of toerisme (de zogenaamde “pluri-actieve landbouwers”).

Ook “trage starters”, mensen die in bijberoep beginnen en geleidelijk aan en op een duurzame manier willen groeien, mogen volgens ons niet uit de boot vallen. Bovendien willen we ook wijzen op het feit dat landbouwers die het (om persoonlijke redenen) een jaartje rustiger aan willen doen en bv. een jaar voor granen kiezen ipv groenten, eveneens niet mogen uitvallen omdat hun SVC daardoor te veel zou zakken.

Er is wel voorzien dat, wie niet akkoord gaat met de gehanteerde cijfers, eigen cijfers zou mogen aanbrengen. **Opnieuw is onduidelijk welke methodiek vervolgens zal gebruikt worden om deze aangebrachte cijfers te beoordelen.**

Op het overleg van 01/03/22 is aangegeven dat het Departement Landbouw en Visserij zal berekenen op basis van de gegevens van de verzamelaanvraag of een landbouwer al dan niet beschouwd kan worden als “actieve landbouwer”. Dat betekent dat de landbouwer in kwestie lange tijd in het ongewisse blijft, en nog veel langer indien hij bezwaar indient. **BioForum vraagt om hier veel vroeger in het proces duidelijkheid over te verschaffen voor de landbouwer. Op het moment van het indienen van de verzamelaanvraag gaat hij er immers vanuit dat hij wel degelijk recht heeft op bepaalde premies. Het is onaanvaardbaar om de betrokkenen hieromtrent maandenlang in het ongewisse te laten. Een landbouwer moet op het moment waarop hij zijn teeltplan voor het volgende jaar opstelt, weten waarvoor hij al dan niet in aanmerking komt.**

Tot slot vraagt BioForum zich af wat het effect zal zijn van deze vereisten tav de actieve landbouwer op landbouwbedrijven waarbij verschillende landbouwers samenwerken binnen een coöperatie. **Het kan absoluut niet de bedoeling zijn dat de SVC voor dergelijke bedrijven hoger zou worden** (zoals in het verleden wel het geval is geweest met de vereisten inzake het inkomen om VLIF-steun te kunnen verkrijgen).

2. Nood aan visie op de omschakeling en ontwikkeling van biologische productie

Concreet is voorzien:

- Doelstelling: 1,77 % van het landbouwareaal bio (gesubsidieerd via omschakelings- en voortzettingspremie) tegen 2027;
- Een budget van 7.134.000 Euro voor omschakeling in de periode 2023 – 2027;
- Een budget van 4.916.800 Euro voor de voortzetting van bio in de periode 2023 – 2027.

Voor de omschakelingspremie is voorzien in een agromilieumaatregel, onder de vorm van een verbintenis voor de duur van de omschakeling:

Grasland en meerjarige voederteelten	390
Akkerbouwteelten	900
Fruit, groenten en kruiden	1700

De bedragen zijn berekend op basis van de kosten en de gedeerde inkomsten.

BioForum stelt vast dat de omschakelingspremie fors hoger wordt (net geen verdubbeling) dan vandaag het geval is. Dit is in het bijzonder opvallend voor akkerbouwteelten (nu: 480 Euro/ha) en voor fruit, groenten en kruiden (nu: 890 Euro/ha).

Voor de voorzettingpremie bio (over de teelten heen) is gekozen voor een ecoregeling in de vorm van een top-up. Maw, hier is niet vertrokken van een berekening van de kosten en de gedeerde inkomsten, wat als voordeel heeft dat combinaties met andere ecoregelingen of agromilieumaatregelen niet als dubbelfinanciering zouden worden beschouwd. Dit is belangrijk: vroeger was bijvoorbeeld de voorzettingpremie bio niet combineerbaar met de premie voor mechanische onkruidbestrijding. Dit zou nu wel mogelijk worden.

Eerste 0 tot 5 ha	200 Euro
Vanaf de 6° tot en met de 20° ha	100 Euro
Vanaf de 21° ha	0 Euro

De bedragen zijn echter zeer laag. Een biologisch bedrijf kan maximaal slechts 2500 Euro als incentive krijgen.

Beoordeling door BioForum

We betreuren dat voorafgaand niet is nagedacht over een visie op omschakeling en voortzetting van biologische productie, in overleg met de biosector.

Het vermijden van dubbelfinanciering is positief en moet zeker behouden blijven

BioForum is positief over het feit dat hier gekozen is voor een ecoregeling in de vorm van een top-up. Naar verluidt zou dan niet langer sprake zijn van (potentiële) “dubbelfinanciering”. Dergelijke kans op “dubbelfinanciering” was tot nog toe een belangrijke oorzaak van frustraties en zelfs onduidelijkheid voor de biosector. BioForum benadrukt het belang hiervan. **Het is duidelijk dat die mogelijkheid tot combinatie met andere ecoregelingen, AMKM of BO’s een randvoorwaarde is voor het verder bestaan van de voorzettingpremie.** Zoniet, blijft er de facto geen enkele *incentive* over.

Voor de administratieve eenvoud zou het bovendien handig zijn dat een landbouwer, zodra hij “voortzetting bio” aanvinkt in zijn verzamelaanvraag, meteen de ecoregelingen waar hij als bioproducent vanzelf aan voldoet, automatisch ook aangevinkt worden (met de mogelijkheid om die desgewenst handmatig terug af te vinken). Zoniet confronteren we de betrokken landbouwers met extra onnodige administratie. Merk op dat biologische producenten ook al onder controle staan van erkende bio-controleurs.

Ook belangrijk is dat biolandbouwers, gezien het hier om pijler 1 steun gaat, probleemloos toegang moeten krijgen tot het noodzakelijke betalingsrecht om de ER voortzetting bio te kunnen activeren.

Te laag ambitieniveau ten aanzien van bio

Het gebrek aan ambitie voor bio (wat zich uit in de zeer bescheiden doelstelling van 1,77% tegen 2027, in het bijzonder in verhouding tot de Europese verwachtingen in de F2F strategie) en het grote contrast tussen de omvang van de omschakelingspremie en de voortzettingsspremie getuigen van te weinig visie op de ontwikkeling van de sector en de manier waarop aan omschakeling wordt gedaan.

Tijdens de toelichting op het landbouwoverleg van 01/03/22 is gezegd dat dit percentage enkel betrekking heeft op het gesubsidieerde areaal bio (met omschakelings- en voortzettingsspremie). Maw de biologische hectares boven de 20 ha per bedrijf zijn niet meegerekend omdat de voortzettingsspremie daar niets meer voorziet. Er is mondeling toegelicht dat het over een doelstelling van ongeveer 3% zou gaan. Ook in dat geval blijft de ambitie volgens BioForum te bescheiden.

Te weinig incentive om na omschakeling verder te gaan met bio

We wijzen op mogelijke verkeerde signalen aan potentiële omschakelaars en (ongewenste) neveneffecten, die bijkomend in de hand kunnen worden gewerkt door de **relatief korte verbintenisperiode bij de omschakelingspremie** (nml. de duur van de omschakeling: 2 jaar algemeen of 3 jaar bij fruit). Dat het perceel tijdens de laatste vijf jaar geen deel mag uitgemaakt hebben van een biologische productie-eenheid is als voorwaarde onvoldoende. **BioForum vindt het belangrijk dat de middelen, inclusief voor omschakeling, terecht komen bij diegene die effectief een lange termijn traject in bio ambiëren.**

Voor diegene die dit juist wel ambiëren, is er slechts de zeer beperkte "*incentive*" van de nieuwe voortzettingsspremie. **Die incentive zal soms te beperkt zijn om dat engagement aan te houden.** Het kan immers aantrekkelijker zijn om gangbaar (agro-ecologisch) te produceren en maximaal in te zetten op de andere ecoregelingen en eventuele agromilieumaatregelen. Bedrijven met zeer goede relaties met de klant in de korte keten, zouden kunnen geneigd zijn om af te haken. Wij vrezen dat een zeer hoge premie voor de omschakeling gecombineerd met nauwelijks een *incentive* om biologisch te blijven produceren, ertoe zal leiden dat het aandeel landbouw dat biologisch gecertificeerd is, in Vlaanderen laag blijft, ondanks de enorme aanmoediging tot omschakeling. De lage voortzettingsspremie getuigt ook van weinig waardering voor de biosector die op een geïntegreerde manier meerdere ecosysteemdiensten tegelijkertijd optimaliseert.

Tijdens een toelichting op 01/03/22 is gezegd dat dit lage bedrag wordt gecompenseerd door het feit dat biobedrijven beroep kunnen doen op andere ecoregelingen en door de herverdelende steun voor bedrijven met 10 tot 30 ha (zie verder). BioForum wenst daarbij op te merken dat die ecoregelingen en de herverdelende steun evengoed beschikbaar zijn voor de gangbare sector. Van de ecoregelingen werd bovendien herhaaldelijk gezegd dat deze moeten worden ingezet om de vermindering van de algemene basispremie te compenseren. Dat laatste geldt evengoed voor de biosector als voor de gangbare sector! **Het is dus niet correct om te verwijzen naar de ecoregelingen, laat staan de herverdelende steun, om de lage voortzettingsspremie bio te verantwoorden.**

Risico op oneigenlijk gebruik van de omschakelingspremie

Voorbeelden:

- Omschakelen naar bio als “verdienmodel” waarbij wordt ingezet op het maximaliseren van de premies, en daarna terug gangbaar wordt gewerkt.
- Biologische veehouder huurt grond bij een gangbare boer om triticale/erwten te telen voor de productie van het eigen veevoer, waarna het perceel terug gangbaar wordt. De omschakelingspremie wordt ingezet om de dure seizoenpacht te kunnen betalen.

In beide gevallen heeft de omschakelingspremie niet bijgedragen tot de verhoging van het biologisch areaal.

De hoge omschakelingspremie voor groenten werkt onoordeelkundige omschakeling in de hand

Ten aanzien van de bodem: Een teler die een bodem wil omschakelen om groenten te telen, doet er goed aan om te starten met grasklaver of eventueel graan. Gezien de zeer hoge omschakelingspremie voor groenten wordt hij aangemoedigd om meteen met groenten van start te gaan.

Ten aanzien van de markt: er is nauwelijks markt voor groenten in omschakeling terwijl er wel steeds een tekort is aan bioveevoer. Voor veevoer in omschakeling is er wel een markt.

Enkel bij CSA-bedrijven is de situatie anders. Immers, gezien groententeelt meestal de enige inkomensbron is, kunnen zij het zich meestal niet permitteren om eerst enkele jaren iets anders te telen. Veehouders zullen ook niet graag “zo ver” rijden voor zo’n kleine hoeveelheden. CSA-boeren verkopen in vertrouwen in de korte keten en hebben daarom ook geen problemen met de afzet van de groenten wanneer ze nog in omschakeling zijn. De meeste CSA’s hebben in de eerste jaren een zeer laag inkomen omdat ze meestal ook nog niet volzet zijn. Een hogere omschakelingspremie is daarom voor hen wel degelijk te verantwoorden. Merk overigens ook op dat Wallonië een aparte, nieuwe premie (4.000 Euro/ha) voorziet voor max. 3 ha “maraîchage diversifié”.

Voorstellen BioForum

Verhoog het ambitieniveau ten aanzien van biologische productie

BioForum vraagt **een doelstelling van minstens 5% bio** om op een geloofwaardige manier te kunnen bijdragen aan de Europese ambities.

Voorzie een vijfjarig engagement bij de omschakelingspremie

In de voorstellen wordt een verbintenis aangegaan voor de duur van de omschakeling (2 jaar of 3 jaar bij fruit). **BioForum is van mening dat er aan de verbintenis een engagement van vijf jaar moet worden gekoppeld. Na de omschakelingsperiode kan de landbouwer/teler, indien hij dat wenst, gebruik maken van de ecoregeling voor de voortzetting.** Afgezien daarvan moet hij wel minstens een bijkomende drie jaar (bij fruit: twee jaar) biologisch werken (zoniet moet hij de omschakelingspremie terugbetalen).

Deze aanpak biedt een oplossing voor het eventuele oneigenlijke gebruik van de omschakelingspremie.

Stimuleer ook via de omschakelingspremie een oordeelkundige omschakeling

Zowel voor de opbouw van een gezonde biologische bodem als omwille van markttredenen (zie hierboven) is het niet zinvol om een hoge omschakelingspremie te voorzien voor groententeelt in open lucht. Het is beter om de twee jaar van de omschakelingsperiode in te zetten voor grasklaver of graanteelt. **Omwille van die reden vraagt BioForum om de omschakelingspremie voor groenten in open lucht gelijk te schakelen met die van akkerbouw (m.n. 900 ipv 1700 Euro/ha). Biologische glastuinbouw en fruitteelt vergen grotere investeringen; daar is de hoge premie (1700 Euro/ha) wel te verantwoorden. Ook bij zeer kleine bedrijven zoals CSA's is de hogere premie van 1700 Euro/ha voor groenten in openlucht te verantwoorden.**

Zorg voor een grotere incentive om biologisch te blijven boeren

BioForum is van mening dat de voortzettingsspremie aantrekkelijker moet worden gemaakt door **minstens de begrenzing van de degressiviteit op te trekken**, bijvoorbeeld:

- Eerste 0 – 5 ha: 300 Euro/ha
- Vervolgens 5 - 10 ha: 200 Euro/ha
- Vervolgens 10 – 30 ha: 150 Euro/ha
- Vanaf > 30 ha: 50 Euro/ha.

Verhoog de terugbetaling van de controlekost bio

Via de de-minimisregeling is er voor bio een gedeeltelijke terugbetaling van de controlekost bio voorzien. Momenteel is dit beperkt tot de vaste kosten. Bij het tot stand komen van deze regeling voor de controlekost werd geargumenteed dat de variabele kosten werden opgenomen in de biologische hectarepremie. Dit is nu niet langer het geval voor de voortzettingsspremie.

BioForum vraagt om de de-minimisregeling voor de terugbetaling van de controlekosten voor bio aan te passen om zowel vaste als variabele controlekosten terug te betalen.

Ook vragen we om het maximum van 400 Euro per bedrijf op te trekken aangezien het dan zowel om vaste als variabele kosten zou gaan.

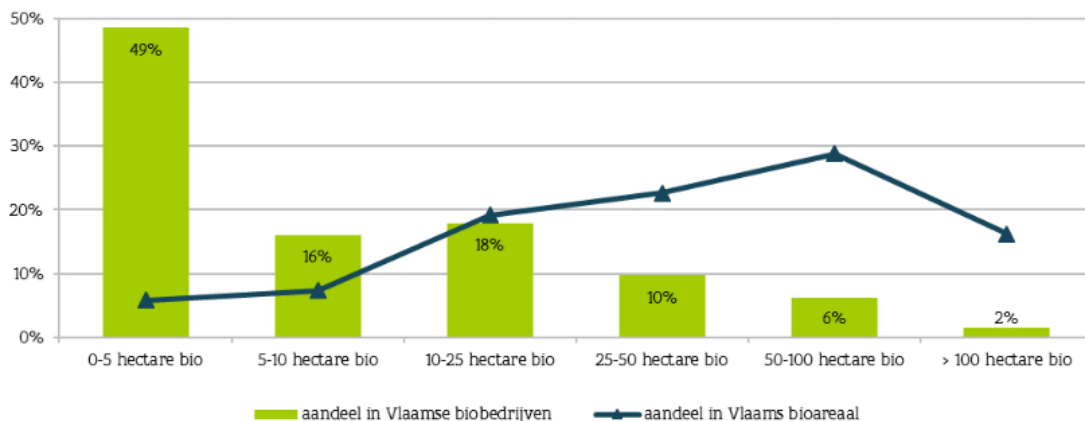
Voorzie een bijkomende premie voor de productie van biologisch zaaizaad

De beschikbaarheid van biologisch zaaizaad is al zeer lang een uitdaging in de sector. In Wallonië houdt men daar al langer rekening mee door een aparte premie te voorzien. Ook in Vlaanderen is dergelijke aanmoediging absoluut noodzakelijk.

3. Herverdelende steun treedt pas in werking vanaf 10 ha: 65% van de biosector wordt hierdoor benadeeld

Landbouwers krijgen vanaf 10 hectare t.e.m de 30,99^e hectare een bijkomende betaling van 95 – 93 Euro/subsidiabele hectare. De reden dat Vlaanderen boeren met minder dan 10 ha wil uitsluiten van deze herverdelende steun is zogenaamd omdat men oordeelt dat bedrijven met een beperkt areaal “vaak niet professionele landbouwbedrijven” zouden zijn die “niet of minder afhankelijk” zijn “van het landbouwincome en de steun daarvoor”. Het zou vaak om oudere boeren gaan.

BioForum wenst te benadrukken dat door de categorie met minder dan 10 ha uit te sluiten, liefst 65% (!!!) van de biologische sector wordt uitgesloten van deze premie (op basis van cijfers van 2020, zie figuur). In de teksten is vermeld dat in andere interventies wordt ingespeeld op professionele landbouwbedrijven met een klein areaal. Tijdens de toelichtingen werd daarbij verwezen naar de voortzettingsspremie bio. **BioForum wenst nogmaals uitdrukkelijk op te merken dat de voortzettingsspremie op zich al een zeer beperkte incentive vormt, laat staan dat die zou moeten dienen om de misgelopen herverdelende steun te compenseren. De herverdelende steun moet worden toegepast voor alle bedrijven onder de 30 ha, ook bedrijven van minder dan 10 ha.**

Bron: DLV, 2021, De biologische landbouw in 2020.

4. Gekoppelde inkomenssteun voor de vleesveehouderij

Dit betreft een inkomensondersteuning voor veehouders die een duurzame lokale rundsvleesproductie combineren met inspanningen onder meer op vlak van lokale eiwitvoorziening en langdurig graslandbeheer. Het zou gaan om een degressief bedrag (x Euro voor de eerste 50 dieren, y voor de volgende 50 dieren, z = laagste bedrag boven de 100 dieren). Gemiddeld voorziet men voor 2023, 165 Euro/moederdier.

Net zoals bij de huidige zoekkoeienpremie is BioForum absoluut geen voorstander van de minimum voorwaarde van 14 zoekkoeien die tijdens het kalenderjaar minstens één kalf hebben voortgebracht. Ook de gemengde landbouwbedrijven met een beperkte veehouderijtak moeten in aanmerking kunnen komen voor deze premie. De gevolgen van het stikstofakkoord indachtig is

dergelijk minimumcriterium zinloos en onwenselijk. Het bemoeilijkt immers de transitie van grotere gespecialiseerde veehouderijen naar gemengde bedrijven met een kleinere rundveetak. Een vermindering van de veestapel door zo'n reconversie leidt vanzelfsprekend tot de vermindering van de stikstofuitstoot, echter wel met het behoud van het aantal boeren.

Ook de beperking tot enkele vleesveerassen acht BioForum absoluut onwenselijk. Niet het ras is van belang, wel het doel waar het wordt voor gehouden en de manier waarop (duurzaamheidsvereisten). Ondermeer dubbeldoelkoeien die ingezet worden voor vleesproductie moeten in aanmerking komen.

Inzake de tabel met de te behalen punten:

- naast "productief kruidenrijk grasland" ook grasklaver opnemen (eventueel met een lager aantal punten)
- x, y en z zijn op het moment van het openbaar onderzoek nog steeds niet gekend. BioForum vraagt dat de instapvoorwaarden niet te laagdrempelig zijn. Het moet gaan om veehouderijen die oprecht stappen vooruit willen zetten om hun kringloop te sluiten. X, y en z moeten voldoende hoog zijn maar wel uitgaan van de huidige situatie met als bedoeling een opwaartse beweging te creëren om kringlopen te sluiten. (Mogelijke aanpak: bv. X = huidige mediaan op vlak van zelfvoorzieningsgraad en Y en Z een significant hoger percentiel).
- I.v.m zelfvoorziening: mogelijkheid voorzien voor "koppelbedrijven", nml. samenwerkingen tussen vleesvee- en akkerbouwbedrijven om samen de eigen voederverzorging op te krikken. De mest afkomstig van de vleesveehouder gaat daarbij terug naar de akkerbouwer.

5. Ecoconditionaliteit, coregelingen, agromilieumaatregelen en beheerovereenkomsten

Algemeen staat BioForum positief tegenover de algemene waaier van stimulerende mogelijkheden die voorzien zijn via de coregelingen, agromilieumaatregelen en beheerovereenkomsten.

Gezien het belang voor onze sector is de ER voortzettingsspremie bio en de AMKM omschakelingspremie bio afzonderlijk behandeld onder punt 2. Daar wezen we al op de mogelijks ongewenste gevolgen indien bij de berekening van de premies louter wordt uitgegaan van de kosten en de gedeerde inkomsten, wars van de doelstellingen die men wil bereiken en de efficiëntie van die maatregel in verhouding tot de kost voor de overheid. In onze opmerkingen op de stimulerende maatregelen hieronder zullen we daar nog op terugkomen bij andere maatregelen.

GLMC 1: instandhouding van blijvend grasland + ER en AMKM omtrent blijvend grasland

Wat wordt opgenomen onder GLMC1 was tot nog toe een vergroeningsvereiste, waar biologische bedrijven automatisch aan voldeden. Vanaf 2023 komen onze biologische bedrijven dus ook in dit systeem. **BioForum betreurt dat dit kan leiden tot rechtsonzekerheid bij bv. nieuwe boeren indien zij starten op een klein stuk grasland die ze scheuren om er uiteindelijk groenten op te telen.** Mogelijks kan dit impact hebben op het lenen van kredieten, maar het brengt ook mentale

onzekerheid met zich mee, en indien het gaat om CSA-bedrijven ook onzekerheid ten aanzien van het engagement naar de leden toe. Deze problematiek hangt uiteraard ook samen met de moeilijke toegang tot grond, in het bijzonder voor nieuwe boeren.

BioForum vindt het positief dat er maatregelen zijn opgenomen om blijvend grasland te beschermen via de ecoregelingen, als agromilieumaatregel, en ook via de zoogkoeienpremie.

Echter, (bio)landbouwers die langdurig gras aanhouden in een ruim rotatieschema zullen omwille van pragmatische redenen het tijdelijk grasland wellicht toch maar scheuren na vier jaar. De kans is eerder klein dat de agromilieumaatregel “van tijdelijk naar blijvend grasland” dit zal kunnen voorkomen. De waarde van blijvend grasland is immers lager dan dat van bouwland.

GLMC 7 en GLMC8a: pas de uitzondering voor kleine bedrijven toe

GLMC7 betreft de verplichting tot gewasrotatie.

GLMC8a betreft het voorzien van een minimum aandeel van het landbouwareaal bestemd voor niet-productieve oppervlakten of elementen: hetzij minstens 4% bouwland bestemmen voor niet-productieve arealen (m.i.v braak), hetzij minstens 7% indien ondermeer vanggewassen, geteeld zonder gewasbeschermingsmiddelen. In dat tweede geval moet 3% van het bouwland nog steeds bestemd worden voor niet-productieve arealen (m.i.v braak). De wegingsfactor voor vanggewassen bedraagt 0,3.

Europa voorziet de mogelijkheid tot vrijstelling voor bedrijven met een areaal bouwland tot maximaal 10 ha, maar Vlaanderen lijkt volgens het ontwerpplan te besluiten om daar geen gebruik van te maken. Daarmee worden kleine bedrijven nogmaals benadeeld.

BioForum stelt vast dat GLMC8a voor kleine bedrijven relatief weinig extra bijbrengt op vlak van biodiversiteit, maar wel een relatief grote economische impact heeft op een bedrijf met een klein tot zeer klein areaal, waar veelal intensiever op geteeld wordt.

Kleine biobedrijven, waaronder CSA-bedrijven, treffen op hun eigen manier maatregelen ten gunste van de (functionele) biodiversiteit en de bodembiodiversiteit. Zo worden bijvoorbeeld stroken aangelegd met groenbedekkers die niet enkel als vanggewas dienen maar die zelfs het volledige jaar als rustteelt blijven staan.

Merk bovendien op dat deze bedrijven vaak op een zeer kleine oppervlakte een enorme diversiteit aan teelten produceren. In de verzamelaanvraag wordt het geheel dan vaak aangegeven onder de code “andere teelten”. Gewasrotatie en gewasdiversificatie zijn evidente praktijken voor dergelijke bedrijven.

Gewasrotatie op de code “andere teelten” of “permacultuur” achten we dan ook zinloos.

We vragen om de uitzondering voor bedrijven kleiner dan 10 ha, zoals Europa voorziet, in te voeren. Indien 10 ha niet haalbaar dan vragen we dit tenminste voor bedrijven van minder dan 5 ha.

Bovendien vragen we een aangepaste benadering van GLMC7 voor die teeltcodes waar gewasrotatie en/of -diversificatie inherent aan de bedrijfsvoering zijn ('andere teelten', 'permacultuur').

GLMC8a: Zorg dat niet-productieve oppervlakten combineerbaar blijven met de omschakelings- en voortzettingspremie voor bio

BioForum stelt vast dat nu ook biobedrijven verplicht worden tot het realiseren van niet-productieve oppervlakten. Deze verplichting mag geen negatieve implicaties hebben voor de omschakelingspremie en zeker niet voor de voortzettingspremie die al zo onder druk staat.

Ecoregeling organische stof (bouwland)

Met deze ecoregeling wil men ondermeer het gebruik van compost en stalmest stimuleren. Dit zal leiden tot een verhoogde vraag. Stimulansen aan aanbodzijde zullen dan ook nodig zijn. Stimuleren van het gebruik van stalmest is enkel zinvol indien stalsystemen met stro eveneens gestimuleerd worden.

Ecoregeling antibiotica

BioForum betreurt dat de voorlopers niet beloond worden voor hun jarenlange inspanningen.

Ecoregeling éénjarige eiwitteelten

Onder de ecoregeling "teelt van milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige gewassen" is er een actie 1 opgenomen "éénjarige eiwitteelten", met als voorbeelden veldbonen, voedererwten, soja, quinoa of mengsels). **BioForum vraagt dat deze ecoregeling ook zou openstaan voor innovatieve eiwitteelten**, eventueel onder voorwaarden (bv. beperking areaal). We denken bijvoorbeeld aan de teelt van lupine, kikkererwten, linzen, enz.

AMKM meerjarige bloemenstroken in de fruitteelt

Er is een enorme kloof tussen het subsidiebedrag voor de aanleg en het onderhoud van de meerjarige bloemenstroken tussen de fruitbomenrijen (actie 1: 82 Euro/ha) en dat voor de aanleg ervan aan de rand van de fruitboomgaard (actie 2: 10.160 Euro/ha). We begrijpen dat dit te maken heeft met de methodiek om de bedragen te berekenen (kosten en gederfde inkomsten) maar inhoudelijk roept dit ernstige vragen op:

- De effectiviteit en efficiëntie van actie 1 is veel groter dan die van de dure actie 2. De genoemde doelstellingen (e) (inzetten op natuurlijke vijanden van plaaginsecten en daardoor verminderen van het gebruik van chemische gewasbescherming) en (f) (rijker ecosysteem in de boomgaard dat aantrekkelijker is voor bestuivers en natuurlijke vijanden van schadelijke soorten, waardoor dit zorgt voor een betere biologische plaagbestrijding) zullen veel beter

bereikt worden met actie 1 omdat de bloemenstroken hier voorkomen tussen de bomenrijen en dus dichterbij de fruitteelt zelf.

- Fruittelers met kleinere percelen zullen geen beroep doen op actie 2 omdat verhoudingsgewijze teveel oppervlakte verloren gaat van een kleiner perceel dan bij een groot perceel. Bij een bloemenstrook rondom een groter perceel zullen de effectiviteit en efficiëntie binnen de boomgaard nog kleiner zijn.

Kortom, de subsidie voor actie 2 is erg hoog in verhouding tot actie 1 en minder efficiënt in het bereiken van de doelstellingen. Bovendien stellen we vast dat de kostprijs van actie 1 ernstig onderschat is, in het bijzonder bij biologische productie. In een studie van FiBL¹ is sprake van een jaarlijkse kostprijs van 439 Euro/ha.

Kostenkalkulation für die Anlage und Pflege von Blühstreifen in Fahrgassen im Obstbau ¹						
		Kosten pro Einheit	Menge pro ha	Kosten pro ha	Kosten pro ha und Jahr ²	
Etablierungs- kosten	Saatgut					
	Regio-Saatgutmischung: 30 Kräuter (15%) und 8 Grasarten (85%)		60 €/kg	2.000 m ² /ha (5 g/m ²)	600 €	120 €
	Anlage des Saatbetts (4 × 1,5 h)					
	Traktor	15,40 €/h				
	Bodenfräse	13,80 €/h	6 h	261 €	52,20 €	
	Lohnkosten	14,30 €/h				
	Saat					
	Traktor	15,40 €/h				
	Sägerät	18,30 €/h	2,5 h	120 €	24 €	
	Lohnkosten	14,30 €/h				
Pflege	Pflege der Blühstreifen					
	Traktor	15,40 €/h				
	Blühstreifenmulchgerät	18,90 €/h	5 h	243 €	243 €	
	Lohnkosten	14,30 €/h				
Gesamtsumme					439,20 €	

BioForum vraagt om de subsidiebedragen van actie 1 en 2 beter met elkaar in evenwicht te brengen in functie van de effectiviteit ten aanzien van de te bereiken doelstellingen.

Beheerovereenkomsten

We stellen vast dat beheerovereenkomsten enkel kunnen afgesloten worden in bepaalde gebieden. Dit is niet altijd logisch. Zo is er bijvoorbeeld wel overal niet-productieve investeringssteun voorzien voor het aanleggen van kleine landschapselementen, maar de beheerovereenkomsten voor het onderhoud ervan is dan beperkt tot beheergebied. Maar bovendien hebben ze een rol te vervullen in het volledige landbouwlandschap.

Tenzij de beheerovereenkomsten gericht zijn op het beschermen van specifieke soorten, dienen ze volgens BioForum overal beschikbaar te worden gesteld.

¹ Pfiffner et. al, Mehrjährige Blühstreifen – ein Instrument zur Förderung der natürlichen Schädlingsregulierung in Obstanlagen, FiBL, 2018.

Bedrijfsadvisering

BioForum betreurt dat het zo laattijdig op de hoogte is gebracht van het feit dat het bio-advies in de toekomst onder het algemene systeem zou vallen.

Uit het plan blijkt dat elke landbouwer jaarlijks beroep zal kunnen doen op een voucher van 800 Euro voor individueel advies. BioForum heeft daar volgende bedenkingen bij:

- Voor een landbouwer die wil omschakelen naar bio zal dit niet volstaan. Hij heeft advisering nodig voor het opstellen van zijn omschakelplan en ook de jaren nadien zal hij nood hebben aan bijkomend advies. **BioForum vraagt extra budget voor advies voor omschakelaars.**
- Algemeen kunnen de noden aan advies verschillen van jaar tot jaar. In plaats van jaarlijks een voucher te voorzien van 800 Euro, is het **beter om elke landbouwer een adviseringsbudget te voorzien van 4000 Euro die hij over vijf jaar heen naar eigen goeddunken kan inzetten.**
- Er is nood aan een zekere **differentiëring in het adviesbudget** om te vermijden dat het merendeel van het budget zou gaan naar boekhoudkundig advies. Dat kan door op te leggen dat slechts een bepaald percentage van de voucher gebruikt mag worden voor boekhoudkundig advies. Ook mogelijk is dat het aandeel dat de landbouwer moet bijbetalen voor landbouwtechnisch advies lager is dan in het geval van boekhoudkundig-administratief advies.

BioForum is verder van mening dat de rol van adviseurs verder gaat dan enkel het verlenen van individueel advies. Zij komen immers op meerdere bedrijven, leggen verbanden en kunnen bijgevolg ook wijzen op pijnpunten die interessant zijn voor het landbouwbeleid. Om dit te kunnen blijven doen, is het belangrijk dat zij in de mogelijkheid blijven om fysiek naar de bedrijven te gaan. De vergoeding moet dit mogelijk maken.

Vlif

Hier zal gebruik gemaakt worden van een aangescherpt instapcriterium op basis van de standaard verdien capaciteit. We verwijzen hierbij naar punt 1 waar we onze bezorgdheden over het gebruik van deze SVC hebben toegelicht. BioForum is vragende partij om een toelichting te krijgen over de impact van de criteria gebruikt bij de Vlif steun op de biologische sector. Zo hebben we nood aan beter zicht over de mate waarin de verschillende onderdelen van de Vlif steun beschikbaar zal zijn voor de biologische sector. Ook hier kan het niet de bedoeling zijn dat een discussie over het cijfermateriaal dat gebruikt wordt bij het bepalen van de SVC leidt tot onnodige uitstel van de goedkeuring van de investering van de landbouwer.

In het verleden heeft BioForum meermaals gewezen op de discriminatie ten aanzien van bedrijven waarbij meerdere landbouwers (al dan niet deeltijds) betrokken zijn in een coöperatie als landbouwbedrijf. Het kan niet de bedoeling zijn dat dergelijke landbouwbedrijven aan hogere vereisten moeten voldoen op vlak van de SVC om toegang te krijgen tot de Vlif steun.

*****

Graag wil ik enkele suggesties doen ivm verbetering van het huidige landbouwmodel. Ik ben zelf beginnende agro ecologische landbouwster en erger me NU reeds aan de overdreven en onnodige 'betutteling', van de boeren door de Overheid.

15 VOORSTELLEN VAN MEZELF ALS MENS, BOERIN, NATUURLIEFHEDER, MEDEHOEDER VAN DE PLANEET EN BEZORGDE OUDER :

1)* Beloon "good practices" met subsidies, dwz bevoordeel landbouwers die biologisch / agro ecologisch telen en dus geen schade aanrichten aan de bodem, waterlopen en biodiversiteit, ongeacht hun PERCEELSGROOTTE.

Nu telt vooral de perceelsgrootte, waardoor boeren met weinig grond weinig kansen krijgen. Weet dat toegang tot grond voor veel startende boeren een groot probleem is... hoe kan je hen beter helpen?

Stel hun de vraag.

Jullie zouden een beleid kunnen uistippelen dat startende boeren ENKEL

NOG ecologisch/biologisch, ZONDER PESTICIDEN zouden mogen /kunnen boeren.

landwijzer geeft hier opleidingen/ omscholingen. Food forest institute geeft ook opleidingen, Aardebloesem ook, ...

2) ZEER BELANGRIJK GEWAS * Haal aub HENNEP UIT HET VERDOEMHOKJE :

hennep is een fantastische plant met enorme toepassingsmogelijkheden, ze kan 8X meer papier voortbrengen dan bomen, is een super plant tegen erosie, super bijenplant ook en kan erg goed tegen droogte.

Waarom krijgen boeren die hennep zaaien 150 euro/hectare en boeren die tangetes zaaien 600 euro/hectare? discriminerend.

En waarom moet je dit aanvragen?

Hennep lijkt dan wel op cannabis, maar ze is een andere plant!

Ik vind het als boerin écht niet kunnen dat je een hennep inzaai moet aangeven en dat zelfs de politie word ingelicht.

Dat zijn middeleeuwse toestanden!

Laat de boeren de vrijheid om hennep te zaaien en subsidieer deze teelt minstens evenveel zoals de tangetes.

3)* werk aan betere AGROFORESTRY VOORWAARDEN, "lees" :dit is ook naar voren gekomen bij de studie van Farmlife : ze hebben daar een rapport over gemaakt.

- beperk het aantal bomen NIET (nu : max. 200 bomen/hectare, maar als je een haag wilt planten, zit je al snel over die grens, zoals in mijn eigen geval).

Er is amper 130 hectare aan agroforestry aangeplant de laatste jaar : dit is enorm

betreurenswaardig, want de boer speelt wel degelijk een sleutelrol (als hij wil) ivm opslag van

koolstof, levert ecosysteemdiensten die hij nog niet mag / kan inrekenen in zijn kosten en creëert een biotoop voor dieren.

-Geef een forfaitair bedrag per boom (rekening houdend met de reële kost van deze) en dit voor bv 4 verschillende maten, waaruit de boer kan kiezen bv. 60-80 cm, 100-120 cm en Hoogstam 6-8/ of 8-10.

Hier dient de boer die meerdere inspanningen levert veel beter vergoed te worden.

VB. snoeien van knotwilgen krijgt hij 2 euro/ boom voor : allez ....daar kan hij het toch niet voor doen?

Want die zeer lage bedragen weerhouden de meeste boeren om effectief voor hun 'niet productieve investeringen' te doen.

Het is al zo moeilijk om boeren bomen te laten aanplanten en als je dit nog eens gaat beperken; dan lukt het al zeker niet...

4)-centraliseer uw diensten : hier en daar kun je samenwerkingen aangaan : de VLIF, landbouw en visserij, ea... dit vraagt veel tijd om uit te pluizen aan de boeren bij welke instanties ze terecht kunnen : **CENTRALISEER DIT IN 1 DIENST.**

5)*werk mee een voedselbosstrategie uit, tezamen met Louis De Jaegere.

6)*verbied pesticiden voor het einde van 2022 (dat komt omdat er zoveel monoculturen zijn en die veroorzaken de plagen) en help boerenintensief om om te schakelen. uitdovingsbeleid pesticiden opstarten : vraag hierbij participatie aan burgers/ lokale besturen.

7)* verplicht alle boeren met meer dan 2HA grond om biodiverse hagen van 3 M breedte (bv. Dubbele rij) aan te planten op hun percelen, zeker aan de Noordkant en geef daar volledige terugbetaling van : plantgoed en aanplant/bescherming tegen vraat, onderhoudsvergoeding voor 5 jaar + financiële compensatie voor die strook die niet beteelt kan worden. Dit kan bvb. ism de Regionale Landschappen / natuurland/vrijwilligers zoals de landbouwbrigades.

8)-stop met die pestbelastingen van Vlam, ed... de boeren betalen al genoeg facturen...die maken reclame voor planten, maar je hebt hier geen vrije keuze in.

9)-Ontmoedig of verbied diepploegen, dit verknoeit de bodem (humuslaag) en zorgt ervoor dat deze verdwijnt.

We hebben nog 50 jaar en dan is deze toplaag volledig verdwenen!

Wat gaan we dan doen?Wie gaan jullie dan de schuld geven?

10)-Geef de kans aan pionierende voedselbossers om op te schalen naar meerdere 10- tallen hectaren : geef steun, expertise, en begeleiding. het werkt.

11)-Tracht samenwerkingen te stimuleren van zowel niet voedselbosboeren met wel voedselbosboeren : men kan van mekaar leren.-) bvb. via het food forest insitute dat als connectieplatform kan dienen.

Zij hebben ook mensen met veel expertise.

12)-Boeren dienen effectief meer zorgde dragen voor de bodem, zonder altijd maar naar die gifspuiten te grijpen : onze bodem, onze gezondheid hangt hier vanaf.

Maak een beleid dat deze goede zorg enorm stimuleert.

13)- TIP : Neem eens een kijkje bij Diederik Claerebout van de " Woudezel "en luister eens wat hij te vertellen heeft .

Zo'n pioniers zijn goud waard voor een andere koers die het beleid moet nemen.

14)-Neem moedige en eerlijke beslissingen; jullie hebben er een zootje van gemaakt met jullie schaalvergroting te promoten...ten koste van al de rest... al de biodiversiteit is er bijna door verdwenen en dit dient anders aangepakt te worden.

Ga ten rade bij experts, maar ook bij verschillende types van boeren.

Ga voor een doortastend, simpel en positief beleid.

EN WACHT NIET TE LANG, GEEN UITSTELGEDRAG MEER!

-GO FOR IT!

15)-VEREENVOUDIG administratieve lasten en stel minder voorwaarden in; verhoog daarentegen de controles bij bedrijven die niet goed of minder goed voor de bodem / biodiversiteit/ water zorgen en sanctioneer deze, maar geef ze ook de kans om bij te sturen.

We hebben via het Europees netwerk 'EUFORGEN' vernomen dat er via het strategisch GLB-plan mogelijkheden zijn om interventies voor de plattelandontwikkeling op te nemen met betrekking tot de instandhouding, het duurzaam gebruik en de ontwikkeling van genetische hulpbronnen. Deze mogelijkheden worden meer in detail beschreven in artikel 45 van de *Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/126*.

~~Bij nazicht van de stukken die jullie in openbaar onderzoek hebben gelegd en die een kijk moeten geven op het ontwerp van het strategisch GLB-plan voor Vlaanderen, is echter niets terug te vinden dat refereert naar deze mogelijkheid. Enkel zijn er interventies mogelijk voor landbouwhuisdieren van lokale rassen (schapen, geiten en varkens).~~

~~We vinden het als Bosforum belangrijk dat er vanuit het nieuwe GLB rekening kan gehouden worden met de genetische hulpbronnen in onze bossen.~~

We zijn sterk overtuigd van het belang van het behoud van genenbronnen van inheemse bomen- en struiken voor gebruik in bos (inclusief voedselbossen), natuur, landschap en agroforestry. De bosbouwsector en kwekerijsector werken dan ook al geruime tijd samen rond dit thema van autochtone bomen en struiken met de betrokken Vlaamse administraties (ANB, INBO en dL&V) en andere actoren zoals de regionale landschappen en bosgroepen met als doel een substantieel aanbod aan autochtone bomen en struiken ter beschikking te stellen onder het kwaliteitslabel 'Plant van Hier' (www.plantvanhier.be) en deze aan te planten in diversie KLE's en bossen.

Door de vele bijkomende initiatieven rond bebossing (project 10.000 ha bosuitbreiding tegen 2030) en aanleg van KLE's (houtkantenplan in opmaak) in kader van klimaatprogramma's, is de vraag naar kwaliteitsvol autochtoon plantmateriaal enorm gestegen, zowel in Vlaanderen als in geheel Europa. Hierdoor ervaart de kwekerijsector samen met de betrokken partners heel sterk de nood aan een programma genenbronnen dat inzet op:

- In situ behoud van de geïnventariseerde genenbronnen van autochtone bomen en struiken. Tussen 1999 en 2009 werden ruim 5000 locaties geïnventariseerd binnen Europa. Een nieuwe inventarisatieronde dringt zich op om de nog bestaande genenbronnen definitief te bewaren (in situ of eventueel ook ex situ) en het nodige beheer en eventueel herstel te voorzien.

- Specifieke aandacht voor het behoud en de translocatie van beschermde soorten zoals Jeneverbes zodat op basis van een ontheffing op het verbod tot aanplanten, een programma kan opgezet worden voor de erkenning van de aangelegde zaadboomgaard, het onderhoud en de opkweek van het benodigde plantmateriaal in samenwerking met de kwekerijsector.
- Het beheer en de instandhouding van de huidige zaadlocaties (zaadboomgaarden en in situ locaties) via bijkomende investeringen nodig om voldoende zaad te leveren voor opkweek van bosbouwkundig teeltmateriaal door de kwekerijsector. Hiervoor kan gedacht worden aan publiek-private samenwerking met de nodige ondersteunende financiering.
- Een goede samenwerking doorheen de hele plantsoenketen om de oogst, de verdeling van zaden, en de beschikbaarheid van plantmateriaal op elkaar af te stemmen.
- De traceerbaarheid van het plantmateriaal. Samen met ANB, INBO en departement L&V wordt momenteel werk gemaakt van een genetisch screeningsysteem dat de echtheid van het materiaal moet garanderen aan de afnemers (landbouwers bosbouwers, natuur- en landschapsbeheerders).
- Kennisopbouw bij alle betrokken partijen over de geschiktheid en juiste toepassing van plantmateriaal, genenbronnen en de plantsoenketen. Ons advies is dan ook om dit onderdeel te maken van voorlichtings- en educatieprogramma's.
- Versterking van de positie van de Lijst van Aanbevolen Herkomsten en zorg voor een kwalitatieve uitbreiding ingegeven door de klimaatproblematiek waardoor kan ingezet worden op klimaatrobuuste bossen en houtkanten waarbij ook nieuwe herkomsten en soorten, naast het uitgebreide sortiment van autochtone herkomsten voor Vlaanderen worden opgenomen. Hierdoor wordt de genetische diversiteit op een verantwoorde wijze uitgebreid in Vlaanderen.

We vragen dan ook met aandrang om werk te willen maken van een kader voor interventies die de bovenstaande acties kan financieren. Op deze manier kan op een professionele manier gewerkt worden aan de instandhouding, het duurzaam gebruik en de ontwikkeling van genetische hulpbronnen voor de aanleg van klimaatrobuuste bossen en KLE's.

Bovendien vinden we dat zoals in andere regio's en landen het geval is, het GLB ook aangewend moet kunnen worden als ondersteuning van de bosbouwsector, bijvoorbeeld voor bebossingen, herbebossingen, investeringssteun, ... Dit beantwoordt bovendien aan de expliciete Europese doelstelling om meer GLB middelen te voorzien voor bos ten behoeve van het realiseren van de EU Green Deal. Deze kunnen een belangrijke hefboom worden om doelstellingen van de greendeal inzake bio-economie, klimaatmitigatie en –adaptatie te realiseren.

Graag hieromtrent dan ook uw feedback.

De CIW is evenwel van oordeel dat voorliggend ontwerpplan onvoldoende garanties biedt voor de vereiste verduurzaming van de Vlaamse land- en tuinbouw. Verontreiniging met meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen en sediment blijven een punt van ernstige zorg en verhinderen het bereiken van een goede watertoestand. Het ontwerpplan voorziet onvoldoende handvaten om via het GLB de waterdoelstellingen van de stroomgebiedbeheerplannen te realiseren en beperkt zich grotendeels tot het tegengaan van verdere achteruitgang.

Enkele voorbeelden die dit illustreren:

- de richtlijnen over een goede landbouw- en milieuconditie (GLMC) gaan nauwelijks verder dan de bestaande regelgeving;
- er is amper aandacht voor een aangepast landgebruik (bijv. in overstromingsgevoelige valleigebieden);
- er zijn te weinig garanties voor het behoud van het areaal permanent grasland;
- de voorgestelde jaarlijkse ecoregeling voor bufferstroken waarborgt te weinig de bescherming van waterlopen tegen de instroom van meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen en sediment;
- ...

De CIW pleit dan ook voor meer ambitie en vraagt om meer rekening te houden met de doelstellingen van de stroomgebiedbeheerplannen en de aanbevelingen uit de evaluatie van het erosiebeleid.

4 Advies bij het ontwerp Vlaams Strategisch Plan GLB

4.1 Algemeen

- Het voorliggende plan bevat onvoldoende handvaten om via het GLB de waterdoelstellingen zoals voorzien in de stroomgebiedbeheerplannen te realiseren. Het ontwerp-GLB SP beperkt zich -op een aantal uitzonderingen na- voor zowel nutriënten, erosie als gewasbeschermingsmiddelen tot het beperken van verdere achteruitgang. De randvoorwaarden zijn onvoldoende ambitieus. Voor specifieke afstemming op de stroomgebiedbeheerplannen, via bv. het gebiedsgericht voorzien van interventies, is zeer weinig voorzien.

De ambitie van de nieuwe GLB-verordening is immers om meer ambitie met betrekking tot de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen te hebben; zie art. 105:

Meer ambitie met betrekking tot de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen

1. *De lidstaten zetten zich in om door middel van hun strategische GLB-plannen en in het bijzonder de in artikel 109, lid 2, punt a), bedoelde elementen van de interventiestrategie, een grotere algehele bijdrage te leveren tot de verwezenlijking van de specifieke doelstellingen die zijn vastgelegd in artikel 6, lid 1, punten d), e) en f), dan de totale bijdrage die in de periode 2014 tot en met 2020 door middel van steun in het kader van het ELGF en het Elfpo is geleverd tot de verwezenlijking van de doelstelling in artikel 110, lid 2, eerste alinea, punt b), van Verordening (EU) nr. 1306/2013*

Ook het Vlaamse regeerakkoord gaat voor een versterking van de milieu-ambities van het GLB:

Binnen de mogelijkheden van het nieuwe GLB en zonder aan gold plating te doen kiest Vlaanderen bij de toekenning van de inkomenssteun om dit zo maximaal mogelijk en resultaatgericht te koppelen aan het

leveren van publieke diensten en milieuprestaties via de randvoorwaarden (klimaat, milieu, volksgezondheid, dier- en plantgezondheid en dierenwelzijn) en ecoregelingen. Binnen de mogelijkheden van het nieuwe GLB kan dit bijvoorbeeld het volgende omvatten: het verhogen van de koolstofopslag in landbouwbodems, het instandhouden van koolstofrijke bodems en graslanden, efficiënt nutriëntenbeheer om verliezen van stikstof en fosfor te vermijden en de lucht- en waterkwaliteit te verbeteren, duurzaam waterbeheer, het tegengaan van verdroging en de productie, opslag en distributie van hernieuwbare energie.

We zetten bij de Vlaamse invulling van het post-2020 GLB versterkt in op agromilieu- en klimaatmaatregelen om milieu-, klimaat-, biodiversiteits- en landschapsdoelen te realiseren door landbouwers, en gebruiken ze als hefboom om lokale samenwerking tussen landbouwers en andere plattelandsactoren te bevorderen.

*Na evaluatie sturen we het erosiebeleid bij. Binnen het landbouwbeleid koppelen we daartoe voor bepaalde erosiegevoelige percelen in erosiegevoelige gebieden de inkomenssteun aan maatregelen om bodemerosie te voorkomen. We stellen alles in het werk om de Europese kwaliteitsdoelstellingen te realiseren volgens de Europees gestelde timing. In derde generatie stroomgebiedbeheerplannen brengen we de belangrijkste bronnen van verontreiniging in beeld en pakken die aan. Het principe “de vervuiler betaalt” staat daarbij centraal. We werken overstorten weg om piekvervuiling vanuit de riolen te voorkomen. **We stemmen het mestbeleid, het erosiebeleid en het nieuwe landbouwbeleid maximaal af op de stroomgebiedbeheerplannen.***

In de beleidsnota Omgeving wordt dit specifiek voor de stroomgebiedbeheerplannen nogmaals benadrukt:

We stemmen het mestbeleid het erosiebeleid en het landbouwbeleid maximaal af op de stroomgebiedbeheerplannen.

Het ontwerp-SGBP 3 bevat plandoelstellingen en daarmee samenhangende reductiedoelen voor N en P, die in bepaalde afstroomgebieden dermate ambitieus zijn dat ze al over meerdere toekomstige planperiodes gespreid worden.

- De toelichting in Hoofdstuk 3.1.4 *“Toelichting over de wijze waarop de groene architectuur van het GLB-strategisch plan zal bijdragen tot reeds vastgestelde nationale langetermijndoelstellingen die zijn bepaald in of voortvloeien uit de in bijlage XIII bedoelde wetgevingsinstrumenten¹”* zou deze ambities moeten weerspiegelen, maar onderstaande opsomming biedt onvoldoende garanties :

Volgende maatregelen in het GLB-plan dragen bij tot het verbeteren van de waterkwaliteit:

- Basisinkomenssteun voor duurzaamheid en aanvullende herverdelende inkomenssteun voor duurzaamheid: via GLMC 4 en RBE 1, 2, 7 en 8;
- Ecoregeling ‘Ecologisch beheerd grasland’
- Ecoregeling ‘Precisielandbouw’
- Ecoregeling ‘Bufferstroken’
- Ecoregeling en AMKM voor ‘Biologische landbouw’
- Ecoregeling ‘Mechanische onkruidbestrijding’
- AMKM ‘Bloemenstrook in de fruitteelt’
- Vorming en advies op maat – aanbod gestuurd: actie waarnemings- en waarschuwingssysteem
- VLIF ‘Productieve investeringen’ zoals driftreducerende technieken op spuitmachines
- VLIF ‘Niet-productieve investeringen’ bv. kleine landschapselementen die dienst doen als buffer

---

¹ O.a. de KRW, de nitraatrichtlijn, de habitatrichtlijn en vogelrichtlijn en de richtlijn luchtkwaliteit

- GMO groenten en fruit: verschillende acties rond duurzaam waterbeheer en de verbetering van de waterkwaliteit
- Specifiek om het overstromingsrisico te vermijden en een goed waterbergend vermogen te verhogen zijn volgende GLB-maatregelen relevant:
- Ecoregeling 'Teelttechnische erosiebestrijding'
  - Ecoregeling 'Gewasrotatie'
  - Ecoregeling 'Organische koolstof bodem in bouwland'
  - Ecoregeling en AMKM voor 'Biologische landbouw'
  - VLIF 'Productieve investeringen', vb. bodembewerkingsmachines niet-kerend van aard
  - VLIF 'Niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoelen', vb. ondergrondse infiltratiesystemen
  - GMO groenten en fruit: verschillende acties rond duurzaam bodembeheer²
- De geciteerde GLMC³ (*goede landbouw- en milieuconditie*) gaan echter nauwelijks verder dan de bestaande regelgeving, veel ecoregelingen richten zich op een verderzetting van bestaande teeltpraktijken (bv. biologische landbouw) of het is onzeker in welke mate de doel(areal)en van de interventies ambitieuzer zijn dan de bestaande toestand (bv. ecologisch grasland of VLIF). De enige duidelijke uitzondering lijkt “teelttechnische erosiebestrijding”, waarbij men echter de vraag kan stellen waarom dit niet gewoon deel uitmaakt van de “goede landbouw- en milieucondities” waaraan elke landbouwer zich moet houden. Vanuit een brongerichte aanpak waarbij het principe vervuiler betaalt toegepast wordt, is dit de logica.

Dit wordt deels verklaard vanuit 2 fundamentele uitgangspunten in het Strategisch Plan: een zeer strikte interpretatie van het Europese minima en “no gold plating” in de conditionaliteit, en anderzijds de keuze voor vooral laagdrempelige jaarlijkse ecoregelingen die als consequentie vrij weinig toevoegen aan de bestaande situatie. Deze aanpak heeft als gevolg dat, gezien de opgave van de SGBP maar ook de Nitraatrichtlijn en de Habitatrichtlijn, nog meer zal moeten opgevangen worden via rechtsregels en verboden.

De prioritaire aanpassingen van het interventiemodel teneinde een grotere bijdrage te leveren aan de doelstellingen van het stroomgebiedbeheerplan en de waterproblematiek zijn o.i.:

- Een progressieve substantiële' verschuiving van het budget basisinkomenssteun naar ecoregelingen en binnen plattelandontwikkeling richting interventies met een extra bijdrage voor milieu;
- Een aanscherping van de conditionaliteit, vooral inzake teeltvrije stroken, bodembescherming, gewasrotatie en erosie;
- Het hanteren van een meerjarige interventie voor bufferstroken, Bij voorkeur met een top-up vergoeding voor bijkomende ecosystemendiensten;
- Het uitbreiden van de doelgroep voor niet-productieve investeringen opdat consistentere bescherming op het terrein mogelijk wordt.

---

² Opmerking: het is merkwaardig dat de beheersovereenkomst-interventies, waarvan de beheersgebieden deels relevant zijn voor de waterkwaliteitsdoelstellingen, niet in deze oplijsting werden opgenomen.

³ De RBE (uit de regelgeving voorvloeiende beheereisen), die deels overlappen met de GLMC voor bv. bufferstroken, komen niet aan bod in het ontwerpplan. Dit maakt correcte interpretatie onmogelijk.

- De uitwerking van de waterproblematiek in de behoefteanalyse, SWOT en interventiestrategie lijkt pro forma gebeurd te zijn (bv. zie nood “zorg voor water”) en aldus niet door te werken in de voorgestelde interventiestrategie.
- Er is geen informatie voorzien over hoe de interventies gebiedsgericht uitgerold of gestimuleerd zullen worden, of wat van de waterbeheerders of CIW-partners verwacht wordt om de uitrol mee te faciliteren.
- Hou rekening met de aanbevelingen uit de evaluatie van het erosiebeleid. Uit de evaluatie van het erosiebeleid⁴ blijkt dat de randvoorwaarden een effectief instrument vormen in het vermijden of beperken van erosie. De oppervlakte landbouwareaal in de hoogste bodemerosierisicoklassen daalde duidelijk vanaf het jaar 2016, het jaar waarin er een verstrenging was van de randvoorwaarden. Het instrument randvoorwaarden is er echter nog niet in geslaagd om het bodemerosierisico voor alle landbouwpercelen tot een aanvaardbaar niveau te beperken. De verplichtingen in het kader van de randvoorwaarden GLB zijn ondertussen goed gekend bij de landbouwers die eraan moeten voldoen. Het feit dat er voldoende flexibiliteit zit in de keuze voor maatregelen en dat maatwerk mogelijk is, zorgde voor voldoende draagvlak voor deze verplichtingen. Niet alle landbouwers moeten echter voldoen aan deze randvoorwaarden en niet alle landbouwers volgen de verplichtingen even goed op. Landbouwers zelf zijn vragende partij voor een bredere en betere controle en handhaving van de verplichtingen.

Om een grotere impact te realiseren, worden de volgende aanbevelingen voorgesteld:

- een verruiming van de verplichting naar oranje en gele percelen zodat brongerichte maatregelen over een grotere oppervlakte worden geïmplementeerd;
- een aanpassing van de maatregelenpakketten, waarbij de minst effectieve maatregelen uit de pakketten worden verwijderd en waarin eventueel ook teeltsturing mogelijk is;
- een effectievere controle en handhaving van de verplichtingen.

Het is aangewezen dat het vernieuwde GLB deze aanbevelingen implementeert.

- De vele neerslag heeft in 2021 nogmaals aangetoond dat Vlaanderen zich verder moet voorbereiden op de verhoogde kans op overstromingen. De EU overstromingsrichtlijn legt de lidstaten op om de overstromingsrisico's te reduceren. Het is een algemeen aanvaard principe dat schade voorkomen kan worden door het landgebruik af te stemmen op de kans op overstromingen. Een belangrijke maatregel hierbij is om minder schadegevoelige teelten in overstromingsgebied te voorzien en daar een beleid rond te ontwikkelen. Dit is even evident als het voorkomen van bebouwing in overstromingsgevoelige gebieden. In het voorliggende plan is hier geen enkele aandacht voor. Overstromingen worden in het plan louter als een catastrofe beschouwd waarbij de crisis moet worden beheerd via overheidsinterventie en –financiering, als

---

⁴ Evaluatie van het Vlaams Erosiebeleid, ontwerprapport, Departement Omgeving

laatste redmiddel voor het beheer van landbouwriscico's. De verantwoordelijkheid van de landbouwsector en -beleid om via een aangepast landgebruik maximaal schade te voorkomen, komt in het ontwerpplan onvoldoende aan bod.

- De opmerkingen bij het plan-MER geven aan dat de verwachte impact van het voorliggende GLB op de reductie van nutriëntenverliezen naar grond- en oppervlaktewater zeer beperkt is. We beschouwen dit als een gemiste kans om via het GLB en zijn vrijwillige maatregelen meer bij te dragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit. Het gegeven dat landbouw opereert in interactie tot de fysieke omgeving en binnen een geglobaliseerde markt, zorgt ervoor dat de complexiteit in de landbouw is toegenomen met een aanhoudende negatieve impact op economisch, ecologisch en sociaal vlak tot gevolg. Zoals de Farm-2-Fork strategie aanhaalt, dringt een rechtvaardige transitie naar een duurzaam, robuust en veerkrachtig voedselsysteem zich op door systemische en technologische innovaties. Het voorliggend plan zet te weinig in op het realiseren van deze transitie waardoor kansen gemist worden om via deze weg ook een grotere impact te hebben op de waterkwaliteit.
- Het Strategisch Plan draagt onvoldoende bij aan het realiseren van de Kaderrichtlijn water en de Nitraatrichtlijn. Uit het plan-MER blijkt immers dat bijdragen begroot worden op enkele procenten (< 5%) verbetering.
- Het ontwerp GLB plan bevat nog geen volledige concrete uitwerking van de beheerovereenkomsten (BO's) en ecoregelingen (EC's). In de detailuitwerking hiervan zitten zeker mogelijkheden en kansen.
- Aandacht voor run-off ontbreekt en de resultaatsindicatoren op vlak van bodem en water zijn weinig ambitieus.
- Het is niet duidelijk op welke basis de keuze gemaakt werd voor een ecoregelingen dan wel voor een agromilieu-klimaatmaatregelen (AMKM).
- Bij de interventies zitten heel wat zinvolle maatregelen. Er is duidelijk geprobeerd om een integraal en samenhangend pakket aan maatregelen voor te stellen om de negatieve effecten van de huidige landbouw op milieu en natuur te verminderen. Het probleem is dat landbouwers de vrije keuze hebben om ze al dan niet toe te passen. Dit hypothekeert in aanzienlijke mate het succes van die maatregelen. Het is aangewezen om de inzet van die maatregelen en de resultaten ervan van nabij op te volgen. Wanneer op het einde van de planperiode wordt vastgesteld dat sommige noodzakelijke maatregelen te weinig worden ingezet en het resultaat ervan dus ondermaats is, moet overwogen worden om deze in de volgende planperiode te verplichten en dus deel te laten uitmaken van de conditionaliteit.
- Integreer volgende aspecten in de normen voor een goede landbouw- en milieuconditie (GLMC):
  - (a) voorwaarden voor bemesting en gewasbescherming;
  - (b) peilgestuurde drainage;
  - (c) Differentieer de subsidieerbare landbouwpraktijken en teeltkeuzes in valleigebieden, in gebieden voor wetlandherstel, in gebieden voor koolstofopslag (LULUCF) en in gebieden waar normen vanuit PAS of MAP overschreden zijn.

- (d) Behoud van bodem en organische stof (run-off vermijden)
- Stimuleer vooral maatregelen die meerdere Vlaamse doelstellingen (win-wins) bevorderen. Dit kan door een ecosysteemdienstenbenadering toe te passen op de verschillende krachtlijnen en interventies. Maatregelen die het meest bijdragen aan de levering van verschillende ecosysteemdiensten krijgen de hoogste subsidie.
- Vermijd bijkomende verharding door:
  - (a) het stimuleren van omkeerbaar agrarisch bouwen;
  - (b) overnamesteun te bevoordelen t.o.v. steun voor nieuwe startende landbouwers met greenfieldontwikkeling;
  - (c) enkel steun geven voor greenfieldontwikkeling indien er maximaal omkeerbaar gebouwd wordt volgens de best beschikbare technieken.

M.b.t. proces en vormgeving

- Vanuit een eerder strikt administratief standpunt en de ervaring met de stroomgebiedbeheerplannen stellen we ons vragen bij de te volgen procedure, gezien het plan ook betrekking heeft op percelen in het Brussel Hoofdstedelijk Gewest:
  - in het plan komt de situatie of bestaande regelgeving in het Brussel Hoofdstedelijk Gewest niet ter sprake;
  - het ontwerpplan wordt niet voorgelegd in openbaar onderzoek in het Brussel Hoofdstedelijk Gewest;
  - het Brussel Hoofdstedelijk Gewest is niet betrokken in de vaststelling van het plan.
- Het voorliggend ontwerpplan is opgesteld in een weinig transparant en toegankelijk formaat. Veel invullingen komen herhaaldelijk voor, anderzijds ontbreekt een toegankelijke toelichting of leeswijzer. In art. 107 van de verordening wordt de inhoud van het GLB SP beschreven:
  1. Elk strategisch GLB-plan bevat afdelingen over de volgende onderwerpen:
    - a) de behoeftebeoordeling;
    - b) de interventiestrategie;
    - c) de elementen die gemeenschappelijk zijn voor verschillende interventies;
    - d) de in de strategie gespecificeerde rechtstreekse betalingen, interventies in bepaalde sectoren en interventies voor plattelandontwikkeling;
    - e) streefcijfer- en financiële plannen;
    - f) het governance- en coördinatiesysteem;
    - g) de elementen die zorgen voor modernisering van het GLB;
    - h) indien elementen van het strategisch GLB-plan op regionaal niveau worden vastgesteld, een korte beschrijving van de nationale en regionale opzet van de lidstaat, en met name van de elementen die op nationaal en regionaal niveau zijn vastgesteld.
  2. Elk strategisch GLB-plan bevat de volgende bijlagen:
    - a) bijlage I over de ex-ante-evaluatie en de strategische milieueffectrapportage (SMER);
    - b) bijlage II over de SWOT-analyse;
    - c) bijlage III over de raadpleging van de partners;
    - d) indien relevant, bijlage IV over de gewasspecifieke betaling voor katoen;
    - e) bijlage V over de aanvullende nationale financiering;
    - f) indien relevant, bijlage VI over nationale overgangssteun.
  3. De gedetailleerde regels voor de inhoud van de in de leden 1 en 2 van dit artikel genoemde afdelingen van en de bijlagen bij het strategisch GLB-plan worden vastgesteld in de artikelen 108 tot en met 115.

Het Vlaamse Strategisch Plan is echter opgemaakt overeenkomstig de rapporteringssjablonen⁵ van de Europese Commissie en volgt een andere indeling.

4.2 Specifieke opmerkingen

H2. NODENANALYSE EN INTERVENTIESTRATEGIE

- De behoefteanalyse moet onder meer rekening houden met de stroomgebiedbeheerplannen en de mestactieplannen. Buiten een beschrijving van decreten en andere regelgeving is er echter niets terug te vinden over de stroomgebiedbeheerplannen, en eveneens niet in de bijgevoegde “omgevingsanalyse”⁶. Tenslotte wordt alles herleid tot één nood: “N11. zorg voor water”.
- De SWOT per specifieke doelstelling, in geval van het beleidsthema water de doelstelling “bevordering van de duurzame ontwikkeling en het efficiënte beheer van natuurlijke hulpbronnen zoals water, bodem en lucht, onder meer door de afhankelijkheid van chemische middelen te verkleinen”, geeft als bedreiging geen enkel info over de ongunstige toestand van de waterlichamen of waterschaarste mee – de enige mededeling is dat “landbouwproductie heeft een grote impact op het milieu” heeft.

Bovendien worden voornamelijk meerdere economische aspecten opgesomd die onder de specifieke doelstellingen 1 tot 3 thuis horen, maar niet als SWOT van duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen.⁷

2.1 NODENANALYSE EN INTERVENTIESTRATEGIE

2.1.5 SpD. d: bijdrage tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering en tot duurzame energie

- De vaststelling ontbreekt dat omwille van de klimaatverandering we vaker intensere neerslag moeten verwachten. Dit heeft een enorm gevolg op run off op percelen. Verlies van vruchtbare bodem m.a.w., maar ook een grote impact op waterkwaliteit en kosten voor ruiming (zowel waterlopen als weginfrastructuur). Het onderstreept het belang van erosie maatregelen ook op niet paarse/rode percelen, de nood aan inzetten op organische stof, niet kerende

---

⁵ Disclaimer op voorpagina sjabloon: “**Disclaimer:** This document has been prepared by the Commission services for their internal use; as such, its content cannot be considered guidance to the Member States or to any other parties (e.g. for the purpose of drafting national CAP strategic plans). The aim of this document is to outline the technical data structure (technical guidelines) that will be used in SFC 2021 for the structured exchange of information between Member States and DG AGRI in relation to the submission of the CAP Strategic Plan. [...]”

⁶ Opmerking: In de MER is wel een algemene beschrijving van de inhoud van de stroomgebiedbeheerplannen terug te vinden.

⁷ Opmerking: er zit een rekenfout voor de indicator water in tabel 2.3 rij R.21, waar de eerste 4 jaren het areaal met een factor 10 overschat wordt.

bodembewerking, vermijden van kale bodems, ... --> rechtstreeks impact op N11 (zorg voor water) en N12 (zorg voor bodem).

- (pg. 55 & 56) De resultaatindicatoren komen over als laag ambitieus. R.14 “Koolstofopslag in bodems en biomassa” en R.19 “Verbetering en bescherming van de bodem” voorzien voor minder dan 20% van het landbouwareaal maatregelen, wat toch echt weinig is. Men zou verwachten dat bodem de essentie is voor een duurzame landbouwpraktijk en dat elke landbouwer zijn basisgoed probeert te vrijwaren.

2.1.6 SpD. e: duurzame ontwikkeling en efficiënt beheer van natuurlijke hulpbronnen zoals water bodem en lucht bevorderen

- Pg. 60 bovenaan; graag nuanceren. Er staat dat er te weinig grond is om mest op uit te rijden. Men kan zich ook afvragen of we niet te veel mest produceren in verhouding tot de beschikbare grond (afbouw veestapel). Er wordt in het hele strategische plan gezwegen over het feit dat de vraag naar vlees zal afnemen en er voor deze sector toch best een transitie wordt uitgerold.
- Pg. 62: bij de detailnoden ontbreekt het hele erosieluik (cf. opm. bij 2.1.5)
- Resultaatsindicator R.21 “Bescherming van de waterkwaliteit” heeft als streefwaarde 16,43% van het landbouwareaal. Lang niet alle percelen liggen aan een waterloop, maar ook op percelen die niet langs het water liggen blijft insijpeling van fosfor en nitraten naar grondwater toch een belangrijk aandachtspunt. Hoe is die 16% verdedigbaar met het oog op de uit de regelgeving voortvloeiende beheereisen (RBE's)? Zou dit niet véél hoger moeten liggen. Positief punt: de verbreding van de pesticidevrije strook naast waterlopen van 1 naar 3 meter is alvast een verbetering.
- Resultaatsindicator R.21 “Bescherming van de waterkwaliteit”: Het is wenselijk dat overal voldoende aandacht gaat naar de bescherming van de waterkwaliteit. Het lijkt aangewezen om te bekijken of bijkomend een link kan gelegd worden met de SGBP en de prioritaire waterlichamen, waarbij wordt aangegeven dat naast een algemene voldoende bescherming van de waterkwaliteit de keuze kan gemaakt worden om bepaalde instrumenten ook gebiedsgericht in te zetten in de prioritaire gebieden voor het behalen van de waterkwaliteit.

2.4 CONSISTENTIE MET EN BIJDRAGE TOT DE EU STREEFDOELEN VOOR 2030 ZOALS UITGEZET IN DE FARM TO FORK STRATEGIE EN DE BIODIVERSITEIT-STRATEGIE VOOR 2030

- Implementeer en integreer de EU farm-to-fork strategie in de GLB strategie door enkel landbouwpraktijken te subsidiëren die bijdragen aan de transitie naar duurzame voedselsystemen. Dit betekent dat de maatregelen:
  - (a) een positieve of minstens neutrale impact hebben op het milieu;
  - (b) een bijdrage leveren klimaatmitigatie en klimaatadaptatie;
  - (c) het verlies aan biodiversiteit omkeren;
  - (d) bijdragen aan de toegang voor iedereen tot voldoende veilig, voedzaam en duurzame voeding;

- (e) bijdragen aan het betaalbaar houden van voedsel en tegelijkertijd de economische opbrengsten rechtvaardiger maken, zodat het meest duurzame voedsel uiteindelijk ook het meest betaalbaar wordt.
- Stem de definitie van de GLB-actieve landbouwer af op deze farm-to-fork benadering en subsidieer geen verdienmodellen die geen bijdrage leveren aan de transitie naar duurzame voedselsystemen. Maximaliseer toegang tot subsidie voor agro-ecologische landbouw-modellen zoals agroforestry.

H3. SAMENHANG VAN DE STRATEGIE EN COMPLEMENTARITEIT

3.1 OVERZICHT VAN DE GROENE ARCHITECTUUR

- Het is duidelijk omwille van het sjabloon dat het gedeelte RBE van de conditionaliteit – waaronder de implementatie van de kaderrichtlijn water, de nitraatrichtlijn en de richtlijnen inzake pesticiden niet vermeld worden onder hoofdstuk 3.8 “conditionaliteit”. De RBE worden daarnaast zonder inhoudelijke toelichting opgesomd in Hoofdstuk 3.1.2 en evenmin toegelicht onder de interventie Basisinkomenssteun. Dit is niettemin essentiële informatie om de GLMC maar ook andere interventies correct te kunnen inschatten.
- (pg. 110) GLMC2 “minimum bescherming van watergebieden en veengebieden” vormt geen relevante basisvoorwaarde voor interventie. We gaan ervan uit dat dit is omdat men aanneemt dat in deze gebieden geen landbouw actief is, maar dan formuleert men dat ook beter zo. (Nu lijkt het bijna of de GLMC2 zelf niet relevant is).
- Hoofdstuk 3.1.3 licht toe op welke manier een grotere bijdrage met betrekking tot de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen kan worden verwezenlijkt:
  - De door de nieuwe verordening minimaal opgelegde conditionaliteit gaat verder dan de bestaande verordening, specifiek inzake niet-productief areaal en gewasrotatie.
  - Door de verordening wordt Vlaanderen verplicht om minimaal 25% van het budget van pijler 1 te voorzien voor ecoregelingen die verder gaan dan de nieuwe conditionaliteit (en dus de basisbetaling);
  - Onder pijler 2 worden de agromilieu- en klimaatmaatregelen (AMKM) en beheersovereenkomsten, de bestaande VLIF-investeringssteun en Inrichting van Natura2000 gebieden behouden;
  - De gekoppelde steun wordt vervangen door een nieuwe regeling.

Hoewel deze aanpassingen een grotere bijdrage ten opzichte van het huidig GLB suggereren, verwachten we dat de toename van de bijdrage voor water zeer beperkt zal zijn:

- Voor meerjarig grasland wordt tot 5% verdere achteruitgang van het areaal toegestaan, gezien het referentiejaar nu 2018 wordt, én in het huidig beleid al 5% achteruitgang ten opzichte van 2015 werd toegestaan;
- De GLMC inzake gewasrotatie vereist een 2de gewas voor een periode van 8 weken. Dat is minder dan de aanhoudperiode van een vanggewas;

- Er is geen versterking ten opzichte van de bestaande regels inzake bemestingsvrije afstanden en teeltvrije stroken langs waterlopen en grachten, tenzij 2m extra afstand voor een beperkte groep pesticiden en technieken;
- Ecoregelingen worden als eenjarige verbintenis aangeboden, omdat dit drempelverlagend zou zijn. Nog los van de overweging of dit in alle gevallen zo is, zijn meerjarige verbintenissen voordeliger voor het bedoelde milieu- en klimaatresultaat;
- De eisen liggen voor meerdere ecoregelingen op het niveau van de normale praktijk of behoud van de bestaande toestand. Dit zal verdere achteruitgang tegengaan, maar levert geen grotere bijdrage;
- De nieuwe regeling gekoppelde steun legt behoud blijvend grasland en een x% eigen voedervoorziening op, maar gezien er geen minimumareaal blijvend grasland wordt vooropgesteld noch de “x%” ingevuld wordt, is onduidelijk in welke mate dit in praktijk af zal wijken van de bestaande interventie;
- De beheersovereenkomsten zullen niet meer voor alle waterlopen aangeboden worden; dit kan lokaal voor achteruitgang zorgen. De vervangende ecoregeling bufferstroken is een jaarlijks engagement;
- De VLIF-steun voor productieve investeringen zal voor milieu- en klimaat-efficiëntere infrastructuur en materieel zorgen, maar of daarmee de totale druk zal afnemen is allesbehalve gegarandeerd (blijkt ook niet uit huidige investeringen).

3.8 CONDITIONALITEIT

3.8.1 Hoofdstuk klimaatverandering (mitigatie en adaptatie)

GLMC 1: Instandhouding van blijvend grasland op basis van een verhouding blijvend grasland ten opzichte van landbouwareaal op nationaal, regionaal, subregionaal niveau, op het niveau van een groep landbouwbedrijven of op het niveau van een bedrijf, in vergelijking met het referentiejaar 2018. Maximale afname van 5% ten opzichte van het referentiejaar. (pg. 126, 3.8.1.1)

- GLMC 1 (behoud blijvend grasland): de drempelwaarde van 5% laat nog toe om een groot areaal blijvend grasland om te zetten op individuele basis zonder gevolgen voor de landbouwer maar met een grote impact. Voorstel om te verlagen, terug te keren naar het individueel referentie areaal blijvend grasland.
- De oppervlakte blijvend grasland is in de periode 2012-2018 sterk achteruit gegaan. Die achteruitgang moet gestopt worden en het areaal moet hersteld worden tot het niveau van het referentiejaar 2015. Het is aangewezen dat elke landbouwer een vast areaal blijvend grasland in stand houdt.
- Als men een afname toelaat van 5% kan niet gesproken worden van instandhouding. De facto resulteert dit en cours de route in minder areaal dan in het referentiejaar 2018! We begrijpen dat een landbouwer flexibel wil kunnen omgaan met zijn gronden, maar kan hier niet overwogen worden om aan te geven dat de balans op 3 jaar terug in evenwicht moet zijn? Dus

wanneer een landbouwer grasland scheurt, dit binnen de 3 jaar elders op gronden van de landbouwer moet gecompenseerd zijn.

GLMC 2: Minimale bescherming van wetlands en veengebieden. (pg 127, 3.8.1.2)

- Veen- en moerasgebieden zijn verboden te wijzigen vegetaties volgens het Natuurdecreet. De EU verordening stelt dat in het licht van de klimaatverandering de wetlands en veengebieden terdege beschermd moeten worden. GLMC 2 kan dus niet beperkt blijven tot de veen- en moerasgebieden zoals die momenteel al als ecologisch kwetsbaar blijvend grasland (EKBG) zijn aangeduid (nl. de verboden te wijzigen vegetaties in SBZ). Ook de door het Natuurdecreet beschermde graslanden in veen- en moerasgebieden buiten Natura 2000-gebieden moeten hier onder vallen. Na de kartering van de veenbodems in opdracht van het Dept Omgeving⁸ moeten alle graslanden in veen- en moerasgebieden als EKBG aangeduid worden.
- Om veen- en moerasgebieden in landbouwgebruik effectief te kunnen beschermen is een aangepaste landbouwpraktijk (paludicultuur) noodzakelijk. Nieuwe drainages in veen- en moerasgebieden moeten verboden worden.

3.8.2 Hoofdthema water

GLMC 4: Aanleg van bufferstroken langs waterlopen (pg. 128, 3.8.2.1)

- GLMC 4 omvat enkel de afstandsregels, het is aangewezen om ook de gewenste inrichting en beheer van de bufferstroken op te nemen in deze GLMC.
- De in GLMC4 voorgestelde bufferstrook is beperkt tot de gecategoriseerde waterlopen. De haarvaten van het watersysteem blijven onbeschermd tegen verliezen van nutriënten en pesticiden. Voorstel om langs alle waterlopen de teeltvrije strook op 3 m te zetten.

3.8.3 Hoofdthema bodem

GLMC 5: Bodembewerkingsbeheer ter vermindering van het risico van bodemdegradatie en erosie, onder meer rekening houdend met de hellingsgraad + GLMC 6: Minimale bodembedekking om kale grond te vermijden in de meest kwetsbare perioden (pg. 128-129, 3.8.3.1, 3.8.3.2)

- Een verdere aanscherping van de erosie maatregelen via brongerichte maatregelen zoals teeltrotaties met een lager aandeel aan erosiegevoelige teelten.
- De evaluatie van het erosiebeleid is afgelopen. Het is aangewezen om de conclusies mee te nemen in het strategisch plan.
- Uit de evaluatie van het erosiebeleid komt dat er ook op oranje en gele percelen maatregelen zullen genomen moeten worden, eerst vrijwillig en later verplicht.

---

⁸ Studieopdracht "Veen in de Vlaamse bodem en ondergrond in relatie tot klimaat en boven- en ondergronds ruimtegebruik"

3.8.4 Hoofdthema biodiversiteit en landschap

GLMC 8a: Minimaal aandeel van het landbouwareaal dat bestemd is voor niet-productieve oppervlakten of elementen (pg. 130, 3.8.4.1)

- GLMC 8a: vanggewassen zijn niet te beschouwen als niet-productief areaal, evenmin mogen grachten meegenomen worden in de bepaling van het niet productief areaal. Quasi algemeen verplicht via de mestwetgeving, kunnen voorafgegaan worden door een productieve teelt, ... ambitieniveau moet hoger om in de buurt te komen van de doelstelling van de biodiversiteitsstrategie (10% landschappelijk waardevol areaal).
- In de huidige Ecologische Aandachtsgebieden (EAG, onder vergroening) zijn er te veel mogelijkheden voor een invulling met weinig of geen meerwaarde voor de biodiversiteit, zoals groenbemesters en vanggewassen. O.b.v. de vereisten voor de sterk bedreigde akkervogels, vragen we dat 5% van het landbouwareaal uit ecologisch waardevolle niet-productieve elementen zou bestaan zodat in het agrarisch gebied een basisnatuur- en milieukwaliteit wordt gegarandeerd.
- Pg. 131 bovenaan, “*bijkomende toelichting bij de aangeduide lijst van niet-productieve oppervlakten en elementen: Grachten van minimaal 2 meter en maximaal 6 meter breedte, inclusief open waterlopen voor irrigatie en drainage, voor zover de wanden niet uit beton bestaan*”: Waarom meent men grachten te moeten mee tellen in de niet-productieve oppervlakte. Men kan er inderdaad geen gewas in telen, maar op deze manier haalt men wel heel vlot 4%. Als men grachten meeneemt, kan men ook toegangswegen (servitudes)/trage wegen meenemen. Vraag hierbij: vallen de ecoregelingen en BO's onder de 4% conditionaliteit GLMC 8a? Of moet het wel degelijk om een surplus gaan tegenover de conditionaliteit.

GLMC 9: Verbod op het omzetten en ploegen van blijvend grasland dat is aangewezen als ecologisch kwetsbaar blijvend grasland in Natura 2000-gebieden (pg. 132-133, 3.8.4.5)

- Zowel binnen als buiten Natura2000-gebieden is dergelijk verbod wenselijk, dus ‘binnen Natura2000-gebied’ schrappen.
- Pg. 132 & 133: Qua graslanden pleiten we voor een BO omzetting in grasland van percelen in overstromingsgebied. We zien nog overal maïsakkers/aardappels (zelfs fruitplantages) opduiken op percelen die gevoelig zijn voor wateroverlast. Aangepaste teeltkeuze i.f.v. overstromingsgevoeligheid én droogte zouden extra gepromoot moeten worden.

H4. GEMEENSCHAPPELIJKE ELEMENTEN VOOR VERSCHILLENDE INTERVENTIES

- Onder 4.5.1 wordt gesteld dat: “*Met betrekking tot de groene architectuur is in nauw overleg met de betrokken beherende instanties ervoor gezorgd dat elke ecoregeling en agromilieuklimaatverbintenis verder gaat dan de relevante conditionaliteit en dat ze onderling voldoende zijn gedemarqueerd en tegelijkertijd aanvullend zijn. De combinatie van steunvoorwaarden, steunbedragen en -waar relevant- gebiedsafbakening, zorgt voor een coherent geheel.*” Er is

inderdaad regelmatig overleg geweest tussen het beleidsdomein Omgeving (waaronder VMM) en het Departement Landbouw en Visserij, maar grote gedeelten van de interventielogica en de groene architectuur werden daar nooit voorgelegd, laat staan dat er consensus was over het geheel. Zie bv de opmerking verderop bij “5.1.1 – basisinkomenssteun voor duurzaamheid”.

H5. INTERVENTIES RECHTSTREEKSE BETALINGEN, SECTORALE INTERVENTIES EN PLATTELANDSONTWIKKELINGSINTERVENTIES

5.1.1 – Basisinkomenssteun voor duurzaamheid

- De GLMC dienen garant te staan voor het behoud van de goede landbouw- en milieuconditie van het landbouwgebied. Ze vormen ook de minimumvoorwaarde voor de verdere ecoregelingen of AMKM.

Voorgesteld wordt om:

- Indien het Vlaamse en Europese minimale niveau van conditionaliteit gehanteerd wordt, sterker in te zetten op ambitieuzere ecoregelingen en een bijhorend groter budgetaandeel.
- Indien niet ingezet wordt op ambitieuzere ecoregelingen, een aantal GLMC aan te scherpen:
  - Behoud permanent grasland (GLMC1) niet op niveau Vlaanderen, maar gebiedsgericht (bv. ifv. weidevogels) of op bedrijfsniveau én referentiejaar 2015 blijven hanteren.
  - Het hanteren van een 3m teeltvrije bufferstrook strook i.p.v. enkel bemestings- en pesticidenvrij (GLMC4). Naast een grotere milieu-effectiviteit biedt dit ook extra voordelen inzake handhaafbaarheid en onderhoud.
  - De 8-weken-uitzondering onder gewasrotatie te schrappen (GLMC7).
  - De uitbreiding van het toepassingsgebied van erosieverplichtingen en het schrappen van een aantal maatregelenpakketten (GLMC5).
  - Het vervangen van het alternatief vanggewassen onder het niet-productief areaal door een specifieke ecoregeling richting biodiversiteit (GLMC8a).

5.1.4 Gekoppelde inkomenssteun

- De koppeling van criteria inzake behoud grasland en eigen voederverzorging kan gunstig zijn in het kader van de nutriëntproblematiek, maar de criteria zijn nog niet ingevuld.

5.1.7 Organische koolstof bodem in bouwland

- Organische koolstof in de bodem verhoogt het waterbergend vermogen zodat er minder droogtestress optreedt. Het garanderen van een voldoende hoog organisch koolstofgehalte is dan ook een uiterst belangrijke maatregel in de strijd tegen droogte.
- Wat is de meerwaarde van verschillende acties inzake het organisch koolstofgehalte? Via een streefwaarde voor aanvoer EOS en dit realiseren door zowel de teelt als aanvoer organisch materiaal kan een veel geïntegreerde bedrijfsbenadering toegepast worden. De indicatieve minimale drempelwaarde van 1.350 kg EOC/ha is te laag, gezien dit gelijk is aan de gemiddelde

jaarlijkse afbraak en er dus geen koolstofopbouw wordt gerealiseerd. Het initiatief “4 per mille” stelt immers dat een stijging van het EOC gehalte 4 promille per jaar een significante bijdrage levert aan klimaatmitigatie.

5.1.8 Teelt van milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige gewassen (ecoteelten)

- De teelten die in aanmerking komen voor Actie 2 “*éénjarige teelten die voordeel opleveren voor biodiversiteit, klimaat en/of milieu die geen eiwitteelten zijn*” zijn nog niet vastgesteld; de actie kan dus nog niet beoordeeld worden.
- Het is aangewezen om ook voor natte teelten (paludicultuur) een ER/AMKM te voorzien.

5.1.9 Voortzetting biologische landbouw

- In welke mate kan de Vlaamse Overheid via deze maatregel bijdragen aan de doelstelling van de F2F strategie om een aandeel van 25% biologische landbouw te realiseren?

5.1.10 Bufferstroken

- Erosiebufferstroken worden best als meerjarig engagement opgezet. Duurzaamheid is nu niet gegarandeerd, een 5-jarige AMKM rond bufferstroken was beter geweest.
- Gelet op de vergoeding en de reeds geldende beperking horen de inrichting- en onderhoudseisen voor de ER 3m-bufferstroken langs waterlopen meer toegespitst te worden op de ecologische toestand van het waterlichaam.

5.1.12 Teelttechnische erosie maatregelen

- Komt tegemoet aan één van de aanbevelingen van de evaluatie van het erosiebeleid.

5.1.15 Bodempaspoort

- Gelet op de investeringen namens de Vlaamse overheid in dit instrument, dienen de gegevens ook beschikbaar te komen voor de Vlaamse overheid, waaronder het beleidsdomein Omgeving.
- De maatregel is enkel gericht op het doorgeven van analyseresultaten aan een databank, er zit geen incentive in de maatregel voor de landbouwer om met de analyseresultaten aan de slag te gaan.

5.2.1 Operationele programma's groenten en fruit

- De voorstellen voor OP Groenten en Fruit zijn een gemist kans om meer in te zetten op milieu-acties, voor alle aspecten van deze interventie zoals investeringen, opleiding, advisering,... en dit voor alle schakels door heen de keten.

5.3.8 BO bufferen en verbinden

- Welke beheersgebieden zijn afgebakend (kaart ontbreekt).

5.3.10 BO ter bescherming van fauna en flora

- De beheerovereenkomsten ter bescherming van fauna en flora gebonden aan landbouwactiviteiten worden ook mogelijk langs waterlooptrajecten met beekprik en kleine

modderkruiper, maar duurzaamheid is met de BO niet gegarandeerd omwille van de vrijwilligheid van het instrument.

5.3.16 Projectoproepen samenwerking

- De interventie heeft de ambitie om onder meer tegemoet te komen aan de nood voor een meer duurzaam landbouwsysteem, de zorg voor bodem en water en het diversifiëren van economische activiteiten. Uit de interventiefiche is het niet duidelijk hoe deze interventie zal bijdragen aan deze noden. Er wordt immers gesproken over een brede waaier aan thema's waarbinnen via regelmatige oproepen projecten kunnen ingediend worden. Het is o.i. aangewezen om in de interventiefiche minstens te verduidelijken welk deel van het budget voor deze interventie ingezet wordt voor welke nood/doelstelling van het GLB. We stellen voor om niet enkel via brede oproepen te werken, maar het grootste deel van het budget te besteden via gerichte oproepen gelinkt aan de bovenstaande noden.

5.3.17 Projectoproep innovatie in kader van EIP

- Landbouw gebeurt binnen een fysisch systeem en gaat hiermee verschillende interacties aan die een invloed hebben op de productiviteit, maar ook een risico inhouden op aantasting van het fysisch systeem (bodem, lucht, water,..). Daarnaast is een landbouwer een schakel in een mondiale markt die de prijsvorming bepaalt. Dit heeft de in de interventiefiche genoemde complexiteit tot gevolg. In de zoektocht naar oplossingen voor de verschillende uitdagingen is het laaghangend fruit geplukt en is er nood aan meer innovatieve oplossingen en kennisuitwisseling rond hoe deze innovaties in de praktijk kunnen toegepast worden. Echter blijft de interventiefiche o.i. te veel op de vlakte over welk type van innovaties via operationele groepen verder in de praktijk gebracht worden. Innovaties mogen niet beperkt worden tot technologische innovaties. De complexiteit en samenhang van de interacties tussen het landbouwsysteem en het bredere fysische en maatschappelijke systeem vragen net innovaties op systeemniveau en een transitie van het landbouwsysteem. We vragen om de interventiefiche te verfijnen en minstens 50% van het budget te voorzien voor oproepen gericht op de transitie naar een ecologisch, economisch en sociaal duurzamer landbouwmodel met alternatieve verdienmodellen en innovatieve oplossingen om knelpunten die bij deze transitie gepaard gaan aan te pakken.

5.3.23 VLIF – productieve investeringen

- De VLIF maatregelen laten vooral toe (zoals blijkt uit het MER) dat er aanpassingen gebeuren op de bedrijven, maar niet dat er een vermindering is van de milieudruk ten gevolge van deze investeringen (rebound effect).

5.3.25 VLIF – Niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoelen

- Vanuit het waterbeheer zijn we geen voorstander voor het onderdeel “aanleg nieuwe peilgestuurde drainage”. De subsidiëring van nieuwe drainage staat volgens ons haaks op de doelstellingen van het integraal waterbeleid en de Blue deal. We ondersteunen wel de subsidiëring van gangbare drainage naar peilgestuurde drainage.

- VLIF niet-productieve investeringen: een uitgebreid gamma van watergerelateerde maatregelen komt in aanmerking voor VLIF-steun, ook (semi-productieve) maatregelen die naar biodiversiteit geen of beperkte meerwaarde hebben. We pleiten ervoor om in te zetten op maatregelen die een win-winsituatie betekenen en die dus wel een meerwaarde hebben op vlak van water(beheer) én biodiversiteit.

H6. FINANCIËLE TABEL

- Aangezien de Vlaamse overheid voor een significant grotere bijdrage met betrekking tot de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen gaat, is een aanpassing met een sterkere verschuiving van basisinkomenssteun naar ecoregelingen nodig, al dan niet progressief over de planperiode, zeker indien vastgehouden worden aan de minimale invulling van de conditionaliteit.

H6. BEHEER- EN COÖRDINATIESYSTEMEN

- Onder 7.4.1 “Controlesysteem voor de conditionaliteit” wordt de mogelijkheid van controle op niet-nalevingen vastgesteld door externe beheersdiensten besproken. Dit betreft cf. 7.1.2. en 7.4.2.6 onder meer VLM, ANB en DepOMG. Hierbij kan het aangewezen zijn om te onderzoeken of het wenselijk is om ook de VMM hieraan toe te voegen.

Bijlage: Opmerkingen bij het plan-MER voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Algemene opmerkingen

Ondanks dat verschillende interventies in theorie een bijdrage kunnen leveren aan het verlagen van de impact van land- en tuinbouw aan de verliezen van nutriënten naar het grond- en oppervlaktewater, is het moeilijk om op basis van de plan-MER een uitspraak te doen over de impact van de verschillende interventies op de druk van de land- en tuinbouw op de waterkwaliteit:

- De kwalitatieve beoordeling van de impact de verschillende maatregelen is summier omschreven en ontbreekt voldoende onderbouwing. In een aantal gevallen worden assumpties gemaakt die niet verder onderbouwd worden. Dit is onder meer het geval voor de volgende interventies:
  - Basisinkomenssteun
  - Aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers
  - Gekoppelde inkomenssteun
  - Ecoregeling voor het stimuleren van teelttechnische erosiebestrijdende technieken: meer specifiek het vollelds inzaaien van maïs kan een maatregel zijn met een positief effect op erosie, maar maïs is tegelijkertijd een teelt met hoge risico's op nutriëntenverliezen. Dit wordt niet in rekening gebracht in de kwalitatieve beoordeling.
  - Ecoregeling gewasrotatie: hierbij wordt zonder verdere onderbouwing gesteld dat een ruimere teeltrotatie en de verplichting tot het gebruik van leguminosen een betere nutriëntenopname garanderen. Waarop wordt deze uitspraak gebaseerd? Het positief effect van gewasrotatie zit voornamelijk in het potentieel verlagen van het aandeel uitspoelingsgevoelige gewassen
  - Precisietechnieken
- Er wordt geen cumulatieve, kwalitatieve inschatting van het effect van de verschillende interventies gemaakt. Op deze manier worden negatieve milieueffecten van maatregelen die een mogelijke verhoging van de intensiteit van het landbouwsysteem tot gevolg kunnen hebben (e.g. inkomenssteun, steun voor jonge landbouwers,...) niet beoordeeld ten opzichte van maatregelen die positief beoordeeld worden.
- In de kwalitatieve beoordeling wordt geen rekening gehouden met opnamegraad van een maatregel, noch met de verwachte nalevingsgraad.
- Eén van de kwantitatieve beoordelingen is de analyse van het afhaakrisico waarbij landbouwers geen inkomenssteun meer aanvragen door te strenge GLMC'. Deze analyse gaat het afhaakrisico voor een beperkt aantal (combinaties van) van GLMC na. Deze analyse is louter bedrijfseconomisch waarbij er geen link wordt gelegd naar de potentiële bijkomende milieueffecten van een hogere norm voor de GLMC. M.a.w. er wordt geen ecologisch-economisch optimum bepaald.
- Verder wordt wel een beperkte kwantitatieve inschatting van de milieueffecten van areaalgebonden maatregelen weergegeven. Hierbij worden enerzijds de geschatte impact voor één

jaar doorgetrokken over de looptijd van het programma en anderzijds worden de effecten van de verschillende maatregelen bij elkaar opgeteld. Zowel voor de cumulatie van de impact over de jaren als de cumulatie van de maatregelen wordt hierdoor aan mogelijke jaareffecten en interacties tussen de verschillende maatregelen voorbij gegaan. De kwantitatieve impact is m.a.w. naar alle waarschijnlijkheid een overschatting van de werkelijke impact. Deze oefening spreekt over een vermeden stikstof emissie van 10.500 ton N op de ganse programmaperiode, terwijl de netto stikstofemissie uit de land- en tuinbouw jaarlijks rond 20.000 ton bedraagt. Er wordt geen onderbouwing gegeven van de berekening van het ‘vermeden sedimentverlies’.

- Concluderend kan gesteld worden dat zowel de kwalitatieve als de kwantitatieve beoordeling van het programma geen voldoende garanties biedt op een significante daling van de nutriëntenverliezen uit land- en tuinbouw naar het grond- en oppervlaktewater.
- Specifiek voor de MER is de vaststelling dat de berekening van milieueffecten extreem beperkt is en geen echte alternatieven werden afgewogen. De aanpak met “vermeden mestgebruik” zegt weinig over de reële effecten die mogen verwacht worden. Er wordt ook geen inzicht gegeven in de berekeningen; niettemin werden al vanuit VMM herhaaldelijk vragen gesteld bij bv. de berekening van GLMC4.
- Op het advies m.b.t. het gebrek aan alternatieven en scenario’s verkregen we onderstaande reactie; dit is o.i. een vreemd standpunt voor het opstellen van een MER: *“Verder is de “speling” voor het gewicht (budget) tussen de verschillende maatregelen sowieso beperkt omdat het om een consensusprogramma gaat waarin elke stakeholder en doelstelling een redelijk aandeel moet krijgen.”*

Specifieke opmerkingen

- In de plan-MER: de tekst ‘Complex Project Kustvisie’ vervangen door ‘Project Kustvisie’.

Departement Omgeving

24 februari 2022

Advies over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Deel plan(MER)

---

1. Referentiesituatie en alternatieve scenario's

Wij stellen vast dat het ontwerp van plan-MER niet is opgemaakt overeenkomstig de goedgekeurde Richtlijnen m.b.t. de **referentiesituatie** en **alternatieve scenario's**.

In het ontwerp van plan-MER wordt 'niets doen' (nul-scenario) als referentiesituatie gehanteerd, terwijl de Richtlijnen duidelijk aangeven dat de referentiesituatie de huidige situatie moet zijn, met name de situatie na realisatie van het GLB 2014-2020.

Als alternatief scenario beschrijft het ontwerp van plan-MER een 'verderzetten van het GLB 2014-2020'. Dit stemt helemaal niet overeen met de Richtlijnen, waarin scenario's die verschillende ambitieniveaus in de beleidskeuzes reflecteren, als te onderzoeken alternatieven worden vooropgesteld.

Het feit dat acties een verschillende uitvoering krijgen in verschillende gebieden ('locatie-alternatieven') of dat voortschrijdende inzichten bijsturingen vragen ('uitvoeringsalternatieven') geeft geen invulling aan de gevraagde en nodige alternatieven in het strategische plan-MER.

Volwaardige alternatieve scenario's zouden volgens het departement Omgeving onder meer het **moduleren van de conditionaliteiten** kunnen omvatten. Alternatieve scenario's met de keuze tussen verschillende ambitieniveaus kunnen ook bereikt worden door aan de andere knoppen van de toolbox te draaien, met ook een verhogen van de andere vrijwillige inspanningen (ER en AMKM + BO), hetzij gebiedsgericht op basis van kwetsbaarheid, hetzij in gebieden waar de situatie van parameters zeer slecht zijn.

De keuzes die in het ontwerp strategisch plan (SP) voor het GLB gemaakt worden hebben grote gevolgen voor de evaluatie van de effecten die de maatregelenpakketten ambiëren, neemt de mogelijkheid weg om binnen het kader van het SP GLB de ambities bij te stellen voor die delen waar de huidige voorstellen onvoldoende zouden zijn om schade tegen te gaan, of invulling te geven aan Vlaamse en EU-doelstellingen met betrekking tot klimaat en omgeving.

Samenvattend: het ontwerp plan-MER is niet opgemaakt conform de richtlijnen en voldoet tevens niet aan de standaarden die men ten aanzien van de effectbeoordeling van voorliggend plan kan verwachten.

2. Invulling van Vlaamse en EU-beleidsdoelstellingen

De plan-MER geeft een goed overzicht van Vlaamse en EU-beleidsplannen en -afspraken, maar geeft op geen enkele wijze aan hoe en in welke mate het SP GLB zal bijdragen aan de beschreven doelstellingen. Uiteraard moeten de doelstellingen niet alleen door het SP GLB worden ingevuld.

Het document geeft op geen enkele wijze inzicht hoe en hoeveel het SP GLB kwantitatief zal bijdragen aan de lange lijst van uitdagingen. Opnieuw is het opsommen van generieke acties die impact hebben op bepaalde doelstellingen onvoldoende. Er is geen voldoende kwantitatieve inschatting van de bijdrage van het SP GLB aan, of hoe het SP GLB mèt zal doen dan in de referentieperiode 2014-2020 voor:

- Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP)
  - o LULUCF no-debit
- Europese luchtkwaliteitsnormen
- Verbeteren van de kwaliteit vd Vlaamse oppervlaktewaterlichamen voor stikstof en fosfor, pesticiden
- MAP6 en toekomstige MAP's verminderen bodememissies
- Progammatische Aanpak Stikstof
- Bijdragen aan de EU-doelstellingen onder de Green Deal, voor 2030
  - o vermindering met 50 % van de risico's van de gevaarlijkste pesticiden
  - o bevorderen van biologische landbouw tegen 2030 ten minste 25 %
  - o verbetering van de staat van de instandhouding van ten minste 30 % van de beschermde habitats en soorten die niet in een gunstige staat verkeren
  - o stoppen en omkeren van de achteruitgang van akker- en weidevogels en insecten, in het bijzonder bestuivers

Het SP gaat volledig voorbij aan een inschatting hoe bij te dragen aan een aantal doelen van de biodiversiteitsstrategie 2030:

- o stoppen en omkeren van de achteruitgang van wilde bestuivers
- o het aanplanten van 3 miljard bomen, met de Vlaamse invulling 4000 ha tegen 2024, 10.00 ha tegen 2030
- o en het creëren van 10% biodiversiteits-rijke landschapselementen in landbouwgebied

Voor een aantal doelstellingen wordt een poging voor een kwantitatieve inschatting gedaan, onder H4. Een correcte vergelijking met 2014-2020 wordt echter niet gemaakt zodat er niet kan beoordeeld worden of er meer dan wel minder wordt gedaan:

- Bijdragen aan de EU-doelstellingen onder de Green Deal, voor 2030
  - o vermindering van nutriëntenverliezen met 50%
  - o vermindering van het gebruik van meststoffen met 20%
  - o Verminderen van synthetische chemische pesticiden met 50%.

3. Gevraagde kwantitatieve inschatting van verwachte effecten

De indeling naar 8 disciplines voor de evaluatie van de mogelijke effecten die het GLB kan teweegbrengen is de goede aanpak.

- Grond- en oppervlaktewater;
- Bodem;
- Lucht;
- Klimaat;
- Biodiversiteit;
- Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie;
- Mens (ruimtelijke aspecten en mobiliteit, gezondheid);
- Geluid en trillingen.

De inschatting ontbreekt echter in welke mate het geheel van maatregelen zal bijdragen tot het vermijden of omkeren van de schade of omgevingsfactoren die in een slechte toestand zijn, of geheel of gedeeltelijk veroorzaakt worden via door het GLB gefinancierde landbouwpraktijken. Een opsomming of kwalitatieve beoordeling van maatregelen die in principe bijdragen aan bepaalde uitdagingen is onvoldoende.

Wat ontbreekt is een kwantitatieve inschatting van verwachte effecten, als hectare, lopende meter, gereduceerde volumes, bijgedragen onder conditionaliteiten, ecoregelingen en AMKM-maatregelen, VLIJF en Leader om tot een betere toestand te komen tov vd referentiesituatie 2014-2020.

De beschrijving van de milieutoestand (H5) is accuraat en volledig, en vertrekt van de premisse van 'vermeden' uitstoot van stikstof, nutriëntengebruik, gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, geuremissie, broeikasgasemissies, sedimentverlies.

Dit is geen probleem als men dan de cijfers van verschillende planperiodes met elkaar vergelijkt, ttz 2014-2020 tov 2023-2027. Het feit dat **7 jaar met 5 jaar worden vergeleken, vraagt voor een correctie maar die werd niet uitgevoerd.**

Op basis van de aangeleverde gegevens is het echter onmogelijk om te bepalen of met het SP 2023-2027 voor bovengenoemde doelstellingen vooruit/achteruit gaat of status quo blijft ten opzichte van 2014-2020. Uit beide tabellen kan worden afgeleid dat de vermeden uitstoot van bv nitrieten stijgt van 10.552.000 (7 jaar) naar 35.119.000 kg (5jaar). Netto en gecorrigeerd zou dit een positieve evolutie moeten zijn. Echter de 33.000 hectare maatregelen voor 2014-2020 zijn niet te vergelijken met de 117.000 ha in het huidige plan aangezien **in tabel 5.4 (2014-20) enkel AMKM-maatregelen en Beheersovereenkomsten** zijn opgenomen en **niet de rest van de 30% vergroening onder Pijler 1**, terwijl in **tabel 5.3 de nieuwe ecoregelingen, AMKM en BO's zijn opgenomen.**

Ook voor gewasbeschermingsmiddelen (van 462.000 7 jaar naar 1.067.000 kg AI 5 jaar) en opgeslagen koolstof (van 8.100-46.000 naar 411.000-477.000) is **geen inschatting van trend te maken.** Voor erosie en sedimentverlies wordt de vergelijking met 2014-2020 zelfs niet gemaakt.

Niet alleen zijn de gegevens voor 2014-2020 en 2023-2027 niet vergelijkbaar, bovendien zitten er **fouten in beide tabellen.** Minstens voor koolstofopslag worden in 5.3 **de vermeden CO2-verliezen** (als 'vermeden' uitstoot bij ander gebruik of omzetting) **5x ingebracht** terwijl het 'vermijden' van CO2 uitstoot uiteraard slechts 1x is. Vermoedelijk wordt dezelfde creatieve boekhouding x7 toegepast in tabel 5.4.

Het Plan-MER voldoet voor deze punten daarom niet aan de verwachtingen, zoals hij ook niet voldoet aan de MER-richtlijnen.

**

Voor **VLIF-steun** wordt een inschatting gemaakt van de kwantitatieve beoogde effecten voor klimaat, en bijdrage aan het VEKP, voor de elementen broeikasgasreductie & hernieuwbare energie = energiebesparing, voor enterische emissies (CH₄, N₂O), en voor emissies van ammoniak en fijn stof.

Het beoogde resultaat voor klimaatmitigatie als kt CO₂eq is laag -4%, voor methaan -0,24% en fijn stof dicht -0.16% P2.5 zijn dichtbij onbestaande, terwijl de uitstoot van het klimaat-sterke lachgas nog verder stijgt. Voor emissies van **ammoniak** is de prognose **positief**.

De prognoses, die gerelateerd zijn aan het hele landbouwbeleid niet enkel het GLB, zijn ondertussen achterhaald. De Vlaamse beleidskeuze voor het tijdelijk plafonneren van de veestapel, en de begeleide afbouw van de varkensstapel met 30% tegen 2030 zullen een direct effect hebben op de prognoses. Dit gegeven wordt liefst mee ingewerkt in de prognoses voor broeikasgasreductie en emissies van ammoniak en fijn stof door de landbouw.

Deel MER – vermijden, corrigeren of omkeren van schade

Van een MER-oefening mag verwacht worden dat zij op basis van de beschikbare gegevens een inschatting maakt van mogelijke schade die door het GLB gefinancierde landbouw aan mens en omgeving worden toegebracht, en hoe hierin verandering te brengen. Een aantal omgevingsparameters zijn nu onvoldoende of chronisch slecht, en minstens deels te wijten aan de door het GLB gefinancierde landbouw. De elementen van het nieuwe GLB-SP moeten ook schade vermijden aan omgevingsfactoren die nu nog wèl geheel of gedeeltelijk in een goede toestand zijn (cfr. graslanden of algemene soorten).

Dit staat naast het gegeven dat voor andere parameters - niet in het minst voor klimaat - 'verhoogde ambities' zijn afgesproken ten opzichte van van het vorige GLB.

De opmerkingen die volgen zijn een integratie van de 3 hierboven aangegeven elementen: 1) herstellen van schade, 2) vermijden van schade en 3) verhoogde ambitie.

Conditionaliteiten

In de MER richtlijnen worden alternatieve scenario's gevraagd. De meest voor de hand liggende manier om hieraan te voldoen is om de conditionaliteiten gemoduleerd in te zetten. Op deze wijze kan ingespeeld worden op veranderende bedreigingen en schade in de tijd, of kan een lokale invulling gegeven worden in gebieden met een zorgwekkende toestand. In een enkel geval (erosie) is een aanzet gegeven voor het automatisch bijstellen van de conditionaliteiten aan veranderende omstandigheden, zij het dat de bewoording onvoldoende sluitend is.

Volgende moduleringen zouden tegemoet komen aan de vraag naar een gemoduleerde invulling:

Grasland GLMC 1. GLMC1 is een lege doos. 5% toegelaten omzetting van grasland als ratio tussen grasland en volledig landbouwgebied is nog steeds 12-14% omzetting en verlies in oppervlakte, met mogelijke risico's en schade voor erosie, voor de waterhuishouding en -opslag, en voor de biodiversiteit te beginnen met akker en weidevogels.

Wij adviseren om GLMC1 te moduleren in het geval van hogere risico's: geen omzetting van historisch waardevol grasland, van permanente (+ 5 jaar) graslanden in waterwinningsgebieden of in rode en paarse erosiegevoelige gebieden.

GLMC 9 grasland in N2000. Het beperken van niet-omzetten tot 'aangewezen' graslanden in N2000 is onvoldoende om een goede staat van instandhouding van het geheel van de gebieden te

garanderen. Minstens zou telkens een bindende passende beoordeling moeten gemaakt worden over de mogelijke schade van de omzetting van niet aangewezen grasland in N2000 op het geheel van het ecosysteem van het betrokken gebied.

De toevoeging van bescherming historisch permanent grasland in de Polders is een goede beweging, maar dergelijke graslanden worden eveneens blijvend beïnvloed door omzetting van naburige graslanden die niet aangeduid zijn als EKBG. Ook daar is een bijkomende en bindende risico-inschatting aan te raden.

Water GLMC 4 en RBE1. De toestand van de Vlaamse (vooral kleine) waterlopen en oppervlaktewateren is chronisch slecht voor stikstof fosfor, een reeks van pesticiden, biologische waterkwaliteit en visindex en ook sedimentafstroom, wat gelijk staat aan schade.

Minstens zouden de verplichtingen van de kaderrichtlijn water moeten worden opgelegd, en gehandhaafd – **1 meter generiek teeltvrij voor alle waterlichamen**, en niet enkel zoals nu voorzien op de geklasseerde waterlopen. Er is geen enkele wettelijke basis om deze beperking in te voeren.

Maar ook een modulering van de conditionaliteiten in die gebieden waar de situatie het meest rood kleurt dringt zicht op: 1.5 of 2 meter waar de waterkwaliteit zeer slecht is voor één van de parameters, of bij een hoog risico op afstroming van sedimenten. Telkens toegepast op alle waterlichamen

Erosie GLMC 5 en 6. Voor erosie is er een poging gedaan om te reageren op veranderende klimatologische omstandigheden, zodat via een wijziging van inkleuring van percelen automatisch hogere ingrepen op het terrein verplicht worden. Er is ook de mogelijkheid voorzien om maatregelen aan te scherpen in functie van de aanbevelingen van de Expertgroep Erosie, na goedkeuring door de VR.

Echter is de verwoording van beide conditionaliteiten te vrijblijvend. 'de verplichting om maatregelen te nemen' kan even goed slaan op het aangaan van contracten voor vrijwillige maatregelen, wat niet thuishoort onder dit artikel van conditionaliteiten. Bij een wijziging van kleurcode moeten automatisch en generiek andere verplichtingen voor erosie ingaan, te verwoorden als 'verplichte maatregelen'.

GLMC 5 erosie. Verplichte maatregelen op percelen met een zeer hoge en hoge erosiegevoeligheid (paars en rood); afhankelijk van het type teelt en de erosiegevoeligheid moeten maatregelen gekozen worden uit 4 maatregelenpakketten. Bij te sturen in functie van de aanbevelingen van de Expertgroep Erosie na goedkeuring door de VR.

GLMC 6 erosie. Verplichte maatregelen op percelen met een zeer hoge en hoge erosiegevoeligheid (paars en rood); afhankelijk van het type teelt en de erosiegevoeligheid moeten maatregelen gekozen worden uit 4 maatregelenpakketten. Bij te sturen in functie van de aanbevelingen van de Expertgroep Erosie na goedkeuring door de VR..

Biodiversiteit en landschap GLMC 8a

Voor GLMC 8a moet de mogelijkheid van moduleren van de conditionaliteiten voorzien worden, met het verhogen van de percentages in gebieden waar er een duidelijke verarming van landschapselementen is.

GLMC 8b is een lege doos. In de praktijk is er geen enkele rem op het opruimen van KLE's. Ondanks 30 jaar inspanningen en subsidiëren van de aanleg en het onderhoud van KLE's is er elk jaar een netto verlies van landschapselementen. Voor wijzigingen op het terrein moet meer ruimte voorzien worden voor een bindend advies door de bevoegde diensten (ANB).

Klimaat

- Zelfs met kwantitatieve data is duidelijk dat voor 'klimaatmitigatie' geen vooruitgang wordt verwacht van de maatregelen onder het Vlaamse GLB SP 2023-2027. Dit is niet volgens de afspraken van een 'verhoogd ambitieniveau'.
- LULUCF – er is nog geen generiek mechanisme voorzien om het scheuren van graslanden te compenseren. Ondertussen wordt wel al volop gedacht aan inkomsten via carbon-farming. Een mechanisme moet worden toegevoegd, wil men de verantwoordelijkheid voor LULUCF-compensaties niet bij de individuele bedrijven leggen. Hoe wordt 'no debit' verzekerd? wie draagt de kosten? Welk mechanisme schiet in gang?
- Er is geen accurate inschatting ten opzichte van 2014-2020 van de mogelijk bijkomende opslag van koolstof in bodems via het geheel van de beschikbare maatregelen – het is daarom onmogelijk om een evaluatie te maken van het geheel van voorziene maatregelen, zelfs als zou het positief zijn. Daarom de vraag naar een kwantitatieve inschatting op basis van data die wèl te vergelijken zijn. Dit alles moet aansluiten bij een betrouwbaar meetnet voor de kwaliteit van landbouwbodems.

Lucht

- Zelfs met kwantitatieve data is duidelijk dat voor 'lucht' geen vooruitgang wordt verwacht van de maatregelen onder het Vlaamse GLB SP 2023-2027. Dit is niet volgens de afspraken van een 'verhoogd ambitieniveau'.

Water

De toestand van de waterkwaliteit in Vlaanderen is chronisch problematisch, mee of voornamelijk onder invloed van landbouwpraktijken. Op basis van de in de (plan)MER beschikbare informatie is het onmogelijk om een inschatting te maken of de verzamelde maatregelen een verbetering zullen brengen aan de schade die op dit ogenblik wordt toegebracht, dan wel dat de toestand zou verslechteren of sq blijft in een toestand van permanente schade – en dit tov van de periode 2014-2020.

- **Nitraten & fosfaten.** De milieu- en natuurdruk in Vlaanderen op het vlak van (een te veel aan) nitraten, fosfaten is zeer ernstig. De relatie met onder andere landbouw staat buiten discussie. Het SP GLB moet bijdrage aan het niet verder achteruitgaan, maar ook aan het verbeteren van deze toestand.
- **Pesticiden oppervlaktewater.** Het totale tonnage gebruikte pesticiden is 20% gestegen sinds 2011. Het resultaat is in bijna driekwart (71%) van de onderzochte stalen van het freatisch meetnet is in 2015 een overschrijding van de kwaliteitsnorm vastgesteld voor pesticiden of afbraakproducten van pesticiden.

Er is geen rekening gehouden met veranderde externe omstandigheden onder invloed van klimaat, en verwachte grotere afstroming. Maatregelen moeten worden verhoogd om nog maar dezelfde bescherming te bieden.

Er is geen enkele garantie, er zijn aantoonbare cijfers voor een positieve impact van het GLB ten opzichte van de vorige periode.

Te kwantificeren als de som van

- Generieke maatregelen als conditionaliteit: teeltvrij 1 meter, en gemoduleerd meer waar nodig. Bemestingsvrije en pesticidevrije stroken zijn dragen vooral theoretisch bij tot een betere kwaliteit. Beide maatregelen zijn immers niet controleerbaar, en daardoor niet handhaafbaar.
- Hectare bijkomende vrijwillige maatregelen, stroken langs waterlichamen tov van het vorige GLB
- Verlaging van de eutrofiëring, hoe en met hoeveel – kwantitatieve gegevens ontbreken
- Verlaging van de pesticidedruk, hoe en met hoeveel samen tov van het vorige GLB - kwantitatieve gegevens ontbreken

Erosie en biodiversiteit

- Voor **erosie** wachten we op de aanbevelingen van de aflopende studie en evaluatie. De gezamenlijke maatregelen voor erosie in het SP GLB zullen moeten worden verhoogd om minstens eenzelfde bescherming te bieden. Dat geldt ook voor de verplichte maatregelen onder de conditionaliteiten, als enige deel waar we 'zeker' van kunnen zijn. Op basis van de beschikbare cijfers is het onmogelijk om uit te maken of de inspanningen die nu in het SP staan vooruit/achter gaan of status quo blijven; een kwantitatieve vergelijking is nodig. Er is wel ruimte voor een generieke bijsturing van het SP indien de formulering wordt bijgesteld naar 'verplichte maatregelen' ipv 'verplichting om maatregelen te nemen'
- Er is in de praktijk geen rem op verder verlies van **graslanden**, of van historisch en ecologisch waardevolle graslanden. 5% ratio toegestaan verlies ten opzichte van een referentiedatum die mee opschuift, is 12-14% aanvaardbaar verlies in oppervlakte. Dit zou ontegensprekelijk schade veroorzaken aan de waterhuishouding, de biodiversiteit en ook opslag van koolstof. Zoals vermeld onder klimaat is er LULUCF-gewijs geen mechanisme voor compensatie voorzien.
- **Kleine landschapselementen**. KLE's staan aanhoudend onder druk. Ze worden door vele landbouwers als lastig beschouwd. Er is amper zicht op hoeveel KLE's er jaarlijks verdwijnen, al dan niet met een goedkeuring van de Overheden. De BO's in het GLB voor onderhoud van hagen en houtkanten zijn sinds 2010 dramatisch afgenomen. De aanleg van houtige landschapselementen wordt gesubsidieerd in de vorm van een niet-productieve investering en zou in stijgende lijn gaan. De plan-MER GLB maakt geen afweging maken van de netto evolutie van KLE's, en of de investeringen via het GLB het elimineren van KLE's kan compenseren, en dit voor alle categorieën van KLE's.
- Het SP GLB gaat volledig voorbij aan de Europese en Vlaamse doelen rond **bebossen en herbebossen**. Onderhoud boslandbouwsystemen (AMKM). Verdeeld over het SP staan een aantal maatregelen die in die richting gaan, combinatie van de aanplant van bomen met een landbouwteelt (270 ha/jaar – 2 systemen inbegrepen fruitbomen), de mogelijkheid tot bosuitbreiding in N2000, de mogelijkheid binnen VLIF niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoelen. Investerings in aanleg van bos, houtkanten voor CO₂-vastlegging. Alles niet gekwantificeerd – maar duidelijk bijzonder weinig. Een echte doelstelling rond bossen ontbreekt, en zou moeten worden toegevoegd, met aangeven van welk doel als hectare bebossen wordt beoogt.
- **Broedvogels**. Akker- en weidevogels zijn in een slechte toestand, blijven achteruitgaan mede oiv van landbouw: een dramatische daling sommige soorten 30-50% tijdens het laatste decennium; de neergang van akker- en weidevogels komt bovenop 80% verdwijnen in de jaren 90. Het SP maakt geen afweging van de inspanning die met de middelen van de huidige toolbox worden ingezet, in vergelijking met de vorige periode. Er is geen manier om in te schatten of het huidige SP zal bijdragen aan het herstellen van de schade aan de populaties van akker- en weidevogels.

- Voor ‘**wilde bestuivers**’ staat er niets in het SP, vallen zelfs maatregelen voor hoogstammen weg. Vraag naar het toevoegen van maatregelen specifiek voor het behoud van wilde bestuivers, naast de acties rond honingbijen. Dit kan door het toevoegen van ER of AMKM en BO’s die specifiek ingericht worden als voedsel- en neststroken voor bestuivers.

VLIF en gekoppelde steun

- Het is moeilijk te begrijpen dat VLIF-steun zou worden ingezet voor het uitbreiden van de stalcapaciteit van bedrijven, en zo ook de druk op de omgeving verder wordt opgevoerd. Bedrijven die VLIF-steun krijgen voor wasinstallaties bij een verdubbeling van de capaciteit hebben daarna bv. 50% meer uitstoot. In het SP staat dit als 50% ‘vermeden’. Enkel effectieve verlagingen van emissies dragen bij aan het verbeteren van de huidige toestand voor bv. stikstof en fijn stof. Nieuwe stallen moeten bij aanleg voldoen aan de normen.
- Gekoppelde steun wordt hervormd naar inkomenssteun en nieuwe invulling van verduurzaamde veebedrijven. Het is echter onvoldoende duidelijk welke veranderingen van bedrijfsvoering nu juist gevraagd worden van veebedrijven, of dat het enkel gaat over het behouden van een status quo – met bv behoud van graslandareaal. Graag meer verduidelijking welke bijstellingen gevraagd/verwacht worden en welke de bijkomende omgevingsvoordelen zijn die dan de gekoppelde steun kunnen verantwoorden. Het is ook onduidelijk in hoeverre de huidige gekoppelde steun blijft doorlopen, en hoe bedrijven kunnen aangespoord worden voor een omschakeling als ze zonder omschakeling dezelfde premies blijven krijgen.

Passende beoordeling

De enige zekere manier om schade te voorkomen, en de functionele integriteit te garanderen voor aan N2000-gebieden is door het moduleren en strenger inzetten van een aantal conditionaliteiten. Alle andere instrumenten zijn vrijwillig, kunnen wel bijkomend worden ingezet maar blijven onzeker. In het geval van een passende beoordeling moeten deze garanties ‘absoluut’ worden geformuleerd, niet ten opzichte van het vorige GLB.

Het onderdeel van het SP met betrekking tot de passende beoordeling geeft een goede omschrijving van de problematiek, maar faalt in het formuleren van garanties voor het vermijden van schade. Kwantitatieve en kwalitatieve inschattingen brengen geen echte bijkomende zekerheden aan.

De conditionaliteiten moeten worden gemoduleerd (zie hogerop) voor specifieke implementatie in N2000-gebieden, om zo meer zekerheden te kunnen bieden van een generieke bescherming van habitat- en vogelrichtlijngebieden.

Vlaamse Overheid
Departement Landbouw en visserij

Vlaamse overheid

Afdeling Gebiedsontwikkeling,
omgevingsplanning en -projecten
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel
T 02 553 38 00
www.omgeving.vlaanderen.be

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	bijlagen
vragen naar/e-mail		GOP/BOD/MER/66	-
Jan Vermang		telefoonnummer	datum
jan.vermang@vlaanderen.be		02 553 38 00	Zie handtekening

Betreft: Advies discipline 'Bodem' inzake onderzoek van het ontwerp van Plan-MER PL0272 van het Vlaams
Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Geachte,

De afdeling Gebiedsontwikkeling, omgevingsplanning en -projecten van het departement Omgeving heeft uw adviesvraag met betrekking tot het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 goed ontvangen.

De afdeling formuleert volgend advies voor de discipline 'Bodem':

P 91: het areaal blijvend grasland wordt besproken ahv de gegevens beschikbaar i.k.v. het milieurapport Vlaanderen. Er wordt echter geargumenteed dat deze cijfers afwijken van de cijfers zoals bekomen uit de verzamelaanvraag. In het kader van het strategisch plan voor het GLB is het daarom nodig om eveneens de evaluatie op basis van de gegevens van de verzamelaanvraag weer te geven, bij voorkeur voor de periode 2005 tot heden. Dit is nodig om het effect van het aflopend GLB op het behoud van strategisch grasland te kunnen inschatten.

P93: *"Ongeveer 528.380 hectare heeft een zeer lage of verwaarloosbare potentiële erosiegevoeligheid (groen), 101.219 hectare heeft een lage tot medium potentiële erosiegevoeligheid (geel-oranje), 36.053 hectare is sterk erosiegevoelig (rood) en 8.510 hectare is zeer sterk erosiegevoelig (paars)."* Gelieve de bronvermelding voor de ha per erosieklasse toe te voegen.

P 93: “*De potentiële erosie [...] is de som van de gemodelleerde bewerkingserosie en watererosie.*” Dit klopt niet. De potentiële erosie is enkel de gemodelleerde watererosie.

P 93: “*Een erosiegevoelig gewas op een perceel met een lage bodemerosiegevoeligheid zal zeer weinig invloed hebben op de effectieve erosie.*” Dit klopt niet in de praktijk. De teelt van erosiegevoelige gewassen in West-Vlaanderen (prei en wortelen op ruggen, uien, etc) leiden ook op ‘lichtgroene percelen’ tot veel modderoverlast. De combinatie van erosiegevoelige gewassen, bodemverdichting en structuurbederf kunnen wel degelijk leiden tot erosie op percelen met beperkte helling.

P 93-94: paragraaf aangaande de bespreking van de relatieve evolutie van de oppervlakte cultuurgrond van de erosiegevoelige gewassen voor de periode 2007-2016 voor percelen uit verschillende bodemerosiegevoeligheidsklassen: Gelieve de bronvermelding toe te voegen.

P 94 - fig. 5-10: de legende horend bij de figuur is niet volledig.

P 94 – 95 en figuren 5-11 en 5-12: In de paragraaf over de bodemerosierisico-indicator en de figuren 5-11 en 5-12 ontbreekt de bronvermelding

P96: “*De voornaamste oorzaken van bodemverdichting zijn het frequent betreden van percelen met zware landbouwvoertuigen, intensieve bodembewerkingen, een tekort aan organische stof in de bodem en eenzijdige teeltrotaties. (MIRA Achtergronddocument 2010 Bodem).*” Gelieve ook “betreden bij ongunstige (te natte) omstandigheden” toe te voegen. Dit is telkens opnieuw een belangrijke oorzaak gebleken bij studies die de voorbije jaren gevoerd werden.

P 96: totale oppervlakte ruimtebeslag in 2013 en 2019: gelieve de bronvermelding toe te voegen.

P 131: mogelijke milieueffecten – discipline bodem bij 5.2.1.1 basisinkomenssteun voor duurzaamheid: er wordt een niet significant tot positief effect verwacht op erosie en bodemkwaliteit. Gelieve dit meer gedetailleerd te bespreken. Er is immers een groot verschil voor bodemerosie naargelang de gekozen maatregelen uit de pakketten. Dit blijkt o.m. uit de erosierisico-indicator waar voor mais op rode percelen de daling in erosierisico onvoldoende is, indien niet voor maatregelen met hogere effectiviteit wordt gekozen.

P 131: mogelijke milieueffecten – discipline klimaat bij 5.2.1.1: Uit Tabel 2.1 op p 15 blijkt dat voor de instandhouding van blijvend grasland een vergelijking wordt gemaakt met het referentiejaar 2018, waarbij een maximale daling van 5% ten opzichte van het referentiejaar is toegelaten. Doordat het referentiejaar in het voorliggende GLB verschilt ten opzichte van het referentiejaar van het aflopende GLB (nml 2015), heeft men te maken met een “shifting baseline”: per programma gaat men stelselmatig achteruit. Dit is nefast voor verschillende aspecten, waaronder klimaat en bodem. Het effect dient besproken te worden in het MER, minstens kwalitatief (vb op p174), bij voorkeur ook kwantitatief. Momenteel ontbreekt dit. Minstens de daling van het areaal blijvend grasland tussen 2015 en 2018 dient opgegeven te worden, en bijkomend de daling van het areaal blijvend grasland tussen 2015 en 2021.

Zelfde opmerking voor bodem en klimaat bij 5.2.1.2 en 5.2.1.3.

P 146-147: graag een nuance naar milieueffect door toepassing van niet-kerende bodembewerking met of zonder oogstresten of groenbedekker: het effect van niet-kerende bodembewerking op bodemerrosie zonder de aanwezigheid van resten van organisch materiaal is immers minder groot.

P 175: de ecoregeling bufferstroken is analoog aan de beheerovereenkomsten bufferstroken erosie uit het aflopend GLB. Graag een meer gedetailleerde afweging van de voor- en nadelen van de vervanging van de 5-jarige beheerovereenkomsten uit het vorig GLB door de éénjarige ecoregeling. Graag een inschatting of de nieuwe ecoregeling even goed opgepikt zal worden door de landbouwers en dus zal leiden tot een gelijkaardig milieueffect.

P 186-188 - Tabel 5-3:

- voor de maatregel 'van tijdelijk naar blijvend grasland' is de jaarlijkse oppervlakte erosie maatregelen 3.800 ha. Voor de totale looptijd staat er in de tabel 5.000 ha. Moet dit niet 19.000 ha zijn?
- Vermeden sedimentverlies:
  - het is onduidelijk hoe de cijfers voor het 'vermeden sedimentverlies' werden berekend. Is er een achtergronddocument met de concrete berekening van het 'vermeden sedimentverlies'?
  - Per type maatregel bekomt men vreemde waarden voor het 'vermeden sedimentverlies': voor teelttechnische maatregelen is het 'vermeden sedimentverlies' 0,7 ton/ha.j, voor bufferstroken 4,6 ton/ha.j en voor faunastroken 13 ton/ha.j. Deze cijfers lijken niet logisch en de effectiviteit wijkt af van wat de expertengroep erosie naar voren schoof tijdens de aanpassing van de randvoorwaarden erosie in 2015.
  - wat wordt bedoeld met 'vermeden sedimentverlies'? 'Sedimentverlies' is een veemde term. Men 'verliest' geen sediment. Wordt hier 'vermeden sedimentaanvoer naar de waterlopen' bedoeld? Of de afstroming ten gevolge van erosie waarvan dan een deel op het land en een deel in het watersysteem afgezet wordt? Uit het document van de ex-post-evaluatie lijkt 'vermeden sedimentverlies' iets tussenin te zijn, nml de hoeveelheid bodemmateriaal die het perceel niet verlaat. Gelieve een definitie toe te voegen.

P 190: *Voor het inschatten van het vermeden sedimentverlies werd gesteund op de aanpak in de ex-post-evaluatie van PDPO II, gezien deze voor PDPO III niet berekend werd.* Deze berekeningen zijn evenwel gebaseerd op zeer ruwe, weinig onderbouwde tot soms zelfs verkeerde aannames:

- Er wordt aan 3 erosiegevoeligheidsklassen zeer hoog, hoog en matig een bodemverlieswaarde toegekend, respectievelijk 30, 12 en 5 ton/ha/jaar. Vervolgens wordt hier een gemiddelde van berekend (nl. 15,7 ton/ha/jaar) en vermenigvuldigt men dat met de totale oppervlakte percelen in de 3 klassen. Er wordt geen rekening gehouden met het feit dat dit over potentiële erosie gaat en dat de oppervlakten niet gelijk verdeeld zijn over die 3 klassen.
- Voor elk type maatregelen werkt men met een reductiepercentage, maar er wordt niet onderbouwd waarop deze waarden gebaseerd zijn.

- Voor 'bedekkende maatregelen' wordt de oppervlakte van de maatregelen genomen om de reductie te berekenen; voor 'bufferende maatregelen' wordt de oppervlakte van de maatregelen gekoppeld aan een grotere oppervlakte. Hoe dit juist gebeurt, is niet echt duidelijk.

P 190: Er wordt dan een totaal vermeden sedimentverlies van 716.402 ton berekend over de gehele planperiode. Het gaat om sedimentverlies gerelateerd aan vrijwillige maatregelen; het sedimentverlies gerelateerd aan de conditionaliteit zit hierin niet vervat. In ex-post-evaluatie wordt als theoretisch maximum 10.578.629 ton genomen over de hele periode en spreekt men van een reductie van 678.593 ton of 6,4% van de theoretische waarde.

Met vriendelijke groeten,

Jan Vermang
Beleidsmedewerker Bodem
Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten

Bij deze een opiniestuk met op het einde concrete vragen aan het Departement Landbouw en Visserij. Daarnaast ook een petitie die dezelfde vragen ondertekend.

- <https://www.eatmosphere.be/post/over-boerenbedrog-en-gezond-boerenverstand>
  - <https://www.knack.be/nieuws/belgie/voedsel-geeft-vorm-aan-alles-rondom-ons-dus-de-overheid-moet-inzetten-op-een-beter-systeem/article-opinion-1841021.html>
  - <https://vilt.be/nl/nieuws/overheid-moet-inzetten-op-een-beter-voedselsysteem>
- <https://www.eatmosphere.be/petition>
  - Momenteel getekend door 302 personen

Concrete vraag:

“hoe gaan jullie eerlijke prijzen, een solide Korte Keten beleid, een gezonde voedselomgeving en minimale impact op ons milieu verzekeren”?

Alvast bedankt voor jullie concrete terugkoppeling. In naam van vele bezorgde voedselactoren (boeren, burgers, onderzoeksinstellingen, lokale besturen, ...)

Mvgroenten

Steven

ps: reacties op het opiniestuk zijn ook welkom

--

Minimal Waste, Maximum Taste

CULINARY INNOVATOR GAULT&MILLAU - SUSTAINABILITY AWARD 2018

Our book Meer dan de rest available through our website

Our calendar available through our website

instagram: Eatmosphere_

instagram: mary_pop_in

Press: [eatmosphere.be/press](https://www.eatmosphere.be/press)

[eatmosphere.be](https://www.eatmosphere.be)

[facebook.com/EatmosphereBxl](https://www.facebook.com/EatmosphereBxl)

[marypop-in.be](https://www.marypop-in.be)

[facebook.com/marypopinrestaurant](https://www.facebook.com/marypopinrestaurant)

Beste,

Ik vind het erg jammer dat het accent opnieuw ligt op de intensieve teelthouders / boerderijen in hoofdberoep.

Ikzelf ben niet afkomstig van een boerderij en moet dus alles zelf opbouwen. Om de aankoopkost van de boerderij te betalen, dien ik te werken (de boerderij heeft onvoldoende afzet om te leven en de lening te betalen).

Mijn oordeel is dat er in de opmaak een discriminatieve factor aanwezig is waaruit 'boerenkinderen' worden voorgedragen. Als je interesse en passie hebt, maar niet de afkomst, is het gewoon heel erg moeilijk (nu) en wordt het (zo te lezen uit de documenten) nog moeilijker naar de toekomst.

Ik dacht dat de insteek duurzaamheid, korte keten, lokaal,.. zijn. En met dit voorstel ga je hier juist NIET mee mee. Korte keten en lokaal kunnen en moeten ook kleinschalig, wil je dit met eerbied voor de natuur doen.

We hebben op onze dienst volgende opmerking ontvangen:
*Niettegenstaande het feit dat er goede zaken in staan, mis ik toch wel een
multidimensionale benadering of matrix.
Een gebrek aan dergelijke matrix gaat leiden tot niet voorziene situaties.*

Zie mail hieronder. In hoeverre dit als bezwaar aanzien wordt laat ik aan jullie over.

Vriendelijke groeten,

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Franky Lefebre <franky.lefebvre@skynet.be>

Verzonden: zondag 20 februari 2022 22:28

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>; Franky Lefebre <franky.lefebvre@skynet.be>

Onderwerp: Publieke inspraak OO plan-MER PL0-272 GLB

Beste beslissers nieuw GLB,

Ik ben een vlasser die percelen land huurt in seizoenpacht in Vlaanderen. Een vlasser heeft machines om de oogst uit te voeren op het veld, loodsen om de rollen strovlas te stockeren en heeft een vlaswingelinstallatie om de bast van de vlasvezel te verwijderen tot zuivere vezels. Vlas moet men minimum 6 jaar wachten om terug te keren op hetzelfde land, anders wilt het vlas niet goed groeien op het veld. Daarom moet een vlasser ieder jaar opnieuw nieuwe percelen zoeken om te zaaien. Ook het teeltrisico ligt bij de vlasser, waarbij de landbouwer zijn land voor de periode van de teelt (vanaf maart tot eind augustus) ter beschikking stelt aan een vooraf vastgelegde prijs. Risico's van langdurige droogte en natte waardoor de opbrengst zwaar kan tegenvallen, zijn ten laste van de vlasser.

Het is zo dat (veel)vlassers gekozen hebben om hun toeslagrechten in het huidige systeem te comprimeren naar minder dan 15 ha, omdat men dan een vrijstelling had van gewasrotatie. Een vlasser kan door zijn verwerkingsinstallatie geen mais of tarwe verwerken. Men heeft hiervoor vlas nodig. Vandaar dan ook de keuze om te kiezen voor de vrijstelling van gewasrotatie. Bijgevolg, door de compressie van de toeslagrechten, hebben deze rechten ook een hoge waarde.

Nu lees ik in het ontwerp voor het nieuwe GLB (2023-2027), dat de bedoeling van het nieuw GLB is, dat de natuur en biodiversiteit belangrijk zijn hierin. Vlas is een teelt dat een laagstikstofhoudend gewas is. Zo wordt de bemesting van kunstmeststoffen Stikstofnitraat beperkt tot max 80 eenheden in de polders, elders nog minder terwijl tarwe en mais de dubbele hoeveelheid vraagt en graszaad het driedubbele aan stikstofnitraat. Daarom beantwoordt vlas zeker tot een klimaatvriendelijke teelt met weinige phytobehandelingen. Helaas merk ik op, dat in de voorstellen van het nieuw Vlaams GLB, voor de vlassers weinig positieve antwoorden en bevindingen waargenomen worden. Men spreekt van een sterke vermindering door interne convergentie tot maximum 1500€ per ha in 2026, alsook een aftopping van het totaal tussen 60000€-100000€. Vlassers hebben over het algemeen enkele honderden hectares land dat ze huren in seizoenpacht waarbij de teeltrisico's bij de vlassers liggen en daardoor vind ik het dan ook noodzakelijk dat er hier enige steun tegenover staat in de vorm van directe steun. Dit wordt nu onderuitgehaald door die interne convergentie naar 1500 € per ha in 2026. Voorbeeld : vlasser heeft 400 ha vlas in seizoenpacht en ontving daarvoor heden ong. 125000€ op 14 ha (door compressie). Zoals de voorstellen nu eruitzien, zou de waarde dalen in jaar 2026 van de directe steun naar 14 ha x 1500€= 22000€. Dit is een verschil van 103000€ ! En dit terwijl de vlasser het teeltrisico neemt voor 400 ha en vlas een risicovolleteelt is met weinig stikstofbehoefte. Dit lijkt wat contradictorisch met de geest van het nieuwe GLB. Vlassers worden op deze manier (grotendeels) uitgesloten van directe steun en kunnen ook geen brede weersverzekering met een gedeeltelijke terugbetaling van de Vlaamse Overheid bekomen, wegens geen mogelijkheid van aangifte op 31/05.

Zoals de voorstellen er nu voorliggen, zou ik een wijziging vragen voor onze sector met een uitzonderingsmaatregel voor vlassers oftewel dat de interne convergentie afgezwakt wordt, waardoor de vlassers meer directe steun overhouden. Zoals de voorstellen nu voorliggen, is dit te drastisch...

had graag ik jullie op waarde van de Bornebeek gewezen in West Vlaanderen (één van de mooiste beken van de provincie). De Bornebeek vertrekt en eindigt in het Habitatrichtlijngebied (BE2500004; SBZ 'Bossen, heiden en valleiengebieden van Zandig Vlaanderen, Westelijk deel), nl bron in deelgebied Bulskampveld en laatste deel in deelgebied Leiemeersen (Vallei van de Zuidleie). Deze beek vormt een belangrijke ecologische verbinding tussen de deelgebieden en licht in zijn geheel in het landschapspark Bulskampveld. Bovendien is de zone rond de beek NIET ingekleurd als herbevestigd agrarisch gebied maar wel als zone waar de fauna zeer belangrijk is.

Beheerovereenkomsten tegen de beek zouden van goudwaarde zijn. Zo hoeft er geen land van landbouwers afgenomen te worden en zo wordt de landbouwsector actief betrokken... Bovendien worden ze dan ook vergoed voor de inspanning die ze leveren op hun velden.

In het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan staat de Bornebeek vermeld als natuurverbindingsgebied. In de gemeentelijke structuurplannen is de Bornebeek naar voren geschoven als lineair structurerend element. In de ambtelijke AGNAS-visie staat de vallei van de Bornebeek aangeduid als 'behoud en versterking van uitgesproken natuurwaarden in valleien met herstel van het natuurlijk watersysteem' met als hoofdfunctie natuur.

In het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan zijn de valleizones buiten VEN of SBZ-H aangeduid als natuurverbindingsgebied (valleien Bornebeek en Merlebeek). In deze gebieden moet de natuurverbindingsfunctie worden versterkt door: (1) het behoud en herstel van kleine natuurgebieden en landschapselementen; (2) het nastreven van een natuurlijke loop; de meandering wordt maximaal toegelaten, behouden en indien mogelijk hersteld; (3) het zoveel mogelijk opheffen van barrières die de biodiversiteit van de waterloop verstoren; (4) het vrijwaren van bebouwing; (5) het waterbergend vermogen van rivier- en beekvalleien zoveel mogelijk te behouden en te versterken (er moet worden gestreefd naar een zo groot mogelijk herstel van de winterbedding als overstromingsgebied).

Hopelijk kunnen jullie met deze input aan de slag. Samenwerking tussen natuur en landbouw is nodig om tot iets moois te kunnen komen.

Openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

Het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023 – 2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. De wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115. De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. en de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Voor het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) uitgevoerd worden. Daarin worden de effecten van het ontwerp GLB Strategisch Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 wordt een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd in overeenstemming met artikel 4.2.11 van het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM). U vindt het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 vanaf 14 januari 2022 op de website van het Departement Landbouw en Visserij: www.vlaanderen.be/landbouw/GLB-plan-MER. U kan dit ook inkijken op uw gemeentehuis of stadhuis.

Tot en met 14 maart 2022 kunt u uw opmerkingen bezorgen aan uw gemeente- of stadsbestuur of aan de initiatiefnemers op onderstaand adres of e-mailadres.

Departement Landbouw en Visserij - Secretariaat-generaal
Plan-MER PL0272 – GLB
Koning Albert II-laan 35 bus 40, 1030 Brussel
departement@lw.vlaanderen.be

Voor meer informatie over milieueffectrapportage kunt u surfen naar omgeving.vlaanderen.be/milieueffectrapportage of bellen naar het gratis nummer 1700.

105	2022_CBS_01548	Openbaar onderzoek in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027, sluiten openbaar onderzoek - Beslissing

---

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer Christoph D'Haese, burgemeester; de heer Karim Van Overmeire, schepenen; de heer Matthias De Ridder, schepenen; de heer Jean Jacques De Gucht, schepenen; mevrouw Caroline De Meerleer, schepenen; mevrouw Sarah Smeyers, schepenen; mevrouw Katrien Beulens, schepenen; de heer Wim Leerman, algemeen directeur

Verontschuldigd:

mevrouw Caroline Verdoodt, schepenen

Wetgeving

Regelgeving: bevoegdheid

Artikel 56 van het decreet lokaal bestuur somt de bevoegdheden van het college van burgemeester en schepenen op.

Juridische grondslag

De bepalingen van het Decreet over het lokaal bestuur

Beschrijving

Feiten en context

Het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023 – 2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. De wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115. De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. en de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen

Het Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2023 – 2027 (Verordening (EU) 2021/2115).

Vóór het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-

milieueffectrapportage (plan-MER) worden uitgevoerd.
Daarin worden de effecten van het ontwerp Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.
Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart werd een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd (artikel 4.2.11 van het DABM).
Stad Aalst diende mee in te staan voor het openbaar onderzoek en het verzamelen van opmerkingen op dit dossier.
Tijdens de looptijd van het openbaar onderzoek werden geen bezwaren of opmerkingen ontvangen.

Besluit

Het college van burgemeester en schepenen beslist:

Artikel 1

Het openbaar onderzoek in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027 te sluiten.

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,
Namens het college van burgemeester en schepenen

Handtekening(en)

 Elektronisch ondertekend op 22/03/2022 door
Wim Leerman, Algemeen directeur

 Elektronisch ondertekend op 22/03/2022 door
Christoph Eddy D'Haese, Burgemeester

**PROVINCIE VLAAMS-BRABANT
STAD AARSCHOT**

OPENBAAR ONDERZOEK

Betreft : Openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

Het dossier, met alle nuttige inlichtingen aangaande hoger vermeld onderwerp, lag ter inzage op het stadhuis, dienst leefmilieu:

Alle werkdagen van **vrijdag 14 januari 2022** tot en met **maandag 14 maart 2022** tijdens de openingsuren:

Maandag 9u00 tot 12u00 en 13u00 tot 19u30

Dinsdag en donderdag 9u00 tot 12u00

Woensdag en vrijdag 9u00 tot 12u00 en 13u00 tot 16u00

Aanplakkingsdatum van de ter inzage legging:

14 januari 2022

Aanvangsdatum van de ter inzage legging:

14 januari 2022

Afsluitdatum van de ter inzage legging:

14 maart 2022

Het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023 – 2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. De wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115. De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. en de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Voor het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) uitgevoerd worden. Daarin worden de effecten van het ontwerp GLB Strategisch Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 wordt een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd in overeenstemming met artikel 4.2.11 van het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM). U vindt het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 vanaf 14 januari 2022 op de website van het Departement Landbouw en Visserij: www.vlaanderen.be/landbouw/GLB-plan-MER. U kan dit ook inkijken op uw gemeentehuis of stadhuis.

Tot en met 14 maart 2022 kunt u uw opmerkingen bezorgen aan uw gemeente of stadsbestuur of aan de initiatiefnemers op onderstaand adres of e-mailadres.

Departement Landbouw en Visserij - Secretariaat-generaal

Plan-MER PL0272 – GLB

Koning Albert II-laan 35 bus 40, 1030 Brussel

departement@lv.vlaanderen.be

Voor meer informatie over milieueffectrapportage kunt u surfen naar omgevingvlaanderen.be/milieueffectrapportage of bellen naar het gratis nummer 1700.

GETUIGSCHRIFT VAN BEKENDMAKING

Het College van Burgemeester en Schepenen,

Bevestigt dat het bericht van openbaar onderzoek betreffende voormeld dossier naar de eis der voorschriften, op de gewone wijze afgekondigd en op de voorgeschreven plaatsen aangeplakt werd, op de hoger aangeduide datum en gedurende tenminste 60 dagen, tot sluiting van het openbaar onderzoek aangeplakt gebleven is.

Ten blijke waarvan wij dit bewijs hebben afgeleverd.

Te Aarschot op 15 MRT 2022

In opdracht van de burgemeester,
Schepenen van Landbouw,

Gerry VRANKEN

**PROVINCIE VLAAMS-BRABANT
STAD AARSCHOT**

OPENBAAR ONDERZOEK

Betreft : Openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

Het dossier, met alle nuttige inlichtingen aangaande hoger vermeld onderwerp, lag ter inzage op het stadhuis, dienst leefmilieu:

Alle werkdagen van **vrijdag 14 januari 2022** tot en met **maandag 14 maart 2022** tijdens de openingsuren:

Maandag 9u00 tot 12u00 en 13u00 tot 19u30

Dinsdag en donderdag 9u00 tot 12u00

Woensdag en vrijdag 9u00 tot 12u00 en 13u00 tot 16u00

Aanplakkingsdatum van de ter inzage legging:

14 januari 2022

Aanvangsdatum van de ter inzage legging:

14 januari 2022

Afsluitdatum van de ter inzage legging:

14 maart 2022

Het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023 – 2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. De wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115. De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. en de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Voor het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieu-effectrapportage (plan-MER) uitgevoerd worden. Daarin worden de effecten van het ontwerp GLB Strategisch Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 wordt een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd in overeenstemming met artikel 4.2.11 van het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM). U vindt het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 vanaf 14 januari 2022 op de website van het Departement Landbouw en Visserij: www.vlaanderen.be/landbouw/GLB-plan-MER. U kan dit ook inkijken op uw gemeentehuis of stadhuis.

Tot en met 14 maart 2022 kunt u uw opmerkingen bezorgen aan uw gemeente of stadsbestuur of aan de initiatiefnemers op onderstaand adres of e-mailadres.

Departement Landbouw en Visserij - Secretariaat-generaal

Plan-MER PL0272 – GLB

Koning Albert II-laan 35 bus 40, 1030 Brussel

departement@lv.vlaanderen.be

Voor meer informatie over milieueffectrapportage kunt u surfen naar omgevingvlaanderen.be/milieueffectrapportage of bellen naar het gratis nummer 170

PROCES-VERBAAL VAN SLUITING

De Burgemeester,

Verklaart op hoger aangeduide datum en uur te zijn overgegaan tot sluiting van het openbaar onderzoek betreffende voormeld dossier.

Na te hebben vastgesteld:

dat de vereiste ruchtbaarheid aan bedoeld dossier gegeven werd door de aanplakking, op de voorgeschreven plaatsen, van het bericht van openbaar onderzoek en van ter inzage legging van het dossier;

dat het openbaar onderzoek geopend is en dat de sluiting ervan vastgesteld is op de hiervoor vermelde data en tenminste 60 dagen geduurd heeft.

Na gewacht te hebben tot 19u30 hebben wij dit proces-verbaal gesloten en bevestigen wij dat voldaan werd aan de eisen van ruchtbaarheid.

Te Aarschot op 15 MRT 2022

In opdracht van de burgemeester,
Schepen van Landbouw,

Getty VRANKEN

**PROVINCIE VLAAMS-BRABANT
STAD AARSCHOT**

OPENBAAR ONDERZOEK

Betreft : Openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

Het dossier, met alle nuttige inlichtingen aangaande hoger vermeld onderwerp, lag ter inzage op het stadhuis, dienst leefmilieu:

Alle werkdagen van **vrijdag 14 januari 2022** tot en met **maandag 14 maart 2022** tijdens de openingsuren:

Maandag 9u00 tot 12u00 en 13u00 tot 19u30

Dinsdag en donderdag 9u00 tot 12u00

Woensdag en vrijdag 9u00 tot 12u00 en 13u00 tot 16u00

Aanplakkingsdatum van de ter inzage legging:

14 januari 2022

Aanvangsdatum van de ter inzage legging:

14 januari 2022

Afsluitdatum van de ter inzage legging:

14 maart 2022

Het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023 – 2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. De wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115. De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. en de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Voor het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) uitgevoerd worden. Daarin worden de effecten van het ontwerp GLB Strategisch Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 wordt een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd in overeenstemming met artikel 4.2.11 van het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM). U vindt het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 vanaf 14 januari 2022 op de website van het Departement Landbouw en Visserij: www.vlaanderen.be/landbouw/GLB-plan-MER. U kan dit ook inkijken op uw gemeentehuis of stadhuis.

Tot en met 14 maart 2022 kunt u uw opmerkingen bezorgen aan uw gemeente of stadsbestuur of aan de initiatiefnemers op onderstaand adres of e-mailadres.

Departement Landbouw en Visserij - Secretariaat-generaal
Plan-MER PL0272 – GLB

Koning Albert II-laan 35 bus 40, 1030 Brussel
departement@lv.vlaanderen.be

Voor meer informatie over milieueffectrapportage kunt u surfen naar omgevingvlaanderen.be/milieueffectrapportage of bellen naar het gratis nummer 1700.

GETUIGSCHRIFT VAN BEKENDMAKING

Het College van Burgemeester en Schepenen,

Bevestigt dat het bericht van openbaar onderzoek betreffende voormeld dossier naar de eis der voorschriften, op de gewone wijze afgekondigd en op de voorgeschreven plaatsen aangeplakt werd, op de hoger aangeduide datum en gedurende tenminste 60 dagen, tot sluiting van het openbaar onderzoek aangeplakt gebleven is.

Ten blijke waarvan wij dit bewijs hebben afgeleverd.

Te Aarschot op 15 MRT 2022

In opdracht van de burgemeester,
Schepenen van Landbouw,

Gerry VRANKEN

**PROVINCIE VLAAMS-BRABANT
STAD AARSCHOT**

OPENBAAR ONDERZOEK

Betreft : Openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

Het dossier, met alle nuttige inlichtingen aangaande hoger vermeld onderwerp, lag ter inzage op het stadhuis, dienst leefmilieu:

Alle werkdagen van **vrijdag 14 januari 2022** tot en met **maandag 14 maart 2022** tijdens de openingsuren:

Maandag 9u00 tot 12u00 en 13u00 tot 19u30

Dinsdag en donderdag 9u00 tot 12u00

Woensdag en vrijdag 9u00 tot 12u00 en 13u00 tot 16u00

Aanplakkingsdatum van de ter inzage legging:

14 januari 2022

Aanvangsdatum van de ter inzage legging:

14 januari 2022

Afsluitdatum van de ter inzage legging:

14 maart 2022

Het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023 – 2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. De wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115. De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. en de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Voor het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieu-effectrapportage (plan-MER) uitgevoerd worden. Daarin worden de effecten van het ontwerp GLB Strategisch Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 wordt een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd in overeenstemming met artikel 4.2.11 van het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM). U vindt het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 vanaf 14 januari 2022 op de website van het Departement Landbouw en Visserij: www.vlaanderen.be/landbouw/GLB-plan-MER. U kan dit ook inkijken op uw gemeentehuis of stadhuis.

Tot en met 14 maart 2022 kunt u uw opmerkingen bezorgen aan uw gemeente of stadsbestuur of aan de initiatiefnemers op onderstaand adres of e-mailadres.

Departement Landbouw en Visserij - Secretariaat-generaal

Plan-MER PL0272 – GLB

Koning Albert II-laan 35 bus 40, 1030 Brussel

departement@lv.vlaanderen.be

Voor meer informatie over milieueffectrapportage kunt u surfen naar omgevingvlaanderen.be/milieueffectrapportage of bellen naar het gratis nummer 170

PROCES-VERBAAL VAN SLUITING

De Burgemeester,

Verklaart op hoger aangeduide datum en uur te zijn overgegaan tot sluiting van het openbaar onderzoek betreffende voormeld dossier.

Na te hebben vastgesteld:

dat de vereiste ruchtbaarheid aan bedoeld dossier gegeven werd door de aanplakking, op de voorgeschreven plaatsen, van het bericht van openbaar onderzoek en van ter inzage legging van het dossier;

dat het openbaar onderzoek geopend is en dat de sluiting ervan vastgesteld is op de hiervoor vermelde data en tenminste 60 dagen geduurd heeft.

Na gewacht te hebben tot 19u30 hebben wij dit proces-verbaal gesloten en bevestigen wij dat voldaan werd aan de eisen van ruchtbaarheid.

Te Aarschot op 15 MRT 2022

In opdracht van de burgemeester,
Schepen van Landbouw,

Getty VRANKEN

Van: Caroline Drieghe <Caroline.Drieghe@aartselaar.be>
Verzonden: maandag 14 maart 2022 11:19
Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>
Onderwerp: 'Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB'

Beste

Er zijn geen opmerkingen of bezwaren betreffende het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027.

Met vriendelijke groeten

Caroline Drieghe
Dienst Omgeving

Gemeente Aartselaar
Baron van Ertbornstraat 1
2630 Aartselaar
03 870 16 20
www.aartselaar.be

VLAAMSE OVERHEID - DEPARTEMENT LANDBOUW EN VISSERIJ : GEMEENTE AARTSELAAR

**PROCES-VERBAAL VAN SLUITING OPENBAAR ONDERZOEK M.B.T. HET ONTWERP PLAN-MER EN HET
ONTWERP VAN HET VLAAMS GLB STRATEGISCH PLAN VOOR HET GEMEENSCHAPPELIJK
LANDBOUWBELEID 2023 - 2027**

ONDERZOEKSPERIODE : 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022

Het College van burgemeester en schepenen bracht ter kennis aan de bevolking het ontwerp van het plan-mer en het ontwerp van het Vlaams gemeenschappelijk landbouwbeleid strategisch plan 2023-2027

Het ontwerp plan was te raadplegen op de website van de gemeente www.aartselaar.be en was ter plaatse te raadplegen (na telefonische afspraak) in het gemeentehuis, Baron van Ertbornstraat 1, 2630 Aartselaar
(conform art. 9 en 10 van het plan-MER besluit van 12 oktober 2007)

Het ontwerpplan werd in opdracht aangeplakt conform de opgelegde richtlijnen

Er werden geen bezwaarschriften ingediend.

Aartselaar, 11 april 2022

NAMENS HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN:

Op bevel:

De algemeen directeur,

Peter Van Mechelen

De burgemeester,

Sophie De Wit

Onderwerp: Adviesvraag in kader van een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN.

ZITTING VAN 16 FEBRUARI 2022

Aanwezig: Marc Penxten, burgemeester; Cindy Vandormael, Ingrid Loix, Patrick Martens, Frank Vroonen en Pierrette Putzeys, schepenen; Pascal Giesen, algemeen directeur;

Het college van burgemeester en schepenen

Gelet op het schrijven van 14 januari 2022 dat we ontvingen van het Departement Landbouw & Visserij waarin ze ons verzoeken advies te verlenen m.b.t het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027. Gelet op het feit dat de nodige documenten beschikbaar op de website van het Departement Landbouw en Visserij, met name op de pagina www.vlaanderen.be/landbouw/GLB-plan-MER.

Besluit.

Artikel 1: Het college van burgemeester en schepenen wenst geen advies te verlenen over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Namens het college van burgemeester en schepenen

De algemeen directeur
(get.) Pascal Giesen

De burgemeester
(get.) Marc Penxten

Voor eensluidend afschrift

De algemeen directeur
Pascal Giesen

De burgemeester
Marc Penxten

PROCES-VERBAAL VAN SLUITING OPENBAAR ONDERZOEK

Het dossier in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027 heeft van **14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022** ter inzage gelegen voor het publiek. Er werd de nodige richtbaarheid gegeven aan dit openbaar onderzoek door dit kenbaar te maken op de gemeentelijke website en via de aanplakplaats van de gemeente gedurende de periode van het openbaar onderzoek.

Er werden **geen** schriftelijke opmerkingen of bezwaren ingediend

Het openbaar onderzoek wordt bij deze gesloten en een proces-verbaal van sluiting wordt hierbij opgesteld.

Alken, 25 maart 2022

Voor het college van burgemeester en schepenen

Algemeen directeur

Burgemeester

Openbaar onderzoek georganiseerd door de Vlaamse overheid over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch Programma Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur 2021 – 2027 - proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 werd een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch Programma Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur 2021 – 2027 georganiseerd (artikel 4.2.11 van het DABM).

Bij de gemeente Anzegem werden hierover geen opmerkingen ingediend.

Namens het college van burgemeester en schepenen.

Sonja Nuyttens
Algemeen directeur

Gino Devogelaere
Burgemeester

Openbaar onderzoek georganiseerd door de Vlaamse overheid over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan 2023 – 2027 - proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 werd een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd (artikel 4.2.11 van het DABM). Bij de gemeente Anzegem werden hierover geen opmerkingen ingediend.

Namens het college van burgemeester en schepenen.

Sonja Nuyttens
Algemeen directeur

Gino Devogelaere
Burgemeester

Van: Chris Schoonbaert <c.schoonbaert@ardooie.be>

Verzonden: woensdag 23 maart 2022 14:06

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

CC: Dominiek Pillaert <d.pillaert@ardooie.be>

Onderwerp: Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB'

Beste,

Er zijn geen opmerkingen op het plan-MER ingediend bij de gemeente Ardoorie.

Vriendelijke groeten,

Chris Schoonbaert

Gemeentebestuur Ardoorie

milieu@ardooie.be

T 051 74 03 64

Van: Hilde Verheyden <hilde.verheyden@bekkevoort.be>

Verzonden: woensdag 13 april 2022 9:06

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd (artikel 4.2.11 van het DABM).

Beste,

Er zijn tijdens het openbaar onderzoek bij het college van burgemeester geen bezwaren en/of opmerkingen ingediend.

Met vriendelijke groeten,

Hilde Verheyden

Deskundige Milieu/RO

Omgevingsambtenaar

@BEN-gebouw | Eugeen Coolsstraat 17B | 3460 Bekkevoort | t 013 46 05 60

HILDE.VERHEYDEN@BEKKEVOORT.BE | www.Bekkevoort.Be

Provincie	Arrondissement	Gemeente
Oost-Vlaanderen	Dendermonde	Berlare

Uittreksel uit de notulen van het college van burgemeester en schepenen

in zitting van 2 februari 2022

Aanwezig:

Katja Gabriëls, burgemeester;
Steven Vandersnickt, Carine Meyers, Urbain Van Boven, schepenen;
Gunther Cooreman, schepen van rechtswege;
Bob Pieters, adjunct algemeen directeur

Verontschuldigd:

An Van Driessche, schepen;
Hilde Van der Jeugt, algemeen directeur

Afwezig:

Adviesvraag- inspraakprocedure kennisgeving en ontwerp-Milieueffectenrapportering (MER) voor het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid strategisch plan 2023-2027

Feiten

In uitvoering van het Europees Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) moet elke lidstaat een GLB-strategisch plan opmaken. Vlaanderen dient een afzonderlijk GLB SP in, dit is een plan dat voornamelijk inzet op stimulerende maatregelen (interventies). Het GLB-SP is dus te beschouwen als een subsidieprogramma of een financieel plan.

De Vlaamse invulling van het GLB 2023-2027 vormt een stimulerend en ondersteunend onderdeel van

het Vlaamse landbouwbeleid.

Het Vlaamse GLB 2023-2027 wordt opgehangen aan 7 krachtlijnen waarbij innovatie – samenwerking – focus op de actieve landbouwer cruciale rode draden in het verhaal vormen. Deze krachtlijnen zijn:

1. Innovatie en kennisdeling versnellen als hefboom voor competitiviteit en het anticiperen op maatschappelijke en ecologische uitdagingen.
2. Ondernemerschap en vakmanschap stimuleren voor een dynamische, weerbaardere en duurzame land- en tuinbouwsector in samenhang met haar natuurlijke omgeving en de maatschappelijke context.

3. Verduurzamen van het inkomen van de land- en tuinbouwer om zo een leefbaar inkomen te waarborgen en de bedrijfsontwikkeling in een snel veranderende omgeving te stimuleren.
4. Aandeel aan instromers in de land- en tuinbouwsector verhogen met aandacht voor een kwalitatieve en haalbare opstart.
5. Een klimaatslimme duurzame land- en tuinbouw intensiveren.
6. Aandacht en zorg voor natuurlijke hulpbronnen, biodiversiteit en landschappen.
7. De open ruimte en het lokaal economische en maatschappelijk weefsel in de echte plattelandsgebieden versterken.

Algemeen staan in het GLB verschillende maatregelen centraal voor een duurzame landbouw die verweven zitten in de nieuwe groene architectuur met als sleutelementen:

- De conditionaliteit waarbij de uitbetaling van financiële steun gekoppeld wordt aan de naleving van beheerseisen en normen voor een goede landbouw- en milieueconditie van grond, wat onder andere moet bijdragen tot een betere handhaving van bepaalde milieuvoorschriften.
- De ecoregelingen waarbij in jaarlijkse steun voorzien wordt voor landbouwers die zich ertoe engageren om op subsidiabele arealen maatregelen toe te passen die gunstig zijn voor klimaat en milieu en die verder gaan dan de verplichtingen in de conditionaliteit.
- De agromilieu- en klimaatverbintenissen waarbij in betalingen voorzien wordt voor meerjarige verbintenissen die verder gaan dan de conditionaliteit en die tegemoetkomen aan specifieke milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen.
- Andere maatregelen (zoals niet-productieve en productieve investeringen, opleiding en advies...) die als hoofddoel bijdragen tot klimaat, biodiversiteit en zorg voor de natuurlijke hulpbronnen.

Bijlage: Samenvatting opgenomen interventies in het GLB- SP

1 Strategisch MER- ontwerprapport

2 Strategische MER- samenvatting

3 Richtlijnen plan MER GLB

4 GLB strategisch plan- Deel 1

5 GLB strategisch plan- Deel 2

Juridisch kader en bevoegdheid

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 10/12/2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage.

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 12/10/2007 betreffende de milieueffectenrapportage over plannen en programma's.

Gelet op art. 56 van het decreet lokaal bestuur van 22/12/2017, betreffende de bevoegdheden van het college van burgemeester en schepenen.

Gemotiveerd voorstel

De belangen van de gemeente worden niet geschaad door de opmaak van dit GLB-SP en er kan een gunstig advies gegeven worden.

Meer nog, een aantal van deze maatregelen die in dit plan opgenomen worden zijn ook nuttig voor de Berlaarse landbouwers om een beroep op te kunnen doen. Deze subsidies passen binnen het burgemeestersconvenant en de voorgestelde maatregelen van de bouwmeesterscan. Daar stellen ze voor om de landbouw binnen de contouren van het waterwingebied te verduurzamen, door het stimuleren van biologische landbouw, agroforestry, CSA of natte vormen van landbouw zoals paludicultuur.

Een paar zeer interessante zijn:

- Ecoregeling Behoud meerjarig grasland en ecologisch beheerd grasland
  - Is gericht op het langer aanhouden van percelen blijvend grasland van minstens 10 jaar en geen omzetting van andere percelen blijvend grasland naar bouwland.
    - Vrij veel permanente graslanden binnen Berlare, extensief beheer kan de biodiversiteit sterk verhogen.
- Beheerovereenkomsten voor het bufferen van kwetsbare natuur of natuurlijke elementen of het creëren van ecologische verbindingen
  - Soorten gebonden aan het landbouwecosysteem hebben het zeer moeilijk om te overleven. Permanente natuurlijke structuren zoals houtige landschapelementen, waterlopen, graften, taluds, ... zijn dragers van de biodiversiteit in gebieden waar landbouw wordt bedreven.
    - Verhoging van de biodiversiteit en ecologische verbinding tussen natuurgebieden, extra motivatie voor aanplant.
- Beheerovereenkomsten voor het onderhoud van houtige kleine landschapelementen

- Binnen deze interventie zullen meerdere robuuste maatregelen uitgewerkt worden waarin gefocust wordt op het gepast beheer van houtige kleine landschapselementen.
  - Verder uitwerken of verhogen subsidie KLE, stimulans voor extra aanplant.
- Beheerovereenkomsten ter bescherming van fauna en flora gebonden aan landbouw-activiteiten
  - Maatregelen die bijdragen aan het behoud en het verbeteren van het leefgebied van specifieke soorten. Het gaat daarbij zowel om flora (waardevolle soortenrijke graslanden) als fauna (akkervogels, weidevogels, of specifieke soorten zoals grauwe kiekendief, hamster en of andere soorten).
    - Verdere ondersteuning en uitbouw van het weidevogelproject Aubroek
- VLIF: Niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoelen
  - Actieve land- en tuinbouwers worden aangemoedigd om niet-productieve investeringen uit te voeren voor de verwezenlijking van doelstellingen inzake het verhoging van de ecologische, landschappelijke, milieukundige en cultuurhistorische waarde van het landbouwgebied en het verhogen van de weerbaarheid van de landbouwproductie tegen klimatologische extremen.
    - Past binnen burgemeestersconvenant- actieplan Adaptatie
- Inrichtingsmaatregelen i.f.v. Natura 2000 en in gebieden met hoge natuurwaarden
  - Verderzetten van actuele PDPO III- maatregel, subsidies voor onderhoud, herstel, verhogen van natuurwaarden en de kwaliteit van het natuurlijk milieu ondersteunen.
    - Mogelijkheid voor opwaarderen van het Donkmeer.
- Nationaal bijenteeltprogramma
  - Voornamelijk focus op startende imkers, nieuwe imkertechnieken en de stroomlijning van de bestaande imkeropleiding.
    - Er zijn vrij veel imkers aanwezig in Berlare.

Beslissing

Het college van burgemeester en schepenen besluit:

Enig artikel

Een positief advies te verlenen in de inspraakprocedure kennisgeving en ontwerp-Milieueffectenrapportering (MER) voor het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid strategisch plan 2023-2027.

Communicatie

Eens het plan definitief goedgekeurd is door de overheid, worden de mogelijke subsidies bekend gemaakt bij de plaatselijke landbouwers.

NAMENS HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN

In opdracht,

get. Bob Pieters

adjunct algemeen directeur

get. Katja Gabriëls

burgemeester

VOOR EENSLUIDEND AFSCHRIFT

Hilde Van der Jeugt

algemeen directeur

Katja Gabriëls

burgemeester

PV VAN SLUITEN OPENBAAR ONDERZOEK

In zitting van 28 maart 2022 is het college van burgemeester en schepenen, overgegaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek met betrekking tot het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027

Er werd vastgesteld dat dit openbaar onderzoek, overeenkomstig de voorgeschreven manier, aan het publiek werd bekend gemaakt van **14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022.**

Er werd vastgesteld dat er geen bezwaren/klachten werden ingediend.

Namens het college

Kris Philips
Waarnemend algemeen directeur

Joël Vander Elst
Burgemeester

PV VAN SLUITEN OPENBAAR ONDERZOEK

In zitting van 28 maart 2022 is het college van burgemeester en schepenen, overgegaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek met betrekking tot het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027

Er werd vastgesteld dat dit openbaar onderzoek, overeenkomstig de voorgeschreven manier, aan het publiek werd bekend gemaakt van **14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022.**

Er werd vastgesteld dat er geen bezwaren/klachten werden ingediend.

Namens het college

Kris Philips
Waarnemend algemeen directeur

Joël Vander Elst
Burgemeester

PV van sluiting van het openbaar onderzoek betreffende het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

Het dossier lag inzage in het gemeentehuis op de Dienst Milieubescherming Gravendreef 5a te 9120 Beveren

Vanaf **14.01.2022 tot en met 14.03.2022**

Datum van aanplakking van de bekendmaking	Datum van opening van het onderzoek	Plaats, datum en uur van sluiting van het onderzoek:	Schriftelijke bezwaren kunnen toegezonden worden aan het College van Burgemeester en Schepenen te Beveren, Stationsstraat 2
14.01.2022	14.01.2022	Collegezaal, 14.03.2022 te 17.00 u.	

Proces-Verbaal van sluiting

De burgemeester

Verklaart op hoger aangeduide datum en uur, te zijn overgegaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek van voormelde aanvraag.

Na te hebben vastgesteld:

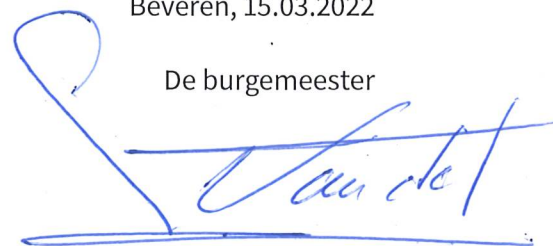
- dat de vereiste ruchtbaarheid aan bedoelde aanvraag gegeven werd door de gebruikelijke afkondiging en door aanplakking, op de voorgeschreven plaatsen, van het bericht van onderzoek en van ter inzagelegging van het dossier;
- dat het onderzoek geopend is en dat de sluiting ervan vastgesteld is, op de hiervoor vermelde data.

Er werden gedurende dit openbaar onderzoek **geen bezwaren ingediend bij de gemeentelijke diensten.**

Wij sluiten dit proces-verbaal en bevestigen dat voldaan werd aan de vereisten van ruchtbaarheid.

Beveren, 15.03.2022

De burgemeester

Marc Van de Vijver

College van burgemeester en schepenen

Besluit

GOEDGEKEURD

Zitting van 7 maart 2022

Afdeling grondgebiedzaken - Team
haven en landbouw

---

75   2022_CBS_00921   **Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategische visie
Vlaanderen 2023 - 2027 - Goedkeuring**

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer Marc Van de Vijver, burgemeester; de heer Filip Kegels, schepen; mevrouw Katrien Claus, schepen; de heer Boudewijn Vlegels, schepen; de heer Raf Van Roeyen, schepen; mevrouw Ingeborg De Meulemeester, schepen; de heer Dirk Van Esbroeck, schepen; mevrouw Laura Staut; de heer Jo Van Duyse, algemeen directeur

Motivering

Inhoudelijke toelichting

Vanaf 1 januari 2023 gaat Europa van start met het ondersteunend subsidieprogramma van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2023 -2027

Het Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2023 – 2027.

De opmaak hiervan zorgt voor een strategische visie en maatregelenpakketten voor het toekennen van ondersteuningsmiddelen aan landbouwers.

Het merendeel van die middelen komen van Europa en worden door de lidstaten (in België gebeurt dat door de gewesten) toegekend aan landbouwers.

Het gaat voor gans Vlaanderen per jaar over:

Pijler 1 = Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF)

- 229 miljoen directe inkomenssteun;

- 422.967 euro voor bijenteeltprogramma.

Pijler 2 = Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling

- 43 miljoen voor plattelandsontwikkeling (vroegere PDPO) -> verplicht aan te vullen door Vlaanderen met cofinanciering voor 57 miljoen euro;

Voor het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) uitgevoerd worden.

Daarin worden de effecten van het ontwerp GLB Strategisch Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

De strategische visie ligt tot 14 maart in openbaar onderzoek en dus ter inzage van burgers en verenigingen om eventuele opmerkingen of bezwaren te formuleren.

De lokale besturen worden tegelijk om advies gevraagd.

Het Vlaams GLB Strategisch Plan zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB.:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;

2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

De opbouw van het ontwerp GLB Strategisch Plan is volgens een sjabloon van de Europese Commissie onderverdeeld in

8 hoofdstukken:

1. Strategische verklaring
2. Nodenanalyse – SWOT – interventielogica: per specifieke GLB-doelstelling
3. Samenhang en complementariteit:
  - Groene architectuur
  - Generatiewissel
  - Eerlijkere verdeling van inkomenssteun
  - Sectorgerelateerde interventies
  - Risicobeheer
  - Dierenwelzijn / microbiële resistentie
  - Administratieve vereenvoudiging
  - Conditionaliteit
4. Gemeenschappelijke elementen voor verschillende interventies:
  - Definities en minimumvereisten
  - rechtstreekse betalingen
  - Technische bijstand
  - GLB-netwerk
  - Coördinatie en demarcatie met andere fondsen
  - ...
5. Interventies uit pijler 1 en pijler 2
6. Financiële tabel
7. Beheer- en coördinatiesystemen
  - Beheerinstanties, controle- en sanctiemechanismen, ...
8. Modernisering (AKIS)

+ Bijlagen 1 , Bijlage 2A+B, Bijlage 3

Het ontwerp GLB strategisch Plan is vrij algemeen over heel Vlaanderen.

Zonder daarbij te focussen op de specifieke kenmerken van een aantal deelgebieden / regio's.

Het biedt dan ook geen echte meerwaarde om een afzonderlijk advies voor ons bestuur uit te brengen.

Juridische grond

Decreet van 5 april 1995 algemene bepalingen milieubeleid (DABM).

Verordening (EU) 2021/2115.

Besluit

Het College van burgemeester en schepenen beslist

Artikel 1

kennis te nemen van het plan-MER Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategische visie Vlaanderen 2023 - 2027

Artikel 2

geen gemeentelijk advies in te dienen bij het departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse Overheid.

Bijlagen

---

1. 20220216_toelichtingOntwerpGLBaanVVSG.pdf

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,
Namens het College van burgemeester en schepenen

Algemeen directeur

Burgemeester

Jo Van Duyse

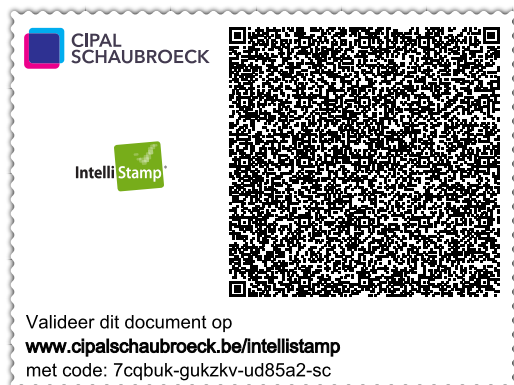
Marc Van de Vijver

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN

Dit document is digitaal ondertekend door
Voor eensluidend uittreksel

Lode Van Looy
burgemeester-voorzitter

Ethel Van den Wijngaert
algemeen directeur

Milieudienst / Sophie Petri
CBS/2022/360

Zitting van 22/03/2022

Aanwezig: Lode Van Looy, burgemeester-voorzitter
Mieke Van den Brande, Bart Vanmarcke, Yves Goovaerts, Eddy Michiels, Hilde Schueremans, schepenen
Ethel Van den Wijngaert, algemeen directeur

Leefmilieu - Sluiting Proces-Verbaal voor het Openbaar onderzoek in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027: Goedkeuring

Het college,

In besloten zitting vergaderd.

Samenvatting

Aan het college van burgemeester en schepenen wordt gevraagd om het proces-verbaal van het openbaar onderzoek in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027 op te stellen.

Voorgeschiedenis

27/12/2021: Mail van Vlaanderen voor het opstarten van het openbaar onderzoek van het ontwerp van plan-MER en het ontwerpprogramma dat loopt van 14/01/2022 tot en met 14/03/2022.

Feiten en context

Het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023 – 2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. De

wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115. De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. en de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Van 14/01/2022 tot en met 14/03/2022 werd een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch Programma EFMZVA 2021 – 2027 georganiseerd (artikel 4.2.11 van het DABM).

Op het einde van het openbaar onderzoek (14/03/2022) worden de opmerkingen die van het publiek zijn ontvangen, aan het proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek toegevoegd. Dat pv wordt binnen veertien dagen na de sluiting ervan door het college van burgemeester en schepenen opgesteld. Het college van burgemeester en schepenen stuurt de opmerkingen en het proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek binnen dertig dagen na de sluiting (ten laatste 13/04/2022) naar het Departement Landbouw en Visserij.

Openbaar onderzoek

Het openbaar onderzoek vond plaats van 14/01/2022 tot en met 14/03/2022. De gemeente Bonheiden heeft dit via de geijkte kanalen bekendgemaakt. Er werden geen opmerkingen noch bezwaren bij de gemeente binnengebracht.

Juridische grond

- Het Decreet over het lokaal bestuur.
- Het Decreet Algemene Beginselen Milieubeleid (DABM), en meer bepaald artikel 4.2.11.

Stemming

Goedgekeurd met eenparigheid van stemmen.

Besluit:

Enig artikel - Stelt het proces-verbaal van sluiting van het openbaar onderzoek in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027 op.

Gemeentebestuur Bonheiden
Milieudienst

Contactpersoon :
Sophie Petri
T 015 50 28 40
sophie.petri@bonheiden.be

PROCES VERBAAL VAN SLUITING

De burgemeester is op 14/03/2022 overgegaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek, na te hebben vastgesteld dat de vereiste bekendmaking van aanvraag: Openbaar onderzoek in uw gemeente in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027 is gebeurd, door het ter inzage leggen van het dossier en door aanplakking van het bericht van onderzoek op de voorgeschreven plaatsen.

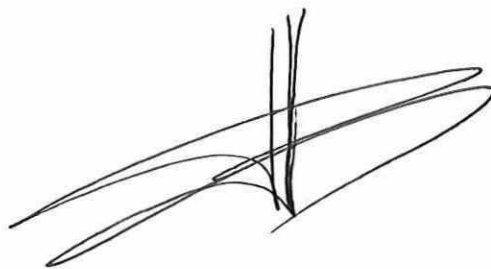
Na te hebben vastgesteld dat het openbaar onderzoek werd geopend op 14/01/2022 en gesloten op 14/03/2022.

Mondelinge bezwaren: nihil
Schriftelijke bezwaren: nihil

Bonheiden, 15/03/2022

Lien Tuymans
Wvd. Algemeen directeur

Lode van Looy
Burgemeester

Van: Sophie Petri <Sophie.Petri@bonheiden.be>

Verzonden: donderdag 17 maart 2022 9:21

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB' in de titel

Beste,

Er zijn geen opmerking rond dit dossier binnengekomen.

Met vriendelijke groeten

Sophie Petri

Administratief medewerker Milieudienst

*De Loketten van het gemeentehuis zijn enkel open op **op afspraak via deze link.***

Voor algemene vragen kan je ons bereiken via mail of telefoon en ben je welkom aan het onthaal.

De contactgegevens en openingsuren van onze diensten vind je [hier](#).

✉ Jacques Morrensplein 10, 2820 Bonheiden

(015 50 28 40

8

sophie.petri@bonheiden.be www.bonheiden.be

Advies van het Lokaal Bestuur Borgloon aangaande het openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

Het Europees Landbouwarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023 – 2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. De wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115.

De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. en de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Concreet zal het nieuwe GLB flexibeler en meer prestatie- en doelgericht zijn. De rechtstreekse betalingen zullen eerlijker worden verdeeld met daarnaast een administratieve vereenvoudiging.

Voorliggend GLB bevat het groenste landbouwbeleid ooit, maar op een manier waarop het realistisch en uitvoerbaar is.

Het GLB omvat 2 pijlers:

- Pijler 1 = Europees landbouwarantiefonds (rechtstreekse betalingen)
- Pijler 2 = Europees landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling

Het lokaal bestuur Borgloon wenst in het kader van voorliggende openbaar onderzoek te adviseren dat de financiering van pijler 2 beter kan gebeuren door andere kredieten te gebruiken dan deze uit pijler 1. Zeker met de huidige oorlog in Oekraïne, waarbij duidelijk wordt dat het noodzakelijk is om in onze eigen behoeften te kunnen voorzien, is het belangrijk dat onze eigen landbouwers hun

leefbaar bedrijf kunnen behouden. Enkel op deze manier kunnen we zelf in onze voedselbehoeften voorzien. De budgetten voorzien voor pijler 1 zullen bijgevoelg in de toekomst van het groot belang zijn om zelfstandig ons voedsel te kunnen produceren.

Verder willen wij beklemtonen dat de middelen die zijn voorzien voor Leader projecten ook daadwerkelijk moeten worden gebruikt om het platteland te versterken.

Het lokaal bestuur Borgloon wenst ook in de toekomst zeggenschap te behouden in het investeringsprogramma voor plattelandsontwikkeling.

Te Borgloon, 8 maart 2022.

Namens het College van Burgemeester en Schepenen,

 Elektronisch ondertekend op
10/03/2022 door Vera Leemans,
algemeen directeur

Vera Leemans
Algemeen Directeur

 Elektronisch ondertekend op
11/03/2022 door Jo Feytons,
burgemeester

Jo Feytons
Burgemeester

College van burgemeester en schepenen
Besluit

GOEDGEKEURD
Zitting van 22 maart 2022
Beleidsdomein Woon- en
Leefomgeving - Dienst Landbouw en
Lokale Economie

---

28   2022_CBS_00293   PV van sluiting openbaar onderzoek GLB 2023-2027

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer Jo Feytons, Burgemeester; de heer Eric Awouters, schepen; de heer Kim Mommen, schepen; de heer Jeroen Bellings, schepen; mevrouw Loes Ory, schepen; de heer Danny Deneuker, Voorzitter BCSD/schepen; mevrouw Vera Leemans, algemeen directeur

---

Beschrijving

Argumentatie

Als bijlage PV van sluiting openbaar onderzoek GLB 2023-2027.

Tijdens het openbaar onderzoek werden geen bezwaren of opmerkingen ingediend.

Een advies van het lokaal bestuur werd reeds overgemaakt, zoals beslist in de schepencollegezitting van 08-03-2022.

Financiële en beleidsinformatie

Financiële informatie

n.v.t.

Besluit

Artikel 1

Het college van burgemeester en schepenen neemt kennis van het pv van sluiting openbaar onderzoek GLB 2023-2027.

Namens Het College van burgemeester en schepenen

Algemeen directeur

Burgemeester

Vera Leemans

Jo Feytons

Bijlagen

1. PV van Sluiting, GLB 2023-2027.docx

ONDERZOEK DE COMMODO ET INCOMMODO
BETREFFENDE HET ONTWERP-MER
GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID 2023-2027

PROCES-VERBAAL VAN SLUITING

Het dossier, met alle nuttige inlichtingen aangaande hogervermeld onderwerp, lag ter inzage op de Milieudienst, Speelhof 10, 3840 Borgloon, alle werkdagen van 14.01.2022 tot en met 14.03.2022 tijdens de openingsuren van de dienst Woon- en Leefomgeving.

Datum van opening van het onderzoek 14.01.2022	Datum en uur van sluiting van het onderzoek 24.02.2018

De Burgemeester,

in het openbaar ten gemeentehuize zetelend, op hogervermelde datum en uur, ten einde over te gaan tot de sluiting van het onderzoek de commodo et incommodo betreffende de in hoofding omschreven zaak;

stelt vast dat in hoofding vermelde vergunningsaanvraag met bijhorend dossier op hogervermelde plaatsen, dagen en uren ter inzage van het publiek werd gelegd;

stelt vast dat de in hoofding vermelde zaak gedurende dezelfde periode ter kennis van het publiek werd gebracht door aanplakking vanaf hogervermelde datum;

stelt vast dat ~~geen/volgende/in bijlage vermelde (*)~~ schriftelijke bezwaren, gevoegd bij dit proces-verbaal, gedurende het onderzoek bij het College van Burgemeester en Schepenen werd ingediend;

stelt vast dat ~~geen/volgende/in bijlage vermelde (*)~~ proces(sen)-verbaal van de daartoe aangewezen ambtenaar (**) houdende vaststelling van mondeling medegedeelde bezwaren werden opgesteld, teneinde bij onderhavige akte te worden gevoegd.

Na te hebben gewacht tot 16 uur en geen bezwaren meer werden ingediend;

Sluit gemeld onderzoek en bevestigt dat voldaan werd aan de vereisten van rechtbaarheid.

Te BORGLOON, 14.03.2022

De Burgemeester,

(*) onnodige vermelding schrappen

(**) schrappen indien niet van toepassing

JO FEYTONS

GEMEENTE BOUTERSEM

Domein van Kwabeek
Neervelpsestraat 11
3370 Boutersem

www.boutersem.be

DIENST OMGEVING

Contactpersoon : Nadine Meeus

Tel : (016) 72.10.61

e-mail : milieudienst@boutersem.be

PV van sluiting van het openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

Het college van burgemeester en schepenen, handelend overeenkomstig de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en de bijhorende uitvoeringsbesluiten, verklaart:

- dat de aanplakbiljetten op de gewone plaatsen werden aangeplakt voor 14 januari 2022 en dit gedurende de volledige termijn van het openbaar onderzoek nl. van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022
- dat de kennisgeving van het plan-MER van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 ter inzage werd gelegd en het gemeentehuis en raadpleegbaar was via de website van de gemeente
- het openbaar onderzoek werd geopend op 14 januari 2022 en werd afgesloten op 14 maart 2022
- er werden 0 bezwaarschriften ontvangen.

M. De Coster
Algemeen directeur

C. Vervliet
Burgemeester

Provincie Vlaams-Brabant

College van burgemeester en schepenen

Zitting van 29 maart 2022

Uittreksel

Aanwezig : Chris Vervliet - burgemeester
Maarten Devroye, Bart Dusart - schepenen
Marleen De Coster - algemeen directeur

Verontschuldigd : Tinne Alaerts, Janina Vandebroeck - schepenen

---

MILIEU

Sluiting openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027. Goedkeuring

Feiten en context:

Het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023 – 2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. De wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115. De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. en de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Juridische grond:

Het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM) van 5 april 1995

Motivatie:

Voor het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) uitgevoerd worden. Daarin worden de effecten van het ontwerp GLB Strategisch Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 wordt een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch

Sluiting openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027. Goedkeuring

---

Plan 2023 – 2027 georganiseerd.

Financiële gevolgen:

Dit besluit heeft geen financiële gevolgen.

Besluit:

Het college keurt het PV van sluiting van het openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027 goed.

Namens het college

Marleen De Coster
Algemeen directeur

Chris Vervliet
Burgemeester

B R A S S C H A A T

Datum

Aan Departement Landbouw en Visserij

Onderwerp

Advies Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan

Van

Ruimte en Wonen / Duurzaamheid
Katherine Van de Velde
Dominique Van den Brande
Leen Brusseleers

Telefoon

03 650 02 50

Mail

Advies: Inspraakprocedure kennisgeving en ontwerp-Milieueffectenrapportering (MER) Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan

1. CONTEXT

Het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) gaat van start vanaf 2023. De voorbereiding van de Vlaamse invulling hiervan, het Vlaamse GLB Strategisch Plan 2023-2027, is al enige tijd terug gestart met onder andere bevragingen en overleg met heel wat stakeholders. Een belangrijk onderdeel van de voorbereiding is de m.e.r.-procedure (milieueffectenrapportering).

In een eerste stap werd de methodologie al verder uitgewerkt tot een ontwerp-MER. Dit werd gepubliceerd in juli 2021. Op basis van de ontvangen adviezen werden de richtlijnen opgesteld voor de verdere opmaak van de plan-MER.

Vandaag zitten we in de tweede stap. Het plan-MER gaat in openbaar onderzoek dat loopt van 14 januari 2022 tot 14 maart 2022. Na het afronden van de m.e.r.-procedure zal het Vlaamse GLB Strategisch Plan 2023-2027 ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse regering. Verder zal datzelfde plan worden ingediend ter goedkeuring bij de Europese Commissie, zodat het nieuwe beleid op 1 januari 2023 kan starten.

In kader van het openbaar onderzoek werd er op 14 januari 2022 ook een adviesvraag gesteld over het ontwerp plan-MER en ontwerp-programma. Voor 27 februari 2022 dient de gemeente Brasschaat zijn advies te bezorgen digitaal aan het departement Landbouw en Visserij.

2. DOELSTELLINGEN ONTWERP VLAAMS STRATEGISCH GLB-PLAN (2023-2027)

Het toekomstige GLB mikt op 3 algemene doelstellingen:

- Bevordering van een slimme, concurrerende, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector ten behoeve van de voedselzekerheid voor lange termijn;
- Ondersteuning en versterking van de milieubescherming, met inbegrip van de biodiversiteit, en klimaatactie, alsmede bijdragen tot het bereiken van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de Unie, met inbegrip van haar verbintenissen in het kader van de Overeenkomst van Parijs

advies

- Versterking van de sociaal-economische structuur van de plattelandsgebieden.

Ook moet het GLB streven naar een modernisering van de landbouwsector en de plattelandsgebieden door kennisstimulering en -deling, innovatie en digitalisering en door bevordering van de benutting daarvan door landbouwers via betere toegang tot onderzoek, innovatie, kennisuitwisseling en scholing

Het GLB-SP is een financieel plan dat (al dan niet vergunningsplichtige) activiteiten subsidieert. Het heeft echter an sich geen invloed op het verkrijgen van vergunningen voor projecten en valt in die zin dan ook niet onder het toepassingsgebied van het Decreet houdende Algemene Bepalingen inzake Milieubeleid (DABM, 5 april 1995, herhaaldelijk gewijzigd).

De opmaak van een strategische milieubeoordeling voor het GLB is echter vanuit Europa verplicht. Vanuit deze verplichting werd er dan ook een plan-MER opgemaakt.

3. MAATREGELEN ONTWERP VLAAMS STRATEGISCH GLB-PLAN (2023-2027)

De Vlaamse invulling van het GLB 2023-2027 vormt een stimulerend en ondersteunend onderdeel van het Vlaamse landbouwbeleid.

Het Vlaamse GLB 2023-2027 wordt opgehangen aan 7 krachtlijnen waarbij innovatie – samenwerking – focus op de actieve landbouwer cruciale rode draden in het verhaal vormen.

Algemeen staan in het GLB verschillende maatregelen centraal voor een duurzame landbouw die verweven zitten in de nieuwe groene architectuur met als sleutelementen:

- De conditionaliteit waarbij de uitbetaling van financiële steun gekoppeld wordt aan de naleving van beheerseisen en normen voor een goede landbouw- en milieuconditie van grond, wat onder andere moet bijdragen tot een betere handhaving van bepaalde milieuvoorschriften;
- De ecoregelingen waarbij in jaarlijkse steun voorzien wordt voor landbouwers die zich ertoe engageren om op subsidiabele arealen maatregelen toe te passen die gunstig zijn voor klimaat en milieu en die verder gaan dan de verplichtingen in de conditionaliteit;
- De agromilieu- en klimaatverbintenissen waarbij in betalingen voorzien wordt voor meerjarige verbintenissen die verder gaan dan de conditionaliteit en die tegemoetkomen aan specifieke milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen.
- Andere maatregelen (zoals niet-productieve en productieve investeringen, opleiding en advies...) die als hoofddoel bijdragen tot klimaat, biodiversiteit en zorg voor de natuurlijke hulpbronnen

Deze maatregelen worden vertaald in verschillende interventies voor: areaal- en diergebonden, kennisdeling, samenwerkingsprojecten, investerings- en bedrijfssteun en sectorale programma's.

4. PLAN-MER

In het plan-MER gebeurt de effectenbeoordeling op strategisch niveau. Het GLB is immers een strategisch beleidsprogramma, dat een set van maatregelen omvat. Elke maatregel vormt het (financierings)kader voor tientallen tot duizenden individuele acties. De milieueffecten zijn gekoppeld aan deze individuele acties, maar deze zijn in dit stadium nog niet gekend, laat staan geografisch gelokaliseerd.

Qua methodologie heeft de effectbeschrijving zich noodgedwongen beperkt tot in hoofdzaak een kwalitatieve aanpak.

De mate waarin de positieve effecten zullen plaatsvinden en de negatieve effecten milderder zal sterk afhangen van de maatregelen die effectief zullen toegepast worden. Het gaat hier immers over een stimulerend beleid. Ieder bedrijf kan zal beslissen om al dan niet in te stappen.

Algemeen wordt de potentie van het GLB om een fundamenteel grotere (positievere) milieu-impact te genereren beperkt door het vrijwillig karakter (financiële steun op aanvraag) en relatief beperkt totaalbudget van het plan.

Het plan streeft het plan, conform de verordening, niet alleen milieudoelstellingen na, maar ook economische en sociale doelstellingen, en de budget-verdeling tussen deze doelstellingen is het

resultaat van een voorbereidingstraject met alle stakeholders.

Van het geplande GLB wordt wel verwacht dat het een beduidend positievere milieu-impact wordt verwacht dan zijn voorganger door het gericht inzetten van de steun en minder generiek zonder specifieke milieu-of klimaatdoelstelling.

Vanuit milieustandpunt zou wel aanbevolen kunnen worden om binnen Pijler 1 nog sterkere verschrijving door te voeren van basisinkomensteun naar ecoregelingen. Het vrijwillige karakter van de ecoregelingen wordt hierbij gezien als een beperking. Echter kan het wel een hefboomeffect creëren.

In ieder geval zal de nodige impact op het milieu dienen te gebeuren wanneer het programma effectief in werking is. Naast het opvolgen van de resultaatsindicatoren dienen ook de bestaande monitoringsprogramma's verder gezet te worden.

5. CONTEXT BRASSCHAAT

5.1. Aantal bestaande landbouwers

Brasschaat beschikte in 2020 over 18 actieve landbouwers.

NAAM	ONN	STRAAT	HUISNUMMER
Aralea	0420.809.061	Graaf Reusensdreef	2
G. VAN BEEK & ZN BELGIE	0874.861.113	KAPELSESTEENWEG	292
Vermeiren	0627.379.469	Mishagen	60
BUERMANS	0512.311.636	SINT JOBSESTEENWEG	12
HULLAERT		HERMELIJNDREEF	25
VAN BASTELAER		WERVERBOS	22
Ruimte voor de Vluchtheuvel	0434.475.074	Augustijnslei	78
SCHMIDT		BETHANIELEI	72
FIDIEL	0442.506.575	BREDABAAN	1217
REDDING REAL ESTATE	0406.875.606	Ruiterijschool	15
VAN DER VALK	0627.539.817	SIONKLOOSTERLAAN	55
MICHELSEN		LEOPOLDSLEI	62
Pillen	0631.484.351	Michielssendreef	51
CLAESSENS		ZWAANTJESLEI	6
MIEKO - LANDBOUWBEDRIJF ROOVERS	0461.292.111	Essensteinweg	105
Vendim	0659.993.839	Hoogboomsteenweg	152
Dierenarts Sharon Stuyck	0686.818.693	Fortsebaan	45
ROTONDE	0414.391.126	AUGUSTIJSLEI	78

Verder beschikt Brasschaat over:

Type landbouwhuisdieren	Aantal
vervangingsvee jonger dan 1 jaar (rund)	111
vervangingsvee van 1 tot 2 jaar (rund)	112
Melkkoeien	1131
Zoogkoeien	1132

runderen jonger dan 1 jaar	115
andere runderen	117
biggen van 7 tot 20 kg	121
zeugen, incl. biggen tot 7 kg	123
andere varkens van 20 tot 110 kg	124
Legkippen	133
ander pluimvee	141
paarden van meer dan 600 kg	151
paarden en pony's van 200 tot 600 kg	152
paarden en pony's van minder dan 200 kg	153
geiten ouder dan 1 jaar	165
geiten jonger dan 1 jaar	166
schapen jonger dan 1 jaar	42
schapen ouder dan 1 jaar	43
konijnen vrouwelijk op gesloten bedrijf	631
kalkoenen ouderdieren	91

(bron: VLM)

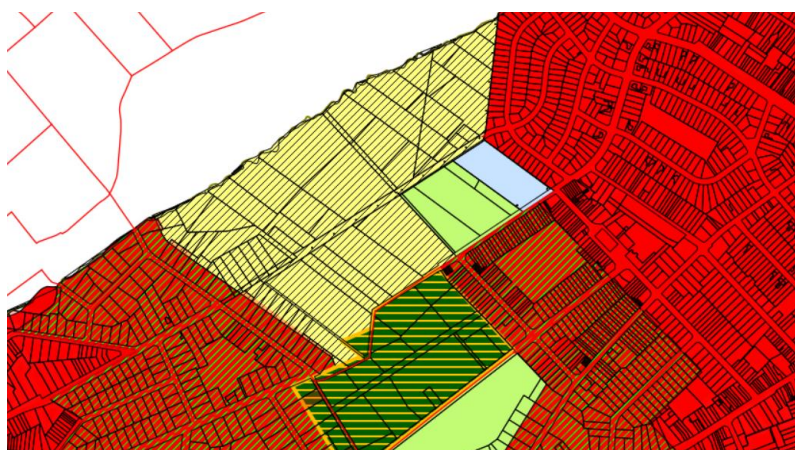
Naast het houden van landbouwhuisdieren worden ook aardappelen, granen, grasland, Maïs, groeten, sierteelten en bomen geteeld in Brasschaat. Op 2 locatie in Brasschaat staan korte omloopbossen. Deze worden ook beschouwd als een landbouwteelt.

https://www.geopunt.be/kaart?viewer_url=https%3A%2F%2Fmaps.geopunt.be%2Fresources%2Fapps%2FGeopunt-kaart_app%2Findex.html%3Fid%3D8ab234ee7e2e9328017edeb6eef104d3

In bijlage 1 werd een kaart toegevoegd met de percelen die gebruikt worden voor landbouw.

5.2. Landschappelijk waardevol agrarisch gebieden, agrarisch gebieden en openruimte gebieden in Brasschaat

5.2.1. Zone tussen : Fabriekstraat – Max Hermanlei – achter Kattekesberg

Gewestplan: landschappelijk waardevol agrarisch gebied

'De landschappelijke waardevolle gebieden zijn gebieden waarvoor bepaalde beperkingen gelden met het doel het landschap te beschermen of aan landschapsontwikkeling te doen. In deze gebieden mogen alle handelingen en werken worden uitgevoerd die overeenstemmen met de in grondkleur aangegeven bestemming, voor zover zij de schoonheidswaarde van het landschap niet in gevaar brengen.'

5.2.2. Essensteenweg/Bredabaan

Gewestplan: landschappelijk waardevol agrarisch gebied

5.2.3. Uitlegger

Gewestplan: landschappelijk waardevol agrarisch gebied

5.2.4. Oude Gracht

RUP Oude Gracht: artikel 1 gemengd open ruimte gebied

Artikel 1 laat landbouw toe echter is het gebied bestemd voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van het landschapspark. Het kan eerder ondergeschikt als nevenfunctie worden toegelaten onder strenge voorwaarden die verder in voorschriften beperkt worden naar oppervlakte en aantal loodsen ect. De stedenbouwkundige voorschriften zijn hier redelijk beperkend.

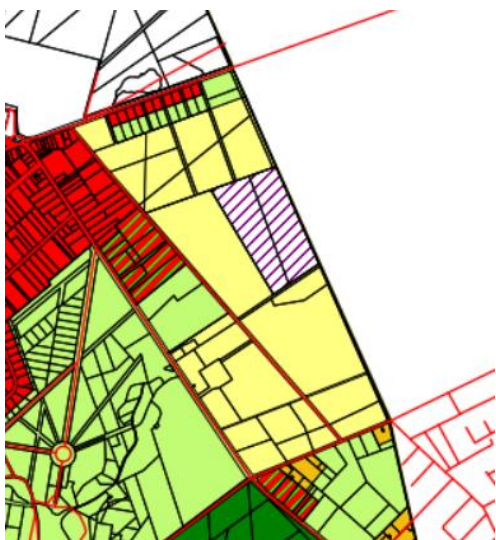
5.2.5. Zone Mishagen – Weverbos – naast antitankgracht

Gewestplan: agrarisch gebied en GRUP Duwvaartkanaal

Vele zonevreemde woningen die rechten hebben conform de zonevreemde wetgeving.

5.2.6. Brechtsebaan - Bergsebaan – St-Jobsesteenweg

Gewestplan: Agrarisch gebied

5.2.7. Miksebaan

Gewestplan: Agrarisch gebied

6. ADVIES

6.1. Ruimtelijke Ordening

Het GLB is een strategisch beleidsprogramma, dat een set van maatregelen omvat. Elke maatregel vormt echter een (financierings)kader voor tientallen tot duizenden individuele acties. In het plan-MER wordt gesteld dat:

“De milieueffecten zijn gekoppeld aan deze individuele acties, maar deze zijn in dit stadium nog niet gekend, laat staan geografisch gelokaliseerd.”

Verder wordt ook gesteld dat:

“De mate waarin de positieve effecten zullen plaatsvinden en de negatieve effecten milder worden zal sterk afhangen van de maatregelen die effectief zullen toegepast worden. Het gaat hier immers over een stimulerend beleid. Ieder bedrijf kan zal beslissen om al dan niet in te stappen.”

Daarbij is het vandaag zeer moeilijk vandaag een inschatting te kunnen maken wat de impact zal zijn ruimtelijk. De locaties zijn vandaag niet bekend en daarbij kan ook niet gesteld worden dat deze landbouwers überhaupt gebruik zullen maken van de maatregelen.

Verder gezien het eerder beperkt aantal landbouwers in onze gemeente lijkt de impact beperkt te zijn. Gezien het voorgaande is het daarom moeilijk om de ruimtelijke impact in te schatten.

6.2. Milieu en duurzaamheid

Ondanks het relatief klein aandeel van de landbouwsector op het Brasschaatse klimaatplan kunnen de voorgestelde acties een significante positieve impact hebben op het behalen van de Vlaamse klimaatdoelstellingen. Zoals in 6.1 vermeld werd worden de maatregelen echter geformuleerd binnen een stimulerend beleid waardoor het effect van de acties niet in te schatten is mbt. duurzaamheid. Het getuigt van een matige ambitie dat sommige maatregelen zoals bijvoorbeeld de ecoregeling voor bufferstroken niet verplicht worden, gegeven de actuele problematiek mbt. overbemesting en eutrofiëring van de waterlopen in Vlaanderen. Dit zou enkel de aanwezige habitatrichtlijngebieden in Brasschaat ten goede komen ook al is het aandeel landbouwers relatief klein binnen Brasschaat. Daarnaast lijkt er weinig/onvoldoende aandacht te gaan naar maatregelen die overbemesting op landbouwgronden preventief tegengaan in plaats van mitigerende maatregelen te formuleren.

Er wordt investerings- en bedrijfssteun voor landbouwers voorzien die willen investeren in meer duurzame bedrijfsvoering wat een positieve evolutie is binnen de pijler duurzaam ondernemen van het klimaatplan. Echter wordt er weinig tot niets vermeld mbt. monitoring om ervoor te zorgen dat deze landbouwers ook effectief ondersteund kunnen worden in het behalen van hun doelstellingen. De mogelijkheid om de vermelde interventies rond kennisdeling te koppelen aan de investerings- en bedrijfssteun maatregelen zou moeten bekeken worden om zo de uitvoering van deze beter op te volgen.

In het plan wordt ook voorzien in een label voor diervriendelijke veehouderij. Een landbouwer of houder van landbouwhuisdieren kan een subsidie krijgen om bepaalde ingrepen te doen om zo zijn stallen of weiden diervriendelijker te maken. Bij het behalen van een aantal doelstellingen kan deze landbouwer vervolgens een diervriendelijk label krijgen. Het is bij deze maatregel belangrijk om ook na het behalen van het diervriendelijk label de landbouwer te blijven opvolgen.

Niet tegenstaande kan dit beleid tot gevolg hebben dat belangrijke stepping stones gecreëerd kunnen worden die de biodiversiteit bevorderen, meer gezonde groenblauwe netwerken ontstaan, landbouwers en weide-eigenaars aangezet worden tot een duurzamer gebruik van hun gronden etc. Dit kan het Brasschaatse klimaatplan alleen maar ten goede komen. De grootte van het impact van dit beleidsprogramma zal echter sterk afhangen van de individuele bereidheid van de landbouwsector en grondeigenaars binnen Brasschaat.

college van burgemeester en schepenen

uittreksel uit de notulen

Zitting van   maandag 21 februari 2022 om 13:00 uur
                                     raadzaal, Verhoevenlei 11, 2930 Brasschaat

Aanwezig: Philip Cools - waarnemend burgemeester
                                     Adinda Van Gerven, Myriam Van Honste, Goele Fonteyn, Inez Ven, Carla
                                     Pantens, Bruno Heirman en Karina Hans - schepenen
                                     Ward Schevernels - algemeen directeur

38.   Advies: Inspraakprocedure kennisgeving en ontwerp-Milieueffectenrapportering (MER) Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan

Feiten en motivering

Het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) gaat van start vanaf 2023. De voorbereiding van de Vlaamse invulling hiervan, het Vlaamse GLB Strategisch Plan 2023-2027, is al enige tijd terug gestart met onder andere bevragingen en overleg met heel wat stakeholders. Een belangrijk onderdeel van de voorbereiding is de m.e.r.-procedure (milieueffectenrapportering).

In een eerste stap werd de methodologie al verder uitgewerkt tot een ontwerp-MER. Dit werd gepubliceerd in juli 2021. Op basis van de ontvangen adviezen werden de richtlijnen opgesteld voor de verdere opmaak van de plan-MER.

Vandaag zitten we in de tweede stap. Het plan-MER gaat in openbaar onderzoek dat loopt van 14 januari 2022 tot 14 maart 2022. Na het afronden van de m.e.r.-procedure zal het Vlaamse GLB Strategisch Plan 2023-2027 ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse regering. Verder zal datzelfde plan worden ingediend ter goedkeuring bij de Europese Commissie, zodat het nieuwe beleid op 1 januari 2023 kan starten.

In kader van het openbaar onderzoek werd er op 14 januari 2022 ook een adviesvraag gesteld over het ontwerp plan-MER en ontwerp-programma. Voor 27 februari 2022 dient de gemeente Brasschaat zijn advies te bezorgen digitaal aan het departement Landbouw en Visserij.

Juridisch kader

De Europese verordening met nummer 2021/2116 in verband met het GLB strategischplan. De Europese aanpassingsverordening met nummer 2021/2117 die amendementen aanbrengt aan een aantal verordeningen waaronder de verordening betreffende de Gemeenschappelijke Marktordening. Het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage

Adviezen

Adviezen van de deskundigen ruimtelijke planning, milieu en duurzaamheid zijn verwerkt in bijgevoegde nota.

Ondernemerstoets

Dit plan landbouwbeleid heeft zijn invloed op de landbouwer in Brasschaat.

Financiële gevolgen

Er zijn geen financiële gevolgen.

BESLUIT:

Art.1.- Goedkeuring wordt gegeven aan het advies in bijlage.

Art.2.- Opdracht wordt gegeven aan de dienst ruimte en wonen om bijgevoegd advies te bezorgen aan het departement omgeving.

Gedaan in zitting datum als boven.

de algemeen directeur,
(w.g.) Ward Schevernels

de waarnemend burgemeester,
(w.g.) Philip Cools

VOOR EENSLUIDEND UITTREKSEL

de algemeen directeur,

de waarnemend burgemeester,

Ward Schevernels

Philip Cools

Advies: Inspraakprocedure kennisgeving en ontwerp-Milieueffectenrapportering (MER) Vlaams
Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan

Dossierverantwoordelijke: Katherine Van de Velde

Politiek verantwoordelijke: Myriam Van Honste

Legende

- aardappelen
- granen, zaden en peulvruchten
- grasland
- groeten, kruiden en sierplanten
- houtachtige gewassen
- landbouwinfrastructuur
- maïs
- voedergewassen
- overige gewassen

landbouwgebruikerspercelen 2020
Brasschaat

opgemaakt Planologie
 schaal
 datum 2022-02-10
 plannummer TK11008_000_411_2022

**Uittreksel uit de notulen van het college van burgemeester en schepenen
dinsdag 8 maart 2022**

Aanwezigen:

Sven Deckers, Burgemeester

Daan De Veuster, Eline Peeters, Frans Van Looveren, Charlotte Beyers, Kris Janssens, Schepenen

Luc Aerts, Voorzitter bijzonder comité voor de sociale dienst

Annemie Marnef, Algemeen Directeur

**Ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027
- Advies - CBS/2022/454**

Beleids- en beheerscyclus

Beleidsdoelstelling: D000002 - Brecht engageert zich om de leefbaarheid van onze gemeente te verbeteren.

Actieplan: AP000007 - Brecht voert een ruimtelijk beleid om in te spelen op de maatschappelijke behoeften, met aandacht voor de eigen identiteit van de gemeente.

Actie: A000043 - Dagelijkse werking omgeving.

Juridisch kader

Verordening (EU) 2021-2115

DABM

Historiek

Het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023-2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. De wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115.

De wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115.

De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:.

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Voor het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) uitgevoerd worden. Daarin worden de effecten van het ontwerp GLB Strategisch Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Motivatie

In overeenstemming met artikel 4.2.11 van het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM) wordt een openbaar onderzoek voor het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022. Het ontwerp van plan-MER, het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 en de richtlijnen die opgesteld werden voor de opmaak van het plan-MER zijn beschikbaar op de website van lv.vlaanderen.be.

Aan de gemeenten wordt gevraagd om eventuele opmerkingen over te maken aan departement@lv.vlaanderen.be uiterlijk op 14 maart 2022.

Volgende zaken wensen we extra onder de aandacht te brengen bij dit dossier:

- Financiële compensatie voor landbouwbedrijven waarvan de economische rendabiliteit wordt aangetast door verplichte beperkingen in het kader van het behalen van natuurdoelstellingen.
- Het financieel interessant maken van uitgedoofde landbouwsites (d.m.v. bv. sloopsubsidies) zodat ze in agrarisch gebruik kunnen blijven.

Besluit

Artikel 1

Het college van burgemeester en schepenen heeft onderstaande aandachtspunten over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027:

- Financiële compensatie voor landbouwbedrijven waarvan de economische rendabiliteit wordt aangetast door verplichte beperkingen in het kader van het behalen van natuurdoelstellingen.
- Het financieel interessant maken van uitgedoofde landbouwsites (d.m.v. bv. sloopsubsidies) zodat ze in agrarisch gebruik kunnen blijven.

Namens het college van burgemeester en schepenen

Annemie Marnef
Algemeen Directeur

Sven Deckers
Burgemeester

Voor eensluidend uittreksel

Annemie Marnef
Algemeen Directeur

Sven Deckers
Burgemeester

Van: Jill Verschuereen <Jill.Verschuereen@brecht.be>
Verzonden: dinsdag 15 maart 2022 14:27
Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>
Onderwerp: RE: Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB

Beste,

Wij hebben geen opmerkingen van het publiek ontvangen over het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027.

Het advies van het cbs hebben jullie al ontvangen.

Met vriendelijke groeten

Jill Verschuereen
consulent omgeving milieu
03 203 21 13

Opgelet: Onze telefoonnummers zijn gewijzigd.

Gemeentehuis
Gemeentepark 1
B-2960 Brecht

www.brecht.be

Administratief centrum
Dienst burgerzaken
Sint-Job-in-'t-Goor
Kerklei 2, B-2960 Brecht

Dienst vrije tijd
Gemeentepplaats 1
B-2960 Brecht

Welzijns-campus
Gasthuisstraat 11
B-2960 Brecht

**209   2022_CBS_01030   B-punt - Omgeving CAD - advisering Gemeenschappelijk
Landbouwbeleid Strategisch visie Vlaanderen.**

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer Dirk De fauw, Burgemeester; de heer Mathijs Goderis, Schepen; mevrouw Mercedes Van Volcem, Schepen; de heer Franky Demon, Schepen; mevrouw Mieke Hoste, Schepen; de heer Jasper Pillen, Schepen; de heer Nico Blontrock, Schepen; mevrouw Minou Esquetet, Schepen; de heer Pieter Marechal, Schepen; de heer Colin Beheydt

Afwezig:

de heer Pablo Annys, Schepen

Beschrijving

Aanleiding en context

Het departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid is verantwoordelijk voor het opstellen van een strategische visie en maatregelenpakketten voor het toekennen van ondersteuningsmiddelen aan landbouwers. Het merendeel van die middelen komen van Europa en worden door de lidstaten (in Vlaanderen gebeurt dat door de gewesten) toegekend aan de landbouwers. Het gaat voor gans Vlaanderen per jaar over:

- 229 miljoen directe inkomenssteun;
- 43 miljoen voor plattelandsontwikkeling (verplicht aan te vullen door Vlaanderen met cofinanciering voor 57 miljoen euro);
- 422.967 euro voor bijenteeltprogramma.

De strategische visie ligt tot 14 maart in openbaar onderzoek en dus ter inzage van burgers en verenigingen om eventuele opmerkingen of bezwaren te formuleren. De lokale besturen worden tegelijk om advies gevraagd. De adviestertermijn loopt tot 27/02.

De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB.:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 wordt een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd in overeenstemming met artikel 4.2.11 van het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM).

Motivering

"Het Brugs Beleidsprogramma 2019-2024 streeft naar het welzijn van elke Bruggeling en laat zich daarbij inspireren door de Global Goals for Sustainable Development. Het is vanuit dat streven – duurzaamheid en welzijn van onze bevolking – dat wij met interesse de voorliggende documenten gelezen hebben.

Om een duurzame en klimaatneutrale toekomst te realiseren, moeten duurzame keuzes gemaakt worden. Het Brugs Beleidsprogramma streeft versneld te evolueren naar een duurzame en klimaatrobuuste stad. De stad beschikt dan ook over een Klimaatplan. Ook formuleert ons Beleidsprogramma een zorg voor waterkwaliteit. Brugge streeft naar een klimaatneutrale stad in 2050 en naar een grote CO2 reductie. Het is logisch dat ook de uitstoot van andere broeikasgassen naar beneden moet. Brug 5 van het klimaatplan zet expliciet in op voeding onder de titel "Brugge Smaakt". Brugge kiest voor "lekker eten met minder klimaatimpact", "meer lokale en seizoensgeboden voeding" en "voedselverlies wordt winst". Ook Brug 6 "Brugge is klimaatrobuust" staat in relatie tot het GLB en de strategische visie die Vlaanderen uitwerkt voor het ondersteunen van de landbouwers. Brugge wil een slimme waterstad worden, gekenmerkt door een blauw-groen netwerk en klimaatrobuust. Ook het Beleidsplan Ruimte Brugge is relevant voor het beoordelen van de strategische visie voor het GLB. De open ruimte staat centraal, we willen kwaliteitsvol groeien en zetten in op versterkte kernen. Goed nabuurschap tussen functies en bestemmingen behoort tot ons ruimtelijk toekomstbeeld.

De Stad vraagt dat ook het GLB deze verantwoordelijkheid opneemt, in het belang van zowel onze landbouwers als onze overige burgers. Ook de recente media-aandacht voor de stikstofproblematiek moeten we in ogenschouw nemen.

Het is duidelijk dat er een transformatie nodig is om onze omgeving leefbaar te houden en te optimaliseren. Zoals vele sectoren staat ook de landbouw voor een transformatieproces. De stad Brugge vraagt daarom dat de strategische visie voor het uitvoeren van het GLB maximaal inzet op dat transformatieproces. De beschikbare middelen die Vlaanderen vanuit Europa krijgt zijn groot en kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan dit transformatieproces. Het is aan te bevelen daar maximaal op in te zetten en duidelijk te kiezen voor die landbouw die daarop inspeelt.

Het is goed dat er middelen zijn voor de ondersteuning van de landbouwers. Het is goed dat er een strategische visie wordt opgemaakt om die middelen te sturen. We verwachten wel keuzes die inspelen op de noden en behoeften van vandaag die beantwoorden aan de tendensen en ontwikkelingen van morgen. Klimaat, water en biodiversiteit zijn 3 belangrijke aspecten waarop maximaal moet worden ingezet.

Strategisch GLB Plan:

Daarom bevelen we aan dat het document **vertrekt van concrete resultaatindicatoren** op vlak van klimaat, water en ruimtebeslag. De selectie van de resultaatindicatoren zijn **geen resultaatindicatoren maar engagementsindicatoren**. Ze tonen aan hoeveel bedrijven zich moeten engageren, maar niet tot wat dit moet leiden. Wij wensen te zien hoeveel bijdrage het GLB zal realiseren tot vermindering van uitstoot stikstof en broeikasgassen, hoeveel koolstof dit plan zal fixeren en hoeveel grondwater het zal besparen, hoeveel regenwater het zal infiltreren en welke verbetering van waterkwaliteit zal ontstaan. Er moeten maw duidelijk meetbare resultaatgerichte doelen zijn. Om het anders te stellen: Het maakt eigenlijk niet uit hoeveel bedrijven een klimaatinspanning (of andere inspanning) doen. Het maakt wel uit hoe groot het resultaat is (in ton CO2, methaan, andere broeikasgassen; in m³ water, ...) van die klimaatinspanning. In het strategisch MER staan wel berekende bijdragen van de maatregelen, maar die zijn relatief beperkt tot de engagementen die de sector zou moeten nemen.

In het strategisch MER wordt gewezen op het risico dat klimaatmaatregelen er toe kunnen leiden dat landbouwers "afhaken" (p 182). Dit is een verkeerde ingesteldheid. De klimaatmaatregelen mogen geen vrije keuze zijn, maar zijn een verantwoordelijkheid. Net zoals de burger zal moeten investeren in zijn woning om die fossielvrij te maken zullen landbouwers hun bedrijfsprocessen moeten bijsturen. De beschikbare middelen vanuit Europa zijn een fantastisch instrument om dat mee mogelijk te maken.

Ook mist dit GLB – met uitzondering van de beheerovereenkomsten – een **streek- of locatiegebonden differentiatie**. De omgang met vb. fosfaatproblematiek, houtige kleine landschapselementen of waterinfiltratie in de Brugse polders is van een geheel andere aard dan in de Brugse zandstreek of elders in Vlaanderen. Als vanuit streekeigen doelstellingen geredeneerd

kan worden, zal blijken dat een landbouwer in de polders andere uitdagingen kan helpen aanpakken dan een landbouwer in de zandstreek of elders in Vlaanderen en bijgevolg andere maatregelen moet kunnen toepassen. Toch zijn de maatregelen van het GLB identiek. Dit zou effectiever moeten kunnen. Voor de Stad Brugge zijn de maatregelen *an sich* van ondergeschikt belang aan het doel dat zij dienen.

De stad Brugge heeft in haar Beleidsprogramma gekozen voor onder meer ecologische innovatie (beleidspunt 398, beleidspunt 400), korte keten (beleidspunt 403, beleidspunt 418) en biologische veehouderij (beleidspunt 419). Deze vormen van landbouw zijn onze partners in de klimaatmitigatie en -adaptatie. De stad vraagt om **consequent voorrang te geven aan lokale productie, biolandbouw, boeren die natuurgronden in hun areaal hebben en korte-keten**. De niet-klimaatrobuuste vormen van landbouw moeten van deze financiële impulsen via GLB uitgesloten worden.

In dit document gaat veel aandacht uit naar de bijenteelt/imkerij. Voor de landbouw zijn daarnaast ook de wilde bijen onmisbare partners. Het is dan ook niet logisch dat het GLB geen specifieke **doelstellingen formuleert voor wilde bijen**. Een aantal maatregelen zullen leiden tot hogere nectar- en pollenbeschikbaarheid, maar andere maatregelen moeten verder op scherp gezet worden (onder meer op vlak van bestrijdingsmiddelen). Expliciete doelstellingen op vlak van wilde bijen – en overige Functionele Agrobiodiversiteit (FAB) - zijn nodig en zullen een stimulans zijn om naar minder en minder schadelijke gewasbeschermingsmiddelen te evolueren. Ook de gezondheid van onze bevolking zal er wel bij varen.

Specifieke opmerkingen op dit strategisch plan zijn:

- De stad kiest voor een goede waterkwaliteit (beleidspunt 213, 222). Graag de conditionaliteit van 1m teeltvrije zone toepassen op alle waterlopen, zoals vastgelegd in de Kaderrichtlijn Water.

Maatregelen met relatie tot **fosfor- en stikstofoverbelasting van de bodems** zijn niet opgenomen, maar meer dan urgent nodig. De Stad wijst opnieuw naar de noodzaak om de waterkwaliteit te verbeteren en bijgevolg de noodzaak van een op dit vlak zeer ambitieus GLB. Daarom graag zowel via de **conditionaliteit als via GLMC** maatregelen opnemen om dit te realiseren, gekoppeld aan resultaatsverbintenissen.

- Zowel het plan-MER als diverse andere studies onderstrepen het grote belang van (langdurig) grasland voor fixeren van CO₂, vermijden van erosie en stimuleren van goede bodem- en waterkwaliteit. Het is daarom van bijzonder groot belang om scheuren van grasland te ontmoedigen. Daarom vraagt de Stad om de conditionaliteit mbt 5% scheuren van grasland te herberekenen en deze 5% niet te beschouwen als ratio weiland tov totaal landbouwareaal – wat de facto betekent dat die 5% een grote onderschatting is - maar correcter enkel de ratio grasland te berekenen. Verder vragen wij een compensatie te voorzien voor het verlies aan grasland.
- De opbouw van Koolstof (C) in bodems is van bijzonder groot belang, zowel voor klimaatdoelen als voor bodemvruchtbaarheid. Dit is ook in het plan-MER erkend. De stad vraagt om in het GLB mechanismen om die C-opbouw kwantitatief te realiseren, op te nemen incl. resultaatsindicatoren.
- Het Europese Landbouwbeleid beoogt zowel landbouw als bosbouw. In de nodenanalyse staat onder 2.1.5.2 het belang van duurzaam bosbeheer en het bevorderen van bebossing. Desondanks is de doelstelling "bebost land" is bijzonder laag, als we dit vb. uitzetten tov de ambities die lokale besturen, waaronder Brugge, benoemen. De oppervlaktes bos die nodig zijn om klimaatadaptatie te realiseren, zijn vele malen groter. Daarom vragen wij deze doelstelling aan te passen en sterk te verhogen. Daarnaast vragen wij ook maatregelen die de bosbouwsector ten goede komen.
- De GLMC 1 en GLMC 2 : wetlandgebieden, veengebieden en oude graslanden zijn belangrijke sinks van broeikasgassen CO₂ en methaan en ondersteunen het aanvullen van onze grondwatervoorraden. Het behoud van deze is dan ook van primair belang. Elke m² die hiervan ingenomen of gescheurd wordt, is een inbreuk op de klimaatambities. De maatregelen GLMC1 en GLMC2 zijn bijgevolg te beperkt: bij bescherming van veen- en moerasgebieden is het aan te bevelen het scheuren te verbieden en het behoud te verplichten, niet enkel bij N2000, maar integraal. Het Natuurdecreet benoemt waterrijke gebieden trouwens als verboden te wijzigen vegetaties. Waarom suggereert GLMC2 dan dat veen en moeras buiten Natura 2000 niet beschermd zou zijn? Graag de bescherming van

deze gebieden opnemen in de conditionaliteit om te vermijden dat er misvattingen ontstaan.

- Het huidige voorstel is een verslechtering op vlak van ecologisch aandachtsgebied – met name van 5 naar 3% - ondanks dat deze 5% uit het vorige GLB al een onvoldoende was. Daarom moet de ambitie voor EAG verhoogd worden naar minstens 7 en bij voorkeur 10%, met eventueel een hogere quotering oppervlaktefactor voor meerjarige (meer dan 5 jaar) EAG.
- GLMC4: Hierbij is strikte opvolging noodzakelijk. De huidige praktijk leert ons dat dit meer dan nodig is.
- GLMC 8a: vanggewassen en stikstofbindende gewassen dragen amper bij tot biodiversiteit. Vraag om deze uit deze maatregel te schrappen. Ook zou een hogere "quotering" gegeven moeten worden aan niet-productieve arealen die een langere tijdsduur behouden blijven (hagen, houtkanten, langdurige braak, e.d.) en die in een netwerk met andere landbouwpercelen verbonden zijn. Een geïsoleerde houtkant heeft veel minder biologische betekenis dan een netwerk van houtkanten.
- GLMC 8b: De stad investeert in KLE (beleidsprogramma 353). Daarom is de stad vragend om een GLMC voor uitbreiding (meer dan behoud) van landschapselementen te realiseren.
- GLMC 9: Ook graslanden in beschermd erfgoed aanvullen.
- RBE 3 en 4 verwijzen enkel naar Natura 2000, maar er zijn ook gewestelijke uit de regelgeving voortvloeiende beheereisen, meer bepaald Soortenbesluit, Natuurdecreet en Bosdecreet. Verder is er ook de Europese exotenverordening die van toepassing is, en belangrijk kan zijn bij teeltkeuzes. De Stad vraagt om dit aan te vullen.
- De stad vraagt in pijler 1, pijler 2 en pijler 3 en VLIF voorrang te geven aan lokale productie, biolandbouw, boeren die natuurgronden in hun areaal hebben en korte-keten.
- De stad vraagt ook om in de VLIF-steun geen uitbreiding van veestallen te financieren, wel verbetering op vlak van luchtmissies, klimaat, geur en water van bestaande stallen. Pas dan kan er vooruitgang geboekt worden – er kan geen vooruitgang geboekt worden als nieuwe stallen gesteund worden. De stad merkt ook op dat er discrepantie bestaat tussen de theoretische milieuwinst van luchtwassers, emissiearmestallen, e.d. versus de reëel gemeten emissies. Dit is ingegeven door de bezorgdheid van de Stad om de mogelijkheid tot vergunningen te blijven verlenen.
- Bij de aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers, vragen wij ook enkel deze te reserveren voor lokale productie, biolandbouw, boeren die natuurgronden in hun areaal hebben, boeren die inzetten op faunavriendelijke teelten en korte-keten teneinde de langzame omvorming van de "klassieke landbouw" naar een meer duurzame, lokaal verankerde en klimaatrobuuste landbouwsector te faciliteren.
- Ecoregeling Behoud meerjarig grasland en ecologisch beheerd grasland: grasland dat langer aangehouden wordt en ecologisch beheerd grasland vormen voor de landbouwer een uitdaging. Dit type gras is niet voor elk type bedrijf bedrijfseconomisch bruikbaar. Zij zijn de bedrijven door wie de landbouwsector bijdraagt aan natuurdoelen, landschapsdoelen en klimaatdoelen. De landbouwbedrijven die dit type gras in hun bedrijfsvoering verwerken, verdienen dan ook een extra ondersteuning. De ecoregeling moet dan ook sterker gesteund worden en uitgebreid naar boeren die natuurgronden (graslanden, heiden, moerassen, e.d.) in hun areaal opnemen. Ook belangrijk: de maatregel ecologisch beheerd grasland moet gebiedsgericht ingezet worden en op langere termijn doorwerken.
- Ecoregeling bufferstroken: de maatregel is om te zetten naar een RBE zodat deze niet vrijwillig gezien kan worden. De waterkwaliteit die behaald moet worden via Kaderrichtlijn Water is namelijk niet vrijwillig. Ook deze regeling op alle waterlichamen toepassen. Zie trouwens ook hoger: opmerking conditionaliteit teeltvrije strook 1m toet te passen op alle waterlichamen.
- Beheerovereenkomst voor het bufferen van kwetsbare natuur of natuurlijke elementen of het creëren van ecologische verbindingen: de maatregel is deels om te zetten naar een RBE. Het bufferen van beschermde natuur en het realiseren van via provinciale structuurplannen aangeduide natuurverbindingen is wetgeving en beleid en bijgevolg niet vrijwillig.
- Beheerovereenkomst voor het bufferen van kwetsbare natuur of natuurlijke elementen of het creëren van ecologische verbindingen: bloemenakker: bloemenmengsels uitsluiten die invasieve plantensoorten bevatten, in uitvoering van de Europese exotenverordening. Bij

voorkeur verder gaan en alle bloemenmengsels uitsluiten die uit niet-lokaal zaaigoed bestaan. Dit kan een impuls vormen voor nieuwe landbouwniches, die zich specialiseren in zaaimengsels van lokale oorsprong en streekeigen karakter.

- Beheerovereenkomsten voor het onderhoud van houtige KLE: graag aanvullen met aanleg van KLE en met onderhoud van niet-houtige KLE (poelen, graften, e.d.)

Plan-MER Strategisch GLB

- P 134: Gekoppelde steun: discipline lucht stelt dat in de huidige situatie de premie obv het aantal dieren leidt tot een negatief effect. Dat is terecht – tot een onderschatting. De stikstofproblematiek in Vlaanderen is zeer belangrijk. Een zeer negatief effect zou ook een correcte beoordeling zijn. De discipline blijft echter wat op de vlakke wat het plan zou betekenen voor de toekomstige stikstofemissies. Wat zijn de reducties? Hoe verhouden deze tot de doelen? Graag verduidelijking.

Heel verrassend is dat de discipline klimaat niet vermeldt dat de omvang van de veestapel in relatie staat tot broeikasgasemissies, en deze maatregel bijgevolg impact zal hebben op die emissies. Graag aanvullen en verduidelijken.

De discipline biodiversiteit spreekt van een niet significant tot positief effect omdat voldaan moet worden aan de conditionaliteit. Maar dat is in huidige GLB ook al het geval, en toch blijkt uit onder meer natuurrapport en andere monitoring dat de tendens van de akkerbiodiversiteit en met de standplaatskwaliteit van zeer veel natuurtypes negatief is. Bijgevolg is die beoordeling niet correct. De relatie tussen gekoppelde steun (en dus aantal dieren vee) en biodiversiteit is niet behandeld.

- P 136: De positieve effecten die de discipline biodiversiteit verwacht, zijn enkel mogelijk mits een gepast beheer van die graslanden op vlak van bemesting, doorzaaien, eventuele drainage en bestrijdingsmiddelen. De discipline moet dit aanvullen en detailleren.
- 5.2.1.5. p 137 in heel wat disciplines is verwarring tussen blijvend -meerjarig grasland en HPG leesbaar. Heel wat van de positieve eigenschappen die benoemd worden, vb. in disp lucht, klimaat, biodiversiteit, zijn niet van toepassing op grasland dat "maar" 5 jaar blijft, maar wel op grasland dat langer kan blijven zoals Historisch Permanent Grasland (HPG). Vb. koolstofopbouw in 5 jaar is relatief beperkt, idem voor biodiversiteit. Graag de beoordeling corrigeren.
- 5.2.1.12 p 146: de discipline biodiversiteit gaat niet in op het risico op faunavervalsing en invasieve plantensoorten door bloemenmengsels. Dit graag aanvullen. Graag pleiten voor inzet van zaaimengsels met streekeigen zaden. Dit zal ook een impuls zijn voor een nieuwe niche landbouwbedrijven.
- 5.2.1.19 p 153-154: de verschillende disciplines beoordelen het behoud van KLE als gunstig, maar benoemen niet dat deze maatregel geen bijdrage levert aan de nood aan bijkomende KLE of het aanvullen van hiaten in het netwerk van KLE. Om vb. te spreken over de corridorfunctie van KLE is het nodig dat het betreffende KLE in een netwerk aanwezig is. Een gesoleerd KLE is daarin van geen betekenis. Dit is niet benoemd in de effectbeschrijving. Graag aanvullen.
- 5.2.1.20 P 155°156: Beheerovereenkomsten hebben inderdaad het potentieel om bij te dragen tot heel wat milieuwinst. Maar dit is geen evidentie en hangt af van onder meer de duur dat de BO aangehouden wordt, of er meerdere BO's in een regio/gebied afgesloten zijn, e.d. Een evaluatie naar de effectiviteit van BO's met aanbevelingen tot optimalisatie is gebeurd. Deze informatie is in de beoordeling van de discipline water, bodem en biodiversiteit niet opgenomen. Graag aanvullen.
- P 199 e.v.: Volgens de berekeningen is er veel potentieel binnen het VLIF. Het is niet duidelijk hoe deze berekening rekening houdt met de vastgestelde verschillen tussen de theoretische reducties door allerhande technische middelen (luchtwassers, emissiearme stallen, mestrobot,...) en de reëel gemeten emissies en deposities. Het is zeer aannemelijk dat de cijfers helemaal niet zo gunstig zijn. Ook wordt niet gecorrigeerd voor de VLIF steun voor nieuwe stallen – en dus uitbreiding veestapel.
- P 200 e.v. De cijfers lijken te rooskleurig, gezien niet alle waterlichamen opgenomen zijn in de beschreven maatregelen. Graag herberekenen wat de milieuwinst zou zijn indien alle waterlichamen beschermd worden via conditionaliteit, bufferstroken, e.d.
- P 202: Het is niet te rijmen dat het GLB op vlak van bestuivers selectief focust op imkerij en niet op wilde bestuivers. Er moet benoemd worden dat dit geen consequent beleid is met de doelstelling van de biodiversiteitsstrategie mbt bestuivers.

- P 203: De vaststelling dat de bijdrage van GLB tot de farm to fork strategie beperkt is, staat in contract met de beschrijving van de milieueffecten van de maatregelen.
- P 203: De "belangrijke bijdrage aan de biodiversiteitsstrategie" die op deze pagina te lezen is, is discutabel. De 10% landschapselementen wordt niet bereikt. Niet kwantitatief (4%-3% niet productief), niet kwalitatief (er zijn geen kwaliteitsvereisten in het GLB). Ook de evaluatie van de huidige biodiversiteit in het landbouwareaal onder het huidige GLB biedt geen aanknopingspunten tot deze conclusie. Daarom graag corrigeren dat er geen belangrijke bijdrage kan zijn van de maatregelen in de huidige vorm, maar dat er wel degelijk een potentieel is mits bijsturing.

Rechtsgrond(en)

Decreet van 5 april 1995 algemene bepalingen milieubeleid (DABM).
Verordening (EU) 2021/2115.

Dossiernaam

advisering Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Vlaanderen

Armoedetoets

Armoedetoets van toepassing

Nee, er zijn geen gevolgen.

Besluit

Artikel 1

Het College van Burgemeester en Schepenen neemt kennis van het advies en bezorgt dit aan het departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,
Namens het College van Burgemeester en Schepenen

Colin Beheydt
Algemeen directeur Stad en OCMW Brugge

Dirk De fauw
Burgemeester

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN
ARRONDISSEMENT VEURNE
GEMEENTE DE PANNE

UITTREKSEL UIT HET NOTULENBOEK VAN HET SCHEPENCOLLEGE

Het college van burgemeester en schepenen in zitting van 21 maart 2022.

Aanwezig: B. Degriek, burgemeester-voorzitter, W. Janssens, C. Verbrugge, S. Buyens, N. Luysen, M. Vandermeeren, schepenen, W. Jonckheere, algemeen directeur

Sluiting openbaar onderzoek aangaande het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027.

Het college van burgemeester en schepenen,

Gelet op de wetgeving, zijnde:

- artikel 4.2.11 van het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM)
- het decreet lokaal bestuur van 22 december 2017, in het bijzonder het artikel 56;

Gelet op de aanleiding, zijnde:

- de vraag van het Departement Landbouw en Visserij tot instelling van het openbaar onderzoek betreffende het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027, dit van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022;

Gelet op de motivering van onderhavig besluit, zijnde:

- er werden geen opmerkingen van het publiek ontvangen
- de documenten hebben ter inzage gelegen op het gemeentehuis en de bekendmaking van dit openbaar onderzoek werd op de gebruikelijke plaatsen aangeplakt;

BESLIST

- Art.1: Het openbaar onderzoek inzake het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027 wordt afgesloten.
- Art.2: Vast te stellen dat de openbaarmaking conform de geldende voorschriften werd aangeplakt.
- Art.3: Vast te stellen dat «N_OOZ_BEZW» bezwaren ingediend werden
- Art.4: Een afschrift van deze beslissing wordt overgemaakt aan het Departement Landbouw en Visserij.

ALDUS GEDAAN EN GOEDGEKEURD IN ZITTING ALS BOVEN BEPAALD
algemeen directeur
get. Wim Jonckheere

burgemeester-voorzitter
get. Bram Degriek

Voor eensluidend uittreksel

Handtekening(en)

PROVINCIE	ARRONDISSEMENT	GEMEENTE
West-Vlaanderen	Tielt	Dentergem

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN HET SCHEPENCOLLEGE

zitting van 18.03.2022

Aanwezig: Koenraad Degroote, Burgemeester
Ives Lambrecht, Gunther Simoens, Charlotte Vandemoortele, Schepenen
Bart De Keukeleire, Voorzitter BCSD
Sofie De Clerck, Algemeen directeur

Sluiting openbaar onderzoek plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

HET COLLEGE

Gelet op het decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017 en latere wijzigingen;

Gelet op het Bestuursdecreet van 7 december 2018;

Gelet op de beslissing van het college van burgemeester en schepenen van 7 januari 2022 waarin beslist werd om het openbaar onderzoek 'Ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027' te publiceren van 14 januari 2022 tot 14 maart 2022;

Overwegend dat er tijdens het openbaar onderzoek geen opmerkingen vanuit de verschillende kanalen kwamen;

BESLIST

Enig artikel: het college van burgemeester en schepenen neemt kennis dat er geen opmerkingen van de verschillende kanalen binnen kwamen op het openbaar onderzoek dat liep in het kader van "Ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027".

Gedaan in voormelde zitting
NAMENS HET SCHEPENCOLLEGE

de Algemeen directeur
w.g. Sofie De Clerck

de Burgemeester
w.g. Koenraad Degroote

de Algemeen directeur
Sofie De Clerck

VOOR EENSLUIDEND UITTREKSEL

de Burgemeester
Koenraad Degroote

**PROCES-VERBAAL VAN SLUITING TERINZAGELEGGING
ONTWERP PLAN-MER EN ONTWERP VAN HET VLAAMS STRATEGISCH
PLAN VOOR HET GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID 2023-2027**

Op 16 maart 2022 is door het college van burgemeester en schepenen overgegaan tot de sluiting van de terinzagelegging over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027.

Na vastgesteld te hebben dat aan deze ontwerpen de nodige ruchtbaarheid werd gegeven, dat van **14 januari 2022** tot **14 maart 2022** het desbetreffend bericht, de dag en uur vermeldend, waarop het openbaar onderzoek zou worden gesloten, aangeduid is geworden in de gebruikelijke vorm, en tijdens gans de duur van het onderzoek is aangeplakt gebleven.

Het college van burgemeester en schepenen akteert dat **geen** schriftelijke en/of mondelinge bezwaarschriften en/of opmerkingen tegen het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 werden ingediend.

Ten blijke waarvan wij dit proces-verbaal op gezegd dag, maand en uur hebben opgemaakt.

Te Denderleeuw, 16 maart 2022.

Jimmy Geeraerts,
algemeen directeur

Jo Fonck,
burgemeester

Tegenwoordig de dames en heren:

Van Dijk Kris - burgemeester
Minnen Herman, Rommens Barbara, Broeckx Willy, Vandendungen Anita -
schepenen
Nuyts Luk - algemeen directeur

---

035. CBS - 25 februari 2022 - dienst ruimtelijke ordening - Terinzagelegging in de gemeente van de kennisgeving van het plan - MER en het ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch programma 2021-2027 - gunstig advies.

HET SCHEPENCOLLEGE,

GEKOPPELDE BESLISSINGEN

/

TOELICHTING

Openbaar onderzoek in uw gemeente over het ontwerp van plan-MER en ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch Programma van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) 2021 - 2027

Het Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Belgisch Programma voor het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA; Verordening (EU) 2021/1139) voor de periode 2021 – 2027.

Vóór dit Programma EFMZVA 2021 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) worden uitgevoerd. Daarin worden de effecten van het ontwerpprogramma op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 wordt een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch Programma EFMZVA 2021 – 2027 georganiseerd (artikel 4.2.11 van het DABM).

De gemeente staat mee in voor de terinzagelegging.

De periode van terinzagelegging van de kennisgeving loopt van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022.

De kennisgeving is tijdens deze periode raadpleegbaar op de website van het Team Mer en bij Departement Omgeving – Afdeling BJO en op het gemeentehuis en op de website van onze gemeente.

Het Team Mer vraagt advies over de kennisgeving aan de betrokken gemeenten en aan een lijst van instanties waarvan we het advies nuttig achten.

Daarom ontvangt men graag eventuele opmerkingen op de volledig verklaarde kennisgeving uiterlijk op 27 februari 2022. Dit kan via e-mail: departement@lv.vlaanderen.be.

Vanuit de dienst Grondgebiedzaken worden geen bijkomende opmerkingen geformuleerd in verband met het plan-MER.

JURIDISCH KADER

Decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM) + bijlage(n): Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (Titel IV)

Decreet van 1 juli 2016 tot wijziging van de regelgeving voor ruimtelijke uitvoeringsplannen teneinde de planmilieueffectrapportage en andere effectbeoordelingen in het planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen te integreren door wijziging van diverse decreten

Besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2017 betreffende het geïntegreerde planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen, planmilieueffectrapportage, ruimtelijke veiligheidsrapportage en andere effectbeoordelingen

Geïntegreerde RUP/plan-MER procedure (VCRO Titel II Planning, Hoofdstuk II Ruimtelijke Uitvoeringsplannen)

ADVIEZEN/GOEDKEURINGEN

/

FINANCIËEL KADER

Dit besluit heeft geen financiële gevolgen.

STRATEGISCH KADER

/

BIJLAGEN

- Mail mer@vlaanderen.be
- Plan-Mer sectorale voorwaarden voor windturbines Vlarem II

BESLISSING

Artikel 1.

Geen opmerkingen te formuleren over het ontwerp van plan-MER en ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch Programma van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) 2021 – 2027

Artikel 2.

Gunstig advies te bezorgen aan het Team Mer

UITTREKSEL

UIT HET REGISTER DER BERAADSLAGINGEN VAN HET
SCHEPENCOLLEGE VAN DESSEL, OP DATUM VAN 18 maart 2022

Tegenwoordig de dames en heren:

Van Dijck Kris - burgemeester
Minnen Herman, Rommens Barbara, Broeckx Willy, Vandendungen Anita -
schepenen
Nuyts Luk - algemeen directeur

---

029. CBS - 18 maart 2022 - dienst ruimtelijke ordening - openbaar onderzoek in de gemeente in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027 - advies.

HET SCHEPENCOLLEGE,

GEKOPPELDE BESLISSINGEN

/

TOELICHTING

Openbaar onderzoek in de gemeente in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027

Het Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2023 – 2027 (Verordening (EU) 2021/2115). Vóór het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) worden uitgevoerd. Daarin worden de effecten van het ontwerp Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Van **14 januari 2022 tot en met 14 maart** wordt een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd (artikel 4.2.11 van het DABM).

De gemeente staat mee in voor de terinzagelegging.

De periode van terinzagelegging van de kennisgeving loopt van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022.

De kennisgeving is tijdens deze periode raadpleegbaar op de website van het Team Mer en bij Departement Omgeving – Afdeling BJO en op het gemeentehuis en op de website van onze gemeente.

Het Team Mer vraagt advies over de kennisgeving aan de betrokken gemeenten en aan een lijst van instanties waarvan we het advies nuttig achten.

Daarom ontvangt men graag eventuele opmerkingen op de volledig verklaarde kennisgeving uiterlijk op 13 april 2022. Dit kan via e-mail: departement@lv.vlaanderen.be

Vanuit de dienst Grondgebiedzaken worden geen bijkomende opmerkingen geformuleerd in verband met het plan-MER.

JURIDISCH KADER

Decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM) + bijlage(n): Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (Titel IV)

Decreet van 1 juli 2016 tot wijziging van de regelgeving voor ruimtelijke uitvoeringsplannen teneinde de planmilieueffectrapportage en andere effectbeoordelingen in het planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen te integreren door wijziging van diverse decreten

Besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2017 betreffende het geïntegreerde planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen, planmilieueffectrapportage, ruimtelijke veiligheidsrapportage en andere effectbeoordelingen

Geïntegreerde RUP/plan-MER procedure (VCRO Titel II Planning, Hoofdstuk II Ruimtelijke Uitvoeringsplannen)

ADVIEZEN/GOEDKEURINGEN

/

FINANCIËEL KADER

Dit besluit heeft geen financiële gevolgen.

STRATEGISCH KADER

/

BIJLAGEN

- Mail departement@lv.vlaanderen.be

BESLISSING

Artikel 1.

Geen opmerkingen te formuleren over ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027

Artikel 2.

Gunstig advies te bezorgen aan het Team Mer.

Namens het Schepencollege:

Bij verordening;
De algemeen directeur,

Luk Nuyts

De burgemeester,

Kris Van Dijck

Proces-verbaal
van sluiting openbaar onderzoek
ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams
Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
2023-2027

De burgemeester verklaart dat het openbaar onderzoek werd georganiseerd conform de bepalingen van het plan-MER besluit van 12 oktober 2007.

Datum aanplakking van de bekendmaking 13 januari 2022	Datum opening van het openbaar onderzoek 14 januari 2022	Datum van sluiting van het openbaar onderzoek 14 maart 2022

Er werden geen bezwaarschriften ingediend tijdens het openbaar onderzoek.

Het openbaar onderzoek wordt gesloten.

Te Diepenbeek,

Burgemeester
Rik Kriekels

Van: omgeving <omgeving@duffel.be>

Verzonden: vrijdag 1 april 2022 11:11

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: RE: documenten mbt het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Goede morgen,

Niemand is het dossier komen inkijken en er werd dan ook GEEN enkel bezwaar ingediend.

Vriendelijke groeten,

Sharon Van Looveren

Omgeving en Infrastructuur

Lokaal bestuur Duffel, Gemeentestraat 21, 2570 Duffel

tel. 015 30 72 60

omgeving@duffel.be

www.duffel.be

Niet aanwezig op woensdag- en vrijdagmiddag.

GEMEENTEHUIS EN TECHNISCH CENTRUM

College van burgemeester en schepenen
dinsdag 29 maart 2022

**Wonen&RuimtelijkeOrdering – Omgeving – Proces verbaal - afsluiten openbaar onderzoek -
plan-MER en Vlaams GLB Strat. Plan 2023-2027**

Aanwezig

Luc Vandevelde, Hilde Lampaert, Koen Loete, Filip Smet, Danny Plaetinck, Danny Smessaert, Melina Van Audenaerde

Verontschuldigd

Marc Windey, Meike Van Grembergen

BEVOEGDHEID

Het college van burgemeester en schepenen is bevoegd voor daden van beschikking op basis van artikel 56, §1 van het decreet lokaal bestuur.

JURIDISCH KADER

Artikel 4.2.11 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

MOTIVERING

Ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027

Datum van opening openbaar onderzoek; 14 januari 2022

Datum van afsluiten openbaar onderzoek: 14 maart 2022

Bij het afsluiten van het openbaar onderzoek ingesteld van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 naar aanleiding van het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027, stelt het college van burgemeester en schepenen van de stad Eeklo vast dat niemand zich heeft aangeboden tot afgifte van een opmerking.

Geen bezwaren ontvangen hebbende, stelt het college van burgemeester en schepenen van de verrichtingen proces-verbaal op, en sluit dit op hierboven vermelde datum, om te dienen en te gelden waar het behoort.

BESLISSING

Enig artikel

Het college van burgemeester en schepenen verklaart op hierboven vermelde datum te zijn overgegaan tot sluiting van het openbaar onderzoek betreffende voormeld dossier en stelt vast dat er geen opmerkingen werden aangeboden.

Namens het college,

Melina Van Audenaerde
algemeen directeur wd.

Luc Vandevelde
burgemeester-voorzitter

Voor eensluidend uittreksel:
voor de burgemeester,
de algemeen directeur wd.
(artikel 279 decreet lokaal bestuur)

GEMEENTE
ERPE-MERE

**UITTREKSEL
uit de notulen
van het college van
burgemeester en schepenen**

Vergadering van 22 maart 2022

Aanwezig: Hugo De Waele, burgemeester
Reinold De Vuyst, Marleen Lambrecht, Gerda Van Steenberge, schepenen
Bruno Van Maldegem, algemeen directeur

Afwezig: Tom Van Keymolen, Johan Van Vaerenbergh, schepenen

Verontschuldigd:

30. Sluiten van het openbaar onderzoek over het Plan-MER en het ontwerp Programma EFMZVA.

Het openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch Programma van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) 2021-2027 lag ter inzage van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022.

Tijdens het openbaar onderzoek werden geen opmerkingen bezorgd aan het gemeentebestuur.

Besluit

Sluiten van het openbaar onderzoek.

Namens het college:

De algemeen directeur
(get.) Bruno Van Maldegem

De burgemeester
(get.) Hugo De Waele

Voor eensluidend afschrift:

De algemeen directeur

De burgemeester

Bruno Van Maldegem

Hugo De Waele

GEMEENTE
ERPE-MERE

UITTREKSEL
uit de notulen
van het college van
burgemeester en schepenen

Vergadering van 22 maart 2022

Aanwezig: Hugo De Waele, burgemeester
Reinold De Vuyst, Marleen Lambrecht, Gerda Van Steenberge, schepenen
Bruno Van Maldegem, algemeen directeur

Afwezig: Tom Van Keymolen, Johan Van Vaerenbergh, schepenen

Verontschuldigd:

31. Sluiten van het openbaar onderzoek over het Plan-MER en het ontwerp van het Vlaams strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

Het openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 lag ter inzage van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022.

Er werden geen opmerkingen bezorgd aan het gemeentebestuur.

Besluit

Sluiten van het openbaar onderzoek.

Namens het college:

De algemeen directeur
(get.) Bruno Van Maldegem

De burgemeester
(get.) Hugo De Waele

Voor eensluidend afschrift:

De algemeen directeur

De burgemeester

Bruno Van Maldegem

Hugo De Waele

Aanwezig

Joeri De Maertelaere: Burgemeester
Lucas Van der Meersch, Kathleen Depoorter, Filip Huysman, Kenny Ketels, Jonas De Wispelaere, Josse Verdegem, Leen Ysebaert: Schepenen
Danny Coene: Algemeen directeur

Verontschuldigd

Afwezig

---

31. - OMG - advies ontwerp plan-MER en ontwerp Vlaams strategisch plan voor Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

BESLISSING

met algemene stemmen

Het college van burgemeester en schepenen beslist geen advies te formuleren op het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 gezien dit een financieel plan is dat (al dan niet vergunningsplichtige) activiteiten subsidieert, die niet onder het toepassingsgebied van het Decreet houdende Algemene Bepalingen inzake Milieubeleid valt.

Handtekening(en)

Aanwezig

Joeri De Maertelaere: Burgemeester

---

2. - OMG - Proces verbaal voor het sluiten openbaar onderzoek ontwerp plan-MER en ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Afsluiten openbaar onderzoek over het ontwerp plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027

De burgemeester verklaart dat de bekendmaking van het openbaar onderzoek op de gebruikelijke plaats werd afgekondigd in de gemeente van 14 januari tot en met 14 maart 2022 en op de website.

Gedurende de periode van het onderzoek lagen de stukken betreffende dit onderzoek digitaal ter inzage van de belanghebbenden die hun bezwaren en opmerkingen schriftelijk konden indienen.

Na vastgesteld te hebben dat aan het openbaar onderzoek de nodige bekendheid werd gegeven, wordt er op 14 maart 2022 overgegaan tot sluiting van het openbaar onderzoek.

De burgemeester acteert dat er geen opmerkingen of bezwaren zijn ingediend.

Ten blijke waarvan dit proces-verbaal op voormelde datum is opgemaakt en gesloten en toegevoegd wordt bij het advies van het college van burgemeester en schepenen van maandag 21 maart 2022.

Evergem, 15 maart 2022

Handtekening(en)

2022_CBS_02423 Gecoördineerd advies over het ontwerp Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid - Strategisch Plan 2023-2027 en bijhorend ontwerpMER - Goedkeuring

Beslissing: Goedgekeurd in besloten vergadering van 10 maart 2022

Zijn aanwezig bij de beslissing van dit punt:

de heer Mathias De Clercq, burgemeester-voorzitter
de heer Filip Watteeuw, schepenen; mevrouw Sofie Bracke, schepenen; mevrouw Elke Decruynaere, schepenen; mevrouw Astrid De Bruycker, schepenen; de heer Sami Souguir, schepenen; mevrouw Tine Heyse, schepenen; mevrouw Isabelle Heyndrickx, schepenen; de heer Bram Van Braeckvelt, schepenen; mevrouw Hafsa El-Bazioui, schepenen; de heer Rudy Coddens, schepenen
mevrouw Mieke Hullebroeck, algemeen directeur; de heer Luc Kupers, adjunct-algemeendirecteur; de heer Danny Van Campenhout, adjunct-algemeendirecteur

Bevoegd: Tine Heyse

Juridisch kader

De volgende bepalingen zijn van toepassing inzake de bevoegdheid:

- Decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017, artikel 56, § 2.

De beslissing wordt genomen op grond van:

- Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid
- Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 (en de wijzigingen van 29 april 2013) houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage

Motivering

Vooraf:

- 27/08/2021: het college keurt goed het gecoördineerd advies over de kennisgevingsnota/ontwerpMER van het strategisch plan-MER 'Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027'.
- 27/12/2021: de Dienst Milieu en Klimaat ontvangt de adviesvraag over zowel het ontwerpMER als het ontwerp "Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) - Strategisch Plan 2023-2027", met een adviestermijn tot 14/03/2022.

Waarover gaat dit Plan MER?

In mei en juni 2018 lanceerde de Europese Commissie haar financieel- resp. wetsvoorstel in kader van het GLB (Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid). De lidstaten moeten hun GLB-plan eind 2021 indienen bij de Europese Commissie, die het in de loop van 2022 moet goedkeuren.

Het toekomstige GLB mikt op drie algemene doelstellingen:

- Bevorderen van een slimme, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector om voedselzekerheid te garanderen;
- Intensiveren van milieuzorg en klimaatactie en bijdragen aan de verwezenlijking van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de Unie;
- Versterken van het sociaaleconomische weefsel van de plattelandsgebieden.

Ook moet het GLB streven naar een modernisering van de landbouwsector door kennisstimulering en -deling, innovatie en digitalisering.

Het GLB-Strategisch Plan is een financieel plan dat (al dan niet vergunningsplichtige) activiteiten subsidieert. Het heeft echter an sich geen invloed op het verkrijgen van vergunningen voor projecten en valt in die zin dan ook niet onder het toepassingsgebied van DABM. De opmaak van een strategische milieubeoordeling voor het GLB is echter vanuit Europa verplicht. Vanuit deze verplichting wordt er dan ook een plan-MER opgemaakt, waarvan nu het ontwerpMER voor advies voorligt samen met het ontwerp GLB – SP 2023-2027.

Advies

Dit gecoördineerd advies van de Stad Gent is opgemaakt door de Dienst Milieu en Klimaat en de Dienst Economie in samenwerking met de Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke Planning. Van de Groendienst werd geen input ontvangen.

Het advies concludeert dat:

- De Stad Gent vraagt dat alle maatregelen uit het GLB ook toepasbaar zijn in het stedelijk gebied en dat dit ook duidelijk zo geformuleerd wordt in de doelstellingen en maatregelen. Door bepaalde doelstellingen/maatregelen te focussen op “plattelandsgebieden” en niet de landbouwsector in het algemeen worden kansen gemist voor de ondersteuning van landbouwers in stedelijk gebied.
- De Stad Gent vraagt om steunmaatregelen op te nemen voor een meer geïntegreerde en langduriger begeleiding voor landbouwbedrijven die een duurzame transitie willen realiseren.
- De Stad Gent vraagt dat de steun voor biologische landbouwproductie hand in hand gaat met het stimuleren van de consumptie van biologische producten.
- De Stad Gent stelt vast dat de maatregelen die voorliggen in dit GLB slechts in beperkte mate tegemoet komen aan de doelstellingen zoals geformuleerd in beleidsplannen als het Vlaams klimaatbeleidsplan, Europese biodiversiteitsstrategie, Kaderrichtlijn Water, ..., waar dit al in beeld gebracht kon worden.
- de Stad Gent vraagt een toetsing van het GLB aan het Vlaamse eiwitplan 2021-2030, een cruciaal plan om de vooropgestelde klimaatdoelstellingen voor de landbouw te realiseren.
- De Stad Gent pleit voor een toekomstbestendig GLB als een van de belangrijkste hefboomen uit het landbouwbeleid, zodat het ook tegemoet komt aan de uitdagingen op vlak van milieu, klimaat, natuur, in functie van het behoud van de landbouwsector. Het is immers niet duidelijk via welke andere beleidsinstrumenten alsnog voldaan zal worden aan deze beleidsdoelstellingen.
- De Stad Gent kan zich niet vinden in de Synthese en Conclusies, waar een koppeling met andere beleidsplannen niet wordt gelegd.
- De Stad Gent is van mening dat, hoewel vanuit dit GLB een beduidend positievere milieu-impact wordt verwacht dan van zijn voorganger, dit strategisch plan-MER onmogelijk kan spreken van een geslaagd plan en had moeten concluderen dat het plan te kort schiet.
- De kwantitatieve doorrekening weinig transparant werd weergegeven in dit ontwerpMER waardoor de waarde of de correctheid van of minstens het vertrouwen in

deze oefening aangetast, terwijl deze wel een cruciaal onderdeel van dit ontwerpMER inhoudt.

Bijgevoegde bijlage(n):

- 1_strategisch_mer_-_ontwerprapport.pdf
- 2_strategisch_mer_-_samenvatting.pdf
- 3_richtlijnen_plan_mer_glb.pdf
- 4_ontwerp_vlaams_glb_strategisch_plan_deel_1.pdf
- 5_ontwerp_vlaams_glb_strategisch_plan_deel_2.pdf
- 6_ontwerp_vlaams_glb_strategisch_plan_bijlage_1_gebruikte_afkorting.pdf
- 7_ontwerp_vlaams_glb_strategisch_plan_bijlage_2a_swot.pdf
- 8_ontwerp_vlaams_glb_strategisch_plan_bijlage_2b_omgevingsanalyse.pdf
- 9_ontwerp_vlaams_glb_strategisch_plan_bijlage_3_consultatie_partners.pdf
- 20220225_NO_advies GLB en MER_def_AN_ZTC.docx (deel van de beslissing)

Beslissing

Beslist het volgende:

Artikel 1:

Keurt goed het gecoördineerde advies van de Stad Gent aan het Departement Landbouw en Visserij over het ontwerp Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) - Strategisch Plan 2023-2027 en bijhorend ontwerpMER zoals geformuleerd in de bij dit besluit gevoegde advies.

2022_CBS_02423 - Gecoördineerd advies over het ontwerp Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid - Strategisch Plan 2023-2027 en bijhorend ontwerpMER

10 maart 2022

Onderwerp: Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 – strategisch MER

Subtitel: Gecoördineerd advies Stad Gent Ontwerprapport

Geachte

Voorliggend advies gaat in op het Ontwerp Vlaams GLB en het Ontwerp MER dat hiervoor werd opgemaakt. Voor het Ontwerp GLB gaan we in op de voorgestelde doelstellingen en maatregelen. Aan de hand van het Ontwerp MER doen we een uitspraak over de verwachte impact van de maatregelen.

We stellen vast dat de vooropgestelde doelen en maatregelen in het GLB de intentie hebben om bij te dragen aan beleidsdoelstellingen rond klimaat, energie, duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen, bescherming van biodiversiteit, versterken van ecosysteemdiensten en in stand houden van habitats en landschappen. Echter volgt uit de inschatting van het MER dat in de feiten slechts een beperkte bijdrage verwacht wordt.

Ontwerp Gemeenschappelijk landbouwbeleid 2023-2027

Wat betreft het GLB wordt het advies toegespitst op bevindingen die volgen uit de lokale situatie van de landbouw in Stad Gent. Onderstaande aandachtspunten, positief en negatief, geven dus geen volledige analyse van het voorgestelde beleid.

Het belang van landbouw in stedelijk gebied wordt niet erkend door de inconsistentie in de verwijzing naar “plattelandsgebieden” en “plattelandsbedrijven” bij doelstellingen en maatregelen die gelden voor grondgebied Vlaanderen

Voor Stad Gent is het belangrijk om landbouw ook in het (rand) stedelijk gebied te behouden. Landbouw in en rond steden kan immers bijdragen aan verschillende doelstellingen zoals een korte en duurzame voedingsketen, direct contact tussen stedelingen en de herkomst van hun voedsel en behoud van open ruimte nabij stedelijke kernen. We zien in stedelijke gebieden ook een relatief hoog aantal innovatieve landbouwinitiatieven ontstaan en we zien ook een toename van de interesse voor voeding en landbouwproductie bij stedelingen.

Landbouwers in (rand)stedelijk gebied kunnen ook gebruik maken van de maatregelen in het GLB, behalve van de LEADER steun die enkel van toepassing is in specifiek aangeduide plattelandsgebieden en waar centrumsteden helaas expliciet uitgesloten worden. De verwijzing naar “plattelandsgebieden” en “plattelandsbedrijven” komt echter ook voor in de tekst bij doelstellingen en maatregelen in het GLB waarvoor het toepassingsgebied van de interventie gans Vlaanderen is. Op die manier wordt onduidelijkheid gecreëerd over de situatie van landbouwers in stedelijk gebied en wordt voorbij gegaan aan het belang dat ook deze landbouwers hebben.

- Voorbeeld (Deel 2, p. 342 – 343): VLIF – Opstart van of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie op een landbouwbedrijf

Het toepassingsgebied van de interventie is gans Vlaanderen, maar de gerelateerde doelstelling is "(SpD. g) Het aantrekken en vasthouden van jonge landbouwers en andere nieuwe landbouwers en bevordering van duurzame bedrijfsontwikkeling *in plattelandsgebieden*" en de resultaatindicator is R.37 Groei en banen *in plattelandsgebieden*.

Correchter lijkt om de doelstelling te formuleren als "(SpD. g) Het aantrekken en vasthouden van jonge landbouwers en andere nieuwe landbouwers en bevordering van duurzame bedrijfsontwikkeling" en de resultaatindicator als Groei en banen *in de landbouwsector*.

Het is positief dat er in de definitie van "actieve landbouwer" en "nieuwe landbouwer" aandacht is voor pluri-actieve landbouwers, bijberoepers en geleidelijke instromers en voor alle verdienmodellen binnen de landbouw

Stad Gent hecht belang aan de transitie naar duurzame en stadsgerichte landbouw. Voor nieuwe en innovatieve landbouwinitiatieven was het vaak moeilijk om toegang te krijgen tot GLB steunmaatregelen. Door in de definitie van "actieve landbouwer" aandacht te hebben voor pluri-actieve landbouwers, bijberoepers en geleidelijke instromers en voor alle verdienmodellen binnen de landbouw, hopen we dat deze situatie verbetert.

Het lijkt belangrijk dat in de definitie van "nieuwe landbouwer" ook een passende opleiding en vaardigheden vereist zijn (of minstens binnen een bepaalde termijn gehaald moeten worden) om te vermijden dat de steunmogelijkheden voor "nieuwe landbouwers" leiden tot oneigenlijke toegang tot de GLB steun.

Het is positief dat het GLB duidelijk inzet op verduurzaming van de landbouw maar werkelijke impact lijkt laag

Het is positief dat de maatregelen de intentie hebben om bij te dragen aan beleidsdoelstellingen rond klimaat, energie, duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen, milieu, bescherming van biodiversiteit, versterken van ecosysteemdiensten en in stand houden van habitats en landschappen, zowel via de conditionaliteit als via stimulerende instrumenten. Of deze intenties ook tot voldoende impact zullen leiden is niet altijd duidelijk, maar waar dit wel kon ingeschat worden bleken de bijdrages aan deze doelstellingen steeds bescheiden (zie verder – plan MER).

Het is positief dat er met de Projectoproep samenwerking wordt ingezet op samenwerkingen die ontstaan vanuit de basis/de stakeholders

Het verkrijgen van de nodige budgetten is vaak een cruciale voorwaarde om nieuwe ideeën en samenwerkingen op het terrein in de praktijk te brengen. Het is dan ook positief dat er ondersteuning voorzien wordt voor landbouwers en lokale stakeholders die willen samenwerken in het kader van thema's zoals versterken van de marktpositie van landbouwers, toegang tot grond, circulaire economie, hernieuwbare energie, verdienmodellen, verweving landbouw-natuur, Regional Branding, enz.

Nood aan geïntegreerde en blijvende ondersteuning bij transitie van een landbouwbedrijf

Er bestaan in Vlaanderen heel wat vorming- en begeleidingssystemen en ook financiële tegemoetkoming om hiervan gebruik te maken. Dit wordt terecht als een sterkte aangehaald in de SWOT analyses. De begeleiding is echter vaak sterk gericht op een zeer specifieke vraag (omschakeling naar biologische landbouw, opstart korte keten, overname, energie-investeringen, ...). Deze aanpak vertrekt vanuit de aanname dat een bedrijfsleider reeds een keuze gemaakt heeft of levert versnipperd advies op over de keuzemogelijkheden. Na het inwinnen van advies is het aan de landbouwer zelf om een afweging te

maken op basis van uiteenlopende (en soms tegenstrijdige) adviezen. Bovendien staan landbouwers er na verkrijgen van het specifiek advies doorgaans terug alleen voor om de keuze die ze maken op basis van het advies te realiseren. Dit zorgt er in de praktijk voor dat landbouwers de stap niet lijken te zetten in de richting van een bepaalde transitie, ondanks de wens/nood bij de landbouwer om in één of andere richting een nieuwe weg in te slaan. Het lijkt dan ook relevant om een meer geïntegreerde en langduriger begeleiding te voorzien, die landbouwers ondersteunt in de afweging tussen verschillende pistes tijdens het initiële zoekproces om een nieuwe weg in te slaan op het bedrijf en die ook nadien nog verder gezet wordt tijdens het transitieproces.

Steun voor biologische landbouwproductie moet hand in hand gaan met stimuleren van consumptie van biologische producten

Met AMKM 'Omschakeling biologische landbouw' en ecoregeling 'Voortzetting biologische landbouw' wordt (omschakeling naar) biologische landbouw gestimuleerd. De prijzen die producenten momenteel krijgen voor biologische producten, bijvoorbeeld biologische melkprijzen, zijn momenteel echter laag in vergelijking met de gangbare prijzen omdat de markt verzadigd geraakt. Het lijkt dan ook cruciaal om het stimuleren van biologische landbouwproductie te koppelen aan een stimulerend beleid dat gericht is op de consumentenzijde. Wanneer landbouwers geen goede prijs krijgen voor hun product, kunnen ze immers niet op een financieel duurzame manier omschakelen naar biologische landbouw. We stellen vast dat dit alvast in Gent, waar melkveebedrijven een aanzienlijk aandeel van de aanwezige landbouw uitmaken, een reële drempel vormt om om te schakelen naar biologische landbouw.

Ontwerp strategisch MER

De conclusie mist de essentie

Elke lidstaat moet bij de opmaak van het strategisch plan voor het Gemeenschappelijk landbouwbeleid inspelen op 9 geformuleerde doelstellingen:

- zorgen voor een eerlijk inkomen voor de boeren
- het concurrentievermogen vergroten
- het machtsevenwicht in de voedselketen herstellen
- de klimaatverandering tegengaan
- zorgen voor het milieu
- landschappen en de biodiversiteit beschermen
- de generatiewissel bevorderen
- het platteland vitaal houden
- de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen

De Stad Gent vroeg tijdens de fase van de kennisgeving om in dit strategisch plan-MER in te schatten of door middel van dit GLB-SP de diverse milieudoelen voor de landbouwsector uit andere beleidsplannen¹ gehaald kunnen worden. In §5.3 neemt dit plan-MER dit op voor enkele

---

¹Bijvoorbeeld:

Klimaat: het Vlaams Klimaatbeleidsplan en de specifieke doelstellingen gekoppeld aan het landbouw- en plattelandsbeleid die hierin opgenomen zijn

Waterkwaliteit: bijvoorbeeld kaderrichtlijn water met daaruit volgend de stroomgebiedbeheerplannen

Luchtkwaliteit: bijvoorbeeld PAS-regelgeving; Vlaams luchtbeleidsplan 2030 met doelstellingen voor de overschrijding van de kritische lasten mbt vermesting en verzuring; NEC-richtlijn

Vlaamse eiwitplan 2021-2030

beleidsdomeinen (klimaat, lucht, water en natuur), maar de gestelde milieudoelen worden, waar dit kon ingeschat worden, nergens gehaald. De uitdagingen voor de landbouwsector zoals geformuleerd in andere beleidsplannen⁴, vragen een structurele omslag in de landbouwsector. De maatregelen die voorliggen in dit plan komen slechts in beperkte mate tegemoet aan de doelstellingen zoals geformuleerd in die beleidsplannen:

Klimaat (§5.3.1.):

- (p 197) de bijdrage van alle VLIF-investeringen aan de vooropgestelde **reductie van broeikasgasemissies blijft zeer bescheiden**.
- (p 197) de AMKM voedermanagement draagt voor **12 % bij aan de doelstelling voor de spijsverteringsemisssies**. Deze bijdrage is significant, maar gezien de beperking tot melkvee en het beperkte budget (1,6 miljoen €/jaar), logischerwijs een **bescheiden bijdrage**.
- (p 198) Aan de klimaatdoelstelling rond bodememissies zijn er verschillende interventies die bijdragen tot de reductie. Met betrekking tot koolstofgerelateerde doelstellingen van landbouw binnen LULUCF kan gesteld worden dat de impact zeer moeilijk in te schatten is.

Lucht (§5.3.2.):

- (p 199) Uit de doorrekening van de VLIF-steun blijkt dat het GLB-SP zou kunnen leiden tot een daling van ammoniakemissies met 6 %. (Het ontbreekt aan een concrete doelstelling voor deze maatregel in het ontwerpMER, maar dit kan mogelijks nog geactualiseerd worden n.a.v. het recente stikstofakkoord.)
- (p 200) het is onduidelijk wat de impact van het plan is op het aantal en de emissies van dieren (rundvee) zou kunnen zijn.

Water (§5.3.3.):

Het ontbreekt aan een concrete doelstelling voor deze maatregel. De berekende verwachte prestaties kunnen hier aldus niet naar waarde ingeschat worden. Daarom ook dat dit onderdeel afsluit met:

- Uit vergelijking met het scenario 'voortzetting GLB periode 2014 - 2020 (Pijler 1 en PDPO III)' wordt verwacht dat het voorgenomen GLB-plan wat betreft milieu-impact (en dus ook de bijdrage aan de doelstellingen van de 3de generatie stroomgebiedbeheerplannen) beter zal scoren dan het voortzetten van het huidige plan.

Natuur (§5.3.4.):

Ook voor het onderdeel natuur ontbreekt het soms aan concrete doelstellingen . Maar voor de natuurdoelstelling van de Europese Farm-to-Fork strategie kon het doelbereik wel in beeld gebracht worden. (p 203):

- Doelstelling: een **vermindering met 50 %** van het totale gebruik van **pesticiden**
  - De doorgerekende maatregelen kunnen leiden tot een vermeden gewasbeschermingsmiddelengebruik van ca. 1 miljoen kg actieve stof over de gehele planperiode en dus ca. 200.000 kg actieve stof per jaar (ca. **6%** van het totale gebruik aan gewasbeschermingsmiddelen in 2018). Dit maakt dat de **bijdrage** van ecoregelingen en AMKM's van het **GLB-SP beperkt** is.
- Doelstelling: ten **minste 25 %** van de Europese landbouwgrond voor **biologische landbouw** te gebruiken
  - in het GLB-SP 9.500 ha extra areaal voor biologische landbouw vooropgesteld (subsidies voor omschakeling naar biologische landbouw). Dit zou meer dan een verdubbeling van het huidige areaal zijn (9.124 ha in 2020). Dit zou het

percentage van het landbouwareaal gebruikt voor biologische landbouw op **3%** brengen, wat dus een **zeer bescheiden bijdrage** is.

- **Doelstelling:** een **vermindering** van het **verlies van voedingsstoffen uit meststoffen** met ten minste **50 %** en van het **gebruik van meststoffen** met ten minste **20 %**
  - een vermeden stikstofinput van ca. 35 miljoen kg N over de gehele planperiode berekend indien alle vooropgestelde targets van de doorgerekende ecoregelingen en AMKM's gehaald worden (ca. 7 miljoen kg N/jaar). Dit bedraagt ca. **4%** van het totale stikstofgebruik uit dierlijke mest en kunstmest in 2020, wat dus een **beperkte bijdrage** is.
- **Doelstelling:** de biodiversiteitsstrategie minstens **10%** van het landbouwareaal zou uit **landschapselementen** moeten bestaan met een **grote biodiversiteit**.
  - Uit de verzamelaanvraag blijkt dat het aandeel niet-productief areaal in het totaal subsidiabel areaal bij landbouwers met pijler 1 steun in PDPO III in 2021 ongeveer 1,3% bedraagt. Een **opschaling naar 3 of 4 %** van het bouwland betreft bijgevolg meer dan een verdubbeling waardoor gesteld kan worden dat het GLB-SP een **belangrijke bijdrage levert aan deze doelstelling**.

Conclusie is hier dus dat vaak, hoewel wel duidelijk wordt dat veelal verbeteringen worden verwacht, het bereiken van de doelstellingen onduidelijk blijft en waar dit wel duidelijk wordt de vooropgestelde doelstellingen niet tegemoet worden gekomen. Een door de Stad Gent gevraagde toetsing aan het Vlaamse eiwitplan 2021-2030, een cruciaal plan om de vooropgestelde klimaatdoelstellingen voor de landbouw te realiseren, is niet uitgevoerd. De Stad Gent betreurt dat een strategisch plan-MER voor een dergelijk cruciaal landbouwbeleidinstrument slechts fragmentarisch het doelbereik in beeld kan brengen, maar begrijpt dat methodologische beperkingen dit soms onmogelijk maakt. We betreuren het gebrek aan concrete milieudoelstellingen (bijvoorbeeld lucht, water). We zijn van mening dat een toetsing van het GLP-SP aan het Vlaamse eiwitplan 2021-2030 noodzakelijk is.

De landbouwsector staat voor grote uitdagingen op vlak van bijvoorbeeld milieu, klimaat en natuur, wat in beeld wordt gebracht in §5.1. van het strategisch planMER. Om deze uitdagingen op te lossen werden hiervoor concrete doelstellingen geformuleerd in bijvoorbeeld het Vlaams klimaatbeleidsplan, Europese biodiversiteitsstrategie, Kaderrichtlijn Water, ... Het GLB is een van de belangrijkste hefboomen om die doelstellingen te realiseren.

Uit het Plan-MER leiden we af, voor zover in beeld kon worden gebracht, dat het huidig GLB niet tegemoet komt aan de geformuleerde uitdagingen en doelstellingen. Dat betreuren we, zeker omdat niet wordt verduidelijkt via welke andere beleidsinstrumenten alsnog voldaan zal worden aan deze beleidsdoelstellingen.

De Stad Gent pleit voor een toekomstbestendig GLB, dat m.a.w. ook tegemoet komt aan de uitdagingen op vlak van milieu, klimaat en natuur, in functie van het behoud van de landbouwsector. De Stad Gent is bijgevolg van mening dat de Synthese en Conclusies van het strategisch planMER (hoofdstuk 4 van de NTS of §5.4), de essentie niet vat. Gezien het GLB een van de belangrijkste instrumenten van het landbouwbeleid is, maar het GLB volgens het planMER er niet in slaagt om te voldoen aan concrete doelstellingen geformuleerd in bijvoorbeeld het Vlaams klimaatbeleidsplan, Europese biodiversiteitsstrategie, Kaderrichtlijn Water, ... , dan mag dit planMER volgens de Stad Gent nooit van een *'eervol compromis'* te spreken, zonder *'evidente verbeterpunten.'* Dit samenvattend hoofdstuk moet dan ook altijd de koppeling met deze andere beleidsplannen leggen. De Stad Gent is bijgevolg van mening dat, hoewel vanuit dit GLB een beduidend positievere milieu-impact wordt verwacht dan van zijn

voorganger, dit strategisch plan-MER onmogelijk kan spreken van een geslaagd plan en had moeten concluderen dat het plan te kort schiet.

Kwantitatieve doorrekening weinig transparant

De Stad Gent gaf tijdens de fase van de kennisgeving reeds aan dat de kwantitatieve doorrekening zeer belangrijk zal zijn om de milieueffecten van dit plan goed in beeld te kunnen brengen. Er wordt vastgesteld dat in dit ontwerpMER weinig tot geen transparantie wordt gegeven over hoe die doorrekening uitgevoerd wordt. Er worden wel wat knelpunten gerapporteerd, zoals bijvoorbeeld ontbrekende emissiefactoren, of algemene kenmerken van de werkwijze, zoals bijvoorbeeld geanonimiseerde gegevens van landbouwbedrijven, maar verder blijft het zeer vaag en wordt zeer snel overgegaan op het rapporteren van de resultaten.

De Stad Gent is bijgevolg niet in staat om te verklaren waarom bijvoorbeeld de maatregel meerjarige bloemenstrook in de fruitteelt (AMKM) volgens tabel 5-3 negatieve koolstofopslag cijfers rapporteert. Een meerjarige bloemenstrook zal toch veel kenmerken van een grasland hebben, welke toch koolstof vastleggen. Waar het koolstofverlies zich voordoet, is voor de Stad op basis van de voorliggende documenten niet duidelijk.

Op deze manier wordt de waarde of de correctheid van of minstens het vertrouwen in deze oefening aangetast, terwijl deze wel een cruciaal onderdeel van dit ontwerpMER inhoudt want voor de koppeling met de doelstellingen uit andere beleidsdomeinen moet zorgen.

Conclusie

- De Stad Gent vraagt dat alle maatregelen uit het GLB ook toepasbaar zijn in het stedelijk gebied en dat dit ook duidelijk zo geformuleerd wordt in de doelstellingen en maatregelen. Door bepaalde doelstellingen/maatregelen te focussen op “plattelandsgebieden” en niet de landbouwsector in het algemeen worden kansen gemist voor de ondersteuning van landbouwers in stedelijk gebied.
- De Stad Gent vraagt om steunmaatregelen op te nemen voor een meer geïntegreerde en langduriger begeleiding voor landbouwbedrijven die een duurzame transitie richting andere bedrijfs- en verdienmodellen willen realiseren.
- De Stad Gent vraagt dat de steun voor biologische landbouwproductie hand in hand gaat met het stimuleren van de consumptie van biologische producten.
- De Stad Gent stelt vast dat de maatregelen die voorliggen in dit GLB slechts in beperkte mate tegemoet komen aan de doelstellingen zoals geformuleerd in beleidsplannen als het Vlaams klimaatbeleidsplan, Europese biodiversiteitsstrategie, Kaderrichtlijn Water, ..., waar dit al in beeld gebracht kon worden.
- de Stad Gent vraagt een toetsing van het GLB aan het Vlaamse eiwitplan 2021-2030, een cruciaal plan om de vooropgestelde klimaatdoelstellingen voor de landbouw te realiseren.
- De Stad Gent pleit voor een toekomstbestendig GLB als een van de belangrijkste hefboomen uit het landbouwbeleid, zodat het ook tegemoet komt aan de uitdagingen op vlak van milieu, klimaat, natuur, in functie van het behoud van de landbouwsector.
- De Stad Gent is van mening dat, hoewel vanuit dit GLB een beduidend positievere milieu-impact wordt verwacht dan van zijn voorganger, dit strategisch plan-MER onmogelijk kan spreken van een geslaagd plan.
- De kwantitatieve doorrekening weinig transparant werd weergegeven in dit ontwerpMER waardoor de waarde of de correctheid van of minstens het vertrouwen in

deze oefening aangetast, terwijl deze wel een cruciaal onderdeel van dit ontwerpMER inhoudt.

Hoogachtend

Voor de burgemeester
(bij delegatiebesluit van 3 januari 2022)

Mieke Hullebroeck
Algemeen Directeur

Tine Heyse
Schepen van Milieu, Klimaat, Wonen en
Internationale Solidariteit

PROCES-VERBAAL VAN EEN OPENBAAR ONDERZOEK VAN EEN ONTWERP PLAN-MER EN ONTWERP PROGRAMMA

Nele Defoirdt, als aangestelde van het college van burgemeester en schepenen, bevestigt een openbaar onderzoek te hebben gehouden en dit bekendgemaakt te hebben door middel van aanplakking op de wijze en op de plaatsen als bepaald door de Vlaamse regering.

Met volgende gegevens:

Dossiernummer	202206
Aanvrager	Vlaamse Overheid - Beleidsdomein Landbouw en Visserij - Departement Landbouw en Visserij - Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving Koning Albert II-Laan 35 bus 40 1030 Schaarbeek
Onderwerp	het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Het openbaar onderzoek kreeg zoals bepaald in artikels 9 en 10 van het Besluit van de Vlaamse regering van 12 oktober 2007 betreffende de milieueffectrapportage over plannen en programma's de vereiste publiciteit.

Gedurende de periode van het onderzoek, van **14 januari 2022** tot en met **14 maart 2022**, lagen het ontwerp plan-MER en het ontwerp Programma ter inzage van de bevolking. Dit bij de **Dienst Milieu en Klimaat, Woodrow Wilsonplein 1, 9000 Gent, enkel NA AFSPRAAK op maandag tot en met vrijdag van 9u tot 12u30, woensdag ook van 14u tot 16u en dinsdag ook van 16u30 tot 19u. Gesloten op zaterdag en zondag.**

Nele Defoirdt, optredend in de hoedanigheid van gemachtigde ambtenaar en handelend op bevel van de burgemeester van Gent, constateert dat de inzage is gehouden tot de sluiting van de bekendmaking als vermeld op de aanplakking.

Wij hebben vastgesteld dat er geen opmerkingen werden ingediend.

Het onderzoek wordt afgesloten en er wordt bevestigd dat voldaan werd aan de vereisten van bekendmaking, waarvan akte.

Te Gent, 17 maart 2022

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Nele Defoirdt', with a stylized flourish at the end.

Nele Defoirdt
Administratief dossierbehandelaar

Van: Geert Herremans <Geert.Herremans@geraardsbergen.be>

Verzonden: vrijdag 18 maart 2022 9:44

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Beste

Er werden geen opmerkingen/bezwaren ontvangen tijdens het openbaar onderzoek.

Met vriendelijke groeten

Herremans Geert
Deskundige Milieu

Milieudienst
Tel. 054 43 44 60

[Lokaal Bestuur Geraardsbergen](#)
[Weverijstraat 20, 9500 Geraardsbergen](#)

PROCES-VERBAAL SLUITING OPENBAAR ONDERZOEK

ONTWERP VAN PLAN-MER EN VAN VLAAMS STRATEGISCH PLAN VOOR HET GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID 2023 - 2027

Over **het ontwerp van plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027** werd van **14 januari 2022 t.e.m. 14 maart 2022** een openbaar onderzoek georganiseerd.

Het dossier was gedurende deze periode raadpleegbaar

- in het gemeentehuis
- op de gemeentelijke website

Het college van burgemeester en schepenen kondigde dit openbaar onderzoek aan via

- nieuwsbericht op de website
- aanplakking

conform art. 4.2.11 van het Decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM).

Er werden geen opmerkingen, ideeën of bezwaren ontvangen.

Grimbergen, 23/03/2022

Muriel Van Schel
Algemeen directeur

Chris Selleslagh
Burgemeester

ONDERZOEK DE COMMODO ET INCOMMODO

Het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023 – 2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. De wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115. De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Voor het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) uitgevoerd worden. Daarin worden de effecten van het ontwerp GLB Strategisch Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Proces-verbaal betreffende de sluiting

Het dossier, met alle nuttige inlichtingen aangaande bovenvermeld onderwerp, lag ter inzage op het gemeentehuis, bij team Ruimte en Vergunningen:
alle werkdagen van 14 januari 2022 tot 14 maart 2022 van 9.00 tot 12.00 uur

Datum van opening van het onderzoek 14 januari 2022	Datum en uur van sluiting van het onderzoek 14 maart 2022 te 12.00 uur.	Datum van de aanplakking der bekendmaking 13 januari 2022

De Burgemeester,

In het openbaar ten gemeentehuizen zetelend, op bovenvermelde datum en uur, ten einde over te gaan tot de sluiting van het onderzoek de commodo et incommodo betreffende de in hoofding omschreven zaak:

stelt vast dat de in hoofding vermelde ontwerp met bijhorend dossier op bovenvermelde plaatsen, dagen en uren ter inzage van het publiek werd voorgelegd;

stelt vast dat er geen schriftelijke bezwaren bij het college van burgemeester en schepenen werden ingediend:

Na te hebben gewacht tot 12.00 uur en geen bezwaren werden ingediend, sluit gemeld onderzoek en bevestigt dat voldaan werd aan de vereisten van richtbaarheid.

Te Grobbendonk, 15 maart 2022

Daan Ceulemans
Algemeen directeur

Marianne Verhaert
burgemeester

Van: Korneel PONSEELE <Korneel.PONSEELE@halle.be>

Verzonden: donderdag 24 maart 2022 9:17

Aan: Communicatie Landbouw en Visserij <communicatie@lv.vlaanderen.be>

CC: Kristof DE CUYPER <Kristof.DECUYPER@halle.be>

Onderwerp: Resultaten openbaar onderzoek 14 januari tot en met 14 maart 2022

Geachte,

Op uw vraag werden twee openbare onderzoeken georganiseerd van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 aangaande:

- Ontwerp van plan-MER en ontwerp van Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027
- Ontwerp van plan-MER en ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch programma van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) 2021-2027

Gedurende de periode van het openbaar onderzoek waren de documenten ter inzage op het stadhuis en op de website. Tevens werd het bericht aangeplakt op het gemeentelijk infobord aan het stadhuis van Halle.

Er werden tijdens de twee openbare onderzoeken **geen opmerkingen** ingediend bij de stad Halle.

Hopende u met deze info van dienst geweest te zijn.

Met vriendelijke groet,

Korneel Ponsele

Beleidsmedewerker – Ruimte en Wonen

T 02 365 95 72 | F 02 365 96 19

ruimte@halle.be / info@halle.be | www.halle.be

Van: Anne-Sophie Kint <anne-sophie.kint@harelbeke.be>

Verzonden: maandag 14 maart 2022 17:27

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: RE: Openbaar onderzoek in uw gemeente in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027

Beste,

Er zijn geen opmerkingen binnengekomen, er volgt nog een pv van sluiten.

Ter info.

Anne-Sophie Kint
Medewerker milieudienst
Departement Grondgebiedszaken
Marktstraat 29 | 8530 Harelbeke
T 056 733 478

Vanaf januari 2020 werkt het stadhuis op afspraak.

Leg jouw afspraak vast via www.harelbeke.be/afspraak, bel naar 056 733 311 of kom langs naar het onthaal van het stadhuis.

Van: Anne-Sophie Kint <anne-sophie.kint@harelbeke.be>

Verzonden: maandag 14 maart 2022 17:27

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: RE: Openbaar onderzoek in uw gemeente in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027

Beste,

Er zijn geen opmerkingen binnengekomen, er volgt nog een pv van sluiten.

Ter info.

Anne-Sophie Kint
Medewerker milieudienst
Departement Grondgebiedszaken
Marktstraat 29 | 8530 Harelbeke
T 056 733 478

Vanaf januari 2020 werkt het stadhuis op afspraak.

Leg jouw afspraak vast via www.harelbeke.be/afspraak, bel naar 056 733 311 of kom langs naar het onthaal van het stadhuis.

Openbaar onderzoek van het ontwerp van plan-MER en over hetinfo@drogenbos.be ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch Programma van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) 2021 - 2027

PROCES-VERBAAL VAN SLUITING

BETREFT: Ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027

Van **14.01.2022 tem 14.03.2022** werd het openbaar onderzoek georganiseerd van het ontwerp van het plan-MER en van het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 - 2027. Het ontwerp plan-MER en het ontwerpplan werd aangeplakt en raadpleegbaar op het stadhuis en vermeld op de website van de Stad.

Ondergetekende, Burgemeester van de Stad Harelbeke, verklaart over te gaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek en stelt vast dat er geen opmerkingen werden ingediend.

Te Harelbeke, op 16.03.2022

Alain Top
Burgemeester

Liever digitale communicatie in plaats van op papier?
Activeer in Mijn Burgerprofiel je eBox of via e-Box Enterprise voor ondernemingen.

Zitting van het college van burgemeester en schepenen van 21 februari 2022

Aanwezig	Bert Moyaers, Burgemeester Mark Vanleeuw, Toon Durwael, Gert Vandersmissen, Sofie De Waele, Schepenen Bart Gruyters, toegevoegd schepenen - voorzitter Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst Nathalie Creten, Waarnemend Algemeen Directeur
Verontschuldigd	
Afwezig	

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN

Advies mbt het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Feiten en context

Gelet het GLB het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid is en 2 pijlers omvat met elk een eigen Europees begrotingsfonds in gedeeld beheer door Vlaanderen en de Europese Commissie:

- Pijler 1: deze omvat rechtstreekse betalingen en marktmaatregelen (schoolmelk en -fruit, operationeel programma groenten en fruit, interventies, crisismaatregelen, ...). Deze pijler wordt volledig gefinancierd door het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF).
- Pijler 2: deze omvat de plattelandsmaatregelen, die in het huidige GLB (2014-2020; verlengd tot en met 2022) zijn opgenomen in het Programmadocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III). De Pijler 2-maatregelen worden gefinancierd vanuit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO), maar – in tegenstelling tot het ELGF – is hier ook een verplichte cofinanciering vanuit de regio/lidstaat vereist.

Gelet dat op 2 mei 2018 de Europese Commissie haar voorstel lanceerde voor het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021-2027. De officiële wetsvoorstellen van de Europese Commissie voor het nieuwe GLB kwamen een maand later, op 1 juni 2018. Dit concretiseert zich in 3 GLB-basisverordeningen:

- GLB Strategisch Plan – verordening (EU) nr. 2021/20115
- Horizontale verordening (EU) nr. 2021/2116
- De aanpassingsverordening die amendementen aanbrengt aan een aantal verordeningen waaronder de verordening betreffende de Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) : verordening (EU) nr. 2021/2117

Gelet dat de basisverordeningen op 6 december 2021 werden gepubliceerd. Daarna worden ook nog de secundaire verordeningen (nl. de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen) opgesteld en goedgekeurd.

Gelet dat op 14 januari 2022 een openbaar onderzoek gestart is over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid;

Gelet dat van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 iedereen het ontwerp plan-MER en het ontwerp-plan kan inkijken op de website van het Departement Landbouw en Visserij: www.vlaanderen.be/landbouw/GLB-plan-MER;

Gelet dat er al eerder een inspraakprocedure in kader van de kennisgeving over het plan-MER (augustus tot september 2021) werd gehouden. Op basis van deze raadpleging heeft Team Mer de richtlijnen opgesteld voor de opmaak van het plan-MER;

Gelet dat in kader van het openbaar onderzoek dat zal lopen van 14/01/2022 tot en met 14/03/2022 men het advies van het college van burgemeester en schepenen wenst;

Gelet dat dit advies binnen de 45 dagen na de start van het openbaar onderzoek moeten worden ingediend. Dit betekent dat men kan reageren tot en met 27 februari 2022 via een e-mail gericht aan departement@lv.vlaanderen.be (met de vermelding 'Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB' in de titel);

Gelet dat na het openbaar onderzoek het Departement Landbouw en Visserij en de aangestelde erkende Mer-coördinator (Antea Group) de opmerkingen zullen bundelen en verwerken en overdragen aan Team MER, waarna deze een kwaliteitsbeoordeling zal uitvoeren;

Gelet dat in uitvoering van bovenstaande GLB-verordeningen elke lidstaat een GLB- Strategisch Plan (GLB-SP) moet opmaken, dat zowel Pijler 1 (met uitzondering van een aantal marktmaatregelen) als Pijler 2 omvat. Vlaanderen dient een afzonderlijk GLB SP in. In het GLB-SP geven de lidstaten aan welke stimulerende

maatregelen (“interventies”) ze willen inzetten, aansluitend op de specifieke noden. Het GLB-SP is dus als een subsidieprogramma of een financieel plan te beschouwen en valt daardoor niet onder het toepassingsgebied van DABM. De opmaak van een strategische milieubeoordeling voor het GLB-SP wordt echter wel vanuit de GLB Strategische Plan - verordening verplicht.

Gelet dat na het doorlopen van de Vlaamse goedkeuringsprocedure Vlaanderen het GLB-plan zal indienen bij de Europese Commissie, die het in de loop van 2022 moet goedkeuren. Het nieuwe GLB zal starten op 1 januari 2023, twee jaar later dan oorspronkelijk in de voorstellen van de Europese Commissie voorzien.

Het toekomstige GLB mikt op 3 algemene doelstellingen:

- Bevordering van een slimme, concurrerende, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector ten behoeve van de voedselzekerheid voor lange termijn;
- Ondersteuning en versterking van de milieubescherming, met inbegrip van de biodiversiteit, en klimaatactie, alsmede bijdragen tot het bereiken van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de Unie, met inbegrip van haar verbintenissen in het kader van de Overeenkomst van Parijs;
- Versterking van de sociaal-economische structuur van de plattelandsgebieden;

Ook moet het GLB streven naar een modernisering van de landbouwsector en de plattelandsgebieden door kennisstimulering en -deling, innovatie en digitalisering en door bevordering van de benutting daarvan door landbouwers via betere toegang tot onderzoek, innovatie, kennisuitwisseling en scholing.

Het GLB-SP is een financieel plan dat (al dan niet vergunningsplichtige) activiteiten subsidieert. Het heeft echter an sich geen invloed op het verkrijgen van vergunningen voor projecten en valt in die zin dan ook niet onder het toepassingsgebied van het Decreet houdende Algemene Bepalingen inzake Milieubeleid (DABM, 5 april 1995, herhaaldelijk gewijzigd).

De opmaak van een strategische milieubeoordeling voor het GLB is echter vanuit Europa verplicht.

Artikel 115, lid 1 van het ontwerp van de GLB Strategische Plan verordening (EU) nr. 2021/2115 zegt:

De in artikel 107, lid 2, punt a), bedoelde bijlage I bij het strategisch GLB-plan bevat een samenvatting van de belangrijkste resultaten van de ex-ante-evaluatie genoemd in artikel 139 en van de strategische milieubeoordeling bedoeld in Richtlijn 2001/42/EG, en de manier waarop die zijn aangepakt of de reden waarom er geen rekening mee is gehouden, alsmede een link naar de volledige verslagen van de ex-ante-evaluatie en de strategische milieubeoordeling.

Vanuit deze verplichting werd er dan ook een plan-MER opgemaakt.

Inhoudelijke motivering

Algemeen

Het Vlaamse GLB 2023-2027 wordt opgehangen aan 7 krachtlijnen waarbij innovatie – samenwerking – focus op de actieve landbouwer cruciale rode draden in het verhaal vormen. Deze krachtlijnen zijn:

1. Innovatie en kennisdeling versnellen als hefboom voor competitiviteit en het anticiperen op maatschappelijke en ecologische uitdagingen
2. Ondernemerschap en vakmanschap stimuleren voor een dynamische, weerbaardere en duurzame land- en tuinbouwsector in samenhang met haar natuurlijke omgeving en de maatschappelijke context
3. Verduurzamen van het inkomen van de land- en tuinbouwer om zo een leefbaar inkomen te waarborgen en de bedrijfsontwikkeling in een snel veranderende omgeving te stimuleren
4. Aandeel aan instromers in de land- en tuinbouwsector verhogen met aandacht voor een kwalitatieve en haalbare opstart
5. Een klimaatslimme duurzame land- en tuinbouw intensiveren
6. Aandacht en zorg voor natuurlijke hulpbronnen, biodiversiteit en landschappen
7. De open ruimte en het lokaal economische en maatschappelijk weefsel in de echte plattelandsgebieden versterken

Onderdelen van het ontwerpplan

Conditionaliteit

De conditionaliteit is opgebouwd uit:

- GLMC's: normen voor het in goede landbouw- en milieuconditie (GLMC) houden van landbouwgrond volgens de thema's klimaatverandering, water, bodem, biodiversiteit en landschap;
- RBE's: uit de Europese regelgeving voortvloeiende beheerseisen met betrekking tot klimaat en milieu, volksgezondheid, gezondheid van planten en dieren-welzijn.

Interventies

Areaal- en diergebonden interventies

Basisinkomenssteun voor duurzaamheid + Aanvullende herverdelende inkomenssteun voor de duurzaamheid

Basisinkomenssteun:

Via de eerste pijler kunnen landbouwers basisinkomenssteun voor duurzaamheid ontvangen. Een billijk landbouwbedrijfsinkomen blijft in de toekomst van essentieel belang voor de voedselzekerheid, de milieu- en klimaatambities en de vitaliteit van het platteland. Dit instrument dient om te voorzien in een levensvatbaar landbouwinkomen voor actieve landbouwers en een buffer te vormen tegen prijs- en inkomensvolatiliteit.

Aanvullende herverdelende inkomenssteun:

Vlaanderen heeft in vergelijking met andere lidstaten al een goede verdeling van de middelen heeft, echter, er is nog verbetering mogelijk. Via deze interventie willen we bij dragen tot een nog betere verdeling van de rechtstreekse betalingen.

Aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers

Instappers in de landbouw worden tijdens de opstartfase met hoge kosten geconfronteerd terwijl de inkomsten nog niet navenant zijn.

De interventie betreft een ontkoppelde rechtstreekse jaarlijkse inkomenssteun die de jonge landbouwer in de eerste 5 jaar na zijn vestiging kan aanvragen. Als het landbouwbedrijf al eerder bestond, wordt het jaar genomen waarin de jonge landbouwer verantwoordelijk is geworden binnen het landbouwbedrijf.

Gekoppelde inkomenssteun

De bestaande gekoppelde inkomenssteun voor zoogkoehouders wordt vervangen door een duurzaam alternatief waarbij de betrokken veehouders inspanningen leveren om de klimaatdoelstellingen te realiseren.

We kiezen hier voor een inkomensondersteuning aan de betrokken veehouders die een duurzame lokale rundvleesproductie combineren met inspanningen onder meer op vlak van lokale eiwitvoorziening en langdurig graslandbeheer. We ondersteunen deze duurzame sector gericht.

Door de omvorming van de gekoppelde steun zullen minder dieren steun krijgen.

Ecoregeling Behoud meerjarig grasland en ecologisch beheerd grasland

In Vlaanderen is bijna 30% van het areaal landbouwgrond grasland. Grasland is een belangrijke koolstofsink en via de uitbating van grasland kan een bijdrage geleverd worden aan de bescherming van biodiversiteit.

De interventie Behoud meerjarig grasland is gericht op het langer aanhouden van percelen blijvend grasland van minstens 10 jaar en er geen omzetting van andere percelen blijvend grasland naar bouwland en behoud van areaal blijvend grasland op bedrijfsniveau is.

In functie van biodiversiteit kan er op percelen grasland een ecoregeling gericht op extensiever beheer afgesloten worden. Deze is ook combineerbaar met de interventie Behoud meerjarig grasland

AMKM Tijdelijk grasland naar blijvend grasland

Via een AMKM zal de omzetting van tijdelijk grasland naar blijvend grasland gestimuleerd worden.

Percelen grasland die 4 jaar aanliggen en in die tijd niet vernieuwd werden, komen daarvoor in aanmerking. Deze percelen moeten dan aangehouden blijven gedurende 5 jaar. Op bedrijfsniveau moet er een netto-toename zijn van de oppervlakte blijvend grasland.

Ecoregeling organisch koolstofgehalte bodem in bouwland

Het organisch koolstof (OC)-gehalte en de pH van een belangrijk aandeel van de Vlaamse bodems is suboptimaal tot zeer laag.

De interventie bestaat uit 3 verschillende acties:

- **Actie 1** - op basis van het jaarlijks teeltplan het organische stof gehalte in de bodem verhogen op bedrijfsniveau
- **Actie 2** – het stimuleren en faciliteren van het gebruik van producten met hoog koolstofgehalte op perceelsniveau
- **Actie 3** - landbouwers belonen voor percelen met goede resultaten met betrekking tot bodem OC-gehalte en bodem pH-waarde

Ecoregeling + AMKM: Teelt van milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige gewassen (zogenaamde ecoteelten)

Milieu-, biodiversiteitsvriendelijk of klimaatbestendige gewassen dragen op verschillende manieren bij aan een betere bodemkwaliteit, klimaatmitigatie, klimaatadaptatie (bv. Droogteresistentie), biodiversiteit, het verminderen van de eiwitafhankelijkheid, de bio-economie, etc. Via deze interventie willen we specifieke teelten ondersteunen die praktisch klaar zijn, maar waarvoor er een onvolledige marktwerking is. Verschillende teelten ondersteunen ook een circulaire landbouw.

De ecoregeling bestaat uit 4 acties:

- **Actie 1** - eenjarige eiwitteelten (vb.: voedererwten, tuinbonen, ...)
- **Actie 2** - eenjarige teelten die voordeel opleveren voor milieu, klimaat en biodiversiteit (vb.: hennep, tagetes, ...)
- **Actie 3** – faunavriendelijke teelten (vb. zomergraan, ...)
- **Actie 4** – faunavriendelijke nateelten (vb. Japanse haver, ...) De AMKM (5-jarige verbintenissen) bestaat uit 2 acties:
  - **Actie 1** – meerjarige eiwitteelten (vb. grasklaver, grasluzerne)
  - **Actie 2** - meerjarige teelten met positieve impact op milieu, klimaat of biodiversiteit

AMKM Aanpassingen in voedermanagement op bedrijfsniveau bij rundvee om emissies broeikasgassen te verminderen

De maatregel heeft tot doel om rundveehouders te stimuleren om via een 5-jarige verbintenis de methaanemissies, afkomstig uit de verteringsprocessen van runderen, op hun bedrijf te reduceren door een keuze uit één of meerdere mitigatiestrategieën gericht op voedermanagement op bedrijfsniveau. Deze interventie kadert in het actiekader van het convenant enterische emissies rundvee.

- Voedermaatregel 1: geëxtrudeerd/geëxpandeerd lijnzaad voor lacterend melkvee toevoegen aan krachtvoeder
- Voedermaatregel 2: nitraat toevoegen aan het rantsoen:
- Voedermaatregel 3: gebruik van voedersupplement 3NOP.
- Voedermaatregel 4: toevoegen van bierdraf en koolzaadschroot aan het rantsoen

AMKM Omschakeling bio

Ecoringeling Voortzetting bio

AMKM Omschakeling bio

Om producten biologisch op de markt te mogen brengen is er een wettelijke omschakelingsperiode voorzien. Tijdens deze periode moet de landbouwer al de voorwaarden toepassen, maar kan hij nog niet biologisch etiketteren en dus niet van de meerprijs voor biologische producten genieten.

Deze interventie tracht de overstap naar biologische landbouw te stimuleren door het voorzien van een vergoeding voor de betrokken percelen tijdens de omschakelingsperiode. De hoogte van de vergoeding en de duur van de verbintenis zijn afhankelijk van de teelt.

Ecoringeling Voortzetting bio

Om de biologische productie in Vlaanderen te verder te stimuleren wordt een hectarestun voorzien voor percelen landbouwgrond die de omschakelingsperiode reeds doorlopen hebben.

Ecoringeling Bufferstroken

Bufferstroken verminderen de uitspoeling van nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen en sediment naar oppervlaktewateren toe en kunnen bijdragen tot de groene infrastructuur in het landschap.

Deze interventie heeft als doel de aanleg van bufferstroken/akkerranden door de landbouwer te stimuleren door deze flexibel in te laten passen in de bedrijfsvoering.

Ecoregeling Mechanische onkruidbestrijding

Mechanische onkruidbestrijding heeft een positief effect op de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater en op de biodiversiteit van het perceel en zijn omgeving.

De interventie is een aanpassing van een bestaande maatregel (verandert van agromilieuklimaatmaatregel naar ecoregeling). Met het huidige voorstel blijven de inhoudelijke maatregelvoorwaarden dezelfde, maar wordt aan de landbouwer meer flexibiliteit geboden in het areaal dat hij conform de voorwaarden wil bewerken.

AMKM Meerjarige bloemenstrook in de fruitteelt

De aanleg van bloemenstroken brengt meer diversiteit in de fruitboomgaarden, biedt bijkomende kansen voor het behoud en ontwikkeling van de populaties bestuivers en natuurlijke vijanden en zorgt dus voor een optimalisering van de ecosysteemdiensten.

In deze interventie wordt ofwel de aanleg en het onderhoud van bloemenstroken tussen fruitbomenrijen ofwel van een bloemenstrook langs de fruitboomgaard gestimuleerd. Het doel is om via een 5-jarige verbintenis een gepast ecologisch klimaat te creëren in de fruitboomgaard waardoor minder behandelingen met gewasbeschermingsmiddelen noodzakelijk zijn.

Ecoregeling Teelttechnische erosiebestrijdende technieken

Erosie zorgt niet alleen voor een groot verlies van kostbare landbouwgrond en inputs (zaaigoed, meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen) maar heeft ook een invloed op de waterkwaliteit.

Deze interventie stimuleert verschillende teelttechnische erosiebestrijdende maatregelen op erosiegevoelige percelen (oranje en gele percelen):

- Niet-kerende bodembewerking (incl. strip-till en directe inzaai) met bodembedekking
- Vollevelds inzaaien van maïs
- Aanleg van drempels tussen de ruggen bij ruggenteelten

Ook uitbreiding van bepaalde maatregelen op meer (rode en paarse) of minder erosiegevoelige percelen mogelijk, mits voorwaarden.

Ecoregeling Gewasrotatie

Een ruimere teeltrotatie draagt bij tot een betere bodemvruchtbaarheid en bodemkwaliteit door o.a. een hogere opbouw van organische koolstof in de bodem. Daarnaast kan het ook leiden tot een meer divers rantsoen, een stabiele (en hoge) opbrengst onder een lager bemestingsniveau, een hogere biodiversiteit, een hogere resistentie tegen ziekten (plagen) en betere onkruiden beheersing.

De interventie stimuleert een ruimere teeltrotatie, gebaseerd op de teeltrotatie verplichting in de biologische landbouw, om zo dit biologische principe te kunnen introduceren in de gangbare landbouw.

Ecoregeling Precisielandbouw

Door het toepassen van precisielandbouw kan de landbouwer efficiënter te werk gaan, waardoor hij kan besparen op gewasbeschermingsmiddelen en kunstmest en zo de milieu- en klimaatimpact verminderen. Bij precisielandbouw 2.0 kan gericht ingegrepen worden waardoor de inputs afgestemd worden op de plaatsen met de meeste problemen, met bijgevolg een verdere verlaging van de milieu- en klimaatimpact.

De interventie bestaat uit 2 verschillende acties:

- **Actie 1** - Algemene uitrol van precisielandbouw 1.0 op bedrijfsniveau via toediening van korrelmeststoffen en gewasbeschermingsmiddelen op basis van GPS-sturing van machines (automatische sturing, dus zonder menselijke tussenkomst).
- **Actie 2** - Eerste stap richting precisielandbouw 2.0 met plaatsspecifiek bekalken op perceelsniveau, op basis van perceelsgegevens (bodemgegevens, gewasbeelden of opbrengstgegevens, in dit laatste geval van de vorige teelt).

Ecoregeling Bodempaspoort voor een duurzaam bodembeheer op bedrijfsniveau

Het bodempaspoort helpt de landbouwer meer inzicht te geven in de bodems van zijn gebruikspcelen en stimuleert het inzetten op een hogere bodemkwaliteit voor een duurzaam bodembeheer.

In het bodempaspoort zijn minstens volgende gegevens over de bovenste grondlagen van het landbouwgebruikspcel terug te vinden: pH, koolstofpercentage, bodemtype, fosfaattoestand en teeltrotatie van de voorbije vijf jaar. Met deze gegevens kan de landbouwer, ondersteund door functionaliteiten binnen de toepassing, zelf aan de slag gaan en datagedreven een gericht en meer duurzaam bodembeheer uitvoeren. Door het bijhouden van bodemgegevens op perceelsniveau in het bodempaspoort is na verloop van tijd een historiek beschikbaar van de bodemkwaliteit en kan de evolutie opgevolgd worden.

Ecoregeling + AMKM Behoud lokale veerassen

De genetische diversiteit op het landbouwbedrijf moet bewaard en beschermd worden, door het inzetten van zoveel mogelijk dierenrassen. De genetische diversiteit binnen soorten is belangrijk voor o.a. de biodiversiteit, het verkrijgen van aangepaste rassen met gewenste eigenschappen, het verkrijgen van aangepaste rassen voor gebieden met bepaalde beheereisen, de voedselzekerheid (nl. de aanpassingsmogelijkheden aan veranderende klimaatomstandigheden), de robuustheid van rassen (o.a. in biologische landbouw), ... Deze ecoregeling zet specifiek in op het behoud van de lokale rundveerassen., nl. het Rood ras, het Witrood ras, het Belgisch witblauw dubbeldoelras en het Kempens Roodbont. De steun voor het houden van lokale schapen-, geiten- en varkensrassen wordt voorzien via een agromilieu-en klimaatmaatregel.

Dierenwelzijnslabel

Dierenwelzijn is een bezorgdheid van de landbouwers en de maatschappij en een belangrijke randvoorwaarde in de dierlijke productie. We zetten de positieve evolutie verder en ontwikkelen maatregelen om landbouwers te stimuleren om bijkomende inspanningen te leveren.

Deze GLB-maatregel ondersteunt daarom de bedrijven voor de extra kosten voor het lidmaatschap van het dierenwelzijnslabel en de bijhorende controles.

Reductie antibioticagebruik

Deze GLB-interventie wil varkens-, pluimvee- en kalverbedrijven stimuleren om de nodige inspanningen te voor het verminderen van het antibioticumgebruik, uitgedrukt in BD100. Een groot aantal maatregelen kan genomen worden om het antibiotica gebruik te verminderen: maatregelen in verband met externe en interne bio veiligheid, vaccinatiemanagement, en een aantal goede veeteeltpraktijken met betrekking tot voeder, drinkwater, stalklimaat, speen- en kraamstalmanagement en genetica. De maatregelen zijn dus talrijk en zeer divers, en wat op het ene bedrijf lukt, lukt niet noodzakelijk op het andere bedrijf. Er is niet één maatregel te identificeren als dé maatregel om het antibiotica gebruik te verminderen. Een op maat gemaakte en bedrijfsspecifieke aanpak is daarom nodig. Met de maatregel worden landbouwers gestimuleerd om in samenspraak met de bedrijfsdierenarts en andere experts in een coaching traject maatregelen te nemen om het antibiotica gebruik verder te reduceren.

Elke veehouder kan maximum 3 keer een verbintenis van 1 jaar aanvragen.

Beheerovereenkomsten voor het bufferen van kwetsbare natuur of natuurlijke elementen of het creëren van ecologische verbindingen

Net zoals dat elders in EU het geval is, hebben soorten gebonden aan het landbouwecosysteem het zeer moeilijk om te overleven. Permanente natuurlijke structuren zoals houtige landschapselementen, waterlopen, graften, taluds, ... zijn dragers van de biodiversiteit in gebieden waar landbouw wordt bedreven.

Deze interventie bestaat uit 6 acties:

- Bufferstrook
- Kruidenrijke akkerstrook 15 juni
- Kruidenrijke akkerstrook 15 juli – volledig maaien
- Kruidenrijke akkerstrook 15 juli – gefaseerd maaien
- Kruidenrijke akkerstrook 15 juli – gefaseerd klepelen
- Bloemenakker

Beheerovereenkomsten voor het onderhoud van houtige kleine landschapselementen

Het achterwege blijven van het klassiek beheer van houtige kleine landschapselementen leidt enerzijds tot een aantoonbare kwantitatieve en kwalitatieve achteruitgang van fauna en flora, en anderzijds tot een sluipende degeneratie en uiteindelijk het verdwijnen van deze elementen.

Binnen deze interventie zullen meerdere robuuste maatregelen uitgewerkt worden waarin gefocust wordt op het gepast beheer van houtige kleine landschapselementen. Volgende acties worden voorzien:

- Jaarlijks snoeien,
- Afzetten en / of terugsnoeien 25 %,
- Afzetten en / of terugsnoeien 50%,
- (Hoofdzakelijk) afzetten 75 %,
- (Hoofdzakelijk) terugsnoeien 75%,
- Knotten

Beheerovereenkomsten ter bescherming van fauna en flora gebonden aan landbouwactiviteiten

Net zoals dat elders in de EU het geval is, hebben soorten gebonden aan het landbouwecosysteem het zeer moeilijk om te overleven. Maatregelen die bijdragen aan het behoud en het verbeteren van het leefgebied van deze soorten, zijn daarom essentieel. Het gaat daarbij zowel om flora (waardevolle soortenrijke graslanden) als fauna (akkervogels, weidevogels, of specifieke soorten zoals grauwe kiekendief, hamster en of andere soorten).

Volgende acties worden uitgewerkt:

- Actie 1: Faunavoedselgewas
- Actie 2: Faunastrook
- Actie 3: Fauna – akkerland
- Actie 4: Fauna - akkerland luzerne
- Actie 5: Fauna - luzernehooiland
- Actie 6: Faunagrasland rustperiode 22 juni
- Actie 7: Faunagrasland rustperiode 22 juni – plasdras
- Actie 8: Faunagrasland rustperiode 15 juli
- Actie 9: Botanisch grasland - instandhouden – graskruidenmix
- Actie 10: Botanisch grasland - instandhouden - bloemenrijk grasland
- Actie 11: Botanisch grasland - ontwikkelen – raaigras
- Actie 12: Botanisch grasland - ontwikkelen – grassenmix
- Actie 13: Botanisch grasland - ontwikkelen - dominant grasland

AMKM Onderhoud van boslandbouwsystemen

De combinatie van de aanplant van bomen met een landbouwteelt op eenzelfde perceel heeft verschillende potentiële voordelen. Deze combinatie verhoogt onder meer het organisch stofgehalte in de bodem, legt koolstof vast in de bodem en kwaliteitshout, vermindert windwerking, vermindert watererosie, zorgt voor inkomensdiversificatie (door de productie van hout, fruit of noten), draagt bij tot het creëren van een microklimaat, tempert weersextremen, heeft impact op dierenwelzijn, genereert een leefgebied voor planten en dieren .... Een goed onderhoud en behoud van de aangelegde en bestaande boslandbouwsystemen is van belang om beide teeltsystemen, zowel de landbouwteelt als de boomteelt, elkaar te laten versterken op lange termijn en om hun milieu- en klimaatbijdragen niet verloren te laten gaan. Een correct en tijdig onderhoud van de

boomcomponent is essentieel om de ecosysteemdiensten en andere voordelen die het boslandbouwsysteem biedt te optimaliseren. Deze interventie zet in op de ondersteuning van dit onderhoud.

Een landbouwer die een verbintenis afsluit onder deze interventie gaat een vijfjarig engagement aan om een bestaand boslandbouwsysteem volgens opgelegde voorwaarden te onderhouden..

Interventies rond kennisdeling

Vorming en advies op maat van de landbouwer

Landbouwers worden bij hun bedrijfsvoering geconfronteerd met heel wat economische, ecologische en maatschappelijke uitdagingen. Dit, maar ook het opvolgen van regelgeving, innovaties, technieken, ... vergt de nodige kennis.

De interventie bevat twee luiken:

- Vraaggestuurde vorming en advies (begunstigden: adviesbureaus, vormingscentra en expertisecentra)
- Aanbodgestuurde vorming (begunstigden: vormingscentra), waarvan de waarnemings- en waarschuwingssystemen (begunstigden: kenniscentra) deel uitmaken.

Deze combinatie van interventies maakt van onze land- en tuinbouwers kundige/competente en innovatieve ondernemers die proactief inspelen op maatschappelijke noden. Maatwerk en flexibiliteit zijn de sleutelwoorden.

Demonstratieprojecten

Het doel van demonstratieprojecten is enerzijds land- en tuinbouwers bewust te maken van nieuwe mogelijkheden op het vlak van duurzame praktijken en technieken, en anderzijds deze door demonstraties in de praktijk ingang te doen vinden op onze Vlaamse bedrijven.

Voor deze interventie zal er op regelmatige tijdstippen (vb. jaarlijks) een oproep worden gelanceerd waarop kenniscentra een project kunnen indienen. Er wordt gewerkt via een thematisch afgebakende oproep (waarbij bepaalde thema's worden opgelegd), via een open oproep (zonder bepaling van thema's) of via een combinatie van beide.

Samenwerkingsprojecten

Projectoproep 'samenwerking'

Samenwerking in de agrovoedingsketen of vanuit het agrarisch natuurbeheer groeien vaak bottom-up. Met deze maatregel geeft de Vlaamse overheid een boost aan veelbelovende samenwerkingsprojecten.

Jaarlijks wordt minstens één projectoproep gelanceerd. De beste projecten worden geselecteerd op basis van een jury van experts. Elk jaar wordt een betalingsaanvraag ingediend. Samenwerkingen moeten een concreet doel voor ogen hebben en niet louter draaien rond kennisuitwisseling. Demarcatie met EIP operationele groepen en met LEADER wordt voorzien. Bij aanvraag wordt de check gedaan of er risico bestaat dat de mededingingswetgeving geschonden kan worden.

Projectoproep 'innovatie' in kader van EIP (Europese Innovatiepartnerschappen)

Door de toenemende complexiteit kunnen landbouwbedrijven niet altijd zelf innovatieve oplossingen ontwikkelen. Vaak vergt dit een multidisciplinaire aanpak. Door middel van Europese partnerschappen voor innovatie (EIP) worden innovatieve oplossingen ontwikkeld in co-creatie tussen onderzoek en praktijk. Als gevolg van dit proces vindt innovatie veel sneller ingang in de praktijk.

Geïnteresseerde land- en tuinbouwers, adviseurs, onderzoekers, ondernemers en/of andere actoren organiseren zich in een 'operationele groep' rond een concreet vraagstuk uit de praktijk waarvoor ze samen een innovatieve oplossing ontwikkelen. Deze interventie werd, met succes, reeds opgenomen in PDPO III. De impact wordt nu verder vergroot door het instrument nog laagdrempeliger en meer bottom-up (landbouwers als initiatiefnemers) te maken en quick winprojecten te stimuleren. Kosten met betrekking tot alle aspecten van de samenwerking binnen de operationele groep komen in aanmerking voor subsidiëring, met name personeelskosten, evenals vergoedingen voor de tijd geïnvesteerd door de landbouwer, de adviseur of andere actoren, werkings- en investeringskosten. De maximum subsidie per project wordt per oproep bepaald en in relatie tot de thema's.

LEADER

Er zijn 2 interventies: de 'Opmaak Lokale ontwikkelingsstrategie' en de 'Realisatie Lokale Ontwikkelingsstrategie'. Het doel van deze interventie is om via samenwerkingsverbanden tussen verschillende plattelandsactoren, de kansen die het multifunctionele platteland heeft te verwezenlijken.

Conform de LEADER methodiek kunnen plaatselijke publiek-private samenwerkingsverbanden, de zogenaamde Plaatselijke Groepen (PG's), lokale ontwikkelingsstrategieën creëren en realiseren. Dit houdt in dat zij onder meer verantwoordelijk zijn voor de opmaak van de strategie, de selectie van projecten, de begeleiding van de promotoren, de financiële en inhoudelijke opvolging van de uitvoering van de lokale ontwikkelingsstrategie en voorlichting en publiciteit. Tevens dienen de PG's multisectoraal te werken, waardoor samenwerking en netwerkvorming bereikt worden. De PG's krijgen enkele thema's opgelegd. De prioriteit ligt op 3 thema's:

- Innovatieve en duurzame lokale landbouwproductie en –afzet, en valorisatie van biomassa-resten
- Leefbare en levendige dorpen
- Biodiversiteit en landschapskwaliteit

Investerings- en bedrijfssteun

VLIF: Innovatieve Investerings op landbouwbedrijven

VLIF projectsteun innovatie heeft een unieke plaats in het innovatieproces, namelijk het biedt ondersteuning voor het eerste keer in praktijk brengen van innovaties op onze land- en tuinbouwbedrijven.

Via deze interventie zijn innovatieve investeringstypes subsidiabel die:

- nog niet beschikbaar zijn op de VLIF-lijst van subsidiabele investeringen;
- reeds opgenomen werden op de VLIF-lijst, maar die tegelijk ook een duidelijk aantoonbare innovatie inhouden;
- innovaties in een eindfase van ontwikkeling en die uitgetest worden in praktijkomstandigheden op land- en tuinbouwbedrijven.

Deze interventie zal samen met de interventie EIP operationele groepen geïntegreerd worden in één oproep. Deze oproep is continu open via het e-loket – innovatieloket. Er wordt gewerkt met blokperiodes.

Er wordt gewerkt met twee acties:

- VLIF innovatieve investeringen voor verdere verduurzaming
- VLIF innovatieve groene investeringen

VLIF: Opstart- en overnamesteun voor jonge landbouwers

Het inzetten op de instroom van landbouwers en generatiewissel in de land- en tuinbouwsector speelt een belangrijke rol in de toekomstgerichte verduurzaming van de landbouwsector. De overname/opstart van een landbouwbedrijf is zeer kapitaalintensief en houdt gezien de fluctuerende prijzen, eveneens een belangrijk risico in.

De overname /opstartsteun (onder de vorm van een premie) wordt gekoppeld aan de uitvoering van een door de begunstigde specifiek voor het bedrijf opgemaakt business- (ontwikkeling)plan. De uitvoering van dit businessplan / opstartplan / overnameplan moet er mede toe leiden dat op moment van de eindbetaling de minimumdrempel aan verdien-capaciteit behaald wordt (dit is dezelfde drempel als voor VLIF investeringssteun).

VLIF: Opstart van of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie op een landbouwbedrijf

De Vlaamse regering wil de omschakeling stimuleren van bestaande landbouwactiviteiten naar potentieel meer rendabele en meer duurzame activiteiten, zowel in de land- en tuinbouw als daarbuiten. Met deze maatregel wordt een duw in de rug gegeven aan land- en tuinbouwers die naar een duurzaam en vernieuwend verdienmodel willen overschakelen en startende ondernemers.

Deze interventie voorziet in een éénmalige steun aan individuele land- en tuinbouwbedrijven voor het opstarten of omschakelen van hun bedrijfsvoering naar een vernieuwde toekomstgerichte bedrijfsstrategie op basis van een nieuw doordacht

businessplan. Het kan hier bijvoorbeeld gaan over inkomensdiversificatie, differentiatie, verbreding, nieuwe functies en/of verandering/omschakeling in functies van het bedrijf.

VLIF: Productieve investeringen op landbouwbedrijven

VLIF-investeringssteun aan land- en tuinbouwbedrijven is sinds 20 jaar een sterkhouder in het Vlaams programma voor plattelandsontwikkeling. De interventie wordt aangepast zodat de rol van toekomstgericht ondernemingsfonds nog sterker kan waargemaakt worden.

Er is een permanente oproep die opgesplitst is in meerdere blokperiodes per jaar. Na het verstrijken van een blokperiode worden via een selectieprocedure de investeringsdossiers die best bijdragen aan de doelstellingen geselecteerd. Om nog sterker in te zetten op het ondersteunen van het toekomstgerichte ondernemerschap zal de bestaande investeringssteunmaatregel hervormd worden op de volgende twee vlakken:

- De instap- en verbintenisvoorwaarden worden sterk vereenvoudigd en inhoudelijk hervormd zodat het ondernemerschap op een land- en tuinbouwbedrijf zich beter kan ontplooiën en de instap- en verbintenisvoorwaarden haalbaar zijn voor de verdere verduurzaming van alle verdienmodellen en bedrijfsstructuren.
- Het selectiesysteem wordt aangepast zodat nog sterker ingezet wordt op de verduurzaming van de bedrijfsstructuren waarbij enerzijds tegemoet gekomen wordt aan de verwachtingen inzake leefmilieu, biodiversiteit, klimaat en dierenwelzijn en waarbij anderzijds de bedrijven weerbaarder worden tegen marktschokken.

Er wordt gewerkt met drie acties :

- Investerings voor verdere verduurzaming
- Groene investeringen
- Investerings voor dierenwelzijn

VLIF: Investerings voor duurzame verwerking en afzet van landbouwproducten

De Vlaamse landbouwsector is traditioneel sterk verweven met de historische sterke aanwezigheid van de voedingsindustrie in Vlaanderen. Deze aanwezigheid wordt gezien als een sterkte en een kans om blijvend in te zetten op de verdere verduurzaming en het creëren van toegevoegde waarde bij de eerste verwerking en afzet van primaire land- en tuinbouwproducten.

Voor deze interventie zal er op regelmatige basis een oproep voor projecten gelanceerd worden. Er zal met de projectoproep en met de communicatie ervan meer dan voordien ingezet worden op samenwerking tussen verschillende ketenpartners en er zal ook specifiek gefocust worden op andere ketenpartners dan enkel verwerkende bedrijven. De projecten moeten ook een meerwaarde inhouden voor de landbouwers die hun producten aanleveren. Bijzondere aandacht gaat naar investeringen waarbij de ecologische voetafdruk van land- en tuinbouwproducten verminderd wordt en projecten gericht op de circulaire economie.

VLIF: Niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoelen

Actieve land- en tuinbouwers worden aangemoedigd om niet-productieve investeringen uit te voeren voor de verwezenlijking van doelstellingen inzake het verhogen van de ecologische, landschappelijke, milieukundige en cultuurhistorische waarde van het landbouwgebied en het verhogen van de weerbaarheid van de landbouwproductie tegen klimatologische extremen.

Er is een permanente oproep die opgesplitst is in meerdere blokperiodes per jaar. Na het verstrijken van een blokperiode worden via een selectieprocedure de investeringsdossiers die best bijdragen aan de doelstellingen geselecteerd. De lijst met investeringen die in aanmerking komen wordt uitgebreid. De voorwaarden voor het verkrijgen van de steun worden vereenvoudigd waarbij het systeem van attestering van de periode 2015-2020 verlaten wordt.

Inrichtingsmaatregelen i.f.v. Natura 2000 en in gebieden met hoge natuurwaarden

Dit betreft een verderzetting van de actuele PDPO III-maatregel rond investeringen binnen speciale beschermingszones en andere gebieden met hoge natuurwaarden, waaronder

natuur-inrichting de projectsubsidies natuur (voormalige quick-wins), natuurprojectovereenkomsten en acties om het milieubewustzijn te vergroten vervat zijn.

Met deze interventie willen we, in functie van Natura 2000 habitats en -soorten en in functie van het natuurlijk erfgoed in gebieden met hoge natuurwaarden, de studies en investeringen i.v.m. onderhoud, herstel en verhoging van de natuurwaarden en de kwaliteit van het natuurlijk milieu ondersteunen. Het betreft de co-financiering van de instrumenten Natuurinrichting en Projectsubsidies natuur. Met de Projectsubsidies natuur wilt het Agentschap Natuur en Bos concrete initiatieven stimuleren die hoofdzakelijk een bijdrage leveren aan de Europese natuurdoelen en investeringen in het kader van een goedgekeurd beheerplan.

Sectorale programma's

Operationele programma's Groenten en Fruit

Al sinds 1996 kunnen producentenorganisaties (PO) en unies van producentenorganisaties (UPO) een operationeel programma indienen en uitvoeren. In dit programma zitten allerlei acties op het niveau van de organisatie en op het niveau van de teler die door de PO worden uitgevoerd. De PO's krijgen steun om hun uitgaven voor die acties te financieren. Het hoofddoel van de maatregel is het versterken van de positie van de individuele landbouwers en hen helpen om via hun PO meer marktgericht te werken.

Er is nog maar net een nieuwe programmaperiode begonnen, deze loopt nog tot eind 2023. Via de opmaak van een nationale strategie duurzame operationele programma's worden beleidsmatig Vlaamse accenten gelegd en bijkomende Vlaamse subsidiabiliteitsvoorwaarden opgelegd. De huidige nationale strategie moet nu ook verankerd worden in het GLB-SP.

Nationaal bijenteeltprogramma

De vele inspanningen die binnen deze Vlaamse Bijenteeltprogramma's werden geleverd, werpen hun vruchten af en in Vlaanderen lijkt een belangrijk keerpunt bereikt inzake de bijensterfte. De toekomst zal uitwijzen of deze tendens stabiel is.

Het Nationaal Bijenteeltprogramma 2020-2022 voor België is op 1 augustus 2019 van start gegaan. Binnen de lijnen van dit nieuwe programma ligt de nieuwe focus op de startende imkers, nieuwe imkertechnieken en de stroomlijning van de bestaande imkeropleidingen. Er wordt jaarlijks een bedrag ter beschikking gesteld aan de Nationale Bijenteeltprogramma's. Het Vlaamse deel van deze sectorsteun wordt uitbetaald aan het Vlaams Bijenteeltprogramma vzw, die instaat voor de uitvoering van het Vlaams Bijenteeltprogramma.

In het nationaal bijenteeltprogramma wordt er gewerkt met vijf interventies:

- Maatregelen voor het herstel van het bijenbestand in de Unie
- Kwaliteitsanalyse van producten uit de bijenteelt door laboratoria
- Technische bijstand voor bijenhoudersorganisaties
- Toegepast onderzoek
- Bestrijding van vijanden en ziekten in de bijenteelt, in het bijzonder de Varroa

Methodiek milieubeoordeling

Opbouw en uitgangspunten van de effectenbeoordeling

In een MER worden de effecten van het plan op de verschillende disciplines onderzocht. Voor de evaluatie van de mogelijke effecten die het GLB kan teweegbrengen, worden volgende disciplines als relevant beschouwd:

- Grond- en oppervlaktewater;
- Bodem;
- Lucht
- Klimaat
- Biodiversiteit;
- Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie;
- Mens (ruimtelijke aspecten en mobiliteit, gezondheid).

- Geluid en trillingen.

In het plan-MER gebeurt de effectenbeoordeling op strategisch niveau. Het GLB is immers een strategisch beleidsprogramma, dat een set van maatregelen omvat. Elke maatregel vormt het (financierings)kader voor tientallen tot duizenden individuele acties. De milieueffecten zijn gekoppeld aan deze individuele acties, maar deze zijn in dit stadium nog niet gekend, laat staan geografisch gelokaliseerd.

Qua methodologie zal de effectbeschrijving zich noodgedwongen in hoofdzaak beperken tot een kwalitatieve aanpak. De potentiële cumulatieve milieueffecten van de mogelijke acties binnen elke GLB-SP-maatregel worden per discipline ingeschat op basis van de beschrijving van de maatregel. Maar zonder gegevens over de omvang en exacte lokalisering van de acties blijft dit uiteraard een zeer benaderende inschatting. B.v.: het effect van een individuele erosiebestrijdingsmaatregel hangt niet alleen af van zijn eigen kenmerken/omvang, maar ook van zijn locatie (hellingsgraad, landgebruik) en de ruimtelijke samenhang met andere erosiebestrijdings-maatregelen, en deze aspecten zijn uiteraard niet op voorhand gekend.

De effectbeoordeling zal wel in de mate van het mogelijke geconcretiseerd en gekwantificeerd worden op basis van de evaluatie van het PDPO III-programma 2014-2022 en extrapolatie naar de planperiode 2023-2027 van het nieuw GLB, uiteraard enkel voor de maatregelen die op een voldoende vergelijkbare wijze hernomen worden in het nieuw programma. O.b.v. anonieme individuele bedrijfsgegevens wordt eveneens via modellering een inzicht gegeven in de keuze voor deelname van de bedrijven aan GLB-SP, wat eveneens kan doorwerken in de globale milieu-impact van het plan, rekening houdend met de conditionaliteit.

Als alternatief voor het voorgenomen GLB-plan wordt het scenario onderzocht waarbij het lopende GLB periode 2014---2020 (Pijler 1 en PDPO III) ongewijzigd wordt doorgetrokken naar de planperiode 2023-2027, met extrapolatie van de effectieve steunbedragen of oppervlaktes. Dit laat meteen ook toe om in te schatten of en voor welke aspecten het nieuw GLB inzake milieu-impact een verbetering inhoudt ten opzichte van het lopende GLB periode 2014---2020 en waar verdere optimalisaties mogelijk en realistisch zijn. Het nulalternatief (= niets doen) wordt als referentiesituatie beschouwd. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat landbouwers zonder GLB-steun dezelfde productiecapaciteit aanhouden, dezelfde investeringen uitvoeren en dezelfde landbouwoppervlakte gebruiken, maar dan op een "klassieke", niet duurzame manier waarbij louter aan de minimale wettelijke normen wordt voldaan.

Relevante disciplines per GLB maatregel

de onderstaande matrix wordt per maatregel per discipline aangegeven of er een relevant milieueffect te verwachten is. Enkel die verbanden worden aangegeven die van een rechtstreekse, waarschijnlijke en significante aard zijn. Maatregelen met enkel indirecte milieueffecten – b.v. opleiding of samenwerking – of met "accidentele" effecten worden buiten beschouwing gelaten.

Maatregel	Grondflor oppervlaktewater	Bodem	Lucht	Klimaat	Biodiversiteit	Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie	Mens	Geluid- trillingen
Dierenwelzijnslabel en- antibioticareductie	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Beheerovereenkomst-buffere-en/of- verbinden	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Beheerovereenkomst-Herstellen, ontwikkelen-en-onderhouden-van- houtige-landschapselementen	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Beheerovereenkomst- Soortenbescherming	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Vorming-en-advies	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Demonstratieprojecten	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Projectoproep-samenwerking	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Projectoproep-'Innovatie'-in-kader- van-EIP	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
LEADER	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
VLIF-innovatieve-investeringen	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
VLIF-Opstart-en-overname-door- jonge-landbouwers	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
VLIF-opstart-van-of-omschakeling naar-een-vernieuwde- toekomstgerichte ondernemingsstrategie-op-een- landbouwbedrijf	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
VLIF-Productieve-investeringen-op- landbouwbedrijven	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
VLIF-Investeringen-voor-duurzame- verwerking-en-afzet-van- landbouwproducten	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
VLIF-Niet-productieve-investeringen	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
AMKM-Onderhoud- boslandbouwsystemen	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Inrichtingsmaatregelen i.f.v. Natura- 2000-en-in-gebieden-met-hoge- natuurwaarden	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Operationele-Programma's- Groenten-en-fruit	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Nationaal-bijenteelprogramma	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗

Synthese en conclusies

Globaal gezien laten de effecten van het GLB zich als volgt samenvatten:

- Rechtstreekse steun, met name basisinkomenssteun voor duurzaamheid, gekoppelde inkomenssteun en aanvullende herverdelende betaling voor duurzaamheid, heeft voornamelijk een positieve impact op de discipline mens gezien hiermee getracht wordt om de continuïteit en de leefbaarheid van de landbouwsector te garanderen.

Deze positieve impact is dalend t.o.v. het vorige GLB door het dalende GLB-budget dat ter beschikking gesteld wordt en de verhoogde ambities voor milieu- en klimaat die resulteren in bijkomende kosten die niet volledig vergoed kunnen worden. De 3 vergroeningspraktijken in het huidige lopende GLB-plan 2014-2020

(PDPO III) zijn in het nieuwe GLB-plan geïntegreerd in de conditionaliteit, al dan niet aangescherpt, en daar bovenop worden de ecoregelingen aangeboden binnen het pijler 1-budget om op vrijwillige basis landbouwpraktijken toe te passen die gunstig zijn voor het milieu. Dit maakt dat een kleiner aandeel van het pijler 1 budget gaat naar basisinkomenssteun voor duurzaamheid waarbij aan de conditionaliteit moet worden voldaan. Het krijgen van steun wordt bijgevolg meer afhankelijk van effectieve bijdragen aan duurzame landbouwpraktijken dan onder het lopende GLB 2014-2020. Doordat voldaan moet worden aan de conditionaliteit kan er wel een niet significant tot positief effect verwacht worden op de disciplines water, bodem, biodiversiteit en landschap. Uit de berekeningen blijkt dat het afhaakrisico omwille van de conditionaliteit immers eerder beperkt is. Wat betreft klimaat wordt eerder een niet significant effect verwacht, gezien enerzijds nog een beperkte daling van het areaal grasland wordt toegestaan cfr. de verordening en anderzijds wordt ingezet op behoud van of extra niet-productieve arealen en beter bodembeheer, waardoor de impact op koolstofopslag niet éénduidig te bepalen is.

- De gekoppelde inkomenssteun kan naast boven beschreven impact echter ook nog een impact hebben op de diverse milieudisciplines. De gekoppelde inkomenssteun bevat instapvoorwaarden rond langdurig graslandbeheer en lokale eiwitproductie. In de veronderstelling dat de steun ervoor zorgt dat de sector in stand blijft, blijven de aan rundvee gerelateerde emissies wel bestaan en dus ook de negatieve impact hiervan op lucht. De instapvoorwaarden kunnen tot een verbetering leiden, gezien de vermindering van het aantal dieren waarvoor gekoppelde steun kan verkregen worden. Anderzijds zit net bij die groep landbouwers een zeer belangrijk areaal grasland welke een belangrijke rol speelt in het kader van koolstofopslag en bijgevolg binnen klimaat. Indien landbouwers echter kiezen om geen gekoppelde inkomenssteun meer te ontvangen en hun landbouwpraktijk te wijzigen, kan dit leiden tot wijziging van het soort dieren die gehouden worden op het bedrijf, gezien de conditionaliteit m.b.t. behoud van blijvend grasland. Indien dit zou leiden tot het houden van melkvee i.p.v. vleesvee kunnen de emissies stijgen. Een lokale eiwitproductie voor voer zorgt voor een verminderde import van soja e.d. Afname van de transportkilometers leidt globaal tot afname van emissies t.g.v. verkeer. Anderzijds kan de voorwaarde rond langdurig graslandbeheer er ook voor zorgen dat de N-efficiëntie op dierniveau verlaagt, gezien er meer gras in het rantsoen aanwezig zal zijn. Doordat voldaan moet worden aan de instapvoorwaarde rond langdurig graslandbeheer zal de oppervlakte blijvend grasland minstens behouden blijven en wordt er in die zin dan ook geen significant effect op koolstofopslag in de bodem verwacht.
- De ecoregelingen en agromilieu- en klimaatmaatregelen en VLIF-steun voor niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoelen hebben voornamelijk een positieve impact op de verschillende milieudisciplines. Ze kunnen wel een negatieve impact hebben op de bedrijfsvoering van landbouwbedrijven. De landbouwers kunnen evenwel vrijwillig instappen en de negatieve impact wordt ondervangen door een correct steunbedrag. Om de instapdrempel te verlagen en de deelname aan de ecoregelingen interessant te maken, gaat het wel voornamelijk over éénjarige engagementen, gezien uit evaluatie van PDPO III bleek dat het meerjarig karakter van een aantal overeenkomstige PDPO III-maatregelen de deelname eraan beperkte. Een éénjarige maatregel zal in principe een beperktere milieuwinst met zich meebrengen, maar gezien de positieve effecten afhangen van de effectieve deelname aan de (vrijwillige) maatregelen kan het verlagen van de instapdrempels in het totaal toch een grotere positieve milieuimpact met zich meebrengen. Tevens wordt gestimuleerd om de ecoregelingen meerdere jaren op eenzelfde perceel toe te passen. De AMKM's omvatten dan maatregelen die verder gaan dan wat reeds opgenomen is in de ecoregelingen en zetten bijkomend in op meerjarige maatregelen.
- De beheerovereenkomsten hebben eveneens voornamelijk een positieve milieu-impact. Deze kunnen wel een ruimte-inname van productieve landbouwoppervlakte betekenen. De beheerovereenkomsten worden in vergelijking met PDPO III meer gebiedsgericht ingezet en geoptimaliseerd i.f.v. de soortenbeschermingsprogramma's, waardoor het positief effect op biodiversiteit vergroot wordt.
- De VLIF-steun voor productieve investeringen i.k.v. het GLB zal een substantiële bijdrage leveren inzake vermeden energieverbruik en energetische broeikasgasemissies en in mindere mate aan de reductie van ammoniak- en fijnstofemissies. Er wordt opgemerkt dat wat betreft ammoniak enkel de reductie via AEA-systemen in stallen kon doorgerekend worden en niet de gerealiseerde reductie via mestinjectie. De bijdrage van de VLIF-steun aan het reduceren van de niet-energetische broeikasgasemissies (enterische emissies en mest) is veel beperkter. Ook de bijdrage van de AMKM voeder-management aan het reduceren van broeikasgasemissies is beperkt vanwege zijn bescheiden beschikbare budget, maar zinvol voor het vermijden van enterische emissies.
- Van interventies i.k.v. kennisdeling en innovatie worden geen directe effecten verwacht, maar kunnen indirect wel positieve effecten ontstaan bij opleiding, advies en innovatie m.b.t. meer duurzame landbouwtechnieken.
- Interventies m.b.t. investeringssteun voor verdere verduurzaming en projectoproepen op het bedrijf of in de keten kunnen eveneens leiden tot positieve effecten op diverse milieudisciplines, afhankelijk van welke specifieke investeringen of projecten worden uitgevoerd. Ook hier zijn ruimte-innames van productieve landbouwoppervlakte mogelijk.

- Locatie-gerichte maatregelen zoals inrichtingsmaatregelen in gebieden met hoge natuurwaarden (waaronder Natura 2000-gebieden) zullen voornamelijk een positieve impact hebben op de verschillende milieudisciplines, maar kunnen eveneens gepaard gaan met ruimte-inname van productieve landbouwoppervlakte.
- Binnen LEADER ligt de prioriteit op 3 thema's: innovatieve en duurzame lokale landbouwproductie en –afzet en valorisatie van biomassa-resten; leefbare en levendige dorpen; biodiversiteit en landschapskwaliteit. De eraan gerelateerde (positieve) effecten zullen dus voornamelijk betrekking hebben op de disciplines biodiversiteit, landschap en erfgoed en mens. Projecten die inzetten op lokale landbouwproductie en -afzet kunnen tevens zorgen voor een vermindering van transportkilometers en bijhorende emissies.
- Bij de operationele programma's voor groenten en fruit dient een minimaal percentage steun naar milieumaatregelen te gaan waardoor deze interventie een positieve impact kan hebben op diverse milieuthema's.
- Het stabiliseren en zelfs een halt toe roepen van de honingbijensterfte door uitvoering van de driejaarlijkse Vlaamse Bijenteeltprogramma's draagt bij aan de algemene biodiversiteit.

De mate waarin de positieve effecten zullen plaatsvinden en de negatieve effecten gemilderd, zal sterk afhangen van de mate waarin de maatregelen effectief zullen toegepast worden. Het GLB-SP vormt immers een stimulerend beleid, waarbij elk bedrijf zelf kan beslissen om al dan niet in te stappen. Dit is op dit moment niet geweten. O.b.v. de berekeningen uitgevoerd i.k.v. dit MER wordt evenwel verwacht dat het afhaakrisico o.b.v. de opgenomen GLMC-normen eerder klein zal zijn. Wel is duidelijk dat dit afhaakrisico bij doorrekening van GLMC 1 – behoud van blijvend grasland duidelijk vergroot. Anderzijds werd hierbij geen rekening gehouden met de ecoregelingen waardoor bijkomende subsidies voor het behoud van blijvend grasland kunnen verkregen worden. In dat opzicht wordt verwacht dat het afhaakrisico globaal dan ook eerder beperkt zal zijn.

Algemeen wordt de potentie van het GLB om een fundamenteel grotere (positievere) milieu-impact te genereren beperkt door het vrijwillig karakter (financiële steun op aanvraag) en relatief beperkt totaalbudget van het plan. Landbouwers vragen steun aan indien ze die nodig en haalbaar vinden i.k.v. hun bedrijfsvoering en een hogere target/hoger budget voor een bepaalde maatregel leidt niet automatisch tot een hogere deelname. Voorts streeft het plan, conform de verordening, niet alleen milieudoelstellingen na, maar ook economische en sociale doelstellingen, en de budget-verdeling tussen deze doelstellingen is het resultaat van een voorbereidingstraject met alle stakeholders.

Wel is het zo dat van het geplande GLB reeds een beduidend positievere milieu-impact verwacht wordt dan van zijn voorganger PDPO III, dankzij het (nog) gericht inzetten van de steun ten voordele van duurzame(re) landbouwinstallaties, -technieken en -teeltwijzen en minder van "generieke" maatregelen zonder specifieke milieu- of klimaatdoelstelling.

Binnen het totaalbudget van het GLB zijn de mogelijkheden tot verdere optimalisaties beperkt, zeker gelet op het feit dat de verschillende maatregelen niet aan dezelfde milieuaspecten een positieve bijdrage leveren, en dat interne budgetverschuivingen ten voordele van maatregelen die positief scoren voor milieu-aspect A ten koste kunnen gaan van milieuaspect B. Aangezien o.i. alle nagestreefde doelstellingen inzake natuur, milieu en klimaat belangrijk en urgent zijn, lijkt het voorziene plan een eervol compromis te zijn, zonder evidente verbeterpunten.

Vanuit milieustandpunt zou wel aanbevolen kunnen worden om binnen Pijler I een nog sterkere verschuiving door te voeren van basisinkomenssteun naar ecoregelingen. Hierbij is er wel een beperking gezien het vrijwillig karakter van de ecoregelingen, doch kan vrijwilligheid net een hefboomeffect creëren voor het succes van de ecoregelingen. Er wordt ook aanbevolen om, door de inzet van adviesdiensten, vorming en samenwerking, de ecoregelingen zo efficiënt mogelijk in te zetten teneinde hun positieve effecten te optimaliseren.

In ieder geval zal de nodige opvolging van de milieu-impact dienen te gebeuren wanneer het programma effectief in werking is. Naast het opvolgen van de resultaatsindicatoren dienen dan ook de bestaande monitoringprogramma's i.k.v. de post-evaluatie verder gezet te worden.

Overwegende dat er advies werd gevraagd aan de landbouwersraad en dit advies werd uitgebracht op 17 februari 2022. In dit advies haalt de landbouwersraad het volgende aan:

- De steunmaatregelen zijn niet eerlijk verdeeld. Grote bedrijven worden bevoordeeld tov kleine- en middelgrote bedrijven. Echte leefbaarheid van verbouwer van het platte land krijgt alsnog te weinig aandacht.
- De meeste doelstellingen kunnen pas gerealiseerd worden als de geteelde landbouwproducten bij de 'producent' financieel worden opgewaardeerd. Onze landbouwstreek – Hagelande en Haspengouw – bevat nog heel veel versnipperde percelen. Op deze kleinere percelen hebben bijna alle voorgestelde maatregelen 'veel' impact.
- Dat via AMKM de omzetting van tijdelijk grasland naar blijvend grasland wordt gestimuleerd roept toch de vraag op wat er gaat gebeuren met de grote hoeveelheden gras, daar er ook moet worden gestreefd naar minder dieren. Wie zal het gras gaan gebruiken? Gras word nu al veel gewoon gestort.

- Het stimuleren van inpassing van bloemstroken werd in het verleden al meermaals geprobeerd. De bloemstroken trekken ook schadelijke insecten (bv. wanten....) en woel dieren aan, welke dan ook moeten worden bestreden. Verder onderzoek naar juiste bloemsoorten en planten is eerst nodig.
- Precisielandbouw is een mooie omschrijving maar de gegeven steun gaat niet naar de landbouwer op zich, maar wel naar allerlei technische onderzoeksbureaus en techniekers.
- Voor bio-landbouw zijn er meer ha landbouwareaal nodig voor gelijke opbrengst. Opbrengst per ha is lager.
- Onkruidbeheer in de plantage door loswoelen bevordert dan weer de erosie.
- Als men de openruimte en het lokaal economisch en maatschappelijk weefsel in de echt plattelandsgebieden wil versterken zal men ook een halt moet toeroepen aan de omzetting van oude landbouw bedrijven met een landelijke inpassing, naar moderne villa's met een luxe aanleg van onnatuurlijke tuinen.
- Wat als later de financiële steun vervalt en de kosten ten laste komen van de landbouwer?

Het college van burgemeester en schepenen neemt kennis van het advies van de landbouwersraad en maakt dit zich eigen. Het college van burgemeester en schepenen treedt deels de argumenten en motieven zoals vermeld in het advies van de landbouwersraad bij. Het college is echter van mening wat betreft de tweede paragraaf dat de herbestemming van landbouwbedrijven met woningen mogelijk moet blijven om zo verkrotting tegen te gaan, maar dat van deze herbestemmingen het omliggende areaal dient te worden uitgesloten om zo te vermijden dat landbouwgrond wordt omgezet in tuinzone;

Overwegende dat het advies van de landbouwersraad is toegevoegd als bijlage;

Wettelijke motivering

Gelet op het decreet lokaal bestuur van 22 december 2017, zoals gewijzigd;

Gelet op de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motiveringsplicht van bestuurshandelingen, en latere wijzigingen;

Gelet op het Bestuursdecreet van 7 december 2018;

Beslissing

Artikel 1.

Het college van burgemeester en schepenen verleent een voorwaardelijk gunstig advies voor het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027. In het ontwerp plan-Mer laat men zelf uitschijnen dat men de impact op de omgeving ook niet duidelijk kan voorspellen. De milieueffecten zijn gekoppeld aan individuele acties, maar deze zijn in dit stadium nog niet gekend, laat staan geografisch gelokaliseerd.

Artikel 2.

Het college van burgemeester en schepenen vraagt om rekening te houden met volgende bemerkings:

- Een eerlijke verdeling van steunmaatregelen tussen zowel grote bedrijven als kleine- en middelgrote bedrijven;
- Men van mening is dat de meeste doelstellingen pas gerealiseerd kunnen worden als de geteelde landbouwproducten bij de 'producent' financieel worden opgewaardeerd
- Het Hageland en Haspengouw bevat nog heel veel versnipperde percelen. Op deze kleinere percelen hebben bijna alle voorgestelde maatregelen veel impact
- Via AMKM wordt de omzetting van tijdelijk grasland naar blijvend grasland gestimuleerd. Toch stellen we ons de vraag wat er gaat gebeuren met de grote hoeveelheden gras, daar er ook moet worden gestreefd naar minder dieren. Wie zal het gras gaan gebruiken? Gras wordt nu al veel gewoon gestort.
- Het stimuleren van inpassing van bloemstroken werd in het verleden al meermaals geprobeerd. De bloemstroken trekken ook schadelijke insecten (bv. wanten....) en woel dieren aan, welke dan ook moeten worden bestreden. Verder onderzoek naar juiste bloemsoorten en planten is eerst nodig.
- Precisielandbouw is een mooie omschrijving maar de gegeven steun gaat niet naar de landbouwer op zich, maar wel naar allerlei technische onderzoeksbureaus en techniekers.
- Voor bio-landbouw zijn er meer ha landbouwareaal nodig voor gelijke opbrengst. Dit komt doordat de opbrengst per ha is lager is.
- Het onkruidbeheer in de plantage door loswoelen bevordert de erosie.

NAMENS HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN:

In opdracht:

Nathalie Creten
W.g. Waarnemend Algemeen Directeur

Bert Moyaers
W.g. Burgemeester

VOOR EENSLUIDEND AFSCRIFT: Herk-de-Stad, 21 februari 2022

In opdracht:

Nathalie Creten
Waarnemend Algemeen Directeur

Toon Durwael
Schepen - Voorzitter

Valideer dit document op <https://verify.intellistampcenter.be/verify> met code: 3xspf6-rztt3v-ptjdi2-s8

GEMEENTELIJKE LANDBOUWERSRAAD

Verslag bestuursvergadering van 17.02.2022

Aanwezig:

<i>Naam</i>	<i>functie</i>
Vos Jos	Voorzitter
Dirk Both	
Moonen Kristof	Penningmeester
Maris André	
Vanschoenbeek Luc	
Celis Jan	secretaris landbouwersraad

1. Adviesvraag mbt het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Het toekomstige GLB mikt op 3 algemene doelstellingen:

- Bevordering van een slimme, concurrerende, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector ten behoeve van de voedselzekerheid voor lange termijn;
- Ondersteuning en versterking van de milieubescherming, met inbegrip van de biodiversiteit, en klimaatactie, alsmede bijdragen tot het bereiken van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de Unie, met inbegrip van haar verbintenissen in het kader van de Overeenkomst van Parijs;
- Versterking van de sociaal-economische structuur van de plattelandsgebieden;

Ook moet het GLB streven naar een modernisering van de landbouwsector en de plattelandsgebieden door kennisstimulering en -deling, innovatie en digitalisering en door bevordering van de benutting daarvan door landbouwers via betere toegang tot onderzoek, innovatie, kennisuitwisseling en scholing.

Het GLB-SP is een financieel plan dat (al dan niet vergunningsplichtige) activiteiten subsidieert. Het heeft echter an sich geen invloed op het verkrijgen van vergunningen voor projecten en valt in die zin dan ook niet onder het toepassingsgebied van het Decreet houdende Algemene Bepalingen inzake Milieubeleid (DABM, 5 april 1995, herhaaldelijk gewijzigd).

Het Vlaamse GLB 2023-2027 wordt opgehangen aan 7 krachtlijnen waarbij innovatie – samenwerking – focus op de actieve landbouwer cruciale rode draden in het verhaal vormen. Deze krachtlijnen zijn:

1. Innovatie en kennisdeling versnellen als hefboom voor competitiviteit en het anticiperen op maatschappelijke en ecologische uitdagingen
2. Ondernemerschap en vakmanschap stimuleren voor een dynamische, weerbaardere en duurzame land- en tuinbouwsector in samenhang met haar natuurlijke omgeving en de maatschappelijke context
3. Verduurzamen van het inkomen van de land- en tuinbouwer om zo een leefbaar inkomen te waarborgen en de bedrijfsontwikkeling in een snel veranderende omgeving te stimuleren
4. Aandeel aan instromers in de land- en tuinbouwsector verhogen met aandacht voor een kwalitatieve en haalbare opstart
5. Een klimaatslimme duurzame land- en tuinbouw intensiveren
6. Aandacht en zorg voor natuurlijke hulpbronnen, biodiversiteit en landschappen
7. De open ruimte en het lokaal economische en maatschappelijk weefsel in de echte plattelandsgebieden versterken

ADVIES LANDBOUWERSRAAD

De steunmaatregelen zijn niet eerlijk verdeeld. Grote bedrijven worden bevoordeeld tov kleine- en middelgrote bedrijven. Echte leefbaarheid van verbouwer van het platte land krijgt alsnog te weinig aandacht.

De meeste doelstellingen kunnen pas gerealiseerd worden als de geteelde landbouwproducten bij de ‘producent’ financieel worden opgewaardeerd.

Onze landbouwstreek – Hagelande en Haspengouw – bevat nog heel veel versnipperde percelen. Op deze kleinere percelen hebben bijna alle voorgestelde maatregelen ‘veel’ impact.

Dat via AMKM de omzetting van tijdelijk grasland naar blijvend grasland wordt gestimuleerd roept toch de vraag op wat er gaat gebeuren met de grote hoeveelheden gras, daar er ook moet worden gestreefd naar minder dieren. Wie zal het gras gaan gebruiken? Gras wordt nu al veel gewoon gestort.

Het stimuleren van inpassing van bloemstroken werd in het verleden al meermaals geprobeerd. De bloemstroken trekken ook schadelijke insecten (bv. wanten....) en woedieren aan, welke dan ook moeten worden bestreden. Verder onderzoek naar juiste bloemsoorten en planten is eerst nodig.

Precisielandbouw is een mooie omschrijving maar de gegeven steun gaat niet naar de landbouwer op zich, maar wel naar allerlei technische onderzoeksbureaus en techniekers.

Voor bio-landbouw zijn er meer ha landbouwareaal nodig voor gelijke opbrengst. Opbrengst per ha is lager.

Onkruidbeheer in de plantage door loswoelen bevordert dan weer de erosie.

Als men de openruimte en het lokaal economisch en maatschappelijk weefsel in de echt plattelandsgebieden wil versterken zal men ook een halt moet toeroepen aan de omzetting van oude landbouw bedrijven met een landelijke inpassing, naar moderne villa's met een luxe aanleg van onnatuurlijke tuinen.

Wat als later de financiële steun vervalt en de kosten ten laste komen van de landbouwer?

Opgemaakt te Herk-de-Stad, 17.02.2022

De secretaris
Jan Celis

De Voorzitter
Jos Vos

College van Burgemeester en Schepenen
Besluit

Kennis genomen
Zitting van 7 maart 2022
Omgeving & Werken - Milieu &
Duurzaamheid

Getekend door

---

24   **2022_CBS_00347**   **Formulering Advies ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch plan 2023-2027 en kennisname openbaar onderzoek - Kennisneming**

Samenstelling:

Aanwezig:

mevrouw Nele Lijnen, Eerste schepen; de heer Theo Martens, Tweede schepen; de heer Jacky Snoeckx, Derde schepen; mevrouw Kelly Leenaerts, Vierde schepen; de heer Johan Feyen, Voorzitter BCSD; de heer Robert Verheyen, Algemeen directeur

Afwezig:

de heer Jan Dalemans, Burgemeester

Beschrijving

Aanleiding en context

Het GLB is het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en omvat 2 pijlers met elk een eigen Europees begrotingsfonds in gedeeld beheer door Vlaanderen en de Europese Commissie.

Pijler 1: omvat rechtstreekse betalingen en marktmaatregelen. Deze pijler wordt volledig gefinancierd door het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF)

Pijler 2: omvat de plattelandsmaatregelen, die zijn opgenomen in het Programmadocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III). Deze maatregelen worden gefinancierd vanuit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) maar hier is een verplichte cofinanciering vanuit de regio/lidstaat vereist.

Op 2 mei 2018 lanceerde de Europese Commissie haar voorstel voor het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021-2027. De officiële wetsvoorstellen van de Europese Commissie voor het nieuwe GLB kwamen een maand later, en concretiseert zich in 3 GLB-basisverordeningen.

- GLB Strategisch Plan (EU) nr. 2021/2115

- Horizontale Verordening nr. 2021/2116

- De aanpassingsverordening die amendementen aanbrengt aan een aantal verordeningen waaronder de verordening betreffende de Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) verordening (EU) nr. 2021/2117

In uitvoering van deze GLB-verordeningen moet elke lidstaat een GLB-Strategisch Plan (GLB SP) opmaken dat beide pijlers omvat. In dit GLB-SP geven de lidstaten aan welke stimulerende maatregelen ("interventies") ze willen inzetten, aansluitend op de specifieke noden. Het GLB-SP is dus als een subsidieprogramma of een financieel plan te beschouwen.

In Vlaanderen zal het GLB-SP 2023-2027, samen met de andere Vlaamse beleidsinitiatieven, bijdragen aan de realisatie van de langetermijndoelstellingen voor een duurzame voedselketen vermeld in de Sustainable Development Goals (SDG's) en de Visie 2050 van de Vlaamse Regering. Het GLB zal tevens rekening houden met het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024.

Vóór het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) worden uitgevoerd, dit wordt opgelegd vanuit de GLB-Strategische Plan verordening (EU) nr. 2021/2115. Hierin worden de effecten van het GLB-SP op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Na het doorlopen van de Vlaamse goedkeuringsprocedure zal Vlaanderen het GLB-plan indienen bij de Europese Commissie, die het in de loop van 2022 moet goedkeuren. Het nieuwe GLB zal starten op 1 januari 2023, twee jaar later dan oorspronkelijk in de voorstellen van de Europese Commissie voorzien.

Het ontwerp plan-M.E.R. wordt nu voorgelegd voor advies aan de lokale besturen. Ook wordt er van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch plan 2023-2027 georganiseerd in overeenstemming met artikel 4.2.11 van het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM).

Argumentatie

Het toekomstige GLB mikt op 3 algemene doelstellingen

1. Bevordering van een slimme, concurrerende, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector ten behoeve van e voedselzekerheid voor lange termijn.
2. Ondersteuning en versterking van de milieubescherming, met inbegrip van de biodiversiteit, en klimaatactie, alsmede bijdragen tot het bereiken van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de Unie, met inbegrip van haar verbintenissen in het kader van de Overeenkomst van Parijs.
3. Versterking van de sociaal-economische structuur van de plattelandsgebieden.

Ook streeft het GLB naar een modernisering van de landbouwsector en de plattelandsgebieden door kennisstimulering en -deling, innovatie en digitalisering en door bevordering van de benutting daarvan door landbouwers via betere toegang tot onderzoek, innovatie, kennistuitwisseling en scholing.

In dit ontwerp plan-MER wordt een globaal beleidsprogramma geëvalueerd waarin geen acties voorkomen die in dit stadium reeds concreet te lokaliseren zijn. De milieu-beoordeling komt daarom vnl. neer op het aangeven van een checklist van relevante wetgeving en normen waar per actie aandacht aan zal moeten besteed worden.

Daar het ontwerp plan-MER werd opgesteld door het departement Landbouw en Visserij en het enkel het kader schetst voor de mogelijke milieu effecten van projecten die binnen het financieel kader willen vallen worden geen opmerkingen meegenomen in het advies.

Juridische grond

Decreet Lokaal Bestuur, inzonderheid artikel 56

Besluit Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende de vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage, en latere wijzigingen

Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, en latere wijzigingen, inzonderheid Titel IV, Hoofdstuk III

Europese plan-m.e.r.-Richtlijn 2001/42/EG betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's

Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid van 5 april 1995, en latere wijzigingen, inzonderheid titel IV

Besluit

Artikel 1

Het college van Burgemeester en Schepenen neemt kennis van het openbaar onderzoek m.b.t. het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaamse gedeelte van het GLB Strategisch plan en formuleert geen opmerkingen.

Artikel 2

Dit besluit van het college van Burgemeester en Schepenen wordt bezorgd aan het departement landbouw en visserij voor 14/03/2022.

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,
Namens het College van Burgemeester en Schepenen

Robert Verheyen
algemeen directeur

Nele Lijnen
voorzitter

College van Burgemeester en Schepenen
Besluit**Goedgekeurd**
Zitting van 4 april 2022
Omgeving & Werken - Milieu &
Duurzaamheid

Getekend door

28	2022_CBS_00467	Sluiting openbaar onderzoek: ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch plan 2023-2027 - Goedkeuring

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer Jan Dalemans, Burgemeester; mevrouw Nele Lijnen, Eerste schepen; de heer Theo Martens, Tweede schepen; de heer Jacky Snoeckx, Derde schepen; mevrouw Kelly Leenaerts, Vierde schepen; de heer Johan Feyen, Voorzitter BCSD; de heer Robert Verheyen, Algemeen directeur

Beschrijving

Aanleiding en context

Het GLB is het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en omvat 2 pijlers met elk een eigen Europees begrotingsfonds in gedeeld beheer door Vlaanderen en de Europese Commissie.

Pijler 1: omvat rechtstreekse betalingen en marktmaatregelen. Deze pijler wordt volledig gefinancierd door het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF)

Pijler 2: omvat de plattelandsmaatregelen, die zijn opgenomen in het Programmadocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III). Deze maatregelen worden gefinancierd vanuit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) maar hier is een verplichte cofinanciering vanuit de regio/lidstaat vereist.

Op 2 mei 2018 lanceerde de Europese Commissie haar voorstel voor het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021-2027. De officiële wetsvoorstellen van de Europese Commissie voor het nieuwe GLB kwamen een maand later, en concretiseert zich in 3 GLB-basisverordeningen.

- GLB Strategisch Plan (EU) nr. 2021/2115

- Horizontale Verordening nr. 2021/2116

- De aanpassingsverordening die amendementen aanbrengt aan een aantal verordeningen waaronder de verordening betreffende de Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) verordening (EU) nr. 2021/2117

Na het doorlopen van de Vlaamse goedkeuringsprocedure zal Vlaanderen het GLB-plan indienen bij de Europese Commissie, die het in de loop van 2022 moet goedkeuren. Het nieuwe GLB zal starten op 1 januari 2023, twee jaar later dan oorspronkelijk in de voorstellen van de Europese Commissie voorzien.

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 werd het openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch plan 2023-2027 georganiseerd in overeenstemming met artikel 4.2.11 van het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM). De gemeente Hechtel-Eksel stond mee in voor het openbaar onderzoek en het verzamelen van opmerkingen op dit dossier. Na de afloop van de termijn van het openbaar onderzoek wordt er een PV tot sluiting van het openbaar onderzoek opgesteld.

Argumentatie

Het openbaar onderzoek van het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch plan 2023-2027 werd opgestart op 14 januari 2022 middels een bekendmaking op de gemeentelijke website en een aanplakking aan het gemeentehuis.

Er werden geen bezwaren ingediend tijdens de termijn van het openbaar onderzoek tot 14 maart 2022.

Juridische grond

Decreet Lokaal Bestuur, inzonderheid artikel 56

Besluit Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende de vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage, en latere wijzigingen

Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, en latere wijzigingen, inzonderheid Titel IV, Hoofdstuk III

Europese plan-m.e.r.-Richtlijn 2001/42/EG betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's

Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid van 5 april 1995, en latere wijzigingen, inzonderheid titel IV

Besluit

Artikel 1

Het openbaar onderzoek m.b.t. het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaamse gedeelte van het GLB Strategisch plan wordt voor gesloten verklaard.

Artikel 2

Het college van Burgemeester en Schepenen bezorgt het proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek ten laatste op 13 april 2022 aan het departement landbouw en visserij.

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,
Namens het College van Burgemeester en Schepenen

Robert Verheyen
Algemeen directeur

Jan Dalemans
Burgemeester

College van Burgemeester en Schepenen
Besluit

Kennis genomen
Zitting van 7 maart 2022
Omgeving & Werken - Milieu &
Duurzaamheid

Getekend door

---

24   **2022_CBS_00347**   **Formulering Advies ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch plan 2023-2027 en kennisname openbaar onderzoek - Kennisneming**

Samenstelling:

Aanwezig:

mevrouw Nele Lijnen, Eerste schepen; de heer Theo Martens, Tweede schepen; de heer Jacky Snoeckx, Derde schepen; mevrouw Kelly Leenaerts, Vierde schepen; de heer Johan Feyen, Voorzitter BCSD; de heer Robert Verheyen, Algemeen directeur

Afwezig:

de heer Jan Dalemans, Burgemeester

Beschrijving

Aanleiding en context

Het GLB is het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en omvat 2 pijlers met elk een eigen Europees begrotingsfonds in gedeeld beheer door Vlaanderen en de Europese Commissie.

Pijler 1: omvat rechtstreekse betalingen en marktmaatregelen. Deze pijler wordt volledig gefinancierd door het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF)

Pijler 2: omvat de plattelandsmaatregelen, die zijn opgenomen in het Programmadocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III). Deze maatregelen worden gefinancierd vanuit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) maar hier is een verplichte cofinanciering vanuit de regio/lidstaat vereist.

Op 2 mei 2018 lanceerde de Europese Commissie haar voorstel voor het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021-2027. De officiële wetsvoorstellen van de Europese Commissie voor het nieuwe GLB kwamen een maand later, en concretiseert zich in 3 GLB-basisverordeningen.

- GLB Strategisch Plan (EU) nr. 2021/2115

- Horizontale Verordening nr. 2021/2116

- De aanpassingsverordening die amendementen aanbrengt aan een aantal verordeningen waaronder de verordening betreffende de Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) verordening (EU) nr. 2021/2117

In uitvoering van deze GLB-verordeningen moet elke lidstaat een GLB-Strategisch Plan (GLB SP) opmaken dat beide pijlers omvat. In dit GLB-SP geven de lidstaten aan welke stimulerende maatregelen ("interventies") ze willen inzetten, aansluitend op de specifieke noden. Het GLB-SP is dus als een subsidieprogramma of een financieel plan te beschouwen.

In Vlaanderen zal het GLB-SP 2023-2027, samen met de andere Vlaamse beleidsinitiatieven, bijdragen aan de realisatie van de langetermijndoelstellingen voor een duurzame voedselketen vermeld in de Sustainable Development Goals (SDG's) en de Visie 2050 van de Vlaamse Regering. Het GLB zal tevens rekening houden met het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024.

Vóór het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) worden uitgevoerd, dit wordt opgelegd vanuit de GLB-Strategische Plan verordening (EU) nr. 2021/2115. Hierin worden de effecten van het GLB-SP op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Na het doorlopen van de Vlaamse goedkeuringsprocedure zal Vlaanderen het GLB-plan indienen bij de Europese Commissie, die het in de loop van 2022 moet goedkeuren. Het nieuwe GLB zal starten op 1 januari 2023, twee jaar later dan oorspronkelijk in de voorstellen van de Europese Commissie voorzien.

Het ontwerp plan-M.E.R. wordt nu voorgelegd voor advies aan de lokale besturen. Ook wordt er van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch plan 2023-2027 georganiseerd in overeenstemming met artikel 4.2.11 van het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM).

Argumentatie

Het toekomstige GLB mikt op 3 algemene doelstellingen

1. Bevordering van een slimme, concurrerende, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector ten behoeve van e voedselzekerheid voor lange termijn.
2. Ondersteuning en versterking van de milieubescherming, met inbegrip van de biodiversiteit, en klimaatactie, alsmede bijdragen tot het bereiken van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de Unie, met inbegrip van haar verbintenissen in het kader van de Overeenkomst van Parijs.
3. Versterking van de sociaal-economische structuur van de plattelandsgebieden.

Ook streeft het GLB naar een modernisering van de landbouwsector en de plattelandsgebieden door kennisstimulering en -deling, innovatie en digitalisering en door bevordering van de benutting daarvan door landbouwers via betere toegang tot onderzoek, innovatie, kennistuitwisseling en scholing.

In dit ontwerp plan-MER wordt een globaal beleidsprogramma geëvalueerd waarin geen acties voorkomen die in dit stadium reeds concreet te lokaliseren zijn. De milieu-beoordeling komt daarom vnl. neer op het aangeven van een checklist van relevante wetgeving en normen waar per actie aandacht aan zal moeten besteed worden.

Daar het ontwerp plan-MER werd opgesteld door het departement Landbouw en Visserij en het enkel het kader schetst voor de mogelijke milieu effecten van projecten die binnen het financieel kader willen vallen worden geen opmerkingen meegenomen in het advies.

Juridische grond

Decreet Lokaal Bestuur, inzonderheid artikel 56

Besluit Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende de vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage, en latere wijzigingen

Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, en latere wijzigingen, inzonderheid Titel IV, Hoofdstuk III

Europese plan-m.e.r.-Richtlijn 2001/42/EG betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's

Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid van 5 april 1995, en latere wijzigingen, inzonderheid titel IV

Besluit

Artikel 1

Het college van Burgemeester en Schepenen neemt kennis van het openbaar onderzoek m.b.t. het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaamse gedeelte van het GLB Strategisch plan en formuleert geen opmerkingen.

Artikel 2

Dit besluit van het college van Burgemeester en Schepenen wordt bezorgd aan het departement landbouw en visserij voor 14/03/2022.

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,
Namens het College van Burgemeester en Schepenen

Robert Verheyen
algemeen directeur

Nele Lijnen
voorzitter

**Het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk landbouwbeleid 2023 – 2027.**

PROCES-VERBAAL

van onderzoek e commodo et incommodo

Definitieve vaststelling

Op 28 maart 2022, verklaren wij, ondergetekenden Ivo Carlens, algemeen directeur en Kristof Pirard, burgemeester van de gemeente Heers, afgevaardigd door het college van burgemeester en schepenen, te zijn overgegaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek betreffende bovenvermeld dossier.

Wij hebben vastgesteld dat de vereiste ruchtbaarheid aan betreffend dossier werd gegeven door aanplakking op de voorgeschreven plaatsen, door bekendmaking van het bericht van openbaar onderzoek en door de ter inzagelegging van het dossier van **14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022**.

Wij stellen vast dat er **geen bezwaarschriften** werden ingediend.

Na het verstrijken van de datum voor de sluiting van het onderzoek aangegeven, hebben wij dit verslag opgesteld op de dag, maand en jaar hierboven vermeld om te dienen zoals behoort.

Namens het college van burgemeester en schepenen,

algemeen directeur

burgemeester

Adviesvraag ontwerp plan-MER en ontwerp EFMZVA Openbaar Onderzoek

Betreffende een adviesvraag over een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch Programma EFMZVA 2021 – 2027 (artikel 4.2.11 van het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM)).

Procesverbaal betreffende de sluiting

Het dossier, met alle nuttige inlichtingen aangaande bovengenoemd onderwerp, lag ter inzage op het administratief centrum alle werkdagen vanaf **14 januari 2022** tot en met **14 maart 2022**.

Datum van aanplakking van de bekendmaking	Datum van opening van het onderzoek	Datum van sluiting van het onderzoek	Schriftelijke bezwaren kunnen worden toegezonden aan
10 januari 2022	14 januari 2022	14 maart 2022	Het College van Burgemeester en Schepenen

De burgemeester,
in het administratief centrum zetelend op bovengenoemde datum, teneinde over te gaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek betreffende de in hoofding omschreven zaak;

- **stelt vast** dat het openbaar onderzoek met bijhorend dossier op bovengenoemde plaats en dagen ter inzage van het publiek werd gelegd;
- **stelt vast** dat deze aanvraag gedurende dezelfde periode ter kennis van het publiek werd gebracht door op de plaatsen voorbehouden voor de officiële berichten een bekendmaking aan te brengen vanaf de bovengenoemde datum van aanplakking tot en met de van sluiting van het onderzoek;
- **stelt vast** dat geen schriftelijke bezwaren, gevoegd bij dit proces-verbaal, gedurende het onderzoek bij het College van Burgemeester en Schepenen werden ingediend;
- **stelt vast** dat geen mondeling medegedeelde bezwaren werden opgesteld, teneinde bij onderhavige akte te worden gevoegd.

Sluit het onderzoek en bevestigt dat voldaan werd aan de vereisten van ruchtbaarheid.

Te Herentals, **15 maart 2022**

de algemeen directeur

de burgemeester

Dirk Soentjens

Mien Van Olmen

Aantal bijlagen: 0

Adviesvraag ontwerp plan-MER en ontwerp GLB Openbaar Onderzoek

Betreffende een adviesvraag over een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd (artikel 4.2.11 van het DABM).

Procesverbaal betreffende de sluiting

Het dossier, met alle nuttige inlichtingen aangaande bovengenoemd onderwerp, lag ter inzage op het administratief centrum alle werkdagen vanaf **14 januari 2022** tot en met **14 maart 2022**.

Datum van aanplakking van de bekendmaking	Datum van opening van het onderzoek	Datum van sluiting van het onderzoek	Schriftelijke bezwaren kunnen worden toegezonden aan
10 januari 2022	14 januari 2022	14 maart 2022	Het College van Burgemeester en Schepenen

De burgemeester,
in het administratief centrum zetelend op bovengenoemde datum, teneinde over te gaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek betreffende de in hoofding omschreven zaak;

- **stelt vast** dat het openbaar onderzoek met bijhorend dossier op bovengenoemde plaats en dagen ter inzage van het publiek werd gelegd;
- **stelt vast** dat deze aanvraag gedurende dezelfde periode ter kennis van het publiek werd gebracht door op de plaatsen voorbehouden voor de officiële berichten een bekendmaking aan te brengen vanaf de bovengenoemde datum van aanplakking tot en met de van sluiting van het onderzoek;
- **stelt vast** dat geen schriftelijke bezwaren, gevoegd bij dit proces-verbaal, gedurende het onderzoek bij het College van Burgemeester en Schepenen werden ingediend;
- **stelt vast** dat geen mondeling medegedeelde bezwaren werden opgesteld, teneinde bij onderhavige akte te worden gevoegd.

Sluit het onderzoek en bevestigt dat voldaan werd aan de vereisten van ruchtbaarheid.

Te Herentals, **15 maart 2022**

de algemeen directeur

de burgemeester

Dirk Soentjens

Mien Van Olmen

Aantal bijlagen: 0

PV van sluiting Aanplakking Openbaar Onderzoek
**TERINZAGELEGGING VAN OPENBAAR ONDERZOEK ONTWERP-PLAN-
MER GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID 2023-2027**

De ondergetekende, Bert Moyaers, burgemeester van de stad Herk-de-Stad is op 15 maart 2022 overgegaan tot de afsluiting van de aanplakking van het openbaar onderzoek ontwerp plan- MER gemeenschappelijk landbouwbeleid 2023-2027.

Bij het afsluiten werd vastgesteld dat er geen analoge opmerkingen werden ingediend

Waarvan akte.

Te Herk-de-Stad, 15 maart 2022

Nathalie Creten
Algemeen directeur waarnemend

Bert Moyaers
Burgemeester

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN DE VERGADERING VAN
HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN

Vergadering van 16 maart 2022

Aanwezig:

Kris Poelaert, Burgemeester
Lieven Snoeks, Carina Ricour, Lieven Vandenneucker, Sandra Dero, Schepenen
Ann Naert, Algemeen Directeur

Terinzagelegging van de kennisgeving/het ontwerp-MER Gemeenschappelijk
Landbouwbeleid 2023-2027: PV van sluiting

Het College,

AANLEIDING EN DOEL

Van 14 januari tot en met 14 maart 2022 werd een openbaar onderzoek gehouden
over het ontwerp van plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan
voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027.

Opmerkingen van het publiek op dit openbaar onderzoek :

De bevolking kon tot en met 14 maart 2022 opmerkingen bezorgen:

- persoonlijk via afgifte of via een brief gericht aan: Departement Landbouw en
Visserij - Dienst Visserij, Plan-MER 0269 – EFMZVA, Koning Albert II-laan 35 bus 40,
1030 Brussel;
- via een e-mail aan departement@lv.vlaanderen.be (met de vermelding 'Publieke
inspraak OO plan-MER 0269 EFMZVA' in de titel);
- via afgifte van de opmerking in het gemeentehuis of stadhuis.

Op het einde van het openbaar onderzoek (14/3/2022) moeten de opmerkingen van het
publiek aan het proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek toegevoegd
worden. Dat pv wordt binnen veertien dagen na de sluiting ervan door het college van
burgemeester en schepenen opgesteld. Het college van burgemeester en schepenen
stuurt de opmerkingen en het proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek
binnen dertig dagen na de sluiting (ten laatste **13 april 2022**) naar het Departement
Landbouw en Visserij.

We stelden vast dat er geen bezwaarschriften/opmerkingen ingediend werden.

BEVOEGDHEID

Art 56 van het decreet lokaal bestuur

JURIDISCHE GRONDEN

Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Artikel 7 van het plan-MER besluit van 12 oktober 2007

BESLUIT

Artikel 1: Het college bevestigt dat het openbaar onderzoek gevoerd werd van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 en stelde vast dat er geen opmerkingen of bezwaren werden ingediend.

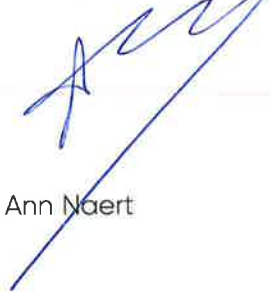
Gedaan in zitting, datum als hiervoor.

Algemeen Directeur
Get Ann Naert

Burgemeester
Get Kris Poelaert

Voor eensluidend afschrift

De Algemeen Directeur,

Ann Naert

De Burgemeester,

Kris Poelaert

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN DE VERGADERING VAN
HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN

Vergadering van 09 maart 2022

Aanwezig:

Kris Poelaert, Burgemeester
Lieven Snoeks, Carina Ricour, Lieven Vandenneucker, Schepenen
Ann Naert, Algemeen Directeur

Verontschuldigd:

Sandra Dero, vierde Schepen

**Terinzagelegging van de kennisgeving/het ontwerp-MER Gemeenschappelijk
Landbouwbeleid 2023-2027: Opmerkingen**

Het College,

AANLEIDING EN DOEL

(Zie agendapunt van 26 januari 2022)

Van 14 januari tot en met 14 maart 2022 wordt een openbaar onderzoek gehouden over het ontwerp van plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027.

Het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023 – 2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. De wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115. De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. en de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Opmerkingen van het publiek op dit openbaar onderzoek

De bevolking kan tot en met 14 maart 2022 opmerkingen bezorgen:

- persoonlijk via afgifte of via een brief gericht aan: Departement Landbouw en Visserij – Dienst Visserij, Plan-MER 0269 – EFMZVA, Koning Albert II-laan 35 bus 40, 1030 Brussel;

- via een e-mail aan departement@lv.vlaanderen.be (met de vermelding 'Publieke inspraak OO plan-MER 0269 EFMZVA' in de titel);
- via afgifte van de opmerking in het gemeentehuis of stadhuis.

Op het einde van het openbaar onderzoek (14/3/2022) moet u de opmerkingen die u van het publiek ontvangen hebt, aan het proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek toevoegen. Dat pv wordt binnen veertien dagen na de sluiting ervan door het college van burgemeester en schepenen opgesteld. Het college van burgemeester en schepenen stuurt de opmerkingen en het proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek binnen dertig dagen na de sluiting (ten laatste **13 april 2022**) naar het Departement Landbouw en Visserij op dit e-mailadres.

Uw opmerkingen op het openbaar onderzoek betreffende het ontwerp plan-MER en het ontwerp Programma

Het Departement Landbouw en Visserij vraagt advies over het ontwerp plan-MER en het ontwerp Programma aan de betrokken gemeenten en aan een lijst van instanties waarvan het advies nuttig geacht wordt.

Daarom ontvangen we graag uw opmerkingen op het ontwerp plan-MER en ontwerp Programma uiterlijk op **14 maart 2022**. Dit kan via e-mail: departement@lv.vlaanderen.be (met de vermelding 'Publieke inspraak OO plan-MER 0269 EFMZVA' in de titel)

BEVOEGDHEID

Art 56 van het decreet lokaal bestuur

JURIDISCHE GRONDEN

Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Artikel 7 van het plan-MER besluit van 12 oktober 2007

ADVIES EN MOTIVERING

Voorstel om volgende opmerkingen over te maken :

"Het is belangrijk dat erkend wordt dat het GLB er voor zorgt dat er stappen vooruit gezet worden ikv milieu, klimaat, ... De landbouw geeft aandacht aan de randvoorwaarden en gaat aan de slag gaan met vergroening, agro-milieu en klimaatmaatregelen (AMKM), VLIF en beheersovereenkomsten. In het nieuwe GLB wordt deze bijdrage duidelijk versterkt door middel van het nieuw instrument ecoregelingen, een uitgebreide lijst van agro-milieu en klimaatmaatregelen en beheersovereenkomsten en meer en strengere randvoorwaarden (conditionaliteit).

Het GLB moet een ondersteunend en stimulerend beleid zijn, geen restrictief beleid. Het GLB kan echter zijn rol als ondersteunend beleid enkel waarmaken als het haalbaar en betaalbaar is. De haalbaarheid en betaalbaarheid moet als toetssteen sterk doorwegen:

-Er mag geen sprake zijn van gold plating in de randvoorwaarden (conditionaliteit). Onhaalbare en onbetaalbare eisen en voorwaarden ondermijnen de concurrentiepositie van de boer, verhinderen de toegang tot het GLB en verkleinen de mogelijkheden om een ondersteunend beleid te voeren adhv. ecoregelingen, AMKM, of beheersovereenkomsten. Onhaalbare en onbetaalbare eisen en voorwaarden werken dus enkel contraproductief aan de doelstellingen van het GLB.

-De economische pijler van het GLB moet voldoende sterk blijven, zodat de draagkracht en veerkracht van de land- of tuinbouwer voldoende groot blijft om aan de slag te gaan met de maatregelen en bijkomende eisen correct vergoed worden. Zo moet er voldoende budget voorzien worden voor directe steun, dient de gekoppelde steun als economisch instrument behouden te blijven en moet er adequate steun voor verduurzamende investeringen zijn, met inbegrip van het economisch aspect van verduurzaming.

De betalingen voor ecoregelingen, AMKM, beheersovereenkomsten, ... moeten de inspanningen op een faire manier vergoeden en waar mogelijk de boer toelaten een verdienmodel op te bouwen door de toepassing van de maatregelen. De betaling dient dus fair en stimulerend te zijn. Daarenboven moeten in de basis de voorwaarden voor deze set van maatregelen generiek van aard zijn, waardoor zoveel mogelijk boeren hiermee aan de slag kunnen gaan en verder kunnen verduurzamen. Daarop verder bouwend kunnen extra eisen en voorwaarden gesteld worden (steeds gelinkt aan de verschillende doelstellingen), zodat boeren die een groter engagement willen aangaan, dat kunnen. Een focus van bepaalde maatregelen op bepaalde gebieden kan de effectiviteit ten goede komen. Het is echter belangrijk om ook bij het behalen van een bepaald potentieel of densiteit, door bv samenwerking, de maatregel te kunnen gebruiken of bij onderbenutting van het budget de maatregel ook open te stellen voor in eerste instantie boeren die nabij het focusgebied liggen.

Het GLB moet efficiënt en effectief inzetten op al zijn doelstellingen en dus naast een gebalanceerde inzet op de verschillende milieu-uitdagingen ook economisch perspectief bieden voor de huidige boer en de nieuwe generatie van boeren. Steun voor samenwerking tussen boeren en ondersteuning voor verbeterde (lokale) afzet kunnen de positie van de boer verbeteren. Daarnaast dient ook de mogelijkheid geboden te worden om de nodige risico's af te dekken. Naast de mitigatie, dient men ook te voorzien in risicobeheerinstrumenten en adaptatie. De boer is namelijk de eerste om de gevolgen van bv de klimaatverandering te ondervinden. Zo dient voorzien te worden in de mogelijkheid om aan de hand van instrumenten de risico's van markt, weer, ziekten en plagen, ... op te vangen."

BESLUIT

Artikel 1: Het college beslist om de voorgestelde opmerkingen over te nemen en dit voor 14 maart 2022 over te maken via e-mail aan departement@lv.vlaanderen.be (met de vermelding 'Publieke inspraak OO plan-MER 0269 EFMZVA' in de titel)

Gedaan in zitting, datum als hiervoor.

Algemeen Directeur
Get Ann Naert

Burgemeester
Get Kris Poelaert

Voor eensluidend afschrift

De Algemeen Directeur,

Ann Naert

De Burgemeester,

Kris Poeldert

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN DE VERGADERING VAN
HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN

Vergadering van 09 maart 2022

Aanwezig:

Kris Poelaert, Burgemeester
Lieven Snoeks, Carina Ricour, Lieven Vandenneucker, Schepenen
Ann Naert, Algemeen Directeur

Verontschuldigd:

Sandra Dero, vierde Schepen

Openbaar onderzoek over het ontwerp van plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch Programma van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) 2021 - 2027: Opmerkingen.

Het College,

AANLEIDING EN DOEL

Zie agendapunt van 26 januari 2022

Het Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Belgisch Programma voor het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA; Verordening (EU) 2021/1139) voor de periode 2021 – 2027. Vóór dit Programma EFMZVA 2021 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) worden uitgevoerd. Daarin worden de effecten van het ontwerpprogramma op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 wordt een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch Programma EFMZVA 2021 – 2027 georganiseerd (artikel 4.2.11 van het DABM). Uw gemeente zal mee instaan voor het openbaar onderzoek en het verzamelen van opmerkingen op dit dossier. In deze mail vindt u alle praktische informatie.

Het ontwerp plan-MER en het ontwerp Programma moeten tijdens deze periode raadpleegbaar zijn op de website van Team Mer, op de website van de initiatiefnemer (Departement Landbouw en Visserij), op het gemeentehuis/stadhuys en op de website(s) van de betrokken gemeenten en steden.

Opmerkingen van het publiek op dit openbaar onderzoek

De bevolking kan tot en met 14 maart 2022 opmerkingen bezorgen:

- persoonlijk via afgifte of via een brief gericht aan: Departement Landbouw en Visserij – Dienst Visserij, Plan-MER 0269 – EFMZVA, Koning Albert II-laan 35 bus 40, 1030 Brussel;
- via een e-mail aan departement@lv.vlaanderen.be (met de vermelding 'Publieke inspraak OO plan-MER 0269 EFMZVA' in de titel);

- via afgifte van de opmerking in het gemeentehuis of stadhuis.

Op het einde van het openbaar onderzoek (14/3/2022) moet u de opmerkingen die u van het publiek ontvangen hebt, aan het proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek toevoegen. Dat pv wordt binnen veertien dagen na de sluiting ervan door het college van burgemeester en schepenen opgesteld. Het college van burgemeester en schepenen stuurt de opmerkingen en het proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek binnen dertig dagen na de sluiting (ten laatste **13 april 2022**) naar het Departement Landbouw en Visserij op dit e-mailadres.

Uw opmerkingen op het openbaar onderzoek betreffende het ontwerp plan-MER en het ontwerp Programma

Het Departement Landbouw en Visserij vraagt advies over het ontwerp plan-MER en het ontwerp Programma aan de betrokken gemeenten en aan een lijst van instanties waarvan het advies nuttig geacht wordt.

Daarom ontvangen we graag uw opmerkingen op het ontwerp plan-MER en ontwerp Programma uiterlijk op 14 maart 2022. Dit kan via e-mail: departement@lv.vlaanderen.be (met de vermelding 'Publieke inspraak OO plan-MER 0269 EFMZVA' in de titel)

BEVOEGDHEID

Art 56 van het decreet lokaal bestuur

JURIDISCHE GRONDEN

Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) van kracht (Verordening (EU) 2021/1139)

Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid.

ADVIES EN MOTIVERING

Voorstel om volgende opmerkingen te formuleren:

"Het is belangrijk dat erkend wordt dat het GLB er voor zorgt dat er stappen vooruit gezet worden ikv milieu, klimaat, ... De landbouw geeft aandacht aan de randvoorwaarden en gaat aan de slag gaan met vergroening, agro-milieu en klimaatmaatregelen (AMKM), VLIF en beheersovereenkomsten. In het nieuwe GLB wordt deze bijdrage duidelijk versterkt door middel van het nieuw instrument ecoregelingen, een uitgebreide lijst van agro-milieu en klimaatmaatregelen en beheersovereenkomsten en meer en strengere randvoorwaarden (conditionaliteit).

In het kader van de bescherming en het beheer van Natura2000 is de Passende Beoordeling (PB) een toetsingsmiddel. Een correcte maar ook haalbare toepassing van de PB dient te voorkomen dat landbouwbedrijven die reeds generaties lang op hun zelfde locatie worden uitgebaat tot sluitingen worden gedwongen.

Indien uit de PB blijkt dat het project of plan een significant negatieve invloed kan hebben op het beschermde gebied moet in de eerste plaats gezocht worden naar alternatieve oplossingen. Indien er geen alternatieve oplossingen voorhanden zijn, dient aangetoond te worden dat het project of plan wordt uitgevoerd om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard of het openbaar nut, en kan mits de nodige compenserende maatregelen eventueel toch een toestemming verleend worden.

Het GLB moet een ondersteunend en stimulerend beleid zijn, geen restrictief beleid. Het GLB kan echter zijn rol als ondersteunend beleid enkel waarmaken als het haalbaar en betaalbaar is. De haalbaarheid en betaalbaarheid moet als toetssteen sterk doorwegen:

-Er mag geen sprake zijn van gold plating in de randvoorwaarden (conditionaliteit). Onhaalbare en onbetaalbare eisen en voorwaarden ondermijnen de concurrentiepositie van de boer, verhinderen de toegang tot het GLB en verkleinen de mogelijkheden om een ondersteunend beleid te voeren adhv. ecoregelingen, AMKM, of beheersovereenkomsten. Onhaalbare en onbetaalbare eisen en voorwaarden werken dus enkel contraproductief aan de doelstellingen van het GLB.

-De economische pijler van het GLB moet voldoende sterk blijven, zodat de draagkracht en veerkracht van de land- of tuinbouwer voldoende groot blijft om aan de slag te gaan met de maatregelen en bijkomende eisen correct vergoed worden. Zo moet er voldoende budget voorzien worden voor directe steun, dient de gekoppelde steun als economisch instrument behouden te blijven en moet er adequate steun voor verduurzamende investeringen zijn, met inbegrip van het economisch aspect van verduurzaming.

De betalingen voor ecoregelingen, AMKM, beheersovereenkomsten, ... moeten de inspanningen op een faire manier vergoeden en waar mogelijk de boer toelaten een verdienmodel op te bouwen door de toepassing van de maatregelen. De betaling dient dus fair en stimulerend te zijn. Daarenboven moeten in de basis de voorwaarden voor deze set van maatregelen generiek van aard zijn, waardoor zoveel mogelijk boeren hiermee aan de slag kunnen gaan en verder kunnen verduurzamen. Daarop verder bouwend kunnen extra eisen en voorwaarden gesteld worden (steeds gelinkt aan de verschillende doelstellingen), zodat boeren die een groter engagement willen aangaan, dat kunnen. Een focus van bepaalde maatregelen op bepaalde gebieden kan de effectiviteit ten goede komen. Het is echter belangrijk om ook bij het behalen van een bepaald potentieel of densiteit, door bv samenwerking, de maatregel te kunnen gebruiken of bij onderbenutting van het budget de maatregel ook open te stellen voor in eerste instantie boeren die nabij het focusgebied liggen.

Het GLB moet efficiënt en effectief inzetten op al zijn doelstellingen en dus naast een gebalanceerde inzet op de verschillende milieu-uitdagingen ook economisch perspectief bieden voor de huidige boer en de nieuwe generatie van boeren. Steun voor samenwerking tussen boeren en ondersteuning voor verbeterde (lokale) afzet kunnen de positie van de boer verbeteren. Daarnaast dient ook de mogelijkheid geboden te worden om de nodige risico's af te dekken. Naast de mitigatie, dient men ook te

voorzien in risicobeheerinstrumenten en adaptatie. De boer is namelijk de eerste om de gevolgen van bv de klimaatverandering te ondervinden. Zo dient voorzien te worden in de mogelijkheid om aan de hand van instrumenten de risico's van markt, weer, ziekten en plagen, ... op te vangen."

BESLUIT

Artikel 1: Het college beslist om de voorgestelde opmerkingen over te nemen en dit voor 14 maart 2022 over te maken via e-mail aan departement@lv.vlaanderen.be (met de vermelding 'Publieke inspraak OO plan-MER 0269 EFMZVA' in de titel)

Gedaan in zitting, datum als hiervoor.

Algemeen Directeur
Get Ann Naert

Burgemeester
Get Kris Poelaert

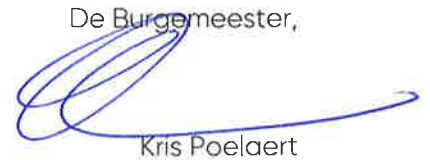
Voor eensluidend afschrift

De Algemeen Directeur,

Ann Naert

De Burgemeester,

Kris Poelaert

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN DE VERGADERING VAN
HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN

Vergadering van 16 maart 2022

Aanwezig:

Kris Poelaert, Burgemeester
Lieven Snoeks, Carina Ricour, Lieven Vandenneucker, Sandra Dero, Schepenen
Ann Naert, Algemeen Directeur

Terinzagelegging van de kennisgeving/het ontwerp-MER Gemeenschappelijk
Landbouwbeleid 2023-2027: PV van sluiting

Het College,

AANLEIDING EN DOEL

Van 14 januari tot en met 14 maart 2022 werd een openbaar onderzoek gehouden
over het ontwerp van plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan
voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027.

Opmerkingen van het publiek op dit openbaar onderzoek :

De bevolking kon tot en met 14 maart 2022 opmerkingen bezorgen:

- persoonlijk via afgifte of via een brief gericht aan: Departement Landbouw en
Visserij - Dienst Visserij, Plan-MER 0269 – EFMZVA, Koning Albert II-laan 35 bus 40,
1030 Brussel;
- via een e-mail aan departement@lv.vlaanderen.be (met de vermelding 'Publieke
inspraak OO plan-MER 0269 EFMZVA' in de titel);
- via afgifte van de opmerking in het gemeentehuis of stadhuis.

Op het einde van het openbaar onderzoek (14/3/2022) moeten de opmerkingen van het
publiek aan het proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek toegevoegd
worden. Dat pv wordt binnen veertien dagen na de sluiting ervan door het college van
burgemeester en schepenen opgesteld. Het college van burgemeester en schepenen
stuurt de opmerkingen en het proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek
binnen dertig dagen na de sluiting (ten laatste **13 april 2022**) naar het Departement
Landbouw en Visserij.

We stelden vast dat er geen bezwaarschriften/opmerkingen ingediend werden.

BEVOEGDHEID

Art 56 van het decreet lokaal bestuur

JURIDISCHE GRONDEN

Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Artikel 7 van het plan-MER besluit van 12 oktober 2007

BESLUIT

Artikel 1: Het college bevestigt dat het openbaar onderzoek gevoerd werd van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 en stelde vast dat er geen opmerkingen of bezwaren werden ingediend.

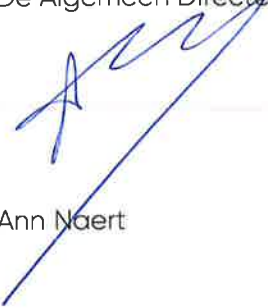
Gedaan in zitting, datum als hiervoor.

Algemeen Directeur
Get Ann Naert

Burgemeester
Get Kris Poelaert

Voor eensluidend afschrift

De Algemeen Directeur,

Ann Naert

De Burgemeester,

Kris Poelaert

datum

15 maart 2022

**PV sluiting openbaar onderzoek plan-MER "Vlaams Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027"**

1. De burgemeester van de gemeente Heusden-Zolder verklaart dat:

- het dossier ter inzage lag in het gemeentehuis bij de cluster ruimte van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022
- het openbaar onderzoek bekend gemaakt werd van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022:
  - door aanplakking op de voorgeschreven plaatsen
  - door publicatie op de gemeentelijke website

2. Proces-verbaal van sluiting

Na te hebben vastgesteld dat de vereiste ruchtbaarheid aan het openbaar onderzoek gegeven werd op de hiervoor vermelde data door :

- de terinzagelegging in het gemeentehuis bij de cluster ruimte
- de bekendmaking door aanplakking op de voorgeschreven plaatsen
- de bekendmaking op de website van de gemeente

neem ik er akte van dat geen opmerkingen werden afgegeven op het gemeentehuis.

Rony Herlitska
Algemeen directeur

Mario Borremans
Burgemeester

Gemeente
HOUTHALEN-HELCHTEREN

OPENBAAR ONDERZOEK

Betreft: Openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

De bundel lag ter inzage in het gemeentehuis, Pastorijstraat 30 te Houthalen-Helchteren
Vanaf 14/01/2022 tot 14/03/2022

Datum van aanplakking van de bekendmaking	Datum van opening van het onderzoek	Datum van sluiting van het onderzoek
20/01/2025	14/01/2022	14/03/2022
		om 13 00h.

PROCES-VERBAAL VAN SLUITING (model 5B)

Het College van Burgemeester en Schepenen,

is, op hoger aangeduide datum en uur, in openbare vergadering, overgegaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek, betreffende de ten hoofde vermelde zaak.

Na te hebben vastgesteld:

- a) dat de vereiste rechtbaarheid aan bedoelde zaak gegeven werd door de gebruikelijke afkondiging en door aanplakking, op de voorgeschreven plaatsen, van het bericht van onderzoek en van ter inzage legging van de bundel;
- b) dat het onderzoek geopend is en dat de sluiting ervan vastgesteld is, op de hiervoor vermelde data en werkelijk *3 maanden* dagen geduurd heeft;

Acteert volgende mondelinge bezwaren: geen

Stelt vast dat volgende schriftelijke bezwaren, dewelke bij dit proces-verbaal gevoegd zijn, gedurende het onderzoek ingediend werden door : geen

Na gewacht te hebben tot 13 00 uur en aangezien zich niemand meer aangeboden heeft om bezwaren in te dienen, hebben wij dit proces-verbaal gesloten en bevestigen wij dat voldaan werd aan de vereisten van rechtbaarheid.

Opgemaakt te Houthalen-Helchteren, op 23/03/2022.

Namens het College van Burgemeester en Schepenen:

In opdracht:

W. HAEST
Algemeen directeur

A. Yzermans
Burgemeester

Van: Isabelle Dylst <isabelledylst@houthalen-helchteren.be>

Verzonden: dinsdag 15 maart 2022 8:17

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: OO Plan-MER PL0272 – GLB

Beste,

Het gemeentebestuur van Houthalen-Helchteren ontving geen bezwaren.

Groeten,
Isabelle

Isabelle Dylst

NAC - Nieuw Administratief Centrum
Pastorijstraat 30 - 3530 Houthalen-Helchteren | t 011 49 20 00
isabelledylst@houthalen-helchteren.be | www.houthalen-helchteren.be

Van: Milieu <Milieu@hove.be>

Verzonden: maandag 14 maart 2022 18:55

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB

Beste,

Er zijn geen opmerkingen binnengekomen.

Vriendelijke groeten

Margot Maes

Duurzaamheidsambtenaar
Lokaal bestuur Hove
Geelhandlaan 1, 2540 Hove
Tel. 03/460.33.26

Ik werk op maandag, dinsdag en woensdag.

Van: Milieu <Milieu@hove.be>

Verzonden: maandag 14 maart 2022 18:55

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB

Beste,

Er zijn geen opmerkingen binnengekomen.

Vriendelijke groeten

Margot Maes

Duurzaamheidsambtenaar
Lokaal bestuur Hove
Geelhandlaan 1, 2540 Hove
Tel. 03/460.33.26

Ik werk op maandag, dinsdag en woensdag.

Aanwezig: Danny Vangoidtsenhoven, Burgemeester - voorzitter
Kamil Muyltermans, Philippe Vervoort, Schepenen
Mia Van Assche, Algemeen directeur wnd.
Verontschuldigd:
Afwezig:

Sluiting openbaar onderzoek ontwerp plan-MER en Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Voorgeschiedenis

E-mail van 27 december 2021 van het Departement Landbouw & Visserij betreffende de vraag om te communiceren en advies te bezorgen rond het openbaar onderzoek in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2023-2027.

Feiten en context

Het Departement Landbouw & Visserij vraagt aan de gemeente om een openbaar onderzoek te houden voor het ontwerp van het plan-MER en van het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027 van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022. Hiervoor werd op 14 januari 2022 een geel affiche geplaatst aan de ingang van het gemeentehuis en werd een nieuwsbericht gemaakt voor op de gemeentelijke website.

Na het openbaar onderzoek moet er door het college van burgemeester en schepenen een proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek opgesteld worden en binnen de 30 dagen na sluiting aan het Departement Landbouw en Visserij bezorgd worden.

Naast het organiseren van een openbaar onderzoek en het ontvangen van mogelijke opmerkingen mogen de betrokken gemeenten zelf ook opmerkingen bezorgen aan het departement tot en met 25 maart 2022.

Vanaf 1 januari 2023 zal het nieuwe Vlaamse landbouwbeleid 2023-2027 van start gaan. Vlaanderen heeft hiervoor een strategisch plan opgemaakt die ingediend moet worden bij de Europese Commissie (zie strategisch statement en presentatie in bijlage). Vanuit de Europese regelgeving worden negen specifieke doelstellingen naar voren geschoven waar het GLB moet op inspelen:

- Leefbaar bedrijfsinkomen en veerkracht van de landbouwsector voor grotere voedselzekerheid, meer diverse landbouw, economisch duurzame landbouwproductie;
- Vergroting marktgerichtheid en concurrentievermogen van landbouwbedrijven (onder anderen door meer aandacht voor onderzoek, technologie en digitalisering);
- Verbetering van de positie van de landbouwers in de waardeketen;
- Klimaatmitigatie en -adaptatie (uitstoot van broeikasgassen, koolstof vastleggen, duurzame energie);
- Duurzame ontwikkeling en efficiënte beheer van natuurlijke hulpbronnen zoals water, bodem en lucht;
- Tot staan brengen en ombuigen van biodiversiteitsverlies, versterking van ecosysteemdiensten en instandhouding van habitats en landschappen;

Gemeenteplein 1, 3040 Huldenberg | www.huldenberg.be | 02 688 30 40

- Jonge en andere nieuwe landbouwers en duurzame bedrijfsontwikkeling in plattelandsgebieden;
- Werkgelegenheid, groei, gendergelijkheid, sociale inclusie, lokale ontwikkeling in plattelandsgebieden, circulaire bio-economie en duurzame bosbouw;
- Maatschappelijke verwachtingen inzake voedsel en gezondheid, voedselverspilling, dierenwelzijn en bestrijding van antimicrobiële resistentie.

Het Vlaamse GLB wil deze doelstellingen bereiken door in te zetten op onderstaande zeven krachtlijnen, rekening houdende met de bestaande twee pijlers van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid van de EU. Pijler 1 gaat over inkomenssteun ('basis' en 'gekoppelde' steun) in de vorm van rechtstreekse betalingen die zorgen voor stabiele inkomens en die boeren beloont voor milieuvriendelijke landbouw. Marktmaatregelen die als doel hebben de landbouw te beschermen tegen onvoorziene marktomstandigheden vallen ook onder deze pijler. Pijler 2 bestaat uit maatregelen rond plattelandsontwikkeling.

- **Een duurzaam inkomen voor duurzaam werk:** voor het ontvangen van basisinkomenssteun voor duurzaamheid moet de landbouwer voldoen aan de verhoogde conditionaliteit. Voor de gekoppelde steun komt een duurzaam alternatief waarbij de betrokken vleesveehouders klimaatinspanningen leveren en Vlaanderen voorziet ook in mechanismen om de rechtstreekse inkomenssteun aan landbouwers gelijkmatiger en doelgerichter te verdelen.
- **De sterkste schakel in onze voedselketen:** het GLB-plan voorziet financiële steun voor de opstart van en de omschakeling naar toekomstgerichte verdienmodellen en stimuleert extra inspanningen voor dierenwelzijn en vermindering van antibioticagebruik. Een bijenteeltprogramma beoogt de verdere professionalisering van de sector en de bevordering van de regionale bijenteelt.
- **Innovatie en kennis maken grensverleggende ambities waar:** het GLB-plan biedt een breed pallet aan advies, vorming en demonstratie voor een nog betere informatiedoorstroming en versterkt de ondersteuning van Europese Innovatiepartnerschappen.
- **Met het GLB willen we nog méér voor onze omgeving zorgen:** het invoeren van ecoregelingen binnen pijler 1 van het Landbouwbeleid, waarbij landbouwers vergoed worden voor vrijwillige inspanningen. Via pijler 2 worden meerjarige verbintenissen ondersteund via beheerovereenkomsten ten dienste van soortenbescherming en agromilieu-klimaatmaatregelen. Biologische landbouw wordt verder ondersteund.
- **Landbouw paraat voor het klimaat:** binnen de conditionaliteit en het stimulerend beleid van ecoregelingen en agromilieu-klimaatverbintenissen worden een aantal specifieke klimaatacties opgenomen rond meerjarig grasland, organisch koolstof in de bodem en voedermanagement bij rundvee.
- **Generatiewissel - start to boer:** een verhoogde top-up bij de inkomenssteun moet jonge landbouwers helpen in de eerste jaren na hun start, alsook door een versterking van de opstart- en overnamesteun voor jonge landbouwers, extra ondersteuning bij duurzame investeringen op het bedrijf en extra aandacht bij de opleidingen en advies.
- **Het platteland beleven en de diverse functies verweven:** projecten rond de thema's 'innovatieve en duurzame lokale landbouwproductie en -afzet en valorisatie van biomassa-resten', 'leefbare en levendige dorpen' en 'biodiversiteit en landschapskwaliteit' kunnen gefinancierd worden.

Juridische gronden

Decreet Lokaal Bestuur van 22 december 2017, artikel 56 betreffende de bevoegdheden van het college.

Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM).

Gemeenteplein 1, 3040 Huldenberg | www.huldenberg.be | 02 688 30 40

Advies / Openbaar onderzoek

Er werd een openbaar onderzoek gehouden van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022.

Er werden geen opmerkingen ingediend.

Argumentatie

Europa en Vlaanderen staan voor een grote uitdaging: de voedselzekerheid verhogen en dat met een kleinere impact op het milieu en zonder de landbouwers bijkomend onder druk te zetten. Het voorstel is een stap in de goede richting op vlak van klimaat en milieu omdat de voorwaarden voor inkomenssteun verscherpt worden en er bijkomende instrumenten komen (zoals ecoregelingen en agro-milieu en klimaatmaatregelen) om de landbouw duurzamer te maken. Vlaanderen wenst het tegenstrijdig conflict tussen minder milieu impact en hogere productiviteit op te lossen met meer innovatie en kennis.

Dit vraagt weliswaar meer inspanningen van de landbouwers en die moeten dan ook meer ondersteuning krijgen. Landbouwers zullen geconfronteerd worden met nog grotere investeringen en beperkingen, terwijl hun productiviteit nog moet verhogen. In het plan staan ook verschillende instrumenten en maatregelen om (jonge) landbouwers bijkomend te ondersteunen, maar gezien het totale beschikbare budget van het nieuwe GLB kleiner is dan tegenover het vorige, is het de vraag of dit wel voldoende is - zeker voor kleinschalige landbouwbedrijven.

De landbouw in Huldenberg is kleinschalig en gemengd terwijl ze moeten voldoen aan dezelfde regels dan grotere landbouwbedrijven. Ook zou 80% van het budget naar de 20% grootste bedrijven gaan, wat wil zeggen dat kleinschalige landbouwbedrijven bijkomend benadeeld worden (terwijl ze al minder kapitaalkracht hebben dan hun grotere collega's). Door ruimtelijke beperkingen worden ze ook beperkt in hun groei, waardoor ze genoodzaakt zijn om hun kleiner bedrijf economisch rendabel te houden in een moeilijker klimaat.

Het voorstel is dus positief in de zin dat het in de goede richting gaat, maar er zijn voldoende redenen om kritisch te blijven of zich tenminste af te vragen of de voorgestelde maatregelen voldoende zijn om de doelstellingen te bereiken. Positief is dat de leefbaarheid van de sector centraal staat en een bezorgdheid is van iedereen, maar ook hier is er geen zekerheid dat dit met de beschikbare middelen gerealiseerd kan worden.

Besluit

Artikel 1:

Het college neemt kennis van de sluiting van het openbaar onderzoek.

Artikel 2:

Het college is voorwaardelijk positief over het voorstel voor het nieuw Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027. Het college wenst volgende bezorgdheden over te maken aan het Departement Landbouw en Visserij tegen 25 maart 2022:

- De kleine landbouwbedrijven moeten bijkomend ondersteund worden. Vlaanderen en zeker Huldenberg bestaat uit vele kleinschalige landbouwbedrijven, die het sowieso moeilijker hebben dan hun grotere collega's. Uit het voorstel blijkt onvoldoende dat deze bedrijven meer ondersteuning krijgen.
- De landbouwers moeten meer rechtszekerheid krijgen zodat ze hun bedrijf op langere termijn kunnen uitbouwen. Door de hoge doelstellingen en steeds hogere eisen die gesteld worden door het GLB vrezende de landbouwers dat ze steeds aan meer moeten voldoen met steeds minder eigen middelen en strengere wettelijke kaders.

Namens het schepencollege

Mia Van Assche
Algemeen directeur wnd.

Danny Vangoidtsenhoven
Burgemeester - voorzitter

Gemeenteplein 1, 3040 Huldenberg | www.huldenberg.be | 02 688 30 40

Voor eensluidend uittreksel

Algemeen directeur wnd.

Burgemeester - voorzitter

De handtekeningen staan op de laatste bladzijde van dit document.

Gemeenteplein 1, 3040 Huldenberg | www.huldenberg.be | 02 688 30 40

Handtekening(en)

OPENBAAR ONDERZOEK

Betreft:

Openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027.

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 werd een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd in overeenstemming met artikel 4.2.11 van het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM). Het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 was vanaf 14 januari 2022 terug te vinden op de website van het Departement Landbouw en Visserij: www.vlaanderen.be/landbouw/GLB-plan-MER. Het was ook inkijken op uw gemeentehuis van Hulshout.

PROCES-VERBAAL VAN SLUITING

De Burgemeester,

stelt in openbare zitting in het gemeentehuis, op 16 maart 2022, om over te gaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek betreffende de in hoofding omschreven zaak vast:

- dat de in hoofding vermelde vergunningsaanvraag met bijhorend dossier op bovenvermelde plaatsen, dagen en uren ter inzage van het publiek werd gelegd,
- dat de in hoofding vermelde zaak gedurende dezelfde periode ter kennis van het publiek werd gebracht door aanplakking vanaf bovenvermelde datum,
- dat geen bezwaren gedurende het onderzoek ingediend werden.

Wij hebben dit proces-verbaal gesloten en bevestigen wij dat voldaan werd aan de vereisten van rechtbaarheid.

Te Hulshout, de 16 maart 2022

Op bevel:

Namens,
Gemeente Hulshout
de algemeen directeur,

Anita Van den Eynde

de burgemeester

Geert Daems

NOTA

n20220303 Onderwerp

Van: Groene Kring	Telefoon:
Aan: Departement Landbouw & Visserij	Datum: 3 maart 2022

BETREFT: ADVIES GROENE KRING – OPENBAAR ONDERZOEK GLB 2023

Na het Verdrag van Rome in 1958 werden het stabiliseren van landbouwmarkten en het verzekeren van een redelijke levensstandaard voor de landbouwbevolking opgenomen als doelstellingen van het Europees landbouwbeleid. Hoewel de doelstellingen van het GLB alsmaar uitgebreider en gediversifieerder werden, kunnen we vandaag vaststellen dat de initiële ambities nog steeds relevant blijven.

Als organisatie van jonge land- en tuinbouwers zien we een grote bereidheid om te voldoen aan allerlei nieuwe eisen of voorwaarden inzake biodiversiteit, klimaat, natuur of dierenwelzijn. Daartegenover staat uiteraard dat er op de landbouwbedrijven voldoende economische ruimte aanwezig moet zijn.

Daarom benadrukken wij dat bij de implementatie van het nieuwe landbouwbeleid **de landbouwer het uitgangspunt moet blijven**.

INHOUD

Algemene reactie	2
Budget	2
Actieve landbouwer	3
Conditionaliteit	3
GLMC 1 - Behoud van blijvend grasland	4
GLMC 4 – Bufferstroken	4
GLMC 8a – Niet-productieve oppervlakten en elementen	4
Aanvullende herverdelende inkomenssteun voor duurzaamheid	4
Aanvullende inkomenssteun jonge landbouwers	4
Betalingsrechten uit reserve	5
VLIF	5
Opstart- en overname door jonge landbouwers	5
Omschakeling naar toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie	6
Investeringssteun	6
Gekoppelde steun	6
Beheerovereenkomsten	7
AKIS	7

Algemene reactie

Vanwege de doelgroep die onze organisatie vertegenwoordigt zal de focus van dit advies voornamelijk liggen op de kernzaken voor jonge land- en tuinbouwers.

Vlaanderen wordt gekenmerkt door een beperkte instroom van startende jonge landbouwers. Uit het Landbouwrapport 2020 blijkt dat de gemiddelde leeftijd van de bedrijfshoofden van professionele landbouwbedrijven gestegen is tot 54 jaar in 2016. Van de bedrijfshoofden ouder dan 50 jaar geeft slechts 13% aan een vermoedelijke opvolger te hebben.

Daarnaast komt ook het behoud van jonge landbouwers onder druk te staan. Door andere beleidsdossiers (PAS, MAP, natuurparken) of door een aanhoudende suboptimale marktwerking wordt het voortbestaan van jonge landbouwbedrijven bedreigt.

Om de landbouwsector hierin ten volle te ondersteunen, **is er nood aan een doelgerichte ondersteuning van jonge actieve landbouwers**. Het GLB moet inzetten op:

1. Het kwalitatief aantrekken van jonge landbouwers;
2. Het vasthouden van jonge landbouwers;
3. Het bieden van steun met oog op een leefbaar bedrijfsinkomen;
4. Het behouden van veerkracht op jonge landbouwbedrijven.

Groene Kring apprecieert de stappen die genomen zijn om aan bovengenoemde vragen te voldoen en op deze manier de generatiewissel te bevorderen. In beide pijlers wordt er aandacht geschonken aan de nodige ondersteuning op vlak van inkomenssteun, overname en investeringen. Maatregelen zoals de aanvullende inkomenssteun, de reserve, het VLIF en het definiëren van actieve landbouwers zijn allen een verbeteringen in vergelijking met het huidige GLB. Dit alles maakt weldegelijk een verschil voor jonge en startende bedrijven en wordt door Groene Kring dan ook toegejuicht.

Daarnaast stellen we ons openlijk de vraag of de extra steun voor jonge landbouwers niet teniet zal gedaan worden door de veelvuldigheid aan bijkomende doelstellingen. De verstrengde conditionaliteit in combinatie met een lager pijler 1-budget én bijkomend de transfer van pijler 1 naar pijler 2 is **onaanvaardbaar en niet verenigbaar met het zorgen voor veerkracht en economische draagkracht op landbouwbedrijven. Zolang er geen eerlijk inkomen is vanuit de markt is steun via directe inkomenssteun onontbeerlijk**.

In de aanbevelingen van de Europese Commissie aan België inzake het GLB strategisch plan werd eveneens het belang van jonge landbouwers benadrukt, met als onderbouwing dat slechts 6% van de landbouwers jonger dan 35 jaar is. De aantrekkingskracht van de sector laat te wensen over en daarbij wordt toegang tot grond als grootste obstakel genoemd. Hierdoor betreuren we de verstrengingen in de conditionaliteit die de toegang tot grond alleen maar zal vernauwen.

Budget

Bij de Europese invulling van het GLB werd bepaald dat de directe inkomenssteun met 25% zou dalen en opgevangen kan worden door in te tekenen op ecoregelingen. Gevoed door steeds toenemende doelstellingen wordt de relatie tussen de conditionaliteit en het beschikbare pijler 1-budget uit verhouding getrokken.

Groene Kring vraagt om:

- Voldoende budget te behouden in pijler 1.
- Het pijler 2-budget prioritair te voorzien voor VLIF-investeringssteun, VLIF-overnamesteun en algemeen voor alle maatregelen gericht aan actieve land- en tuinbouwers.
- Er rekening mee te houden dat de voorziene GLB-middelen onvoldoende zijn om te volledig te voldoen aan alle krachtlijnen in dit strategisch plan. Er moet een evenwicht gevonden worden tussen de inkomsten van jonge landbouwers enerzijds en milieu-inspanningen anderzijds. Anders dreigt de krachtlijn “generatiewissel – start to boer” volledig onder te sneeuwen.

Actieve landbouwer

Een absolute eis van Groene Kring is om de middelen van het GLB bij de juiste landbouwers te krijgen. Om jonge en actieve landbouwers gericht te ondersteunen met beperkt budget, de toegang tot grond te verbeteren en het efficiënt gebruik van overheidsmiddelen te bevorderen, is het correct definiëren van actieve landbouwers een cruciaal element. Voor Groene Kring is een sterke definitie van het principe “actieve landbouwer” het sluitstuk van een sterk GLB. Als deze definitie niet werkt, dan dreigt het gehele GLB zijn doel voorbij te schieten.

Groene Kring kan zich vinden in de voorgestelde parameters, met volgende opmerkingen mee in acht genomen:

- **Een NACE-BEL-code op zich is een laagdrempelige voorwaarde.** Als toevoeging van het geheel kan daar een bepaald nut aan gekoppeld worden maar enkel in combinatie met een gedegen uitwerking van de standaardverdien capaciteit en de btw-verkoop handelingen met landbouw karakter.
- De verhouding tussen **btw-verkoop handelingen met landbouw karakter** en andere btw-verkoop handelingen is onder voorbehoud opgenomen. Deze **implementatie en uitwerking is echter een belangrijk puzzelstuk** van het geheel. Het is namelijk een veiligheidsdrempel om bedrijven actief in andere sectoren uit te sluiten.
- De minimaal te behalen **standaardverdien capaciteit juicht Groene Kring toe als maatregel.** Voor Groene Kring is een actieve boer namelijk een landbouwer die (eventueel na een gefaseerde overname) minstens een inkomen uit de landbouw kan halen. Hoewel de landbouw sector gekenmerkt wordt door een volatiel inkomen, zorgt deze maatregel voor een objectieve beoordeling voor het merendeel van de bedrijven. Een uitzonderingsprocedure voor bedrijven die volgens nieuwe verdien modellen produceren is aan de orde. Het is voorts belangrijk dat de overheid zo snel mogelijk duidelijk verschaft over de precieze berekening en drempels van de standaardverdien capaciteit.
- Een negatieve lijst die overheids-, onderzoeks- en onderwijsinstellingen en erkende terrein beherende natuurverenigingen **uitsluit wordt door Groene Kring positief onthaald.** Dit is een zeer belangrijke maatregel om de toegang tot grond voor jonge boeren niet verder in te perken.

Volgende toevoegingen dienen voor Groene Kring zeker meegenomen te worden:

- Er moet een bepaling opgenomen worden **tegen pensioenboeren** naar analogie met het voorstel van Frankrijk, waarbij landbouwers de keuze moeten maken tussen een pensioenuitkering of het ontvangen van GLB-steun. Net zoals bij andere beroepen kan het niet de bedoeling zijn om pensioengerechtigde mensen langer aan de slag te houden door ze met landbouwsubsidies te ondersteunen. Bovendien zorgt het verstrekken van steun aan pensioengerechtigde landbouwers ervoor dat jonge landbouwers moeilijker toegang vinden tot productiefactoren.
- De definitie van actieve landbouwers moet **integraal toegepast worden**, zowel binnen pijler 1 als 2.
- De aandacht voor pluri-actieve landbouwers of landbouwers in bijberoep mag niet inhouden dat sofaboeren niet uitgesloten worden.

Conditionaliteit

De Europese Commissie besloot een verstrenging van de conditionaliteit door te voeren. De voorgestelde conditionaliteit is een samenvoeging van 3 elementen: de randvoorwaarden van het huidige GLB, de inkanteling van drie vergroeningsvoorwaarden van het huidige GLB en nieuwe voorwaarden zoals de niet-productieve oppervlakten of elementen. In combinatie met de budgettaire beperkingen kunnen we kort vaststellen: **grondgebonden landbouwers moet beduidend meer doen voor aanzienlijk minder middelen.**

Daarnaast kunnen lidstaten kiezen om deze conditionaliteit nog verder te versterken. **Groene Kring is op elk vlak tegenstander van een verdere verstrenging op Vlaams niveau boven het Europese. Het regeerakkoord stelt namelijk dat er geen gold plating gebeurt boven op de Europese normen.** Verder moet het landbouwbeleid moet uitgewerkt worden op basis van stimulansen, en niet op basis van verplichtingen. Een verdere verstrenging van de conditionaliteit kan ertoe leiden dat het nut van bepaalde ecoregelingen verloren gaat. **Een beperking van stimulerende maatregelen is voor Groene Kring niet toelaatbaar.**

GLMC 1 - Behoud van blijvend grasland

De instandhouding van blijvend grasland is voor Groene Kring in de huidige vorm een aanvaardbare voorwaarde. Daarbij is wel **belangrijk dat landbouwers op bedrijfsniveau de mogelijkheid behouden tot ondernemersvrijheid**. In die zin is de opgelegde maximale afname van 5% ten opzichte van het referentiejaar haalbaar.

GLMC 4 – Bufferstroken

De verplichting om bufferstroken aan te leggen langs waterlopen is een zeer strenge toevoeging aan de conditionaliteit en zal een zware impact hebben op land- en tuinbouwers, specifiek inzake de toegang tot grond.

In eerste instantie vraagt Groene Kring om deze voorwaarde niet door te voeren zonder een gedegen impactanalyse over de economische gevolgen op onze sector. Hoeveel landbouwoppervlakte wordt geïmpacteerd? Wat zijn de opbrengstverliezen? Wat met percelen die te klein worden om op te telen?

In tweede instantie vragen we om:

- De bufferstroken maximaal te laten meetellen in de verplichtingen aan GLMC 8a
- Combinatiemaatregelen met ecoregelingen, AKMK en BO's toe te laten
- De grondbewerking en bemestingsruimte van bufferstroken te behouden
- In functie van de gebruikte precisietechniek de bufferstrook te laten variëren

GLMC 8a – Niet-productieve oppervlakten en elementen

Net zoals GLMC 4 zal deze invoering een vergaand beperkend effect hebben op de nu al krappe toegang tot grond voor actieve landbouwers.

Om de impact op elk land- en tuinbouwbedrijf te beperken, vragen wij om te onderzoeken waar bestaande niet-productieve elementen aanwezig zijn en om deze volledig mee in rekening te nemen en om een correcte werkingscoëfficiënt toe te passen bij de alternatieve regeling met vanggewassen.

Verder is het voor Groene Kring absoluut onbespreekbaar om het percentage dat nu op 3% ligt verder te verhogen. Dit zou namelijk een bijzonder grote impact hebben op de toegang tot grond en aldus de leefbaarheid van jonge landbouwbedrijven.

Aanvullende herverdelende inkomenssteun voor duurzaamheid

Voor Groene Kring is het belangrijk dat de inkomenssteun terecht komt bij de doelgroep die effectief risico neemt. Groene Kring kan zich enkel vinden in een extra ondersteuning voor kleine land- en tuinbouwers indien er een sterke definitie van het principe “actieve boer” komt. Zonder deze sterke definitie is dit namelijk een extra ondersteuning voor hobbyboeren. Of de definitie van de actieve boer effectief voldoende sterk is, moet blijken uit de uitwerking.

Aanvullende inkomenssteun jonge landbouwers

De verhoging van het eenheidsbedrag van **2% naar 3%** is **toe te juichen**, net zoals de **overdraagbaarheid** waardoor landbouwers die in het huidige GLB al aanvullende steun ontvangen hebben ook in het nieuwe GLB nog in aanmerking kunnen komen. **Ook meerdere niet-gelijktijdige aanvragen per bedrijf in geval van meerdere jonge zaakvoerders is een groot voordeel**. Deze elementen leveren een positieve bijdrage tijdens de eerste jaren van de carrière van een jonge landbouwer en daarom benadrukken we absoluut het behoud van deze elementen.

Omdat uit analyse bleek dat het eenheidsbedrag vooral voor kleinere landbouwbedrijven onvoldoende was, zijn we **voorstander van de degressieve behandeling** op basis van aantal hectares. In het ontwerpplan wordt er nog geen benadering weergegeven van het verhoogde eenheidsbedrag voor hectares 0-45 en het bedrag voor hectares 45-90. Hier vragen we om het **evenwicht te bewaren tussen voldoende bijkomende steun voor kleinere bedrijven en de rendabiliteit van grotere bedrijven niet in het gevaar te brengen**.

Dat het gemiddelde eenheidsbedrag stijgt naar €200, wat een verdubbeling is tegenover de huidige situatie, kunnen we heel positief beoordelen. We vragen wel om binnen afzienbare tijd te bevestigen hoe de verdeling tussen de eenheidsbedragen voor categorieën 0-45ha en 0-90ha er in werkelijkheid zal uitzien.

In geval van doorlopende steun (over meerdere GLB's) moet het steunbedrag stijgen voor landbouwers die al enkele jaren steun kregen als het steunbedrag ook stijgt voor nieuwe instappers.

Betalingsrechten uit reserve

Het wordt **positief onthaald dat jonge landbouwers de aanvragen uit de reserve kunnen spreiden** over de GLB-periode zodat er op maat gemaakte keuzes van het bedrijf kunnen plaatsvinden.

De toegekende of verhoogde betalingsrechten dienen in eerste (en enige) instantie om jonge bedrijfsleiders te ondersteunen. Het overdrachtsverbod is in die zin een goede toevoeging, op voorwaarde dat het overdrachtsverbod van tijdelijk aard is. Om nadien voldoende ondernemingsvrijheid te garanderen, vragen we om **het gemelde overdrachtsverbod na verloop van tijd op te heffen**. We manen het departement aan om snel uitsluitel te geven over de verbodstermijn.

De reserve wordt opengesteld voor startende en biologische landbouwers. **De betalingsrechten uit de reserve moeten echter prioritair naar jonge landbouwers blijven gaan. Dat wil zeggen dat jonge boeren steeds de eerste kans dienen te krijgen indien er een tekort zou optreden. Immers, jonge landbouwers hebben nog niet de kans gehad om buffers op te bouwen om deze rechten aan te schaffen.**

VLIF

Voor jonge en actieve landbouwers is het VLIF een cruciaal instrument ter ondersteuning bij het vergroten van het concurrentievermogen en het uitbouwen van een duurzame ontwikkeling van het landbouwbedrijf. Daarbij is het voor Groene Kring van belang om actieve, professionele en vakbekwame land- en tuinbouwers te ondersteunen. Die doelgroep moet minstens voldoen aan de definitie van actieve landbouwer met bijhorende standaardverdiepcapaciteit. Die voorwaarde moet gelden voor elke vorm van VLIF-steun.

Verder moet er tegenover het vorige GLB-rekening mee gehouden worden dat bedrijven stelselmatig groeien, en dat bijgevolg het brutobedrijfsresultaat evenredig toeneemt. Daarom vragen wij om de bovengrens van €800.000 te verhogen of om minstens te berekenen waarom deze bovengrens gehandhaafd zou moeten blijven.

We manen het departement aan om snel uitsluitel te geven over de standaardverdien capaciteit die gekoppeld zal worden aan de investeringssteun en aan de uitbetalingsschijven van de opstart- en overnamesteun.

Opstart- en overname door jonge landbouwers

Om recht te hebben op de VLIF-steun voor opstart en overname wordt er gevraagd om een opstart- of overnameplan uit te werken. Bij de verdere invulling hiervan vragen we om **aandacht te hebben voor de administratie** die een businessplan met zich mee kan brengen. Het is verder ook belangrijk dat de jonge boeren zelf minstens betrokken zijn bij de opmaak van dit plan. Zo niet dreigt het extra werk voor boekhoudkantoren te zijn, eerder dan kwalitatieve bedrijfsovername te bevorderen.

De bovengrens van de opstart- en overnamepremies wordt verhoogd van €70.000 naar €100.000 waardoor grotere bedrijven extra ondersteund worden. De ondergrens blijft echter ongewijzigd op €40.000. Om de voorziene middelen voor VLIF opstart- en overnamesteun volledig te benutten en om kleinere bedrijven ook een extra duw in de rug te geven, vragen wij de ondergrens eveneens te verhogen. Dit kan voor Groene Kring op twee manieren:

1. Alle schijven in de vorige GLB-periode zouden met €30.000 verhoogd moeten worden om zodoende op €70.000, €85.000 en €100.000 te komen.
2. De schijven blijven op de voorgestelde €40.000, €70.000 en €100.000, maar de €40.000 wordt louter voorbestemd voor specifieke kleine bedrijven met een lagere investeringslast en minder risico.

Verder vraagt Groene Kring om zo snel mogelijk de koppeling tussen de standaardverdien capaciteit en de steunbedragen bekend te maken.

Om bedrijven in de nodige periodes voldoende te ondersteunen, vragen wij om een **verkorte uitbetalingsperiode en grotere uitbetalingsschijven**.

Omschakeling naar toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie

De overname van een landbouwbedrijf gaat meer dan ooit gepaard met bedrijfsdiversificatie. Vaak met het oogpunt om extra inkomsten te genereren door onvoldoende werking van de reguliere markt. Het is voor Groene Kring dus positief dat dergelijke steun wordt aangeboden.

Om voldoende landbouwers met deze maatregel te bereiken, moet er toegezien worden dat de verhouding tussen gegenereerde inkomsten uit de toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie en inkomsten uit de oorspronkelijke bedrijfsvoering binnen proportie blijft. Als de drempel te hoog gelegd wordt, zullen te veel jonge of startende landbouwers afhaken.

Investeringssteun

De **10% extra steun voor jonge landbouwers** in de categorieën 30%, 40% en 50% is een goede **maar noodzakelijke** invoering ter ondersteuning van jonge landbouwers. Groene Kring pleit dan ook voor het behoud van deze maatregelen.

Binnen de investeringssteun wordt er een mogelijkheid aangeboden tot samenwerkingsverbanden waarbij iedereen moet voldoen aan de definitie van actieve landbouwer en minstens de helft moet voldoen aan het minimum potentieel inkomen als toegangsmaatregel voor VLIF. Ten gevolge van deze samenwerkingsverbanden, vragen wij met aandrang **om de definitie van actieve landbouwer voldoende uit te werken zodat hobbyboeren, sofa- of pensioenboeren geen toegang krijgen tot steun via VLIF**.

In de huidige GLB-periode kunnen landbouwers eenmaal per indieningsperiode en tweemaal per jaar een aanvraag indienen. Om de toegang tot deze steunvorm te bevorderen en om de 'geluksfactor' van het huidige selectieproces te beperken, vragen wij om de jaarlijkse toegang te verhogen.

Voorts wil Groene Kring opmerken dat het minstens vreemd te noemen is dat de enige begunstigde voor de interventie "Inrichtingsmaatregelen in Natura 2000 en in gebieden met hoge natuurwaarden" de Vlaamse Landmaatschappij is. Het is vreemd dat steun voor natuurinrichting niet wordt opengetrokken voor alle mogelijke uitvoerders van dergelijke infrastructuurwerken. Verder stelt Groene Kring zich de vraag of het wenselijk is om landbouwbudgetten te gebruiken voor natuurdoeleinden.

Gekoppelde steun

Gekoppelde steun blijft een belangrijk onderdeel van het GLB om sectoren in nood extra te ondersteunen. In die zin zijn we als Groene Kring verheugd dat de gekoppelde steun in de vorm van de zoogkoeienpremie is kunnen blijven bestaan, dan wel gekoppeld aan een vernieuwd duurzaamheidsmodel. De rundveehouderij levert niet alleen een belangrijke bijdrage aan lokaal geproduceerd vlees maar is ook een belangrijke schakel bij de instandhouding van grasland.

Voor Groene Kring is het belangrijk dat de steun maximaal voorbehouden blijft voor de juiste doelgroep: actieve en professionele veehouders. Door de invoering van degressiviteit bestaat het risico dat middelen zullen toekomen aan doelgroepen die geen extra steun nodig hebben, bijvoorbeeld hobbyboeren. En dit ten nadele van jonge en actieve vleesveehouders. Daarom vragen wij om bij de gekoppelde steun **geen degressiviteit toe te passen**.

Beheerovereenkomsten

Beheerovereenkomsten zijn een nuttig instrument om landbouwers te vergoeden voor het inlossen van maatschappelijke of beleidsmatige verwachtingen waarvan de kostprijs niet doorgerekend kan worden. Het is echter van groot belang dat we de juiste doelgroep ondersteunen in het bijdragen aan deze maatschappelijke doelstellingen. Daartoe is het voor Groene Kring cruciaal dat de beheerovereenkomsten enkel toegankelijk zijn voor actieve landbouwers. Indien dat niet zo is, dan dreigt de krachtlijn “landschappen en de biodiversiteit beschermen” de krachtlijn “generatiewissel – start to boer” te ondergraven.

AKIS

Groene Kring steunt de focus van AKIS op actieve landbouwers, startende landbouwers en prestarters.

De koppeling aan de interventie VLIF-steun voor innovatieve investeringen is bijkomend een pluspunt om onderzoek en kennis om te zetten naar praktijk.

Algemeen zal AKIS bijdragen tot de professionalisering van bedrijfsleiders door meer inzicht te verwerven in cijfers, markten, management, werkprocessen, ... Voor nieuwe en jonge bedrijfsleiders betekent een verdere professionalisering ook dat hun bedrijf en de bedrijfsvoering beter afgestemd kan worden op toekomstgerichte uitdagingen of bedreigingen.

Proces-verbaal van sluiting van openbaar onderzoek

De gemeentelijke omgevingsambtenaar heeft op 16 maart 2022 het openbaar onderzoek afgesloten over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027.

De aanvraag werd ingediend door de Vlaamse Overheid – Beleidsdomein Landbouw en Visserij – Departement Landbouw en Visserij – Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, Koning Albert II-laan 35 bus 40, 1030 Brussel.

De aanvraag omvat:

- het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 - 2027 georganiseerd in overeenstemming met artikel 4.2.11 van het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM)

Het openbaar onderzoek werd gehouden van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022.

Er werden geen schriftelijke bezwaren ingediend.

Waarvan akte,

Kapellen, 16 maart 2022

Bernd Willaert

gemeentelijke omgevingsambtenaar

Van: Ann Van Ballaer <ann.vanballaer@kasterlee.be>

Verzonden: dinsdag 12 april 2022 11:12

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: RE: Openbaar onderzoek in uw gemeente in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027

Beste

Bij deze kunnen wij u melden dat er op het gemeentebestuur van Kasterlee geen opmerkingen/bezwaren zijn ingediend tijdens het openbaar onderzoek.

Met vriendelijke groeten

Ann Van Ballaer

Stafmedewerker omgeving

Gemeentebestuur Kasterlee - Markt 1, 2460 Kasterlee

Tel: 014 85 99 27 | Fax: 014 85 07 77

✉ ann.vanballaer@kasterlee.be

🌐 www.kasterlee.be

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN HET SCHEPENCOLLEGE

ZITTING VAN dinsdag, 22 februari 2022

Aanwezig: Dimitri Van Laere, Burgemeester
Dirk De Ketelaere, Caroline Vermeulen, Kris Smet, Els Eeckhaout,
Filip Vercauteren, Schepenen
Tijs Van Vynckt, Algemeen directeur

Afwezig:

Verontschuldigd: Luc Meyntjens, Algemeen directeur
Sigrid Moens, Adjunct-algemeen directeur

36. PLAN-MER VLAAMS GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID 2023-2027 - ADVIES

Feiten en context

De Vlaamse Overheid, Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving organiseert een openbaar onderzoek van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 over het plan-MER Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027.

Aan het lokaal bestuur Kruibeke wordt gevraagd een advies te verstrekken, uiterlijk 27 februari 2022.

Juridische gronden

Het bestuursdecreet van 7 december 2018

Meer bepaald mbt de motiveringsplicht van bestuurshandelingen en de openbaarheid van bestuur.

Inspraak en advies

- Openbaar onderzoek:

Openbaar onderzoek plan-MER van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022.

- Externe adviezen:

Er zijn geen externe adviezen vereist.

Bijlagen

Advies gemeentelijke omgevingsambtenaar van 16 februari 2022.

Motivering

Opmerkingen:

- Biologische landbouw is een kans die nog niet volledig benut wordt. Vandaag is de versmarkt, maar ook de verwerkende industrie sterk vragende partij voor lokaal geproduceerde producten. Er moet nu veel ingevoerd worden.
- Vandaag is er nog maar weinig biologische gewasbescherming beschikbaar voor de akkerbouw, dus zijn er nog veel kansen om hierin te groeien.
- Zero residu kan als alternatief voor bio gezien worden als we erin slagen om die technisch en economisch haalbaar te maken.

- Betere prestaties op milieuvlak via groene en blauwe diensten (in publieke goederen zoals natuur, landschap, waterberging, biodiversiteit) kunnen de multifunctionele landbouw beter verankeren in de maatschappij.
- Vergroeningstendens en groene openbare aanbestedingen.
- Veel biodiversiteit is afhankelijk van landbouw en landbouwlandschappen enerzijds en biodiversiteit kan landbouwer heel wat voordelen opleveren anderzijds.
- Maatregelen ten bate van bepaalde Europese beschermde soorten behalen betere resultaten als ze op elkaar worden afgestemd.
- Multifunctionaliteit van de landbouw biedt kansen voor landschapsbeheer.

In dit MER wordt weinig aandacht besteed aan de effecten van kleinschalige biologische land- en/of tuinbouw. Nochtans zijn er op het Vlaamse platteland veel leegstaande bedrijven waarop dit perfect mogelijk kan zijn. Nu verdwijnen deze bedrijven vaak uit het landbouwmilieu en worden particulier bezit waar vaak nog beperkte (al dan niet illegale) andere activiteiten dan landbouw worden uitgevoerd.

De Vlaamse Regering zou hieromtrent een beter beleid kunnen uitwerken zodat kleinschalige projecten niet uit de landbouw verdwijnen.

Het zou aangewezen zijn om ook een ondersteunend beleid uit te werken voor kleinschalige biologische projecten met diverse teelten (minimaal 5 verschillende) al dan niet uitgeoefend in bijberoep.

Gunstig advies:

Er dient ernaar te worden gestreefd om ook in de landbouw zo snel mogelijk de volledige klimaatneutraliteit te bereiken.

Er dient over te worden gewaakt dat:

- in de toekomst kleinschalige duurzame en bij voorkeur biologische landbouw mogelijk blijft,
- niet alle maatregelen automatisch gaan leiden tot schaalvergroting op individueel bedrijfsniveau,

Maximaal inzetten op biodiversiteit.

Het college van burgemeester en schepenen neemt kennis van het advies van de gemeentelijke omgevingsambtenaar, sluit zich aan bij dit advies en de geeft de volgende aanvullingen:

- Biologische landbouw is een kans die zeker verder moet benut worden en een belangrijker deel dient uit te maken in de gangbare duurzame landbouw in een evenwichtig landbouwbeleid.
- De groeikansen voor biologische gewasbescherming voor akkerbouw dienen maximaal benut te worden.
- Natuurlijke en biologische gewasbescherming in de gangbare land- en tuinbouw dient maximaal gestimuleerd te worden. Waar mogelijk kan zero residu als alternatief voor bio gezien worden als erin geslaagd wordt die technisch en economisch haalbaar te maken.

BESLUIT

Artikel 1

Het college van burgemeester en schepenen verleent gunstig advies voor het plan-MER Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027.

Artikel 2

De volgende opmerkingen worden geformuleerd:

- Er dient te worden gestreefd naar het behalen van een klimaatneutraliteit in de landbouw waarbij de biologische landbouw meer gestimuleerd wordt in de gangbare duurzame landbouw.
- Er dient over te worden gewaakt dat:
  - in de toekomst kleinschalige duurzame en biologische landbouw mogelijk blijft,
  - niet alle maatregelen automatisch leiden tot schaalvergroting op individueel bedrijfsniveau
- Nog meer inzetten op biodiversiteit in een duurzaam en evenwichtig landbouwbeleid waar het familiale landbouwbedrijf nog alle kansen krijgt om zich te blijven ontwikkelen.

Aldus vastgesteld in de hierboven vermelde zitting.

Namens het schepencollege:

In opdracht:

De Algemeen directeur,
Tijs Van Vynckt

De Burgemeester,
Dimitri Van Laere

Voor eensluidend afschrift:

In opdracht:

De Algemeen directeur,

Tijs Van Vynckt

De Burgemeester,

Dimitri Van Laere

Verslag van de deskundige milieu en duurzaamheid

Gemeentelijk dossiernummer : Plan-MER PL0272 – GLB'

Openbaar onderzoek plan-MER Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

- [PDFStrategisch MER - Ontwerprapport](#)
- [PDFStrategisch MER - Samenvatting](#)
- [PDFStrategisch MER - Richtlijnen](#)
- [PDFGLB Strategisch Plan - Deel 1](#)
- [PDFGLB Strategisch Plan - Deel 2](#)
- [PDFGLB Strategisch Plan - Bijlage 1: Gebruikte afkortingen](#)
- [PDFGLB Strategisch Plan - Bijlage 2A: SWOT](#)
- [PDFGLB Strategisch Plan - Bijlage 2B: Omgevingsanalyse](#)
- [PDFGLB Strategisch Plan - Bijlage 3: Consultatie partners](#)

Datum: 15/02/2022.

Betreft: advies project-MER.

Gegevens van de initiatiefnemer

Vlaamse Overheid, Landbouw en Visserij
Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving
Koning Albert II-laan 35, bus 40
1030 Brussel

Gegevens van het ontwerp MER

Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027.

Aard

Het toekomstige GLB mikt op 3 algemene doelstellingen:

- Bevordering van een slimme, concurrerende, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector ten behoeve van de voedselzekerheid voor lange termijn;
- Ondersteuning en versterking van de milieubescherming, met inbegrip van de biodiversiteit, en klimaatactie, alsmede bijdragen tot het bereiken van de milieu- en klimaat gerelateerde doelstellingen van de Unie, met inbegrip van haar verbintenissen in het kader van de Overeenkomst van Parijs
- Versterking van de sociaal-economische structuur van de plattelandsgebieden.

Ook moet het GLB streven naar een modernisering van de landbouwsector en de plattelandsgebieden door kennisstimulering en -deling, innovatie en digitalisering en door bevordering van de benutting daarvan door landbouwers via betere toegang tot onderzoek, innovatie, kennisuitwisseling en scholing

Het Vlaamse GLB 2023-2027 wordt opgehangen aan 7 krachtlijnen waarbij innovatie – samenwerking – focus op de actieve landbouwer cruciale rode draden in het verhaal vormen. Deze krachtlijnen zijn:

1. Innovatie en kennisdeling versnellen als hefboom voor competitiviteit en het anticiperen op maatschappelijke en ecologische uitdagingen
2. Ondernemerschap en vakmanschap stimuleren voor een dynamische, weerbaardere en duurzame land- en tuinbouwsector in samenhang met haar natuurlijke omgeving en de maatschappelijke context

3. Verduurzamen van het inkomen van de land- en tuinbouwer om zo een leefbaar inkomen te waarborgen en de bedrijfsontwikkeling in een snel veranderende omgeving te stimuleren
4. Aandeel aan instromers in de land- en tuinbouwsector verhogen met aandacht voor een kwalitatieve en haalbare opstart
5. Een klimaatslimme duurzame land- en tuinbouw intensiveren
6. Aandacht en zorg voor natuurlijke hulpbronnen, biodiversiteit en landschappen
7. De open ruimte en het lokaal economische en maatschappelijk weefsel in de echte plattelandsgebieden versterken

Advies

Openbaar onderzoek plan-MER van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022.

Opmerkingen:

- Biologische landbouw is een kans die nog niet volledig benut wordt. Vandaag is de versmarkt, maar ook de verwerkende industrie sterk vragende partij voor lokaal geproduceerde producten. Er moet nu veel ingevoerd worden.
- Vandaag is er nog maar weinig biologische gewasbescherming beschikbaar voor de akkerbouw, dus zijn er nog veel kansen om hierin te groeien.
- Zero residu kan als alternatief voor bio gezien worden als we erin slagen om die technisch en economisch haalbaar te maken.
- Betere prestaties op milieuvlak via groene en blauwe diensten (in publieke goederen zoals natuur, landschap, waterberging, biodiversiteit) kunnen de multifunctionele landbouw beter verankeren in de maatschappij.
- Vergroeningstendens en groene openbare aanbestedingen.
- Veel biodiversiteit is afhankelijk van landbouw en landbouwlandschappen enerzijds en biodiversiteit kan landbouwer heel wat voordelen opleveren anderzijds.
- Maatregelen ten bate van bepaalde Europese beschermde soorten behalen betere resultaten als ze op elkaar worden afgestemd.
- Multifunctionaliteit van de landbouw biedt kansen voor landschapsbeheer.

In dit MER wordt weinig aandacht besteed aan de effecten van kleinschalige biologische land- en/of tuinbouw. Nochtans zijn er op het Vlaamse platteland veel leegstaande bedrijven waarop dit perfect mogelijk kan zijn. Nu verdwijnen deze bedrijven vaak uit het landbouwmilieu en worden particulier bezit waar vaak nog beperkte (al dan niet illegale) andere activiteiten dan landbouw worden uitgevoerd.

De Vlaamse Regering zou hieromtrent een beter beleid kunnen uitwerken zodat kleinschalige projecten niet uit de landbouw verdwijnen.

Het zou aangewezen zijn om ook een ondersteunend beleid uit te werken voor kleinschalige biologische projecten met diverse teelten (minimaal 5 verschillende) al dan niet uitgeoefend in bijberoep.

Gunstig advies:

Er dient ernaar te worden gestreefd om ook in de landbouw zo snel mogelijk de volledige klimaatneutraliteit te bereiken.

Er dient over te worden gewaakt dat:

- in de toekomst kleinschalige duurzame en bij voorkeur biologische landbouw mogelijk blijft,
- niet alle maatregelen automatisch gaan leiden tot schaalvergroting op individueel bedrijfsniveau,

Maximaal inzetten op biodiversiteit.

Ondertekening

Deskundige milieu en duurzaamheid
Dirk Van Puymbroeck

PROCES-VERBAAL

SLUITING VAN HET ONDERZOEK NAAR BEZWAREN EN OPMERKINGEN

Het jaar tweeduizendtweeëntwintig de veertiende der maand maart. Ondergetekende, burgemeester van de gemeente LEBBEKE, bevestigt dat is overgegaan tot het onderzoek naar bezwaren en opmerkingen in verband met het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027.

Na ons verzekerd te hebben dat het openbaar onderzoek ter kennis van het publiek werd gebracht van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022, hebben wij geen bezwaren of opmerkingen ontvangen.

Het proces-verbaal wordt gesloten, dag, maand en jaar zoals hierboven vermeld.

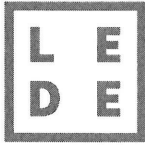
Namens het college van burgemeester en schepenen,

Luc Vermeir
Algemeen directeur

Jan Vanderstraeten
burgemeester

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN
VAN HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN

Zitting van 22 maart 2022

Aanwezig: Geertrui Van de Velde: burgemeester-voorzitter
Robert De Mulder, Bart Heestermans, Elsy De Geyter: schepenen
Pascal Vandermeersch: algemeen directeur

Resultaten openbaar onderzoek planMer en ontwerp Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027.

Het schepencollege stelt vast dat in de periode van openbaar onderzoek over het planMer en ontwerp Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan 2023 – 2027 dat liep van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 geen bezwaren of opmerkingen werden ingediend bij de gemeente.

Het resultaat van het openbaar onderzoek (proces verbaal, geen opmerkingen) zal worden meegedeeld aan het Departement Landbouw en Visserij.

Namens het college:

De algemeen directeur,
(get.). Pascal Vandermeersch

Voor eensluidend afschrift

De algemeen directeur,

De burgemeester-voorzitter,
(get.). Geertrui Van de Velde

De burgemeester,

Getekend door:Pascal Vandermeersch (Si
Getekend op:2022-03-31 17:43:01 +02:00
Reden:Ik keur dit document goed

Pascal Vandermeersch

Getekend door:Geertrui Van de Velde (Sig
Getekend op:2022-03-31 13:57:10 +02:00
Reden:Ik keur dit document goed

Geertrui Van de Velde

Zitting van 22 maart 2022

Aanwezig: Tony Vermeire, burgemeester - voorzitter
Kim Martens, Freddy Haegeman, Caroline Fredrick, Chris De Wispelaere,
Gerrit Van Brabandt, Jeroen Van Acker, Guy De Neve, Hilde De Graeve,
Schepenen
Eddy De Mits, algemeen directeur

Verontschuldigd: /

Afwezig: /

**Het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027 - proces-verbaal tot sluiting openbaar
onderzoek: kennisname**

Bevoegd lid

Gerrit Van Brabandt, schepen
Kim Martens, schepen

Regelgeving

Decreet lokaal bestuur van 20 december 2017, artikel 56
Decreet betreffende de algemene bepalingen inzake milieubeleid van 5 april 1995, titel IV
Het besluit van het college van 28 september 2021 over het plan-MER -Vlaamse Overheid-
Vlaams Gemeenschappelijk LandbouwBeleid 2023-2027 - kennisgeving/ontwerp-MER: advies
Het besluit van het college van 22 februari 2022 over het ontwerp plan-MER en het ontwerp van
het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027:
advies

Feiten en motivering

In overeenstemming met artikel 4.2.11 van het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM) werd een openbaar onderzoek voor het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022. Het ontwerp van plan-MER, het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 en de richtlijnen die opgesteld werden voor de opmaak van het plan-MER waren hiervoor te raadplegen (<https://omgeving.vlaanderen.be/openbaar-onderzoek-van-14012022-tm-14032022-over-het-ontwerp-van-het-plan-mer-en-het-ontwerp-van-het>).

Alle Vlaamse gemeenten en steden stonden mee in voor de organisatie van het openbaar onderzoek en het verzamelen van opmerkingen op dit dossier.

Burgers konden hun opmerkingen op het plan-MER en op het ontwerp Plan tot uiterlijk 14 maart 2022 bezorgen aan de gemeente.

Er werden tijdens het openbaar onderzoek te Lievegem geen bezwaren of opmerkingen ontvangen.

Aan het einde van het openbaar onderzoek dient de gemeente een proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek op te stellen. De eventuele opmerkingen die van het publiek werden ontvangen dienen toegevoegd te worden aan dit proces-verbaal.

Het college van burgemeester en schepenen stuurt de opmerkingen en het proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek binnen dertig dagen na de sluiting (ten laatste 13 april 2022) naar het Departement Landbouw en Visserij op volgend e-mailadres: departement@lv.vlaanderen.be met de vermelding 'Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB' in de titel.

Financiële impact

Dit dossier heeft geen financiële impact op het budget van de gemeente Lievegem.

Besluit

Enig artikel

Het college van burgemeester en schepenen neemt kennis van het proces-verbaal tot sluiting openbaar onderzoek voor het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 en stuurt dit naar Departement Landbouw en Visserij.

Bekendmaking

Dit besluit wordt per e-mail bezorgd aan departement@lv.vlaanderen.be met de vermelding 'Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB' in de titel.

Namens het college van burgemeester en schepenen

De algemeen directeur
Eddy De Mits

De burgemeester - voorzitter
Tony Vermeire

Voor éénsluitend afschrift:
Lievegem, 23 maart 2022

De algemeen directeur
Eddy De Mits

De burgemeester - voorzitter
Tony Vermeire

OPENBAAR ONDERZOEK

het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

PROCES-VERBAAL BETREFFENDE DE SLUITING

Het ontwerp plan-MER en het ontwerp Programma kon tijdens de periode van het openbaar onderzoek geraadpleegd worden via de gemeentelijke website en kon ook ter plekke bij team omgeving geraadpleegd worden na afspraak.

Datum van Opening van het onderzoek 14 januari 2022

Datum van Sluiting van het onderzoek 14 maart 2022

Datum van aanplakking van de bekendmaking 11 januari 2022

Het college van burgemeester en schepenen,

Ten einde over te gaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek betreffende de in hoofding omschreven zaak;

Stelt vast dat het in hoofding vermelde ontwerp plan-MER en het ontwerp Programma op hogervermelde plaatsen ter inzage van het publiek werd gelegd;

Stelt vast dat de in hoofding vermelde zaak gedurende dezelfde periode ter kennis van het publiek werd gebracht door aanplakking vanaf hogervermelde datum;

Stelt vast dat 0 schriftelijke bezwaren, gedurende het onderzoek bij het College van Burgemeester en Schepenen werden ingediend;

Stelt vast dat geen proces – verbaal van de daartoe aangewezen ambtenaar houdende vaststelling van mondeling medegedeelde bezwaren werden opgesteld, teneinde bij onderhavige akte te worden gevoegd.

Sluit gemeld openbaar onderzoek en bevestigt dat voldaan werd aan de vereisten van richtbaarheid.

Te Lievegem, op 22 maart 2022

Van: Milieu <Milieu@lochristi.be>

Verzonden: maandag 14 maart 2022 15:14

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB - advies Lochristi

Beste,

Hierbij de opmerkingen/het advies van de gemeente Lochristi op het ontwerpplan:

- Hoe zal de opvolging van het niet naleven van bepaalde normen voor een goede landbouw- en milieucoditie van grond i.k.v. de uitbetaling van subsidies verlopen? Bepaalde gegevens omtrent milieu- of natuurmisdrijven zijn immers enkel op het lokaal vlak gekend (bvb. onvergund kappen kleine landschapselementen, snoeien heggen tijdens broedseizoen,...). Zal er intensiever ingezet worden op handhaving en toezicht vanuit de Vlaamse instanties om actief misdrijven tegen de mestbepalingen, Vlareem (illegale grondwaterwinningen en drainages en dergelijke), pesticidengebruik langs waterlopen, dierenwelzijn,... op te sporen of wordt deze last bij de lokale overheden gelegd? Zullen gemeenschappelijke databanken worden opgesteld om controle mogelijk te maken?
- De bepalingen bij het besluit inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen,... (gewestelijke stedenbouwkundige verordening hemelwater) op p. 46 in het strategisch MER is gedateerd en dient te worden aangepast. Waarom wordt de VCRO op p. 51 als generieke randvoorwaarde aangeduid en de verordening hemelwater (die gekoppeld is aan vergunningsplichtige werken) als niet relevant (enkel op projectniveau van toepassing). Dit spreekt elkaar tegen. Bovendien worden dergelijke ingrepen wel vermeld in kader van de niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoelen.
- Kan steun worden verkregen voor het herstellen, ontwikkelen en onderhouden van kleine landschapselementen, bovenop andere subsidies die bvb. via lokale overheden worden verkregen?
- Kan steun verkregen worden voor het nemen van maatregelen, die via wetgeving opgelegd worden? Hoe verhoudt deze steun zich tegenover andere bedrijfssectoren, die zich eveneens aan dergelijke milieuvorwaarden moeten houden en hier geen subsidies voor krijgen?

Er werden vooralsnog geen opmerkingen/bezwaren ikv het openbaar onderzoek ontvangen door de gemeente.

Met vriendelijke groeten,

Sofie Deraus

Milieuambtenaar

Dorp-West 52 | 9080 Lochristi

09 326 88 04

milieu@lochristi.be

www.lochristi.be

Van: Colman Katrijn <Katrijn.Colman@lokeren.be>

Verzonden: donderdag 24 februari 2022 8:47

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: RE: Adviesvraag mbt het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Beste

Het college neemt kennis van het strategisch MER voor het Landbouwbeleid en het ontwerp GLB Strategisch plan 2023-2027. Er wordt geen advies gegeven.

Met vriendelijke groeten

Katrijn Colman
Ruimtelijk Planner

Dienst omgeving
Groentemarkt 1
9160 Lokeren
09 340 94 58

Katrijn.colman@lokeren.be
www.lokeren.be

Altijd in contact

De Lokeraar staat centraal in onze dienstverlening. Toegankelijk, digitaal en ulot bereikbaar, zo blijven we altijd in contact.

Samen een sprong naar morgen

lokeren.be/altijdincontact

College van burgemeester en schepenen

Besluit

GOEDGEKEURD

Zitting van 21 februari 2022
Cluster Stadsontwikkeling - Dienst
Omgeving

---

22   **2022_CBS_00324**   **Advies Plan-MER – Ontwerp Vlaams Strategisch plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 - Goedkeuring**

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer Johan Tollenaere, Burgemeester; mevrouw Myriam Giebens, Schepen; mevrouw Ann-Sofie Custers, Schepen; de heer Edgard Stijven, Schepen; de heer Marc Vereecken, Schepen; de heer Guido Geusen, schepen; mevrouw Bouchera Ait Aadi, schepen; mevrouw Maike Stieners, algemeen directeur

Afwezig:

mevrouw Ati Wetzels, wnd. algemeen directeur

Beschrijving

Feitelijke context en motivering

Dienst: Omgeving – Leefmilieu

Initiatiefnemer: Vlaamse Overheid, Departement Landbouw en Visserij - Koning Albert II-laan 35, bus 40, 1030 Brussel

Onderwerp: Plan-MER – Ontwerp Vlaams Strategisch plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Locatie: Grondgebied Vlaanderen

INLEIDING:

Het GLB is het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en omvat 2 pijlers met elk een eigen Europees begrotingsfonds in gedeeld beheer door Vlaanderen en de Europese Commissie:

- Pijler 1: deze omvat rechtstreekse betalingen en marktmaatregelen (schoolmelk en -fruit, operationeel programma groenten en fruit, interventies, crisismaatregelen, ...). Deze pijler wordt volledig gefinancierd door het Europees Landbouwarantiefonds (ELGF);
- Pijler 2: deze omvat de plattelandsmaatregelen, die in het huidige GLB (2014-2020; verlengd tot en met 2022) zijn opgenomen in het Programmadocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III). De Pijler 2-maatregelen worden gefinancierd vanuit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO), maar – in tegenstelling tot het ELGF – is hier ook een verplichte cofinanciering vanuit de regio/lidstaat vereist.

In uitvoering van deze GLB-verordeningen moet elke lidstaat een GLB- Strategisch Plan (GLB-SP) opmaken, dat zowel Pijler 1 (met uitzondering van een aantal marktmaatregelen) als Pijler 2 omvat. Vlaanderen dient een afzonderlijk GLB SP in. In het GLB-SP geven de lidstaten aan welke stimulerende maatregelen ("interventies") ze willen inzetten, aansluitend op de specifieke noden. Het GLB-SP is dus als een subsidieprogramma of een financieel plan te beschouwen en valt daardoor niet onder het

toepassingsgebied van DABM. De opmaak van een strategische milieu-beoordeling voor het GLB-SP wordt echter wel vanuit de GLB Strategische Plan - verordening verplicht.

Na het doorlopen van de Vlaamse goedkeuringsprocedure zal Vlaanderen het GLB-plan indienen bij de Europese Commissie, die het in de loop van 2022 moet goedkeuren. Het nieuwe GLB zal starten op 1 januari 2023, twee jaar later dan oorspronkelijk in de voorstellen van de Europese Commissie voorzien.

Het toekomstige GLB mikt op 3 algemene doelstellingen:

- Bevordering van een slimme, concurrerende, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector ten behoeve van de voedselzekerheid voor lange termijn;
- Ondersteuning en versterking van de milieubescherming, met inbegrip van de biodiversiteit, en klimaatactie, alsmede bijdragen tot het bereiken van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de Unie, met inbegrip van haar verbintenissen in het kader van de Overeenkomst van Parijs;
- Versterking van de sociaal-economische structuur van de plattelandsgebieden.

Ook moet het GLB streven naar een modernisering van de landbouwsector en de plattelandsgebieden door kennisstimulering en -deling, innovatie en digitalisering en door bevordering van de benutting daarvan door landbouwers via betere toegang tot onderzoek, innovatie, kennisuitwisseling en scholing

Het GLB-SP is een financieel plan dat (al dan niet vergunningsplichtige) activiteiten subsidieert. Het heeft echter an sich geen invloed op het verkrijgen van vergunningen voor projecten en valt in die zin dan ook niet onder het toepassingsgebied van het Decreet houdende Algemene Bepalingen inzake Milieubeleid.

De opmaak van een strategische milieubeoordeling voor het GLB is echter vanuit Europa verplicht. Artikel 115, lid 1 van het ontwerp van de GLB Strategische Plan verordening (EU) nr. 2021/2115 zegt: *De in artikel 107, lid 2, punt a), bedoelde bijlage I bij het strategisch GLB-plan bevat een samenvatting van de belangrijkste resultaten van de ex-ante-evaluatie genoemd in artikel 139 en van de strategische milieubeoordeling bedoeld in Richtlijn 2001/42/EG, en de manier waarop die zijn aangepakt of de reden waarom er geen rekening mee is gehouden, alsmede een link naar de volledige verslagen van de ex-ante-evaluatie en de strategische milieubeoordeling.*

Vanuit deze verplichting werd er dan ook een plan-MER opgemaakt.

BESCHRIJVING ONTWERP VLAAMS STRATEGISCH GLB-PLAN 2023-2027:

De Vlaamse invulling van het GLB 2023-2027 vormt een stimulerend en ondersteunend onderdeel van het Vlaamse landbouwbeleid.

Het Vlaamse GLB 2023-2027 wordt opgehangen aan 7 krachtlijnen waarbij innovatie – samenwerking – focus op de actieve landbouwer cruciale rode draden in het verhaal vormen. Deze krachtlijnen zijn:

1. Innovatie en kennisdeling versnellen als hefboom voor competitiviteit en het anticiperen op maatschappelijke en ecologische uitdagingen;
2. Ondernemerschap en vakmanschap stimuleren voor een dynamische, weerbaardere en duurzame land- en tuinbouwsector in samenhang met haar natuurlijke omgeving en de maatschappelijke context;
3. Verduurzamen van het inkomen van de land- en tuinbouwer om zo een leefbaar inkomen te waarborgen en de bedrijfsontwikkeling in een snel veranderende omgeving te stimuleren;
4. Aandeel aan instromers in de land- en tuinbouwsector verhogen met aandacht voor een kwalitatieve en haalbare opstart;
5. Een klimaat slimme, duurzame land- en tuinbouw intensiveren;
6. Aandacht en zorg voor natuurlijke hulpbronnen, biodiversiteit en landschappen;
7. De open ruimte en het lokaal economische en maatschappelijk weefsel in de echte plattelandsgebieden versterken.

Algemeen staan in het GLB verschillende maatregelen centraal voor een duurzame landbouw die verweven zitten in de nieuwe groene architectuur met als sleutelementen:

- De conditionaliteit waarbij de uitbetaling van financiële steun gekoppeld wordt aan de naleving van beheerseisen en normen voor een goede landbouw- en milieuconditie van grond, wat onder andere moet bijdragen tot een betere handhaving van bepaalde milieuvoorschriften;
- De ecoregelingen waarbij in jaarlijkse steun voorzien wordt voor landbouwers die zich ertoe engageren om op subsidiabele arealen maatregelen toe te passen die gunstig zijn voor klimaat en milieu en die verder gaan dan de verplichtingen in de conditionaliteit;
- De agromilieu- en klimaatverbintenissen waarbij in betalingen voorzien wordt voor meerjarige verbintenissen die verder gaan dan de conditionaliteit en die tegemoetkomen aan specifieke milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen;
- Andere maatregelen (zoals niet-productieve en productieve investeringen, opleiding en advies...) die als hoofddoel bijdragen tot klimaat, biodiversiteit en zorg voor de natuurlijke hulpbronnen.

SAMENVATTING:

Globaal gezien laten de effecten van het GLB zich als volgt samenvatten:

- Rechtstreekse steun, met name basisinkomenssteun voor duurzaamheid, gekoppelde inkomenssteun en aanvullende herverdelende betaling voor duurzaamheid, heeft voornamelijk een positieve impact op de discipline mens gezien hiermee getracht wordt om de continuïteit en de leefbaarheid van de landbouwsector te garanderen. Deze positieve impact is dalend t.o.v. het vorige GLB door het dalende GLB-budget dat ter beschikking gesteld wordt en de verhoogde ambities voor milieu- en klimaat die resulteren in bijkomende kosten die niet volledig vergoed kunnen worden. De 3 vergroeningspraktijken in het huidige lopende GLB-plan 2014-2020 (PDPO III) zijn in het nieuwe GLB-plan geïntegreerd in de conditionaliteit, al dan niet aangescherpt, en daar bovenop worden de ecoregelingen aangeboden binnen het pijler 1-budget om op vrijwillige basis landbouwpraktijken toe te passen die gunstig zijn voor het milieu. Dit maakt dat een kleiner aandeel van het pijler 1- budget gaat naar basisinkomenssteun voor duurzaamheid waarbij aan de conditionaliteit moet worden voldaan. Het krijgen van steun wordt bijgevolg meer afhankelijk van effectieve bijdragen aan duurzame landbouwpraktijken dan onder het lopende GLB 2014-2020. Doordat voldaan moet worden aan de conditionaliteit kan er wel een niet significant tot positief effect verwacht worden op de disciplines water, bodem, biodiversiteit en landschap. Uit de berekeningen blijkt dat het afhaakrisico omwille van de conditionaliteit immers eerder beperkt is. Wat betreft klimaat wordt eerder een niet significant effect verwacht, gezien enerzijds nog een beperkte daling van het areaal grasland wordt toegestaan cfr. de verordening en anderzijds wordt ingezet op behoud van of extra niet-productieve arealen en beter bodembeheer, waardoor de impact op koolstofopslag niet éénduidig te bepalen is.
- De gekoppelde inkomenssteun kan naast boven beschreven impact echter ook nog een impact hebben op de diverse milieudisciplines. De gekoppelde inkomenssteun bevat instapvoorwaarden rond langdurig graslandbeheer en lokale eiwitproductie. In de veronderstelling dat de steun ervoor zorgt dat de sector in stand blijft, blijven de aan rundvee gerelateerde emissies wel bestaan en dus ook de negatieve impact hiervan op lucht. De instapvoorwaarden kunnen tot een verbetering leiden, gezien de vermindering van het aantal dieren waarvoor gekoppelde steun kan verkregen worden. Anderzijds zit net bij die groep landbouwers een zeer belangrijk areaal grasland welke een belangrijke rol speelt in het kader van koolstofopslag en bijgevolg binnen klimaat. Indien landbouwers echter kiezen om geen gekoppelde inkomenssteun meer te ontvangen en hun landbouwpraktijk te wijzigen, kan dit leiden tot wijziging van het soort dieren die gehouden worden op het bedrijf, gezien de conditionaliteit m.b.t. behoud van blijvend grasland. Indien dit zou leiden tot het houden van melkvee i.p.v. vleesvee kunnen de emissies stijgen. Een lokale eiwitproductie voor voer zorgt voor een verminderde import van soja e.d. Afname van de transportkilometers leidt globaal tot afname van emissies t.g.v. verkeer. Anderzijds kan de voorwaarde rond langdurig graslandbeheer er ook voor zorgen dat de N-efficiëntie op dierniveau verlaagt, gezien er meer gras in het rantsoen aanwezig zal zijn. Doordat voldaan moet worden aan de instapvoorwaarde rond langdurig graslandbeheer zal de oppervlakte blijvend grasland

minstens behouden blijven en wordt er in die zin dan ook geen significant effect op koolstofopslag in de bodem verwacht.

- De ecoregelingen en agromilieu- en klimaatmaatregelen en VLIF-steun voor niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoelen hebben voornamelijk een positieve impact op de verschillende milieudisciplines. Ze kunnen wel een negatieve impact hebben op de bedrijfsvoering van landbouwbedrijven. De landbouwers kunnen evenwel vrijwillig instappen en de negatieve impact wordt ondervangen door een correct steunbedrag. Om de instapdrempel te verlagen en de deelname aan de ecoregelingen interessant te maken, gaat het wel voornamelijk over éénjarige engagementen, gezien uit evaluatie van PDPO III bleek dat het meerjarig karakter van een aantal overeenkomstige PDPO III-maatregelen de deelname eraan beperkte. Een éénjarige maatregel zal in principe een beperktere milieuwinst met zich meebrengen, maar gezien de positieve effecten afhangen van de effectieve deelname aan de (vrijwillige) maatregelen kan het verlagen van de instapdrempels in het totaal toch een grotere positieve milieuimpact met zich meebrengen. Tevens wordt gestimuleerd om de ecoregelingen meerdere jaren op eenzelfde perceel toe te passen. De AMKM's omvatten dan maatregelen die verder gaan dan wat reeds opgenomen is in de ecoregelingen en zetten bijkomend in op meerjarige maatregelen.
- De beheerovereenkomsten hebben eveneens voornamelijk een positieve milieu-impact. Deze kunnen wel een ruimte-inname van productieve landbouwoppervlakte betekenen. De beheerovereenkomsten worden in vergelijking met PDPO III meer gebiedsgericht ingezet en geoptimaliseerd i.f.v. de soortenbeschermingsprogramma's, waardoor het positief effect op biodiversiteit vergroot wordt.
- De VLIF-steun voor productieve investeringen i.k.v. het GLB zal een substantiële bijdrage leveren inzake vermeden energieverbruik en energetische broeikasgasemissies en in mindere mate aan de reductie van ammoniak- en fijnstofemissies. Er wordt opgemerkt dat wat betreft ammoniak enkel de reductie via AEA-systemen in stallen kon doorgerekend worden en niet de gerealiseerde reductie via mestinjectie. De bijdrage van de VLIF-steun aan het reduceren van de niet-energetische broeikasgasemissies (enterische emissies en mest) is veel beperkter. Ook de bijdrage van de AMKM voeder-management aan het reduceren van broeikasgasemissies is beperkt vanwege zijn bescheiden beschikbare budget, maar zinvol voor het vermijden van enterische emissies.
- Van interventies i.k.v. kennisdeling en innovatie worden geen directe effecten verwacht, maar kunnen indirect wel positieve effecten ontstaan bij opleiding, advies en innovatie m.b.t. meer duurzame landbouwtechnieken.
- Interventies m.b.t. investeringssteun voor verdere verduurzaming en projectoproepen op het bedrijf of in de keten kunnen eveneens leiden tot positieve effecten op diverse milieudisciplines, afhankelijk van welke specifieke investeringen of projecten worden uitgevoerd. Ook hier zijn ruimte-innames van productieve landbouwoppervlakte mogelijk.
- Locatie-gerichte maatregelen zoals inrichtingsmaatregelen in gebieden met hoge natuurwaarden (waaronder Natura 2000-gebieden) zullen voornamelijk een positieve impact hebben op de verschillende milieudisciplines, maar kunnen eveneens gepaard gaan met ruimte-inname van productieve landbouwoppervlakte.
- Binnen LEADER ligt de prioriteit op 3 thema's: innovatieve en duurzame lokale landbouwproductie en -afzet en valorisatie van biomassa-resten; leefbare en levendige dorpen; biodiversiteit en landschapskwaliteit. De eraan gerelateerde (positieve) effecten zullen dus voornamelijk betrekking hebben op de disciplines biodiversiteit, landschap en erfgoed en mens. Projecten die inzetten op lokale landbouwproductie en -afzet kunnen tevens zorgen voor een vermindering van transportkilometers en bijhorende emissies.
- Bij de operationele programma's voor groenten en fruit dient een minimaal percentage steun naar milieumaatregelen te gaan waardoor deze interventie een positieve impact kan hebben op diverse milieuthema's.
- Het stabiliseren en zelfs een halt toe roepen van de honingbijensterfte door uitvoering van de driejaarlijkse Vlaamse Bijenteeltprogramma's draagt bij aan de algemene biodiversiteit. De mate waarin de positieve effecten zullen plaatsvinden en de negatieve effecten gemilderd, zal sterk afhangen van de mate waarin de maatregelen effectief zullen toegepast worden. Het GLB-SP

vormt immers een stimulerend beleid, waarbij elk bedrijf zelf kan beslissen om al dan niet in te stappen. Dit is op dit moment niet geweten. O.b.v. de berekeningen uitgevoerd i.k.v. dit MER wordt evenwel verwacht dat het afhaakrisico o.b.v. de opgenomen GLMC-normen (EU-normen met betrekking tot goede landbouw- en milieuecondities van grond) eerder klein zal zijn. Wel is duidelijk dat dit afhaakrisico bij doorrekening van GLMC 1 – behoud van blijvend grasland duidelijk vergroot. Anderzijds werd hierbij geen rekening gehouden met de ecoregelingen waardoor bijkomende subsidies voor het behoud van blijvend grasland kunnen verkregen worden. In dat opzicht wordt verwacht dat het afhaakrisico globaal dan ook eerder beperkt zal zijn.

Algemeen wordt de potentie van het GLB om een fundamenteel grotere (positievere) milieu-impact te genereren beperkt door het vrijwillig karakter (financiële steun op aanvraag) en relatief beperkt totaalbudget van het plan. Landbouwers vragen steun aan indien ze die nodig en haalbaar vinden i.k.v. hun bedrijfsvoering en een hogere target/hoger budget voor een bepaalde maatregel leidt niet automatisch tot een hogere deelname. Voorts streeft het plan, conform de verordening, niet alleen milieudoelstellingen na, maar ook economische en sociale doelstellingen, en de budget-verdeling tussen deze doelstellingen is het resultaat van een voorbereidingstraject met alle stakeholders. Wel is het zo dat van het geplande GLB reeds een beduidend positievere milieu-impact verwacht wordt dan van zijn voorganger PDPO III, dankzij het (nog) gericht inzetten van de steun ten voordele van duurzame(re) landbouwinstallaties, -technieken en -teeltwijzen en minder van "generieke" maatregelen zonder specifieke milieu- of klimaatdoelstelling.

Binnen het totaalbudget van het GLB zijn de mogelijkheden tot verdere optimalisaties beperkt, zeker gelet op het feit dat de verschillende maatregelen niet aan dezelfde milieuaspecten een positieve bijdrage leveren, en dat interne budgetverschuivingen ten voordele van maatregelen die positief scoren voor milieuaspect A ten koste kunnen gaan van milieuaspect B. Aangezien o.i. alle nagestreefde doelstellingen inzake natuur, milieu en klimaat belangrijk en urgent zijn, lijkt het voorziene plan een eervol compromis te zijn, zonder evidente verbeterpunten.

Vanuit milieustandpunt zou wel aanbevolen kunnen worden om binnen Pijler I een nog sterkere verschuiving door te voeren van basisinkomenssteun naar ecoregelingen. Hierbij is er wel een beperking gezien het vrijwillig karakter van de ecoregelingen, doch kan vrijwilligheid net een hefboomeffect creëren voor het succes van de ecoregelingen. Er wordt ook aanbevolen om, door de inzet van adviesdiensten, vorming en samenwerking, de ecoregelingen zo efficiënt mogelijk in te zetten teneinde hun positieve effecten te optimaliseren.

In ieder geval zal de nodige opvolging van de milieu-impact dienen te gebeuren wanneer het programma effectief in werking is. Naast het opvolgen van de resultaatsindicatoren dienen dan ook de bestaande monitoringprogramma's i.k.v. de post-evaluatie verder gezet te worden.

Juridisch kader

- Het bestuursdecreet van 7 december 2018
- Het decreet lokaal bestuur artikel 326 ev. inzake het bestuurlijk toezicht
- Het decreet lokaal bestuur artikel 285 ev. inzake de bekendmaking van besluiten
- De wet van 29 juli 1991 inzake de uitdrukkelijke motiveringsplicht
- Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage (MER-besluit)
- Besluit van de Vlaamse Regering van 1 maart 2013 inzake de nadere regels van de project-MER screening
- Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid
- Besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne
- De omzendbrief van 8 juli 1997 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen
- Koninklijk besluit van 1 september 1980 - Gewestplan Limburgs Maasland

Regelgeving: bevoegdheid

Het college van burgemeester en schepenen is bevoegd op basis van artikel 56-57 van het decreet lokaal bestuur

Besluit

Artikel 1

Het college van burgemeester en schepenen heeft de adviesvraag m.b.t. het plan-MER 'Ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027' in goede orde ontvangen en heeft geen opmerkingen bij het plan-MER.

Artikel 2

Dit besluit wordt overgemaakt aan de dienst MER van het departement omgeving.

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,
Namens het College van burgemeester en schepenen

Handtekening(en)

**GEMEENTE MACHELEN OPENBAAR ONDERZOEK over het ontwerp
van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027
ter inzage in het gemeentehuis, dienst Omgeving**

1) DATUM AANPLAKKING: 13/01/2022

2) DATUM OPENING ONDERZOEK: 14/01/2022

3) DATUM SLUITING VAN ONDERZOEK: 14/03/2022 om 16 uur.

PROCES-VERBAAL VAN SLUITING

Het College van Burgemeester en Schepenen, is, op de in punt 3) vermelde datum en om 16 uur in openbare vergadering overgegaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek betreffende de hierboven vermelde aanvraag.

Er werd vastgesteld dat de vereiste richtbaarheid aan de vermelde aanvraag op de voorgeschreven wijze werd gegeven en het bijhorend dossier ter inzage werd gelegd en dat bovendien dat bovendien overeenkomstig de voorschriften een individuele kennisgeving met ontvangstbewijs werd afgegeven aan de rechtstreekse belanghebbenden, dat het onderzoek geopend is en de sluiting ervan vastgesteld werd op de hiervoor in punt 2) en 3) vermelde data en werkelijk 30 dagen heeft geduurd.

Acteert volgende mondelinge bezwaren: geen

Stelt vast dat volgende schriftelijke bezwaren, welke bij dit proces-verbaal gevoegd zijn, gedurende het onderzoek ingediend werden door: geen

Na gewacht te hebben tot 16 uur en gezien niemand zich meer aangeboden heeft om bezwaren in te dienen, hebben wij dit proces-verbaal gesloten en bevestigen wij dat voldaan werd aan de vereisten van richtbaarheid.

Machelen,

de secretaris,
Daniël SCHELL

Namens het College,

de burgemeester,
Jean-Pierre DE GROEF

PROCES VERBAAL VAN SLUITING OPENBAAR ONDERZOEK

Titel: Ontwerp plan-MER en ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch Programma van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur 2021-2027

Referentie: Plan-MER 0269 EFMZVA

Initiatiefnemer: Departement Landbouw en Visserij

Gegevens van het onderzoek

In overeenstemming met artikel 4.2.11 van het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM) werd het openbaar onderzoek voor het Ontwerp plan-MER en ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch Programma van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur 2021-2027 georganiseerd van **14 januari 2022** tot en met **14 maart 2022**.

Het college van burgemeester en schepenen stelt vast dat tijdens deze periode:

- het openbaar onderzoek aangekondigd werd via aanplakking op de gebruikelijke aanplakplaats van Stad Mechelen;
- het ontwerp plan-MER en het ontwerpplan ter inzage werd gelegd in het Huis van de Mechelaar, Reuzenstraat 1 te 2800 Mechelen;
- ervoor gezorgd werd dat het ontwerp plan-MER en het ontwerpplan raadpleegbaar was op de website van stad Mechelen.

Opmerkingen

Tijdens de periode van het openbaar onderzoek konden opmerkingen schriftelijk worden ingediend bij het college van burgemeester en schepenen.

Bij afsluiten van het onderzoek werd vastgesteld dat er **geen opmerkingen** werden ingediend.

Erik Laga
Algemeen directeur

Alexander Vandersmissen
Burgemeester wd.

PROCES VERBAAL VAN SLUITING OPENBAAR ONDERZOEK

Titel: Ontwerp plan-MER en ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Referentie: Plan-MER PLO-272 – GLB

Initiatiefnemer: Departement Landbouw en Visserij

Gegevens van het onderzoek

In overeenstemming met artikel 4.2.11 van het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM) werd het openbaar onderzoek voor het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027 georganiseerd van **14 januari 2022** tot en met **14 maart 2022**.

Het college van burgemeester en schepenen stelt vast dat tijdens deze periode:

- het openbaar onderzoek aangekondigd werd via aanplakking op de gebruikelijke aanplakplaats van Stad Mechelen;
- het ontwerp plan-MER en het ontwerpplan ter inzage werd gelegd in het Huis van de Mechelaar, Reuzenstraat 1 te 2800 Mechelen;
- ervoor gezorgd werd dat het ontwerp plan-MER en het ontwerpplan raadpleegbaar was op de website van stad Mechelen.

Opmerkingen

Tijdens de periode van het openbaar onderzoek konden opmerkingen schriftelijk worden ingediend bij het college van burgemeester en schepenen.

Bij afsluiten van het onderzoek werd vastgesteld dat er **geen opmerkingen** werden ingediend.

Erik Laga
Algemeen directeur

Alexander Vandersmissen
Burgemeester wd.

AANWEZIG: Eddy Lust, Burgemeester - voorzitter

Renaat Vandenbulcke, Patrick Roose, Mieke Syssauw, Virginie Breye, Kasper Vandecasteele, Angelique Declercq, Schepenen

Eric Algoet, Algemeen Directeur

VERONTSCHULDIGD: /

CBS/2022/379 | ADVIES OVER HET OPENBAAR ONDERZOEK IN HET KADER VAN HET ONTWERP PLAN-MER EN HET ONTWERP VAN HET VLAAMS GLB STRATEGISCH PLAN VOOR HET GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID 2023-2027.

Bevoegdheid orgaan

Artikel 56 - decreet lokaal bestuur

Juridische grond

- Plan-MER decreet BS 20-06-2007
- Plan-MER besluit BS 07-11-2007

Feiten, context en argumentatie

Het Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2023 – 2027 (Verordening (EU) 2021/2115). Vóór het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) worden uitgevoerd. Daarin worden de effecten van het ontwerp Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Van **14 januari 2022 tot en met 14 maart** wordt een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd (artikel 4.2.11 van het DABM).

Het advies van de stad wordt hierbij ook gevraagd over het ontwerp plan-Mer en dit ten laatste tegen 14 maart 2021.

Het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) gaat van start vanaf 2023. De voorbereiding van de Vlaamse invulling hiervan, het Vlaamse GLB Strategisch Plan 2023-2027, is al enige tijd terug gestart met onder andere bevragingen en overleg met heel wat stakeholders. Een belangrijk onderdeel van de voorbereiding is de m.e.r.-procedure (milieueffectenrapportering).

In een **eerste stap** werd ervoor gekozen de voorgestelde methodologie, die in de kennisgeving wordt beschreven, al verder uit te werken tot een **ontwerp-MER**. Dit werd gepubliceerd in juli 2021 en op basis van de ontvangen adviezen werden richtlijnen opgesteld voor de verdere opmaak van de plan-MER.

In een **tweede stap** gaat het plan-MER in **openbaar onderzoek** op 14 januari 2022. Na het afronden van deze m.e.r.-procedure zal het Vlaamse GLB Strategisch Plan 2023-2027 ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

De **volgende stap** is om datzelfde plan bij de Europese Commissie **ter goedkeuring** in te dienen, zodat het nieuwe beleid op 1 januari 2023 kan starten.

In overeenstemming met artikel 4.2.11 van het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM) wordt een openbaar onderzoek voor het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022. Het ontwerp van plan-MER, het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 en de richtlijnen die opgesteld werden voor de opmaak van het plan-MER werden toegevoegd in bijlage bij dit agendapunt.

Opmerkingen op het plan-MER en ontwerp Programma kunnen **uiterlijk 14 maart 2022** bezorgd worden.

Na het openbaar onderzoek zal het Departement Landbouw en Visserij en de aangestelde erkende Mer-coördinator (Tractebel) de opmerkingen bundelen en verwerken en overdragen aan Team MER, waarna deze een kwaliteitsbeoordeling zal uitvoeren.

Advies Dienst Omgeving: Gunstig

Besluit

Artikel 1: Het College van Burgemeester en Schepenen **neemt kennis** advies over het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027.

Artikel 2: Dit advies wordt overgemaakt aan Mer Vlaanderen, Departement Omgeving.

Namens het college van burgemeester en schepenen

Algemeen Directeur
(get) Eric Algoet

Burgemeester - voorzitter
(get) Eddy Lust

Voor eensluidend afschrift

Algemeen Directeur
ERIC ALGOET

Burgemeester - voorzitter
EDDY LUST

#\$

**PROCES-VERBAAL HOUDENDE DE SCHRIFTELIJKE EN MONDELINGE OPMERKINGEN BETREFFENDE
HET ONTWERP PLAN-MER EN HET ONTWERP VAN HET VLAAMS GLB STRATEGISCH PLAN VOOR HET
GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID 2023-2027**

Bij het afsluiten van de terinzagelegging van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 naar aanleiding van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

stelt de Burgemeester van de stad Menen vast dat er geen bezwaren werden ingediend.

Hierbij stel ik van de verrichtingen proces-verbaal op en sluit de terinzagelegging af op 15 maart 2022.

Menen,

De Burgemeester,

E. LUST

GEMEENTE MECHTEM – PROVINCIE VLAAMS BRABANT
OPENBAAR ONDERZOEK
Proces-verbaal betreffende de sluiting

**PLAN-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouwbeleid**

Het college van burgemeester en schepenen van Merchtem brengt ter kennis dat, overeenkomstig de Vlaamse codex Ruimtelijke Ordening en de daarop aangebrachte wijzigingen, het "PLAN-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid" ter inzage lag voor het publiek op de dienst omgeving van de gemeente Merchtem en kon geraadpleegd worden op de website van Merchtem, www.merchtem.be

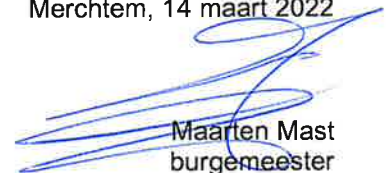
Proces-verbaal betreffende de sluiting

Het PLAN-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, lag ter inzage op het gemeentehuis, op de dienst omgeving, van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022, alle werkdagen van 8.00 u tot 12.00 u en bijkomend op dinsdag van 13.30 u tot 20 u, en kon geraadpleegd worden op de website van Merchtem, www.merchtem.be

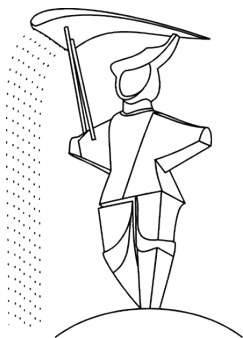
De burgemeester,

- stelt vast dat het Het PLAN-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, op hoger vermelde plaats, dagen en uren ter inzage van het publiek lag.
- stelt vast dat het Het PLAN-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid ter kennis werd gebracht aan het publiek door aanplakking van de bekendmaking aan het gemeentehuis en op de gemeentelijke website, vanaf hoger vermelde datum van opening tot sluiting van het onderzoek.
- stelt vast dat geen schriftelijke bezwaren of opmerkingen werden ingediend:
- stelt vast dat geen proces-verbaal van de daartoe aangewezen ambtenaar van mondelinge medegedeelde bezwaren werd opgesteld.
- sluit het openbaar onderzoek.

Merchtem, 14 maart 2022

Maarten Mast
burgemeester

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN HET SCHEPENCOLLEGE

Zitting van 22 maart 2022

AANWEZIG: Frank Wilrycx, Burgemeester-Voorzitter
Kris Govers, Monique Quiryne, Raf Verheyen, Schepenen
Leen Kerremans, voorzitter bijzonder comité voor de sociale dienst
Dries Couckhuys, algemeen directeur

VERONTSCHULDIGD:

Ontwerp plan-MER en ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 - Departement Landbouw en Visserij - sluiting openbaar onderzoek

Feiten

Het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023 – 2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. De wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115. De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. en de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Voor het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieu-effectrapportage (plan-MER) uitgevoerd worden. Daarin worden de effecten van het ontwerp GLB Strategisch Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart werd een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd (artikel 4.2.11 van het DABM).

Wat moet de gemeente doen voor het openbaar onderzoek (art. 9 en 10 van het plan-MER besluit van 12 oktober 2007)?

1. De gemeente moet ervoor zorgen dat het ontwerp plan-MER en het ontwerp Programma tijdens de periode van het openbaar onderzoek in de gemeente/stad ter plaatse kunnen worden geraadpleegd en op de website staan.
2. De gemeente moet door aanplakking op de aanplakplaatsen van de gemeente/stad melden dat het ontwerp Plan-MER en ontwerp Programma in voormelde periode via volgende kanalen kan worden geraadpleegd:
  - via de website van het Team Mer
  - via de website van het Departement Landbouw en Visserij
3. Een aankondiging in het gemeentelijk/stedelijk infoblad is niet verplicht, maar mogelijk.

4. Op de eerste dag van het openbaar onderzoek (14/1/2022) bevestigt de gemeente via mail aan departement@lv.vlaanderen.be dat het openbaar onderzoek werd aangekondigd.

De gemeente Merksplas heeft het openbaar onderzoek bekendgemaakt:

1. Het ontwerp plan-MER en het ontwerp Programma konden tijdens de periode van het openbaar onderzoek in de gemeente ter plaatse worden geraadpleegd en heeft op de website gestaan.
2. De gemeente heeft door aanplakking op de aanplakplaats van de gemeente gemeld dat het ontwerp Plan-MER en ontwerp Programma in voormelde periode via volgende kanalen konden worden geraadpleegd:
  - via de website van het Team Mer
  - via de website van het Departement Landbouw en Visserij
3. Op de eerste dag van het openbaar onderzoek (14/1/2022) bevestigde de gemeente via mail aan departement@lv.vlaanderen.be dat het openbaar onderzoek werd aangekondigd.

Besluit

Artikel 1 : Het College van Burgemeester en Schepenen stelt vast dat de nodige ruchtbaarheid aan de hogervermelde kennisgeving werd gegeven.

Artikel 2 : Het College van Burgemeester en Schepenen stelt vast dat tijdens het openbaar onderzoek geen bezwaar werd ingediend.

Artikel 3 : Het College van Burgemeester en Schepenen beslist de stukken met betrekking tot het gevoerde openbaar onderzoek over te maken aan Departement Landbouw en Visserij.

De algemeen directeur
(get.) Dries Couckhuyt

De Burgemeester-Voorzitter
(get.) Frank Wilrycx

Voor eensluidend verklaard afschrift,
Merksplas, 22 maart 2022

In opdracht:
De algemeen directeur

De Burgemeester,

Dries Couckhuyt

Frank Wilrycx

Gewone zitting van het college van burgemeester en schepenen op 08/03/2022

Aanwezig: J.M. Dedecker, burgemeester;
T. Dedecker, H. Dierendonck, N. Lejaeghere, D. De Poortere, schepenen;
D. Gilliaert, voorzitter BCSD;
J. Vergauwe, algemeen directeur;
Verontschuldigd: ;

15. Omgeving en huisvesting - ontwerp plan-MER en ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027 - opmerkingen

uittreksel uit het notulenboek

Het college van burgemeester en schepenen in gewone zitting bijeen;

Bevoegdheid

- Artikel 56 van het decreet lokaal bestuur.

Juridisch kader

- Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid;
- Op 2 mei 2018 lanceerde de Europese Commissie haar voorstel voor het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021-2027. De officiële wetsvoorstellen van de Europese Commissie voor het nieuwe GLB kwamen een maand later, op 1 juni 2018. Dit concretiseert zich in 3 GLB-basisverordeningen:
  - GLB Strategisch Plan – verordening (EU) nr. 2021/2115 met o.a. artikel 115, lid 1;
  - Horizontale verordening (EU) nr. 2021/2116;
  - De aanpassingsverordening die amendementen aanbrengt aan een aantal verordeningen waaronder de verordening betreffende de Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) : verordening (EU) nr. 2021/2117.

Feiten, context en argumentatie

- In uitvoering van bovenstaande GLB-verordeningen moet elke lidstaat een GLB- strategisch plan (GLB-SP) opmaken;
- Het toekomstige GLB mikt op 3 algemene doelstellingen:
  - Bevordering van een slimme, concurrerende, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector ten behoeve van de voedselzekerheid voor lange termijn;
  - Ondersteuning en versterking van de milieubescherming, met inbegrip van de biodiversiteit, en klimaatactie, alsmede bijdragen tot het bereiken van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de Unie, met inbegrip van haar verbintenissen in het kader van de Overeenkomst van Parijs;
  - Versterking van de sociaal-economische structuur van de plattlandsgebieden;
- Ook moet het GLB streven naar een modernisering van de landbouwsector en de plattlandsgebieden door kennisstimulering en -deling, innovatie en digitalisering en door

middelkerke

bevordering van de benutting daarvan door landbouwers via betere toegang tot onderzoek, innovatie, kennisuitwisseling en scholing;

- Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Vlaams Strategisch Plan voor het GLB. Op 27 december 2021 heeft het Departement Landbouw en Visserij instructies doorgegeven i.v.m. het openbaar onderzoek i.k.v. het ontwerp van het plan-MER en van het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027;
- Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 wordt een openbaar onderzoek georganiseerd voor het publiek in samenwerking met de gemeente. De gemeente staat in voor het verzamelen van opmerkingen op dit dossier;
- Daarnaast wordt aan de gemeente Middelkerke advies gevraagd tegen uiterlijk 14 maart 2022;
- Het Vlaamse GLB 2023-2027 wordt opgehangen aan 7 krachtlijnen. Innovatie, samenwerking en focus op de actieve landbouwer vormen de cruciale rode draden in dit verhaal. De krachtlijnen zijn:
  - Innovatie en kennisdeling versnellen als hefboom voor competitiviteit en het anticiperen op maatschappelijke en ecologische uitdagingen;
  - Ondernemerschap en vakmanschap stimuleren voor een dynamische, weerbaardere en duurzame land- en tuinbouwsector in samenhang met haar natuurlijke omgeving en de maatschappelijke context;
  - Verduurzamen van het inkomen van de land- en tuinbouwer om zo een leefbaar inkomen te waarborgen en de bedrijfsontwikkeling in een snel veranderende omgeving te stimuleren;
  - Aandeel aan instromers in de land- en tuinbouwsector verhogen met aandacht voor een kwalitatieve en haalbare opstart;
  - Een klimaatlimme duurzame land- en tuinbouw intensiveren;
  - Aandacht en zorg voor natuurlijke hulpbronnen, biodiversiteit en landschappen;
  - De open ruimte en het lokaal economische en maatschappelijk weefsel in de echte plattelandsgebieden versterken;
- De gemeente Middelkerke vraagt in het kader van het ontwerp van het plan-MER en van het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027 om rekening te houden met onderstaande opmerkingen.

Financiële impact

- -

Beslist:

Artikel 1

De gemeente Middelkerke neemt akte van het ontwerp van het plan-MER en van het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027, maar kan geen gunstig advies geven omwille van onderstaande opmerkingen:

- De gemeente heeft te weinig expertise in huis om een gefundeerd advies te kunnen opmaken voor dit enorm complex dossier. Daarnaast wordt er niets specifiek opgesomd die op grondgebied Middelkerke zou plaatsvinden of anders is dan in andere lokale besturen;
- Globaal gezien is het dossier te abstract, worden er geen prioriteiten weergegeven en is er geen samenhang in het dossier.

Artikel 2

middelkerke

Ter volledigheid wenst de gemeente Middelkerke de volgende aandachtspunten mee te delen:

- De gemeente staat relatief dicht bij de lokale landbouwers en juicht initiatieven rond korte keten en samenwerkingen toe;
- De plannen focussen enerzijds op voedselvoorziening, maar anderzijds worden er zoveel regels opgelegd waardoor het moeilijk wordt om de voedselvoorziening te verzekeren;
- Er dient rekening gehouden te worden met volgende passage uit het goedgekeurde (dd.. 19/03/2008) gemeentelijk ruimtelijk structuurplan met de vermelding onder titel 4.1.2.3. i.v.m. Agrarische structuur:
"In het volledige poldergebied is de agrarische structuur er op gericht de grondgebonden landbouw optimaal kansen te bieden. Volledige omschakeling van grondgebonden of gemengde bedrijven naar intensieve exclusief grondloze landbouwactiviteiten met inbegrip van serrecomplexen is op het grondgebied van Middelkerke niet wenselijk. Differentiatie en uitbreiding van bestaande grondgebonden en gemengde bedrijven kan binnen de draagkracht op microschaal."

Bijlage(n)

- -

Financiële informatie

-

Administratieve opvolging

Afschrift over te maken aan Departement Landbouw en Visserij.

Gedaan in zitting als hoger vermeld. Namens het college.

Getekend op origineel door de algemeen directeur Jurgen Vergauwe en de burgemeester Jean-Marie Dedecker.

de algemeen directeur

Digitally signed by Jurgen Vergauwe (Signature)
Date: 2022.03.11 11:49:15 +01:00

Jurgen Vergauwe

de burgemeester

Digitally signed by Jean-Marie Dedecker (Signature)
Date: 2022.03.11 09:39:36 +01:00

Jean-Marie Dedecker

Proces-verbaal van sluiting

Datum: 18/03/2022

provincie West-Vlaanderen

arrondissement Oostende

openbaar onderzoek

Ontwerp plan-MER en ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027 - proces-verbaal van sluiting

dossier ligt ter inzage in het gemeentehuis van	14/01/2022
dossier ligt ter inzage in het gemeentehuis tot	15/03/2022
datum van opening van het onderzoek	14/01/2022
datum van sluiting van het onderzoek	18/03/2022

bezwaren worden toegezonden aan het college van burgemeester en schepenen, Spermaliestraat 1, 8430 Middelkerke

De ondergetekende verklaart hierbij dat op 18/03/2022 werd overgegaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek, betreffende voormelde aanvraag.

Dit na te hebben vastgesteld dat de vereiste richtbaarheid aan deze aanvraag werd gegeven door de gebruikelijke afkondiging en door aanplakking, op de voorgeschreven plaatsen, van het bericht van onderzoek en door het ter inzage leggen van het dossier.

Na te hebben vastgesteld dat het onderzoek geopend is en dat de sluiting ervan vastgesteld is op de vermelde datum, noteert ondergetekende dat er geen bezwaren werden ingediend.

Ondergetekende bevestigt dat voldaan werd aan de vereisten van richtbaarheid.

Te Middelkerke, 18/03/2022

Met achtingsvolle groeten

de algemeen directeur
Jurgen Vergauwe

de burgemeester
Jean-Marie Dedecker

Meer informatie?

Wendy Vandenberghe - Ruimte en facility - Gemeentebestuur - Spermaliestraat 1 - 8430 Middelkerke
Wendy.Vandenberghe@middelkerke.be - 059 31 30 16

Van: Emma Keersmaekers <Emma.Keersmaekers@mortsel.be>

Verzonden: donderdag 17 maart 2022 16:22

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Beste,

Wij wilden langs deze weg laten weten dat de Stad Mortsel geen bezwaren ontving aangaande het openbaar onderzoek voor het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Wij hebben het openbaar onderzoek afgesloten.

Met vriendelijke groeten

Emma Keersmaekers

Ruimte • lokaal bestuur Mortsel

Neerhoevelaan 50 • 2640 Mortsel

03 444 17 38 • emma.keersmaekers@mortsel.be • www.mortsel.be

Adres

DIENST OMGEVING

An-Sofie Devloo | milieuambtenaar | tel. 058 22 44 51 | an-sofie.devloo@nieuwpoort.be

Betreft:
Onze referentie:
Uw referentie:
Bijlagen:

Nieuwpoort, 14 maart 2022

Geachte

Stad Nieuwpoort heeft geen bezwaar inzake het ontwerp van het plan-MER en van het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027, desalniettemin wil de stad vragen om rekening te houden met volgende opmerkingen:

- De stad heeft te weinig expertise in huis om een gefundeerd advies te kunnen opmaken voor dit enorm complex dossier in zo'n korte tijdspanne. Daarnaast wordt er niets specifiek opgesomd die op grondgebied zou plaatsvinden of anders zijn dan in andere lokale besturen.
- De plannen focussen enerzijds op voedselvoorziening, maar anderzijds worden er zoveel regels opgelegd waardoor het moeilijk wordt om de voedselvoorziening te verzekeren;
- Globaal gezien is het dossier te abstract, worden er geen prioriteiten weergegeven en is er geen samenhang in het dossier.
- Een algemene toelichting van de ontwerper bij de adviesvraag is in de toekomst aangeraden om het lijvige dossier te kunnen adviseren. Zo heeft de stad de mogelijkheid om vragen te stellen aan de experts die het dossier behandelen en een algemeen overzicht te hebben, gezien de beperkte adviestermijn.

Met de meeste hoogachting,

De Algemeen Directeur,

Benoit WILLAERT

De Burgemeester,

Geert VANDEN BROUCKE

Departement Landbouw en Visserij

Contactpersoon
Maarten Horemans
03 410 02 11
Maarten.horemans@
nijlen.be

uw bericht van

uw kenmerk

ons kenmerk

Nijlen
15/03/2022

Getekend door:

Betreft: Openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027

Geachte,

Hierbij vindt u het proces-verbaal van sluiting betreffende het openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027.

Datum aanplakking	13 januari 2022
Datum opening van openbaar onderzoek	14 januari 2022
Datum sluiting openbaar onderzoek	14 maart 2022

De burgemeester en de algemeen directeur of zijn gemachtigde,

- Stellen vast dat het openbaar onderzoek over bovenvermeld dossier op de voorgeschreven wijze door middel van aanplakbiljetten aan het publiek werd bekendgemaakt, vanaf bovenvermelde datum van aanplakking.
- Stellen vast dat het dossier vanaf bovenvermelde datum van opening tot bovenvermelde datum van sluiting ter inzage van het publiek werd gelegd
- Stellen vast dat er **geen** schriftelijke en mondelinge bezwaren en technische opmerkingen gedurende het onderzoek ingediend zijn.
- Sluiten voormeld openbaar onderzoek en bevestigen dat voldaan werd aan de vereisten van ruchtbaarheid.

Met vriendelijke groeten,

PROCES-VERBAAL VAN ONDERZOEK IN HET KADER VAN HET ONTWERP PLAN-MER EN VAN HET ONTWERP VAN HET VLAAMS GLB STRATEGISCH PLAN VOOR HET GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUW-BELEID 2023–2027.

Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse Overheid

Ik, burgemeester van de stad Ninove, afgevaardigd door het college van burgemeester en schepenen, heb mij op de dienst leefmilieu aangeboden op de dag en het uur vermeld op de plakbrieven om er eventuele bezwaren en opmerkingen te ontvangen waartoe het plan-MER en het ontwerp Plan aanleiding zou kunnen geven, om over te gaan tot een onderzoek naar bezwaren betreffende het ontwerp plan-MER en van het ontwerp van het Vlaams GLB strategisch plan voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid 2023-2027 ingediend door:

Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse Overheid, Koning Albert II-laan 35b 40, 1030 Brussel,

Na mij ervan verzekerd te hebben dat dit onderzoek op de voorgeschreven wijze afgekondigd werd namelijk van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022, stel ik, burgemeester van de stad Ninove vast dat er **geen** bezwaren zijn ingediend.

Ik stel van de verrichtingen proces-verbaal op, en sluit dit openbaar onderzoek af op hieronder vermelde datum, om te dienen en te gelden waar het behoort.

Te Ninove, op 17 maart 2022

Briefwisseling verzenden naar: college van burgemeester en schepenen, Centrumlaan 100, 9400 Ninove
Tel. 054 50 50 50 Fax 054 32 38 49 stadsbestuur@ninove.be www.ninove.be

---

Uittreksel uit de notulen van het college van burgemeester en schepenen Vergadering van donderdag 7 april 2022

Aadvies plan-MER GLB Strategisch plan landbouw

Aanwezigheden

Aanwezig Seppe Bouquillon, burgemeester
Ellen Deswert, Elke Tweepenninckx, Sander Verboven, Kris Gebruers, Chris Bakelants, schepenen
Jeroen Peeters, algemeen directeur

Motivering

Context en argumentatie:

Het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023 – 2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. De wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115. De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. en de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Voor het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) uitgevoerd worden. Daarin worden de effecten van het ontwerp GLB Strategisch Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht. Van 14 januari tot en met 14 maart 2022 werd een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd in overeenstemming met artikel 4.2.11 van het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM). Tijdens dit openbaar onderzoek werden geen analoge of digitale bezwaarschriften ontvangen door het gemeentebestuur.

Dit Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 is een financieel plan dat activiteiten subsidieert. Het heeft geen invloed op het verkrijgen van vergunningen voor projecten. Het plan bevat een aantal

subsidiestructuren waarvoor bepaalde landbouwers in aanmerking kunnen komen. Een vergelijking gebeurt tussen het bestaande PDPO III-programma 2014 – 2022 en dit plan. De mate waarin de positieve effecten zullen plaatsvinden en de negatieve effecten gemilderd, zal sterk afhangen van de mate waarin de maatregelen effectief zullen toegepast worden. Het GLB-SP vormt immers een stimulerend beleid, waarbij elk bedrijf zelf kan beslissen om al dan niet in te stappen.

Het plan-MER weegt de verschillende voor- en nadelen van deze nieuwe subsidiëringmethode af en stelt dat het verkrijgen van steun meer afhankelijk zal worden van effectieve bijdragen aan duurzame landbouwpraktijken in het nieuwe plan.

Beslissingsbevoegdheid

- decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, zoals gewijzigd

Besluit

Artikel 1

Het college van burgemeester en schepenen neemt kennis van het plan-MER over het Vlaams GLB Strategisch Plan en heeft er geen opmerkingen over.

Artikel 2

Het openbaar onderzoek over dit plan werd bekendgemaakt volgens de voorschriften van het Departement Landbouw en Visserij. Dit besluit geldt als proces-verbaal van sluiting. Er werden geen analoge noch digitale bezwaren ontvangen.

Artikel 3

Een afschrift van dit besluit wordt verzonden aan het Departement Landbouw en Visserij per mail: departement@lv.vlaanderen.be

Namens het college van burgemeester en schepenen

(was getekend)
algemeen directeur,
Jeroen Peeters

(was getekend)
burgemeester,
Seppe Bouquillon

Voor eensluidend afschrift

algemeen directeur

burgemeester

Jeroen Peeters

Seppe Bouquillon

College van Burgemeester en Schepenen

Besluit
B-punten

Zitting van 25 februari 2022

Goedgekeurd
Omgeving
Omgevingsbeleid

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer Bart Tommelein, Burgemeester; mevrouw Silke Beirens, Schepen; de heer Kurt Claeys, Schepen; de heer Bart Plasschaert, Schepen; mevrouw Hina Bhatti, Schepen; de heer Maxim Donck, Schepen; mevrouw Siegelinde Lacoere, Algemeen Directeur

Afwezig:

mevrouw Natacha Waldmann, Schepen

Verontschuldigd:

de heer Björn Anseeuw, Schepen; mevrouw Charlotte Verkeyn, Schepen

61	2022_CBS_01043	het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 - advies aan het team Mer van het departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse Overheid - Advies

Beschrijving

Aanleiding en context

Op 14 januari 2022 start een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 kan iedereen het ontwerp plan-MER en het ontwerp-plan inkijken op de website van het Departement Landbouw en Visserij: www.vlaanderen.be/landbouw/GLB-plan-MER.

Team Mer heeft richtlijnen opgesteld voor de opmaak van het plan-MER.

In kader van het openbaar onderzoek dat zal loopt van 14/01/2022 tot en met 14/03/2022 werd door het departement Landbouw en Visserij een advies gevraagd over het het ontwerp plan-MER en ontwerp-programma.

Na het openbaar onderzoek zullen het Departement Landbouw en Visserij en de aangestelde erkende Mer-coördinator (Antea Group) de opmerkingen bundelen en verwerken en overdragen aan Team MER, waarna deze een kwaliteitsbeoordeling zal uitvoeren.

Juridische grond

Het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en hun uitvoeringsbesluiten

Argumentatie

Het betreft een adviesvraag, in het kader van een openbaar onderzoek, over het ontwerp van plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027. Deze adviesvraag gaat uit van het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse Overheid. Het dossier omvat verschillende documenten met betrekking tot de twee ontwerp-plannen ;

1. Strategisch MER : Ontwerprapport - Samenvatting - Richtlijnen
2. Strategisch Plan Gemeenschappelijk Landbouwbeleid : Deel 1 - Deel 2 - Gebruikte afkortingen - SWOT - Omgevingsanalyse - Consultatie partners

INHOUD

1. Strategisch MER - Ontwerprapport Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Dit Vlaams Plan is opgemaakt in het kader van het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Dit Europees Landbouwbeleid mikt op 3 algemene doelstellingen ;

- 1) Bevordering van een slimme, concurrerende, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector ten behoeve van de voedselzekerheid voor lange termijn
- 2) Ondersteuning en versterking van de milieubescherming en bijdragen tot het bereiken van de milieu- en klimaatgerichte doelstellingen van de Europese Unie
- 3) Versterken van de sociaal-economische structuur van de plattelandsgebieden

Het rapport geeft een zeer gedetailleerde en technische beschrijving van het Vlaams Strategisch Landbouwbeleidsplan ;

- De krachtlijnen inzake innovatie, samenwerking en focus op de actieve landbouwer
- Doelstellingen - maatregelen - acties
- De steunmaatregelen en steunvoorwaarden voor landbouwers in het kader van de verschillende acties
- De juridische, administratieve en beleidsmatige situering van het plan
- De milieueffectenbeoordeling van het plan - uitgangspunten - disciplines - effecten - maatregelen
- De milieubeoordeling van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid : referentiesituatie Vlaanderen - inschatting van potentiële milieueffecten - beoordeling van het Landbouwbeleid t.a.v. het Vlaams en Europees beleid inzake milieu - aanbevelingen
- Passende beoordeling en verscherpte natuurtoets
- De mogelijke effecten van het GLB op Natura 2000 gebieden

Er is ook een niet-technische samenvatting van het Strategisch MER bijgevoegd. Deze bevat een beknopte beschrijving van het ontwerp Vlaams Strategisch Plan 2023-2027 en de methodiek van de milieubeoordeling.

Het Team Mer van de Vlaamse Overheid heeft een set van richtlijnen opgesteld voor de opmaak van het Plan-MER Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027.

2. Ontwerp Strategisch Plan Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Deel I beschrijft de strategische doelstellingen van het Vlaamse Landbouwbeleid ;

- Nodenanalyse en interventiestrategie : onderbouwd met gedetailleerde documentatie, SWOT-analyses en indicatoren
- Samenhang van de strategie en complementariteit : groene architectuur, generatiewissel, verdeling inkomenssteun, sector gerelateerde interventies, verbeteren dierenwelzijn, verminderen van administratieve last (???), conditionaliteit en klimaatverandering
- Set aan definities
- Technische bijstand : voorwaarden en procedures
- Overzicht van subsidiekanalen, rechtstreekse betalingen en financieringen uit sectorfondsen en plattelandsontwikkeling, met financiële tabellen
- Beschrijving van de beheers- en coördinatiesystemen

Deel II bevat de gedetailleerde omschrijving van de verschillende financiële steunmaatregelen ;

- inkomenssteun voor projecten inzake duurzaamheid
- inkomenssteun voor jonge landbouwers

- gekoppelde inkomenssteun : voor behoud meerjarig grasland, ecologisch beheerd grasland, milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en klimaatbestendige gewassen, voortzetting biologische landbouw, bufferstroken, mechanische onkruidbestrijding, erosie bestrijdende technieken, gewasrotatie, precisielandbouw, duurzaam bodembeheer, behoud van lokale rundveerassen, programma's voor groenten en fruit, herstel van het bijenbestand, toegepast onderzoek, omzetting tijdelijk naar blijvend grasland, klimaatbestendige gewassen, aanpassingen in voedermanagement, omschakeling biologische landbouw, meerjarige bloemenstrook in de fruitteelt, behoud van lokale schapen-, geiten- en varkensrassen, onderhoud van boslandbouwsystemen, bufferen van kwetsbare natuur, creëren van ecologische verbindingen, onderhoud van houtige kleine landschapselementen, bescherming van fauna en flora, dierenwelzijnslabel, reductie antibioticagebruik, vorming en advies op maat, demonstratieprojecten

- overzicht van mogelijke projecten in het Leader-programma. (Oostende komt daar, als Centrumstad, niet voor in aanmerking - is specifiek voor plattelandontwikkeling)

De documenten van het Strategisch Plan worden aangevuld met een aantal bijlagen, waarnaar in de teksten verwezen wordt :

- Bijlage 1 - Gebruikte afkortingen
- Bijlage 2 - SWOT-analyses
- Bijlage 3 - Omgevingsanalyse
- Bijlage 4 - Consultatie partners

Het ontwerp Plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 is een zeer uitgebreid, gedetailleerd, technisch en wetenschappelijk onderbouwd documenten set. Deze plannen vormen de implementatie van het Europese Landbouwbeleid op Vlaams niveau. Is een zeer technische en gespecialiseerde materie.

Voor een aantal van de (Europese) subsidiekanalen voor de Landbouw komt Oostende als Centrumstad evenwel niet in aanmerking. Deze zijn expliciet gericht op plattelandontwikkeling.

De voorliggende ontwerpen van Plan-MER en Strategisch Plan Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 zijn niet strijdig met de beleidsdoelstellingen uit het "Bestuursakkoord 2019-2024" van de Stad Oostende.

Er dienen geen opmerkingen geformuleerd te worden aan de Vlaamse Overheid.

Regelgeving: bevoegdheid

Het college van burgemeester en schepenen is bevoegd op basis van artikel 56-57 van het decreet lokaal bestuur

Besluit

Artikel 1

Verleent aan het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse Overheid een gunstig advies inzake het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027.

PROCES-VERBAAL VAN ONDERZOEK
AANGAANDE HET OPENBAAR ONDERZOEK
ONTWERP VAN HET PLAN-MER EN HET ONTWERP VAN HET VLAAMS
STRATEGISCH PLAN VOOR HET GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID
2023 – 2027

Het stadsbestuur Oudenaarde kreeg de vraag om een openbaar onderzoek te organiseren over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027, lopende van 14/01/2022 tem 14/03/2022.

Wij hebben ons op de dienst Milieu aangeboden op de dag en het uur vermeld op de plakbrieven om er gebeurlijke bezwaren en opmerkingen te ontvangen waartoe de vraag aanleiding zou kunnen geven, na ons ervan verzekerd te hebben dat dit onderzoek op de voorgeschreven wijze afgekondigd en bekendgemaakt is.

Wij stellen er vast dat niemand zich aangeboden heeft om tegen de inwilliging van de vraag verzet aan te tekenen, hetzij schriftelijk of mondeling.

Geen bezwaren ontvangen hebbende, stellen wij van de verrichtingen proces-verbaal op, en sluiten dit op het uur, de dag, de maand en het jaar zoals hierboven vermeld, om te dienen en te gelden waar het behoort.

Namens het College

De algemeen directeur
Bart Baele

Handtekening(en)

Sluiting openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 werd een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd in overeenstemming met artikel 4.2.11 van het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM).

Het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 was vanaf 14 januari 2022 terug te vinden op de website van het Departement Landbouw en Visserij: www.vlaanderen.be/landbouw/GLB-plan-MER.

Het kon ook worden ingekeken op het gemeentehuis na afspraak.

Tot en met 14 maart 2022 konden opmerkingen worden bezorgd aan de gemeente. Er werden gedurende de periode van het openbaar onderzoek geen opmerkingen bij het gemeentebestuur ontvangen. Het openbaar onderzoek wordt gesloten en er wordt bevestigd dat voldaan werd aan de voorgeschreven vereisten.

Namens het schepencollege
Bie De Busser
Algemeen Directeur

Bob Coppens
Burgemeester

Sluiting openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 werd een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd in overeenstemming met artikel 4.2.11 van het decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM).

Het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 was vanaf 14 januari 2022 terug te vinden op de website van het Departement Landbouw en Visserij: www.vlaanderen.be/landbouw/GLB-plan-MER.

Het kon ook worden ingekeken op het gemeentehuis na afspraak.

Tot en met 14 maart 2022 konden opmerkingen worden bezorgd aan de gemeente. Er werden gedurende de periode van het openbaar onderzoek geen opmerkingen bij het gemeentebestuur ontvangen. Het openbaar onderzoek wordt gesloten en er wordt bevestigd dat voldaan werd aan de voorgeschreven vereisten.

Namens het schepencollege
Bie De Busser
Algemeen Directeur

Bob Coppens
Burgemeester

ZITTING VAN 31 AUGUSTUS 2021

Aanwezig: Inge Lenseclaes, burgemeester-voorzitter
Leo Van den Wijngaert, Sven Willekens, Jan De Broyer, Peter
Lombaert, Dirk Devroey, Myriam Vanderlinden, schepenen
Dieter Vanderhaeghe, algemeen directeur

Afwezig:

GRONDGEBIEDZAKEN	Adviesverlening op het Milieu Effect Rapport Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027
Omgevingsdienst	
CBS/2021/1671	

BESLUIT

Na beraadslaging,
DOSSIER: Milieu Effect Rapport Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Aanvrager: Departement Landbouw en Visserij

Voorwerp: Plan MER

Ligging: Vlaanderen

Kadastraal: NVT

Eigenaars: NVT

Oppervlakte: NVT

Ontvangen: 16 juli 2021

Situering

In uitvoering van het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid moet elke lidstaat een Strategisch Plan opmaken. In dit strategisch plan geven lidstaten aan welke stimulerende maatregelen ze willen inzetten, aansluitend op de specifieke noden van de landbouw. Het Strategisch plan is dus als een subsidieprogramma of een financieel plan te beschouwen waardoor het niet onder het toepassingsgebied van het Decreet algemene bepalingen milieubeleid (DABM) valt. De opmaak van een milieubeoordeling wordt echter wel vanuit de verordening verplicht.

Het toekomstige Gemeenschappelijk Landbouwbeleid mikt op 3 algemene doelstellingen:

- Bevorderen van een slimme, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector om voedselzekerheid te garanderen;
- Intensiveren van milieuzorg en klimaatactie en bijdragen aan de verwezenlijking van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de Unie;
- Versterken van het sociaaleconomische weefsel van de plattelandsgebieden.

Beschrijving van het ontwerp Vlaams Strategisch Gemeenschappelijk Landbouwbeleid-plan (2023-2027)

De Vlaamse overheid streeft naar de ontwikkeling en een rechtszekere toekomst voor alle vormen van duurzame land- en tuinbouw, waarbij ecologische, economische en sociale elementen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Hiervoor zal ze in het Vlaamse landbouwbeleid effectieve en efficiënte maatregelen uitwerken binnen een stimulerend en doelgericht kader dat rekening houdt met de landbouw- en bedrijfsrealiteit, de natuurlijke omgeving en de maatschappelijke context. De primaire productie vormt de basis voor een geïntegreerd en coherent Vlaams voedselsysteem in een circulaire economie.

Het Vlaamse Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 wordt opgehangen aan 7

krachtlijnen waarbij innovatie, samenwerking en focus op de echte (actieve) landbouwer cruciale rode draden in het verhaal vormen:

- Innovatie: De eerste krachtlijn (inzetten op innovatie en kennisdeling) werkt vanzelfsprekend ook in alle andere krachtlijnen door.
- Samenwerking: Het bereiken van de Gemeenschappelijk Landbouwbeleidsdoelstellingen gebeurt via een integrale aanpak. Daarom zal het Vlaamse Gemeenschappelijk Landbouwbeleid zoveel mogelijk inzetten op horizontale en verticale samenwerking, interactieve processen en netwerking. Verschillende vormen van samenwerking kunnen zo voor economische, ecologische en sociale meerwaarde zorgen. Dit is relevant voor alle betrokken actoren en segmenten van het Strategisch Plan: primaire producenten, de keten, onderzoekers, kennisinstellingen, steden en gemeenten, ruimtegebruikers, ...
- Focus op de echte (actieve) landbouwer: Om het beperkte Gemeenschappelijk Landbouwbeleidsbudget efficiënt te besteden is gerichte steun heel belangrijk.
- De conditionaliteit waarbij de uitbetaling van financiële steun gekoppeld wordt aan de naleving van beheerseisen en normen voor een goede landbouw- en milieuconditie van grond, wat onder andere moet bijdragen tot een betere handhaving van bepaalde milieuvoorschriften;
- De ecoregelingen waarbij in jaarlijkse steun voorzien wordt voor landbouwers die zich ertoe engageren om op subsidiabele arealen maatregelen toe te passen die gunstig zijn voor klimaat en milieu en die verder gaan dan de verplichtingen in de conditionaliteit;
- De agromilieu- en klimaatverbintenissen waarbij in betalingen voorzien wordt voor meerjarige verbintenissen die verder gaan dan de conditionaliteit en die tegemoetkomen aan specifieke milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen.
- Andere maatregelen (zoals niet-productieve en productieve investeringen, opleiding en advies...) die als hoofddoel bijdragen tot klimaat, biodiversiteit en zorg voor de natuurlijke hulpbronnen

Aanpak Milieueffectbeoordeling

Volgende MER-disciplines zullen komen aan bod in de effectenstudie:

- Grond- en oppervlaktewater;
- Bodem;
- Lucht
- Klimaat
- Biodiversiteit;
- Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie;
- Mens (ruimtelijke aspecten en mobiliteit, gezondheid).
- Geluid en trillingen

Synthese

Globaal gezien laten de effecten van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid zich als volgt samenvatten:

-Interventies m.b.t. rechtstreekse steun hebben voornamelijk een positieve impact op de discipline mens gezien hiermee getracht wordt om de continuïteit en de leefbaarheid van de landbouwsector te garanderen. Doordat voldaan moet worden aan de conditionaliteit kan er wel een neutraal tot positief effect verwacht worden op de disciplines water, bodem, klimaat, biodiversiteit en landschap.

-De gekoppelde steun kan naast boven beschreven impact echter ook nog een impact hebben op de diverse milieudisciplines. Eventuele negatieve impact van de betrokken sector wordt gemilderd door het toevoegen van voorwaarden rond langdurig graslandbeheer en lokale eiwitproductie. In de veronderstelling dat de steun ervoor zorgt dat de sector in stand blijft, blijven de aan rundvee gerelateerde emissies wel bestaan en dus ook de negatieve impact hiervan op lucht en klimaat. Het aantal premierechten wordt wel verlaagd.

- De ecoregelingen en algemene milieu- en klimaatmaatregelen hebben over het algemeen een positieve impact op de verschillende milieudisciplines. Ze kunnen wel een negatieve impact hebben op de bedrijfsvoering van landbouwbedrijven. De landbouwers kunnen evenwel vrijwillig instappen en de negatieve impact wordt ondervangen door een correct steunbedrag.
- De beheerovereenkomsten en betalingen voor gebiedsspecifieke nadelen t.g.v. Kaderrichtlijn Water hebben eveneens voornamelijk een positieve milieu-impact. Deze kunnen wel een ruimte-inname van productieve landbouwoppervlakte betekenen.
- Van interventies i.k.v. kennisdeling en innovatie worden geen directe effecten verwacht, maar kunnen indirect wel positieve effecten ontstaan bij opleiding en onderzoek m.b.t. meer duurzame landbouwtechnieken.
- Interventies m.b.t. investeringssteun voor verdere verduurzaming en projectoproepen op het bedrijf of in de keten kunnen eveneens leiden tot positieve effecten op diverse milieudisciplines, afhankelijk van welke specifieke investeringen of projecten worden uitgevoerd. Ook hier zijn ruimte-innames van productieve landbouwoppervlakte mogelijk.
- Locatie-gerichte maatregelen zoals inrichtingsmaatregelen in gebieden met hoge natuurwaarden (waaronder Natura 2000-gebieden) zullen voornamelijk een positieve impact hebben op de verschillende milieudisciplines, maar kunnen eveneens gepaard gaan met ruimte-inname van productieve landbouwoppervlakte.

De mate waarin de positieve effecten zullen plaatsvinden en de negatieve effecten gemilderd, zal sterk afhangen van de mate waarin de maatregelen effectief zullen toegepast worden. Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid-Strategisch Plan vormt immers een stimulerend beleid, waarbij elk bedrijf zelf kan beslissen om al dan niet in te stappen. Dit is op dit moment niet geweten. Bij de verdere uitwerking van de maatregelen zal getracht worden de voorwaarden om in te stappen te optimaliseren om het afhaakrisico zo veel mogelijk te beperken. Deze resultaten zullen mee input geven voor een verdere inschatting van de milieueffecten i.k.v. het ontwerp-MER.

Beoordeling

Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid zorgt dat er stappen vooruit gezet worden in het kader van milieu en klimaat doordat boeren voldoen aan de randvoorwaarden en aan de slag gaan met vergroening, agro-milieu en klimaatmaatregelen, het Vlaams Landbouw investeringsfonds en beheersovereenkomsten. In het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid wordt deze bijdrage duidelijk versterkt door middel van het nieuwe instrument ecoregelingen, een uitgebreide lijst van agro-milieu en klimaatmaatregelen en beheersovereenkomsten en meer en strengere randvoorwaarden (conditionaliteit). Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid moet een ondersteunend en stimulerend beleid zijn, geen restrictief beleid. Het moet voor de landbouwers haalbaar en betaalbaar zijn. Onhaalbare en onbetaalbare eisen en voorwaarden werken enkel contraproductief aan de doelstellingen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid moet efficiënt en effectief inzetten op al zijn doelstellingen en dus naast een gebalanceerde inzet op de verschillende milieu-uitdagingen ook economisch perspectief bieden voor de huidige boer en de nieuwe generatie van boeren. Steun voor samenwerking tussen boeren en ondersteuning voor verbeterde (lokale) afzet kunnen de positie van de boer verbeteren. Daarnaast dient ook de mogelijkheid geboden te worden om de nodige risico's af te dekken. Naast de mitigatie, dient men ook te voorzien in risicobeheerinstrumenten en adaptatie. De boer is namelijk de eerste om de gevolgen van bv de klimaatverandering te ondervinden. Zo dient voorzien te worden in de mogelijkheid om aan de hand van instrumenten de risico's van de markt, het weer, ziekten en plagen, ... op te vangen.

BESLUIT

Er wordt een positief advies verleend voor Milieu Effect Rapport Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027, mits rekening te houden met volgende bedenkingen en bemerkingen.

Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 moet een ondersteunend en stimulerend beleid zijn, geen restrictief beleid. Het moet voor de landbouwers haalbaar en betaalbaar zijn. Onhaalbare en onbetaalbare eisen en voorwaarden werken enkel contraproductief aan de doelstellingen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 moet efficiënt en effectief inzetten op al zijn doelstellingen en dus naast een gebalanceerde inzet op de verschillende milieu-uitdagingen ook economisch perspectief bieden voor de huidige boer en de nieuwe generatie van boeren

BIJLAGEN

20210826_ontwerpMER_GemeenschappelijkLandbouwbeleid2023-2027.pdf

Gedaan in zitting van het college van burgemeester en schepenen: **31 augustus 2021**.

Namens het college van burgemeester en schepenen

Dieter Vanderhaeghe
algemeen directeur

Inge Lenseclaes
burgemeester-voorzitter

Voor eensluidend afschrift,
Overijse, **16 maart 2022**

Namens het college van burgemeester en schepenen

Dieter Vanderhaeghe
algemeen directeur

Inge Lenseclaes
burgemeester-voorzitter

Proces-verbaal van sluiting van openbaar onderzoek

Voorwerp aanvraag	Ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Gemeenschappelijk Plan voor Landbouwbeleid 2023 -2027
Aanvrager	Departement Landbouw en Visserij
Dossiernummer	Plan-MER PL0272 - GLB
Openbaar onderzoek van	14 januari 2022
tot	14 maart 2022
Datum aanplakking	14 januari 2022

Het college van burgemeester en schepenen verklaart hierbij

- dat de aanvraag onderworpen werd aan een openbaar onderzoek
- dat bij het afsluiten van dit openbaar onderzoek werd vastgesteld dat er geen bezwaarschriften werden ingediend.

Namens het college van burgemeester en schepenen

algemeen directeur

burgemeester

Van: GIELEN Chris <Chris.Gielen@Peer.be>

Verzonden: woensdag 16 maart 2022 10:41

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: RE: Openbaar onderzoek in uw gemeente in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027

Beste

De stad Peer heeft tijdens dit openbaar onderzoek geen opmerkingen ontvangen.

Is het nodig dat het college van burgemeester en schepenen hierover nog een pv opstelt aangezien er geen opmerkingen werden ingediend?

Of bent u hiermee voldoende geïnformeerd?

Met vriendelijke groeten

Chris Gielen

Teamverantwoordelijke Planning - Omgevingsambtenaar

www.peer.be

Tel. 011 61 07 00

MEER NIEUWS UIT PEER?
DOWNLOAD DE STADSAPP OF
SCHRIJF JE IN VOOR DE NIEUWSBRIEF.
WWW.PEER.BE/DIGITAAL

DISCLAIMER

Dit bericht met zijn eventuele bijlage(n) verbindt het Stadsbestuur van Peer op generlei wijze. Volgens het Decreet Lokaal Beleid moet briefwisseling die uitgaat van het Stadsbestuur ondertekend worden door de Burgemeester en medeondertekend worden door de Algemeen directeur.

Het Stadsbestuur kan bijgevolg evenmin aansprakelijk gesteld worden voor de inhoud van dit bericht en zijn eventuele bijlage(n).

PROVINCIE : VLAAMS-BRABANT

GEMEENTE : PEPINGEN

OPENBAAR ONDERZOEK

betreffende Openbaar onderzoek – ontwerp plan-MER en ontwerp van het Vlaamse Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 (plan-MER PL0272-GLB)

onderwerp van de aanvraag betreft :

Het Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Vlaams Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2023 – 2027 (Verordening (EU) 2021/2115). Vóór het
Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-
MER) worden uitgevoerd. Daarin worden de effecten van het ontwerp Plan op het leefmilieu en de omgeving
onderzocht.

aanvrager: Departement Landbouw en Visserij

Proces-verbaal betreffende de opening

Het dossier, met alle nuttige inlichtingen aangaande hogervermeld onderwerp, lag ter inzake op het gemeentehuis
alle werkdagen van 8 30 tot 12.00 uur in de voormiddag

Datum van opening van het onderzoek	Datum en uur van sluiting van het onderzoek	Datum van de aanplakking der bekendmaking
14 januari 2022	14 maart 2022	12 januari 2022

Het college van burgemeester en schepenen,

beslist de in de hoofding vermelde zaak, ter kennis te brengen van het publiek door op de gebruikelijke plaatsen
aanplakbljjetten aan te brengen die zullen aan geplakt worden vanaf de hogervermelde datum van opening van het
onderzoek tot hogervermelde datum van sluiting van het onderzoek,
stelt vast dat het dossier op hogervermelde plaatsen, dagen en uren werkelijk ter inzage van het publiek werd
neergelegd en dat die neerlegging openbaar werd gemaakt door aanplakking
verklaart het openbaar onderzoek betreffende de in de hoofding omschreven zaak voor geopend op de
hogervermelde datum.

Het onderzoek zal gesloten worden op hogervermelde datum en uur

Te Pepingen, 21 maart 2022

Namens het college van burgemeester en schepenen :

De algemeen directeur

Leen Deneeyer

De burgemeester

Eddy Timmermans

OPENBAAR ONDERZOEK

betreffende Openbaar onderzoek – ontwerp plan-MER en ontwerp van het Vlaamse Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouwbeld 2023-2027 (plan-MER PL0272-GLB)

onderwerp van de aanvraag betreft :

Het Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Vlaams Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouwbeld (GLB) voor de periode 2023 – 2027 (Verordening (EU) 2021/2115) Vóór het
Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-
MER) worden uitgevoerd Daarin worden de effecten van het ontwerp Plan op het leefmilieu en de omgeving
onderzocht.

aanvrager Departement Landbouw en Visserij

Getuigschrift nopens bekendmaking

Het dossier, met alle nuttige inlichtingen aangaande hogervermeld onderwerp, lag ter inzage op het gemeentehuis
alle werkdagen van 8 30 tot 12 00 uur in de voormiddag

Datum van opening van het onderzoek	Datum en uur van sluiting van het onderzoek	Datum van de aanplakking der bekendmaking
14 januari 2022	14 maart 2022	12 januari 2022

Het College van Burgemeester en Schepenen,

bevestigt dat het openbaar onderzoek betreffende de in de hoofding omschreven zaak, op de vereiste manier aan het
publiek en aan de belanghebbenden bekendgemaakt werd, namelijk

- dat, met ingang van hogervermelde datum, op de voorgeschreven plaatsen, aanplakbiljetten werden aangebracht die tot hogervermelde datum van sluiting van het onderzoek aangeplakt gebleven zijn,
- dat bovendien de aanvraag schriftelijk, door middel van aangetekende zending, ter kennis gebracht werd ,aan de eigenaars en de gebruikers van de percelen
- dat het desbetreffende dossier, met alle nuttige voorlichtende documenten voor het publiek wettelijk werd ter inzage gelegd gedurende de hogervermelde termijn en op de hogervermelde plaatsen, dagen en uren

Als bijlagen worden aan dit getuigschrift gehecht

- een exemplaar van het aanplakbiljet,
- (*) *een exemplaar van het individueel bericht ,*
- (*) *de lijst van personen, die per aangetekende zending, schriftelijk berichtgeving ontvingen*

Te Pepingen, 21 maart 2022

Namens het college van burgemeester en schepenen

De algemeen directeur

De burgemeester

Leen Denever

Eddy Timmermans

PROVINCIE : VLAAMS-BRABANT

GEMEENTE : PEPINGEN

OPENBAAR ONDERZOEK

betreffende : Openbaar onderzoek – ontwerp plan-MER en ontwerp van het Vlaamse Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 (plan-MER PL.0272-GLB)

onderwerp van de aanvraag betreft :

Het Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Vlaams Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2023 – 2027 (Verordening (EU) 2021/2115). Vóór het
Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-
MER) worden uitgevoerd. Daarin worden de effecten van het ontwerp Plan op het leefmilieu en de omgeving
onderzocht.

aanvrager: Departement Landbouw en Visserij

BERICHT

Het dossier, met alle nuttige inlichtingen aangaande hogervermeld onderwerp, lag ter inzake op het gemeentehuis
alle werkdagen van 8.30 tot 12.00 uur in de voormiddag.

Datum van opening van het onderzoek	Datum en uur van sluiting van het onderzoek	Datum van de aanplakking der bekendmaking
14 januari 2022	14 maart 2022	12 januari 2022

Het college van burgemeester en schepenen,

deelt mede aan het publiek dat een openbaar onderzoek is geopend betreffende de in de hoofding vermelde zaak.

Het dossier met alle nuttige inlichtingen aangaande het ontwerp ligt ter inzage op voormelde plaats(en), dagen en uren.

Personen die tegen dit ontwerp **bezwaren** in te brengen hebben worden verzocht deze aan het college van burgemeester en schepenen te laten

geworden, hetzij schriftelijk vóór hogervermelde datum van sluiting van het onderzoek

Te Pepingen, 21 maart 2022

Namens het college van burgemeester en schepenen :

De algemeen directeur

Leen Deneayer

De burgemeester

Eddy Timmermans

ONDERZOEK DE COMMODO ET INCOMMODO

betreffende Openbaar onderzoek – ontwerp plan-MER en ontwerp van het Vlaamse Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouwbekleid 2023-2027 (plan-MER PL0272-GLB)

onderwerp van de aanvraag betreft :

Het Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Vlaams Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouwbekleid (GLB) voor de periode 2023 – 2027 (Verordening (EU) 2021/2115) Vóór het
Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-
MER) worden uitgevoerd Daarin worden de effecten van het ontwerp Plan op het leefmilieu en de omgeving
onderzocht

aanvrager Departement Landbouw en Visserij

VERZOEK OM ADVIES

Het dossier, met alle nuttige inlichtingen aangaande hogervermeld onderwerp, ligt ter inzage op het gemeentehuis -
alle werkdagen van 8 30 tot 12 00 uur in de voormiddag

Datum van opening van het onderzoek	Datum en uur van sluiting van het onderzoek	Datum van de aanplakking der bekendmaking
14 januari 2022	14 maart 2022	12 januari 2022

Mijnheer,

Wij verzoeken U, overeenkomstig de voorschriften van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming, ons uw advies te laten kennen betreffende voormelde aanvraag om vergunning

Wij voegen hierbij de volgende documenten

- *de aanvraag om vergunning,*
- *een exemplaar van het plan, opgemaakt op een schaal van minstens 5 mm per meter en waarop aangeduid zijn de schikking van de lokalen, de ligging van de werkplaatsen, magazijnen, toestellen, enz*

Deze aanvraag werd reeds aan een onderzoek de commodo en incommodo onderworpen Na de sluiting van dit onderzoek is het college van burgemeester en schepenen van oordeel (1) gevolg te geven aan de aanvraag

Hoogachtend, te Pepingen

Algemeen directeur

De burgemeester

Leen Deneayer

Gedeputeerde Mandatar Deputé (S&P)
Gedeweerd op 2022 03 23 16 28 51 *401 0
Rechts Ik keur dit document goed

Handtekening

Eddy Timmermans

Gedeputeerde Eddy Timmermans (S&P)
Gedeweerd op 2022 03 23 16 28 51 *401 0
Rechts Ik keur dit document goed

Aan de Heer (2)

(1) Invullen naar gelang van het geval «een gunsting» of «geen gunsting»

(2) Provinciale Directeur van de Stedebouw en de Ruimtelijke Ordening - Gezondheidsinspecteur – Arbeidsinspecteur

OPENBAAR ONDERZOEK

betreffende Openbaar onderzoek – ontwerp plan-MER en ontwerp van het Vlaamse Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouubeleid 2023-2027 (plan-MER PL0272-GLB)

onderwerp van de aanvraag betreft :

Het Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Vlaams Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouubeleid (GLB) voor de periode 2023 – 2027 (Verordening (EU) 2021/2115) Voor het
Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-
MER) worden uitgevoerd. Daarin worden de effecten van het ontwerp Plan op het leefmilieu en de omgeving
onderzocht.

aanvrager: Departement Landbouw en Visserij

Proces-verbaal betreffende de sluiting

Het dossier, met alle nuttige inlichtingen aangaande hogervermeld onderwerp, lag ter inzage op het gemeentehuis -
alle werkdagen van 8.30 tot 12.00 uur in de voormiddag

Datum van opening van het onderzoek	Datum en uur van sluiting van het onderzoek	Datum van de aanplakking der bekendmaking
14 januari 2022	14 maart 2022	12 januari 2022

Het college van burgemeester en schepenen,

in openbare vergadering in het gemeentehuis zetelend, op hogervermelde datum en uur, ten einde over te gaan, tot de
sluiting van het openbaar onderzoek betreffende de in de hoofding omschreven zaak ;

Stelt vast: dat het onderzoek op de voorgeschreven wijze door middel van aanplakbiljetten aan het publiek werd
bekendgemaakt, vanaf

De hogervermelde datum dat het dossier gedurende de hogervermelde termijn en op de hogervermelde plaatsen,
dagen en uren ' ter inzage van het publiek werd gelegd; dat het onderzoek is geopend en dat de sluiting ervan werd
vastgesteld op de hiervoor vermelde data,

Stelt vast: dat schriftelijke bezwaren, gevoegd bij dit proces-verbaal, gedurende het onderzoek ingediend werden
door er werden geen schriftelijke bezwaren gedurende het openbaar onderzoek ingediend

**Neeemt akte van volgende mondelinge bezwaren: Geen mondelinge bezwaren gedurende het openbaar
onderzoek**

Na te hebben gewacht tot en met 14 maart 2022 en geen bezwaren meer werden ingediend,
Sluit gemeld onderzoek en bevestigt dat voldaan werd aan de vereisten van ruchtbaarheid.

Te Pepingen, 21 maart 2022

Namens het college van burgemeester en schepenen :

De algemeen directeur

Leen Deneyer

De burgemeester

Eddy Timmermans

AFSCHRIFT UIT DE NOTULEN VAN HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN

Zitting van 27 januari 2022

Aanwezig:	Johan De Ryck - burgemeester-voorzitter Luc Redig, Leen Baeten en Annelies Creten - schepenen Wim Van der Schoot - algemeen directeur
Verontschuldigd:	Jan Dillen - schepen

5 INSPRAAKPROCEDURE KENNISGEVING EN ONTWERP- MILIEUEFFECTENRAPPORTERING (MER) VLAAMS GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID STRATEGISCH PLAN - ADVIES

Motivering:

Relevante voorgeschiedenis, feiten en context:

Het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) gaat van start vanaf 2023. De voorbereiding van de Vlaamse invulling hiervan, het Vlaamse GLB Strategisch Plan (GLB-SP) 2023-2027, is al enige tijd terug gestart met onder andere bevragingen en overleg met heel wat stakeholders. Een belangrijk onderdeel van de voorbereiding is de m.e.r.-procedure (milieueffectenrapportering).

Het ontwerp-MER werd gepubliceerd in juli 2021 en op basis van de ontvangen adviezen werden richtlijnen opgesteld voor de verdere opmaak van de plan-MER.

Momenteel is het plan-MER in openbaar onderzoek van 14 januari 2022 tot 14 maart 2022.

Na het afronden van de m.e.r.-procedure zal het Vlaamse GLB-SP 2023-2027 ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

De volgende stap is om datzelfde plan bij de Europese Commissie ter goedkeuring in te dienen, zodat het nieuwe beleid op 1 januari 2023 kan starten.

Juridisch kader:

Art. 2.2.14 §4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening

Tijdens het openbaar onderzoek van een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan kan het college van burgemeester en schepenen van elke aangrenzende gemeente een advies bezorgen.

Bijkomende motivering:

Het toekomstige GLB mikt op 3 algemene doelstellingen:

- Bevordering van een slimme, concurrerende, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector ten behoeve van de voedselzekerheid voor lange termijn;
- Ondersteuning en versterking van de milieubescherming, met inbegrip van de biodiversiteit, en het bereiken van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de Europese Unie;
- Versterking van de sociaal-economische structuur van de plattelandsgebieden.

Ook moet het GLB streven naar een modernisering van de landbouwsector en de plattelandsgebieden door kennisstimulering en -deling, innovatie en digitalisering en door bevordering van de benutting daarvan door landbouwers via betere toegang tot onderzoek, innovatie, kennisuitwisseling en scholing.

Het GLB-SP is een financieel plan dat (al dan niet vergunningsplichtige) activiteiten subsidieert. Het heeft echter an sich geen invloed op het verkrijgen van vergunningen voor projecten.

De opmaak van een strategische milieubeoordeling voor het GLB is vanuit Europa verplicht.

Het Vlaamse GLB 2023-2027 wordt opgehangen aan 7 krachtlijnen waarbij innovatie – samenwerking – focus op de actieve landbouwer cruciale rode draden in het verhaal vormen. Deze krachtlijnen zijn:

1. Innovatie en kennisdeling versnellen als hefboom voor competitiviteit en het anticiperen op maatschappelijke en ecologische uitdagingen
2. Ondernemerschap en vakmanschap stimuleren voor een dynamische, weerbaardere en duurzame land- en tuinbouwsector in samenhang met haar natuurlijke omgeving en de maatschappelijke context
3. Verduurzamen van het inkomen van de land- en tuinbouwer om zo een leefbaar inkomen te waarborgen en de bedrijfsontwikkeling in een snel veranderende omgeving te stimuleren
4. Aandeel aan instromers in de land- en tuinbouwsector verhogen met aandacht voor een kwalitatieve en haalbare opstart
5. Een klimaatslimme duurzame land- en tuinbouw intensiveren
6. Aandacht en zorg voor natuurlijke hulpbronnen, biodiversiteit en landschappen
7. De open ruimte en het lokaal economische en maatschappelijk weefsel in de echte plattelandsgebieden versterken

Algemeen staan in het GLB verschillende (financiële) maatregelen centraal voor een duurzame landbouw die verweven zitten in de nieuwe groene architectuur met als sleutelementen:

- De uitbetaling van financiële steun wordt gekoppeld aan de naleving van beheerseisen en normen voor een goede landbouw- en milieueconditie van de grond, wat onder andere moet bijdragen tot een betere handhaving van bepaalde milieuvoorschriften;
- De ecoregelingen waarbij in jaarlijkse steun voorzien wordt voor landbouwers die zich ertoe engageren om extra maatregelen toe te passen die gunstig zijn voor klimaat en milieu;
- Meerjarige agromilieu- en klimaatverbintenissen die tegemoet komen aan specifieke milieue- en klimaatgerelateerde doelstellingen;
- Andere maatregelen (zoals niet-productieve en productieve investeringen, opleiding en advies...) die als hoofddoel bijdragen tot klimaat, biodiversiteit en zorg voor de natuurlijke hulpbronnen.

In een MER worden de effecten van het plan op de verschillende disciplines onderzocht. Voor de evaluatie van de mogelijke effecten die het GLB kan teweegbrengen, worden volgende disciplines als relevant beschouwd:

- Grond- en oppervlaktewater;
- Bodem;
- Lucht
- Klimaat
- Biodiversiteit;
- Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie;
- Mens (ruimtelijke aspecten en mobiliteit, gezondheid).
- Geluid en trillingen.

In het plan-MER gebeurt de effectenbeoordeling op strategisch niveau. Het GLB is immers een strategisch beleidsprogramma, dat een set van maatregelen omvat. Elke maatregel vormt het (financierings)kader voor tientallen tot duizenden individuele acties. De milieueffecten zijn gekoppeld aan deze individuele acties, maar deze zijn in dit stadium nog niet gekend, laat staan geografisch gelokaliseerd.

Globaal gezien laten de effecten van het GLB zich als volgt samenvatten:

- Rechtstreekse steun, met name basisinkomenssteun voor duurzaamheid, gekoppelde inkomenssteun en aanvullende herverdelende betaling voor duurzaamheid, heeft voornamelijk een positieve impact op de discipline mens gezien hiermee getracht wordt om de continuïteit en de leefbaarheid van de landbouwsector te garanderen. Deze positieve impact is dalend t.o.v. het vorige GLB door het dalende GLB-budget dat ter beschikking gesteld wordt en door de verhoogde ambities voor milieu- en klimaat die resulteren in bijkomende kosten die niet volledig vergoed kunnen worden. Het krijgen van steun wordt meer afhankelijk van effectieve bijdragen aan duurzame landbouwpraktijken dan onder het lopende GLB 2014-2020. Doordat wel steeds voldaan moet worden aan de algemene (verhoogde) ambities kan er wel een niet significant tot positief effect verwacht worden op de disciplines water, bodem, biodiversiteit en landschap. Wat betreft klimaat wordt eerder een niet significant effect verwacht, gezien enerzijds nog een beperkte daling van het areaal grasland wordt toegestaan en anderzijds wordt ingezet op behoud van of extra niet-productieve arealen en beter bodembeheer, waardoor de impact op koolstofopslag niet éénduidig te bepalen is.
- De gekoppelde inkomenssteun kan naast boven beschreven impact echter ook nog een impact hebben op de diverse milieudisciplines. De gekoppelde inkomenssteun bevat instapvoorwaarden rond langdurig graslandbeheer en lokale eiwitproductie. In de veronderstelling dat de steun ervoor zorgt dat de sector in stand blijft, blijven de aan rundvee gerelateerde emissies wel bestaan en dus ook de negatieve impact hiervan op lucht. De instapvoorwaarden kunnen wel tot een verbetering leiden, gezien de vermindering van het aantal dieren waarvoor gekoppelde steun kan verkregen worden. Anderzijds zit net bij die groep landbouwers een zeer belangrijk areaal grasland welke een belangrijke rol speelt in het kader van koolstofopslag en bijgevolg binnen klimaat. Indien landbouwers echter kiezen om geen gekoppelde inkomenssteun meer te ontvangen en hun landbouwpraktijk te wijzigen, kan dit leiden tot wijziging van het soort dieren die gehouden worden op het bedrijf. Indien dit bv. zou leiden tot het houden van melkvee i.p.v. vleesvee kunnen de emissies stijgen. Een lokale eiwitproductie voor voer zorgt echter voor een verminderde import van soja e.d. Afname van de transportkilometers leidt globaal tot afname van emissies t.g.v. verkeer. Anderzijds kan de voorwaarde rond langdurig graslandbeheer er ook voor zorgen dat de N-efficiëntie op dierniveau verlaagt, gezien er meer gras in het rantsoen aanwezig zal zijn. Doordat voldaan moet worden aan de instapvoorwaarde rond langdurig graslandbeheer zal de oppervlakte blijvend grasland minstens behouden blijven en wordt er in die zin dan ook geen significant effect op koolstofopslag in de bodem verwacht.
- De ecoregelingen en agromilieu- en klimaatmaatregelen en VLIF-steun voor niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoelen hebben voornamelijk een positieve impact op de verschillende milieudisciplines. Ze kunnen wel een negatieve impact hebben op de bedrijfsvoering van landbouwbedrijven. De landbouwers kunnen evenwel vrijwillig instappen en de negatieve impact wordt ondervangen door een correct steunbedrag. Om de instapdrempel te verlagen en de deelname aan de ecoregelingen interessant te maken, gaat het wel voornamelijk over éénjarige engagementen, gezien uit evaluatie van PDPO III bleek dat het meerjarig karakter van een aantal overeenkomstige PDPO III-maatregelen de deelname eraan beperkte. Een éénjarige maatregel zal in principe een beperktere milieuwinst met zich meebrengen, maar gezien de positieve effecten afhangen van de effectieve deelname aan de (vrijwillige) maatregelen kan het verlagen van de instapdrempels in het totaal toch een grotere positieve milieuimpact met zich meebrengen. Tevens wordt gestimuleerd om de ecoregelingen meerdere jaren op eenzelfde perceel toe te passen.
- De beheerovereenkomsten hebben eveneens voornamelijk een positieve milieu-impact. Deze kunnen wel een ruimte-inname van productieve landbouwoppervlakte betekenen. De beheerovereenkomsten worden in vergelijking met PDPO III meer gebiedsgericht ingezet en geoptimaliseerd i.f.v. de soortenbeschermingsprogramma's, waardoor het positief effect op biodiversiteit vergroot wordt.
- De VLIF-steun voor productieve investeringen i.k.v. het GLB zal een substantiële bijdrage leveren inzake vermeden energieverbruik en energetische broeikasgasemissies en in mindere mate aan de reductie van ammoniak- en fijnstofemissies. Er wordt opgemerkt dat wat betreft ammoniak enkel de

reductie via AEA-systemen in stallen kon doorgerekend worden en niet de gerealiseerde reductie via mestinjectie. De bijdrage van de VLIF-steun aan het reduceren van de niet-energetische broeikasgasemissies (enterische emissies en mest) is veel beperkter. Ook de bijdrage van de AMKM voeder-management aan het reduceren van broeikasgasemissies is beperkt vanwege zijn bescheiden beschikbare budget, maar zinvol voor het vermijden van enterische emissies.

- Van interventies i.k.v. kennisdeling en innovatie worden geen directe effecten verwacht, maar er kunnen indirect wel positieve effecten ontstaan bij opleiding, advies en innovatie m.b.t. meer duurzame landbouwtechnieken.
- Interventies m.b.t. investeringssteun voor verdere verduurzaming en projectoproepen op het bedrijf of in de keten kunnen eveneens leiden tot positieve effecten op diverse milieudisciplines, afhankelijk van welke specifieke investeringen of projecten worden uitgevoerd. Ook hier zijn ruimte-innames van productieve landbouwoppervlakte mogelijk.
- Locatie-gerichte maatregelen zoals inrichtingsmaatregelen in gebieden met hoge natuurwaarden (waaronder Natura 2000-gebieden) zullen voornamelijk een positieve impact hebben op de verschillende milieudisciplines, maar kunnen eveneens gepaard gaan met ruimte-inname van productieve landbouwoppervlakte.
- Binnen LEADER ligt de prioriteit op 3 thema's: innovatieve en duurzame lokale landbouwproductie en -afzet en valorisatie van biomassa-resten; leefbare en levendige dorpen; biodiversiteit en landschapskwaliteit. De eraan gerelateerde (positieve) effecten zullen dus voornamelijk betrekking hebben op de disciplines biodiversiteit, landschap en erfgoed en mens. Projecten die inzetten op lokale landbouwproductie en -afzet kunnen tevens zorgen voor een vermindering van transportkilometers en bijhorende emissies. Bij de operationele programma's voor groenten en fruit dient een minimaal percentage steun naar milieumaatregelen te gaan waardoor deze interventie een positieve impact kan hebben op diverse milieuthema's.
- Het stabiliseren en zelfs een halt toe roepen van de honingbijensterfte door uitvoering van de driejaarlijkse Vlaamse Bijenteeltprogramma's draagt bij aan de algemene biodiversiteit.

De mate waarin de positieve effecten zullen plaatsvinden en de negatieve effecten gemilderd, zal sterk afhangen van de mate waarin de maatregelen effectief zullen toegepast worden. Het GLB-SP vormt immers een stimulerend beleid, waarbij elk bedrijf zelf kan beslissen om al dan niet in te stappen. Dit is op dit moment niet geweten. O.b.v. de berekeningen uitgevoerd i.k.v. dit MER wordt evenwel verwacht dat het afhaakrisico eerder klein zal zijn.

Algemeen wordt de potentie van het GLB om een fundamenteel grotere (positievere) milieu-impact te genereren beperkt door het vrijwillig karakter (financiële steun op aanvraag) en relatief beperkt totaalbudget van het plan. Landbouwers vragen steun aan indien ze die nodig en haalbaar vinden i.k.v. hun bedrijfsvoering en een hogere target/hoger budget voor een bepaalde maatregel leidt niet automatisch tot een hogere deelname. Voorts streeft het plan, conform de verordening, niet alleen milieudoelstellingen na, maar ook economische en sociale doelstellingen, en de budget-verdeling tussen deze doelstellingen is het resultaat van een voorbereidingstraject met alle stakeholders.

Wel is het zo dat van het geplande GLB reeds een beduidend positievere milieu-impact verwacht wordt dan van zijn voorganger PDPO III, dankzij het (nog) gericht inzetten van de steun ten voordele van duurzame(re) landbouwinstallaties, -technieken en -teeltwijzen en minder van 'generieke' maatregelen zonder specifieke milieu- of klimaatdoelstelling.

Binnen het totaalbudget van het GLB zijn de mogelijkheden tot verdere optimalisaties beperkt, zeker gelet op het feit dat de verschillende maatregelen niet aan dezelfde milieuaspecten een positieve bijdrage leveren, en dat interne budgetverschuivingen ten voordele van maatregelen die positief scoren voor milieu-aspect A ten koste kunnen gaan van milieuaspect B. Aangezien o.i. alle nagestreefde doelstellingen inzake natuur, milieu en klimaat belangrijk en urgent zijn, lijkt het voorziene plan een eervol compromis te zijn, zonder evidente verbeterpunten.

Vanuit milieustandpunt zou wel aanbevolen kunnen worden om binnen Pijler I een nog sterkere verschuiving door te voeren van basisinkomenssteun naar ecoregelingen. Hierbij is er wel een beperking gezien het vrijwillig karakter van de ecoregelingen, doch kan vrijwilligheid net een

hefboomeffect creëren voor het succes van de ecoregelingen. Er wordt ook aanbevolen om, door de inzet van adviesdiensten, vorming en samenwerking, de ecoregelingen zo efficiënt mogelijk in te zetten teneinde hun positieve effecten te optimaliseren.

In ieder geval zal de nodige opvolging van de milieu-impact dienen te gebeuren wanneer het programma effectief in werking is. Naast het opvolgen van de resultaatsindicatoren dienen dan ook de bestaande monitoringprogramma's i.k.v. de post-evaluatie verder gezet te worden.

Besluit:

Enig artikel:

Het college van burgemeester en schepenen neemt kennis van het ontwerp-Milieueffectenrapport (MER) van het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid - Strategisch Plan en heeft geen verdere opmerkingen.

Besloten te Ranst op 27 januari 2022

De algemeen directeur
Wim Van der Schoot

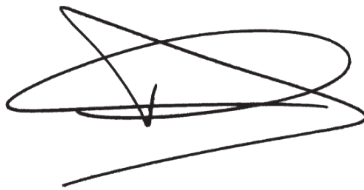
De burgemeester-voorzitter
Johan De Ryck

Voor éénsluitend afschrift

De algemeen directeur

De burgemeester-voorzitter

Wim Van der Schoot

Johan De Ryck

Van: Rijkvorschel Milieu <milieudienst@rijkevorschel.be>

Verzonden: woensdag 13 april 2022 15:33

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: RE: Openbaar onderzoek in uw gemeente in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027

Beste,

Hier bij delen wij u mee dat van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 een openbaar onderzoek werd georganiseerd over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027.

Tijdens het openbaar onderzoek werden geen bezwaren of opmerkingen ingediend.

Met vriendelijke groeten,

Nancy Gabriels
Omgevingsambtenaar milieu

Molenstraat 5 - 2310 Rijkvorschel - 03 340 00 20 - www.rijkevorschel.be

---

Disclaimer: www.rijkevorschel.be/disclaimer - De via deze hyperlink beschikbare voorwaarden zijn van toepassing op dit e-mailbericht.

Denk aan het milieu vooraleer je dit e-mailbericht en/of de bijlagen afdrukt.

WIJ WERKEN OP AFSPRAAK

**Maak een afspraak
met het lokaal bestuur via
www.rijkevorschel.be/afspraak**

UITTREKSEL UIT HET REGISTER VAN DE BERAADSLAGINGEN VAN HET SCHEPENCOLLEGE

Vergadering van 31 januari 2022

Aanwezig: Wim Goossens, burgemeester
Johan Van Lierde, Emmanuel de Béthune, Johan Linthout, Rudy
Bracquez, schepenen
Emma Van der Maelen, algemeen directeur

Verontschuldigd: An Van den Spiegel, schepen

PUNT 6. Departement Landbouw & Visserij: adviesvraag in kader van het openbaar onderzoek over het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Het college

Voorgeschiedenis / Feiten en context

- het nieuwe 'Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) dat vanaf 2023 van start gaat
- de voorbereiding van de Vlaamse invulling hiervan, het Vlaamse GLB Strategisch Plan 2023-2027, is al enige tijd terug gestart met onder andere bevragingen en overleg met heel wat stakeholders. Een belangrijk onderdeel van de voorbereiding is de m.e.r.-procedure (milieueffectenrapportering)
- de adviesaanvraag van 14 januari 2022 van de Vlaamse Overheid, departement Landbouw en Visserij, Koning Albert II-Laan 35 bus 40 te 1030 Brussel in kader van het openbaar onderzoek dat loopt van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 over het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Juridische gronden

- het decreet Lokaal Bestuur van 22 december 2017
- het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) en hun uitvoeringsbesluiten

BESLUIT:

Met éénparigheid van stemmen.

Artikel 1. - Het college van burgemeester en schepenen beslist geen advies te formuleren in kader van het openbaar onderzoek dat loopt van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 over het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027.

Artikel 2. - Een afschrift van deze beslissing wordt digitaal verzonden aan de Vlaamse Overheid, departement Landbouw en Visserij.

Namens het schepencollege

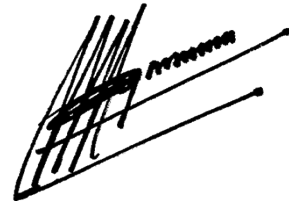
De algemeen directeur
(get.) Emma Van der Maelen

De burgemeester
(get.) Wim Goossens

Voor eensluidend afschrift

De algemeen directeur

De burgemeester

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long tail stroke.A smaller, more compact handwritten signature in black ink, featuring several vertical strokes and a horizontal line.

Emma VAN DER MAELEN

Wim GOOSSENS

**UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN
VAN 21 FEBRUARI 2022**

Kennisgevingen en advisering omtrent de ontwerpversie van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN,

Aanwezig: Manu Claes: burgemeester;
Kris Peetermans, Lieve Renders, Nico Bergmans, Jan Boeckx,
Tony Vancauwenbergh, Inne Pauwels: schepenen;
Bruno Claes: algemeen directeur

Verontschuldigd:

Afwezig:

Gelet op het decreet over het lokaal bestuur van 22.12.2017;

Gelet op de vraag van DEPARTEMENT LANDBOUW EN VISSERIJ tot advisering van de ontwerpversie van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid ontvangen op 14.01.2022;

Overwegende dat eventuele opmerkingen verwerkt zullen worden door het Departement Landbouw en Visserij en de aangestelde erkende Mer-coördinator (Antea Group) de opmerkingen bundelen en verwerken en overdragen aan Team MER, waarna deze een kwaliteitsbeoordeling zal uitvoeren.

Gelet op de bespreking;

Besluit:

- Art. 1. Kennis te nemen van de ontwerpversie van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid ontvangen op 14.01.2022.
- Art. 2. Deze beslissing zal overgemaakt worden aan het Departement Landbouw en Visserij via het opgegeven adres.

Namens het college van burgemeester en schepenen,

de algemeen directeur

de burgemeester

Bruno Claes

Manu Claes

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN VAN 21 MAART 2022

Proces-verbaal tot sluiting onderzoek van de ontwerpversie van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN,

Aanwezig: Manu Claes: burgemeester;
Kris Peetermans, Lieve Renders, Nico Bergmans, Jan Boeckx,
Tony Vancauwenbergh, Inne Pauwels: schepenen;
Bruno Claes: algemeen directeur

Verontschuldigd:

Afwezig:

Gelet op het decreet over het lokaal bestuur van 22.12.2017;

Gelet op de vraag van DEPARTEMENT LANDBOUW EN VISSERIJ tot advisering van de ontwerpversie van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid ontvangen op 27.12.2021;

Gelet op het feit dat het openbaar onderzoek heeft gelopen van 14.01.2022 tot 14.03.2022;

Gelet op het feit dat het college van burgemeester en schepenen de opmerkingen en het proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek binnen dertig dagen na de sluiting (ten laatste 13 april 2022), moet versturen;

Overwegende dat er geen bezwaren werden ontvangen;

Overwegende dat eventuele opmerkingen verwerkt zullen worden door het Departement Landbouw en Visserij en de aangestelde erkende Mer-coördinator (Antea Group) de opmerkingen bundelen en verwerken en overdragen aan Team MER, waarna deze een kwaliteitsbeoordeling zal uitvoeren.

Gelet op de bespreking;

Besluit:

- Art. 1. Kennis te nemen van de ontwerpversie van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid ontvangen op 27.12.2021.
- Art. 2. Een onderzoek de commodo et incommodo te hebben geopend gedurende een periode van ten minste 2 maanden startende op 14.01.2022 en sluiting op 14.03.2022.
- Art. 3. Er werden geen bezwaren ontvangen gedurende deze periode.

Art. 4. Deze beslissing zal overgemaakt worden aan het Departement Landbouw en Visserij via het opgegeven adres.

Namens het college van burgemeester en schepenen,

de algemeen directeur

de burgemeester

Bruno Claes

Manu Claes

VERGADERING

COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN

datum college	11 april 2022
aanwezig	Olivier Verhulst , wnd voorzitter; Kathleen Krekels , Peter Mendonck , Marian Van Alphen , Pascale Gielen , schepenen; Tine Vervisch , algemeen directeur;
verontschuldigd	Dirk Bauwens , burgemeester;
onderwerp	Sluiting openbaar onderzoek plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 - 2027 - goedgekeurd

UITTREKSEL

Voorgeschiedenis

Vlaanderen heeft een ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 - 2027 opgemaakt.

Feiten en context

Het openbaar onderzoek dat voor het publiek ter inzage lag van 14 januari tot en met 14 maart 2022 is afgesloten en een proces verbaal wordt opgemaakt.

Juridische gronden

- Vlaamse Codex Ruimtelijke ordening van 8 mei 2009 en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten
- Artikel 4.2.11 §1 van het decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid

Het college van burgemeester en schepenen maakt binnen de 14 dagen het proces-verbaal op tot sluiting van het openbaar onderzoek en bezorgt de stukken aan de initiatiefnemer.

Argumentatie

Er werden geen opmerkingen en bezwaren ingediend.

BESLUIT

Artikel 1. Het college van burgemeester en schepenen neemt kennis van het proces verbaal voor de sluiting van het openbaar onderzoek voor het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 - 2027.

Artikel 2. Het proces verbaal van sluiting wordt aan de Vlaamse overheid, departement Landbouw en Visserij overgemaakt.

VERGADERING

COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN

datum college
onderwerp

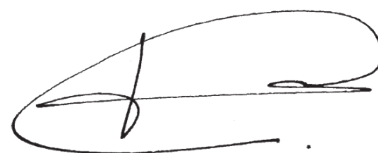
11 april 2022

**Sluiting openbaar onderzoek plan-MER en het ontwerp van het
Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 - 2027 - goedgekeurd**

Voor eensluidend afschrift

Tine Vervisch
Algemeen directeur

Olivier Verhulst
Waarnemend burgemeester

Procesverbaal van terinzagelegging kennisgeving

Het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023–2027

Het college van burgemeester en schepenen, handelend overeenkomstig de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten, verklaart:

- dat de aanplakbiljetten op de gewone plaatsen werden aangeplakt voor 14 januari 2022 en dit gedurende de volledige termijn van het openbaar onderzoek, nl. van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022;
- dat de kennisgeving van het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023–2027 ter inzage werd neergelegd in het gemeentehuis en raadpleegbaar was op de website van de gemeente.
- van 14 januari 2022 het onderzoek te hebben geopend en te hebben gesloten op 14 maart 2022.
- geen opmerkingen/bezwaarschriften te hebben ontvangen.

Schilde, 30 maart 2022

Tine Vervisch
Algemeen directeur

Dirk Bauwens
burgemeester

Hallo Belinda

Heeft u een model van pv van sluiting en een collegemodel voor het sluiten van het openbaar onderzoek.

Ik wil je alvast laten weten dat onze gemeente geen adviezen geeft in beide dossiers. Wij ontvingen ook geen opmerkingen tijdens het openbaar onderzoek.

Vriendelijke groeten

Jessy De Wit

Medewerker omgeving | Grondgebiedzaken

T 03 380 16 12

milieu@schilde.be

Gemeente Schilde

Brasschaatsebaan 30 | 2970 Schilde

T 03 380 16 00

www.schilde.be

Gemeente
Sint-Genesius-Rode

Uittreksel uit het register der beraadslagingen van het college van burgemeester en schepenen van Sint-Genesius-Rode

Zitting van 10 maart 2022

Aanwezig: Pierre ROLIN, burgemeester-voorzitter
Anne SOBRIE, Philippe DE VLEESCHOUWER, Nicolas KUCZYNSKI,
schepenen
Bart DEVISCH, algemeen directeur
Verontschuldigd: Miguel DELACROIX, Aline DE GREEF, schepenen
Afwezig: /

BESLOTEN ZITTING

Openbaar onderzoek voor het ontwerp van plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch programma van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) 2021 - 2027 - advies gemeente

Het college,

Voorgeschiedenis, feiten, context

Op 14 juli 2021 werd het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) van kracht (Verordening (EU) 2021/1139). De looptijd van het EFMZVA is afgestemd op de duur van het MFK (meerjarig financieel kader) 2021 - 2027. Het EFMZVA draagt bij tot de uitvoering van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) en van het maritiem beleid van de Unie.

De financiële middelen uit het EFMZVA die onder gedeeld beheer vallen, moeten worden uitgevoerd overeenkomstig de Gemeenschappelijke Bepalingen Verordening (Verordening (EU) 2021/1060). Het is aan de lidstaat om één enkel 'Programma' op te stellen waarmee het uitvoering geeft aan de Europese prioriteiten uit het EFMZVA. Hierbij houdt de lidstaat rekening met regionale en/of lokale uitdagingen.

Het Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Belgisch Programma voor het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur voor de periode 2021 – 2027. Vóór dit Programma EFMZVA 2021 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) worden uitgevoerd. Daarin worden de effecten van het ontwerpprogramma op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Motivering

De voorbereiding van het Belgische Programma EFMZVA 2021 – 2027 is al enige tijd terug gestart met onder andere bevragingen, workshops en overleg met stakeholders. Een belangrijk onderdeel dat deel uitmaakt van de voorbereiding, is de toepassing van een **milieubeoordeling** op het Programma (**plan-MER procedure**).

Na het afronden van de plan-MER procedure zal het Vlaams gedeelte van het Belgisch Programma EFMZVA 2021 – 2027 ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorgelegd worden.

Gemeente
Sint-Genesius-Rode

De laatste stap, voor het Programma EFMZVA ter uitvoering zal worden gebracht, is vervolgens om het Programma ter goedkeuring bij de Europese Commissie in te dienen. Dit zal naar verwachting in het eerste semester van 2022 plaats vinden.

De belangrijkste ontwikkelingsproblemen en beleidsreacties die deel uitmaken van het voorliggende document zijn te herleiden tot 10 uitdagingen. Geen daarvan heeft rechtstreeks invloed op Sint-Genesius-Rode:

- Uitdaging 1: De economische leefbaarheid van de visserijsector
- Uitdaging 2: Instroom in de sector
- Uitdaging 3: Ecologische duurzaamheid en een gezond marien milieu
- Uitdaging 4: Ruimte om te vissen
- Uitdaging 5: Innovatie
- Uitdaging 6: Brexit & Covid-19
- Uitdaging 7: Samenwerking in de keten
- Uitdaging 8: Consumptie en promotie van lokale vis
- Uitdaging 9: Klimaatverandering
- Uitdaging 10: Ontwikkeling van een volwaardige aquacultuursector

Besluit:

Enig artikel: De gemeente Sint-Genesius-Rode heeft geen opmerkingen bij het ontwerp van plan-MER, met het ontwerp passende beoordeling als bijlage en het ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Programma EFMZVA 2021 – 2027.

Aldus gedaan en beraadslaagd in zitting van 10/03/2022

Namens het college

De algemeen directeur,
(get) Bart DEVISCH

De burgemeester-
voorzitter,
(get) Pierre ROLIN

Voor eensluidend afschrift
d.d. 11/03/2022

De algemeen directeur,

Bart DEVISCH

De burgemeester-
voorzitter,

Pierre ROLIN

Openbaar onderzoek voor het ontwerp van plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams gedeelte van het Belgisch programma van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) 2021 - 2027 - advies gemeente

Gemeente
Sint-Genesius-Rode

Uittreksel uit het register der beraadslagingen van het college van burgemeester en schepenen van Sint-Genesius-Rode

Zitting van 10 maart 2022

Aanwezig: Pierre ROLIN, burgemeester-voorzitter
Anne SOBRIE, Philippe DE VLEESCHOUWER, Nicolas KUCZYNSKI,
schepenen
Bart DEVISCH, algemeen directeur
Verontschuldigd: Miguel DELACROIX, Aline DE GREEF, schepenen
Afwezig: /

BESLOTEN ZITTING

Openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027 - advies gemeente

Het college,

Voorgeschiedenis, feiten, context

Het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023 – 2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. Voor het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) uitgevoerd worden. Daarin worden de effecten van het ontwerp GLB Strategisch Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Motivering

De Vlaamse invulling van het GLB 2023-2027 vormt een stimulerend en ondersteunend onderdeel van het Vlaamse landbouwbeleid.

Het Vlaamse GLB 2023-2027 wordt opgehangen aan 7 krachtlijnen waarbij innovatie, samenwerking en focus op de actieve landbouwer cruciale rode draden in het verhaal vormen.

De krachtlijnen zijn:

- Innovatie en kennisdeling versnellen als hefboom voor competitiviteit en het anticiperen op maatschappelijke en ecologische uitdagingen
- Ondernemerschap en vakmanschap stimuleren voor een dynamische, weerbaardere en duurzame land- en tuinbouwsector in samenhang met haar natuurlijke omgeving en de maatschappelijke context
- Verduurzamen van het inkomen van de land- en tuinbouwer om zo een leefbaar inkomen te waarborgen en de bedrijfsontwikkeling in een snel veranderende omgeving te stimuleren
- Aandeel aan instromers in de land- en tuinbouwsector verhogen met aandacht voor een kwalitatieve en haalbare opstart
- Een klimaatslimme duurzame land- en tuinbouw intensiveren

Gemeente
Sint-Genesius-Rode

- Aandacht en zorg voor natuurlijke hulpbronnen, biodiversiteit en landschappen
- De open ruimte en het lokaal economische en maatschappelijk weefsel in de echte plattelandsgebieden versterken

Een relatief klein deel van het grondgebied Sint-Genesius-Rode bestaat uit landbouwareaal. De op ons grondgebied actieve landbouwers zijn relatief kleinschalig en het betreft vaak familiale bedrijven. De intenties die blijken uit het voorliggende plan sluiten in grote lijnen aan bij de visie van de gemeente. Hoe deze intenties effectief omgezet zullen worden in beleid en hoe dit de (her)verdeling van de subsidiemechanismes zal beïnvloeden blijft afwachten.

Besluit:

Enig artikel: De gemeente Sint-Genesius-Rode heeft geen opmerkingen bij het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027.

Aldus gedaan en beraadslaagd in zitting van 10/03/2022

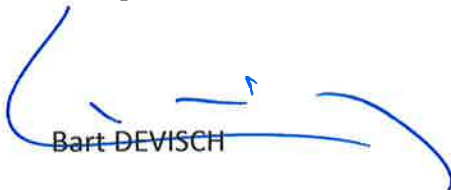
Namens het college

De algemeen directeur,
(get) Bart DEVISCH

De burgemeester-
voorzitter,
(get) Pierre ROLIN

Voor eensluidend afschrift
d.d. 11/03/2022

De algemeen directeur,

Bart DEVISCH

De burgemeester-
voorzitter,

Pierre ROLIN

*Openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027 - advies gemeente*

**OPENBAAR ONDERZOEK VOOR HET ONTWERP VAN PLAN-MER EN
OVER HET ONTWERP VAN HET VLAAMS STRATEGISCH PLAN VOOR
HET GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID 2023 - 2027**

PROCES-VERBAAL VOOR SLUITING

van het openbaar onderzoek

**Het ontwerp van plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het
Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027**

Definitieve vaststelling

Op **15 maart 2022 om 12 uur**, verklaart de gemeente Sint-Genesius-Rode, vertegenwoordigd door de heer Korneel Van Remoortel, bestuurssecretaris grondgebiedszaken van de gemeente Sint-Genesius-Rode te zijn overgegaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek betreffende bovenvermeld dossier.

Wij hebben vastgesteld dat de vereiste ruchtbaarheid aan betreffend dossier werd gegeven door aanplakking op de voorgeschreven plaatsen, door bekendmaking van het bericht van openbaar onderzoek en door de ter inzagelegging van het dossier van **14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022**.

Wij stellen vast dat **geen bezwaarschriften** werden ingediend.

Na het verstrijken van het uur voor de sluiting van het onderzoek aangegeven, hebben wij dit verslag opgesteld op de dag, maand en jaar hierboven vermeld om te dienen zoals behoort.

Namens de gemeente Sint-Genesius-Rode,

Bestuurssecretaris grondgebiedszaken,

Korneel Van Remoortel

**OPENBAAR ONDERZOEK VOOR HET ONTWERP VAN PLAN-MER EN
OVER HET VLAAMS GEDEELTE VAN HET BELGISCH PROGRAMMA
VAN HET EUROPEES FONDS VOOR MARITIEME ZAKEN, VISSERIJ EN
AQUACULTUUR (EFMZVA) 2021 - 2027**

PROCES-VERBAAL VOOR SLUITING

van het openbaar onderzoek

Het ontwerp van plan-MER en het ontwerp over het Vlaams Gedeelte van het Belgisch programma van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) 2021 – 2027

Definitieve vaststelling

Op **15 maart 2022 om 12 uur**, verklaart de gemeente Sint-Genesius-Rode, vertegenwoordigd door de heer Korneel Van Remoortel, bestuurssecretaris grondgebiedszakzn van de gemeente Sint-Genesius-Rode te zijn overgegaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek betreffende bovenvermeld dossier.

Wij hebben vastgesteld dat de vereiste ruchtbaarheid aan betreffend dossier werd gegeven door aanplakking op de voorgeschreven plaatsen, door bekendmaking van het bericht van openbaar onderzoek en door de ter inzagelegging van het dossier van **14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022**.

Wij stellen vast dat **geen bezwaarschriften** werden ingediend.

Na het verstrijken van het uur voor de sluiting van het onderzoek aangegeven, hebben wij dit verslag opgesteld op de dag, maand en jaar hierboven vermeld om te dienen zoals behoort.

Namens de gemeente Sint-Genesius-Rode,

Bestuurssecretaris grondgebiedszaken,

Korneel Van Remoortel

17	2022_CBS_00485	Inspraakprocedure kennisgeving en ontwerp- Milieueffectenrapportering (MER) Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan - Beslissing

---

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer Jan Desmeth; de heer Bart Keymolen; mevrouw An Speeckaert; de heer Herwig Smeets; mevrouw Marleen De Kegel; mevrouw Veerle Seré; de heer Olivier Huygens; de heer Brahim Harfaoui; de heer Walter Vastiau

---

Beschrijving

Aanleiding en motivering

De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. en de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

In een **eerste stap** werd ervoor gekozen de voorgestelde methodologie, die in de kennisgeving wordt beschreven, al verder uit te werken tot een **ontwerp-MER**. Dit werd gepubliceerd in juli 2021 en op basis van de ontvangen adviezen werden richtlijnen opgesteld voor de verdere opmaak van de plan-MER.

In een **tweede stap** gaat het plan-MER in **openbaar onderzoek** op 14 januari 2022. Na het afronden van deze m.e.r.-procedure zal het Vlaamse GLB Strategisch Plan 2023-2027 ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

De **volgende stap** is om datzelfde plan bij de Europese Commissie **ter goedkeuring** in te dienen, zodat het nieuwe beleid op 1 januari 2023 kan starten.

Juridische gronden

Verordening (EU) 2021/2115.

Regelgeving: bevoegdheid

Het decreet lokaal bestuur van 22 december 2017, latere wijzigingen en uitvoeringsbesluiten

Financiële en beleidsinformatie

Financiële informatie

Niet van toepassing.

Besluit

Artikel 1

Het college van burgemeester en schepenen geeft **gunstig advies** over het ontwerp plan-MER en het ontwerpplan.

Artikel 2

Deze beslissing wordt bezorgd aan het Departement Landbouw en Visserij.

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,
Namens het college van burgemeester en schepenen

algemeen directeur
Walter Vastiau

burgemeester
Jan Desmeth

college van burgemeester en schepenen
Besluit

GOEDGEKEURD
Zitting van 14 februari 2022
GRONDGEBIEDSZAKEN

---

30   **2022_CBS_00235**   **OO Plan-MER PL0272: Strategisch MER - Strategisch Plan - Vlaams Gemeenschappelijk LandbouwBeleid 2023-2027 - Goedkeuring**

Ondertekend door

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer Kristof Sels, voorzitter; de heer Eric Janssens; de heer Joris De Pauw; de heer Sven Verelst; mevrouw Sarah De Keyser; mevrouw An Coen; de heer Jeroen Baeten; de heer Gunter Desmet, algemeen directeur

Beschrijving

Aanleiding en context

Volgens de procedure plan-m.e.r. werd een gecombineerde kennisgevingsnota en ontwerp-MER opgemaakt. De volledigverklaring en bekendmaking met bijhorende adviesvraag werd door het Team Mer gedaan op 13 juli 2021. Onze gemeente formuleerde geen opmerkingen.

Het Team Mer maakte aan de hand van de opmerkingen op 24 november 2021 de MER-richtlijnen op. Het ontwerpverslag werd aangepast aan de opmerkingen en de MER-richtlijnen en zo werd een Strategisch MER en Strategisch Plan bekomen.

Het departement Landbouw en Visserij vraagt nu op zijn beurt advies aan alle betrokkenen (dus alle gemeenten).

Sinds de hervorming van het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) in 2013, doorgevoerd in 2015, is de context waarbinnen dit beleid werkt duidelijk veranderd:

- de landbouwprijzen daalden fors door macro-economische factoren, geopolitieke spanningen en andere krachten;
- bij de handelsbesprekingen verschoof de nadruk van multilaterale naar bilaterale akkoorden en de EU staat ook meer open voor de mondiale markten;

- de EU ging nieuwe internationale verbintenissen aan, bijvoorbeeld rond klimaatverandering (met de klimaatconferentie van Parijs in 2015), rond internationale ontwikkeling (zie de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, dus SDG's van de VN) en rond andere geopolitieke ontwikkelingen zoals migratie;
- extremere weersomstandigheden zorgden voor een grotere variatie in landbouwopbrengsten.

Deze verschuivingen leidden tot een publiek debat of de GLB-hervorming van 2013 betreffende de aanhoudende uitdagingen rond economische gezondheid van de landbouwsector, zorg voor het milieu, klimaatbescherming en een sterk, economisch en sociaal weefsel in de Europese plattelandsgebieden wel voldoende had beantwoord. Het debat werd ook gevoed door de nieuwe kansen geboden door handel, bio-economie, hernieuwbare energie, circulaire economie en digitale evolutie.

Dit werd meegenomen in de wetsvoorstellen rond het GLB voor de periode 2021-2027, die de Europese Commissie op 1 juni 2018 presenteerde. Hierin wordt het Europese kader voor het toekomstige GLB gemoderniseerd om het af te stemmen op de prioriteiten van de Commissie en op de SDG's. Het Europese GLB moet beter afgestemd worden op de huidige en toekomstige uitdagingen, zoals klimaatverandering en generatiewissel. Tegelijkertijd moet het de Europese landbouwers blijven steunen om de landbouw duurzaam en concurrerend te houden.

De algemene doelstellingen van het Europese GLB zijn:

- bevorderen van een slimme, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector om voedselzekerheid te garanderen;
- intensiveren van milieuzorg en klimaatactie en bijdragen aan de verwezenlijking van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de Unie;
- versterken van het sociaaleconomische weefsel van de plattelandsgebieden.

Deze doelstellingen worden aangevuld met de horizontale doelstelling die erin bestaat de sector te moderniseren door kennisstimulering en -deling, innovatie en digitalisering in de landbouw en de plattelandsgebieden en door bevordering van de benutting daarvan. De algemene doelstellingen worden verwezenlijkt aan de hand van de negen specifieke doelstellingen (SpD):

- SpD 1: steun bieden voor een leefbaar landbouwincome en veerkracht in de hele Unie om voedselzekerheid te vergroten;
- SpD 2: het concurrentievermogen en de marktgerichtheid vergroten, onder meer door te focussen op onderzoek, technologie en digitalisering;
- SpD 3: de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
- SpD 4: bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering en tot duurzame energie;
- SpD 5: duurzame ontwikkeling en efficiënt beheer van natuurlijke hulpbronnen zoals water, bodem en lucht bevorderen;
- SpD 6: bijdragen tot de bescherming van biodiversiteit, versterken van ecosysteemdiensten en in stand houden van habitats en landschappen;
- SpD 7: jonge landbouwers aantrekken en bedrijfsontwikkeling vergemakkelijken in plattelandsgebieden;
- SpD 8: de werkgelegenheid, groei, sociale inclusie en lokale ontwikkeling in plattelandsgebieden bevorderen, met inbegrip van bio-economie en duurzame bosbouw;
- SpD 9: de EU-landbouw beter doen inspelen op de maatschappelijke verwachtingen inzake voedsel en gezondheid, onder meer wat betreft veilig, voedszaam en duurzaam voedsel, verspilling en dierenwelzijn.

De Europese lidstaten moeten in hun strategische plannen aanduiden hoe ze de GLB-instrumenten willen inzetten om deze negen EU-doelstellingen te verwezenlijken, rekening houdende met de specifieke behoeften van hun eigen landbouwers en plattelandsgemeenschappen. Ondertussen is beslist dat er 2 overgangsjaren zijn en het nieuwe GLB start in 2023 in plaats van 2021. De wetvoorstellen bevinden zich momenteel nog in trilogie, waarin de 3 Europese entiteiten (Europese Commissie, Raad en Europees Parlement) hun versie met elkaar afstemmen om tot een definitieve eindversie te komen. In december 2019 lanceerde de Europese Commissie haar Green Deal. Met betrekking tot voeding en landbouw vindt dit zijn vertaalslag voornamelijk in de Farm to Fork strategie

(mei 2020). De Europese Commissie heeft deze en andere beleidsdoelen omgezet naar landenspecifieke aanbevelingen voor het GLB-SP. Vlaanderen maakt dus een GLB-SP op voor de periode 2023-2027. Dit plan bevat zowel de invulling van pijler 1 als van pijler 2. Vlaanderen kan binnen de klijtlijnen van de Europese regelgeving zijn invulling bepalen, er is een zekere vrijheid om, in functie van de Vlaamse noden, beleidskeuzes, steunmaatregelen en (rand-)voorwaarden voor beide pijlers op te zetten.

Er wordt advies over het (ver)vernieuwde GLB gevraagd aan alle betrokken gemeenten, dit zijn alle Vlaamse gemeenten.

De gemeentebesturen hebben tot en met 14 maart 2022 de tijd om hun advies over te maken.

De documenten kunnen geraadpleegd worden op de website van Departement Landbouw en Visserij: [Inpraakprocedure kennisgeving en ontwerp-Milieueffectenrapportering \(MER\) Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan | Departement Landbouw & Visserij \(vlaanderen.be\)](#) Vanwege de grootte van het bestand kan dit niet als bijlage aan dit punt toegevoegd worden.

[Er is een niet-technische samenvatting van het strategisch MER beschikbaar waarin de belangrijkste zaken worden opgesomd.](#)

Argumentatie

Het GLB is het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en omvat 2 pijlers met elk een eigen Europees begrotingsfonds in gedeeld beheer door Vlaanderen en de Europese Commissie:

- Pijler 1: deze omvat rechtstreekse betalingen en marktmaatregelen (schoolmelk en -fruit, operationeel programma groenten en fruit, interventies, crisismaatregelen, ...). Deze pijler wordt volledig gefinancierd door het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF);
- Pijler 2: deze omvat de plattelandsmaatregelen, die in het huidige GLB (2014-2020) zijn opgenomen in het Programmadocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III). De pijler 2-maatregelen worden gefinancierd vanuit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO), maar – in tegenstelling tot het ELGF - is hier ook een verplichte cofinanciering vanuit de regio/lidstaat vereist.

Het toekomstige GLB mikt op 3 algemene doelstellingen:

- Bevordering van een slimme, concurrerende, veerkrachtige en geïndividueerde landbouwsector ten behoeve van de voedselzekerheid voor lange termijn;
- Ondersteuning en versterking van de milieubescherming, met inbegrip van de biodiversiteit, en klimaatactie, alsmede bijdragen tot het bereiken van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de Unie, met inbegrip van haar verbintenissen in het kader van de Overeenkomst van Parijs
- Versterking van de sociaal-economische structuur van de plattelandsgebieden.

Op 2 mei 2018 lanceerde de Europese Commissie haar voorstel voor het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021-2027. De officiële wetsvoorstellen van de Europese Commissie voor het nieuwe GLB kwamen een maand later, op 1 juni 2018.

Deze basisverordeningen zitten op het moment van redactie van deze kennisgeving in de finale onderhandelingsfase. Daarna moeten ook nog de secundaire verordeningen (nl. de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen) opgesteld en goedgekeurd worden. In uitvoering van deze GLB-verordeningen moet elke lidstaat een GLB- Strategisch Plan (GLB-SP) opmaken, dat zowel pijler 1 (met uitzondering van een aantal marktmaatregelen) als pijler 2 omvat. Vlaanderen kan een afzonderlijk GLB SP indienen. In het GLB-SP geven de lidstaten aan welke stimulerende maatregelen ("interventies") ze willen inzetten, aansluitend op de specifieke noden. Het GLB-SP is dus als een subsidieprogramma of een financieel plan te beschouwen en valt daardoor niet onder het toepassingsgebied van DABM. De opmaak van een strategische milieubeoordeling voor het GLB-SP wordt echter wel vanuit de GLB Strategische Plan - verordening verplicht. Bedoeling is dat de lidstaten hun GLB-plan eind 2021 indienen bij de Europese Commissie, die het in de loop van 2022 moet goedkeuren. Het nieuwe GLB zal starten op 1 januari 2023, twee jaar later dan oorspronkelijk in de voorstellen van de Europese Commissie voorzien.

Besluit

Artikel 1

Het college formuleert geen opmerkingen op het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027.

Deze beslissing zal via een schrijven bezorgd worden aan de bevoegde instantie.

Gekoppelde besluiten

- 2021_CBS_01435 - Plan-MER 0272 kennisgeving/ontwerp-MER - strategisch MER - Vlaams Gemeenschappelijk LandbouwBeleid 2023-2027 - Goedkeuring

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,
Namens het college van burgemeester en schepenen

UITTREKSEL UIT HET REGISTER DER BERAADSLAGINGEN VAN HET SCHEPENCOLLEGE

Gemeentebestuur 8840 **STADEN**

Zitting van 10 februari 2022

Aanwezig: Francesco Vanderjeugd, burgemeester-voorzitter
Gwendolyn Vandermeersch, Joeri Deprez, Chris Verhaeghe, Nathalie Depuydt,
schepenen

Tine Dochy, algemeen directeur

Verontschuldigd: Geert Moerkerke, schepen

****

ADVISEREN OVER HET ONTWERP PLAN-MER EN HET ONTWERP VAN HET VLAAMS GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID STRATEGISCH PLAN VOOR HET GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID 2023-2027

Het college,

Aanleiding en voorgeschiedenis

Het Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2023–2027 (Verordening (EU) 2021/2115). Vóór het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan 2023–2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) worden uitgevoerd. Daarin worden de effecten van het ontwerp plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Feiten, context en argumentatie

Het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de periode 2023–2027 voorzien in financiering ter ondersteuning van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de Unie. De wettelijke basis hiervoor is Verordening (EU) 2021/2115. De opmaak van het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid:

- zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
- het concurrentievermogen vergroten;
- de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
- bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
- zorgen voor het milieu;
- landschappen en de biodiversiteit beschermen;
- de generatiewissel bevorderen;
- het platteland vitaal houden;
- en de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

Advies gemeentelijke omgevingsambtenaar, advies van 1 februari 2022: stilzwijgend gunstig.

Voor de beoordeling van de aanvraag kan het advies van de gemeentelijke omgevingsambtenaar gevolgd worden.

Openbaar Onderzoek

De periode van het openbaar onderzoek van het ontwerp van het plan-MER en van het ontwerp van het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan 2023–2027 loopt van 14 januari tot en met 14 maart 2022.

BESLUIT:

Artikel 1:

Het college van burgemeester en schepenen geeft stilzwijgend gunstig advies aan het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027.

****

Namens het college:

(getekend) Tine Dochy
algemeen directeur

(getekend) Francesco Vanderjeugd
burgemeester-voorzitter

Voor éénsluitend uittreksel
Staden,

Uittreksel uit de notulen van het college van burgemeester en schepenen van 21 februari 2022

Aanwezig Kurt Ryon, Burgemeester

Wim Mombaerts, Jelle Mombaerts, Geert Laureys, Hannelore Velaerts, Marleen Ral, Schepenen

Heidi Abeloos, Algemeen directeur

Kennisgeving van het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 en het advies van de gemeente.

Aanleiding

Adviesvraag mbt het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Feiten, context en argumentatie

Het Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2023 – 2027 (Verordening (EU) 2021/2115). Vóór het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieu-effectrapportage (plan-MER) worden uitgevoerd. Daarin worden de effecten van het ontwerp Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Enerzijds:

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart wordt een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd (artikel 4.2.11 van het DABM). De gemeente Steenokkerzeel zal mee instaan voor het openbaar onderzoek en het verzamelen van opmerkingen op dit dossier. In deze mail vindt u alle praktische informatie.

Het plan-MER en het ontwerpplan beschikbaar worden gesteld op de website van het Departement Landbouw en Visserij: <http://www.vlaanderen.be/landbouw/GLB-plan-MER>.

De gemeenten zijn een adviserend orgaan en kunnen kan ook tegen **27 februari 2022** een eigen advies over het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategische Plan '23-'27 indienen. Hiertoe heeft het VVSG aan het departement Landbouw en Visserij gevraagd om via een webinar op 16 februari (16:15-18:00 uur) een korte toelichting te geven.

Het is een zeer technische materie.

Als advies van de gemeente Steenokkerzeel aan het departement Landbouw en Visserij is het voorstel:

Het college ondersteunt in eerste instantie haar landbouwers volgens het advies van hun landbouworganisaties en ondersteunt het voorgelegde plan om de landbouwers een zeker minimuminkomen te verzekeren en de voorgestelde agro-milieu- en klimaatmaatregelen. Dit ook om een verdere verstedelijking van onze gemeente en de verdere daling in biodiversiteit (deels ook eigen aan de moderne landbouw) tegen te gaan.

Het college betreurt echter dat het plan MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategische Plan '23-27' per gemeente niet duidelijk afgelijnd kon worden. De plannen zijn over heel Vlaanderen en de gemeente Steenokkerzeel wordt niet gezien als plattelandsgemeente. Voor onze gemeente zijn enkele aspecten interessant maar we moeten ze zelf gaan filteren waarbij blijkt dat andere aspecten iets meer aandacht zouden moeten hebben. Als alle aspecten meer per gemeente waren behandeld, en deze nadien terug waren gebundeld, hadden mogelijk andere aandachtspunten meer in het zicht gekomen. De plannen hadden dan ook bruikbaarder geweest voor opname in de gemeentelijke klimaatactieplannen.

Besluit:

1. Het college ondersteunt in eerste instantie haar landbouwers volgens het advies van hun landbouworganisaties en ondersteunt het voorgelegde plan om de landbouwers een zeker minimuminkomen te verzekeren en de voorgestelde agro-milieu- en klimaatmaatregelen. Dit ook om een verdere verstedelijking van onze gemeente en de verdere daling in biodiversiteit (deels ook eigen aan de moderne landbouw) tegen te gaan.
2. Het college betreurt echter dat het plan MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategische Plan '23-27' per gemeente niet duidelijk afgelijnd kon worden. De plannen zijn over heel Vlaanderen en de gemeente Steenokkerzeel wordt niet gezien als plattelandsgemeente. Voor onze gemeente zijn enkele aspecten interessant maar we moeten ze zelf gaan filteren waarbij blijkt dat andere aspecten iets meer aandacht zouden moeten hebben. Als alle aspecten meer per gemeente waren behandeld, en deze nadien terug waren gebundeld, hadden mogelijk andere aandachtspunten meer in het zicht gekomen. De plannen hadden dan ook bruikbaarere geweest voor opname in de gemeentelijke klimaatactieplannen.
3. Bovenstaand advies wordt door de milieudienst voor 27 februari 2022 per e-mail aan het departement landbouw en visserij overgemaakt.

Namens het college

Heidi Abeloos
Algemeen directeur

Kurt Ryon
Burgemeester

Voor eensluidend afschrift

Heidi Abeloos
Algemeen directeur

Kurt Ryon
Burgemeester

GEMEENTE STEENOKKERZEEL

ONDERZOEK DE COMMODO ET INCOMMODO

Het college van burgemeester en schepenen brengt ter algemene kennis van het publiek dat het Departement Landbouw en Visserij de opmaak van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2023 – 2027 (Verordening (EU) 2021/2115) coördineert. Voor het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) worden uitgevoerd. Daarin worden de effecten van het ontwerp Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 lag ter inzage van belangstellenden **van 14 januari t.e.m. 14 maart 2022** bij de milieudienst van het gemeentebestuur van Steenokkerzeel, Orchideeënlaan 17.

Tijdens deze periode kon iedereen schriftelijk bezwaren en opmerkingen richten aan het college van burgemeester en schepenen te Steenokkerzeel.

Datum van aanplakking van de bekendmaking.	13 januari 2022
Datum van opening van het onderzoek.	14 januari 2022
Datum van sluiting van het onderzoek.	14 maart 2022

PROCES-VERBAAL VAN SLUITING

Het college van burgemeester en schepenen bevestigt dat, op hoger aangeduide datum, het onderzoek de commodo et incommodo, betreffende de ten hoofde vermelde zaak ten einde liep.

Na te hebben vastgesteld :

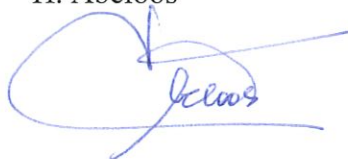
- dat de vereiste richtbaarheid aan bedoelde aanvraag gegeven werd door de gebruikelijke afkondiging en door aanplakking, op de voorgeschreven plaatsen, van het bericht van onderzoek en van ter inzage legging van het dossier.
- dat het onderzoek geopend is en dat de sluiting ervan vastgesteld is, op de hiervoor vermelde data en tenminste 30 dagen geduurd heeft :

stelt vast dat 0 schriftelijke bezwaren die bij dit proces-verbaal gevoegd zijn, gedurende het onderzoek ingediend werden.

Na gewacht te hebben en aangezien zich niemand meer aangeboden heeft om bezwaren in te dienen, hebben wij dit proces-verbaal gesloten en bevestigen wij dat voldaan werd aan de vereisten van richtbaarheid.

Te Steenokkerzeel, op 14 maart 2022

De algemeen directeur
H. Abeloots

De burgemeester
K. Ryon

Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB

TERINZAGELEGGING

Betreffende het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid voor de periode 2023 – 2027 (Verordening (EU) 2021/2115).
(Referentie gemeente: OO-2021-008)

Startdatum terinzagelegging:	14/01/2022
Einddatum terinzagelegging:	14/03/2022
Indienen van schriftelijke opmerkingen/bezwaren:	– persoonlijk via afgifte of via een brief gericht aan: Departement Landbouw en Visserij - Dienst Visserij, Plan-MER 0272 – GLB, Koning Albert II-laan 35 bus 40, 1030 Brussel; – via een e-mail aan departement@lv.vlaanderen.be (met de vermelding 'Publieke inspraak OO plan-MER 0272 GLB' in de titel); – via afgifte van de opmerking in het gemeentehuis of stadhuis.
PV van sluiting bezorgen aan:	departement@lv.vlaanderen.be

PROCES VERBAAL TOT SLUITING VAN HET OPENBAAR ONDERZOEK

Het college van burgemeester en schepenen verklaart,

dat gedurende de hierboven vermelde periode een terinzagelegging georganiseerd werd betreffende bovengenoemd dossier.

Het dossier was ter inzage van het publiek via de website van het Team Mer, via de website van het departement Landbouw en Visserij, via de gemeentelijke website en ter plaatse in het gemeentehuis, dienst Omgeving, Lemanstraat 63 te Sint-Katelijne-Waver.

Er werden bij het gemeentebestuur geen opmerkingen/bezwaren ingediend. In geval er opmerkingen/bezwaren werden ingediend, worden deze bij dit proces verbaal van sluiting gevoegd.

Te Sint-Katelijne-Waver, 21 maart 2022

Gunter Desmet
Algemeen directeur

Kristof Sels
Burgemeester

17	2022_CBS_00485	Inspraakprocedure kennisgeving en ontwerp- Milieueffectenrapportering (MER) Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan - Beslissing

---

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer Jan Desmeth; de heer Bart Keymolen; mevrouw An Speeckaert; de heer Herwig Smeets; mevrouw Marleen De Kegel; mevrouw Veerle Seré; de heer Olivier Huygens; de heer Brahim Harfaoui; de heer Walter Vastiau

---

Beschrijving

Aanleiding en motivering

De opmaak van het Vlaams GLB Strategisch Plan wordt gecoördineerd door het Departement Landbouw en Visserij en zal inzetten op volgende Europese doelstellingen van het GLB:

1. zorgen voor een eerlijk inkomen voor landbouwers;
2. het concurrentievermogen vergroten;
3. de positie van de landbouwers in de waardeketen verbeteren;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan de klimaatverandering;
5. zorgen voor het milieu;
6. landschappen en de biodiversiteit beschermen;
7. de generatiewissel bevorderen;
8. het platteland vitaal houden;
9. en de kwaliteit van onze voeding en onze gezondheid beschermen.

In een **eerste stap** werd ervoor gekozen de voorgestelde methodologie, die in de kennisgeving wordt beschreven, al verder uit te werken tot een **ontwerp-MER**. Dit werd gepubliceerd in juli 2021 en op basis van de ontvangen adviezen werden richtlijnen opgesteld voor de verdere opmaak van de plan-MER.

In een **tweede stap** gaat het plan-MER in **openbaar onderzoek** op 14 januari 2022. Na het afronden van deze m.e.r.-procedure zal het Vlaamse GLB Strategisch Plan 2023-2027 ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

De **volgende stap** is om datzelfde plan bij de Europese Commissie **ter goedkeuring** in te dienen, zodat het nieuwe beleid op 1 januari 2023 kan starten.

Juridische gronden

Verordening (EU) 2021/2115.

Regelgeving: bevoegdheid

Het decreet lokaal bestuur van 22 december 2017, latere wijzigingen en uitvoeringsbesluiten

Financiële en beleidsinformatie

Financiële informatie

Niet van toepassing.

Besluit

Artikel 1

Het college van burgemeester en schepenen geeft **gunstig advies** over het ontwerp plan-MER en het ontwerpplan.

Artikel 2

Deze beslissing wordt bezorgd aan het Departement Landbouw en Visserij.

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,
Namens het college van burgemeester en schepenen

algemeen directeur
Walter Vastiau

burgemeester
Jan Desmeth

Van: James Mousseau <james.mousseau@sint-truiden.be>

Verzonden: vrijdag 25 februari 2022 12:55

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

CC: Ingrid Kempeneers <Ingrid.Kempeneers@sint-truiden.be>; Hilde Vautmans <hilde@vautmans.eu>; Algemeen Directeur <algemeendirecteur@sint-truiden.be>

Onderwerp: Advies stad Sint-Truiden: het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027

Geachte mevrouw, geachte heer

Het college van burgemeester en schepenen van de stad Sint-Truiden heeft in vergadering van 25 februari 2022 het ontwerp van het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan en het ontwerp van het desbetreffende plan-MER positief geadviseerd. In het kader van de concrete opvolging van de acties en maatregelen op het grondgebied Sint-Truiden wordt gevraagd op regelmatige basis (minstens 1 keer per jaar) te mogen beschikken over het cijfermateriaal betreffende de interventies rechtstreekse betalingen, sectorale interventies en plattelandsontwikkelingsinterventies.

The logo of the city of Sint-Truiden, featuring the name 'Sint Truiden' in a stylized, handwritten font.

Kathleen Bergoets
Vautmans
algemeen directeur
landbouw

Hilde
Ingrid Kempeneers
schepenen van
waarnemend burgemeester
en fruitteelt

De bovenvermelde berichten/tekst en bijlagen verbinden de stad Sint-Truiden op geen enkele wijze, tenzij anders werd overeengekomen bij een schriftelijke overeenkomst of tenzij zij later worden bevestigd bij een overeenkomstig de wettelijke voorschriften ondertekende brief. Evenmin kan de stad Sint-Truiden aansprakelijk worden gesteld op grond van de inhoud van deze berichten/tekst en bijlagen. Lees hier de volledige disclaimer: <https://www.sint-truiden.be/e-maildisclaimer>

2022_CBS_00416 Team Economie, Toerisme en Evenementen / Economie: advies ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027 - Goedkeuring

SAMENSTELLING**AANWEZIG**

mevrouw Ingrid Kempeneers, burgemeester wd.; de heer Jelle Engelbosch, schepenen; mevrouw Hilde Vautmans, schepenen; de heer Johan Mas, schepenen; de heer Jo François, schepenen; mevrouw Nina Kvikvinia; de heer Stijn Vanoirbeek; de heer Pascal Monette, schepenen; mevrouw Kathleen Bergoets, algemeen directeur

BEVOEGDHEID

Hilde Vautmans - economie

MOTIVERING**GEGEVEN**

Het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) omvat 2 pijlers met elk een eigen Europees begrotingsfonds in gedeeld beheer door Vlaanderen en de Europese Commissie:

- **Pijler 1:** deze omvat rechtstreekse betalingen en marktmaatregelen (schoolmelk en -fruit, operationeel programma groenten en fruit, interventies, crisismaatregelen, ...). Deze pijler wordt volledig gefinancierd door het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF).
- **Pijler 2:** deze omvat de plattelandsmaatregelen, die in het huidige GLB (2014-2020; verlengd tot en met 2022) zijn opgenomen in het Programmadocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III). De Pijler 2-maatregelen worden gefinancierd vanuit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO), maar – in tegenstelling tot het ELGF – is hier ook een verplichte cofinanciering vanuit de regio/lidstaat vereist.

De opmaak van het **Vlaams GLB Strategisch Plan (GLB-SP)** wordt opgelegd vanuit de Europese regelgeving voor het nieuwe GLB. Het GLB-SP wordt opgesteld door het Departement Landbouw en Visserij en vastgesteld door de Vlaamse Regering. Het GLB-SP valt m.a.w. onder de definitie van een plan of programma.

Want, zoals vermeld in de mededeling over het Meerjarig Financieel Kader (MFK) van de Europese Commissie, moet het **gemoderniseerd GLB de overgang naar een volledig duurzame landbouwsector en de ontwikkeling van vitale plattelandsgebieden ondersteunen**. Zo garandeert men veilig en hoogwaardig voedsel voor meer dan 500 miljoen consumenten. Het Europese GLB moet **beter afgestemd worden op de huidige en toekomstige uitdagingen, zoals klimaatverandering en generatiewissel**. Tegelijkertijd moet het de Europese landbouwers **blijven steunen om de landbouw duurzaam en concurrerend te houden**.

Het toekomstige GLB mikt op 3 algemene doelstellingen:

1. Bevordering van een slimme, concurrerende, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector ten behoeve van de voedselzekerheid voor lange termijn;
2. Ondersteuning en versterking van de milieubescherming, met inbegrip van de biodiversiteit, en klimaatactie, alsmede bijdragen tot het bereiken van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de Unie, met inbegrip van haar verbintenissen in het kader van de Overeenkomst van Parijs
3. Versterking van de sociaal-economische structuur van de plattelandsgebieden.

Deze doelstellingen worden aangevuld met de **horizontale doelstelling** die erin bestaat de sector te moderniseren door kennisstimulering en -deling, innovatie en digitalisering in de landbouw en de plattelandsgebieden en door bevordering van de benutting daarvan.

De algemene doelstellingen worden nagestreefd aan de hand van de **9 Europese specifieke doelstellingen (SpD)**:

1. het bieden van steun met het oog op een leefbaar bedrijfsinkomen en veerkracht van de landbouwsector in de hele Unie, ten behoeve van een grotere voedselzekerheid voor de lange termijn, van een meer diverse landbouw, en van een economisch duurzame landbouwproductie in de Unie;
2. vergroting van de marktgerichtheid en het concurrentievermogen van landbouwbedrijven voor zowel de korte als de lange termijn, onder meer door meer aandacht voor onderzoek, technologie en digitalisering;
3. verbetering van de positie van de landbouwers in de waardeketen;
4. bijdragen tot matiging van en aanpassing aan klimaatverandering, onder meer door de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen en meer koolstof vast te leggen, en duurzame energie te bevorderen;
5. bevordering van de duurzame ontwikkeling en het efficiënte beheer van natuurlijke hulpbronnen zoals water, bodem en lucht, onder meer door de afhankelijkheid van chemische middelen te verkleinen;
6. bijdragen tot het tot staan brengen en ombuigen van biodiversiteitsverlies, tot versterking van ecosysteemdiensten en tot de instandhouding van habitats en landschappen;
7. het aantrekken en behouden van jonge landbouwers en nieuwe landbouwers en bevordering van duurzame bedrijfsontwikkeling in plattelandsgebieden;
8. bevordering van de werkgelegenheid, groei, gendergelijkheid, waaronder deelname van vrouwen in het boerenbedrijf, sociale inclusie en lokale ontwikkeling in plattelandsgebieden, ook in de circulaire bio-economie en de duurzame bosbouw;
9. beter inspelen door de landbouw van de Unie op de maatschappelijke verwachtingen inzake voedsel en gezondheid, onder meer wat betreft hoogkwalitatief, veilig en voedzaam voedsel dat op duurzame wijze is geproduceerd, en voorts vermindering van de voedselverspilling, verbetering van het dierenwelzijn, en bestrijding van antimicrobiële resistentie.

De Europese lidstaten moeten in hun strategische plannen aanduiden hoe ze de GLB-instrumenten willen inzetten om deze negen EU-doelstellingen te verwezenlijken, rekening houdende met de specifieke behoeften van hun eigen landbouwers en plattelandsgemeenschappen.

Vlaanderen maakt dus een GLB-SP op voor de periode 2023-2027. Dit plan bevat zowel de invulling van **pijler 1** (met het Europees Landbouwarantiefonds) als de invulling van **Pijler 2** (met het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling). Vlaanderen kan binnen de krijtlijnen van de Europese regelgeving zijn invulling bepalen, er is een zekere vrijheid om, in functie van de Vlaamse noden, beleidskeuzes, steunmaatregelen en (rand-)voorwaarden voor beide pijlers op te zetten.

In Vlaanderen zal het GLB-SP 2023-2027, samen met andere Vlaamse beleidsinitiatieven, **bijdragen aan de realisatie van de langetermijndoelstellingen voor een duurzame voedselketen vermeld in de SDG's en de Visie 2050** van de Vlaamse Regering. Via deze **Visie 2050** wil de Vlaamse Regering van Vlaanderen tegen 2050 een regio maken

- **die sociaal, open, veerkrachtig en internationaal is;**
- **die welvaart en welzijn creëert op een innovatieve en duurzame manier;**
- **waarin iedereen meetelt.**

In Visie 2050 vormt duurzaamheid het leidende principe, en worden de SDG's (2, 4, 6, 7, 8, 12, 13, 15, 16, 17. Cfr. VIZIER 2030) expliciet onderschreven. Het GLB zal tevens rekening houden met het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024.

Algemeen staan in het GLB verschillende maatregelen centraal voor een duurzame landbouw die verweven zitten in de nieuwe groene architectuur met als sleutelementen:

- De **conditionaliteit** waarbij de uitbetaling van financiële steun gekoppeld wordt aan de naleving van beheerseisen en normen voor een goede landbouw- en milieuconditie van grond, wat onder andere moet bijdragen tot een betere handhaving van bepaalde milieuvoorschriften;
- De **ecoregelingen** waarbij in jaarlijkse steun voorzien wordt voor landbouwers die zich ertoe engageren om op subsidiabele arealen maatregelen toe te passen die gunstig zijn voor klimaat en milieu en die verder gaan dan de verplichtingen in de conditionaliteit;

- De **agromilieu- en klimaatverbintenissen** waarbij in betalingen voorzien wordt voor meerjarige verbintenissen die verder gaan dan de conditionaliteit en die tegemoetkomen aan specifieke milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen.

- **Andere maatregelen (zoals niet-productieve en productieve investeringen, opleiding en advies...)** die als hoofddoel bijdragen tot klimaat, biodiversiteit en zorg voor de natuurlijke hulpbronnen.

De **conditionaliteit** is opgebouwd uit:

- **GLMC's:** normen voor het in goede landbouw- en milieuconditie (GLMC) houden van landbouwgrond volgens de thema's klimaatverandering, water, bodem, biodiversiteit en landschap;

- **RBE's:** uit de Europese regelgeving voortvloeiende beheerseisen met betrekking tot klimaat en milieu, volksgezondheid, gezondheid van planten en dierenwelzijn.

Er zijn ook **7 Vlaamse krachtlijnen** waaraan diverse voorziene interventies worden gekoppeld. Deze voorstellen zijn op moment van de redactie van het ontwerp-MER uitgewerkt, maar kunnen nog aangepast worden, onder meer n.a.v. het openbaar onderzoek van het ontwerp-GLB-plan.

1. Innovatie en kennisdeling versnellen als hefboom voor competitiviteit en het anticiperen op maatschappelijke en ecologische uitdagingen
2. Ondernemerschap en vakmanschap stimuleren voor een dynamische, weerbaardere en duurzame land- en tuinbouwsector in samenhang met haar natuurlijke omgeving en de maatschappelijke context
3. Verduurzamen van het inkomen van de land- en tuinbouwer om zo een leefbaar inkomen te waarborgen en de bedrijfsontwikkeling in een snel veranderende omgeving te stimuleren
4. Aandeel aan instromers in de land- en tuinbouwsector verhogen met aandacht voor een kwalitatieve en haalbare opstart
5. Een klimaatslimme duurzame land- en tuinbouw intensiveren
6. Aandacht en zorg voor natuurlijke hulpbronnen, biodiversiteit en landschappen
7. De open ruimte en het lokaal economische en maatschappelijk weefsel in de echte plattelandsgebieden versterken

In tegenstelling tot de GLB-periode 2014-2020 (uitgebreid tot en met 2022) **moeten nu zowel pijler 1 als pijler 2 in het GLB-SP opgenomen worden**. Er is dus geen afzonderlijk programmadocument voor plattelandsontwikkeling meer (PDPO – pijler 2). Dit wil zeggen dat het GLB-SP naast de plattelandsmaatregelen ook de rechtstreekse betalingen en de sectorale steun uit de GMO omvat. In Vlaanderen is de GMO beperkt tot groenten en fruit en tot de bijenteelt.

Grote veranderingen in pijler 1 (t.o.v. de GLB-periode 2014-2022) zijn:

- De integratie van de vergroening in de conditionaliteit
- De intrede van de ecoregelingen
- het vervangen van de bestaande gekoppelde steun door een inkomensondersteuning aan de betrokken veehouders die een duurzame lokale rundsvleesproductie combineren met inspanningen onder meer op vlak van lokale eiwitvoorziening en langdurig graslandbeheer
- Definitie actieve landbouwer
- Komst van de aanvullende herverdelende inkomenssteun voor duurzaamheid

Binnen de plattelandsmaatregelen (pijler 2) zijn er ook nieuwe of sterk bijgestuurde maatregelen t.o.v. PDPO III.

Nieuw zijn bijvoorbeeld:

- Een aantal agromilieu-klimaatverbintenissen die, samen met de ecoregelingen van pijler 1, deel uitmaken van **de groene architectuur**. Voor de agromilieu-klimaatmaatregelen uit PDPO III werd afgewogen of deze in het GLB-SP (in al dan niet bijgestuurde vorm) als AMKM of als ecoregeling zullen aangeboden worden. Hier werd gekozen voor het meest adequate instrument.

- Extra thema's waarop via specifieke interventies (bovenop VLIF) wordt ingezet: bvb. dierenwelzijn, antibioticareductie en voedermanagement bij rundvee (met oog op verminderen broeikasgasemissies)
- De projectoproep Samenwerking
- VLIF Opstart van of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie op een landbouwbedrijf
- De vraag- en aanbodgestuurde aanpak binnen vorming en advies, waarin ook systemen voor Waarnemingen en Waarschuwingen wordt ondersteund

Andere maatregelen worden in meer of mindere mate bijgestuurd. En een aantal PDPO III-maatregelen zullen niet langer deel uitmaken van het GLB, zoals Omgevingskwaliteit Platteland (via investeringen of via samenwerking), Samenwerking stad-platteland, Beheerovereenkomst waterkwaliteit...

AANPAK VAN DE MILIEUEFFECTBEOORDELING

Opbouw en uitgangspunten van de effectbeoordeling

Volgende MER-disciplines komen in de effectenstudie aan bod:

- Grond- en oppervlaktewater;
- Bodem;
- Lucht
- Klimaat
- Biodiversiteit;
- Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie;
- Mens (ruimtelijke aspecten en mobiliteit, gezondheid).
- Geluid en trillingen.

In een "klassiek" MER over een duidelijk afgebakend plan of project is de opbouw van het rapport thematisch. Per discipline wordt daarin achtereenvolgens beschreven:

- Afbakening van het studiegebied
- Juridische en beleidsmatige context
- Methodologie
- Beschrijving van de referentiesituatie / bestaande toestand
- Beschrijving van de geplande toestand en de effecten
- Conclusies en milderende maatregelen

Hier gaat het evenwel om een plan-MER van een strategisch beleidsprogramma, dat een set van maatregelen omvat. Elke maatregel vormt het (financierings)kader voor tientallen tot duizenden individuele acties. De milieueffecten zijn gekoppeld aan deze individuele acties, maar deze zijn in dit stadium nog niet gekend, laat staan geografisch gelokaliseerd.

De meeste maatregelen kunnen toegepast worden over heel het Vlaams grondgebied, en dus omvat het studiegebied heel Vlaanderen en de aangrenzende delen van het Brussels en Waals gewest en de buurlanden Nederland en Frankrijk.

De beschrijving van de bestaande toestand (referentiesituatie) wordt in dit plan-MER voornamelijk gebaseerd op het hoofdstuk 'Milieu, natuur en klimaat' uit de omgevingsanalyse, die mee aan de basis lag van de opmaak van de SWOT, de behoeftenanalyse en het uiteindelijk GLB-SP. Deze situatieschets is logischerwijs gefocust op de landbouwsector, maar legt ook de relatie met de algemene milieukwaliteit in Vlaanderen en het platteland in het bijzonder.

Qua **methodologie heeft de effectbeschrijving zich noodgedwongen in hoofdzaak beperkt tot een kwalitatieve aanpak.** De potentiële cumulatieve milieueffecten van de mogelijke acties binnen elke GLB-SP-maatregel worden per discipline ingeschat op basis van de beschrijving van de maatregel. Maar zonder gegevens over de omvang en exacte lokalisering van de acties blijft dit uiteraard een zeer benaderende inschatting. Bijvoorbeeld: het effect van

een individuele erosiebestrijdingsmaatregel hangt niet alleen af van zijn eigen kenmerken/omvang, maar ook van zijn locatie (hellingsgraad, landgebruik) en de ruimtelijke samenhang met andere erosiebestrijdingsmaatregelen, en deze aspecten zijn uiteraard niet op voorhand gekend.

Aangezien de acties en maatregelen niet lokaliseerbaar zijn en de milieubeoordeling voornamelijk kwalitatief of via extrapolatie gebeurt, is geen exacte/concrete toetsing aan de juridische en beleidsmatige context per milieudiscipline mogelijk. Wat wel voorzien is, is een beoordeling in welke mate de voorgestelde GLB-SP-maatregelen passen binnen de relevante Energie en klimaatplannen, het Luchtbeleidsplan 2030, het waterbeleid (m.n. de (ontwerp)-stroomgebiedbeheerplannen voor het Schelde- en Maasbekken 2022-2027) en natuurbeleid (Europese biodiversiteitsstrategie). Het aspect bodem is hierin vervat. **Meer bepaald wordt per maatregel nagegaan of deze niet in tegenspraak is met dit beleid en welke de cumulatieve bijdrage kan zijn aan het behalen van de vooropgestelde milieudoelstelling. Deze toetsing gebeurt slechts in één richting: er wordt niet getoetst welke van de milieudoelstellingen via het GLB-SP gerealiseerd zouden worden.** Het GLB-SP-programma is immers voornamelijk een sectoraal beleidsprogramma inzake landbouw en plattelandontwikkeling, waarbij 'milieu en klimaat' één van de 3 algemene doelstellingen is.

Na de bespreking en evaluatie van de effecten worden – waar nuttig en mogelijk – **milderende maatregelen voorgesteld ter eliminatie, beperking of compensatie van de effecten. Het gaat hier uiteraard niet om een bijsturing van concrete acties, maar bijvoorbeeld om suggesties** (louter vanuit milieuoogpunt) voor:

- Bijsturing van de implementatie van bepaalde maatregelen om hun (gunstige) milieueffecten te optimaliseren
- Het gebiedsgericht(er) inzetten van bepaalde maatregelen
- Het bijsturen van de "target" van bepaalde maatregelen

CONCLUSIES

Uit de kwalitatieve en kwantitatieve beoordeling blijkt dat het voorgenomen GLB-plan voornamelijk positieve effecten op de diverse milieudisciplines met zich mee kan brengen. De grootte van de effecten is evenwel afhankelijk van de effectieve deelname aan het programma (financiële steun op aanvraag), de plaats waar de maatregelen genomen worden en het totaalbudget van het programma. Indien landbouwers deelnemen aan het programma dienen ze te voldoen aan de conditionaliteit, onderverdeeld in RBE's (uit de Europese regelgeving voortvloeiende beheerseisen met betrekking tot klimaat en milieu, volksgezondheid, diergezondheid, gezondheid van planten en dierenwelzijn) en GLMC's (normen voor het in goede landbouw- en milieueconditie houden van landbouwgrond volgens de thema's klimaatverandering, water, bodem, biodiversiteit en landschap). Deze betreffen deels (vigerende) regelgeving en deels bijkomende voorwaarden m.b.t. bij voorbeeld behoud van blijvend grasland, gewasrotatie, niet-productieve elementen, ... **Uit de doorrekening van de effecten van de conditionaliteit m.b.t. niet-productieve elementen en bufferstroken langs waterlopen bleek dat de gesimuleerde kosten van deze GLMC's niet opwegen ten opzichte van de inkomenssteun die landbouwers krijgen. Als landbouwers puur rationeel beslissen, verwachten we dus niet dat landbouwers om die reden zouden afhaken van de pijler 1 steun. Wanneer ook de GLMC m.b.t. behoud van blijvend grasland wordt doorgerekend, blijkt er toch een aanzienlijk aandeel landbouwers te zijn waar de gesimuleerde kost hoger is dan de subsidies die ze nog zouden krijgen. Vanuit economisch perspectief zou het dus logisch zijn dat een deel van hen, of allemaal, beslist om geen subsidies meer te ontvangen, waardoor ze zich niet moeten houden aan de beperking om blijvend grasland (dat niet door natuurwetgeving is beschermd) niet te scheuren. Dit betekent uiteraard niet noodzakelijk dat ze ook effectief zullen uitstappen.** Naast de basisinkomenssteun omvat het voorgenomen GLB-plan immers nog verschillende ecoregelingen binnen pijler 1 en AMKM (Agro-milieu- en klimaatmaatregelen) binnen pijler 2 om het behoud van grasland te stimuleren. Vooral de ecoregeling meerjarig grasland zal in deze belangrijk zijn.

De 3 vergroeningspraktijken in het huidige lopende GLB-plan 2014-2020 (PDPO III) zijn in het nieuwe GLB-plan geïntegreerd in de conditionaliteit, al dan niet aangescherpt, en daar bovenop worden de ecoregelingen aangeboden binnen het pijler 1-budget om op vrijwillige basis landbouwpraktijken toe te passen die gunstig zijn voor het milieu. Dit maakt dat een kleiner aandeel van het pijler 1-budget gaat naar basisinkomenssteun voor duurzaamheid waarbij aan de conditionaliteit moet worden voldaan. Het krijgen van steun wordt bijgevolg meer afhankelijk van effectieve bijdragen aan duurzame landbouwpraktijken dan onder het lopende GLB 2014-2020. Naast de ecoregelingen voor grasland zijn t.o.v. PDPO III veel nieuwe interventies onder de vorm van ecoregelingen toegevoegd met specifieke milieudoelstellingen, m.n. de ecoregelingen organisch koolstofgehalte bodem in akkerland, teelttechnische erosiebestrijding, gewasrotatie met leguminosen, precisielandbouw en bodempaspoort en de teelt van milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige

gewassen, ... **Bepaalde ecoregelingen** zoals voortzetting van biologische landbouw, het toepassen van mechanische onkruidbestrijding en de aanleg van bufferstroken omvatten **minstens deels maatregelen die in het lopende PDPO III onder de pijler 2-maatregelen vielen** (ze vertegenwoordigen een beperkt budget). **Ecoregelingen hebben namelijk een lagere instapdrempel omdat het éénjarige engagementen betreft, wat de deelname interessanter maakt.** Uit de evaluatie van PDPO III is namelijk gebleken dat het meerjarig karakter van bepaalde PDPO III-maatregelen de deelname eraan beperkte. **Anderzijds wordt gestimuleerd om de ecoregelingen meerdere jaren op eenzelfde perceel toe te passen, zodat hun effect toch zoveel mogelijk aansluit bij de vroegere vijfjarige beheerovereenkomsten.**

Ten slotte voorziet het nieuwe GLB-plan ook nog in verschillende maatregelen binnen pijler 2, waarbij de **areaalgebonden maatregelen** zoals beheerovereenkomsten, inrichtingsmaatregelen in Natura 2000-gebieden en omschakeling naar biologische landbouw uit het bestaande GLB-plan 2014-2020 werden overgenomen en aangepast met de bedoeling een grotere positieve milieu-impact te genereren (b.v. door het meer gebiedsgericht inzetten van de maatregelen). **Anderzijds zijn er ook een aantal nieuwe AMKM's die verder gaan dan wat reeds opgenomen is in de ecoregelingen en bijkomend inzetten op meerjarige maatregelen**, zoals de AMKM omzetten tijdelijk naar blijvend grasland, teelt van milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige gewassen. Op basis van de berekeningen op basis van de vermelde targets wordt dan ook verwacht dat het voorgenoemde GLB-plan wat betreft milieu-impact van de areaalgebonden maatregelen beter zal scoren dan het lineair voortzetten van het huidige GLB-plan 2014-2020.

De VLIF-steun in het kader van het GLB zal een substantiële bijdrage leveren inzake vermeden energieverbruik en energetische broeikasgasemissies (ca. 15% van totale landbouwsector in 2018) en in mindere mate aan de **reductie van ammoniak- en fijnstofemissies** (resp. -6 en -2%).

De bijdrage van de VLIF-steun aan het reduceren van de niet-energetische broeikasgasemissies (enterische emissies en mest) is veel beperkter. Ook de bijdrage van de AMKM voeder-management is zinvol voor het verminderen van enterische emissies maar beperkt voor het verminderen van alle niet-energetische emissies. Dit komt omdat de niet-energetische emissies ruimer gaan dan de enterische emissies. Eveneens is het toegekende budget (1,6 miljoen euro/jaar, overeenkomend met 80.000 melkkoeien/jaar) bescheiden. Indien deze maatregel zou worden toegepast op de volledige Vlaamse veestapel zou uiteraard een veel groter positief effect gegenereerd worden, maar dit zou onbetaalbaar zijn i.k.v. het GLB-programma (in tegenstelling tot investeringen in infrastructuur, waar een eenmalige investering tientallen jaren lang effect genereert, gaat het hier om een recurrente kost). **Het GLB bevat geen maatregelen die rechtstreeks gericht zijn op het verkleinen van de veestapel en is daar ook niet het geschikte instrument voor, omdat het een steunprogramma en geen regelgevend programma is.** De interventie m.b.t. gekoppelde steun voor vleesvee en de conditionaliteit inzake behoud van grasland zouden een impact kunnen hebben op het aantal dieren. Dit effect kon evenwel niet éénduidig gesimuleerd worden, waardoor de uiteindelijke milieu-impact van de gekoppelde steun ten opzichte van een GLB-plan zonder gekoppelde steun zowel positief als negatief kan zijn. Ten opzichte van het huidige GLB wordt de gekoppelde steun aangepast en zullen minder dieren in aanmerking komen voor steun. In combinatie met de instapvoorwaarden voor behoud van blijvend grasland en lokale eiwitvoorziening wordt aldus wel een positief milieueffect verwacht t.o.v. de gekoppelde steun in het kader van het huidige GLB-plan 2014-2020. Daarnaast zullen ook de vermeden stikstofinput door de areaalgebonden maatregelen leiden tot minstens 104,7 kton CO₂-equivalent vermeden lachgasemissie.

Meer algemeen wordt de potentie van het GLB om een fundamenteel grotere (positievere) milieu-impact te genereren beperkt door het vrijwillig karakter (financiële steun op aanvraag) en relatief beperkt totaalbudget van het plan. Landbouwers vragen steun aan indien ze die nodig en haalbaar vinden in het kader van hun bedrijfsvoering en een hogere target/hoger budget voor een bepaalde maatregel leidt niet automatisch tot een hogere deelname. Voorts streeft het plan, conform de verordening, niet alleen milieudoelstellingen na, maar ook economische en sociale doelstellingen, en de budget-verdeling tussen deze doelstellingen is het resultaat van een voorbereidingstraject met alle stakeholders.

Een fundamentele vermindering van de niet-energetische broeikasgasemissies, ammoniak-emissies, vermist van bodem en water,... en de beperking van hun negatieve impact op natuur, milieu en klimaat vereist een fundamentele aanpassingen binnen de Vlaamse veehouderij en/of een verplichting van emissiearme stallen. Dit

moet echter geregeld worden via vergunningenbeleid en regelgeving (bijvoorbeeld Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)). Maar het via strengere regelgeving afdwingen van een fundamentele reductie van de emissies van de veestapel (en van de landbouwsector in het algemeen) heeft zware socio-economische consequenties binnen het huidige marktmodel en vereist een omvangrijk (duur) flankerend beleid. Een oplossing ten gronde, met én een fundamentele beperking van de negatieve milieu-impact én het behoud van de economische leefbaarheid van de landbouwsector, is enkel mogelijk door een eerlijkere (hogere) prijszetting voor landbouwproducten, waarbij de landbouwers ondanks een kleinere veestapel of een minder intensieve productie toch hun bedrijfsinkomen op peil kunnen houden.

Deze problematiek overstijgt echter ruimschoots de scope en potenties van het GLB. Wel is het zo dat van het geplande GLB reeds een beduidend positievere milieu-impact verwacht wordt dan van zijn voorganger PDPO III, dankzij het (nog) gerichter inzetten van de steun ten voordele van duurzame(re) landbouwinstallaties, -technieken en -teeltwijzen en minder van "generieke" maatregelen zonder specifieke milieu- of klimaatdoelstelling.

Binnen het totaalbudget van het GLB zijn de mogelijkheden tot verdere optimalisaties beperkt, zeker gelet op het feit dat de verschillende maatregelen niet aan dezelfde milieuaspecten een positieve bijdrage leveren, en dat interne budgetverschuivingen ten voordele van maatregelen die positief scoren voor milieuaspect A ten koste kunnen gaan van milieuaspect B. Aangezien alle nagestreefde doelstellingen inzake natuur, milieu en klimaat belangrijk en urgent zijn, lijkt het voorziene plan een eervol compromis te zijn, zonder evidente verbeterpunten.

Vanuit milieustandpunt zou wel aanbevolen kunnen worden om binnen Pijler I een nog sterkere verschuiving door te voeren van basisinkomenssteun naar ecoregelingen. Hierbij is er wel een beperking gezien het vrijwillig karakter van de ecoregelingen, doch kan vrijwilligheid net een hefboomeffect creëren voor het succes van de ecoregelingen. Er wordt ook aanbevolen om, door de inzet van adviesdiensten, vorming en samenwerking, de ecoregelingen zo efficiënt mogelijk in te zetten teneinde hun positieve effecten te optimaliseren.

ADVIES TEAM ECONOMIE:

De adviserende instanties kunnen hun advies geven tot en met 27/02/2022. De burger kan dit tot en met 14/03/2022.

Team Economie adviseert het ontwerp van het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan en het ontwerp van het desbetreffende plan-MER positief. In het kader van de concrete opvolging van de acties en maatregelen op het grondgebied Sint-Truiden wordt gevraagd op regelmatige basis (minstens 1 keer per jaar) te mogen beschikken over het cijfermateriaal betreffende de interventies rechtstreekse betalingen, sectorale interventies en plattelandsontwikkelingsinterventies.

WETTELIJKE BEPALINGEN

- Decreet lokaal bestuur van 22 december 2017 en latere wijzigingen;
- Het plan-MER besluit van 12 oktober 2007.

BESLUIT

Artikel 1

Het college van burgemeester en schepenen geeft een positief advies inzake het ontwerp van het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Strategisch Plan en het ontwerp van het desbetreffende plan-MER. In het kader van de concrete opvolging van de acties en maatregelen op het grondgebied Sint-Truiden wordt gevraagd op regelmatige basis (minstens 1 keer per jaar) te mogen beschikken over het cijfermateriaal betreffende de interventies rechtstreekse betalingen, sectorale interventies en plattelandsontwikkelingsinterventies.

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,

Namens het college van burgemeester en schepenen

Kathleen Bergoets
algemeen directeur

Ingrid Kempeneers
voorzitter wd.

Voor eensluidend afschrift:

Kathleen Bergoets
algemeen directeur

Ingrid Kempeneers
burgemeester wd.

Valideer dit document op <https://verify.intellistampcenter.be/verify> met code: 4py9ha-9pewrw-3r5ts2-sp

---

PROCES-VERBAAL

van onderzoek de commodo et incommodo

Ontwerp van plan-MER en ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027

Op **17 maart 2022**, verklaren wij, ondergetekende Karolien Eens, burgemeester van de gemeente Tessenderlo en Tom Thijsmans, algemeen directeur, afgevaardigd door het college van burgemeester en schepenen, te zijn overgegaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek betreffende bovenvermeld dossier.

Wij hebben vastgesteld dat de vereiste ruchtbaarheid aan betreffend dossier werd gegeven door aanplakking op de voorgeschreven plaatsen, door bekendmaking van het bericht van openbaar onderzoek en door de ter inzagelegging van het dossier van **14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022**.

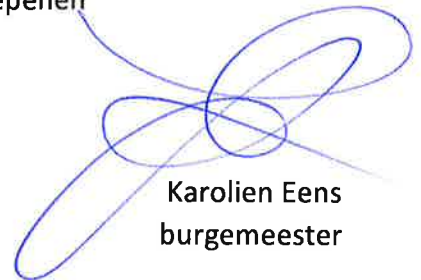
Wij stellen vast dat **geen bezwaarschriften** werden ingediend.

Na het verstrijken van het uur voor de sluiting van het onderzoek aangegeven, hebben wij dit proces-verbaal opgesteld op de dag, maand en jaar hierboven vermeld om te dienen zoals behoort.

Namens het college van burgemeester en schepenen

Tom Thijsmans
algemeen directeur

Karolien Eens
burgemeester

STAD TONGEREN

Betreft: **plan-MER – Openbaar Onderzoek PL0272 –** **Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027**

Het bundel lag ter inzage in het stedelijk administratief centrum vanaf 14/01/2022 tot en met 14/03/2022.

Schriftelijke opmerkingen worden aanvaard tijdens bovenvermelde periode en op bovenvermelde plaats.

PROCES-VERBAAL VAN SLUITING

Het college van burgemeester en schepenen,
na te hebben vastgesteld :

- a) dat de nodige ruchtbaarheid werd gegeven aan bovenvermelde zaak door de gebruikelijke afkondiging en door aanplakking;
- b) dat het onderzoek geopend is en dat de sluiting ervan vastgesteld is, op de hiervoor vermelde data;
- c) dat tijdens dit onderzoek bij de stad Tongeren geen schriftelijke bezwaren werden ingediend;

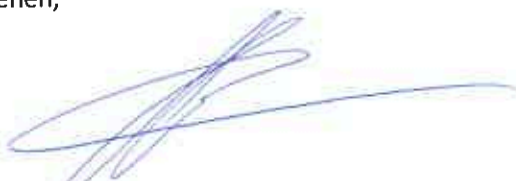
Stelt proces-verbaal op van deze vaststelling en bevestigt dat hierdoor voldaan werd aan de voorgeschreven vereisten van ruchtbaarheid.

Te Tongeren, 15 maart 2022

Namens het college van burgemeester en schepenen,

de algemeen directeur
Luc Houbrechts

i.c. bij delegatie van de burgemeester
Patrick Jans
schepenen van mobiliteit, leefmilieu en sport

Van: Heidi Goeminne <Heidi.Goeminne@torhout.be>

Verzonden: donderdag 31 maart 2022 8:46

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: openbaar onderzoek ontwerp plan-MER en het ontwerp Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Beste,

Naar aanleiding van het openbaar van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022, kunnen wij u melden dat er geen bezwaren werden ingediend.

Met vriendelijke groeten,

Heidi Goeminne

Administratie - dienst Ruimte - Lokaal Bestuur Torhout

Aartrijkestraat 11/B,

8820 Torhout

Tel: +32 (0)50 22 11 39 Fax: +32 (0)50 22 05 80

Heidi.Goeminne@torhout.be <http://www.torhout.be>

Proces-verbaal tot sluiting van een openbaar onderzoek

Openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

Periode van het openbaar onderzoek: van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022

Het college van burgemeester en schepenen verklaart:

- dat het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027 in voormelde periode op het Stadskantoor, Campus Blairon 200 te 2300 Turnhout kon worden geraadpleegd en op de website van de Stad Turnhout stond.
- dat door aanplakking op de aanplakplaatsen van de Stad Turnhout het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027 in voormelde periode kon worden geraadpleegd via:
  - de website van het Team Mer
  - de website van het Departement Landbouw en Visserij
- dat tijdens voormelde periode geen opmerkingen werden ontvangen.

Turnhout, 15/03/2022

Filip Buijs
Algemeen directeur

Paul Van Miert
Burgemeester

Stadsbestuur Veurne

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN DE ZITTING VAN HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN VAN 24 JANUARI 2022

Aanwezig :

Peter Roose, burgemeester ;
Anne Dequidt, Pascal Sticker, Jan Verfaillie, Bel Jonas, schepenen ;
Joke Jonckheere, algemeen directeur

Advies ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027 - vaststelling

Dossierbeheerder	Ina Stekelorum	Geviseerd door	Goethals Thomas
Bevoegde schepen(en)	Jan Verfaillie	Persbericht	

Juridisch kader

- DABM artikel 4.2.11

Relevante documenten

- Mail Departement Landbouw en Visserij dd. 27/12/2021

Feiten, context, argumentatie

Het Departement Landbouw en Visserij coördineert de opmaak van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) voor de periode 2023 – 2027 (Verordening (EU) 2021/2115).

Het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid omvat 2 pijlers met elk een eigen Europees begrotingsfonds in gedeeld beheer door Vlaanderen en de Europese Commissie:

- Pijler 1: deze omvat rechtstreekse betalingen en marktmaatregelen (schoolmelk en -fruit, operationeel programma groenten en fruit, interventies, crisismaatregelen, ...). Deze pijler wordt volledig gefinancierd door het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF).
- Pijler 2: deze omvat de plattelandsmaatregelen, die in het huidige GLB (2014-2020; verlengd tot en met 2022) zijn opgenomen in het Programmadocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III). De Pijler 2-maatregelen worden gefinancierd vanuit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO), maar – in tegenstelling tot het ELGF- is hier ook een verplichte cofinanciering vanuit de regio/lidstaat vereist.

Het toekomstige Europese GLB mikt op 3 algemene doelstellingen:

- Bevorderen van een slimme, concurrerende, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector te behoeve van de voedselzekerheid voor lange termijn;
- Ondersteuning en versterking van de milieubescherming, met inbegrip van de biodiversiteit en klimaatactie, alsmede bijdragen tot het bereiken van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de Unie, met in begrip van haar verbintenissen in het kader van de Overeenkomst van Parijs;
- Versterken van de sociaaleconomische structuur van de plattelandsgebieden.

Ook moet het GLB streven naar een modernisering van de landbouwsector en plattelandsgebieden door kennisstimulering en -deling, innovatie en digitalisering en door de bevordering van de

benutting daarvan door landbouwers via betere toegang tot onderzoek, innovatie, kennisuitwisseling en scholing.

Vóór het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 kan worden goedgekeurd, moet een plan-milieueffectrapportage (plan-MER) worden uitgevoerd. Daarin worden de effecten van het ontwerp Plan op het leefmilieu en de omgeving onderzocht.

Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart wordt een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd (artikel 4.2.11 van het DABM).

De nodige documenten zijn beschikbaar op de website van het Departement Landbouw en Visserij, www.vlaanderen.be/landbouw/GLB-plan-MER. Het gaat specifiek om de volgende documenten:

- ontwerp plan-MER;
- ontwerp GLB Strategisch Plan 2023-2027;
- richtlijnen voor het opstellen van het Plan-MER.

Steden en gemeenten staan mee in voor het openbaar onderzoek en worden gevraagd advies uit te brengen over het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 aan het Departement Landbouw en Visserij.

Besluit

Het college van burgemeester en schepenen heeft geen opmerkingen over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027.

Gedaan in zitting, dagtekening als hoger.

Namens het college:

(get.) Joke Jonckheere
algemeen directeur

(get.) Peter Roose
burgemeester

Voor eensluidend uittreksel:

Veurne,

Joke Jonckheere
algemeen directeur

Peter Roose
burgemeester

Handtekening(en)

STAD VEURNE

Openbaar onderzoek

Over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027

Proces verbaal van sluiting

Het dossier met alle nuttige inlichtingen aangaande hoger vermeld onderwerp, lag ter inzage op het gemeentehuis alle werkdagen van **14 januari 2022** tot **en met 14 maart 2022**.

Datum van aanplakking	Datum van opening van het onderzoek	Datum van sluiting van het onderzoek
13 januari 2022	14 januari 2022	15 maart 2022 om 9 u

De Burgemeester,

In het openbaar, ten gemeentehuize zetelend, op hogervermelde datum en uur, ten einde over te gaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek betreffende de in hoofding omschreven zaak;

Stelt vast dat het in de hoofding vermelde zaak met bijhorend dossier op hogervermelde plaatsen, dagen en uren ter inzage van het publiek werd gelegd;

Stelt vast dat de in hoofding vermelde zaak gedurende dezelfde periode ter kennis van het publiek werd gebracht door aanplakking vanaf hogervermelde datum;

Stelt van dat er geen **bezwaren werden** ingediend bij het college van burgemeester en schepenen teneinde bij deze akte te worden gevoegd;

Stelt vast dat **geen** proces(sen)-verbaal van de daartoe aangewezen ambtenaar houdende vaststelling van mondeling meegedeeld bezwaren werden opgesteld, teneinde bij deze akte te worden gevoegd.

Sluit vermeld onderzoek en bevestigt dat voldaan werd aan de vereisten van richtbaarheid.

Te Veurne, **15 maart 2022**

Joke Jonckheere
Algemeen Directeur

Peter Roose
Burgemeester

Handtekening(en)

Stadsbestuur Veurne

UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN DE ZITTING VAN HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN VAN 21 MAART 2022

Aanwezig :

Peter Roose, burgemeester ;
Anne Dequidt, Pascal Sticker, Jan Verfaillie, Bel Jonas, Guido Hoste, schepenen ;
Joke Jonckheere, algemeen directeur

Sluiting van het O.O. over het ontwerp plan-MER en Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 - 2027 - vaststelling

<i>Dossierbeheerder</i>	Ina Stekelorum	<i>Geviseerd door</i>	Goethals Thomas
<i>Bevoegde schepen(en)</i>	Pascal Sticker	<i>Persbericht</i>	

Juridisch kader

- DABM artikel 4.2.11

Relevante documenten

- Uittreksel CBS dd. 24/01/2022
- PV tot sluiting van het openbaar onderzoek

Feiten, context, argumentatie

Van 14 januari 2022 tot 14 maart 2022 liep het openbaar onderzoek over het ontwerp plan-MER en Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027. Tijdens deze periode werden geen opmerkingen van het publiek ontvangen.

Besluit

Het college van burgemeester en schepenen stelt het proces-verbaal tot sluiting van het openbaar onderzoek op.

Gedaan in zitting, dagtekening als hoger.

Namens het college:

(get.)Joke Jonckheere
algemeen directeur

(get.) Peter Roose
burgemeester

Voor eensluidend uittreksel:

Veurne,

Joke Jonckheere
algemeen directeur

Peter Roose
burgemeester

Handtekening(en)

Via het Europees netwerk 'EUFORGEN' vernam ik dat er via het strategisch GLB-plan mogelijkheden zijn om interventies voor de plattelandontwikkeling op te nemen met betrekking tot de instandhouding, het duurzaam gebruik en de ontwikkeling van genetische hulpbronnen. Deze mogelijkheden worden meer in detail beschreven in artikel 45 van de *Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/126*.

Bij nazicht van de stukken die jullie in openbaar onderzoek hebben gelegd en die een kijk geven op het ontwerp van het strategisch GLB-plan voor Vlaanderen, is echter niets terug te vinden dat refereert naar deze mogelijkheid. Enkel zijn er interventies mogelijk voor landbouwhuisdieren van lokale rassen (schapen, geiten en varkens).

Nochtans zijn er heel wat meerwaarden gekoppeld aan het behoud en gebruik van genenbronnen van inheemse bomen- en struiken voor gebruik in bos (inclusief voedselbossen), natuur, landschap en agroforestry. Dit niet in het minst in het kader van biodiversiteitsbehoud, klimaatadaptatie en -mitigatie en valorisatie van biomassa (bio-economie). Naast de natuur- en bossector werkt ook de kwekerijsector al geruime tijd samen rond het thema van autochtone bomen en struiken met de betrokken Vlaamse administraties (ANB, INBO en dL&V) en andere actoren zoals de regionale landschappen met als doel een substantieel aanbod aan autochtone bomen en struiken ter beschikking te stellen onder het kwaliteitslabel 'Plant van Hier' (www.plantvanhier.be). Zo werd op 30 september 2021 nog een studiedag georganiseerd door het Agentschap Natuur en Bos en de regionale landschappen rond de hernieuwde werking van het certificeringslabel 'Plant van Hier'. Ook de kwekerijsector was betrokken. Tijdens de werksessie werden heel wat knelpunten opgelijst die een verhoogde vraag en aanbod in de weg staan en werden ideeën aangereikt ter oplossing. Het resultaat hiervan is te lezen via deze [link](#).

Door de vele bijkomende initiatieven rond bebossing (project 10.000 ha bosuitbreiding tegen 2030) en aanleg van KLE's (houtkantenplan in opmaak) in kader van [klimaatprogramma's](#), is de vraag naar kwaliteitsvol autochtoon plantmateriaal enorm gestegen, zowel in Vlaanderen als in geheel Europa. Mede hierdoor ervaart de natuursector en de kwekerijsector samen met de betrokken partners heel sterk de nood aan een programma genenbronnen dat inzet op:

- In situ behoud van de geïnventariseerde genenbronnen van autochtone bomen en struiken. Tussen 1999 en 2009 werden ruim 5000 locaties geïnventariseerd binnen Europa. Een nieuwe inventarisatieronde dringt zich op om de nog bestaande genenbronnen definitief te bewaren (in situ of eventueel ook ex situ) en het nodige beheer en eventueel herstel te voorzien.
- Specifieke aandacht voor het behoud en de translocatie van beschermde soorten zoals Jeneverbes zodat op basis van een ontheffing op het verbod tot aanplanten, een programma kan opgezet worden voor de erkenning van de aangelegde zaadboomgaard, het onderhoud en de opkweek van het benodigde plantmateriaal in samenwerking met de kwekerijsector.
- Het beheer en de instandhouding van de huidige zaadlocaties (zaadboomgaarden en in situ locaties) via bijkomende investeringen nodig om voldoende zaad te leveren voor opkweek van bosbouwkundig teeltmateriaal door de kwekerijsector. Hiervoor kan gedacht worden aan publiek-private samenwerking met de nodige ondersteunende financiering.
- Een goede samenwerking doorheen de hele plantsoenketen om de oogst, de verdeling van zaden, en de beschikbaarheid van plantmateriaal op elkaar af te stemmen.

- De traceerbaarheid van het plantmateriaal. Samen met ANB, INBO en departement L&V wordt momenteel werk gemaakt van een genetisch screeningsysteem dat de echtheid van het materiaal moet garanderen aan de afnemers (landbouwers bosbouwers, natuur- en landschapsbeheerders). Dit vraagt grote financiële investeringen waardoor momenteel maar een beperkt aanbod van de erkende zaadlocaties genetisch in kaart kan worden gebracht.
- Kennisopbouw bij alle betrokken partijen over de geschiktheid en juiste toepassing van plantmateriaal, genenbronnen en de plantsoenketen. Ons advies is dan ook om dit onderdeel te maken van voorlichtings- en educatieprogramma's.
- Versterking van de positie van de [Lijst van Aanbevolen Herkomsten](#) en zorg voor een kwalitatieve uitbreiding ingegeven door de klimaatproblematiek waardoor kan ingezet worden op klimaatrobuuste bossen en houtkanten waarbij ook nieuwe herkomsten en soorten, naast het uitgebreide sortiment van autochtone herkomsten voor Vlaanderen worden opgenomen. Hierdoor wordt de genetische diversiteit op een verantwoorde wijze uitgebreid in Vlaanderen.

We vragen dan ook met aandrang om werk te willen maken van een kader voor interventies die de bovenstaande acties mee kan financieren. Een dergelijk programma genenbronnen vereist immers heel wat investeringen om het benodigde zaadmateriaal en plantmateriaal te produceren maar ook investeringen om de bestaande genenbronnen te beschermen en te behouden. Op deze manier kan op een professionele manier gewerkt worden aan de instandhouding, het duurzaam gebruik en de ontwikkeling van genetische hulpbronnen voor de aanleg van klimaatrobuuste bossen en KLE's samen met alle betrokken actoren waaronder de kwekerijsector, de wetenschappelijke instellingen (INBO en ILVO), de administraties (ANB, VLM, departement L&V), de beheerders en eigenaars en de organisaties die hen begeleiden bij de aanleg (o.a. via verkoop van plantsoen) en onderhoud van KLE's en bossen zoals de regionale landschappen, natuurland, boerenland, provincies en steden en gemeenten.

Graag jullie feedback op deze voorstellen,

Openbaar onderzoek

ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Het dossier is gekend als ' Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB' bij het departement Landbouw en Visserij.

Het dossier ligt ter inzage in het gemeentehuis van 14/01/2022 tot en met 14/03/2022.

Datum van aanplakking van de bekendmaking: 13/01/2022.

Datum van start van de bekendmaking en terinzagelegging: 14/01/2022.

Plaats en datum van het einde van de bekendmaking en terinzagelegging: Westerlo, 14/03/2022.

Schriftelijke bezwaren kunnen worden toegezonden aan het college van burgemeester en schepenen.

Proces-verbaal van sluiting.

Wij, burgemeester Guy Van Hirtum,

verklaren op hoger aangeduide datum en uur, in openbare vergadering, te zijn overgegaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek de comodo et incommodo, betreffende de voormelde aanvraag.

Na te hebben vastgesteld:

- a) dat de vereiste ruchtbaarheid aan bedoelde aanvraag gegeven werd door de gebruikelijke afkondiging en door aanplakking, op de voorgeschreven plaats, van het bericht van onderzoek en van ter inzage legging van het dossier;
- b) dat het onderzoek geopend is en dat de sluiting ervan vastgesteld is op de hiervoor vermelde data en tenminste 30 dagen geduurd heeft.

Akteren volgende **mondelijke bezwaren: Nihil**

Stellen vast dat **geen schriftelijke opmerkingen** werden ingediend.

Na gewacht te hebben tot 24 uur en aangezien niemand zich meer aangeboden heeft om bezwaren in te dienen, hebben wij dit proces-verbaal gesloten en bevestigen wij dat voldaan werd aan de vereisten van ruchtbaarheid.

Jo Vankrunkelsven
Algemeen directeur

Guy Van Hirtum
burgemeester

Publieke inspraak over het plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams
Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
2023-2027

Procesverbaal van terinzagelegging kennisgeving

Het college van burgemeester en schepenen, handelend overeenkomstig de
Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en de bijhorende uitvoeringsbesluiten,
verklaart

- Dat de bekendmaking op de gemeentelijke digitale infozuil werd voorzien van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022.
- Dat de kennisgeving van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027, ter inzage werd neergelegd in het gemeentehuis en raadpleegbaar was op de website van de Gemeente.
- Op 14 januari 2022 het onderzoek te hebben geopend en te hebben gesloten op 14 maart 2022 en tijdens dit openbaar onderzoek 0 bezwaarschriften te hebben ontvangen.

Te Wetteren, 4 april 2022

Vanwege het college:

De waarnemend algemeen directeur
Ward Hollebosch

De burgemeester
Alain Pardaen

Van: Wijnegem Leefmilieu <leefmilieu@wijnegem.be>

Verzonden: dinsdag 15 maart 2022 8:42

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB

Beste,

In Wijnegem zijn geen opmerkingen ingediend.

Met vriendelijke groeten,

Ineke Smet

Omgevingsambtenaar

Turnhoutsebaan 422 | 2110 Wijnegem

03 288 21 57 | www.wijnegem.be

De gemeenten en steden werd gevraagd om een advies te formuleren op het nieuwe Vlaams GLB strategisch plan voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid 2023-2027.

Advies gemeente Zemst

- De gemeente Zemst heeft een visie Beleidsplan Open Ruimte in Zemst (ORIZ). Er zijn 1+6 thema's die vormgeven aan de open ruimte visie, zoals onder andere Ruimte voor open ruimte (als overkoepelende doelstelling), Water als drager van een klimaatadaptief landschap, een biodivers- en een productief voedsellandschap etc.
- Zemst heeft ook de SDG-engagementsverklaring ondertekend waarbij ze onderschrijft dat we de verantwoordelijkheid dragen om duurzame ontwikkeling op ons grondgebied te verwezenlijken, zowel op sociaal, economisch als ecologisch vlak. We denken aan SDG 1 'geen honger', SDG 2 'geen armoede', SDG 3 'goede gezondheid en welzijn', SDG8 'eerlijk werk en economische groei', SDG9 'innovatie en infrastructuur', SDG11 'duurzame gemeenten en steden', en SDG 12 'duurzame consumptie-en productie, 'SDG13 'Klimaatactie', SDG 14 'leven op het land' en SDG 15 'leven in het water' en SDG 17 'partnerschappen om doelstellingen te realiseren'. Het GLB komt hieraan deels tegemoet en past binnen de doelstellingen.
- Hieronder bevinden zich de belangrijkste conclusies m.b.t de mogelijke effecten:
  - Rechtstreekse steun, met name basisinkomenssteun voor duurzaamheid, heeft voornamelijk een positieve impact op het welzijn van de landbouwer omdat we de continuïteit, de leefbaarheid van de landbouwsector en de voedselzekerheid voor de burgers willen garanderen. Deze positieve impact is echter dalend t.o.v. het vorige GLB door het dalende GLB-budget dat ter beschikking gesteld wordt en de verhoogde ambities voor milieu- en klimaat die resulteren in bijkomende kosten die niet meteen op andere wijze vergoed worden.
  - Het ondersteunen van jonge of startende landbouwers verdienen alle aandacht. Er mag voorrang gegeven worden aan landbouwers die een meer duurzame productie, agro-ecologische landbouw of agronatuurbeheer hoog in het vaandel houden. Daarbij moet de efficiëntie van de voedselproductie niet uit het oog worden verloren. Een ondernemersloket voor starters is aan te bevelen.
  - De inkomenssteun bevat instapvoorwaarden rond langdurig graslandbeheer en lokale eiwitproductie. De instapvoorwaarden kunnen tot een verbetering leiden van de negatieve impact van aan rundvee gerelateerde emissies, gezien de vermindering van het aantal dieren waarvoor gekoppelde steun kan verkregen worden.
  - De marktlogica van goedkope en anonieme massaproductie vormt een probleem. De schaalgrootte van de retail geeft een concurrentieel voordeel aan grote bedrijven. De West-Europese landbouwsector bestaat alsmaar meer uit grote landbouwbedrijven die zich vooral richten op massaproductie om de hoge kosten voor productie, dierenwelzijn, milieu- en klimaatmaatregelen aan te kunnen. De landbouwbedrijven in Vlaanderen zijn merkkelijk kleiner dan in de buurlanden. We zien liever geen evolutie naar uitbreiding van (mega)stallen of agro-industriële landbouw. Het type landbouw, de familiale Vlaamse landbouwbedrijven, moeten daarom maximaal ondersteund kunnen worden vanuit het GLB.
  - Geïmporteerde voedselproducten (zowel binnen de EU als buiten de EU) zouden aan dezelfde hoge duurzaamheidsstandaarden moeten voldoen. We wensen dat

er een strenge(re) controle op vlak van voedselveiligheid en duurzaamheid komt van wat in de Vlaamse voedselrekken ligt zodanig dat Europa een gelijk speelveld wordt voor voedselproducenten.

- VLIF-steun moet gaan naar verbetering op vlak van luchtmissies, klimaat, geur en water.
- De ecoregelingen en investeringen voor milieu- en klimaatdoelen hebben voornamelijk een positieve impact op de verschillende milieudisciplines. Ze kunnen wel een negatieve impact hebben op de bedrijfsvoering van landbouwbedrijven. De landbouwers kunnen evenwel vrijwillig instappen. We vragen ons wel af of de negatieve impact correct en voldoende kostendekkend ondervangen wordt.
- De ecoregelingen zijn in zeker zin te beperkend: ze steunen landbouwers die soja telen, maar niet landbouwers die zonnebloemen uitproberen. De meest innovatieve landbouwers vallen op die manier uit de boot, terwijl zij het hoogste risico nemen. Bij een te groot succes van de ecoregeling daalt het bedrag dat de landbouwers krijgen. Dit is een onzekere factor. Bovendien is de steun niet gekoppeld aan de marktprijzen. Bij hoge marktprijzen, bijvoorbeeld voor koolzaad, krijgt de landbouwer dus een subsidie vanuit de ecoregeling bovenop een mooie vergoeding voor zijn teelt. Leuk voor hem, maar de steun kan beter gaan naar waar het echt nodig is om een verschil te maken.
- De beheerovereenkomsten hebben eveneens voornamelijk een positieve milieu-impact. Deze kunnen wel een ruimte-inname van productieve landbouwoppervlakte betekenen. De beheerovereenkomsten worden in vergelijking met PDPO III meer gebiedsgericht ingezet en geoptimaliseerd i.f.v. de soortenbeschermingsprogramma's, waardoor het positief effect op biodiversiteit vergroot wordt. Er is hier ook de grote vraag om voldoende kostendekkend te zijn gezien het beperkt draagvermogen in de landbouw en dus het inkomensverlies.
- De steun voor productieve investeringen zal een substantiële bijdrage leveren inzake vermeden energieverbruik en energetische broeikasgasemissies en in mindere mate aan de reductie van ammoniak- en fijnstofemissies.
- Kennisdeling en innovatie kunnen indirect wel positieve effecten hebben via opleiding, advies en innovatie m.b.t. meer duurzame en klimaatadaptieve landbouwtechnieken. Het is ook van belang dat ondersteuning in kennis en wetgeving voldoende betaalbaar en toegankelijk is voor de landbouwer in kwestie. Ook willen wij aanhalen dat er voldoende ruimte moet zijn voor een rurale ondernemer om zijn job in essentie te kunnen doen. Wij krijgen vaak signalen van complexe en overbodige administratieve taken waardoor de landbouwer zelfs geen tijd meer heeft om subsidieaanvragen binnen te brengen of zichzelf niet kan bijscholen om de gewenste maatschappelijke verwachtingen en wetgevende richtlijnen op te volgen.
- Er is ondersteuning voor het onderhoud van boslandbouw, maar niet voor het aanplanten van bomen terwijl Vlaanderen immens inzet op bebossing (met gevolgen ook voor landbouwgronden). Ook het regulier beheer en onderhoud van kleine landschapselementen op lange termijn is en blijft noodzakelijk.
- Investeringssteun voor verdere verduurzaming en projectoproepen op het bedrijf of in de keten kunnen eveneens leiden tot positieve effecten op diverse

- milieudisciplines. Ook hier zijn ruimte-innames van productieve landbouwoppervlakte mogelijk.
- De opbouw van koolstof in bodems is van bijzonder groot belang, zowel voor klimaatdoelen en bodemvruchtbaarheid.
  - Locatie-gerichte maatregelen zoals inrichtingsmaatregelen in gebieden met hoge natuurwaarden zullen voornamelijk een positieve impact hebben op de verschillende milieudisciplines, maar gaan gepaard met ruimte-inname van productieve landbouwoppervlakte.
  - Projecten die inzetten op lokale landbouwproductie en -afzet kunnen tevens zorgen voor een vermindering van transportkilometers en bijhorende emissies. Slimme logistiek en toch bundeling van voldoende volumes nodig hiervoor. (zie verder, link met de retail)
  - Het stabiliseren en zelfs een halt toe roepen van de honingbijensterfte door uitvoering van de driejaarlijkse Vlaamse Bijenteeltprogramma's draagt bij aan de algemene biodiversiteit.
  - Conclusie:
    - De mate waarin de positieve effecten zullen plaatsvinden en de negatieve effecten gemilderd, zal sterk afhangen van de mate waarin de maatregelen effectief zullen toegepast worden en de mate waarin de steun kostendekkend zal zijn voor het landbouwbedrijf. Het GLB-SP vormt immers een stimulerend beleid, waarbij elk bedrijf zelf kan beslissen om al dan niet in te stappen.
    - Aangezien alle nagestreefde doelstellingen inzake voedselproductie, milieu en klimaat belangrijk en urgent zijn, lijkt het voorziene plan een eervol compromis te zijn.
    - Vanuit milieustandpunt zou wel aanbevolen kunnen worden om een nog sterkere verschuiving door te voeren van basisinkomenssteun naar ecoregelingen. Hierbij is er wel een beperking gezien het vrijwillig karakter van de ecoregelingen, doch kan vrijwilligheid net een hefboomeffect creëren voor het succes van de ecoregelingen. Er wordt ook aanbevolen om, door de inzet van adviesdiensten, vorming en samenwerking, de ecoregelingen zo efficiënt mogelijk in te zetten teneinde hun positieve effecten te optimaliseren.
    - **Vanuit landbouwoogpunt is het gezien de precaire situatie in de landbouwsector een must om hen blijvend te ondersteunen met een basisinkomenssteun (OF met eerlijke prijzen en handel, zie verder).**
  - Enkele verbeterpunten:
    - Milieu, natuur en landbouw worden soms tegen elkaar uitgespeeld. Dit is jammer want beide benaderen biodiversiteit misschien op een diverse wijze, maar zijn evenwaardig. Als de natuursector het over 'natuur' of 'biodiversiteit' heeft, focust ze op de samenstelling van soorten en de aanwezigheid van zeldzame soorten, terwijl de landbouwsector 'natuur' benadert vanuit gewasproductie (voorraden) of functionele biodiversiteit (processen). Vanuit recreatief-cultureel oogpunt wordt natuur meer landschappelijk benaderd (patronen). Bij overleg of samenwerking tussen de sectoren beginnen veel misverstanden bij een verschillende invulling van wat onder algemene begrippen (zoals natuur, landbouw) verstaan wordt.

- Ook graag aandacht voor het mentale welzijn van landbouwers. De landbouwer komt steeds meer onder druk te staan door gebrek aan rechtszekerheid, steeds strengere regels, de alsmaar slechtere marktpositie van de landbouwer, oneerlijke handelspraktijken, en ziet het soms niet meer zitten. Wat wordt hieraan gedaan om hen op vlak van mentale gezondheid te ondersteunen?
- Financiële ondersteuning voor het aanplanten van KLE's en bomen, maar zeker ook voor het regulier beheer en onderhoud ervan. In Zemst financieren we momenteel een loket onderhoud buitengebied (LOB) dat wordt gecoördineerd door her regionaal landschap, waarbij het beheer van houtkanten centraal staat. Uitbreiding naar het beheer van grachten e.d. is wenselijk, zelfs noodzakelijk. De landbouwers zien wij als belangrijke landschapsbeheerders. Voor het ondersteunen van het leveren van ecosysteemdiensten dienen nieuwe verdienmodellen uitgewerkt te worden. Het beheer en coördinatie van dergelijke projecten is een kost die gemeenten niet (blijvend) kunnen op zich nemen. Graag mogelijkheden voorzien om dit financieel te ondersteunen.
- Graag de link toevoegen met de retailers – het belang dat zij ook op de duurzaamheidskar springen, en de voedselproducent de correcte prijs betalen. De landbouwers zijn de zwakste schakel in de keten. De kosten, lage prijzen: het wordt allemaal op hen afgewenteld. Om voedsel betaalbaar te houden voor de consument. Boeren en producenten – bij ons en in het Zuiden – moeten een **eerlijke prijs** krijgen. Zemst draagt met trots de Fair Trade Gemeentetitel en hebben we een stedenband Zemst-Sokone. Daarom willen we dat oneerlijke handelspraktijken aangepakt worden en zorgen we dat boeren sterker kunnen staan tegenover onder andere voedingsindustrie en supermarkten. Verkoop onder de kostprijs zou niet mogen. Een eerlijke prijs betekent voor ons ook dat milieu- en sociale kosten in de prijs zitten vervat. De prijs van je eten weerspiegelt zo de werkelijke kost van de productie en het transport.
- Het is zinvol dat de retailers gestimuleerd worden om initiatieven te nemen om het logistieke proces te verduurzamen (met maximaal marktaandeel in België), maar net zo belangrijk is om ook de consument hierin mee te nemen en hun koopgedrag te verduurzamen. Dankzij het aankopen van steeds meer duurzame producten kunnen producenten rekenen op voldoende inkomen voor hun werk, kunnen zij investeren in duurzame landbouwmethodes en goede arbeidsomstandigheden en een solide basis leggen voor toekomstige generaties. Hen inzicht geven in hun koopgedrag en de hefboomfunctie ervan is dus cruciaal: Welke prijs krijgt de boer? Hoe ziet de voedselketen er uit? Waar komt ons voedsel vandaan? Wat en wie is er nodig om ze te produceren? Interesse te geven in hoe functioneert een hedendaags landbouwbedrijf. Wij geloven dat het sensibilisering van de burgers een hoefdpijler vormt in het verduurzamen van het landbouw- en voedselbeleid.
- We vinden ondersteuning van lokale voedselstrategieën van belang waarbij voedsel verbindend werkt: niet alleen met anderen - wanneer mensen gezamenlijk van een maaltijd genieten - maar ook met het land van herkomst of juist met de directe omgeving, het landschap, en degene die ons voedsel produceert. Een lokale voedselstrategie richt zich op het stimuleren van een inclusieve voedselomgeving waarin consumenten toegang hebben tot gezond en

duurzaam voedsel, veelal lokaal, dat past bij hun achtergrond, manier van leven, en beschikbare middelen. Daarbij is er ook aandacht voor korte ketens die zorgen dat voedsel uit de regio bij de burgers beschikbaar is.

- **We wensen aandacht voor toegang tot grond met voldoende rechtszekerheid.** Vrijgekomen landbouwgrond wordt in eerste instantie aangeboden aan boeren of gronden-of boerencoöperatieven. De gemeentelijke Landbouwraad heeft een manifest opgesteld voor een duurzaam grondbeleid als fundament voor het voortbestaan van de landbouw in Zemst: 'We roepen de 'verpaarding', 'vertuining' en de 'bebossing' van het landbouwgebied een halt toe. Landbouwgrond moet behouden en voorbehouden zijn voor landbouwproductie. De manier waarop Vlaanderen inzet op bebossing vormt een bedreiging voor de beschikbaarheid van onze vruchtbare landbouwgronden, het fundament van onze voedselzekerheid.' **Er is nood aan een duidelijke visie waarmee de noden van de diverse sectoren kan worden afgewogen. De gemeente zal daarom in het kader van de Beleidsvisie Open Ruimte goede afspraken uitwerken over geïntegreerd beheer en landbouw-, natuur-en bosontwikkelingen via een open ruimte dialoogkaart.**
- Samenwerking onder landbouwers van diverse landbouwmodellen is aan te moedigen. Het zou moeten mogelijk zijn dat landbouwers producten kunnen aanbieden van elkaar of op eenvoudige juridische wijze kunnen samenwerken.

In het boerenlandschap maken we ruimte voor natuur, schone rivieren en vruchtbare bodems en voor elkaar.

Correspondentieadres

Gemeente Zemst +32 15 61 88 90
De Griet 1, 1980 Zemst info@zemst.be

uw kenmerk
ons kenmerk REGUIT-LAND-2022-003
datum 11-04-2022
team Omgeving
contactpersoon Liesbeth Vandenbroucke
015 61 88 99
landbouw@zemst.be

Departement Landbouw en Visserij (hoofdbestuur)

Koning Albert II-laan 35 bus 40
1030 Schaarbeek

openingsuren Maandag tot vrijdag: 9 - 12 uur | Dinsdag: 16 - 19 uur | Woensdag: 13.30 - 16 uur

Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB

Beste

In navolging van ons schrijven op 14 maart 2022 met betrekking tot het openbaar onderzoek in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB strategisch plan voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid 2023-2027 bezorgen we ons gemeentelijk advies. Het advies bezorgen we hiermee binnen dertig dagen na sluiting van het openbaar onderzoek (ten laatste 13 april 2022).

Met vriendelijke groet

Namens het college

Ilse De Prins
Algemeen directeur wnd.

Weerle Geerinckx
Burgemeester

Bijlage(n): advies

Correspondentieadres

Gemeente Zemst +32 15 61 88 90
De Griet 1, 1980 Zemst info@zemst.be

uw kenmerk
ons kenmerk REGUIT-LAND-2022-002
datum 14-03-2022
team Omgeving
contactpersoon Liesbeth Vandenbroucke
015 61 88 99
landbouw@zemst.be

Departement Landbouw en Visserij (hoofdbestuur)
Koning Albert II-laan 35 bus 40
1030 Schaarbeek

openingsuren Maandag tot vrijdag: 9 - 12 uur | Dinsdag: 16 - 19 uur | Woensdag: 13.30 - 16 uur

Openbaar onderzoek in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB strategisch plan voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid 2023-2027

Beste

De gemeente Zemst verklaart dat het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB strategisch plan voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid 2023-2027 in het gemeentehuis geraadpleegd kon worden en op de gemeentelijke website stond tijdens de periode van het openbaar onderzoek van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022.

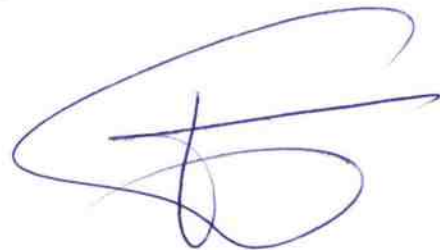
- Er is een gemeentelijk advies geformuleerd dat nog wordt voorgelegd aan de gemeentelijke Landbouwwraad op 29 maart 2022. Het advies wordt binnen dertig dagen na sluiting van het openbaar onderzoek bezorgd (ten laatste 13 april 2022).
- Er zijn 0 afgiften van opmerkingen ontvangen.

Met vriendelijke groet

Namens het college

Jocelyn Bruggeman
Algemeen directeur

Veerle Geerinckx
Burgemeester

OPENBAAR ONDERZOEK

Over het **ontwerp van plan-MER en over het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027**

Proces-verbaal betreffende de sluiting

Het dossier, met alle nuttige inlichtingen aangaande hoger vermeld onderwerp, lag ter inzage op het gemeentehuis(Milieudienst): **elke werkdag van 8.30 tot 12.00 uur en op maandag ook van 13.30 tot 19.00 uur.**

Datum van opening van
het onderzoek
14-01-2022

Datum en uur van sluiting
van het onderzoek
14-03-2022 te 19u00

Datum van de aanplakking
der bekendmaking
14-01-2022

De burgemeester, in het openbaar ten gemeentehuize zetelend, op hoger vermelde datum en uur, teneinde over te gaan tot de sluiting van het openbaar onderzoek betreffende de hoger omschreven zaak;

- **stelt vast** dat het hoger vermelde ontwerp met bijbehorend dossier op hoger vermelde plaatsen, dagen en uren ter inzage van het publiek werd gelegd;
- **stelt vast** dat de hoger vermelde zaak gedurende dezelfde periode ter kennis van het publiek werd gebracht door aanplakking vanaf hoger vermelde datum;
- **stelt vast** dat geen/volgende/in bijlage vermelde schriftelijke bezwaren, gevoegd bij dit proces-verbaal, gedurende het onderzoek bij het college van burgemeester en schepenen werden ingediend;
- **stelt vast** dat geen/volgende/in bijlage vermelde proces(sen)-verbaal van de daartoe aangevoerde ambtenaar houdende vaststelling van mondeling medegedeelde bezwaren werden opgesteld, teneinde bij onderhavige akte te worden gevoegd.

Na te hebben gewacht tot **19.00 uur** en geen bezwaren meer werden ingediend;

Sluit gemeld onderzoek en bevestigt dat voldaan werd aan de vereisten van ruchtbaarheid.

Te Zulte, de **14-03-2022**

De burgemeester

Simon Lagrange

Aantal bijlagen : nihil

Van: Ineke Haegeman <ineke.haegeman@zwalm.be>

Verzonden: donderdag 17 maart 2022 13:08

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB

Beste,

Wij hebben geen opmerkingen ontvangen ivm het Openbaar onderzoek in onze gemeente in het kader van het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027.

Met vriendelijke groeten

Ineke Haegeman

Medewerker interne zaken

Lokaal bestuur Zwalm

Zuidlaan 36 - 9630 Zwalm

t +32(0)55 48 05 96

ineke.haegeman@zwalm.be - www.zwalm.be

De diensten van het lokaal bestuur werken vanaf 4 mei 2020 uitsluitend op afspraak.

We helpen je graag op volgende wijze:

1/ via ons digitaal loket op www.zwalm.be/digitaal-loket (burgerzaken, vrije tijd, vergunningen, meldingen). Allemaal digitaal van bij jou thuis, 7/7 en 24/24 en 100% veilig!

2/ via onze centrale infolijn op 055 49 91 91 (maandag t.e.m. vrijdag van 9 - 12 u. en maandag t.e.m. donderdag van 14 – 15.30 u. en op donderdag van 17.30 - 19.30 u. (uitgezonderd juli en augustus))

3/ via afspraak op www.zwalm.be/afspraken

Aan elk blad zat ooit een tak. Druk deze mail niet onnodig af. Dank!

Advies over het ontwerp van het plan- MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Adviesnummer:	INBO.A.4299 (aangevuld advies)
Auteurs:	Myriam Dumortier, Peter Van Gossum & An Vanden Broeck
Contact:	Lode De Beck (lode.debeck@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	e-mail van 14 januari 2022
Geadresseerden:	Departement Landbouw en Visserij T.a.v. Patricia De Clercq Secretaris-generaal Consciencegebouw Koning Albert II-Laan 35, bus 40 1030 Brussel departement@lv.vlaanderen.be

Dr. Maurice Hoffmann
Administrateur-generaal wnd.

Wijze van citeren: Dumortier M., Van Gossum Pagina & Vanden Broeck A. (2022). Advies over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 (Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek; nr. INBO.A.4299 (aangevuld advies)). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel

Aanleiding

Op 14 januari 2022 start een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 kan iedereen het ontwerp plan-MER en het ontwerpplan inkijken op de website van het Departement Landbouw en Visserij¹. Het INBO werd eerder al geraadpleegd bij de inspraakprocedure in kader van de kennisgeving over het plan-MER (augustus tot september 2021). Hierbij gaf het INBO een advies (Dumortier & Van Gossum, 2021). Op basis van deze raadpleging heeft Team MER de richtlijnen opgesteld voor de opmaak van het plan-MER. In het kader van het openbaar onderzoek dat loopt van 14/01/2022 tot en met 14/03/2022 wordt advies gevraagd over het ontwerpplan-MER en ontwerpprogramma. Na het openbaar onderzoek zullen het Departement Landbouw en Visserij en de aangestelde erkende MER-coördinator (Antea Group) de opmerkingen bundelen en verwerken en overdragen aan Team MER, waarna deze een kwaliteitsbeoordeling zal uitvoeren.

De aanleiding van dit aanvullend advies is de gedelegeerde verordening (EU) 2022/126 van de commissie van 7 december 2021² (gepubliceerd op 31/01/2022) tot aanvulling van Verordening (EU) 2021/2115 van het Europees Parlement en de Raad met aanvullende eisen voor bepaalde interventietypes die de lidstaten in het kader van die verordening in hun strategisch GLB-plan voor de periode 2023-2027 uitwerken, alsmede regels voor het aandeel in het kader van norm 1 inzake een goede landbouw- en milieuconditie (GLMC).

Meer specifiek gaat dit aanvullend advies over aanvullende eisen voor bepaalde interventietypes voor plattelandsontwikkeling gespecificeerd onder **Artikel 45; 'Instandhouding, duurzaam gebruik en ontwikkeling van genetische hulpbronnen in land- en bosbouw'**.

Vraag

Aan het INBO wordt advies gevraagd over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027.

Toelichting

---

1. Algemene opmerkingen

1.1 Strategisch GLB-plan deel 1

- Een strategie kan worden gezien als de uitwerking van een visie. Een strategisch plan beantwoordt dan: wat willen we doen als Vlaamse overheid voor landbouwers en waarom? **Het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027 (GLB SP) is moeilijk te evalueren omdat een Vlaamse Langetermijnvisie voor landbouw ontbreekt.** Er wordt in dit plan niet duidelijk gemaakt waar de overheid in 2030 of 2050 wil staan en hoe dit plan hieraan kan bijdragen. In het ontwerp Strategisch Plan wordt in hoofdstuk 1 wel een missie aangegeven: "Vlaanderen streeft naar de ontwikkeling en rechtszekere toekomst voor alle vormen van duurzame land- en tuinbouw, waarbij

---

¹ www.vlaanderen.be/landbouw/GLB-plan-MER

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R0126&from=NL>

ecologische, economische én sociale elementen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn." Deze missie wordt dan vertaald naar zeven statements waar men meer op wil inzetten, meestal zonder verwijzing naar een concreet beleidsdoel. De zeven statements zijn:

- een duurzaam inkomen voor duurzaam werk,
  - de sterkste schakel in onze voedselketen,
  - innovatie en kennis maken grensverleggende ambities waar,
  - met het GLB SP willen we nog meer voor onze omgeving zorgen,
  - landbouw paraat voor klimaatverandering (deze keer wel met een aantal doelen),
  - generatiewissel - start to boer,
  - het platteland beleven en diverse functies verweven.
- De nodenanalyse van de Vlaamse landbouw is interessant, maar roept vragen op. **Even grote noden, zoals inkomensondersteuning, adaptatie aan klimaatverandering, koolstofopbouw en verminderen uitstoot broeikasgassen, zorg voor water en zorg voor bodem, krijgen niet dezelfde ambities als het gaat om doorvertaling naar GLB-interventies.** Het waarom van deze keuze wordt niet toegelicht. We erkennen dat de keuze legitiem kan zijn omdat er reeds heel wat ander Vlaams beleid is dat hieraan bijdraagt. Maar deze samenhang met ander beleid wordt niet beschreven. Deze beschrijving past onder de subtitel "Verantwoording waarom bepaalde noden niet worden aangepakt in het GLB strategisch plan" wanneer die als volgt verruimd wordt: "Verantwoording waarom bepaalde noden minder worden aangepakt als hun prioriteit in het GLB strategisch plan."
- Het beschrijven van de interventies uit niet-GLB-beleid kan gedaan worden bij elke horizontale doelstelling. Dit helpt bij de verantwoording waarom vanuit het GLB SP op een bepaalde doelstelling meer of minder wordt ingezet.
- De analyse van *Horizontale doelstelling*: "Kennisstimulering en –deling; Innovatie en digitalisering in de landbouw en de plattelandsgebieden" is interessant en goed gedaan, maar kijkt enkel naar het heersende landbouwregime, m.a.w. een business as usual benadering. **Er is te weinig aandacht voor de noden, sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen betreffende dit thema voor alternatieve vormen van landbouw, zoals biolandbouw en stadslandbouw.** Dit is ook zo voor andere delen van de analyse. Gezien de ambitieuze doelstellingen van de EU voor biolandbouw lijkt ons dit nodig.
- Bij de evaluatie van de maatregelen is er enkel aandacht voor de positieve effecten van maatregelen voor een gegeven doel. Mogelijke neveneffecten en in bijzonder negatieve neveneffecten worden niet besproken (zie voor voorbeeld bij opmerkingen op Strategisch GLB-plan deel 2).

1.2 Strategisch GLB-plan deel 2

- De focus ligt steeds op positieve effecten van maatregelen voor een gegeven doel. **Mogelijke neveneffecten en in het bijzonder de negatieve neveneffecten worden niet besproken.** Bijvoorbeeld, bij mechanische onkruidbestrijding staat vermeld: "heeft een onmiddellijk positief effect op de biodiversiteit van het perceel en zijn omgeving". Uit een recent onderzoek van Rombout *et al.* (2019) blijkt dat er ook negatieve effecten zijn: "Hieruit is gebleken dat mechanische en thermische onkruidbestrijding een beperkt negatief effect hebben op het bodemleven. (Neven) effecten van zowel mechanische als thermische onkruidbestrijding op insecten die op de bodem leven zijn afhankelijk van het moment van toepassing en indirect de hoeveelheid biomassa die achterblijft. De natuurlijke vegetatie in landbouwpercelen

(onkruiden) fungeert als voedselbron dan wel schuilplaats voor insecten die op de bodem leven en door deze natuurlijke vegetatie te bestrijden door thermische of mechanische technieken neemt ook het aantal insecten af. De mate van verstoring van de insectenpopulaties is waarschijnlijk groter bij toepassing van zowel mechanische als thermische onkruidbestrijding onder warmere omstandigheden. Insecten zijn dan reeds actief en benutten op dat moment de vegetatie. Door de vegetatie te bestrijden, worden de insectenpopulaties verstoord. Daarnaast neemt de mate van verstoring toe bij een groter aantal toepassingen van mechanische onkruidbestrijding. Over de mate van verstoring door een verhoogde frequentie van thermische onkruidbestrijding is geen literatuur bekend. Mechanische onkruidbestrijding tijdens het broedseizoen is daarnaast destructief voor broedsel. Onderzoek naar de (neven)effecten van thermische onkruidbestrijding op jong broedsel en nestelende vogels zijn in deze literatuurstudie niet gevonden." Hier is dus geen sprake van een positief effect op de biodiversiteit, wel van een verminderd negatief effect in vergelijking met het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Daardoor blijft de maatregel zinvol, maar de meerwaarde is bescheidener dan wordt voorgesteld.

- Aan de geplande verbetering van de bodembiota is geen resultaatindicator gekoppeld. Er kan dus niet worden nagegaan of maatregelen zoals ecologisch beheerd grasland hieraan bijdragen. Het klopt dat er momenteel geen monitoring is van ondergrondse biodiversiteit in het landbouwgebied. Dit is evenwel geen argument om geen indicator te definiëren. Er zouden middelen kunnen worden vrijgemaakt uit de technische bijstand om indicatoren te definiëren en op te volgen. Door de opstart van het C-mon meetnet in landbouwgebieden is er een goede opportuniteit om dit tegen een zo laag mogelijke kost te realiseren. **Ook meer algemeen zouden er binnen de technische bijstand middelen moeten worden vrijgemaakt om de impact op biodiversiteit op te volgen.**
- Bij beheerovereenkomsten wordt de vergoeding berekend op basis van het opbrengstverlies en de vermeden kosten. **In welke mate werden de huidige zeer volatiele en hoge energieprijzen in rekening gebracht?** Deze werken immers door in de prijs van kunstmeststoffen (het Haber Bosch-proces is nu eenmaal zeer energie-intensief). Het zou weleens kunnen dat het verminderen van het gebruik van kunstmest zeer positief uitvalt voor de landbouwer.
- **De mate waarin het berekend bedrag in een steunbedrag wordt omgezet varieert zeer sterk.** Soms is dat 100 %, regelmatig ook veel lager. Hier ontbreekt een verantwoording van de keuze om met sterk verschillende percentages te werken.
- In het GLB-plan is er niets terug te vinden over maatregelen ter instandhouding, duurzaam gebruik en ontwikkeling van **genetische hulpbronnen in de bosbouw**. Er zijn geen gerichte acties opgenomen ter bevordering van de instandhouding van **door genetische erosie³ bedreigde autochtone populaties van inheemse boom- en struiksoorten**. Acties ontbreken rond *in situ* en *ex situ* behoud, de inventaris en genetische karakterisering, het opstellen van databanken, de verzameling en het stimuleren van duurzaam gebruik van genetische hulpbronnen in de bosbouw. Er **ontbreken ook acties ter bevordering van uitwisseling van informatie** tussen de bevoegde organisaties van lidstaten rond de verzameling en gebruik van genetische hulpbronnen in de bosbouw binnen de Unie. **Acties rond voorlichting, verspreiding, opleiding, adviesverlening en opstelling van technische rapporten waarbij niet-gouvernementele organisaties en andere**

---

³ Verlies van genetische variatie in een populatie door afname van de populatie-omvang. Bij voortdurend verlies van genetische variatie is er geen mogelijkheid meer voor het organisme om zich aan te passen aan nieuwe omgevingsfactoren.

belanghebbenden betrokken zijn, ontbreken eveneens in het GLB-plan. Nochtans is de nood groot aan dergelijke acties.

Het Vlaamse beleid zet sterk in op meer bos in Vlaanderen. Daarenboven zijn er bijkomende grote ambities rond de aanleg van landschappelijke beplantingen.

Er stelt zich momenteel een **groot probleem naar voldoende beschikbaarheid van geschikt bosplantsoen** voor bosuitbreiding, kleine landschapselementen zoals houtkanten en boslandbouwprojecten. Het aanbod kan de vraag niet volgen. Dit probleem stelt zich eveneens in onze buurlanden. De vraag naar bosplantsoen van inheemse soorten zal in de toekomst verder toenemen. Er is nood aan **uitbreiding van zaadtuinen, zowel kwantitatief als kwalitatief**, en ander bosbouwkundig uitgangsmateriaal (vb. stekken) van inheemse boom- en struiksoorten zodat het uitgangsmateriaal voor de opkweek van geschikt bosplantsoen groter wordt. Er is ook nood aan een **visie omtrent hoe die zaadtuinen in de toekomst kunnen bestendig worden**. Tevens is er **nood aan een tool (databank of webapplicatie) die het gebruik van genetische herkomsten in de bosbouw registreert en de traceerbaarheid van plantmateriaal** mogelijk maakt, zodat hier kennis kan opgebouwd worden in het kader van de geschiktheid van genetische herkomsten van inheemse boom- en struiksoorten in een veranderend klimaat. Acties die de publiek-private samenwerking stimuleren kunnen bijdragen tot de realisatie van deze noden.

- In Europa wordt 58 procent van de inheemse boomsoorten in het wild met uitsterven bedreigd (BGCI, 2021). Een groot deel van onze inheemse boom- en struiksoorten zijn bedreigd door **genetische erosie**; de autochtone populaties zijn heel sterk in aantal en omvang gedaald **waardoor de vitaliteit van de populaties en het voortbestaan van inheemse soorten in het gedrang komt**. Vitale populaties zijn echter cruciaal in het kader van de verwachte klimaatsverandering. Acties rond **monitoring, instandhouding (in situ en ex situ) en uitbreiding van de genetische diversiteit van deze soorten zijn urgent**. Er is ook nood aan **kennisopbouw** bij alle betrokken partijen **over de geschiktheid en juiste toepassing van plantmateriaal en genenbronnen en de optimalisatie van de plantsoenenketen**. Deze kennisopbouw en verspreiding van de opgebouwde kennis in technische rapporten is noodzakelijk voor een succesvolle realisatie van de Vlaamse bosuitbreidingsplannen en de ontwikkeling van klimaatrobuuste bossen en houtkanten.

1.3 Bijlage 2B. Omgevingsanalyse

- De omgevingsanalyse is beschrijvend. **Een verklarend luik “welke indirecte drijvende krachten liggen aan de basis van de huidige toestand?” staat deels tussen de lijnen van het beschrijvend gedeelte maar is zeer onvolledig**. Dit verklarend luik is belangrijk om te weten waar het beleid met welke instrumenten het best ingrijpt (de interventiepunten) om het gewenste doel te bereiken.
- De omgevingsanalyse beschrijft in hoofdzaak studies of bespreekt indicatoren. Het beleid komt in deze bespreking deels aan bod. Maar **een echte beschrijving van de beleidscontext die een invloed op de landbouwbedrijfsvoering uitoefent, ontbreekt**. Bijvoorbeeld, het stroomgebiedbeheerplan van de Schelde en het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen worden nauwelijks besproken. Een dergelijke beschrijving is wel nodig om later de GLB-interventies in hun context te plaatsen.
- Bij het luik rond biodiversiteit is er **geen aandacht voor de impact van het landbouw- en voedselsysteem op de wereldwijde biodiversiteit**. Nochtans kan in het Natuurrapport 2020 hierover voldoende informatie over gevonden worden.

1.4 Plan MER Strategisch GLB-plan

- Het is aangewezen om niet enkel naar de effecten van de specifieke maatregelen te kijken. **Ook het effect van het geheel van maatregelen moet worden bekeken, inclusief de interacties tussen de maatregelen.** We adviseren om na te gaan of het geheel van deze maatregelen het verlies van biodiversiteit in het landbouwgebied kan stoppen en of men de biodiversiteit door dat geheel van maatregelen kan laten herstellen. We adviseren tevens om na te gaan of deze maatregelen ook de negatieve impact van landbouw op biodiversiteit buiten het landbouwgebied kunnen stoppen (natuurgebieden, zelfs buiten onze landsgrenzen). Onder meer via veevoederimport heeft ons landbouwsysteem immers negatieve impact op ecosystemen elders in de wereld (bv. vernietiging van de Cerrado-boomsavanne in Brazilië voor sojaproductie).
- De beschrijving van de potentiële effecten op biodiversiteit in het ontwerp MER is oppervlakkig en onnauwkeurig. **De voorspelde positieve impact van de maatregelen op biodiversiteit wordt dikwijls overschat** (bv. meerjarig grasland is niet a priori biologisch waardevol). We adviseren om bij zo'n analyse het expliciete verband te leggen met de omvang van de problemen (toestand weide- en akkervogels, graslandvlinders, bestuivers, bodembiodiversiteit, historisch permanent grasland, etc.) en het gewenste bereik van maatregelen om die te remediëren. Het is hierbij aangewezen om na te gaan in welke mate de omvang van de vereiste maatregelen en de vooropgestelde budgetten in een juiste verhouding staan.
- Passende beoordeling (concluderende paragraaf): **voorgaande analyse laat niet toe om te concluderen dat "Algemeen kan geconcludeerd worden dat het voorgenomen GLB-plan niet zal zorgen voor een betekenisvol negatieve impact op Natura 2000-gebied en VEN-gebied en op z'n minst verdere achteruitgang t.g.v. de milieu-impact van landbouwactiviteiten zal beperken."** Eerst en vooral kunnen de effecten op Natura 2000 en VEN niet samen behandeld worden. In VEN zijn de regels strenger dan in SBZ. In VEN geldt geen schadedrempel, of de schade niet betekenisvol is, is daarom irrelevant. Om de omvang van de negatieve impact op Natura 2000 te kunnen beoordelen, dient nagegaan te worden of de inspanningen van het landbouwbeleid (waarvan het GLB een onderdeel is, naast PAS, MAP, luchtkwaliteitsplan, stroomgebiedbeheerplan, enz.) de milieudrukken vanuit de landbouw voldoende verlagen om beneden bepaalde kritische drempels te komen. Het gaat hierbij o.a. om kritische atmosferische stikstofdepositiewaarden en om milieukwaliteitsnormen voor nitraat, fosfaat en gewasbeschermingsmiddelen in oppervlaktewater en - grondwater. Als de waarde erboven blijft, zal de achteruitgang van de biodiversiteit zich nog verder doorzetten. Het is dus onvoldoende dat het plan aantoont dat de milieudrukken verlagen. Maar het strategisch GLB-plan geeft onvoldoende info om dit te doen. Dit komt omdat er een langetermijnvisie, een beleidsbespreking in de omgevingsanalyse, een verantwoording waarom het GLB SP meer inzet op bepaalde noden, ondanks dat hun ambitieniveau dezelfde is, en een bespreking van positieve en negatieve neveneffecten ontbreken. Wat wel zeker is, is dat het vroegere GLB SP in de vroegere beleidscontext onvoldoende was om de milieudrukken beneden de kritische drempels te krijgen (zie bespreking milieudrukken in omgevingsanalyse). De kwantitatieve berekeningen tonen aan dat het voorgestelde GLB SP de milieudrukken meer vermindert dan het verderzetten van het vroegere GLB SP. Het gaat hierbij om een procentueel bescheiden vermindering. Om onder de kritische drempels te komen, zou op de genomen maatregelen van ander landbouw- en omgevingsbeleid kunnen worden gerekend. Gegeven de scenarioanalyse van de stroomgebiedbeheerplannen, waarbij zelfs het maximaal scenario onvoldoende is om een goede oppervlaktewatertoestand te bereiken, lijkt dit ons weinig realistisch.

2. Specifieke opmerkingen

2.1 Strategisch GLB-plan deel 1

- Op verschillende plaatsen in het document wordt de vraag gesteld of er een GLB-bijdrage aan het LIFE-programma gepland is. Het antwoord is altijd "neen". Een GLB-bijdrage aan het LIFE-programma lijkt ons gewenst. Landbouw oefent een negatieve druk uit op de natuur en het is daarom niet meer dan normaal dat landbouwmiddelen worden ingezet om deze negatieve druk te compenseren.
- Pagina 23: "Zero residu en het nulgebruik van gewasbeschermingsmiddelen kan als alternatief voor bio gezien worden als we erin slagen om dit vanuit het onderzoek technisch en economisch haalbaar te maken." Biolandbouw is veel meer dan het afzien van gewasbeschermingsmiddelen. Het gaat om zorg dragen voor bodem, biodiversiteit en landschap, zodat onder meer gewasbeschermingsmiddelen niet langer nodig zijn.
- Op pagina 29: "opportuniteiten voor de Vlaamse landbouw om actiever te worden op de exportmarkten": dit is precies wat onze landbouwers zo kwetsbaar maakt. Dit wordt erkend bij de bedreigingen, maar er wordt verder niet op ingegaan. **Kan grondiger worden ingegaan op de risico's voor de Vlaamse landbouwer van het produceren voor de wereldmarkt?** Risico's zijn misschien wel eigen aan de sector, maar het niveau van risico's op de wereldmarkt is dat niet. Het GLB SP mag landbouwers niet langer aanzetten om zich op zeer risicovolle paden te begeven. Ook dit is een gevolg van het gebrek aan visie voor de sector.
- Pagina 34-35: bij de Vlaamse noden inzake risicobeheer ontbreekt het veerkrachtiger maken van het landbouwecosysteem tegen weers- en klimaatextremen (bv. bodemzorg, boslandbouw, natuurlijke structuren). **Kan grondiger worden ingegaan op de voordelen van het veerkrachtiger maken van het landbouwecosysteem tegen weers- en klimaatextremen (bv. bodemzorg, boslandbouw, natuurlijke structuren)?**
- Pagina 38: bij "Het concurrentievermogen en de marktgerichtheid vergroten, onder meer door te focussen op onderzoek, technologie en digitalisering" ligt de focus op het heersende landbouwregime. In dit luik wordt het ondersteunen van nieuwe verdienmodellen vermeld. Bio wordt hierbij niet direct als een nieuw verdienmodel beschouwd omdat het volgens het Strategisch GLB-plan slechts indirect bijdraagt aan de nood. De ecoregeling 'verderzetten bio' is een 'payment for ecosystem services' die bio meer levert en is in feite een onderdeel van bio zolang de markt deze ecosysteemdiensten niet vergoed.
- Pagina 39: extra bedreiging: Doorgedreven technologische ontwikkelingen brengen de landbouwer in een nog kwetsbaardere positie. Hij wordt ook afhankelijk van technologische bedrijven. **Kan grondiger worden ingegaan op de risico's voor de Vlaamse landbouwer van het inzetten op doorgedreven technologische ontwikkelingen?** Ook hier mag het GLB SP die landbouwer niet in een nog kwetsbaarder positie brengen. In algemene termen ziet deze analyse onzes inziens te veel heil in technologische oplossingen en te weinig in agro-ecologische praktijken, zoals bodemzorg, boslandbouw, natuurlijke structuren (beter samenwerken met de natuur).
- Pagina 48: bij de noden rond klimaatadaptatie ontbreekt de nood aan het veerkrachtiger maken van grondgebonden landbouw tegen klimaatverandering door bodembeheer (o.a. verhogen organisch materiaal) en natuurgebaseerde oplossingen (bv. intercropping, maisklimboon, meerjarige teelten, agroforestry, biolandbouw, enz.). Bij de bespreking van de GLB-interventies komt deze nood wel tot uiting.

- Pagina 59: bij “SpD. e: Duurzame ontwikkeling en efficiënt beheer van natuurlijke hulpbronnen zoals water, bodem en lucht bevorderen” is het afzetten van mest geen bedreiging. Het mestoverschot is een gevolg van een onhoudbaar landbouwmodel waarbij veevoeder onder de vorm van soja wordt ingevoerd en vlees wordt uitgevoerd. De uitdaging is hoe de nutriëntenkringloop (stikstof, fosfor) hersteld kan worden. Dit kan bijvoorbeeld door minder invoer (dus meer bedrijfseigen eiwitten in functie van een meer grondgebonden veehouderij).
- Pagina 68: **de streefwaarden bij een aantal resultaatindicatoren ligt bijzonder laag. Het is zeer onwaarschijnlijk dat we zo de Europese doelen uit onder meer de Farm to Fork strategie kunnen halen.** Bijvoorbeeld: verbetering en bescherming bodem (18,5 % van landbouwareaal), bescherming waterkwaliteit (16,4 %), duurzaam nutriëntenbeheer (21,3 %), duurzaam en verminderd gebruik van pesticiden (5,4 %, terwijl Europa het gebruik wil halveren), ontwikkeling van biolandbouw (1,77 %, nu 1,4 %, terwijl de Europese doelstelling 25 % bedraagt). Deze streefwaarden moeten hoger.
- Pagina 72: bij “SpD. f: Bijdrage tot de bescherming van biodiversiteit, versterken van ecosysteemdiensten en in stand houden van habitats en landschappen” zijn strengere normen (MAP/PAS, gewasbescherming, waterkwantiteit en – kwaliteit, dierenwelzijn) geen bedreiging voor dit doel. Deze normen zijn noodzakelijk om de biodiversiteitsdoelen te bereiken.
- Pagina 72: bij “SpD. f: Bijdrage tot de bescherming van biodiversiteit, versterken van ecosysteemdiensten en in stand houden van habitats en landschappen” ontbreekt bij de noden de zorg voor bodem. Een belangrijk deel van de biodiversiteit (bodembiodiversiteit) en ecosysteemdiensten zit ondergronds.
- Pagina 72-82: bij “SpD. f: Bijdrage tot de bescherming van biodiversiteit, versterken van ecosysteemdiensten en in stand houden van habitats en landschappen” gaat veel te weinig aandacht naar het versterken van ecosysteemdiensten. Dit is een belangrijk concept voor de verduurzaming van de landbouw en dient beter te worden geïntegreerd in deze tekst.
- Pagina 79: ook hier zijn de streefwaarden zeer beperkt, bv. met biodiversiteit verband houdende investeringen (2,3 % van de landbouwbedrijven, behoud van landschapselementen (0,03 % van het landbouwareaal)).
- Pagina 114: bij klimaat VLIF innovatieve investeringen: “de zoektocht naar emissiearme stalsystemen die naast ammoniakemissies ook emissies van broeikasgassen reduceren zal de komende jaren nog toenemen”. Dit gaat niet op voor alle broeikasgassen. Bv. biologische luchtwassers als ammoniak reducerende maatregel bij een emissiearme stal, zorgt voor een verhoging van de lachgas⁴uitstoot (De Vries & Melse, 2017). De investering in emissiearme stallen leidt dikwijls tot een verdere vergroting van de stallen om de investering rendabel te houden. Dit maakt de landbouwer kwetsbaar. Bovendien blijft het resultaat van die investeringen dikwijls beneden de beloften (Renson, 2022).
- Pagina 116 PAS: er wordt aangegeven dat slechts twee GLB-interventies bijdragen aan de vermindering van stikstofdepositie: “ecoregeling precisielandbouw” en “VLIF productieve investeringen - ammoniakemissie arme systemen”. Dit lijkt ons niet correct. Dragen maatregelen zoals vlinderbloemigen (minder stikstof via mest), biolandbouw (geen kunstmest) of maatregelen die de bodem verbeteren (meer C

---

⁴ Lachgas (N₂O) heeft een veel groter effect als broeikasgas dan bv. CO₂

betekent ook dat bodem meer N kan vasthouden) niet bij aan de vermindering van uitstoot?

- Pagina 128: GLMC 4: In verband met de bufferstroken vragen we om na te gaan wat de impact zou zijn om ook voor gewasbestrijdingsmiddelen een minimum breedte van vijf meter aan te houden, net zoals voor bemesting. Bovendien, waarom wordt hier niet voor zes meter gekozen, zoals voor openbare diensten geldt?
- Pagina 140: de definitie van een "actieve landbouwer" ligt nog niet vast, "De criteria worden verder uitgewerkt in de regelgeving". **Het is heel moeilijk om de effecten van het GLB SP correct in te schatten als niet volledig vastligt wie in aanmerking komt voor GLB-steun.**
- Pagina 148: 4.3. technische bijstand. De monitoring van de biodiversiteit in het agrarisch gebied, zowel voor toestand en trend als effectiviteit als de door landbouwactiviteit veroorzaakte drukken, is zeer beperkt. Binnen de omschrijving van de technische bijstand wordt monitoring en evaluatie benadrukt, bestaat de mogelijkheid om personeel aan te werven voor deze monitoring alsook de aankoop voor goederen en diensten. **We stellen voor om binnen het Vlaams Strategisch GLB-plan middelen te voorzien voor een meetnet biodiversiteit in het agrarisch gebied, zodat de impact van het GLB SP op de biodiversiteit beter kan worden opgevolgd.** Bij de begunstigden van technische bijstand zou het goed zijn om die te verruimen naar de Vlaamse wetenschappelijke instellingen, aangezien zij kennis en ervaring hebben omtrent monitoring.
- Pagina 190: het platform voor landbouwonderzoek is verruimd naar het platform voor landbouw- en voedselonderzoek. Het INBO is ook vast lid in dit platform.

2.2 Strategisch GLB-plan deel 2

- Pagina 8: het basisinkomensbedrag ligt in kalenderjaar 2027 aanzienlijk hoger. Vanwaar deze keuze om dit basisinkomensbedrag jaarlijks wat te laten **variëren**? Het gaat om 192, 190, 190, 188 en 213. Terwijl de conditionaliteiten dezelfde blijven over de volledige periode.
- Pagina 13: aanvullende herverdelende inkomenssteun voor duurzaamheid: **Waarom wordt de herverdelende inkomenssteun niet toegekend aan landbouwers met minder dan 10 ha?** Deze categorie bevat misschien wel relatief veel oudere landbouwers, maar bevat ook jongere landbouwers, waaronder heel wat biolandbouwers. Kunnen precieze cijfers worden gegeven over het aantal kleine biolandbouwers die zo deze extra steun mislopen? **Kleine biolandbouwers dragen meer dan vele andere landbouwers bij aan duurzaamheid en verdienen deze aanvullende steun dan ook meer dan die andere landbouwers.**
- Pagina 15: dezelfde vraag voor de aanvullende herverdelende inkomenssteun. Hier gaat het om 95, 94, 94, 93 en 106.
- Pagina 20: dezelfde vraag voor de aanvullende steun voor de jonge landbouwer. Hier gaat het om 200, 197, 201, 198 en 229.
- Pagina 24: gekoppelde inkomenssteun. Distelbestrijding door gewasbeschermingsmiddelen in een extensief beheerd grasland is niet gepast. **We dringen aan om deze uitzondering op het verbod op gewasbeschermingsmiddelen op extensief beheerd grasland voor pleksgewijze bestrijding van akkerdistel te schrappen.** De bestrijding van akkerdistels kan gemakkelijk mechanisch gebeuren.

- Pagina 27: dezelfde vraag voor de aanvullende steun voor de gekoppelde steun. Hier gaat het om 165, 163, 163, 161 en 183.
- Pagina 45: zal er genoeg compost beschikbaar zijn indien landbouwers deze maatregel op grote schaal toepassen? Bovendien, hoe zinvol is een eenjarige ecoregeling voor de verhoging van het koolstofgehalte? Waarom valt dit niet onder de agro-milieu-klimaatmaatregelen?
- Pagina 53: ecoteelten bij specifieke doelstelling (d): de import van soja leidt niet alleen tot ontbossing, maar tot de vernietiging van andere ecosystemen, zoals de Cerrado boomsavannes in Brazilië.
- Pagina 66: **waarom wordt de steun aan biologische landbouw beperkt tot 20 ha?**
- Pagina 74: samenstelling bloemenmengsel: gelieve bij de uitwerking van de samenstelling rekening te houden met het gebruik van cultuurvariëteiten van wilde planten. Natuurrapport 2020: "Bij de aanleg van bloemrijke akkerranden voor wildsoorten, akkervogels, bijen en natuurlijke plaagbestrijders worden veelvuldig bloemzaadmengsels gebruikt (Adriaens *et al.*, 2020). Dat kan leiden tot het verdwijnen van lokale soorten zoals de korenbloem (Adriaens *et al.*, 2020). De ingezaaide korenbloemen zijn meestal van een ander genotype dan de lokale korenbloemen; soms zijn het cultuurvariëteiten met een afwijkende bloemkleur of -vorm. Doordat die afwijkende genotypes jaarlijks massaal worden ingezaaid, kunnen de lokale korenbloemen genetisch niet concurreren en achteruitgaan. Uiteindelijk kan de genetische eigenheid van de lokale populatie opgaan in de genetische eigenheid van de andere, gebiedsvreemde populatie (genetic swamping). De eigenheid van de lokale populaties gaat dan verloren, inclusief de kenmerken die ervoor zorgen dat de soort zich goed kan aanpassen aan de lokale en regionale omstandigheden (Mergeay, 2012; Mergeay & Adriaens, 2013)"
- Pagina 122: operationeel programma groenten en fruit - technische bijstand: er wordt hier geen melding gemaakt van monitoring en evaluatie. Gezien de sterke aandacht naar het verminderen van gewasbeschermingsmiddelen door geïntegreerd pest management en biologisch landbouw lijkt het ons wel **aangewezen om monitoring naar functionele agrobiodiversiteit (natuurlijke beheersing van plagen en ziekten en bestuivers) toe te voegen.**
- Pagina 134: bijenprogramma, blz. 144 technische bijstand bijenteelt, blz. 148 toegepast onderzoek bijenteelt en blz. 152 bestrijden vijanden en ziekten bijenteelt: de maatregelen focussen op de (niet inheemse) honingbij. Het klopt dat de bestuivende dienst door de honingbij hierdoor verbetert, maar dit kan niet a priori gelijkgesteld worden met een gunstige maatregel voor de biodiversiteit. **Er dient en vooral ook aandacht te worden besteed aan wilde bestuivers, in aansluiting op het Vlaams Actieplan Wilde Bestuivers dat momenteel in ontwikkeling is.**
- Pagina 178: de subsidie voor omschakeling naar biolandbouw is begrijpelijk veel hoger dan de subsidie voor voortzetting van biolandbouw. Tijdens deze periode moeten deze landbouwers immers de inspanningen doen om biologisch te telen (die niet altijd meteen even goed lukken), terwijl ze nog niet van de baten genieten (betere prijs). Het verschil in subsidie is echter zeer groot: 390-1700 euro/ha versus 100 à 200 euro/ha. **Hoe kan worden vermeden dat landbouwers tijdelijk overschakelen naar bio omwille van de aantrekkelijke vergoeding (of bv. op het eind van hun loopbaan nog rap even omschakelen naar een gemakkelijke bio-groenteteelt omwille van die vergoeding)? Het lijkt ons aangewezen om de voorwaarde op**

te leggen dat na de omschakeling de biolandbouw een minimaal aantal jaren wordt voortgezet (bv. minstens 10 jaar).

- Pagina 182: meerjarige bloemenmengsel - zaaimengsel: gelieve bij de uitwerking van de samenstelling rekening te houden met het gebruik van cultuurvariëteiten van wilde planten.
- Pagina 323: innovatieve investeringen op landbouwbedrijf. In het beschrijvend gedeelte wordt er vermeld dat er indirect (via vermindering ammoniakemissie) wordt bijgedragen aan het biodiversiteitsdoel. Volgens ons dragen investeringen m.b.t. gereduceerde bodembewerking/directe inzaai ook **direct** bij door het vermijden van impact op de herstellende bodem en dus het vermijden van impact op het herstel van de bodembiodiversiteit. De impact van de investeringen is vooral beoordeeld uit oogpunt van moderne landbouw en niet vanuit alternatieve landbouwmethodes zoals biolandbouw of agro-ecologische landbouw.

2.3 Bijlage 2B. Omgevingsanalyse

- Er wordt enkel gesproken van verpaarding, terwijl de toename aan andere hobbydieren zoals bv. alpaca's een meer recent probleem is die bijkomende druk zet op de schaarse landbouwgronden.
- 4.2.1.1. niet energetische emissies: zijn er geen maatregelen die inspelen op vermindering van lachgas?
- Pagina 82: ecokwadraat bestaat niet meer en heet nu Boerennatuur. Dit is zo sinds 1 juli 2020.
- 4.4.7 Natura2000-netwerk. De soorten en habitat van de habitatrictlijn worden besproken, de vogels van Europees belang (26 soorten) en overwinterende watervogels van Europees belang (19 soorten) ontbreken.

2.4 Plan MER Strategisch GLB-plan

- Pagina 9: naast EU Farm to Fork strategie ook de EU Biodiversiteitsstrategie vermelden. Deze bevat ook voor de landbouw relevante doelstellingen, zoals de doelstelling dat minstens 10 % van het landbouwareaal uit landschapselementen met grote diversiteit moet bestaan.
- Pagina 15: GLMC 4: in verband met de bufferstroken vragen we om na te gaan wat de impact zou zijn om ook voor gewasbestrijdingsmiddelen een minimum breedte van vijf meter aan te houden, net zoals voor bemesting.
- Pagina 27: aanvullende herverdelende inkomenssteun: Waarom wordt deze steun niet toegekend aan landbouwers met minder dan 10 ha? Deze categorie bevat misschien wel relatief veel oudere landbouwers, maar bevat ook jongere landbouwers, waaronder heel wat biolandbouwers. Deze kleine biolandbouwers dragen meer dan vele andere landbouwers bij aan duurzaamheid en verdienen deze aanvullende steun dan ook meer dan vele andere landbouwers.
- Pagina 58: de EU Biodiversiteitsstrategie is geen aanvulling op de strategie "Van boer tot bord", maar is er complementair mee.
- Pagina 79: specifieke aandachtspunten: Biodiversiteit: Het is aangewezen om ook de algemene impact van landbouw op natuur te bekijken (impact op de biodiversiteit in het landbouwgebied, impact op natuurgebieden, impact op biodiversiteit elders in de wereld, buiten de eigen landsgrenzen) en niet alleen de impact van de gesteunde activiteiten. **We adviseren om de impact van de gesteunde activiteiten te**

situëren ten opzichte van de specifieke impact van landbouw op biodiversiteit (grijpen de maatregelen voldoende in op de specifieke landbouwkundige oorzaak van een bepaalde impact op biodiversiteit en gaan de maatregelen aldus voldoende ver om het verlies van biodiversiteit te stoppen en vooral ook de biodiversiteit te herstellen en voldoende kansen te bieden?). Een voorbeeld hiervan zijn de maatregelen rond grasland. Zonder bijkomende specifieke voorwaarden rond bemesting, beheer en gebruik van gewasbescherming zijn deze maatregelen onvoldoende om een antwoord bieden op het biodiversiteitsverlies.

- Pagina 79-80: gewestgrensoverschrijdende effecten: Er wordt gesteld dat er nauwelijks gewestgrensoverschrijdende effecten zijn van het GLB SP. Pagina Die zijn er nochtans wel.
  - Het verminderen van ammoniak en stikstofoxiden heeft grensoverschrijdende positieve effecten. De achtergronddepositie vermindert en de kans op het overschrijden van de kritische lasten of de kritische depositiewaarden in de natuur in de aangrenzende gewesten en landen vermindert. Hoeveel van het probleem wordt opgelost dankzij het GLB SP, of slaagt het GLB SP erin dit probleem op te lossen? Vlaanderen heeft hierbij een belangrijke verantwoordelijkheid omdat de stikstofexport beduidend groter is dan de stikstofimport (Schneiders *et al.*, 2020).
  - Maatregelen m.b.t. waterbeheer (bv. overstromingsgebieden) waardoor het overstromingsrisico stroomafwaarts vermindert, zorgen ook voor positieve grensoverschrijdende effecten. Dit geldt zowel voor Vlaanderen t.o.v. buitenland/Wallonië als omgekeerd.
- Pagina 80: **alternatieve beleidsscenario's: Een relevanter alternatief beleidsscenario is het scenario waarbij alle EU doelen worden bereikt, hoeveel extra inspanningen moeten daarvoor worden geleverd?** Over welke hefboomen beschikt het GLB SP om deze tijdig te bereiken? Eigenlijk is dat niet eens een alternatief scenario, het is het beleid dat moet uitgevoerd worden.
- Pagina 119: biolandbouw: niet "minder intensief" (kan best wel intensief zijn), maar "minder intrusief" (minder ecologisch verstorend)
- Pagina 119: biolandbouw: het is aangewezen om de biolandbouw in een correct perspectief te plaatsen. De groei is misschien relatief groot, maar absoluut blijft het weinig: biolandbouw maakt ongeveer 1,4 procent uit van de totale Vlaamse landbouwoppervlakte. In Europa neemt de biologische landbouw 7,5 procent van de totale landbouwoppervlakte in, of 13,4 miljoen hectare. In België bedraagt het aandeel 6,6 procent, dankzij de grote oppervlakte biologische landbouw in Wallonië. Dat is meer dan in Nederland (3,2 %), maar minder dan in Denemarken (9,8 %). Het ontwerp van de EU 'Van boer tot bord'-strategie wil dat aandeel verhogen tot 25 procent. In de EU kwamen alleen Zweden (20,3 %), Estland (20,6 %) en Oostenrijk (24,1 %) in 2018 boven de 20 procent uit.
- Pagina 132: basisinkomenssteun: discipline biodiversiteit: **De conditionaliteiten zijn in principe positief voor de biodiversiteit, maar we raden aan om ook de vraag te stellen of ze enerzijds positief genoeg zijn en of ze anderzijds voldoende controleerbaar en handhaafbaar zijn op terrein.** Zijn ze op die manier voldoende om het verlies van biodiversiteit in het landbouwgebied te stoppen én te herstellen/ontwikkelkansen te bieden? Of laten ze nog te veel negatieve impact toe? **We adviseren om gericht te onderzoeken welke negatieve impacten onvoldoende geredieerd worden door de conditionaliteiten, dit in vergelijking met de te behalen Europese doelen.** Een analyse rond meetbaarheid, controles en handhaving zou ook zinvol zijn.

- Pagina 133: jonge landbouwers: discipline biodiversiteit: we hebben hier dezelfde opmerking als hierboven inzake conditionaliteiten. **We adviseren ook om na te gaan of de extra steun voor de jonge landbouwer voldoende voorwaarden inzake duurzaamheid bevat.** Kan het GLB SP vermijden dat de jonge landbouwer met publieke middelen investeert in onduurzame praktijken? Om de duurzaamheid in te schatten zou het bedrijfsmodel moeten beoordeeld worden. Er zou moeten worden nagegaan of de bedrijfsvoering binnen de Green Deal doelen voor 2030 en 2050 past en of die ook een leefbaar inkomen kunnen garanderen. Het louter voldoen aan de conditionaliteiten is onvoldoende omdat ze de huidige realiteit weerspiegelen en niet de toekomstige verdere verstrengingen.
- Pagina 135: gekoppelde steun - voorwaarden met betrekking tot lokale eiwitvoorziening en langdurig graslandbeheer.
  - Discipline biodiversiteit: we hebben dezelfde opmerking als hierboven inzake conditionaliteiten. **We raden aan om na te gaan of het GLB veetelers voldoende stimuleert om circulair te worden, zonder import van onder meer overzeese soja (overzeese schade aan biodiversiteit mee in beschouwing nemen).** Daarnaast vragen we om na te gaan in welke mate het louter inzetten op langdurig graslandbeheer, zonder bijkomende voorwaarden inzake biodiversiteit, bijdraagt aan het stoppen van het biodiversiteitsverlies en het herstellen van/kansen bieden aan de biodiversiteit.
  - Discipline klimaat: het verminderen van soja-import vermindert ook de nood aan bijkomende soja-productie en de daarmee samenhangende ontbossing of vernietiging van ecosystemen elders in de wereld. Dit beperkt ook de koolstofuitstoot door landgebruiksverandering. We stellen voor dit mee te nemen in de beoordeling. Het gaat dus veel verder dan het wegvallen van transportkilometers.
- Pagina 136: ecoregeling Meerjarig grasland en ecologisch beheerd grasland: Discipline Biodiversiteit: De beoordeling van de impact van meerjarig grasland lijkt ons te positief beschreven. Om een belangrijke bron van biodiversiteit te worden, zijn ook inspanningen nodig inzake bemesting, beheer en gewasbescherming en dus een combinatie met ecologisch beheerd grasland (best een combinatie van actie 1 en actie 2).
- Pagina 137: van tijdelijk naar blijvend grasland: Discipline Biodiversiteit: De beoordeling van de impact van meerjarig grasland lijkt ons te positief beschreven. Om een belangrijke bron van biodiversiteit te worden, zijn ook inspanningen nodig inzake bemesting, beheer en gewasbescherming.
- Pagina 146: meerjarige bloemenstroken - discipline biodiversiteit. Het aspect bestuiving ontbreekt. We stellen voor om na te gaan in welke mate het GLB SP voldoende voorwaarden oplegt inzake het vermijden van cultuurvariëteiten van wilde planten (zie hoger bij Strategisch GLB-plan deel 2 opmerking bij meerjarige bloemenstroken - bloemenmengsel).
- Pagina 147: ecoregeling teelttechnische erosiebestrijdende maatregelen - discipline biodiversiteit: We adviseren om ook aandacht te besteden aan hoe herstel van de bodembiodiversiteit ook de bovengrondse biodiversiteit ten goede komt.
- Pagina 155-156: beheerovereenkomsten flora en fauna: Discipline biodiversiteit: Geef hierbij aan dat de positieve effecten pas optreden wanneer voldoende landbouwers deze maatregelen toepassen binnen de beheergebieden van de VLM. Het verdient aanbeveling om de beheerovereenkomsten ook aan te vullen met ecoregelingen met een gunstig effect voor de doelsoorten van de beheerovereenkomst fauna en flora.

- Pagina 192: bereken de vermindering ook voor het alternatief scenario dat de doelen van de biodiversiteitsstrategie en de farm-to-forkstrategie haalt.
- Pagina 203: effecten natuur - Farm-to-fork: gewasbeschermingsmiddelen: indien de procentuele vermindering t.o.v. 2018 wordt ingeschat, is de correcte berekening: jaarlijkse vermindering voorgesteld GLB/gebruik in 2018. Om tot een nulscenario te komen omvat het gebruik in 2018 ook de vermindering van dit gebruik door het huidige GLB SP, dus gebruik in 2018 plus jaarlijkse vermindering in 2018 door het vorige GLB SP. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door de landbouw (akkerbouw, tuinbouw, groenbemesters en zaaizaad) bedroeg in 2018 2,728 miljoen kg werkzame stof. Rekening houdende met een vermindering van 460.000 kg in het alternatief scenario (verderzetten van het GLB) ofwel 92.000 kg/jaar geeft dit een vermindering van $200.000 / (2.728.000 + 92.000) = 7,1 \%$, ruim onvoldoende dus voor het doel van 50 procent vermindering.
- Pagina 203: effecten natuur - Farm-to-fork: meststofgebruik: indien de procentuele vermindering t.o.v. 2020 wordt ingeschat, is de correcte berekening: jaarlijkse vermindering voorgesteld GLB/gebruik in 2020. Om tot een nulscenario te komen omvat het gebruik in 2020 ook de vermindering van dit gebruik door het huidige GLB SP, dus gebruik in 2020 + jaarlijkse vermindering in 2020 door het vorige GLB SP. De beoordeling is hier complexer. Volgens het mestrapport 2020 bedraagt de afzetruimte voor dierlijke mest in 2020 116,9 miljoen kg N en de geregistreerde kunstmest 52 miljoen kg N. Daartegenover staat een geschat kunstmestgebruik⁵ van 80 miljoen kg N door het Departement Landbouw & Visserij in 2018. Rekening houdende met een vermindering van 10,5 miljoen kg N in het alternatief scenario (verderzetten van het GLB SP) ofwel $2,1 \text{ miljoen kg/jaar}$ geeft dit een vermindering van $7 / (116,9 + 80 + 10,5) = 3,4 \%$. Dit is ruim onvoldoende voor het doel van 20 procent vermindering van het stikstofgebruik.
- Pagina 203: deze resultaten zijn schrijnend. De bijdrage van het nieuwe GLB SP aan het behalen van de doelen uit de Farm to Fork Strategie is zeer onvoldoende. **Dit noopt tot het uitwerken van alternatieve scenario's die Vlaanderen dichterbij de Europese doelen brengt. In die scenario's worden de GLB-middelen nog meer verschoven naar inspanningen die het behalen van deze doelen ondersteunen.**
- Pagina 207: de gegevensbeschikbaarheid inzake natuur in het landbouwgebied is zeer beperkt. **Om de impact van het GLB SP op te volgen is een grondige monitoring nodig. Deze werd aangekondigd in de Beleidsnota Omgeving (Meetnet Biodiversiteit Agrarisch Gebied).** Het lijkt ons niet meer dan logisch dat dit integraal binnen de middelen van het GLB gebeurt. Deze monitoring dient immers om de impact van het GLB SP op te volgen.

Passende beoordeling

- Pagina 7: vlinderindex: Het betreft hier gegevens uit natuurgebieden. Er zijn geen gegevens beschikbaar over de toestand van de vlinders in het landbouwgebied.

⁵ Geëxtrapoleerd op basis van de door landbouwers verstrekte gegevens in het landbouwmonitoringsnetwerk. Voor de extrapolatie wordt er rekening gehouden met STABEL-landbouwdata (bv. oppervlakte teelten);

Conclusies

Het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027 is moeilijk te evalueren omdat een **Vlaamse Langetermijnvisie voor landbouw ontbreekt**. Er wordt in dit plan niet duidelijk gemaakt waar de overheid in 2030 of 2050 wil staan en hoe dit plan hieraan kan bijdragen. Ook het ontbreken van de definitie van actieve landbouwer bemoeilijkt de beoordeling.

De nodenanalyse van de Vlaamse landbouw is interessant, maar roept vragen op Pagina Noden met een gelijk ambitieniveau, zoals inkomensondersteuning, adaptatie aan klimaatverandering, koolstofopbouw en verminderen uitstoot broeikasgassen, zorg voor water en zorg voor bodem, krijgen niet dezelfde ambities als het gaat om doorvertaling naar GLB-interventies. Het waarom van deze keuze wordt niet toegelicht. We erkennen dat de keuze legitiem kan zijn omdat er reeds heel wat ander Vlaams beleid is dat hieraan bijdraagt, maar deze **samenhang met ander beleid wordt niet beschreven**.

Bij de evaluatie van de maatregelen is er **enkel aandacht voor de positieve effecten** van maatregelen voor een gegeven doel. Mogelijke neveneffecten en in bijzonder de negatieve neveneffecten worden niet besproken.

De analyse is **uitgevoerd vanuit het perspectief van het gangbare landbouwmodel (business as usual) en er wordt onvoldoende ingegaan op de daaraan verbonden risico's**. Er gaat veel aandacht naar technologie als oplossing voor verduurzaming. Voor de landbouwer betekent veel van die technologie nog meer investeringen en nog meer afhankelijkheid van toeleveringsbedrijven. Dit risico moet verder worden uitgewerkt. Hetzelfde geldt voor het stimuleren van productie voor de wereldmarkt. De daaraan verbonden risico's moeten verder worden uitgewerkt. Dat het GLB SP dergelijke risico's meebrengt is mede een gevolg van een gebrek aan visie voor de sector.

De analyse besteedt **te weinig aandacht aan alternatieve vormen van landbouw**, zoals biolandbouw, agro-ecologische landbouw, stadslandbouw. Agro-ecologische technieken bieden mogelijkheden voor verduurzaming, en komen de veerkracht van zowel het landbouwsysteem als de landbouwer ten goede. Deze moeten beter worden uitgewerkt. Gelukkig bevatten de maatregelen heel wat agro-ecologische elementen. Landbouwers zullen begeleiding nodig hebben om de voor hen meest aangewezen maatregelenpakketten te selecteren.

De **steun aan alternatieve vormen van landbouw is dikwijls begrensd**. Waarom wordt de herverdelende inkomenssteun niet toegekend aan landbouwers met minder dan 10 ha? Waarom wordt de steun aan biologische landbouw beperkt tot 20 ha? Anderzijds moet worden vermeden dat de terecht hoge vergoeding voor omschakeling aanleiding geeft tot slechts tijdelijke omschakeling.

Sommige voorgestelde streefwaarden zijn zeer bescheiden in vergelijking met de doelen uit de EU Boer tot Bord Strategie (bv. aandeel biolandbouw, gebruik gewasbeschermingsmiddelen).

Voor één maatregel is de uitzondering op het verbod op gewasbescherming voor pleksgewijze bestrijding van akkerdistel behouden. Deze uitzondering wordt best geschrapt. Distelbestrijding met gewasbeschermingsmiddelen in een extensief beheerd grasland zou de inspanningen voor natuur ondermijnen. Indien distels moeten worden bestreden kan dit mechanisch gebeuren.

In het GLB-plan is er niets terug te vinden over maatregelen ter instandhouding, duurzaam gebruik en ontwikkeling van **genetische hulpbronnen in de bosbouw**. Er stelt zich momenteel nochtans een **groot probleem naar voldoende beschikbaarheid van geschikt bosplantsoen** voor bosuitbreiding en kleine landschapselementen. Daarenboven is meer dan de helft van de inheemse boomsoorten met uitsterven bedreigd. Er is ook nood aan

kennisopbouw rond gebruik van geschikte boomsoorten en genetische herkomsten bij bosuitbreiding in een veranderend klimaat.

De omgevingsanalyse is te beschrijvend en te weinig verklarend. Een verklarend stuk “welke indirecte drijvende krachten liggen aan de basis van de huidige toestand?” staat deels tussen de lijnen van het beschrijvend gedeelte maar is zeer onvolledig. Dit verklarend stuk is belangrijk om te weten waar (de interventiepunten) het beleid met welke instrumenten het best ingrijpt om het gewenste doel te bereiken.

Plan-MER: Het is aangewezen om niet enkel naar de effecten van de specifieke maatregelen te kijken. Ook het **effect van het geheel van maatregelen moet worden bekeken**, inclusief de interacties tussen de maatregelen. We adviseren om na te gaan of het geheel van deze maatregelen het verlies van biodiversiteit in het landbouwgebied kan stoppen en of men de biodiversiteit door dat geheel van maatregelen kan laten herstellen. We adviseren tevens om na te gaan of deze maatregelen ook de negatieve impact van landbouw op biodiversiteit buiten het landbouwgebied kunnen stoppen (natuurgebieden, ook buiten onze landsgrenzen). **Waar het effect van het nieuwe GLB SP wordt vergeleken met de doelen uit de EU Farm to Fork Strategie blijkt dat de impact van het GLB SP veel te beperkt is. Dit noopt tot het uitwerken van alternatieve scenario's die Vlaanderen dichterbij de Europese doelen brengt.** In die scenario's worden de GLB-middelen nog meer verschoven naar inspanningen die het behalen van deze doelen ondersteunen.

Passende beoordeling: **er kan niet geconcludeerd worden dat het GLB SP de negatieve impact van landbouw op Natura 2000 en VEN kan wegwerken.** Deze conclusie kan enkel gemaakt worden als de bijkomende inspanningen van het Strategisch GLB-plan tezamen met ander landbouw- en omgevingsbeleid ertoe leiden dat de milieudrukken vanuit de landbouwbedrijfsvoering beneden kritische drempels komen. Op basis van de kwantitatieve inschattingen van vermeden nutriëntengebruik, vermeden gewasbeschermings-middelengebruik, etc. en scenarioberekeningen in het stroomgebiedbeheerplan lijkt dit hoogstwaarschijnlijk een onvoldoende vermindering te geven om beneden deze drempels te blijven.

Monitoring biodiversiteit: De gegevensbeschikbaarheid inzake natuur in het landbouwgebied is zeer beperkt. De monitoring van de biodiversiteit in het agrarisch gebied dient te worden versterkt om de impact van het GLB SP op de biodiversiteit te kunnen opvolgen. Het lijkt ons logisch dat dit met de middelen van het GLB gebeurt. **Binnen de technische bijstand moeten middelen worden vrijgemaakt om de impact op biodiversiteit op te volgen.** We raden aan om 1 % van de GLB-middelen in te zetten voor monitoring van de resultaten.

Slotbeschouwing: Met dit GLB SP wil Vlaanderen nog méér voor zijn omgeving zorgen, maar dit blijkt helaas nog steeds ruim onvoldoende.

Referenties

Adriaens T., Cartuyvels E., Denis L., Devisscher S., Oldoni D., Packet J., Provoost S., Reyserhove L., Scheers K., Soors J., Vandevoorde B., Vandekerkhove K., Verreycken H., Van Landuyt W. & Vught I. (2020). Invasieve Exoten in Vlaanderen: toestand en beleidsaanbevelingen. Uitgebreid achtergrondrapport bij het Natuurrapport 2020. (INBO.R.2020.41). Instituut voor Natuur- en bosonderzoek, Brussel.

BGCI (2021). State of the World's Trees. BGCI, Richmond, UK.

De Vries J.W. & Melse R.W. (2017). Comparing environmental impact of air scrubbers for ammonia abatement at pig houses: A life cycle assessment. *Biosystems Engineering* 161: 53–61. <https://doi.org/10.1016/j.biosystemseng.2017.06.010>.

Dumortier M. & Van Gossum Pagina (2021). Advies over het plan-MER Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 (Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek; nr. INBO.A.4228). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Dumortier M. & Van Gossum Pagina (2022). Advies over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 (Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek; nr. INBO.A.4299). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Mergeay J. (2012). Advies betreffende het gebruik van bloemzaadmengsels ten bate van bestuivers en biodiversiteit. (INBO.A.2759). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Mergeay J. & Adriaens T. (2013). Afwegingskader voor het gebruik van bloemenzaadmengsels ten bate van bestuivers en biodiversiteit: zaadmengsels voor biodiversiteit. (INBO.R.2013.5). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Renson I. (2022). De cijfers rammelen: waarom stikstof een veel groter milieuprobleem is dan gevreesd. *De Standaard*, 12 februari 2022.

Rombout S., Van Rozen K. & Riemens M. (2018). Neveneffecten van niet-chemische onkruidbestrijding in de landbouw; Een literatuurstudie naar de (neven)effecten op drie groepen: bodemleven, insecten en broedsel. Wageningen Research, Rapport WPR-782. Wageningen.

Schneiders A., Alaerts K., Michels H., Stevens M., Van Gossum Pagina, Van Reeth W. & Vught I. (2020). Natuurrapport 2020: feiten en cijfers voor een nieuw biodiversiteitsbeleid. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2020 (2). Brussel.

Advies over het ontwerp van het plan- MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Adviesnummer:	INBO.A.4299 (aangevuld advies)
Auteurs:	Myriam Dumortier, Peter Van Gossum & An Vanden Broeck
Contact:	Lode De Beck (lode.debeck@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	e-mail van 14 januari 2022
Geadresseerden:	Departement Landbouw en Visserij T.a.v. Patricia De Clercq Secretaris-generaal Consciencegebouw Koning Albert II-Laan 35, bus 40 1030 Brussel departement@lv.vlaanderen.be

Dr. Maurice Hoffmann
Administrateur-generaal wnd.

Wijze van citeren: Dumortier M., Van Gossum Pagina & Vanden Broeck A. (2022). Advies over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 (Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek; nr. INBO.A.4299 (aangevuld advies)). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel

Aanleiding

Op 14 januari 2022 start een openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022 kan iedereen het ontwerp plan-MER en het ontwerpplan inkijken op de website van het Departement Landbouw en Visserij¹. Het INBO werd eerder al geraadpleegd bij de inspraakprocedure in kader van de kennisgeving over het plan-MER (augustus tot september 2021). Hierbij gaf het INBO een advies (Dumortier & Van Gossum, 2021). Op basis van deze raadpleging heeft Team MER de richtlijnen opgesteld voor de opmaak van het plan-MER. In het kader van het openbaar onderzoek dat loopt van 14/01/2022 tot en met 14/03/2022 wordt advies gevraagd over het ontwerpplan-MER en ontwerpprogramma. Na het openbaar onderzoek zullen het Departement Landbouw en Visserij en de aangestelde erkende MER-coördinator (Antea Group) de opmerkingen bundelen en verwerken en overdragen aan Team MER, waarna deze een kwaliteitsbeoordeling zal uitvoeren.

De aanleiding van dit aanvullend advies is de gedelegeerde verordening (EU) 2022/126 van de commissie van 7 december 2021² (gepubliceerd op 31/01/2022) tot aanvulling van Verordening (EU) 2021/2115 van het Europees Parlement en de Raad met aanvullende eisen voor bepaalde interventietypes die de lidstaten in het kader van die verordening in hun strategisch GLB-plan voor de periode 2023-2027 uitwerken, alsmede regels voor het aandeel in het kader van norm 1 inzake een goede landbouw- en milieuconditie (GLMC).

Meer specifiek gaat dit aanvullend advies over aanvullende eisen voor bepaalde interventietypes voor plattelandsontwikkeling gespecificeerd onder **Artikel 45; 'Instandhouding, duurzaam gebruik en ontwikkeling van genetische hulpbronnen in land- en bosbouw'**.

Vraag

Aan het INBO wordt advies gevraagd over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027.

Toelichting

---

1. Algemene opmerkingen

1.1 Strategisch GLB-plan deel 1

- Een strategie kan worden gezien als de uitwerking van een visie. Een strategisch plan beantwoordt dan: wat willen we doen als Vlaamse overheid voor landbouwers en waarom? **Het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027 (GLB SP) is moeilijk te evalueren omdat een Vlaamse Langetermijnvisie voor landbouw ontbreekt.** Er wordt in dit plan niet duidelijk gemaakt waar de overheid in 2030 of 2050 wil staan en hoe dit plan hieraan kan bijdragen. In het ontwerp Strategisch Plan wordt in hoofdstuk 1 wel een missie aangegeven: "Vlaanderen streeft naar de ontwikkeling en rechtszekere toekomst voor alle vormen van duurzame land- en tuinbouw, waarbij

---

¹ www.vlaanderen.be/landbouw/GLB-plan-MER

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R0126&from=NL>

ecologische, economische én sociale elementen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn." Deze missie wordt dan vertaald naar zeven statements waar men meer op wil inzetten, meestal zonder verwijzing naar een concreet beleidsdoel. De zeven statements zijn:

- een duurzaam inkomen voor duurzaam werk,
  - de sterkste schakel in onze voedselketen,
  - innovatie en kennis maken grensverleggende ambities waar,
  - met het GLB SP willen we nog meer voor onze omgeving zorgen,
  - landbouw paraat voor klimaatverandering (deze keer wel met een aantal doelen),
  - generatiewissel - start to boer,
  - het platteland beleven en diverse functies verweven.
- De nodenanalyse van de Vlaamse landbouw is interessant, maar roept vragen op. **Even grote noden, zoals inkomensondersteuning, adaptatie aan klimaatverandering, koolstofopbouw en verminderen uitstoot broeikasgassen, zorg voor water en zorg voor bodem, krijgen niet dezelfde ambities als het gaat om doorvertaling naar GLB-interventies.** Het waarom van deze keuze wordt niet toegelicht. We erkennen dat de keuze legitiem kan zijn omdat er reeds heel wat ander Vlaams beleid is dat hieraan bijdraagt. Maar deze samenhang met ander beleid wordt niet beschreven. Deze beschrijving past onder de subtitel "Verantwoording waarom bepaalde noden niet worden aangepakt in het GLB strategisch plan" wanneer die als volgt verruimd wordt: "Verantwoording waarom bepaalde noden minder worden aangepakt als hun prioriteit in het GLB strategisch plan."
- Het beschrijven van de interventies uit niet-GLB-beleid kan gedaan worden bij elke horizontale doelstelling. Dit helpt bij de verantwoording waarom vanuit het GLB SP op een bepaalde doelstelling meer of minder wordt ingezet.
- De analyse van *Horizontale doelstelling*: "Kennisstimulering en –deling; Innovatie en digitalisering in de landbouw en de plattelandsgebieden" is interessant en goed gedaan, maar kijkt enkel naar het heersende landbouwregime, m.a.w. een business as usual benadering. **Er is te weinig aandacht voor de noden, sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen betreffende dit thema voor alternatieve vormen van landbouw, zoals biolandbouw en stadslandbouw.** Dit is ook zo voor andere delen van de analyse. Gezien de ambitieuze doelstellingen van de EU voor biolandbouw lijkt ons dit nodig.
- Bij de evaluatie van de maatregelen is er enkel aandacht voor de positieve effecten van maatregelen voor een gegeven doel. Mogelijke neveneffecten en in bijzonder negatieve neveneffecten worden niet besproken (zie voor voorbeeld bij opmerkingen op Strategisch GLB-plan deel 2).

1.2 Strategisch GLB-plan deel 2

- De focus ligt steeds op positieve effecten van maatregelen voor een gegeven doel. **Mogelijke neveneffecten en in het bijzonder de negatieve neveneffecten worden niet besproken.** Bijvoorbeeld, bij mechanische onkruidbestrijding staat vermeld: "heeft een onmiddellijk positief effect op de biodiversiteit van het perceel en zijn omgeving". Uit een recent onderzoek van Rombout *et al.* (2019) blijkt dat er ook negatieve effecten zijn: "Hieruit is gebleken dat mechanische en thermische onkruidbestrijding een beperkt negatief effect hebben op het bodemleven. (Neven) effecten van zowel mechanische als thermische onkruidbestrijding op insecten die op de bodem leven zijn afhankelijk van het moment van toepassing en indirect de hoeveelheid biomassa die achterblijft. De natuurlijke vegetatie in landbouwpercelen

(onkruiden) fungeert als voedselbron dan wel schuilplaats voor insecten die op de bodem leven en door deze natuurlijke vegetatie te bestrijden door thermische of mechanische technieken neemt ook het aantal insecten af. De mate van verstoring van de insectenpopulaties is waarschijnlijk groter bij toepassing van zowel mechanische als thermische onkruidbestrijding onder warmere omstandigheden. Insecten zijn dan reeds actief en benutten op dat moment de vegetatie. Door de vegetatie te bestrijden, worden de insectenpopulaties verstoord. Daarnaast neemt de mate van verstoring toe bij een groter aantal toepassingen van mechanische onkruidbestrijding. Over de mate van verstoring door een verhoogde frequentie van thermische onkruidbestrijding is geen literatuur bekend. Mechanische onkruidbestrijding tijdens het broedseizoen is daarnaast destructief voor broedsel. Onderzoek naar de (neven)effecten van thermische onkruidbestrijding op jong broedsel en nestelende vogels zijn in deze literatuurstudie niet gevonden." Hier is dus geen sprake van een positief effect op de biodiversiteit, wel van een verminderd negatief effect in vergelijking met het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Daardoor blijft de maatregel zinvol, maar de meerwaarde is bescheidener dan wordt voorgesteld.

- Aan de geplande verbetering van de bodembiota is geen resultaatindicator gekoppeld. Er kan dus niet worden nagegaan of maatregelen zoals ecologisch beheerd grasland hieraan bijdragen. Het klopt dat er momenteel geen monitoring is van ondergrondse biodiversiteit in het landbouwgebied. Dit is evenwel geen argument om geen indicator te definiëren. Er zouden middelen kunnen worden vrijgemaakt uit de technische bijstand om indicatoren te definiëren en op te volgen. Door de opstart van het C-mon meetnet in landbouwgebieden is er een goede opportuniteit om dit tegen een zo laag mogelijke kost te realiseren. **Ook meer algemeen zouden er binnen de technische bijstand middelen moeten worden vrijgemaakt om de impact op biodiversiteit op te volgen.**
- Bij beheerovereenkomsten wordt de vergoeding berekend op basis van het opbrengstverlies en de vermeden kosten. **In welke mate werden de huidige zeer volatiele en hoge energieprijzen in rekening gebracht?** Deze werken immers door in de prijs van kunstmeststoffen (het Haber Bosch-proces is nu eenmaal zeer energie-intensief). Het zou weleens kunnen dat het verminderen van het gebruik van kunstmest zeer positief uitvalt voor de landbouwer.
- **De mate waarin het berekend bedrag in een steunbedrag wordt omgezet varieert zeer sterk.** Soms is dat 100 %, regelmatig ook veel lager. Hier ontbreekt een verantwoording van de keuze om met sterk verschillende percentages te werken.
- In het GLB-plan is er niets terug te vinden over maatregelen ter instandhouding, duurzaam gebruik en ontwikkeling van **genetische hulpbronnen in de bosbouw**. Er zijn geen gerichte acties opgenomen ter bevordering van de instandhouding van **door genetische erosie³ bedreigde autochtone populaties van inheemse boom- en struiksoorten**. Acties ontbreken rond *in situ* en *ex situ* behoud, de inventaris en genetische karakterisering, het opstellen van databanken, de verzameling en het stimuleren van duurzaam gebruik van genetische hulpbronnen in de bosbouw. Er **ontbreken ook acties ter bevordering van uitwisseling van informatie** tussen de bevoegde organisaties van lidstaten rond de verzameling en gebruik van genetische hulpbronnen in de bosbouw binnen de Unie. **Acties rond voorlichting, verspreiding, opleiding, adviesverlening en opstelling van technische rapporten waarbij niet-gouvernementele organisaties en andere**

---

³ Verlies van genetische variatie in een populatie door afname van de populatie-omvang. Bij voortdurend verlies van genetische variatie is er geen mogelijkheid meer voor het organisme om zich aan te passen aan nieuwe omgevingsfactoren.

belanghebbenden betrokken zijn, ontbreken eveneens in het GLB-plan. Nochtans is de nood groot aan dergelijke acties.

Het Vlaamse beleid zet sterk in op meer bos in Vlaanderen. Daarenboven zijn er bijkomende grote ambities rond de aanleg van landschappelijke beplantingen.

Er stelt zich momenteel een **groot probleem naar voldoende beschikbaarheid van geschikt bosplantsoen** voor bosuitbreiding, kleine landschapselementen zoals houtkanten en boslandbouwprojecten. Het aanbod kan de vraag niet volgen. Dit probleem stelt zich eveneens in onze buurlanden. De vraag naar bosplantsoen van inheemse soorten zal in de toekomst verder toenemen. Er is nood aan **uitbreiding van zaadtuinen, zowel kwantitatief als kwalitatief**, en ander bosbouwkundig uitgangsmateriaal (vb. stekken) van inheemse boom- en struiksoorten zodat het uitgangsmateriaal voor de opkweek van geschikt bosplantsoen groter wordt. Er is ook nood aan een **visie omtrent hoe die zaadtuinen in de toekomst kunnen bestendig worden**. Tevens is er **nood aan een tool (databank of webapplicatie) die het gebruik van genetische herkomsten in de bosbouw registreert en de traceerbaarheid van plantmateriaal** mogelijk maakt, zodat hier kennis kan opgebouwd worden in het kader van de geschiktheid van genetische herkomsten van inheemse boom- en struiksoorten in een veranderend klimaat. Acties die de publiek-private samenwerking stimuleren kunnen bijdragen tot de realisatie van deze noden.

- In Europa wordt 58 procent van de inheemse boomsoorten in het wild met uitsterven bedreigd (BGCI, 2021). Een groot deel van onze inheemse boom- en struiksoorten zijn bedreigd door **genetische erosie**; de autochtone populaties zijn heel sterk in aantal en omvang gedaald **waardoor de vitaliteit van de populaties en het voortbestaan van inheemse soorten in het gedrang komt**. Vitale populaties zijn echter cruciaal in het kader van de verwachte klimaatsverandering. Acties rond **monitoring, instandhouding** (in situ en ex situ) **en uitbreiding van de genetische diversiteit van deze soorten zijn urgent**. Er is ook nood aan **kennisopbouw** bij alle betrokken partijen **over de geschiktheid en juiste toepassing van plantmateriaal en genenbronnen en de optimalisatie van de plantsoenenketen**. Deze kennisopbouw en verspreiding van de opgebouwde kennis in technische rapporten is noodzakelijk voor een succesvolle realisatie van de Vlaamse bosuitbreidingsplannen en de ontwikkeling van klimaatrobuuste bossen en houtkanten.

1.3 Bijlage 2B. Omgevingsanalyse

- De omgevingsanalyse is beschrijvend. **Een verklarend luik “welke indirecte drijvende krachten liggen aan de basis van de huidige toestand?” staat deels tussen de lijnen van het beschrijvend gedeelte maar is zeer onvolledig**. Dit verklarend luik is belangrijk om te weten waar het beleid met welke instrumenten het best ingrijpt (de interventiepunten) om het gewenste doel te bereiken.
- De omgevingsanalyse beschrijft in hoofdzaak studies of bespreekt indicatoren. Het beleid komt in deze bespreking deels aan bod. Maar **een echte beschrijving van de beleidscontext die een invloed op de landbouwbedrijfsvoering uitoefent, ontbreekt**. Bijvoorbeeld, het stroomgebiedbeheerplan van de Schelde en het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen worden nauwelijks besproken. Een dergelijke beschrijving is wel nodig om later de GLB-interventies in hun context te plaatsen.
- Bij het luik rond biodiversiteit is er **geen aandacht voor de impact van het landbouw- en voedselsysteem op de wereldwijde biodiversiteit**. Nochtans kan in het Natuurrapport 2020 hierover voldoende informatie over gevonden worden.

1.4 Plan MER Strategisch GLB-plan

- Het is aangewezen om niet enkel naar de effecten van de specifieke maatregelen te kijken. **Ook het effect van het geheel van maatregelen moet worden bekeken, inclusief de interacties tussen de maatregelen.** We adviseren om na te gaan of het geheel van deze maatregelen het verlies van biodiversiteit in het landbouwgebied kan stoppen en of men de biodiversiteit door dat geheel van maatregelen kan laten herstellen. We adviseren tevens om na te gaan of deze maatregelen ook de negatieve impact van landbouw op biodiversiteit buiten het landbouwgebied kunnen stoppen (natuurgebieden, zelfs buiten onze landsgrenzen). Onder meer via veevoederimport heeft ons landbouwsysteem immers negatieve impact op ecosystemen elders in de wereld (bv. vernietiging van de Cerrado-boomsavanne in Brazilië voor sojaproductie).
- De beschrijving van de potentiële effecten op biodiversiteit in het ontwerp MER is oppervlakkig en onnauwkeurig. **De voorspelde positieve impact van de maatregelen op biodiversiteit wordt dikwijls overschat** (bv. meerjarig grasland is niet a priori biologisch waardevol). We adviseren om bij zo'n analyse het expliciete verband te leggen met de omvang van de problemen (toestand weide- en akkervogels, graslandvlinders, bestuivers, bodembiodiversiteit, historisch permanent grasland, etc.) en het gewenste bereik van maatregelen om die te remediëren. Het is hierbij aangewezen om na te gaan in welke mate de omvang van de vereiste maatregelen en de vooropgestelde budgetten in een juiste verhouding staan.
- Passende beoordeling (concluderende paragraaf): **voorgaande analyse laat niet toe om te concluderen dat "Algemeen kan geconcludeerd worden dat het voorgenomen GLB-plan niet zal zorgen voor een betekenisvol negatieve impact op Natura 2000-gebied en VEN-gebied en op z'n minst verdere achteruitgang t.g.v. de milieu-impact van landbouwactiviteiten zal beperken."** Eerst en vooral kunnen de effecten op Natura 2000 en VEN niet samen behandeld worden. In VEN zijn de regels strenger dan in SBZ. In VEN geldt geen schadedrempel, of de schade niet betekenisvol is, is daarom irrelevant. Om de omvang van de negatieve impact op Natura 2000 te kunnen beoordelen, dient nagegaan te worden of de inspanningen van het landbouwbeleid (waarvan het GLB een onderdeel is, naast PAS, MAP, luchtkwaliteitsplan, stroomgebiedbeheerplan, enz.) de milieudrukken vanuit de landbouw voldoende verlagen om beneden bepaalde kritische drempels te komen. Het gaat hierbij o.a. om kritische atmosferische stikstofdepositiewaarden en om milieukwaliteitsnormen voor nitraat, fosfaat en gewasbeschermingsmiddelen in oppervlaktewater en - grondwater. Als de waarde erboven blijft, zal de achteruitgang van de biodiversiteit zich nog verder doorzetten. Het is dus onvoldoende dat het plan aantoont dat de milieudrukken verlagen. Maar het strategisch GLB-plan geeft onvoldoende info om dit te doen. Dit komt omdat er een langetermijnvisie, een beleidsbespreking in de omgevingsanalyse, een verantwoording waarom het GLB SP meer inzet op bepaalde noden, ondanks dat hun ambitieniveau dezelfde is, en een bespreking van positieve en negatieve neveneffecten ontbreken. Wat wel zeker is, is dat het vroegere GLB SP in de vroegere beleidscontext onvoldoende was om de milieudrukken beneden de kritische drempels te krijgen (zie bespreking milieudrukken in omgevingsanalyse). De kwantitatieve berekeningen tonen aan dat het voorgestelde GLB SP de milieudrukken meer vermindert dan het verderzetten van het vroegere GLB SP. Het gaat hierbij om een procentueel bescheiden vermindering. Om onder de kritische drempels te komen, zou op de genomen maatregelen van ander landbouw- en omgevingsbeleid kunnen worden gerekend. Gegeven de scenarioanalyse van de stroomgebiedbeheerplannen, waarbij zelfs het maximaal scenario onvoldoende is om een goede oppervlaktewatertoestand te bereiken, lijkt dit ons weinig realistisch.

2. Specifieke opmerkingen

2.1 Strategisch GLB-plan deel 1

- Op verschillende plaatsen in het document wordt de vraag gesteld of er een GLB-bijdrage aan het LIFE-programma gepland is. Het antwoord is altijd "neen". Een GLB-bijdrage aan het LIFE-programma lijkt ons gewenst. Landbouw oefent een negatieve druk uit op de natuur en het is daarom niet meer dan normaal dat landbouwmiddelen worden ingezet om deze negatieve druk te compenseren.
- Pagina 23: "Zero residu en het nulgebruik van gewasbeschermingsmiddelen kan als alternatief voor bio gezien worden als we erin slagen om dit vanuit het onderzoek technisch en economisch haalbaar te maken." Biolandbouw is veel meer dan het afzien van gewasbeschermingsmiddelen. Het gaat om zorg dragen voor bodem, biodiversiteit en landschap, zodat onder meer gewasbeschermingsmiddelen niet langer nodig zijn.
- Op pagina 29: "opportuniteiten voor de Vlaamse landbouw om actiever te worden op de exportmarkten": dit is precies wat onze landbouwers zo kwetsbaar maakt. Dit wordt erkend bij de bedreigingen, maar er wordt verder niet op ingegaan. **Kan grondiger worden ingegaan op de risico's voor de Vlaamse landbouwer van het produceren voor de wereldmarkt?** Risico's zijn misschien wel eigen aan de sector, maar het niveau van risico's op de wereldmarkt is dat niet. Het GLB SP mag landbouwers niet langer aanzetten om zich op zeer risicovolle paden te begeven. Ook dit is een gevolg van het gebrek aan visie voor de sector.
- Pagina 34-35: bij de Vlaamse noden inzake risicobeheer ontbreekt het veerkrachtiger maken van het landbouwecosysteem tegen weers- en klimaatextremen (bv. bodemzorg, boslandbouw, natuurlijke structuren). **Kan grondiger worden ingegaan op de voordelen van het veerkrachtiger maken van het landbouwecosysteem tegen weers- en klimaatextremen (bv. bodemzorg, boslandbouw, natuurlijke structuren)?**
- Pagina 38: bij "Het concurrentievermogen en de marktgerichtheid vergroten, onder meer door te focussen op onderzoek, technologie en digitalisering" ligt de focus op het heersende landbouwregime. In dit luik wordt het ondersteunen van nieuwe verdienmodellen vermeld. Bio wordt hierbij niet direct als een nieuw verdienmodel beschouwd omdat het volgens het Strategisch GLB-plan slechts indirect bijdraagt aan de nood. De ecoregeling 'verderzetten bio' is een 'payment for ecosystem services' die bio meer levert en is in feite een onderdeel van bio zolang de markt deze ecosysteemdiensten niet vergoed.
- Pagina 39: extra bedreiging: Doorgedreven technologische ontwikkelingen brengen de landbouwer in een nog kwetsbaardere positie. Hij wordt ook afhankelijk van technologische bedrijven. **Kan grondiger worden ingegaan op de risico's voor de Vlaamse landbouwer van het inzetten op doorgedreven technologische ontwikkelingen?** Ook hier mag het GLB SP die landbouwer niet in een nog kwetsbaarder positie brengen. In algemene termen ziet deze analyse onzes inziens te veel heil in technologische oplossingen en te weinig in agro-ecologische praktijken, zoals bodemzorg, boslandbouw, natuurlijke structuren (beter samenwerken met de natuur).
- Pagina 48: bij de noden rond klimaatadaptatie ontbreekt de nood aan het veerkrachtiger maken van grondgebonden landbouw tegen klimaatverandering door bodembeheer (o.a. verhogen organisch materiaal) en natuurgebaseerde oplossingen (bv. intercropping, maisklimboon, meerjarige teelten, agroforestry, biolandbouw, enz.). Bij de bespreking van de GLB-interventies komt deze nood wel tot uiting.

- Pagina 59: bij “SpD. e: Duurzame ontwikkeling en efficiënt beheer van natuurlijke hulpbronnen zoals water, bodem en lucht bevorderen” is het afzetten van mest geen bedreiging. Het mestoverschot is een gevolg van een onhoudbaar landbouwmodel waarbij veevoeder onder de vorm van soja wordt ingevoerd en vlees wordt uitgevoerd. De uitdaging is hoe de nutriëntenkringloop (stikstof, fosfor) hersteld kan worden. Dit kan bijvoorbeeld door minder invoer (dus meer bedrijfseigen eiwitten in functie van een meer grondgebonden veehouderij).
- Pagina 68: **de streefwaarden bij een aantal resultaatindicatoren ligt bijzonder laag. Het is zeer onwaarschijnlijk dat we zo de Europese doelen uit onder meer de Farm to Fork strategie kunnen halen.** Bijvoorbeeld: verbetering en bescherming bodem (18,5 % van landbouwareaal), bescherming waterkwaliteit (16,4 %), duurzaam nutriëntenbeheer (21,3 %), duurzaam en verminderd gebruik van pesticiden (5,4 %, terwijl Europa het gebruik wil halveren), ontwikkeling van biolandbouw (1,77 %, nu 1,4 %, terwijl de Europese doelstelling 25 % bedraagt). Deze streefwaarden moeten hoger.
- Pagina 72: bij “SpD. f: Bijdrage tot de bescherming van biodiversiteit, versterken van ecosysteemdiensten en in stand houden van habitats en landschappen” zijn strengere normen (MAP/PAS, gewasbescherming, waterkwantiteit en – kwaliteit, dierenwelzijn) geen bedreiging voor dit doel. Deze normen zijn noodzakelijk om de biodiversiteitsdoelen te bereiken.
- Pagina 72: bij “SpD. f: Bijdrage tot de bescherming van biodiversiteit, versterken van ecosysteemdiensten en in stand houden van habitats en landschappen” ontbreekt bij de noden de zorg voor bodem. Een belangrijk deel van de biodiversiteit (bodembiodiversiteit) en ecosysteemdiensten zit ondergronds.
- Pagina 72-82: bij “SpD. f: Bijdrage tot de bescherming van biodiversiteit, versterken van ecosysteemdiensten en in stand houden van habitats en landschappen” gaat veel te weinig aandacht naar het versterken van ecosysteemdiensten. Dit is een belangrijk concept voor de verduurzaming van de landbouw en dient beter te worden geïntegreerd in deze tekst.
- Pagina 79: ook hier zijn de streefwaarden zeer beperkt, bv. met biodiversiteit verband houdende investeringen (2,3 % van de landbouwbedrijven, behoud van landschapselementen (0,03 % van het landbouwareaal)).
- Pagina 114: bij klimaat VLIF innovatieve investeringen: “de zoektocht naar emissiearme stalsystemen die naast ammoniakemissies ook emissies van broeikasgassen reduceren zal de komende jaren nog toenemen”. Dit gaat niet op voor alle broeikasgassen. Bv. biologische luchtwassers als ammoniak reducerende maatregel bij een emissiearme stal, zorgt voor een verhoging van de lachgas⁴uitstoot (De Vries & Melse, 2017). De investering in emissiearme stallen leidt dikwijls tot een verdere vergroting van de stallen om de investering rendabel te houden. Dit maakt de landbouwer kwetsbaar. Bovendien blijft het resultaat van die investeringen dikwijls beneden de beloften (Renson, 2022).
- Pagina 116 PAS: er wordt aangegeven dat slechts twee GLB-interventies bijdragen aan de vermindering van stikstofdepositie: “ecoregeling precisielandbouw” en “VLIF productieve investeringen - ammoniakemissie arme systemen”. Dit lijkt ons niet correct. Dragen maatregelen zoals vlinderbloemigen (minder stikstof via mest), biolandbouw (geen kunstmest) of maatregelen die de bodem verbeteren (meer C

---

⁴ Lachgas (N₂O) heeft een veel groter effect als broeikasgas dan bv. CO₂

betekent ook dat bodem meer N kan vasthouden) niet bij aan de vermindering van uitstoot?

- Pagina 128: GLMC 4: In verband met de bufferstroken vragen we om na te gaan wat de impact zou zijn om ook voor gewasbestrijdingsmiddelen een minimum breedte van vijf meter aan te houden, net zoals voor bemesting. Bovendien, waarom wordt hier niet voor zes meter gekozen, zoals voor openbare diensten geldt?
- Pagina 140: de definitie van een "actieve landbouwer" ligt nog niet vast, "De criteria worden verder uitgewerkt in de regelgeving". **Het is heel moeilijk om de effecten van het GLB SP correct in te schatten als niet volledig vastligt wie in aanmerking komt voor GLB-steun.**
- Pagina 148: 4.3. technische bijstand. De monitoring van de biodiversiteit in het agrarisch gebied, zowel voor toestand en trend als effectiviteit als de door landbouwactiviteit veroorzaakte drukken, is zeer beperkt. Binnen de omschrijving van de technische bijstand wordt monitoring en evaluatie benadrukt, bestaat de mogelijkheid om personeel aan te werven voor deze monitoring alsook de aankoop voor goederen en diensten. **We stellen voor om binnen het Vlaams Strategisch GLB-plan middelen te voorzien voor een meetnet biodiversiteit in het agrarisch gebied, zodat de impact van het GLB SP op de biodiversiteit beter kan worden opgevolgd.** Bij de begunstigden van technische bijstand zou het goed zijn om die te verruimen naar de Vlaamse wetenschappelijke instellingen, aangezien zij kennis en ervaring hebben omtrent monitoring.
- Pagina 190: het platform voor landbouwonderzoek is verruimd naar het platform voor landbouw- en voedselonderzoek. Het INBO is ook vast lid in dit platform.

2.2 Strategisch GLB-plan deel 2

- Pagina 8: het basisinkomensbedrag ligt in kalenderjaar 2027 aanzienlijk hoger. Vanwaar deze keuze om dit basisinkomensbedrag jaarlijks wat te laten **variëren**? Het gaat om 192, 190, 190, 188 en 213. Terwijl de conditionaliteiten dezelfde blijven over de volledige periode.
- Pagina 13: aanvullende herverdelende inkomenssteun voor duurzaamheid: **Waarom wordt de herverdelende inkomenssteun niet toegekend aan landbouwers met minder dan 10 ha?** Deze categorie bevat misschien wel relatief veel oudere landbouwers, maar bevat ook jongere landbouwers, waaronder heel wat biolandbouwers. Kunnen precieze cijfers worden gegeven over het aantal kleine biolandbouwers die zo deze extra steun mislopen? **Kleine biolandbouwers dragen meer dan vele andere landbouwers bij aan duurzaamheid en verdienen deze aanvullende steun dan ook meer dan die andere landbouwers.**
- Pagina 15: dezelfde vraag voor de aanvullende herverdelende inkomenssteun. Hier gaat het om 95, 94, 94, 93 en 106.
- Pagina 20: dezelfde vraag voor de aanvullende steun voor de jonge landbouwer. Hier gaat het om 200, 197, 201, 198 en 229.
- Pagina 24: gekoppelde inkomenssteun. Distelbestrijding door gewasbeschermingsmiddelen in een extensief beheerd grasland is niet gepast. **We dringen aan om deze uitzondering op het verbod op gewasbeschermingsmiddelen op extensief beheerd grasland voor pleksgewijze bestrijding van akkerdistel te schrappen.** De bestrijding van akkerdistels kan gemakkelijk mechanisch gebeuren.

- Pagina 27: dezelfde vraag voor de aanvullende steun voor de gekoppelde steun. Hier gaat het om 165, 163, 163, 161 en 183.
- Pagina 45: zal er genoeg compost beschikbaar zijn indien landbouwers deze maatregel op grote schaal toepassen? Bovendien, hoe zinvol is een eenjarige ecoregeling voor de verhoging van het koolstofgehalte? Waarom valt dit niet onder de agro-milieu-klimaatmaatregelen?
- Pagina 53: ecoteelten bij specifieke doelstelling (d): de import van soja leidt niet alleen tot ontbossing, maar tot de vernietiging van andere ecosystemen, zoals de Cerrado boomsavannes in Brazilië.
- Pagina 66: **waarom wordt de steun aan biologische landbouw beperkt tot 20 ha?**
- Pagina 74: samenstelling bloemenmengsel: gelieve bij de uitwerking van de samenstelling rekening te houden met het gebruik van cultuurvariëteiten van wilde planten. Natuurrapport 2020: "Bij de aanleg van bloemrijke akkerranden voor wildsoorten, akkervogels, bijen en natuurlijke plaagbestrijders worden veelvuldig bloemzaadmengsels gebruikt (Adriaens *et al.*, 2020). Dat kan leiden tot het verdwijnen van lokale soorten zoals de korenbloem (Adriaens *et al.*, 2020). De ingezaaide korenbloemen zijn meestal van een ander genotype dan de lokale korenbloemen; soms zijn het cultuurvariëteiten met een afwijkende bloemkleur of -vorm. Doordat die afwijkende genotypes jaarlijks massaal worden ingezaaid, kunnen de lokale korenbloemen genetisch niet concurreren en achteruitgaan. Uiteindelijk kan de genetische eigenheid van de lokale populatie opgaan in de genetische eigenheid van de andere, gebiedsvreemde populatie (genetic swamping). De eigenheid van de lokale populaties gaat dan verloren, inclusief de kenmerken die ervoor zorgen dat de soort zich goed kan aanpassen aan de lokale en regionale omstandigheden (Mergeay, 2012; Mergeay & Adriaens, 2013)"
- Pagina 122: operationeel programma groenten en fruit - technische bijstand: er wordt hier geen melding gemaakt van monitoring en evaluatie. Gezien de sterke aandacht naar het verminderen van gewasbeschermingsmiddelen door geïntegreerd pest management en biologisch landbouw lijkt het ons wel **aangewezen om monitoring naar functionele agrobiodiversiteit (natuurlijke beheersing van plagen en ziekten en bestuivers) toe te voegen.**
- Pagina 134: bijenprogramma, blz. 144 technische bijstand bijenteelt, blz. 148 toegepast onderzoek bijenteelt en blz. 152 bestrijden vijanden en ziekten bijenteelt: de maatregelen focussen op de (niet inheemse) honingbij. Het klopt dat de bestuivende dienst door de honingbij hierdoor verbetert, maar dit kan niet a priori gelijkgesteld worden met een gunstige maatregel voor de biodiversiteit. **Er dient en vooral ook aandacht te worden besteed aan wilde bestuivers, in aansluiting op het Vlaams Actieplan Wilde Bestuivers dat momenteel in ontwikkeling is.**
- Pagina 178: de subsidie voor omschakeling naar biolandbouw is begrijpelijk veel hoger dan de subsidie voor voortzetting van biolandbouw. Tijdens deze periode moeten deze landbouwers immers de inspanningen doen om biologisch te telen (die niet altijd meteen even goed lukken), terwijl ze nog niet van de baten genieten (betere prijs). Het verschil in subsidie is echter zeer groot: 390-1700 euro/ha versus 100 à 200 euro/ha. **Hoe kan worden vermeden dat landbouwers tijdelijk overschakelen naar bio omwille van de aantrekkelijke vergoeding (of bv. op het eind van hun loopbaan nog rap even omschakelen naar een gemakkelijke bio-groenteteelt omwille van die vergoeding)? Het lijkt ons aangewezen om de voorwaarde op**

te leggen dat na de omschakeling de biolandbouw een minimaal aantal jaren wordt voortgezet (bv. minstens 10 jaar).

- Pagina 182: meerjarige bloemenmengsel - zaaimengsel: gelieve bij de uitwerking van de samenstelling rekening te houden met het gebruik van cultuurvariëteiten van wilde planten.
- Pagina 323: innovatieve investeringen op landbouwbedrijf. In het beschrijvend gedeelte wordt er vermeld dat er indirect (via vermindering ammoniakemissie) wordt bijgedragen aan het biodiversiteitsdoel. Volgens ons dragen investeringen m.b.t. gereduceerde bodembewerking/directe inzaai ook **direct** bij door het vermijden van impact op de herstellende bodem en dus het vermijden van impact op het herstel van de bodembiodiversiteit. De impact van de investeringen is vooral beoordeeld uit oogpunt van moderne landbouw en niet vanuit alternatieve landbouwmethodes zoals biolandbouw of agro-ecologische landbouw.

2.3 Bijlage 2B. Omgevingsanalyse

- Er wordt enkel gesproken van verpaarding, terwijl de toename aan andere hobbydieren zoals bv. alpaca's een meer recent probleem is die bijkomende druk zet op de schaarse landbouwgronden.
- 4.2.1.1. niet energetische emissies: zijn er geen maatregelen die inspelen op vermindering van lachgas?
- Pagina 82: ecokwadraat bestaat niet meer en heet nu Boerennatuur. Dit is zo sinds 1 juli 2020.
- 4.4.7 Natura2000-netwerk. De soorten en habitat van de habitatrictlijn worden besproken, de vogels van Europees belang (26 soorten) en overwinterende watervogels van Europees belang (19 soorten) ontbreken.

2.4 Plan MER Strategisch GLB-plan

- Pagina 9: naast EU Farm to Fork strategie ook de EU Biodiversiteitsstrategie vermelden. Deze bevat ook voor de landbouw relevante doelstellingen, zoals de doelstelling dat minstens 10 % van het landbouwareaal uit landschapselementen met grote diversiteit moet bestaan.
- Pagina 15: GLMC 4: in verband met de bufferstroken vragen we om na te gaan wat de impact zou zijn om ook voor gewasbestrijdingsmiddelen een minimum breedte van vijf meter aan te houden, net zoals voor bemesting.
- Pagina 27: aanvullende herverdelende inkomenssteun: Waarom wordt deze steun niet toegekend aan landbouwers met minder dan 10 ha? Deze categorie bevat misschien wel relatief veel oudere landbouwers, maar bevat ook jongere landbouwers, waaronder heel wat biolandbouwers. Deze kleine biolandbouwers dragen meer dan vele andere landbouwers bij aan duurzaamheid en verdienen deze aanvullende steun dan ook meer dan vele andere landbouwers.
- Pagina 58: de EU Biodiversiteitsstrategie is geen aanvulling op de strategie "Van boer tot bord", maar is er complementair mee.
- Pagina 79: specifieke aandachtspunten: Biodiversiteit: Het is aangewezen om ook de algemene impact van landbouw op natuur te bekijken (impact op de biodiversiteit in het landbouwgebied, impact op natuurgebieden, impact op biodiversiteit elders in de wereld, buiten de eigen landsgrenzen) en niet alleen de impact van de gesteunde activiteiten. **We adviseren om de impact van de gesteunde activiteiten te**

situëren ten opzichte van de specifieke impact van landbouw op biodiversiteit (grijpen de maatregelen voldoende in op de specifieke landbouwkundige oorzaak van een bepaalde impact op biodiversiteit en gaan de maatregelen aldus voldoende ver om het verlies van biodiversiteit te stoppen en vooral ook de biodiversiteit te herstellen en voldoende kansen te bieden?). Een voorbeeld hiervan zijn de maatregelen rond grasland. Zonder bijkomende specifieke voorwaarden rond bemesting, beheer en gebruik van gewasbescherming zijn deze maatregelen onvoldoende om een antwoord bieden op het biodiversiteitsverlies.

- Pagina 79-80: gewestgrensoverschrijdende effecten: Er wordt gesteld dat er nauwelijks gewestgrensoverschrijdende effecten zijn van het GLB SP. Pagina Die zijn er nochtans wel.
  - Het verminderen van ammoniak en stikstofoxiden heeft grensoverschrijdende positieve effecten. De achtergronddepositie vermindert en de kans op het overschrijden van de kritische lasten of de kritische depositiewaarden in de natuur in de aangrenzende gewesten en landen vermindert. Hoeveel van het probleem wordt opgelost dankzij het GLB SP, of slaagt het GLB SP erin dit probleem op te lossen? Vlaanderen heeft hierbij een belangrijke verantwoordelijkheid omdat de stikstofexport beduidend groter is dan de stikstofimport (Schneiders *et al.*, 2020).
  - Maatregelen m.b.t. waterbeheer (bv. overstromingsgebieden) waardoor het overstromingsrisico stroomafwaarts vermindert, zorgen ook voor positieve grensoverschrijdende effecten. Dit geldt zowel voor Vlaanderen t.o.v. buitenland/Wallonië als omgekeerd.
- Pagina 80: **alternatieve beleidsscenario's: Een relevanter alternatief beleidsscenario is het scenario waarbij alle EU doelen worden bereikt, hoeveel extra inspanningen moeten daarvoor worden geleverd?** Over welke hefboomen beschikt het GLB SP om deze tijdig te bereiken? Eigenlijk is dat niet eens een alternatief scenario, het is het beleid dat moet uitgevoerd worden.
- Pagina 119: biolandbouw: niet "minder intensief" (kan best wel intensief zijn), maar "minder intrusief" (minder ecologisch verstorend)
- Pagina 119: biolandbouw: het is aangewezen om de biolandbouw in een correct perspectief te plaatsen. De groei is misschien relatief groot, maar absoluut blijft het weinig: biolandbouw maakt ongeveer 1,4 procent uit van de totale Vlaamse landbouwoppervlakte. In Europa neemt de biologische landbouw 7,5 procent van de totale landbouwoppervlakte in, of 13,4 miljoen hectare. In België bedraagt het aandeel 6,6 procent, dankzij de grote oppervlakte biologische landbouw in Wallonië. Dat is meer dan in Nederland (3,2 %), maar minder dan in Denemarken (9,8 %). Het ontwerp van de EU 'Van boer tot bord'-strategie wil dat aandeel verhogen tot 25 procent. In de EU kwamen alleen Zweden (20,3 %), Estland (20,6 %) en Oostenrijk (24,1 %) in 2018 boven de 20 procent uit.
- Pagina 132: basisinkomenssteun: discipline biodiversiteit: **De conditionaliteiten zijn in principe positief voor de biodiversiteit, maar we raden aan om ook de vraag te stellen of ze enerzijds positief genoeg zijn en of ze anderzijds voldoende controleerbaar en handhaafbaar zijn op terrein.** Zijn ze op die manier voldoende om het verlies van biodiversiteit in het landbouwgebied te stoppen én te herstellen/ontwikkelkansen te bieden? Of laten ze nog te veel negatieve impact toe? **We adviseren om gericht te onderzoeken welke negatieve impacten onvoldoende geredieerd worden door de conditionaliteiten, dit in vergelijking met de te behalen Europese doelen.** Een analyse rond meetbaarheid, controles en handhaving zou ook zinvol zijn.

- Pagina 133: jonge landbouwers: discipline biodiversiteit: we hebben hier dezelfde opmerking als hierboven inzake conditionaliteiten. **We adviseren ook om na te gaan of de extra steun voor de jonge landbouwer voldoende voorwaarden inzake duurzaamheid bevat.** Kan het GLB SP vermijden dat de jonge landbouwer met publieke middelen investeert in onduurzame praktijken? Om de duurzaamheid in te schatten zou het bedrijfsmodel moeten beoordeeld worden. Er zou moeten worden nagegaan of de bedrijfsvoering binnen de Green Deal doelen voor 2030 en 2050 past en of die ook een leefbaar inkomen kunnen garanderen. Het louter voldoen aan de conditionaliteiten is onvoldoende omdat ze de huidige realiteit weerspiegelen en niet de toekomstige verdere verstrengingen.
- Pagina 135: gekoppelde steun - voorwaarden met betrekking tot lokale eiwitvoorziening en langdurig graslandbeheer.
  - Discipline biodiversiteit: we hebben dezelfde opmerking als hierboven inzake conditionaliteiten. **We raden aan om na te gaan of het GLB veetelers voldoende stimuleert om circulair te worden, zonder import van onder meer overzeese soja (overzeese schade aan biodiversiteit mee in beschouwing nemen).** Daarnaast vragen we om na te gaan in welke mate het louter inzetten op langdurig graslandbeheer, zonder bijkomende voorwaarden inzake biodiversiteit, bijdraagt aan het stoppen van het biodiversiteitsverlies en het herstellen van/kansen bieden aan de biodiversiteit.
  - Discipline klimaat: het verminderen van soja-import vermindert ook de nood aan bijkomende soja-productie en de daarmee samenhangende ontbossing of vernietiging van ecosystemen elders in de wereld. Dit beperkt ook de koolstofuitstoot door landgebruiksverandering. We stellen voor dit mee te nemen in de beoordeling. Het gaat dus veel verder dan het wegvallen van transportkilometers.
- Pagina 136: ecoregeling Meerjarig grasland en ecologisch beheerd grasland: Discipline Biodiversiteit: De beoordeling van de impact van meerjarig grasland lijkt ons te positief beschreven. Om een belangrijke bron van biodiversiteit te worden, zijn ook inspanningen nodig inzake bemesting, beheer en gewasbescherming en dus een combinatie met ecologisch beheerd grasland (best een combinatie van actie 1 en actie 2).
- Pagina 137: van tijdelijk naar blijvend grasland: Discipline Biodiversiteit: De beoordeling van de impact van meerjarig grasland lijkt ons te positief beschreven. Om een belangrijke bron van biodiversiteit te worden, zijn ook inspanningen nodig inzake bemesting, beheer en gewasbescherming.
- Pagina 146: meerjarige bloemenstroken - discipline biodiversiteit. Het aspect bestuiving ontbreekt. We stellen voor om na te gaan in welke mate het GLB SP voldoende voorwaarden oplegt inzake het vermijden van cultuurvariëteiten van wilde planten (zie hoger bij Strategisch GLB-plan deel 2 opmerking bij meerjarige bloemenstroken - bloemenmengsel).
- Pagina 147: ecoregeling teelttechnische erosiebestrijdende maatregelen - discipline biodiversiteit: We adviseren om ook aandacht te besteden aan hoe herstel van de bodembiodiversiteit ook de bovengrondse biodiversiteit ten goede komt.
- Pagina 155-156: beheerovereenkomsten flora en fauna: Discipline biodiversiteit: Geef hierbij aan dat de positieve effecten pas optreden wanneer voldoende landbouwers deze maatregelen toepassen binnen de beheergebieden van de VLM. Het verdient aanbeveling om de beheerovereenkomsten ook aan te vullen met ecoregelingen met een gunstig effect voor de doelsoorten van de beheerovereenkomst fauna en flora.

- Pagina 192: bereken de vermindering ook voor het alternatief scenario dat de doelen van de biodiversiteitsstrategie en de farm-to-forkstrategie haalt.
- Pagina 203: effecten natuur - Farm-to-fork: gewasbeschermingsmiddelen: indien de procentuele vermindering t.o.v. 2018 wordt ingeschat, is de correcte berekening: jaarlijkse vermindering voorgesteld GLB/gebruik in 2018. Om tot een nulscenario te komen omvat het gebruik in 2018 ook de vermindering van dit gebruik door het huidige GLB SP, dus gebruik in 2018 plus jaarlijkse vermindering in 2018 door het vorige GLB SP. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door de landbouw (akkerbouw, tuinbouw, groenbemesters en zaaizaad) bedroeg in 2018 2,728 miljoen kg werkzame stof. Rekening houdende met een vermindering van 460.000 kg in het alternatief scenario (verderzetten van het GLB) ofwel 92.000 kg/jaar geeft dit een vermindering van $200.000 / (2.728.000 + 92.000) = 7,1 \%$, ruim onvoldoende dus voor het doel van 50 procent vermindering.
- Pagina 203: effecten natuur - Farm-to-fork: meststofgebruik: indien de procentuele vermindering t.o.v. 2020 wordt ingeschat, is de correcte berekening: jaarlijkse vermindering voorgesteld GLB/gebruik in 2020. Om tot een nulscenario te komen omvat het gebruik in 2020 ook de vermindering van dit gebruik door het huidige GLB SP, dus gebruik in 2020 + jaarlijkse vermindering in 2020 door het vorige GLB SP. De beoordeling is hier complexer. Volgens het mestrapport 2020 bedraagt de afzetruimte voor dierlijke mest in 2020 116,9 miljoen kg N en de geregistreerde kunstmest 52 miljoen kg N. Daartegenover staat een geschat kunstmestgebruik⁵ van 80 miljoen kg N door het Departement Landbouw & Visserij in 2018. Rekening houdende met een vermindering van 10,5 miljoen kg N in het alternatief scenario (verderzetten van het GLB SP) ofwel $2,1 \text{ miljoen kg/jaar}$ geeft dit een vermindering van $7 / (116,9 + 80 + 10,5) = 3,4 \%$. Dit is ruim onvoldoende voor het doel van 20 procent vermindering van het stikstofgebruik.
- Pagina 203: deze resultaten zijn schrijnend. De bijdrage van het nieuwe GLB SP aan het behalen van de doelen uit de Farm to Fork Strategie is zeer onvoldoende. **Dit noopt tot het uitwerken van alternatieve scenario's die Vlaanderen dichterbij de Europese doelen brengt. In die scenario's worden de GLB-middelen nog meer verschoven naar inspanningen die het behalen van deze doelen ondersteunen.**
- Pagina 207: de gegevensbeschikbaarheid inzake natuur in het landbouwgebied is zeer beperkt. **Om de impact van het GLB SP op te volgen is een grondige monitoring nodig. Deze werd aangekondigd in de Beleidsnota Omgeving (Meetnet Biodiversiteit Agrarisch Gebied).** Het lijkt ons niet meer dan logisch dat dit integraal binnen de middelen van het GLB gebeurt. Deze monitoring dient immers om de impact van het GLB SP op te volgen.

Passende beoordeling

- Pagina 7: vlinderindex: Het betreft hier gegevens uit natuurgebieden. Er zijn geen gegevens beschikbaar over de toestand van de vlinders in het landbouwgebied.

⁵ Geëxtrapolleerd op basis van de door landbouwers verstrekte gegevens in het landbouwmonitoringsnetwerk. Voor de extrapolatie wordt er rekening gehouden met STABEL-landbouwdata (bv. oppervlakte teelten);

Conclusies

Het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027 is moeilijk te evalueren omdat een **Vlaamse Langetermijnvisie voor landbouw ontbreekt**. Er wordt in dit plan niet duidelijk gemaakt waar de overheid in 2030 of 2050 wil staan en hoe dit plan hieraan kan bijdragen. Ook het ontbreken van de definitie van actieve landbouwer bemoeilijkt de beoordeling.

De nodenanalyse van de Vlaamse landbouw is interessant, maar roept vragen op Pagina Noden met een gelijk ambitieniveau, zoals inkomensondersteuning, adaptatie aan klimaatverandering, koolstofopbouw en verminderen uitstoot broeikasgassen, zorg voor water en zorg voor bodem, krijgen niet dezelfde ambities als het gaat om doorvertaling naar GLB-interventies. Het waarom van deze keuze wordt niet toegelicht. We erkennen dat de keuze legitiem kan zijn omdat er reeds heel wat ander Vlaams beleid is dat hieraan bijdraagt, maar deze **samenhang met ander beleid wordt niet beschreven**.

Bij de evaluatie van de maatregelen is er **enkel aandacht voor de positieve effecten** van maatregelen voor een gegeven doel. Mogelijke neveneffecten en in bijzonder de negatieve neveneffecten worden niet besproken.

De analyse is **uitgevoerd vanuit het perspectief van het gangbare landbouwmodel (business as usual) en er wordt onvoldoende ingegaan op de daaraan verbonden risico's**. Er gaat veel aandacht naar technologie als oplossing voor verduurzaming. Voor de landbouwer betekent veel van die technologie nog meer investeringen en nog meer afhankelijkheid van toeleveringsbedrijven. Dit risico moet verder worden uitgewerkt. Hetzelfde geldt voor het stimuleren van productie voor de wereldmarkt. De daaraan verbonden risico's moeten verder worden uitgewerkt. Dat het GLB SP dergelijke risico's meebrengt is mede een gevolg van een gebrek aan visie voor de sector.

De analyse besteedt **te weinig aandacht aan alternatieve vormen van landbouw**, zoals biolandbouw, agro-ecologische landbouw, stadslandbouw. Agro-ecologische technieken bieden mogelijkheden voor verduurzaming, en komen de veerkracht van zowel het landbouwsysteem als de landbouwer ten goede. Deze moeten beter worden uitgewerkt. Gelukkig bevatten de maatregelen heel wat agro-ecologische elementen. Landbouwers zullen begeleiding nodig hebben om de voor hen meest aangewezen maatregelenpakketten te selecteren.

De **steun aan alternatieve vormen van landbouw is dikwijls begrensd**. Waarom wordt de herverdelende inkomenssteun niet toegekend aan landbouwers met minder dan 10 ha? Waarom wordt de steun aan biologische landbouw beperkt tot 20 ha? Anderzijds moet worden vermeden dat de terecht hoge vergoeding voor omschakeling aanleiding geeft tot slechts tijdelijke omschakeling.

Sommige voorgestelde streefwaarden zijn zeer bescheiden in vergelijking met de doelen uit de EU Boer tot Bord Strategie (bv. aandeel biolandbouw, gebruik gewasbeschermingsmiddelen).

Voor één maatregel is de uitzondering op het verbod op gewasbescherming voor pleksgewijze bestrijding van akkerdistel behouden. Deze uitzondering wordt best geschrapt. Distelbestrijding met gewasbeschermingsmiddelen in een extensief beheerd grasland zou de inspanningen voor natuur ondermijnen. Indien distels moeten worden bestreden kan dit mechanisch gebeuren.

In het GLB-plan is er niets terug te vinden over maatregelen ter instandhouding, duurzaam gebruik en ontwikkeling van **genetische hulpbronnen in de bosbouw**. Er stelt zich momenteel nochtans een **groot probleem naar voldoende beschikbaarheid van geschikt bosplantsoen** voor bosuitbreiding en kleine landschapselementen. Daarenboven is meer dan de helft van de inheemse boomsoorten met uitsterven bedreigd. Er is ook nood aan

kennisopbouw rond gebruik van geschikte boomsoorten en genetische herkomsten bij bosuitbreiding in een veranderend klimaat.

De omgevingsanalyse is te beschrijvend en te weinig verklarend. Een verklarend stuk “welke indirecte drijvende krachten liggen aan de basis van de huidige toestand?” staat deels tussen de lijnen van het beschrijvend gedeelte maar is zeer onvolledig. Dit verklarend stuk is belangrijk om te weten waar (de interventiepunten) het beleid met welke instrumenten het best ingrijpt om het gewenste doel te bereiken.

Plan-MER: Het is aangewezen om niet enkel naar de effecten van de specifieke maatregelen te kijken. Ook het **effect van het geheel van maatregelen moet worden bekeken**, inclusief de interacties tussen de maatregelen. We adviseren om na te gaan of het geheel van deze maatregelen het verlies van biodiversiteit in het landbouwgebied kan stoppen en of men de biodiversiteit door dat geheel van maatregelen kan laten herstellen. We adviseren tevens om na te gaan of deze maatregelen ook de negatieve impact van landbouw op biodiversiteit buiten het landbouwgebied kunnen stoppen (natuurgebieden, ook buiten onze landsgrenzen). **Waar het effect van het nieuwe GLB SP wordt vergeleken met de doelen uit de EU Farm to Fork Strategie blijkt dat de impact van het GLB SP veel te beperkt is. Dit noopt tot het uitwerken van alternatieve scenario's die Vlaanderen dichterbij de Europese doelen brengt.** In die scenario's worden de GLB-middelen nog meer verschoven naar inspanningen die het behalen van deze doelen ondersteunen.

Passende beoordeling: **er kan niet geconcludeerd worden dat het GLB SP de negatieve impact van landbouw op Natura 2000 en VEN kan wegwerken.** Deze conclusie kan enkel gemaakt worden als de bijkomende inspanningen van het Strategisch GLB-plan tezamen met ander landbouw- en omgevingsbeleid ertoe leiden dat de milieudrukken vanuit de landbouwbedrijfsvoering beneden kritische drempels komen. Op basis van de kwantitatieve inschattingen van vermeden nutriëntengebruik, vermeden gewasbeschermingsmiddelengebruik, etc. en scenarioberekeningen in het stroomgebiedbeheerplan lijkt dit hoogstwaarschijnlijk een onvoldoende vermindering te geven om beneden deze drempels te blijven.

Monitoring biodiversiteit: De gegevensbeschikbaarheid inzake natuur in het landbouwgebied is zeer beperkt. De monitoring van de biodiversiteit in het agrarisch gebied dient te worden versterkt om de impact van het GLB SP op de biodiversiteit te kunnen opvolgen. Het lijkt ons logisch dat dit met de middelen van het GLB gebeurt. **Binnen de technische bijstand moeten middelen worden vrijgemaakt om de impact op biodiversiteit op te volgen.** We raden aan om 1 % van de GLB-middelen in te zetten voor monitoring van de resultaten.

Slotbeschouwing: Met dit GLB SP wil Vlaanderen nog méér voor zijn omgeving zorgen, maar dit blijkt helaas nog steeds ruim onvoldoende.

Referenties

Adriaens T., Cartuyvels E., Denis L., Devisscher S., Oldoni D., Packet J., Provoost S., Reyserhove L., Scheers K., Soors J., Vandevoorde B., Vandekerkhove K., Verreycken H., Van Landuyt W. & Vught I. (2020). Invasieve Exoten in Vlaanderen: toestand en beleidsaanbevelingen. Uitgebreid achtergrondrapport bij het Natuurrapport 2020. (INBO.R.2020.41). Instituut voor Natuur- en bosonderzoek, Brussel.

BGCI (2021). State of the World's Trees. BGCI, Richmond, UK.

De Vries J.W. & Melse R.W. (2017). Comparing environmental impact of air scrubbers for ammonia abatement at pig houses: A life cycle assessment. *Biosystems Engineering* 161: 53–61. <https://doi.org/10.1016/j.biosystemseng.2017.06.010>.

Dumortier M. & Van Gossum Pagina (2021). Advies over het plan-MER Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 (Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek; nr. INBO.A.4228). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Dumortier M. & Van Gossum Pagina (2022). Advies over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 (Adviezen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek; nr. INBO.A.4299). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Mergeay J. (2012). Advies betreffende het gebruik van bloemzaadmengsels ten bate van bestuivers en biodiversiteit. (INBO.A.2759). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Mergeay J. & Adriaens T. (2013). Afwegingskader voor het gebruik van bloemenzaadmengsels ten bate van bestuivers en biodiversiteit: zaadmengsels voor biodiversiteit. (INBO.R.2013.5). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Renson I. (2022). De cijfers rammelen: waarom stikstof een veel groter milieuprobleem is dan gevreesd. *De Standaard*, 12 februari 2022.

Rombout S., Van Rozen K. & Riemens M. (2018). Neveneffecten van niet-chemische onkruidbestrijding in de landbouw; Een literatuurstudie naar de (neven)effecten op drie groepen: bodemleven, insecten en broedsel. Wageningen Research, Rapport WPR-782. Wageningen.

Schneiders A., Alaerts K., Michels H., Stevens M., Van Gossum Pagina, Van Reeth W. & Vught I. (2020). Natuurrapport 2020: feiten en cijfers voor een nieuw biodiversiteitsbeleid. Mededelingen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2020 (2). Brussel.

Beste,

* Er zou meer gedaan moeten worden om de paardificatie tegen te gaan zoals de inplanting van paddocks, winterweides, vee-artsenijklinieken, paardenpistes, paardenfokkerij. Deze zijn allen gericht naar recreatie en sport ten nadele van een voedselareaal.

Paardenweides zijn trouwens een verarming van de biodiversiteit en geheel geen agrarische bestemming zoals de gewestplan vastlegt. De prijzen van landbouwgronden worden door de paardenhouders hoog gehouden.

* Er zou meer gedaan moeten worden om de omzetting van boerderijen naar residenties tegen te gaan. Oude boerderijen zouden terug aan de landbouw worden gegeven door sloop.... Het agrarisch gebied wordt nu verder verhard.

Misschien zijn deze standpunten in te brengen in deze plan-MER.

Ik wil hierbij mijn opmerkingen/bezwaren ivm het openbaar onderzoek van Vlaams ontwerp GLB 2023-2027 indienen.

Ik steun volledig de bezwaren van Natuurpunt, WWF, West-Vlaamse Milieufederatie, Greenpeace, Limburgse Milieukoepel, Bond Beter Leefmilieu.

Mijn opmerkingen en adviezen om het landbouwbeleid in Vlaanderen ambitieuzer te maken:

- de Europese Green Deal ambities waarmaken
- deze koppelen aan de andere beleidsdoelen: propere waterlopen, stijging biologische landbouw, daling pesticiden, ammoniak en stikstof uitstoot.
- voldoende vaste subsidievoorwaarden
- het plan MER is onvoldoende

Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (VGLB) Strategisch plan Opmerkingennota

1. Procedure

Het nieuwe GLB gaat van start vanaf 2023 en loopt tot 2027. Ter voorbereiding is een ontwerp MER gepubliceerd in juli 2021, waarin de gekozen methodologie die in de kennisgeving wordt besproken, verder wordt uitgewerkt tot een plan- MER. Dit Plan- MER is in openbaar onderzoek van 14 januari tot en met 14 maart 2022. Na afronding van deze MER procedure zal het Vlaamse GLB Strategisch Plan worden voorgelegd aan de Vlaamse regering. Daarna zal het plan ter goedkeuring moeten voorgelegd worden aan de Europese Commissie. Het nieuwe beleid zal dan per 1 januari in voege treden. In uitvoering van art 4.2.11 van het DABM wordt dus het ontwerpplan- Mer en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan in openbaar onderzoek gelegd.

2. Inleiding

Het GLB omvat 2 pijlers met elk een eigen Europees begrotingsfonds:

- Pijler 1 omvat de rechtstreekse betalingen en marktmaatregelen. Deze pijler wordt gefinancierd door het ELGF.
- Pijler 2 omvat de plattelandsmaatregelen. Deze pijler wordt gefinancierd door het ELFPO en deels door de betrokken regio.

Het toekomstige GLB werkt op 3 algemene doelstellingen.

- Bevordering van een slimme, concurrerende landbouwsector.
- Ondersteuning en versterking van de milieubescherming, met inbegrip van de biodiversiteit en klimaatactie, als mede bijdragen tot het bereiken van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de unie.
- Versterking van de sociaal- economische structuur van de plattelandsgebieden.

De opmaak van een strategische milieubeoordeling voor het GLB is vanuit Europa verplicht. (art 115 lid van de verordening van 2021/2115)

Het Vlaamse GLB 2023 – 2027 wordt gestoeld op 7 krachtlijnen.

Voor de milieubeweging zijn vooral krachtlijnen 5, 6 en 7 van essentieel belang:

- 5 Een klimaatlimme duurzame land- en tuinbouw intensiveren;
- 6 Aandacht en zorg voor natuurlijke hulpbronnen, biodiversiteit en landschappen;
- 7 De open ruimte en het lokaal economische maatschappelijk weefsel in de echte plattelandsgebieden versterken.

Tijdens de uitvoering van het GLB – SP zal een continue monitoring van diverse indicatoren plaatsvinden, zowel outputindicatoren als resultaatindicatoren. Jaarlijks zal een prestatieverslag worden gepubliceerd waarin wordt gerapporteerd over de voortgang van het GLB – SP. Bovendien zal een systeem van permanente evaluatie toegepast worden en zal na de programmaperiode een ex post evaluatie gebeuren.

Het landbouwbeleid heeft een zeer zware impact op ruimtelijke ordening, milieu, natuur en klimaat. Alhoewel ook andere beleidsvelden zeer belangrijk zijn met betrekking tot landbouw, beperken we ons in deze opmerkingennota tot bovenstaande items.

3. Evaluatie

Sinds de jaren 90 is de eco-efficiëntie van de Vlaamse landbouw sterk toegenomen en voor de meeste emissies zijn ook grote reducties gerealiseerd. Steunend op grotendeels technische innovatie werd het gebruik van hulpbronnen

En de hoeveelheid emissies en reststromen per eenheidsproduct verminderd. Het laatste decennium stagneert de EE voor een aantal parameters en op lokaal niveau blijkt de totale milieudruk aanzienlijk. Dit toont aan dat de huidige optimalisaties van de productie nog niet volstaan om de grote (noodzakelijke) reducties te realiseren die nodig zijn in het kader van natuur- en milieukwaliteitsdoelstellingen, zoals Natura 2000, de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water.

Daarnaast is er een nood aan en sterk milieubeleid dat omgaat met deze nieuwe uitdagingen. Het Vlaams beleid benadert de klimaatverandering vanuit drie invalshoeken, zijnde mitigatie-, adaptatiemaatregelen, landgebruik.

We moeten vaststellen dat in de bijlagen bij het ontwerp plan-MER en het ontwerp VSP een aantal belangrijke informatiegegevens ter beschikking zijn. We betreuren echter dat er geen gegevens ter beschikking zijn die de resultaten van de voorbije acties inzake het gemeenschappelijk landbouwbeleid weergeven. Dit houdt dan weer in dat er geen duidelijk beeld is over de resultaten die in de toekomst kunnen verwacht worden, noch over de eventuele noodzaak tot bijstelling van de acties voor de volgende periode (2023-2027).

4. Nood aan transparantie

Elke Europese lidstaat wordt geacht een nationaal strategisch plan op te stellen met een duidelijke interventie-strategie die een verklaring geeft over hoe de GLB-instrumenten gebruikt zullen worden om hun doelstellingen te bereiken, in lijn met de ambities van de Green Deal. In voorliggend ontwerp-plan worden er echter geen duidelijke strategie, geen gewenst bereik van de maatregelen, geen meetbare doelstellingen en geen alternatieven geformuleerd, waardoor ook de relevantie van de milieueffectenrapportage beperkt blijft en het niet mogelijk is om het effect van het GLB-SP en de milieupact correct te beoordelen.

De keuze voor vrijwillig beleid in de interventies en het discours dat voorliggend ontwerp-plan een louter stimulerend karakter heeft terwijl het in de praktijk en op het terrein een gebiedsdekkend regulerend beleidskader uitdraagt geeft geen enkele zekerheid of voorliggend ontwerp-plan voldoende zal bijdragen aan de doelstelling van het bindende beleidskader.

Het is dan ook noodzakelijk dat het plan-MER duidelijk doelen aangeeft, met berekenbare (tussen)doelen, wat de milieueffecten zullen zijn van de beoogde ondersteuning voor het landbouwbeleid.

Het is ook zinvol (en noodzakelijk) dat het plan-MER als beleidsalternatieven zinvolle scenario's opneemt. Voorliggend alternatief, zijnde geen toepassing van het GLB, is in feite onredelijk aangezien er zowel een budget als kader (vanuit Europa) ter beschikking is.

Het is eveneens noodzakelijk dat jaarlijkse GLB-evaluaties worden uitgevoerd zodat het beleid eventueel kan worden bijgestuurd met de beschikbare milieugebruiksruimte als leidend kader.

Een slimme en doordachte handhaving, in bijzonder op de randvoorwaarden, is absoluut noodzakelijk opdat de voorgestelde inspanningen effectief resultaten kunnen opleveren.

5. Zinnige lange termijn visie

Het voorliggend ontwerp-plan geeft onvoldoende antwoord over de rol van de Vlaamse landbouwsector. Bovendien bevat voorliggend plan geen duidelijke visie naar 2050, en rekening houdend met de specifieke uitdagingen in Vlaanderen. Hierdoor is het onduidelijk hoe de voorziene maatregelen al dan niet bijdragen aan deze visie en in welke mate.

Het is dan ook noodzakelijk dat een langetermijnvisie wordt opgenomen met meetbare doelstellingen waaraan de voorgestelde acties met berekend bereik aan gekoppeld worden en die rekening houdt met de actuele stand van de biodiversiteit, klimaat, water, bodem en luchtkwaliteit.

Daarnaast moet het streven naar socio-economische doelen binnen de contouren van de milieugebruiksruimte als duurzaamheidskader gehanteerd worden. Het is noodzakelijk dat bij de ontwikkeling van deze visie de milieu- en natuurverenigingen betrokken worden en kunnen participeren in dit beleid.

6. Fundamentele omslag

De begeleidende studies en inventarisaties wijzen op een nog steeds verslechteren van klimaat, milieu, natuur en ook gezondheid. De beschikbare informatie wijst op een continuïteit van het huidige beleid.

Het is dan ook noodzakelijk dat het plan-MER alternatieve scenario's opneemt en doorrekent. Daarnaast moeten de terechte aanbevelingen van de Europese Commissie omgezet worden in het GLB-SP.

7. Gebiedsgerichte aanpak

Uitdagingen zijn vaak verschillend per betrokken gebied. Blijkbaar is er momenteel veel te weinig aandacht voor de landschappelijke indeling en eigenheid. Nochtans is dit belangrijk omdat de nuances in deze eigenheid verstrekkend kunnen zijn voor de (noodzakelijke) uitvoering van de maatregelen.

Het is zeer belangrijk dat er een duidelijke visie is op de generieke en gebiedsspecifieke doelstellingen, inclusief hun invoering, monitoring en evaluatie.

8. Aangepaste regelgeving

Een sturende conditionaliteit is niet enkel te verantwoorden en zeker noodzakelijk. Er wordt van uit gegaan dat elke landbouwer, ongeacht of hij/zij de doelstellingen van de Green-Deal mee in de praktijk brengt, een bepaalde basissteun moet kunnen ontvangen. Op deze wijze is de maatschappij afhankelijk van de bereidwilligheid van de individuele landbouwer en kan de noodzakelijke brede transitie onvoldoende bewerkstelligd worden. De doelstelling om met deze conditionaliteit een landbouw te organiseren binnen de Vlaamse milieugebruiksruimte zal niet kunnen bereikt worden. Tal van milieu-indicatoren en diverse casussen op het terrein geven aan dat direct steun aan de sector voor het voldoen aan een aantal basisregels inzake leefmilieu en natuur onvoldoende resultaat opleveren.

Het is dan ook absoluut noodzakelijk dat de conditionaliteit verscherpt wordt, in lijn met een evoluerend beleidskader inzake biodiversiteit, klimaat en milieu. Daarnaast moet er een sterkere resultaatgerichte handhaving worden doorgevoerd met betrekking tot alle maatregelen die onder de conditionaliteit vallen. In deze is het belangrijk dat het behoud van blijvend grasland binnen VEN en Natura 2000-gebieden opgenomen wordt in de conditionaliteit.

9. Propere waterlopen

Het Vlaams regeerakkoord stelt dat het landbouwbeleid zal afgestemd worden op de stroomgebiedbeheerplannen. Het blijkt echter dat in realiteit het omgekeerde gebeurt: het waterbeleid wordt afgestemd op het Vlaams landbouwbeleid.

Nochtans noemt de Europese Commissie, in haar aanbevelingen voor het Vlaams plan, de situatie zorgwekkend. De Europese Commissie benadrukt dat "de landbouw de grootste druk uitoefent op zowel het oppervlaktewater als op het grondwater. De waterdoelstellingen moeten beter worden geïntegreerd in de andere beleidsterreinen, zoals landbouw".

Ondanks deze aanbeveling worden in voorliggend GLB-SP geen afdoende maatregelen geformuleerd om de overbesteding (zowat de grootste oorzaak van de slechte kwaliteit) tegen te gaan.

Het gebruik van bufferzones die in een aantal gevallen zeer zinvol zijn, wordt te eng bekeken en er wordt te weinig rekening gehouden met het bodemtype en andere contextuele factoren.

Om de kwaliteit van de waterlopen fundamenteel te verbeteren is het absoluut noodzakelijk dat de realisatie van de bufferstroken van toepassing zijn op al de waterlichamen die vermeld zijn in de atlas van waterlopen, dus ook de openbare en niet-geklasseerde grachten.

Daarenboven moeten er uniforme keuzes gemaakt worden met betrekking tot bufferzones: dezelfde afstand dient gehanteerd voor teeltvrije bufferzones, mestvrije zones, pesticidenvrije zones. In dit kader moet eveneens geïnvesteerd worden in meer onderzoek naar de relatie tussen de oppervlakte van de bufferzone, het type bufferzone en de impact van de bufferzone op de waterkwaliteit en de erosieafstroming in de waterlopen.

Hier onlosmakend aan gekoppeld is het gebrek aan drainagegebied. Deze vaak toegepaste ingreep heeft meestal zeer negatieve gevolgen zowel voor bodem, het oppervlaktewater en het grondwater.

Het is overduidelijk dat er behoefte is aan een duidelijk drainagegebied, beginnend met het vergunningsplichtig te maken van een aantal gevallen (zoals ligging in SBZ en VEN) het opmaken van een Passende Beoordeling.

10. Voldoende water

De laatste jaren is duidelijk geworden dat ook Vlaanderen geconfronteerd wordt met waterproblematiek, ook in de zomer: sommige jaren is er grootschalig watertekort, in bepaalde jaren is er dramatische wateroverlast.

Door in periodes van watertekort oppervlaktewater te laten gebruiken voor beregeningen in de groenteteelt en in de akkerbouw ontstaat het risico dat sommige kleine waterlopen, vennen en vijvers worden drooggetrokken.

Het Vlaams landbouwbeleid dient terdege rekening te houden met de waterproblematiek: niet alleen overstromingen, maar ook het tegengaan van verdroging dient op een volwaardige wijze benaderd te worden en er moet beter werk gemaakt worden van een langetermijnvisie op de waterproblematiek.

Daarenboven is ook de waterkwaliteit sterk gelinkt aan de waterhoeveelheid: zowel bij relatieve droogte als bij grote neerslag zullen onder meer de nutriënten sterk verhogen in de waterlopen.

Het is aangewezen dat het waterbeleid in Vlaanderen meer rekening zal moeten houden met de eigenheid van de waterlopen en de bodemtoestand. Er dient bekkengericht gestuurd te worden op de bemestigshoeveelheid en toediening van de mest, in overeenstemming met de beschikbare ruimte die er is op basis van de ecologische toestand van het oppervlaktewater.

11. Gezonde bodem

Het voorliggend plan-MER geeft terecht aan dat “een van de meest efficiënte middelen om het verlies van vruchtbare grond te beperken, is het vermijden van de teelt van erosiegevoelige gewassen op erosiegevoelige bodems”.

Hiermee houdt het GLB-SP helemaal geen rekening.

Het is nochtans absoluut noodzakelijk dat een verantwoord bodembeleid wordt uitgewerkt en efficiënt wordt ingezet in de landbouw.

Hierbij moet ondermeer rekening gehouden worden met de erosieproblematiek en de nutriënten, maar ook met de bodemstructuur (aanwezigheid van koolstof in de bodem, risico's voor bodemverdichting...).

Hieraan gelinkt is ongetwijfeld het aspect van “permanente” graslanden.

Alhoewel graslanden, en zeker weilanden, steeds meer omgezet worden in akkerteelten, blijkt overduidelijk dat grasland niet alleen vanuit natuurbeheer zeer belangrijk is. In tegenstelling tot de gangbare akkerbouw heeft grasland een gunstiger invloed op erosie, waterhuishouding, bodemstructuur, ... Daarenboven is grasland zeer belangrijk bij koolstofcaptatie.

12. Biodiversiteit

De Europese Commissie geeft als duidelijke aanbeveling dat België (en dus zeker ook Vlaanderen) sterker moet inzetten op de bescherming van de biodiversiteit. De impact van biodiversiteit in het landbouwbeleid wordt echter beperkt tot de stikstofproblematiek en zo in feite doorgeschoven van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

Uit het plan-MER blijkt overduidelijk dat er nood is aan voldoende data zodat de trends met betrekking tot biodiversiteit kunnen opgevolgd worden. De huidige data blijken niet te volstaan om sluitende besluiten te kunnen formuleren. Het is dan ook noodzakelijk om de monitoringsprogramma's doelgericht uit te breiden.

13. Biologisch landbouwareaal

In de aanbevelingen van de Europese Commissie voor het GLB-SP aan België wordt benadrukt dat het nodig is om te werken naar een landbouwareaal waarvan 25 % biologisch is. De Europese Commissie benadrukt dat, ten opzichte van de huidige toestand, de realisatie van een groter biologisch areaal absoluut noodzakelijk is.

In voorliggend plan wordt deze omzetting van bedrijfsvoering volstrekt onvoldoende aangemoedigd. Het is zinvol dat een omschakelingspremie richting biologische landbouw wordt voorzien, maar het contrast tussen de grootte van deze omschakelingspremie en de voortzettingsspremie is onevenwichtig. Mede hierdoor is het onduidelijk of deze acties effectief zullen leiden tot een substantiële verhoging van het aandeel "biologische landbouw" in Vlaanderen.

14. Reductie chemische en gevaarlijke pesticiden

Het GLB-SP moet bijdragen aan de streefdoelen van de Green-Deal inzake het gebruik en de risico's van pesticiden. Deze streefdoelen zijn onder meer om deze aspecten te verminderen met 50 % tegen 2030.

Het is nodig dat, met betrekking tot pesticidereductie duidelijk kwalificeerbare doelstellingen worden opgenomen, inclusief een aanpak die duidelijk aangeeft op welke wijze deze doelstellingen zullen worden bereikt.

Bovendien missen we in voorliggend plan een duidelijke houding ten opzichte van bepaalde pesticiden waarvan overduidelijk aangetoond is dat ze enorm schadelijk zijn zoals glyfosaat, neonicotinoïden en sulfoxaflor.

Hasselt, 14/3/2022

August Feyen
Secretaris
Limburgse Milieukoepel vzw.

Ik lees vooral dat het ontwerp milieueffectenrapportering Vlaams gemeenschappelijk landbouwbeleid strategisch plan uitgewerkt is voor landbouwbedrijven.

Maar wat met de bewonersgroep(en) die invloed probeert uit te oefenen op het gemeentelijk beleid i.v.m . herbestemming van landbouwgebied en of gebouwen tot industrie, KMO zone?

Welke impact gaat dat geven op het milieu, de uitstraling van het platteland , natuur , wegen , gezondheid van mens en dier?

Er moet op toegezien worden dat het platteland niet versnipperd of her bestemd wordt.

Betreft: Publieke inspraak OO plan-MER PLO-272 GLB

Zoals ik al vreesde zijn de maatregelen die Vlaanderen zelf neemt om het GLB geloofwaardig te maken ondermaats. Het nieuwe GLB is op zich al niet in overeenstemming te brengen met de "Green Deal", het Vlaamse ontwerp GLB is nog minder ambitieus. Want:

1. De doelstellingen liggen niet in lijn met de **ambities van de Europese Green Deal**. Er is geen duidelijke strategie, er zijn geen duidelijke doelstellingen en er is geen gewenste impact van de voorgestelde maatregelen geformuleerd.

2. Er is een **gebrek aan aligering met andere problematieken en beleidsdoelen**. Zo is het onduidelijk hoe dit landbouwbeleid bijdraagt aan:

- -propere waterlopen tegen 2027
- -een stijging van biologische landbouw (EU doelstelling: 25%)
- -een daling van het aantal pesticiden (EU doel: -50%)
- -een daling van onze methaanuitstoot (-30%)
- -nitraat in lijn met draagkracht milieu

3. De **vaste voorwaarden om subsidie te ontvangen (=de conditionaliteit) zijn niet ambitieus genoeg**.

Vlaanderen volgt een logica van 'no gold-plating', waarbij niet verder gegaan wordt dan de Europese minimumvraag. Het Vlaamse landbouwbeleid moet echter uitgaan van de Vlaamse uitdagingen en de inspanningen die nodig zijn om deze aan te pakken, in plaats van zich te verschuilen achter de Europese lat. Met een aanzienlijk budget voor **ecoregelingen** wordt landbouwers de kans geboden om extra inspanningen te leveren voor natuur en milieu. Er is een brede keuze voor maatregelen van verschillende ambitie. Maar deze **keuze is vrijblijvend**, en er is geen duidelijke strategie die ervoor zal zorgen dat dit budget efficiënt ingezet zal worden om toe te werken naar een duurzaam landbouwsysteem.

5. Het **Plan MER slaagt er niet om de impact van het Vlaamse landbouwbeleid door te rekenen op onze lucht-, water- en bodemkwaliteit** zowel door een gemis aan data en meetsystemen als een gebrek aan concrete doelen.

Ik vraag U dan ook zeer dringend om de Vlaamse ambities bij te stellen. Het Vlaamse beleid hinkt al decennia achterop, en uiteindelijk is dit een zeer slechte zaak voor boeren, milieu, klimaat en voedselvoorziening. Hopend op enige visie uwentwege,

Inspraakreactie van Bond Beter Leefmilieu, BOS+, Greenpeace, Limburgse Milieukoepel, Natuurpunt, Vogelbescherming Vlaanderen, West-Vlaamse Milieufederatie en WWF over het Ontwerp Vlaams Strategisch Plan en de Plan-MER voor het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2023-2027

14 maart 2022

Aangezien het Vlaamse landbouwbeleid een sterke impact heeft op milieu, natuur en klimaat, formuleren we hier als milieuverenigingen opmerkingen en alternatieve beleidsopties op het voorliggende strategisch plan GLB die volgens ons noodzakelijk zijn om tot een resultaatgericht GLB-SP te komen.

1. Nood aan een visie over de Vlaamse landbouwsector

1.1. Gebrek aan kennis en transparantie over milieueffecten schept geen vertrouwen

Een eerste opmerking betreft het **gebrek aan duidelijke en transparante informatie** over wat het GLB-SP zal omvatten. Elke Europese lidstaat wordt geacht een nationaal strategisch plan te creëren met een duidelijke interventiestrategie die verklaart hoe de GLB-instrumenten gebruikt zullen worden om hun doelstellingen te behalen, in lijn met de ambities van de Green Deal. In dit plan worden er echter geen duidelijke strategie, **geen gewenst bereik** van de maatregelen, geen meetbare doelstellingen en geen alternatieven geformuleerd waardoor ook de relevantie van de milieueffectrapportage beperkt blijft en het niet mogelijk is om het effect van het GLB-SP en de milieu-impact correct te beoordelen. Dit manco aan duidelijkheid werd door de natuur- en milieubeweging ook al aangekaart in 2019 tijdens de adviesronde over de Strategienota. Rond onze vragen en overwegingen is geen afdoend initiatief genomen.

De **keuze voor vrijwilligheid** in de interventies en het discours dat dit Strategisch Plan een louter stimulerend karakter heeft terwijl het in de praktijk en op terrein een gebiedsdekkend regulerend beleidskader uitdraagt, geeft ons als milieu- en natuurverenigingen niet het vertrouwen dat dit plan voldoende zal bijdragen aan de doelstelling van **bindende beleidskaders** zoals de Kaderrichtlijn Water, de Nitraatrichtlijn en de Vogel- en Habitatrichtlijn. Laat staan de doelstellingen in de Europese Green Deal inzake biodiversiteit, pesticiden, voedselverlies, LULUCF en andere.

Naast de keuze voor vrijwilligheid staan of vallen een aantal zaken binnen het verplichtend kader van het GLB met de **aanwezigheid én grondigheid van de handhaving** ervan.

- Wij verwachten dat het Plan-MER duidelijk weergeeft, met heldere berekenbare **(tussen)doelen**, wat de milieueffecten zullen zijn van dit voorliggend landbouwbeleid.

- Daarnaast verwachten wij dat het Plan-MER als **beleidsalternatieven zinvolle scenario's** beschouwt zoals het in praktijk brengen van 10% niet productief areaal ten behoeve van de biodiversiteit en als buffer voor het halen van milieuvorwaarden of het in praktijk brengen van de Europese streefdoelen voor 25% areaal biolandbouw. Bovendien is het huidige voorliggende nulalternatief, namelijk geen GLB beleid toepassen, ons inziens onredelijk aangezien op moment van de opmaak van de Plan-MER er al een Europees GLB budget en kader was. Daarnaast maakt dat voorliggend alternatief abstractie van de toepassing van tal van Europese en Vlaamse milieu-gerelateerde wettelijke bepalingen die ook zonder inkanteling in GLB-beleid van toepassing blijven.
- We pleiten voor **jaarlijkse GLB-evaluatie** via een nog in te stellen, uit alle bij GLB betrokken actoren evenwichtig samengesteld, orgaan naar analogie met de GOI IHD zodat het beleid kan worden bijgestuurd met de **beschikbare milieugebruiksruimte als leidend principe, en bijsturen van onbedoelde neveneffecten** als bijkomende focus. Daarnaast vragen we dat aanpalende beleidsevaluaties met toepassingsruimte op het GLB onverwijld kunnen worden doorgevoerd en waar nodig tot bijsturing van randvoorwaarden en interventies leiden met het zicht op een snelle effectiviteit ervan.
- Een consequente en slimme **handhaving**, in het bijzonder op de randvoorwaarden, blijft in de praktijk een onmisbare voorwaarde opdat de vooropgestelde inspanningen effectief vruchten kunnen afwerpen. De verschillende diensten dienen hun inspanningen goed op elkaar **af te stemmen**, informatie systematisch **uit te wisselen** en **landbouw- en natuurbelangen een gelijk gewicht** te geven.
- De **VLIF** of investeringssteun is in te zetten als **richtinggevend instrument**; wij vragen dat deze wordt ingezet in functie van een **transitie** naar landbouwbedrijven die hun **absolute milieu-impact binnen de toegekende milieugebruiksruimte** houden op zowel lokaal, regionaal als Vlaams niveau. Dit betekent dat een investering steeds de milieu- en klimaateffecten van het bedrijf op absolute wijze positief dient te beïnvloeden (lees: verlagen) zodat eventuele **negatieve cumulatieve effecten** worden vermeden. De beoordeling van investeringsdossiers kan daarom nooit los gezien worden van de **totaalcontext** van het bedrijf enerzijds en van zowel de onmiddellijke, als ruimere omgeving (cumulatief), alsook het behalen van de duurzaamheidsdoelen op Vlaams niveau. We vragen bovendien totale **transparantie** over het beoordelingskader en gebruikte methodologie om de milieu impact te kwantificeren en te ranken.
- We verwachten dat de effecten op milieu, natuur, klimaat en gezondheid **buiten Vlaanderen** ook berekend worden, in het bijzonder op vlak van water-, bodem- en luchtkwaliteit.

De GLB Plan-MER bevat een **passende beoordeling** op programma-niveau. Met een “passende beoordeling” moet de besluitvormer nagaan of het plan geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken en/of van het behalen van de instandhoudingsdoelen van speciale beschermingszones kan veroorzaken. De

initiatiefnemer moet een “passende” inschatting opmaken van de natuureffecten van het ontwerpplan. Een passende beoordeling mag aangepast zijn aan de abstractiegraad van een plan maar dit sluit niet uit dat een passende beoordeling op planniveau **relevant** kan zijn. Het is immers uiterst aannemelijk, wegens het beschikbaar zijn van een groot budget binnen het GLB-SP, dat er effectief concrete projecten uit het plan zullen volgen. Uiteraard blijft de passende beoordeling ook relevant op een lager niveau nl. daar waar de projectaanvragen worden ingediend voor medefinanciering door dit programma.

De abstractiegraad is groot door de keuze in het GLB-SP voor vrijwilligheid bij verschillende interventies. Desalniettemin zou het zinvol zijn om, **in lijn met het voorzorgsprincipe, effect-of risico-inschattingen op te maken bij diverse interventies in het GLB-SP (worst-case- en best-case-scenario's)**. Zodoende zou onderbouwd **geconcludeerd** kunnen worden over het al of niet optreden van significant negatieve of positieve **effecten en/of over mitigerende randvoorwaarden**.

De passende beoordelingen die concreet doorgevoerd worden bij afzonderlijke projecten die met GLB-geld medegefinancierd worden, zijn geen voldoende grond om te garanderen dat er geen significant negatief effect zou uitgaan van de **som** van dergelijke **projecten**. Bovendien worden er met GLB-middelen ook acties gefinancierd die op zich niet onderworpen zijn aan de plicht tot passende beoordeling¹: Hierover moet dus met name de passende beoordeling van het plan-MER sluitende uitspraken doen.

De passende beoordeling bevat, voor de referentietoestand, een algemene beschrijving van de speciale beschermingszones (i.e. vermelding van de totale oppervlakte ervan en van de globale staat van instandhouding ervan, i.e. verwijzing naar een eerder negatieve algemene INBO- appreciatie*). Een beschrijving van de typische drukken en bedreigingen die uitgaan vanuit landbouwactiviteiten op natuurwaarden wordt slechts in algemene termen gegeven, **zonder aan te geven wat nu de concrete bijdrage is van deze landbouwactiviteiten op de (doorgaans) negatieve trends van de speciale beschermingszones**. Zo is er bijvoorbeeld nergens terug te vinden dat landbouwactiviteiten voor grote oppervlaktes overlappen met het Natura 2000-netwerk en de mogelijke effecten daarvan op de toestand van de instandhoudingsdoelen. We erkennen dat het niet evident is om een referentietoestand te beschrijven die betrekking heeft op alle in het Vlaamse Gewest aangeduide speciale beschermingszones tegelijk én die zinnig in verband kan worden gebracht met de kernelementen van dit GLB-SP programma. Maar de geboden beschrijving had beter geweest indien deze (*) een referentie-inschatting had bevat van categorieën landbouwactiviteiten en - investeringen die typisch bijdragen tot de beschreven drukken, evenals (*) een inschatting van de impact van deze typische drukken op de toestand van de diverse categorieën habitats en soorten, wat, (*) bij sommatie hiervan per activiteitscategorie, (*) een gekwantificeerd beeld had verschaft van de drukken en risico's die landbouwactiviteiten bij ongewijzigd beleid opleveren voor de instandhoudingsdoelstellingen.

We stellen vast dat de **conclusie** van de passende beoordeling tot op zekere hoogte wordt beargumenteerd, maar **niet wordt hard gemaakt met wetenschappelijk onderbouwde**

---

¹ zoals bvb drainering van of bemesting op landbouwpercelen

vaststellingen. In de passende beoordeling wordt daarnaast nauwelijks gebruik gemaakt van de notie “instandhoudingsdoelstellingen”, wat nochtans het ijkpunt hoort te zijn. Nochtans kan een plan enkel en alleen goedgekeurd worden indien eenduidig is aangetoond dat het niet kan leiden tot een significante impact op de relevante habitats en soorten van betrokken beschermingszones en soorten..

Bovendien worden er **geen mitigerende maatregelen** voorgesteld om de eventuele negatieve effecten voortvloeiend uit maatregelen uit dit plan te remediëren zodat er geen significante effecten zullen zijn voor de instandhoudingsdoelen

Bij de bespreking van de referentietoestand van **vermesting** is er **geen verwijzing naar de staat van instandhouding** van de habitats en soorten van de aangeduide speciale beschermingszones. Europese rechtspraak heeft echter reeds herhaaldelijk gesteld dat voor soorten en habitats die in een ongunstige staat van instandhouding verkeren **elke bijkomende impact de facto als 'significant'** moet beoordeeld worden.

Bij de bespreking van de **waterkwaliteit** wordt ingegaan op de Vlaamse problematiek van vermesting in relatie tot de Kaderrichtlijn Water, ook wordt een beschrijving gegeven van de problematiek van **gewasbeschermingsmiddelen** en wordt doorgegaan op grondwater- en waterbodemp Problemen. **Nergens** echter valt een referentie naar **Natura 2000-gebieden** te bespeuren.

Bij de bespreking van **stikstof** wordt wel al meegegeven dat een teveel aan stikstof een bedreiging vormt voor een goede staat van instandhouding van de Natura-2000-gebieden maar dit enkel op Vlaams niveau.

1.2. Nood aan een visie, ook op lange termijn

Het voorliggende plan geeft onvoldoende antwoord over de plaats van de Vlaamse landbouwsector in onze maatschappij. Het getuigt van een **gebrek aan ambitie en visie** en geeft niet weer waar we met onze **landbouwsector** naar toe willen. Ook decretaal missen we in Vlaanderen een heldere visie over landbouw, een eerder advies van Minaraad kaartte deze lacune al aan². Bovendien bevat dit Vlaams strategisch plan **geen duidelijke visie naar 2050** toe en rekening houdend met de Vlaamse specifieke uitdagingen, waardoor het onduidelijk is hoe de **maatregelen** die erin staan **al of niet bijdragen** aan dergelijke visie en in welke mate. Dit feitelijke ‘ad hoc beleid’ kan zorgen voor bijkomende noodzakelijke wijzigingen in de nabije toekomst naar landbouwers toe, daar waar zij een **stabiel lange termijn kader** nodig hebben: **rechtszekerheid blijft daardoor uit**, zowel voor landbouwer als voor natuur. Bovendien lijkt het GLB-SP uit te gaan van een verregaande continuïteit van het huidige beleid wat impliciet wijst op een gebrek aan ‘sense of urgency’ over de voortdurende achteruitgang op vlak van klimaat, biodiversiteit en milieu.

---

² <https://www.minaraad.be/themas/biodiversiteit/glb-post-2020>, paragraaf 7

- Wij verwachten dat er een **langetermijnvisie** opgenomen wordt, met **meetbare** doelstellingen waaraan de voorgestelde acties met berekend bereik aan gekoppeld worden, en die rekening houdt met de actuele stand van onze biodiversiteit, klimaat, en water-, bodem- en luchtkwaliteit en de distance to target van wettelijk bindende doelen hieromtrent.
- Wij verwachten dat als **duurzaamheidskader** het streven naar socio-economische doelen binnen de contouren van de **milieugebruiksruimte** gehanteerd wordt: het ei-model. Elke andere benadering brengt op termijn net de socio-economische duurzaamheid in het gedrang. Het stikstof- en integraal waterbeleid in Vlaanderen is daar een pijnlijk maar treffend voorbeeld van. Dit kader staat in sterk contrast met het kader dat geïntegreerd lijkt in het GLB-plan nl. het triple-P model dat socio-economische en milieudoelen gelijkwaardig beschouwt en daarbij een opening laat voor het overschrijden van milieudoelen.
- Wij verwachten bij de **ontwikkeling van die visie** een onvoorwaardelijk betrekken én **participeren van milieu-en natuurverenigingen** op een tijdige, gelijkwaardige en transparante wijze.

Los van het onvoldoende vooruitkijken, wordt ook **onvoldoende grondig teruggeblikt**: het GLB-SP is gestoeld op een analyse van een te korte periode: het is belangrijk om verder terug te kijken om rekening te kunnen houden met meer algemene tendensen. Bovendien is er, net zoals bijvoorbeeld bij maatregelen i.f.v. het erosiebeleid, **te weinig inzicht over de drijfveer** van landbouwers bij het al dat niet uitvoeren van bepaalde interventies Deze inzichten zouden nochtans kunnen zorgen voor een doelgerichter, effectiever beleid. Vaak ligt een **gebrek aan rigoureuze monitoring** reeds aan de basis van ontbrekende evaluaties, waardoor er de facto blind wordt gereden. Wat niet wordt gemeten, is niet geweten. Dat moet in de toekomst anders, met oog weliswaar voor de proceslast voor landbouwers.

Tot slot missen we ook een duidelijke **visie over hoe we de kleinere landbouwbedrijven** nog sterker kunnen ondersteunen, zoals de **Europese Commissie expliciet vraagt**: *“de veerkracht van de landbouwsector verbeteren en de inkomensdaling tegengaan door de GLB-steun doelgerichter te maken, en met name meer te richten op landbouwbedrijven van kleine of middelgrote fysieke omvang (...)”*. Deze aanbeveling staat in contrast met de verdeling van de steun die pas vanaf 10 ha gegeven wordt. Bovendien is het onduidelijk in welke mate de gehanteerde definitie van de actieve landbouwer hier voldoende rekening mee houdt. Deze aanbeveling indachtig verwachten we bovendien dat er een sterkere visie m.b.t. korte ketenverkoop, en andere verdienmodellen, wordt opgenomen in het GLB-SP.

- We verwachten dat er een **visie** ontwikkeld wordt over de plaats van de kleine en middelgrote landbouwer en dat deze visie **repercussies kent in het budget (en in de definitie van de actieve landbouwer)**.
- Het is onlogisch te stellen dat er onvoldoende instappers zijn en vervolgens de specifieke problematieken die kleine pas gestarte bedrijven ondervinden niet te erkennen. Zo is het **contraproductief om kleine bedrijven op alle vlak dezelfde** doelstellingen op te leggen als bedrijven die tot tien à 30 maal groter zijn of

omgekeerd, maatregelen voorrang te geven die die grote bedrijven onevenredig sterk bevoordelen. Als enkel de grote jonge starters sterk gesteund worden, stuurt men niet naar een landbouwmodel waarin zeer diverse types en groottes van bedrijven een plaats kennen. Eveneens kan de focus op hoge financiële steun voor jonge starters die een bedrijf willen overnemen ertoe leiden dat ze blijven steken in een niet-duurzaam model van verdere intensivering in plaats van te kiezen voor een heroriëntatie van hun bedrijfsmodel.

Een van de elementen die het langst **onduidelijk** bleef bij het afronden van het ontwerp GLB plan is de **definitie en rol van actieve landbouwer versus andere actoren op het platteland**. Hieronder volgt de visie op die definitie en rol die het meest recht doet aan het doel van een verhoogde zorg voor milieu-, natuur- en klimaatdoelen binnen het GLB. De milieuverenigingen verwachten ook hieromtrent een duidelijke **visievorming** van de overheid.

- Voor wat betreft de **pijler 1-interventies**, die met 100% Europese middelen gefinancierd zijn, vinden de milieuverenigingen dat een **strikte** toepassing op de actieve landbouwer gelegitimeerd is, gezien ook de historiek van deze pijler als rechtstreekse inkomenssteun. Wel vinden zij het belangrijk dat, in overeenstemming met de bepaling uit de verordening strategische GLB-plannen (art. 4, lid 5) en zoals verduidelijkt in het Vlaamse ontwerpplan, 'aandacht [zal] zijn voor zowel **pluri-actieve landbouwers, bijberoepers als geleidelijke instromers**'.^[1]
- Voor wat betreft de **pijler 2-interventies**, die voortaan voor ruim de helft met Vlaamse middelen worden gefinancierd, staan **doelmatigheid en effectiviteit van diverse doelen op het vlak van milieu-, klimaat- en biodiversiteitsdoelen boven de logica van inkomensondersteuning** voor landbouwers. Wij erkennen weliswaar dat landbouwers de belangrijkste doelgroep blijven van 2e pijler interventies, maar vinden dat een exclusieve en prioritaire doelgroep-benadering tot 'actieve landbouwers' niet strookt met het principe van '**gelijkberechtiging**' zoals dat binnen interventies van het natuurbeleid geldt en dat met een prioritaire doelgroepbenadering rond actieve landbouwers belangrijke kansen inzake plattelandsontwikkeling m.b.t. landschap, biodiversiteit en milieu zouden worden gemist. Sterker nog, de toepassing van zulke instapdrempel zou kunnen betekenen dat het doelbereik van 2e pijler maatregelen achteruit gaat t.o.v. de huidige situatie.

Verschillende **andere plattelandsactoren** [2], waaronder, naast landbouwers die buiten de definitie van actieve landbouwer vallen omwille van bv. schaalgrootte of het genieten van een pensioenuitkering, ook alle zakelijk rechthebbenden van landbouwgronden behoren, kunnen via voorliggende interventies **bijdragen** tot het realiseren van de 2e pijler doelen, in het bijzonder m.b.t. de 'BO's voor het bufferen van kwetsbare natuur of natuurlijke elementen en het creëren van ecologische verbindingen', de 'BO's ter bescherming van fauna en flora gebonden aan landbouwactiviteiten' en de 'BO's voor het onderhoud van houtige kleine landschapselementen' en de niet-productieve investeringen. Ook in het kader van Leader, innovatie en andere samenwerkingsvormen binnen de 2e pijler is deze **open**

doelgroep-benadering gewenst in het belang van een doelmatig en breed gedragen plattelandsbeleid.

1.3. Nood aan een fundamentele omslag

De beschikbare informatie wijst op een **continuïteit van het huidige beleid**, en dus een voortdurende **achteruitgang** op vlak van klimaat, milieu, natuur en gezondheid. Ondanks inspanningen van de sector, zien we een stijging in verschillende broeikasgassen vanaf 2015.³ Volgens een recent rapport van de Europese Rekenkamer zijn de **landbouwemissies niet gedaald**, hoewel er in de begroting van het GLB-fonds zo'n 100 miljard euro gereserveerd werd om de klimaatimpact te verkleinen.⁴ Bovendien heeft landbouw in België de tweede grootste BKG-uitstoot per hectare binnen de EU.⁵ De **biodiversiteit** in ons landbouwgebied gaat er de laatste decennia steevast op achteruit.⁶ Met 46% van de landoppervlakte⁷, speelt de landbouw een belangrijke rol in het ruimtegebruik in Vlaanderen, en daarmee ook op de biodiversiteit in ons land. Ook heeft landbouw invloed op **grondwater- en oppervlaktewaterkwaliteit**, o.a. door aanwezigheid van fosfaat en nitraat, een tendens die volgens VMM ongunstig evolueert.⁸ In bepaalde regio's, zoals West-Vlaanderen, zijn de problematieken nog schrijnender.

- Als milieubeweging verwachten we dan ook dat het Plan-MER van het GLB-SP **alternatieve scenario's** opneemt en doorrekent. Het niet opnemen van alternatieve scenario's betekent in se dat enkel het voorliggende scenario een optie zou zijn, wat niet correct is.
- We verwachten dat de vele en terechte **aanbevelingen van de Europese Commissie** vertaald worden in het GLB-SP. Indien de aanbevelingen niét opgenomen worden, dient hiervoor een verklaring gegeven te worden.
- Er mist een **visie die verder gaat** dan het bestendigen van het huidige beleid. Hierbij is het noodzakelijk om **aandacht te hebben voor de (sub)regionale context**. Zo beslaat het landbouwoppervlakte in West-Vlaanderen bijvoorbeeld 63% van het areaal, een grootte die zich ook laat doorvertalen in de omvang van diverse problematieken. Bovendien bevinden zich tevens in West-Vlaanderen een grote groep kleinere, gemengde landbouwbedrijven die zoals hierboven beschreven in

---

³ <https://www.milieurapport.be/sectoren/landbouw/emissies-afval/emissie-van-broeikasgassen>

⁴ https://eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_16/SR_CAP-and-Climate_EN.pdf

⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Agri-environmental_indicator_-_greenhouse_gas_emissions#Greenhouse_gas_emissions_per_utilised_agricultural_area_28UAA.29

⁶ WWF 2020: Living Planet Report Belgium, via:

https://adfinitas-statics-cdn.s3.eu-west-3.amazonaws.com/wwf/biodiversity-report/pdf/WWF_LPR+2019_NL_web.pdf

⁷ <https://landbouwcijfers.vlaanderen.be/landbouw/totale-landbouw/landbouwareaal>

⁸ <https://www.vmm.be/publicaties/nutrienten-in-oppervlaktewater-in-landbouwgebied-resultaten-map-meetnet-2018-2019>

verhouding minder ondersteund worden bij het voorliggend ontwerp-GLB-SP. Wanneer men net **gericht zou inzetten op deze (sub)regionale context** en daarbij de betrokken stakeholders ruim genoeg bekijkt (incl. aanverwante sectoren als bv. mestverwerking) zijn de kansen op een **transitie** anderzijds groter.

1.4. Nood aan een visie over de veehouderijsector

Natuur, gezondheid en milieu vragen een **fundamentele emissieverlaging** van de Vlaamse veehouderij. Het voorliggend plan bevat **onvoldoende visie, doelstellingen en concrete maatregelen** om deze emissieverlaging succesvol door te voeren. Dit ondanks de duidelijke landenspecifieke aanbeveling voor het GLB-SP voor België vanuit de Europese Commissie en andere genomen engagementen, zoals de **ondertekening van de Methane Pledge** op de COP in 2021. Methaan en lachgas vormen 73% van de landbouwemissies in 2019. De huidige voorstellen zoals opgenomen in het **Convenant Enterische emissies 2019-2030 voldoen niet**, zoals de stijging van 7% (t.o.v. 2005) aantoont. Deze visie op de veehouderijsector is zowel voor natuur als voor de landbouwsector zelf van cruciaal belang. Zoals het Plan-MER zelf stelt: *“Een fundamentele vermindering van de niet-energetische broeikasgasemissies, ammoniakemissies, vermesting van bodem en water,... en de beperking van hun negatieve impact op natuur, milieu en klimaat vereist een fundamentele aanpassingen binnen de Vlaamse veehouderij”* en deze **fundamentele aanpassing ontbreekt** in dit plan.

- We verwachten dat dit GLB-SP een visie heeft over de veehouderij in Vlaanderen, en o.a. weergeeft **hoe we in 2030 naar -30% methaanemissies** zullen gaan (t.o.v. 2020), zoals de onderschreven doelstelling aangeeft. Met de voorliggende interventies realiseren we deze doelstelling niet.
- **Extensief** bedreven **vleesveehouderij** die gebruik maakt van permanente graslanden en deze mee in stand houdt heeft de potentie om op een **natuurlijke wijze CO2 te capteren en vast te houden, grondwatervoorraden aan te vullen en biodiversiteit te bevorderen**. Deze ecosysteemdiensten worden onvoldoende gewaardeerd in dit GLB-SP.

De **Europese Commissie** geeft België expliciet de **aanbeveling** om *“inspanningen te leveren om over te schakelen op gezondere, ecologisch **duurzamere voedingspatronen** in overeenstemming met de “van boer tot bord”-strategie, die streeft naar een voedselpatroom met meer plantaardige eiwitten en minder dierlijke eiwitten.”* Ook in Vlaanderen werd met de Vlaamse Eiwitstrategie engagementen genomen om in te zetten op meer plantaardige eiwitten, meer nieuwe eiwitten en meer productdiversificatie.

- We verwachten dat de engagementen die genomen zijn in de **Vlaamse Eiwitstrategie een doorvertaling kennen in het GLB-SP**. De verschuiving naar 60% plantaardig (incl. Ontwikkeling lokale eiwitketens en nieuwe eiwitten) vs 40% dierlijke eiwitten heeft een grote positieve impact op onze klimaat- en milieudoelstellingen, maar komen in het GLB-SP nagenoeg **niet aan bod**. Gezien de nog steeds toenemende vraag van consumenten en de distributieketen naar lokale en

plantaardige eiwitalternatieven, zijn er hier naast mogelijke ecologische, ook belangrijke **economische en sociale opportuniteiten**.

Dit plan maakt de **Vlaamse landbouwsector onvoldoende klaar om zelf meer in te zetten op plantaardige eiwitten**. Nochtans biedt evenwichtige voeding op basis van plantaardige producten, aangevuld met een passende en verkleinde hoeveelheid dierlijke producten tal van voordelen voor gezondheid (vermindering chronische ziekten) en milieu en de daaraan gelieerde kosten. Het is voorts onduidelijk hoe het aankomend voedselbeleid doorvertaald zal worden in het GLB-SP.

1.5. Nood aan een coherentie tussen generieke en gebiedsgerichte aanpak

We missen als natuur- en milieuverenigingen een **holistische blik op het landschap**: een landschappelijk beleid dat vormgegeven wordt door de locatie, de topografie, hydrologie en de economische en sociale eenheden (en de verbanden er tussen) mist.

Een gebiedsgerichte aanpak is naast een generieke aanpak essentieel voor het aanpakken van **uitdagingen die per gebied verschillend** zijn. Hierbij is het noodzakelijk om regionale accenten aan te kunnen brengen. Er is op dit moment te weinig aandacht voor de landschappelijke indeling en de nuance die dergelijke gebiedsgerichte benadering vraagt. Op basis van het voorliggende plan is het onduidelijk hoe er rekening gehouden wordt met deze nodige regionale en topografische accenten en op welke manier de groene architectuur hier op al haar verschillende interventieniveaus op zal kunnen wegen.

In het bijzonder over de **randvoorwaarden en ecoregelingen** uit 1e pijler, die de milieugebruiksruimte zouden moeten afbakenen en bovendien borg moeten kunnen staan voor basisnatuur- en milieukwaliteit, kunnen we **niet beoordelen** of het voorliggend plan **voldoende** zal aansluiten op zowel gebiedsspecifieke als generieke uitdagingen en of daarmee de doelen inzake basisnatuur-en milieukwaliteit geborgd worden.

Voor de 2e pijler interventies appreciëren we de **gebiedsfocus** die in de beheerovereenkomsten wordt gelegd en - zoals de groene GLB-architectuur dat ook voorschrijft - in hoofdzaak complementair worden ingezet als high level maatregelen, gezien de verwachte basisinspanningen voor biodiversiteit en milieu voortaan op het niveau van 1e pijler dienen te worden opgeschaald en opgeleverd.

We kijken daarbij in het bijzonder naar de **nieuwe ecoregelingen** waarvan enkele het potentieel hebben om gebiedsdekkend ingezet te worden voor het realiseren van het streefdoel van 10% 'ruimte voor natuur' uit de Farm-to-Forkstrategie, maar toegekende **budgetten ontoereikend** zijn voor een effectieve **opscaling**. Het is onduidelijk of de uitvoeringsmodaliteiten inzake randvoorwaarden en ecoregelingen uit de 1e pijler zullen volstaan om deze logische complementariteit met de 2e pijler te verzilveren.

- We verwachten dat er ook binnen 1e pijler interventies een duidelijke **visie en communicatie is over zowel generieke als gebiedsspecifieke doelstellingen**, incl. hun uitvoering, monitoring evaluatie en bijsturing en dat daarvoor voldoende

budgetten en ondersteuning wordt vrijgemaakt.

- We verwachten dat er **per interventie** weergegeven wordt in welke **context** deze interventie **maximaal** zal werken, en welke contextelementen de impact bemoeilijken. Enkel zo kan dit GLB-SP **doelgericht** en **kostenefficiënt** werken.
- We verwachten dat de resultaten van de gebiedsgerichte inzet in kaart worden gebracht via bijkomende **monitoring**. De opvolging van de resultaten past in een nog op te zetten participatieve structuur voor overleg over de voortgang van de resultaten van het GLB.

2. Voorgestelde interventies

2.1. Sterkere conditionaliteit én aangepaste regelgeving

Gezien de **grootte** van het bestede **budget** en de impact van de landbouwsector op klimaat, milieu en gezondheid, is een **sturende conditionaliteit** niet enkel te verantwoorden, maar ook **noodzakelijk**. Er wordt bij het voorliggende GLB-SP vanuit gegaan dat elke landbouwer, ongeacht of deze de doelstellingen van de Green Deal mee in de praktijk brengt, een bepaalde basissteun moet kunnen ontvangen, wat de veranderingscapaciteit, te bereiken met pijler 1-maatregelen verkleint. Op deze manier zijn we **afhankelijk van de bereidwilligheid van een landbouwer** om een bijdrage te leveren, en kunnen we de noodzakelijke **brede transitie onvoldoende bewerkstelligen**. Het is daarbij zelfs zo dat de *“huidige PDPO III-maatregelen (...) van de huidige GLB-periode 2014-2022 nog tot en met 2025 verdergezet en uitbetaald worden.”* waardoor het voorziene beleid nog uitstel kan oplopen, wat het geheel verder verzwakt.

De doelstelling om met deze conditionaliteit een landbouw te creëren binnen de Vlaamse milieugebruiksruimte kan met voorliggende interventies niet bereikt worden. De huidige cijfers inzake toepassing en kortingen van directe steun illustreren het falen van de randvoorwaarden: wanneer jaarlijks zo'n 99% van de directe steun wordt uitbetaald op basis van het voldoen aan tal van basisregels inzake milieu- en landbouwpraktijken, is de verwachting evident dat we nauwelijks vooruitgang boeken op dit punt. Tal van milieu-indicatoren en diverse casussen op terrein wijzen zelfs op verdere verslechtering. De **randvoorwaarden missen dus hun finaliteit** en lijken vandaag vooral ontworpen te zijn om **de uitbetaling van directe steun te kunnen borgen** in plaats van de milieugerelateerde doelen. **Een andere benadering (van compliance naar deliverance) dringt zich op.**

- We verwachten een **verscherping van de conditionaliteit** die in lijn ligt met een evoluerend beleidskader inzake biodiversiteit, klimaat en milieu en met de Farm to Fork strategie en vragen om de **effecten** van de interventies in de conditionaliteit **meetbaar en controleerbaar** te maken.

- We verwachten dat er een correcte en evenwichtige **handhaving** wordt doorgevoerd over de verschillende randvoorwaarden uit de groene architectuur heen. Hierbij vragen we om de **juiste instanties** te koppelen aan de handhaving van de verschillende maatregelen, een gelijkwaardige inzet en capaciteit inzake controles en handhaving, een systematische informatie **uitwisseling** tussen de handhavingsinstanties en **transparantie** over handhaving-statistieken en sanctioneringen.

Vanuit de vaststelling dat bepaalde type inbreuken nauwelijks worden gecontroleerd en daardoor ook nauwelijks worden gehandhaafd, vragen de milieuverenigingen om te waken over een **correcte en evenwichtige handhaving**. Bovendien achten we het noodzakelijk dat er transparant gecommuniceerd wordt over de toepassing van sanctionering bij inbreuken over de verschillende inspectiediensten heen. Daaruit moet duidelijk af te leiden zijn of alle randvoorwaarden afdoende worden gecontroleerd en resulteren in een consequente handhaving. Dit kan aanleiding geven tot de **bijstelling van samenwerkingsprotocollen** van de handhavingsinstanties.

Inzake sanctionering dient **onderscheid** gemaakt te worden tussen handhaving ten gevolge van het overschrijden van specifieke **milieuwetgeving** en sanctionering ten gevolge van het niet voldoen aan de **GLB-randvoorwaarden**. Wel is het nodig om sanctionering inzake randvoorwaarden proportioneel te houden aan de vastgestelde inbreuken op diezelfde randvoorwaarden.

- We vragen een meer **consequente registratie** van diverse verplichte handelingen uit de randvoorwaarden in het belang van een meetbare evaluatie waarover transparant gerapporteerd kan worden. In het bijzonder gaat dit over maatregelen uit het **erosie en bodembeleid** (zo kan een door overheid ondersteund **bodempaspoort** bezwaarlijk vrijblijvend zijn en nog minder **ontoegankelijk** in functie van beleidsevaluatie) maar ook de handelingen inzake de aanleg van niet-productief areaal vragen bijzondere aandacht inzake hun registratie en rapportering.
- We vragen rekening te houden met **lopende evaluaties**. In het ontwerpplan wordt melding gemaakt van de lopende evaluatie van het erosiebeleid in Vlaanderen. Ook de karteringsoefening van de veen- en moerasgebieden buiten de Natura 2000-gebieden die in landbouwgebruik zijn, wordt aangehaald. Mogelijk geven de aanbevelingen uit deze evaluaties **aanleiding tot bijstellingen of inkanteling** in de onderdelen van de **groene architectuur** (gaande van conditionaliteit over de ecoregelingen tot verschillende interventies binnen pijler 2).
- We verwachten dat er een **bijsturingsmechanisme** wordt ingebouwd binnen het systeem van de randvoorwaarden wanneer blijkt dat hun toepassing onvoldoende de doelen kan borgen en/of wanneer hun registratie en rapportering tekort schieten om er een degelijke effectiviteitsevaluatie aan te koppelen.

- We verwachten een **analyse om potentiële dubbele subsidiëring uit te sluiten** tussen randvoorwaarden (en andere niet ingekantelde verplichte maatregelen) en stimulerende interventies uit de groene architectuur.
- We verwachten dat het **behoud van blijvend grasland binnen VEN en Natura 2000-gebieden** opgenomen wordt in de **conditionaliteit**.
- We verwachten **duidelijkheid en transparantie** over de praktische én de kwalitatieve **criteria** die gehanteerd worden bij de bepaling van de afbakening van het **niet-productief areaal op bouwland**, waar dit Strategisch plan minimaal 4% van voorschrijft. Een **beleidskartering** die ook inhoudelijk geijkt wordt door de Omgevingsadministratie (en ook op terrein kan gecontroleerd worden) is hiertoe noodzakelijk. Openbaar domein en private eigendommen die niet onder de landbouwaangifte vallen, moeten daarbij kunnen uitgesloten worden. Het voorliggend Strategisch Plan hult deze nochtans **cruciale nieuwe interventie in vaagheid**, terwijl andere lidstaten daar veel duidelijker over zijn. Gezien deze maatregel de meest concrete opstap is naar de realisatie van de brede doelstelling '10% ruimte voor natuur' uit de Europese Farm-to-Forkstrategie is hierover dringend bijkomende **verantwoording noodzakelijk**.
- Wij vragen de implementatie en handhaving van de randvoorwaarde tot bestrijding van **invasieve plantensoorten (GLMC 8d) te actualiseren** o.b.v. recente wettelijke en wetenschappelijke inzichten.
  - We stellen vast dat de **verplichte distelbestrijding** in de randvoorwaarden via GLMC 8d (en de controles daarop) tot een **negatief effect leidt op biodiversiteit**, ook daar waar heel specifiek met interventies rond biodiversiteitsdoelen wordt gewerkt. Dat geldt niet alleen voor gebieden onder natuurbeheer, maar ook voor beheerovereenkomsten en straks ook ecoregelingen, het niet-productief areaal en de niet-productieve investeringen. Dit is **contraproductief** beleid dat bovenal niet meer gestoeld is op enige rechtsgrond voor wat betreft distelbestrijding en voorbijgaat aan de **vakbekwaamheid van landbouwers om op eigen initiatief deskundig met invasieve soorten om te gaan**.
  - Daarnaast wordt de focus van deze facultatieve GLMC oneigenlijk verruimd tot akkerdistel, die geen invasieve plantensoort is. **Akkerdistel is een nectarplant** die bij uitstek voor heel wat **bestuivers, en daarmee ook voor landbouw, nuttig** is. Recent onderzoek wees zelfs uit dat akkerdistel meer bezocht wordt door bestuivers dan diverse bloemenmengsels die in bloemenranden worden ingezaaid. Gezien de nood aan maatregelen voor bestuivers omwille van biodiversiteitsdoelen en het belang van hun ecosystemendiensten is ook vanuit deze context noodzakelijk dat de **verplichte bestrijding** van akkerdistel in de randvoorwaarden wordt **geschrapt**. Bovendien kan akkerdistel, ook zonder gebruik van pesticiden onder controle worden gehouden zoals bijvoorbeeld biologische landbouwers en natuurbeherende instanties aantonen.
  - Tenslotte vragen we om meer te **investeren in sensibilisatie** over het belang van bepaalde waardplanten - waaronder distels - voor **bestuivers** en om via

demo's en ondersteuning te anticiperen op dominante groei binnen alle interventies met doel 'biodiversiteit' door middel van aangepaste beheer- en aanlegvoorwaarden.

2.2. VLIF als transitiefonds

Concipieer het VLIF als een **transitiefonds** dat congruent is met het opzet van de volledige groene architectuur om te **verduurzamen volgens de principes van het ei- of Bullseye model**, dus binnen de **grenzen** van de **milieugebruiksruimte**.

Het huidige VLIF stimuleert schaalvergroting en 82% van de VLIF-steun valt onder de categorie 'bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen'. Een groot deel van het VLIF-budget gaat bijgevolg naar een verdere **specialisatie (en zo schaalvergroting) van vooral dierlijke sectoren onder het mom van eco-efficiëntie**. Zoals de Nederlandse rechtspraak bewijst, krijgen we met deze investeringen enkel stikstofcijfers op papier.

- Wij verwachten als natuur- en milieuverenigingen minimum een heldere **doorrekening van de impact van de investeringen** die gebeuren met VLIF-steun op diverse milieuparameters zowel direct als indirect. Deze analyse dient sturend te zijn in de budgetten die vrijgemaakt worden als VLIF-steun. Bovendien verwachten we dat de methodiek van de berekening transparant gecommuniceerd wordt.
- De mate waarin een landbouwbedrijf een goede **verhouding** veestapel en oppervlakte landbouwareaal heeft of de mate waarin een landbouwbedrijf een **gesloten stikstofkringloop** verdient een afwegingscriterium voor VLIF steun te zijn.

In het eerste voortgangsrapport over het Vlaams Luchtbeleidsplan 2030 lezen we bijvoorbeeld *"dat effect van emissiereducerende maatregelen bij de landbouw bijna volledig gecompenseerd wordt door een toename van de veestapel."* Deze emissiereducerende maatregelen worden zeer vaak met VLIF-steun gefinancierd.

- Als natuur- en milieuverenigingen wijzen we op het potentieel van dit fonds als manier om toe te werken naar een **fundamentele hervorming** van de huidige landbouwsector, waarin de duurzaamheid en veerkracht van het bedrijfsmodel centraal staat. Deze investeringssteun is een belangrijk richtinggevend instrument om de absolute milieu-impact binnen de milieugebruiksruimte te houden, zowel op lokaal, regionaal, Vlaams en internationaal niveau. Dit betekent dat een investering steeds de milieu- en klimaateffecten van het bedrijf op **absolute wijze positief dient te beïnvloeden zodat eventuele negatieve cumulatieve effecten worden vermeden**. De **beoordeling van investeringsdossiers kan daarom nooit los gezien worden van de totaalcontext van het bedrijf enerzijds en van de onmiddellijke omgeving anderzijds**.
- Aangezien vergunningen sinds 2017 voor onbepaalde duur worden toegekend dient met VLIF steun voor investeringen met een impact op natuur of milieu zeer omzichtig

te worden omgesprongen en moet worden gegarandeerd dat de vergunning in kwestie, in combinatie met andere bronnen, het bereiken van de lange termijn goede toestand van natuur en milieu niet hypothekeert.

- Met VLIF middelen kunnen ook investeringen in KLE worden ondersteund. Hierbij **ontbreken hoogstamboomgaarden volledig** in het voorliggende GLB-SP. Nochtans vervullen hoogstammige fruitbomen een belangrijke functie voor zowel natuur, natuurlijke bestuivers, landschapkwaliteit, hoeveeverfraaiing, bron van streekproducten, behoud van fruitkundig erfgoed, extensieve landbouwteelt, behoud grasland, schaduwboom, enz. Dit lijkt een gemis dat best wordt rechtgezet door voor de aanleg van hoogstamboomgaarden op te nemen in de subsidiabele maatregelen. Wellicht biedt de ondersteuning voor agroforestry een aanknopingspunt voor een interventie.
- Ook onderhoud van hoogstamboomgaarden wordt best opgenomen in een maatregel zoals ecoregeling of BO, zodat de functionaliteit van dit KLE wordt gegarandeerd.

2.3. Ecoregelingen

Algemene appreciatie

Ecoregelingen bieden voortaan een bruikbaar kader om landbouwers bovenop de conditionaliteiten en de opties uit de 2e pijler te ondersteunen in bijkomende maatschappelijke engagementen. Opdat deze interventielogica uit de nieuwe groene architectuur haar vruchten afwerpt zijn daar wel een **aantal voorwaarden** aan verbonden, met name:

- dat zij in hoofdzaak het **leveren van additionele inspanningen** als doelstelling hebben en dus niet louter het oormerken van bestaande praktijken met een groen label.
- dat zij borg kunnen staan voor een **meetbare meerwaarde** t.o.v. de huidige referentiesituatie en niet enkel op basis van vage aannames.
- dat zij niet alleen mikken op laagdrempeligheid maar ook durven **ambitieuze** doelstellingen naar voor te schuiven die het volledige spectrum in complementariteit met 2e pijler maatregelen kunnen invullen. In casu gaat dit bv. over extensivering en vernatting van grasland tot op het doelniveau waar bv de beheerovereenkomsten hun instapdrempel leggen.
- dat ecoregelingen een **navenant budget** toegewezen krijgen zodat ze voldoende kunnen opgeschaald worden om in hun finaliteit te slagen.
- dat ecoregelingen een **gepaste promotor** toegewezen krijgen om ze bij de doelgroep te introduceren en hun toepassing te stimuleren.

Op basis van de doorrekeningen en de technische discussies in het GLB klankbordoverleg oordelen we dat nochtans verschillende ecoregelingen eerder zijn ontworpen op het principe

van het oormerken van bestaande inspanningen dan op additionele inspanningen. De scenario-analyses rond deelnamecijfers bevestigen deze analyse. Dit zijn ecoregelingen die hooguit de status quo zullen staven maar geen turbomotor zullen zijn voor netto vergroening. Daarnaast zien we naast ecoregelingen geen heldere outputindicatoren staan die de degelijkheid en effectiviteit ervan kunnen staven en zo nodig de beheervoorwaarden bijsturen. Meer bepaald vinden wij de bepalingen m.b.t. ecoregelingen rond extensief **grasland ondermaats in ambitie** en niet toereikend om hun toegedichte meerwaarde voor biodiversiteit te kunnen realiseren. Tenslotte ontbreekt in de categorie ecoregelingen die op generieke basis natuurlijke structuren en waterlopen moeten kunnen bufferen en of versterken met basisbiodiversiteit elke vorm van doorrekening naar potentieel bereik terwijl zulke oefening perfect haalbaar was.

Een algemeen aanvoelen over het pakket ecoregelingen is dat er bruikbare tools tussen zitten maar dat door de veelheid aan geormerkte bestaande praktijken én de veelheid aan laagdrempelige instapregelingen (met navenant beperkte effectiviteit) het totaalbereik van de ecoregelingen onder de verwachtingen zal blijven en in de praktijk niet de turbomotor zal zijn voor een vrijwillige maar consequente vergroening van de 1e pijler.

Een bijkomende bezorgdheid hierbij is het gebrek in het plan aan een robuuste **omkadering** van ecoregelingen te voorzien zoals die voor andere maatregelen uit 2e pijler bestaat en die zijn vruchten heeft afgeworpen. Bovendien is het onduidelijk of in het opleidingsysteem de inhoudelijke kennis die nodig is om maximaal milieu-effect van de ecoregelingen te garanderen, vervat wordt.

Specifieke opmerkingen (niet-exhaustief)

- De aanpassing in het **voedermanagement** wil rundveehouders stimuleren om met aangepast voeder de enterische methaanemissies te verminderen. Echter riskeert men met het nodige gewijzigde management op bedrijfsniveau -afgenomen beweiding- de voordelen weer teniet te doen. Bovendien is de perfecte toepassing door landbouwers, analoog als bij de inzet van bv. luchtwassers, geen evidentie, is handhaving niet eenvoudig en kan best overwogen worden niet het theoretische maximale reductiegetal maar slechts een percentage daarvan in reductieberekeningen op te nemen zodat men zich niet rijk rekent. Deze ecoregeling getuigt van een zeer verkokerde aanpak die niet zal opleveren wat hij belooft: reststromen worden niet benut, beheer van graslanden door rundvee wordt niet benut, de afhankelijkheid van (geïmporteerd) voeder wijzigt hierdoor niet en de afhankelijkheid van specifieke leveranciers groeit.
- **Blijvend grasland:** De graslandecoregelingen zijn een belangrijk onderdeel van het nieuwe GLB aangezien zij de nadruk leggen op het belang van onze graslanden en de meerwaarde die boeren creëren door het goede beheer ervan. Hoewel wij de implementatie van dergelijke graslandecoregelingen een goede zaak vinden zien wij dat de voorwaarden die eraan gekoppeld worden onvoldoende de **extensivering** van graslandbeheer bevorderen opdat ze een **tastbare meerwaarde** hebben om ondermeer de biodiversiteitscrisis te counteren. Landbouwers die nochtans dit

potentieel wilden verzilveren met rechttoe rechtaan extensief en waarachtig ecologisch beheerd grasland blijven hierdoor in de kou staan. In het bijzonder de bemestingsregimes op ecologisch beheerd grasland zijn veel te flexibel om daar de gewenste output te verkrijgen. Bovendien hebben we vragen bij de controleerbaarheid van een aantal randvoorwaarden. Er ontbreekt ook een potentieelanalyse rond deze ecoregelingen die **bij voorkeur op strategische graslanden in valleigebieden en op erosiegevoelige hellingen** wordt toegepast. De match van deze ecoregelingen met bv. doelen uit de **Blue Deal** blijft hierdoor onderbelicht. Een ander probleem is dat door de lage instapdrempels een belangrijk aantal graslanden waar reeds wettelijke bepalingen op gelden uit de boot vallen, terwijl het instellen van ecoregelingen met ambitieuze bepalingen (bv. een resultaatsverbintenis) deze uitermate belangrijke graslanden in regulier landbouwgebruik hadden kunnen meenemen. Hierdoor vergroot dit Strategisch Plan onnodig het stigma van grasland met wettelijk beperkingen in landbouwgebruik. .

- Er dient een **grendel** te worden ingebouwd op het areaal blijvend grasland aangezien met het huidige mechanisme van omzetting vanuit tijdelijk grasland ongewenste effecten kunnen optreden; door toenemende omzetting van tijdelijk grasland naar jong blijvend grasland wordt ook de ratio-berekening (max. 5% scheuren) beïnvloed waarna het **makkelijker wordt om historisch en ecologisch waardevol blijvend grasland bijkomend te scheuren. Zo wordt dit een broekzak-vestzak operatie die de huidige tendens van kwalitatieve degradatie van grasland enkel kan versterken.** Dat illustreren ook de cijfers die op verschillende Schriftelijke Vragen in het Vlaamse Parlement zijn gegeven. Best is om het gesubsidieerde, vanuit tijdelijk grasland, omgezette blijvend grasland niet te laten meetellen bij het berekenen van het percentage van maximum 5% daling. In het andere geval subsidieert Vlaanderen indirect het vergroten van de marges om onze meest waardevolle graslanden (zonder wettelijk scheurverbod) te scheuren.
- De ecoregeling voor het **bodempaspoort** is wat ons betreft een lege maatregel zonder beleidsrelevantie omdat de informatie in het paspoort enerzijds niet gebiedsdekkend wordt verzameld en anderzijds niet per definitie beschikbaar wordt gemaakt voor beleidsevaluatie. Voor de milieubeweging hoort dergelijke tool dan ook thuis onder de randvoorwaarden. De lancering ervan als vrijblijvend instrument druipt zelfs in tegen de principes van behoorlijk bestuur. Het bodempaspoort ansich is dus een tool die door de milieu- en natuurbeweging zeker en vast wordt gesteund, maar niet onder de actuele vorm noch praktische modaliteiten. Daarom vragen wij om deze **ecoregeling te schrappen en te vervangen** door een doordacht initiatief binnen de randvoorwaarden, gekoppeld aan andere relevante milieudata en landbouwkundige gegevens zoals een teeltenatlas.
- Rond de ecoregeling '**Ecologisch Beheerd Grasland**' hebben wij ernstige twijfels bij zowel naamgeving als beheervoorwaarden. Enkel een verbod op kunstmest (quid controleerbaarheid?) en gebruik gewasbescherming, met daarnaast een vrije dierlijke bemesting geeft **allesbehalve garanties naar een streefbeeld van een ecologisch beheerd grasland.** Afgaand op de voorwaarden kunnen dergelijke percelen evenzeer

geïnjecteerd worden met **drijfmest** wat **nefast** is voor de **biodiversiteit** (en in geen enkel ander 'ecologisch beheerd' grasland zal gebeuren). We betreuren dat dit de hoogste trap is inzake graslandbeheer, gezien hiermee kansen gemist worden om tal van waardevolle graslandpercelen in landbouwgebruik te valoriseren - in het bijzonder diegenen waar een wettelijke bescherming inzake gebruik gewasbescherming en kunstmest op heerst maar waar met extra resultaatverwachtingen een mogelijkheid had kunnen bestaan op maatschappelijke waardering via een ecoregeling.

- Ecoregeling '**Faunavriendelijke teelten**': een goede zaak dat via ecoregelingen op soortbescherming wordt ingezet, maar nog veel **vaagheid**. Zo lijkt een voorjaarsbraak van (productief) raaigras gevolgd door maïs tot de mogelijkheden terwijl dit **allesbehalve** faunavriendelijk is. Deze ecoregeling vraagt alleszins opvolging.
- **Faunavriendelijke nateelten**: positieve maatregel, maar vaagheid over **aanhoudingsperiode**, terwijl die natuurlijk wel cruciaal is om effectief te zijn.
- Ook voor **faunavriendelijke hoofdteelten** ontbreken aantal cruciale parameters om impact te kunnen inschatten. Mits bv. aanhoudingsdata goed gekozen heeft deze maatregel **potentieel**.
- Idem **faunavriendelijke voorteelten**: wat zijn de randvoorwaarden? Over welke gewassen gaat dit en mag dergelijke voorteelt ook **bemest** worden? Deze ecoregeling kan bezwaarlijk braak/raaigras voor maïs inhouden indien dit de reguliere praktijk dekt. Bij meer ambitieuze invulling is potentieel aanwezig maar opvolging aangewezen.
- **Bufferstrook plus - bloemenmengsel: potentieel** aanwezig, maar een inzaai voor 1 mei geeft weinig meerwaarde voor meeste wilde bestuivers. Een najaarsinzaai is aangewezen omwille van breder bereik op wilde bestuivers en lagere onkruiddruk. Ook is het belangrijk dat **inheemse** bloemmengsels worden gebruikt.
- Teelt van **meerjarige eiwitteelten** - uitgestelde luzerne: **zonder data** over welk maai-uitstel wordt toegepast is het onmogelijk hier de meerwaarde van in te schatten. Bij ongunstig maairegime kunnen **ecologische vallen** voorkomen.
- **Meerjarige bloemenstrook in fruitteelt**: vergoeding voor bloemenstrook aan de rand van een fruitaanplanting is met 10.160 euro per ha exuberant hoog! We staan achter de geest van deze maatregel- echter deze is meest productief voor de fruitteelt zelf indien ingezet als vervangende strook binnen het perceel (met de keuze voor de rand worden opnieuw de grotere percelen bevoordeeld) en begrijpen bovendien niet hoe men zulk **hoog bedrag** kan verantwoorden.
- Onderhoud van **boslandbouwsystemen**: we wijzen hierbij graag op de expliciete aanbeveling van de Europese Commissie om "duurzaam bosbeheer en bebossing te bevorderen". Deze aanbeveling wordt momenteel **onvoldoende geïntegreerd** gezien de positieve invloed op de productie van biomassa, de bodem- en waterhuishouding,

biodiversiteit e.a. De geplande herziening van de subsidieregeling voor boslandbouwsystemen of agroforestry is een goede zaak. Met name het verdwijnen van een maximum aantal bomen en het uitsluiten van invasieve exoten in de subsidievoorwaarden zijn aanpassingen die zeker overleind moeten blijven. Ook de mogelijkheid van een beheersubsidie voor agroforestry moedigen we aan. We verwachten dat ook de Vlaamse **voedselbosstrategie** (in ontwikkeling i.k.v. het Vlaams voedselbeleid) **geïmplementeerd zal worden in het GLB-SP**.

2.4. Beheerovereenkomsten

Voor wat betreft de beheerovereenkomsten, onderschrijven we het belang van de voorgestelde aanpak met **meer gerichte focus** voor de inzet van 'BO's ter bescherming van fauna en flora gebonden aan landbouwactiviteiten' en 'BO's bufferen van kwetsbare natuur of natuurlijke elementen of het creëren van ecologische verbindingen'. Dergelijke focus is in lijn met logica van een getrapte groene architectuur waarbij het creëren van basisnatuur- en milieukwaliteit wordt opgeschaald en opgeleverd in 1e pijler (via randvoorwaarden en ecoregelingen) en gerichte, ambitieuze soort- en habitatbescherming via 2e pijler beheerovereenkomsten.

De ondersteuning voor onderhoud van **kleine landschapselementen met de 'BO's onderhoud van houtige kleine landschapselementen'** zou evenwel breed generiek inzetbaar kunnen gemaakt worden, gezien daar geen soortgelijke interventies in 1e pijler toe bestaan én gezien het belang om dergelijk onderhoud via de 2e pijler open te stellen voor een brede set plattelandsactoren.

We vinden het belangrijk dat bij deze heroriëntering van het instrument BO's landbouwers proactief kunnen benaderd worden om **uitdovende beheerovereenkomsten** maximaal om te zetten **naar de equivalente nieuwe ecoregelingen** waarmee soortgelijke doelen inzake biodiversiteit en het bufferen van kwetsbare elementen op éénjarige basis kunnen geborgd worden. Op die manier kan pionierswerk uit vorige GLB-periode verdergezet worden binnen de nieuwe groene architectuur. Dergelijke sensibilisatie en begeleiding zou idealiter vertrekken vanuit een gezamenlijk initiatief van VLM en de diensten van L&V. We herhalen dat het belangrijk is dat binnen betreffende ecoregelingen voldoende budgetten worden voorzien.

Tenslotte vragen we om de resultaten van deze gebiedsgerichte inzet nauwgezet in kaart te brengen via bijkomende inzet van **monitoring**. Voor de opvolging ervan vragen we de nog op te zetten **participatieve governance structuur** (zie 1.1) hierbij te betrekken .

Detailopmerkingen beheerovereenkomsten

- M.b.t. de BO's voor bufferen en verbinden lijkt de opsplitsing van **kruidenrijke akkerstroken** (15 juni, 15 juli, volledig/gefaseerd gemaaid/geklepeld) vooral in teken te staan van de acceptatiegraad door doelgroepen en **niet in relatie met ecologische**

doelen. Want dan is een maaidatum van 15 juli eigenlijk een ondergrens en is maaien-en afvoeren een ecologisch onderbouwde evidentie.

- De kruidenrijke akkerstroken 15 juni en de kruidenrijke akkerstrook 15 juli-gefaseerd klepelen hebben eigenlijk geen enkele ecologisch onderbouwde grondslag (zie boven), wij adviseren deze categorie BO's **eenvoudiger** te maken en de **niet-ecologisch onderbouwde varianten te schrappen** uit het aanbod.
- M.b.t. de opties die worden voorzien om distels/ongewenste soorten pleksgewijs of vlakdekkend te bestrijden, wijzen we opnieuw op de anomalie dat **verplichte distelbestrijding uit de randvoorwaarden** moet worden gehaald. Op deze manier verdwijnt ook logischerwijze het dwingend karakter binnen BO's om ecologisch waardevolle planten te stigmatiseren of in het slechtste geval als aanleiding te gebruiken om deelnemers aan BO's te korten.
- Over de mogelijkheid om het gebruiksverbod op gewasbescherming te overrulen, mits verlaagde vergoeding: de details van deze regeling ontbreken om hier een appreciatie over te kunnen maken. We vragen ons af wat het bereik van deze afwijking zal zijn.
- I.v.m. de **BO's voor onderhoud van KLE's zijn we blij een verwijzing** naar een **wetenschappelijke** referentie te zien. We vragen ons wel af waarom elke wetenschappelijke verwijzing elders ontbreekt, zoals rond het afvoeren van maaisel in kader van nutriëntenbeheer en streefbeeld grasstroken, zoals rond gegeven ecologische vallen bij onaangepast maai-beheer of het belang van overstaande delen in meerjarige bloemenstroken voor overleving invertebraten. Binnen deze high-level interventies zouden dergelijke verwijzingen nochtans een meerwaarde bieden.
- Het nominatief uitsluiten van TBV's op BO's is eigenlijk niet gepast, gezien de voorwaarden 'dubbele financiering' reeds uitsluit dat erkende percelen in beheer in BO zouden kunnen worden genomen. Op basis van principe van gelijkberechtiging vinden wij het **nominatief uitsluiten van doelgroepen niet aan de orde**.
- M.b.t. specifieke opzet van de interventie rond **BO's soortbescherming missen wij de koppeling met het beleidskader rond SBP's**, een koppeling die nochtans cruciaal is, gezien SBP's rond landbouwsoorten met meer meetbare resultaatsindicatoren werken (naast inspanningsindicatoren).
- M.b.t. het toelaten van activiteiten op percelen voor BO's soortbescherming stellen wij de vraag of jachtactiviteiten (buiten beheerjacht) eigenlijk wel toegelaten kunnen worden? Tevens werpen we op dat er rond handhaving hiaten bestaan op deze percelen die ingezet zijn voor soortenbeleid. Een **handhaving door natuurinspectie toepasbaar maken op BO's voor soortbescherming** zou logisch moeten zijn.
- De nieuwe BO Fauna **Luzernehoiland** heeft een b om in akkervogelgebied op een eenvoudige manier jaarrond meerwaarde te bieden als volledig niet-productieve BO.

Daartoe zou op luzerne slechts één maaibeurt (tussen 1 augustus en 15 september) moeten worden ingevoerd en is het een aanbeveling en meerwaarde om dergelijke percelen met eens structuurrijk gewas de winter en vervolgens in het voorjaar het broedseizoen te laten ingaan. Wat het potentieel van deze maatregel mogelijk kan fruisen is zijn beperkte vergoeding. Ons advies is om die vergoeding gelijk te stellen met de vergoeding voor faunavoedselgewas, waarmee de BO Fauna Luzernehoiland zich het meest kan meten. De landbouwkundige relevantie (rustgewas en bodemverbeteraar) maakt van deze BO dan een interessant alternatief.

3. Nood aan integratie en doorvertaling van beleidskaders

Het voorstel van GLB-plan vormt **geen geïntegreerd antwoord op de uitdagingen** komende vanuit verschillende wetgevende hoeken, noch beleidsstrategieën. Dit gebrek aan integratie is terug te brengen tot de te **gefragmenteerde** benadering via losstaande maatregelen. Via het benaderen van de maatregelen op basis van hun al dan niet een significante invloed op hun specifiek thema (water, bodem, biodiversiteit...), wordt het beeld geschetst dat de meeste maatregelen een netto positieve impact zullen hebben. Wanneer echter deze berekende impact mijlenver ligt van het nodige resultaat, bv. de koolstofopslag in het kader van LULUCF, wordt geen compleet beeld geschetst van hoe de resterende gap zal worden ingevuld.

Deze methode maakt enerzijds geen gewag van de bestaande impact van het huidige landbouwsysteem, maar vergeet anderzijds dat de effecten onderling sterk zijn gelinkt: de complexe interacties in een ecosysteem worden bijgevolg niet meegenomen. Bovendien volgt het Plan-MER die gefragmenteerde aanpak waardoor ook in dat rapport de samenhang onvoldoende wordt meegenomen. Het Plan-MER zelf vermeldt dat de aanbevelingen van de Europese Unie onvoldoende terug te vinden zijn.

- We verwachten **kennis en transparantie over de bijdrage van dit Vlaams Strategisch Plan om de doelstellingen** inzake de Kaderrichtlijn Water, de Habitatrichtlijn en de Nitraatrichtlijn te behalen. Het Plan MER geeft hier onvoldoende inzage in, en door een gebrek aan doelstellingen inzake de voorgestelde acties, is het onmogelijk om hier te verwachten dat dit plan hier voldoende op inspeelt.
- We verwachten dat er aan het GLB SP **concrete, meetbare, tijdsgebonden doelen** worden toegevoegd die toewerken naar (vaak bindende) doelstellingen in andere beleidskaders. Ook wat betreft de eerder strategische kaders verwachten wij dat deze tot bindende richtlijnen zullen leiden op de korte termijn en daarom is het ook daarvoor relevant alvast in de lijn ervan te werken met dit plan.
- Gezien de onzekerheid qua impact die de plan-MER benoemt en die deels te wijten is aan de vrijwilligheid en het stimulerend beleid dat men heeft willen hanteren en anderzijds te wijten is aan onvoldoende monitoringsdata achten wij het nodig om zoals de **GLB-verordening het ook benoemt, een opvolgingsorgaan te voorzien: een GLB-opvolgingsorgaan** dat de bedoeling zou hebben om de impact van de GLB

maatregelen op de eigen doelstellingen en deze van andere beleidskaders zoals de KRW, IHD, Nitraatrichtlijn, PAS, ... in beeld te brengen en bij te sturen. Dergelijk orgaan zou **evenwichtig samengesteld** dienen te zijn met belanghebbenden en zowel plaavts dienen te geven aan milieu- en natuurorganisaties, als aan landbouworganisaties.

- Wij verwachten dat de **horizontale BREFs**, zoals Food, Drink and Milk (FDM), **prioritair geactualiseerd worden en bijgevolg versneld vertaald worden in VLAREM-wetgeving**. Deze versnelde vertaling is noodzakelijk zodat nieuwe inzichten voor technieken en hun verwijderingspotentieel binnen een rechtszeker kader kunnen toegepast worden.

De **Europese Commissie** geeft herhaaldelijk het belang van het GLB-SP aan om de doelstellingen van de Europese Green Deal te realiseren. Het is bijgevolg opmerkelijk dat deze **doelstellingen** inzake biodiversiteit, eiwittransitie, biologische landbouw, voedselverlies e.a. slechts **sporadisch** of, in sommige gevallen zelfs niet, aan bod komen. Indien de doelstellingen opgenomen worden, wordt slechts zelden een inhoudelijke uitspraak gedaan.

We verwachten dat in dit **GLB-SP een adequaat antwoord geboden wordt op de aanbevelingen van de Europese Commissie** zodat we werk kunnen maken van een stabiel landbouwbeleid, waarop zowel natuur- en milieuverenigingen als landbouwers kunnen bouwen. We gaan hierbij kort in op de belangrijkste doelstellingen die voorliggen en waarvan het, door de verregaande continuïteit van het huidig beleid, hoogst onzeker is of dit GLB-SP hier voldoende aan tegemoet komt.

Doelstelling: propere waterlopen tegen 2027

Het regeerakkoord stelt dat het Vlaams landbouwbeleid zal afgestemd worden op de stroomgebiedbeheerplannen. In realiteit gebeurt het omgekeerde: **het waterbeleid wordt afgestemd op het Vlaams landbouwbeleid**, met desastreuze waterkwaliteit tot gevolg. De Europese Commissie noemt, in haar aanbevelingen voor het Vlaams plan, de situatie "**zorgwekkend**". De overschrijding van het maximale nutriëntengehalte is nog steeds groot, in het bijzonder de nitraatgehaltes liggen aanzienlijk boven het Europese gemiddelde.

De Europese Commissie benadrukt in haar aanbevelingen dat "*de landbouw de grootste druk uitoefent op zowel het oppervlaktewater als het grondwater. De waterdoelstellingen moeten beter worden geïntegreerd in de andere beleidsterreinen, zoals landbouw, en de synergieën met het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) moeten worden geoptimaliseerd.*" Ondanks deze aanbeveling, worden in het voorliggen GLB-SP geen afdoende maatregelen geformuleerd om de waterkwaliteit in Vlaanderen te verhogen. Er worden geen concrete maatregelen geformuleerd om overbemesting, één van de grootste oorzaken van watervervuiling, aan te pakken. De bufferzones (GLMC4) die hier een antwoord op zouden moeten bieden worden te eng bekeken: er wordt onvoldoende rekening gehouden met bodemtype en andere contextuele factoren. Toch kan een bufferzone enkele succesvol geïmplementeerd worden wanneer deze factoren voldoende in rekening worden gebracht. Door enkel bufferzones bij waterlopen, en niet bij alle waterlichamen, te vragen,

worden erg veel waterlichamen overmatig belast, en wordt deze problematiek enkel op papier aangepakt.

- We verwachten dan ook dat **bufferstroken** van toepassing zijn op **alle waterlichamen** die zijn opgenomen in de atlas van waterlopen, dus inclusief openbare en niet-geklasseerde grachten.
- We verwachten dat er **uniforme keuzes gemaakt worden m.b.t. bufferzones**: dezelfde afstand dient gehanteerd te worden voor teeltvrije bufferzones, mestvrije zones en pesticidenvrije zones zodat de naleving handhaafbaar wordt.
- We verwachten dat er geïnvesteerd wordt in **meer onderzoek** naar de relatie tussen de oppervlakte van de bufferzone, het type bufferzone en de impact van de bufferzone inzake erosie én waterkwaliteit, conform bindende Nitraatrichtlijn en Kaderrichtlijn Water.

Afgelopen zomers werd opnieuw duidelijk dat de **toegenomen groenteteelt** een negatief effect heeft op de waterbeschikbaarheid voor andere doeleinden (zeker voor West-Vlaanderen, maar evengoed in andere regio's). In 2019 werd al in de lente oppervlaktewater uit onbevaarbare waterlopen afgeleid naar zgn. bufferbekkens. In volle **paai- en broedseizoen wordt zo voor intensieve landbouw water aan het natuurlijke systeem onttrokken, naar plaatsen die door de overheid werden gefinancierd met maatschappelijke middelen i.k.v. waterveiligheid**. Bovendien loopt 30% van het grondwater weg via ongecontroleerde drainagesystemen. Een rapport van de Europese Rekenkamer (2021) maakte nogmaals pijnlijk duidelijk dat de GLB-middelen eerder gericht zijn op hoger dan op efficiënter watergebruik.

- Een **overtuigende klimaatadaptatiestrategie** hoort een integraal onderdeel te vormen van het Vlaams landbouwbeleid. De **Kaderrichtlijn Water** dient steeds de leidende richtlijn te zijn bij het vasthouden van water. De **bufferbekkens** dienen bijgevolg gebruikt te worden waarvoor ze bedoeld en aangelegd zijn: het opvangen van **hoosbuien of intensieve neerslagperiodes**. Door deze bufferbekkens te makkelijk te voorzien voor beregening van landbouwgewassen, houden we een ongewenst en niet-aangepaste landbouwvoering in stand, die wel de symptomen aanpakt, maar niet de dieper liggende oorzaken. Ingrepen om bufferbekkens aan te leggen of in te richten voor oneigenlijk landbouwkundig gebruik mag dan ook niet door VLIF steun bevorderd worden.
- We hebben nood aan een **stringent drainagebeleid** in Vlaanderen. Zo dient er een vergunningplicht te zijn voor het draineren van gronden in functie van landbouwdoeleinden, evenals voor droogleggingsprojecten van minder dan 50 hectare. Experts zijn het er over eens dat deze ruimhartige vrijstellingen voor drainage in rubriek 53 van het VLAREM-besluit niet meer van deze tijd is. Waterbuffering mag niet enkel een prioriteit zijn in bepaalde natuurgebieden, maar vergt bindende afspraken met alle ruimtegebruikers. Vanaf een wetenschappelijk-ecologisch **bepaald debiet en areaal** dienen drainages beschouwd

te worden als wateronttrekking, waardoor ze **heffingsplichtig** dienen te worden. Gezien deze problematiek is het o.i. onverantwoord om voor aanleg van drainages VLIF steun te voorzien. Enkel het omvormen van bestaande operationele klassieke drainages naar zuiniger peilgestuurde drainages zou in aanmerking mogen komen.

Het Plan-MER wijst zelf terecht op het **risico van de hervorming van de gekoppelde steun** voor een verschuiving van **vleesvee naar melkvee**. Het is een tendens die vandaag al aanwezig is, en door deze aanpassing enkel **versterkt** zal worden. Melkvee heeft een grotere **negatieve** impact op zijn omgeving.

- We verwachten dat de gekoppelde steun **losgekoppeld wordt van het aantal dieren** zodat, geheel in lijn met engagementen in PAS, het aantal landbouwdieren in Vlaanderen kan verminderen. Een **meer extensieve** verhouding tussen het aantal vee-eenheden en de oppervlakte grasland komt de **biodiversiteit** en het klimaat ten goede en hoeft voor de landbouwer geen negatieve repercussies te hebben op het inkomen. Vandaag wordt een minimum van 14 koeien vooropgesteld. Daarmee lopen we het risico om de kleinere, gemengde bedrijven voor deze steunmaatregel buiten te sluiten, terwijl een **beperkte veestapel een manier** kan zijn voor hen om de **kringlopen** te sluiten. Verder missen wij in de voorwaarden voor de gekoppelde steun een duidelijke verwijzing naar een minimale mate van extensiviteit, door de koppeling te maken met het aantal GVE/ha op bedrijfsniveau. Ten slotte wordt in het voorliggende Strategisch plan nog niet aangegeven welke percentages van de eigen voederverzorging gekoppeld worden aan de toegekende punten. Op basis van het voorliggende GLB-SP kan hier dus geen uitspraak over gedaan worden.

Doelstelling: gezonde bodem tegen 2030

Het Plan-MER geeft duidelijk weer dat *“een van de efficiëntste manieren om het verlies van vruchtbare grond te beperken, is vermijden om erosiegevoelige gewassen te telen op erosiegevoelige bodems.”* Hier wordt in het GLB-SP geen rekening mee gehouden.

- We pleiten voor een **teeltenatlas**, die met een stimulerend pakket aan middelen (van GLB, over gerichte (des)investeringen in watervoorziening, gebiedsgericht ontwikkelen van verwaardingsketens, regulerende stimuli (vervuiler betaalt), ...) een ontradend beleid voert voor die teelten waarvoor de milieugebruiksruimte geen plaats meer laat. Zij het op het thema waterkwaliteit, of-kwantiteit, zij het over stikstofdepositie op beschermde natuur, zij het op het thema menselijke gezondheid, erosie, of andere. In de praktijk moet bijgevolg een verbod op bepaalde teelten mogelijk zijn. Een vorm van MER bij bepaalde teeltplannen, waarbij er aandacht is voor de externe effecten, zou ook een relevante aanvulling kunnen zijn. Een **bekkenagerichte aanpak**, waar intensief wordt samengewerkt tussen sectoren en die de steun vindt in Vlaamse maatregelen, is hiervoor een aangewezen aanpak, met een prioritering in de toeleverende gebieden voor natuur.

- Er is nood aan extra en vernieuwende **handhaving** voor de opvolging van de verplichte maatregelen inzake het **erosiebeleid**.

Aangezien er buiten de wettelijke steekproefcontrole geen opvolging van de uitgevoerde maatregelen op terrein is, is het ook onmogelijk om een betrouwbare inschatting te maken van de effecten van de geldende randvoorwaarden inzake erosie. We pleiten er dan ook voor om de **registratie van verplichte erosiemaatregelen** (incl. timing, gezien het belang van bodembedekking) voortaan ook verplicht in de jaarlijkse **landbouwaangifte** op te nemen.

- **Verbod op het scheuren** van grasland in **natuurgebieden**, waarbij we graag expliciet wijzen op de Natura 2000-gebieden en het Vlaams Ecologisch Netwerk. Dit omwille van de impact van scheuren op de doelstellingen inzake de Vogel- en Habitatrichtlijn, de Vlaamse natuurdoelstellingen, de CO2 die vrijkomt wanneer grasland gescheurd wordt en de potentieel negatieve impact inzake waterkwaliteit en erosie. Bovendien wijzen we hierbij graag nogmaals op het potentieel van koolstofcaptatie (LULUCF) van graslanden.
- Paarse en rode percelen omvatten slechts een fractie van het areaal oranje percelen. **Kwantitatief en cumulatief** gezien is de totale land-degradatie (bodemverlies, fosforuitspoeling,...) via **oranje percelen groter** dan op rode en paarse percelen. Door maatregelen van de rode en paarse percelen toe te passen op de oranje percelen verhogen we onze waterkwaliteit en kunnen we, door uitbreiding van het graslandareaal, in erosiegevoelige gebieden ook substantieel meer hemelwater bergen. Het opstellen van een ecoregeling waarbij met subsidies dezelfde maatregelen als uit de randvoorwaarden toegepast kunnen worden op oranje percelen druist in tegen het vervuiler betaalt principe. Ook daar dienen erosiemaatregelen onder **conditionaliteit** geschoven te worden.

Doelstelling: biodiversiteitsherstel tegen 2030

De Europese commissie geeft als duidelijke aanbeveling voor België om sterker in te zetten op de bescherming van de biodiversiteit, óók in de conditionaliteit. De impact van biodiversiteit in het Vlaams landbouwbeleid wordt echter verengd tot stikstof en zo doorgeschoven naar de Programmatische Aanpak Stikstof. De Europese Commissie noemt de Belgische situatie nochtans *“uiterst zorgwekkend, aangezien de staat van instandhouding voor 100% van de habitats als “ongunstig” wordt aangemerkt en voor 88% van de graslanden als “ongunstig-slecht”*.

- We verwachten dat, geheel in lijn met de opheffing van de wettelijke bestrijdingsplicht van distels, dat de **verplichte distelbestrijding wegvalt uit de conditionaliteit** van het Vlaams landbouwbeleid en in alle maatregelen waar biodiversiteitsbescherming een finaliteit is.
- **Verplichting 4% niet-productief areaal:** deze belangrijke interventie wordt verengd tot een opsomming van de mogelijke elementen. Bovendien wijst de mogelijke

reductie tot 3% op een zwakke ambitie, lijnrecht in tegen de **10%** NPA die de Europese Commissie voorstelt in de Farm-to-Forkstrategie.

- Zoals in andere regio's en landen het geval is, moet het **GLB-SP ook aangewend** kunnen worden ter ondersteuning van **duurzaam bosbeheer** en bebossing. Dit beantwoordt bovendien aan de expliciete Europese doelstelling om meer GLB middelen te voorzien voor bos ten behoeve van het realiseren van de EU Green Deal. Deze kunnen trouwens eveneens een belangrijke hefboom worden om doelstellingen van de Green Deal inzake bio-economie, klimaatmitigatie en –adaptatie te realiseren."
- Uit de Plan-MER blijkt de **nood aan voldoende data opdat de trends** met betrekking tot biodiversiteit kunnen opgevolgd worden - deze blijken op vandaag niet te volstaan om sluitende conclusies te kunnen trekken. Daarom is het nodig de **monitoringprogramma's** doelgericht uit te breiden.

Doelstelling: 25% biologisch landbouwareaal tegen 2030

Met 1,77% is het biologische landbouwareaal in Vlaanderen zeer beperkt; slechts 10% van dit areaal bevindt zich in Vlaanderen. In de Farm-to-Forkstrategie wordt een duidelijke ambitie geformuleerd om toe te werken naar een landbouwareaal waarvan 25% biologisch is. In de specifieke aanbevelingen van de Europese Commissie voor het GLB-SP aan België, werd hierbij benadrukt dat **"een shift naar groter biologisch areaal absoluut nodig"** is. Deze shift wordt in het voorliggende plan **onvoldoende** aangemoedigd. Het is positief dat er een duidelijke omschakelingspremie richting biologische landbouw gegeven wordt, maar het contrast tussen de grootte van de omschakelingspremie en de voortzettingsspremie getuigt van een **gebrek aan visie** op de ontwikkeling van de sector en het is onduidelijk of deze acties zullen leiden tot een substantiële verhoging van het aandeel bio in Vlaanderen. Inzake de biologische landbouw, wijzen we graag nogmaals op de minimumdrempel van 10ha om herverdelingssteun te kunnen ontvangen. Deze maatregel druist in tegen de aanbeveling voor België van de Europese Commissie om voldoende aandacht te hebben voor de kleinere landbouwer, en heeft potentieel negatieve effecten voor kleinere landbouwbedrijven. Zo zou naar schatting **65% van de biosector uit te boot vallen indien deze minimumdrempel** wordt ingevoerd. Verder verwachten we dat ook de problematiek met betrekking tot toegang tot grond wordt opgenomen in dit GLB-SP zodat kleinere landbouwers ook in staat zijn om grond te kopen.

Doelstelling: -50% reductie in gebruik en het risico van chemische pesticiden en in het gebruik van de gevaarlijkste pesticiden tegen 2030

Het GLB-SP dient bij te dragen aan de streefdoelen van de Green Deal om het gebruik en de risico's van pesticiden uiterlijk in 2030 met 50 % te verminderen. Als natuur- en milieuverenigingen verwachten wij **maatregelen die verder gaan** dan het vermelden van acties gelieerd aan de stroomgebiedbeheerplannen of de verwachtingen gekoppeld aan diverse (Europese) strategieën. We verwijzen graag naar het NAPED waarin klachten en behandelingen van hormoonverstorende effecten geschat worden op 4,4 miljard, en *"het merendeel van de gezondheidskosten is naar schatting het gevolg van blootstelling aan pesticiden."*

Gezien de grootte van de **problematiek**, en de geschatte **kosten**, verwachten we dat het **ambitieniveau** m.b.t. pesticiden in het gehele GLB hoger ligt. Bij verscheidene ecoregelingen wordt terecht een link gemaakt naar een eventuele positieve impact op het gebruik (en voornamelijk) de verdere verspreiding van pesticiden. Het blijft echter koffiedik kijken in welke mate deze ecoregelingen zullen worden opgenomen en wat de meetbare impact daarvan zal zijn.

- We verwachten dat er ook m.b.t. pesticidenreductie duidelijke **kwantificeerbare** doelstellingen worden geëxpliciteerd, inclusief een aanpak die **transparant** weergeeft hoe die doelstellingen bereikt zullen worden, met het **voorzorgsprincipe** als leidend kader.
- Verder **onderzoek** naar de **interacties van stressfactoren** op **bestuivers** en een hogere focus op het **promoten van alternatieven** voor pesticiden is prioritair om de bestuiverspopulatie in België te beschermen. We missen deze **brongerichte** aanpak die inzet op preventie.

Bovendien **missen we** in dit plan een **duidelijke houding** t.o.v. pesticiden. De houding van Vlaanderen bepaalt mee de Belgische houding op Europees niveau, en we missen hier een duidelijke stellingname die verklaart dat België zich expliciet kant tegen de verlenging van de vergunning van glyfosaat, tegen de jaarlijks terugkerende derogatie m.b.t. neonicotinoïden en vóór de verstrenging van randvoorwaarden voor sulfoxaflor.

Doelstelling: -50% voedselverlies tegen 2030

Het is ontstellend dat het GLB-SP verwijst naar het Vlaamse Actieplan Voedselverlies en Biomassa(rest)stromen circulair 2021-2025, maar dit als “niet relevant” beschouwt. Bovendien wijst de Europese Commissie in haar aanbevelingen voor België expliciet op het belang van “*het terugdringen van afval in de primaire sector*”. De Vlaamse monitoring toonde aan dat **36% van de voedselverliezen in Vlaanderen afkomstig zijn van de primaire sector**. Dat is veruit het grootste aandeel in de hele voedingsketen. De doelstellingen die Vlaanderen expliciteerde om in de periode 2021-2025 voedselverspilling met 30% te verminderen, sluit aan op de ambitie van de Commissie om de voedselverspilling per hoofd van de bevolking, gemeten op het niveau van de detailhandel en de consument, uiterlijk in 2030 te halveren

- We verwachten dat de **primaire sector hierin ook zijn verantwoordelijkheid** opneemt en dat er in het Vlaams landbouwbeleid expliciet maatregelen opgenomen worden die inzetten op het beperken van voedselverlies in de primaire sector.

Doelstelling: One Health voor de bestrijding van antimicrobiële resistentie

Zoals de FOD Volksgezondheid zelf aangeeft, vormt “**antimicrobiële resistentie één van de grootste uitdagingen voor de huidige en toekomstige volksgezondheid**”. De ernst van dit risico wordt in het voorliggende GLB-SP absoluut niet erkend. Het is goed dat er meer aandacht gaat naar dierenwelzijn, antibioticareductie en sanitaire investeringen, maar deze voorgestelde **maatregelen zijn volstrekt onvoldoende** om een antwoord te bieden op deze

problematiek. Het voorzorgsprincipe wordt hier absoluut niet naar waarde geschat, en het **economisch model van de huidige veehouderij wordt onvoldoende in vraag** gesteld. Niet alleen dierenwelzijn, maar ook densiteit, het doorfokken en de genetische verarming zijn problematieken die in dit GLB-SP zouden moeten worden aangepakt. Momenteel nemen, o.a. via de povere oplossingsrichtingen in het Convenant Enterische Emissies en het mechanisme van de VLIF-steun, deze oorzaken zelfs toe.

We verwijzen hierbij graag nogmaals op het **belang van ruimte in de veehouderij**. Er is hoogst dringend nood aan meer onderzoek over de impact van de hoge densiteit van (verschillende) dieren in afgesloten stallen. Verder wijzen we ook graag op indirecte gezondheidsrisico's van de veeteelt, zoals de productie van veevoeder (maïs, graan) die heel wat azolen nodig heeft. De **impact van ons landbouwsysteem op onze gezondheid wordt zeer eng bekeken en compleet onderschat in dit huidig GLB-SP**.

- Er is dringend nood aan een interdisciplinaire werkgroep die zich toelegt op het definiëren van **onderzoeksvragen** en het opzetten en uitvoeren van onderzoek m.b.t. de relatie tussen het Vlaamse landbouwsysteem en de volksgezondheid, ook ten aanzien van de **omwonenden**. Hierbij is het van belang dat de densiteit van wilde dieren, gezelschapsdieren en nutsdieren lokaal in kaart gebracht worden en gekoppeld aan de densiteit van de bewoners. Bovendien dient ook de **circulatie van pathogenen** (virussen, bacteriën, parasieten) bij mens en dier in beeld gebracht worden zodat er een inschatting gemaakt kan worden van (omgekeerde) **zoönosen**.

Doelstelling: halvering van de gezondheidsimpact t.g.v. luchtverontreiniging tegen 2030

De impact van de Vlaamse landbouwsector op de gezondheid van de mens en ecosystemen is in grote mate gelieerd aan de uitstoot van NH₃, afkomstig van stallen, mestopslag, toedienen van mest en mestverwerking. We zien in het voortgangsrapport van het huidige luchtbeleidsplan dat het effect van emissiereducerende maatregelen om deze uitstoot te verminderen bijna volledig gecompenseerd worden door een toename van de veestapel.

Het is onduidelijk wat de **impact van het GLB-SP op het aantal en de emissies van landbouwdieren** zou kunnen zijn. We wijzen hier nogmaals op de mogelijke shift van vleesvee naar melkvee, zoals ook aangegeven in het Plan-MER.

Doelstelling: stop op de aan import gerelateerde ontbossing en degradatie van natuurlijke habitats

De Europese landbouw, en de veeteelt in het bijzonder, draagt bij tot de vernietiging en degradatie van bos en andere natuurlijke ecosystemen in derde landen. Voornamelijk in soja-producerende landen zoals Brazilië en Argentinië worden natuurlijke habitats vandaag nog steeds vernietigd voor de aanleg van monocultuur sojavelden. Dit heeft desastreuze gevolgen voor de biodiversiteit en klimaat, maar ook voor de levensomstandigheden van veel

boeren en burgers in deze landen. Europa, die wereldwijd de tweede grootste 'importeur' is van producten en goederen die bijdragen tot de vernietiging van natuur wereldwijd, presenteerde op 17 November een voorstel voor een wetgeving om deze problematiek aan te pakken. België en Vlaanderen zijn een belangrijke gebruiker en importeur van deze goederen en wij **missen in het Strategisch plan een duidelijke strategie en aanpak** inzake deze problematiek. Hoewel er via de ecoregelingen en de duurzaamheidspremie voor de rundveehouderij wordt ingezet op **meer lokale eiwitproductie en -consumptie, wordt niet expliciet werk gemaakt van en strategie om het aandeel geïmporteerde eiwitten te reduceren**. Dit vraagt onder andere om een duidelijke **toekomstvisie** voor een Vlaamse veehouderijsector die steunt op de principes van **grondgebondenheid** en **(voeder)autonomie**, een tekortkoming die eerder in deze inspraakreactie al werd aangekaart.

Ondertekend door Bond Beter Leefmilieu, BOS+, Greenpeace, Limburgse Milieukoepel, Natuurpunt, Vogelbescherming Vlaanderen, West-Vlaamse Milieufederatie en WWF.

Geachte mevrouw De Clercq,

We hebben geen bijkomende opmerkingen op deze adviesvraag.

Met vriendelijke groeten

**SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER** **Natalie Hoffmann**
OVAM Klantenbeheer

OVAM | Stationsstraat 110 - 2800 Mechelen

T +32 15 284 453

E meradvies@ovam.be | www.ovam.be

Samen maken we morgen mooier

Advies over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

////////////////////////////////////
Auteur: Ellen Luyten/ Nico Vanaken
Versie: 1
////////////////////////////////////

1 GLB strategisch plan deel 1:

Aandachtspunten:

- Het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027 geeft weinig inzicht in de Vlaamse Langetermijnvisie voor landbouw. De opbouw is weinig transparant en het wordt niet duidelijk welke mijlpalen men vooropstelt tegen wanneer en hoe het plan hier dan toe bij draagt.
- In het strategisch statement wordt de link gelegd met de EU Green Deal doelstellingen ‘om nutriëntenverliezen en het gebruik en de risico’s van pesticiden te verminderen, de biodiversiteit te versterken, de biologische landbouw te bevorderen worden ook aangestipt in de aanbevelingen van de Europese Commissie jegens België. Ook beveelt de Europese Commissie duurzaam bosbeheer en bebossing aan: dit wordt voornamelijk via Vlaamse middelen (buiten GLB) aangepakt.’ Toch lijken de ambities binnen het plan hiervoor geen ambitieuze concrete aanpak voorop te stellen en blijft de focus rond o.a. pesticide gebruik vooral bij de biologische landbouw opgepikt te worden.
- Ook is er een grote ‘sense of urgency’ vanuit de wetenschappelijke wereld rond een aantal omgevingsvariabelen die de planetaire grenzen zouden overschrijden (<https://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries/the-nine-planetary-boundaries.html>). Hierbij werden tot voor kort o.a.. klimaatwijziging die de veerkracht van de aardsystemen onder druk zet, en landgebruikwijziging ten koste van bossen, grasland, wetlands en andere vormen van open ruimte met invloed op biodiversiteit en biogeochemische C, N en P cycli geïdentificeerd. Daarenboven werd de aantasting van de biodiversiteit die ecosystemen bedreigen, aantasten of vernietigen samen met de wijziging van N en P nutriëntencycli door

- menselijke ingrepen als resultaat van vele industriële en landbouwprocessen geïdentificeerd als bijkomende variabelen die ook planetaire grenzen overschrijden.
- De nodenanalyse per doelstelling is interessant doch de keuze van prioritering en hoe deze nood wordt aangepakt en het ambitieniveau binnen de specifieke doelstelling (SpD) wordt doorvertaald is onduidelijk. Ook moeilijk om samenhang met ander Vlaams beleid ter versterking van de ambities af te leiden. Ook de linken met Europees beleid worden niet benut.
  - De Green deal biedt thans tal van targets zoals o.a.. de 50% reductie in nutriënten en pesticiden gift. Ook de reeds lang gekende adviezen rond Sustainable Soil Management – Duurzaam bodembeheer - algemeen – vanuit de FAO en de Global Soil Partnership. Hiervoor werden heel concrete adviezen opgesteld (zie ook achteraan dit advies)
<https://www.fao.org/3/i6874en/i6874EN.pdf> welke op te nemen zijn als ambities voor landbouwers ter verbetering van het bodem systeem en omgeving.
  - Daarnaast is er nu ook de Europese Soil strategy in opbouw waarbij de Commissie heeft om tegen 2023 een wetgevingsvoorstel over bodemgezondheid in te dienen met de ambitie heeft om tegen grensoverschrijdende effecten van bodemaantasting aan te pakken, gelijke marktvoorwaarden te waarborgen en de coherentie van het beleid op EU- en nationaal niveau te bevorderen om zo doelstellingen inzake klimaatverandering, biodiversiteit, voedselzekerheid en waterbescherming te realiseren. De ambities richting bodemkwaliteits- criteria en bodemgezondheid zullen ook impact hebben op het landbouwbeleid. Om marktposities te behouden/versterken is aandacht voor deze ambities zeer relevant.
https://ec.europa.eu/environment/publications/eu-soil-strategy-2030_en
  - De resultaatsindicatoren en hun streefwaarde per doelstelling lijken soms weinig ambitieus. Neem bijvoorbeeld de Nood N12 zorg voor bodem: Een gezonde bodem is het productiekapitaal voor een vruchtbare voedselproductie en is ook essentieel voor een groot aantal ecosysteemdiensten. Er is daarom nood aan duurzame beheerpraktijken. Er moet ingezet worden op het voorkomen van bodemdegradatie, verdichting, -erosie, het verlies van bodemkoolstof én bodemverontreiniging. Deze nood krijgt de hoogste prioriteit binnen GLB, en wordt aangepakt binnen SpD. e Bevordering van de duurzame ontwikkeling en het efficiënte beheer van natuurlijke hulpbronnen zoals water, bodem en lucht, onder meer door de afhankelijkheid van chemische middelen te verkleinen. Ook hier lijkt het verminderen van gebruik chemische middelen vooral vorm te krijgen binnen de ambities van de biologische landbouw. De resultaatsindicatoren R19 voor verbetering en bescherming van de bodem betreft uiteindelijk slechts 18.54% van het landbouwareaal. Ontwikkeling van biologische landbouw slechts 1.77% van het landbouwareaal.
  - Binnen SpD f. Bijdrage tot bescherming van biodiversiteit, versterken van ESD en in stand houden van habitats en landschappen, krijgt de momenteel steeds meer gangbare stelling - dat gezonde bodem, levende bodem is - weinig aandacht binnen dit topic.
  - Binnen SpD i.- Inspelen op de maatschappelijke verwachtingen inzake voedsel en gezondheid, onder meer wat betreft veilig, voedzaam en duurzaam voedsel, verspilling en dierenwelzijn zijn de laatste evoluties aangaande link bodemkwaliteit en voedselveiligheid nog onvoldoende in het vizier.

Advies:

Het GLB wil o.a. inkomen van landbouwers garanderen. Daartoe moeten landbouwers landbouwproducten produceren die o.m. voldoen aan de voorwaarden voor voedselveiligheid (o.a. afwezigheid van verontreinigende stoffen). Daarnaast is ook de voedselzekerheid belangrijk die o.a. bepaald wordt door de conditie van de landbouwbodem.

GLB zet in op zorg voor bodem door het tegengaan van bodemdegradatie en verbeteren van bodemkwaliteit. Naast Koolstofopbouw en tegengaan van bodemerosie dient ook bodemverontreiniging sterker aan bod te komen. Evenals algemeen duurzaam bodembeheer.

Door de toenemende milieuvervuiling staat de **voedselveiligheid** onder druk:

- In een recent rapport (januari 2022) van het Stockholm Resilience Centre (<https://pubs.acs.org/doi/pdf/10.1021/acs.est.1c04158>)¹ wordt geëvalueerd dat planetaire grenzen overschreden worden door de toenemende chemische vervuiling. De productie van chemicaliën nam sinds 1950 toe met een factor 50 en zal opnieuw verdrievoudigen tegen 2050. Veel belandt vroeg of laat in het milieu, en dus ook in de landbouwbodem en in de landbouwproductieketen. Aangezien toxicologische normen vaak streng zijn, betekent dit dat het risico bestaat dat in landbouwproducten de grenzen voor voedselveiligheid overschreden worden. Dit is nu naast, het overschrijden van de broeikasgasemissies, het uitsterven van soorten, het aantasten van de P/N cycli en de grote wijzigingen in landgebruik ten koste van bossen en openruimte de 5de planetaire grens die overschreden wordt (van de 10 die werden vastgelegd).
- Het is bekend dat Vlaanderen en Europa een historisch passief aan bodemverontreiniging kennen. Er worden belangrijke inspanningen geleverd om de bodemverontreiniging te onderzoeken en te saneren.
- Vlaanderen is een zeer druk bevolkte regio met veel bedrijfsactiviteit², wat tot gevolg heeft dat de problematiek van lokale en diffuse bodemverontreiniging speelt. Dit betekent dat landbouwbodems kunnen aangerijkt zijn met verontreinigende stoffen die op hun beurt een impact kunnen hebben op de kwaliteit van de landbouwproducten.
- Vanuit de bescherming van de landbouwbodems en de voedselveiligheid blijft er ook een noodzaak om via het landbouwbeleid de landbouwproductie te beschermen tegen verminderde productie door bodemverontreiniging en de blootstelling aan lokale en diffuse bodemverontreiniging via de voedselketen zoveel mogelijk te vermijden.
- We krijgen steeds meer en meer info over 'emerging contaminants', opkomende stoffen allerhande, ook in landbouwgronden. Denk hierbij, naast de gewasbeschermingsmiddelen, ook aan potentiële verontreiniging (additieven (bv. koper, zink, ...), 'oude' bestrijdingsmiddelen, farmaceutica en hormoonverstorende stoffen, antibiotica, ziektekiemen, ...) die via kunstmest, organische mest (dierlijk en plantaardig), bodemverbetersaars, compost, rioolslib, specie van waterlopen... op het land worden gebracht.
- Concreet voor Vlaanderen zien we bv. dat in het kader van het PFAS-onderzoek o.a. rond 3M no-regret maatregelen werden afgekondigd waardoor landbouwers rondom Zwijndrecht

---

¹ <https://www.sei.org/about-sei/press-room/safe-planetary-boundary-pollutants-plastics-exceeded/>

² Zowel industrie als landbouw

inkomensverlies leden. [https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1642442526/PFAS -
_Persbericht - Tegemoetkoming landbouwers in Zwijndrecht - 17.01.2021_wuhoib.pdf](https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1642442526/PFAS_-_Persbericht_-_Tegemoetkoming_landbouwers_in_Zwijndrecht_-_17.01.2021_wuhoib.pdf).

Ook eieren kunnen aangetast zijn door de bodemverontreiniging:

<https://vilt.be/nl/nieuws/vlaams-pfas-rapport-in-heel-vlaanderen-geen-eieren-van-eigen-hennen-meer-volgens-europese-norm>.

Recent werd ook de aanwezigheid van PFOS aangetoond in honing

[https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1642156926/ILVO - PFOS in honing_qcdi4n.pdf](https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1642156926/ILVO_-_PFOS_in_honing_qcdi4n.pdf)

- Het GLB dient landbouwers optimaal te ondersteunen om de voedselveiligheid, en ook hun inkomen, veilig te stellen - Steunmaatregelen zijn gewenst om de ingeval van vastgestelde niet-zelf veroorzaakte bodemverontreiniging curatieve maatregelen te kunnen nemen om voedselveiligheid te kunnen garanderen.

In de nodenanalyse is er ook aandacht voor preventieve maatregelen met betrekking tot de omgeving en maatschappelijke verwachtingen en **voedselzekerheid**. Om de landbouwer hierin te ondersteunen kan het GLB ook inzetten op

- Steunmaatregel rond preventieve maatregelen ter voorkoming van bodemverontreiniging, bv. geen gebruik maken van chemische bestrijdingsmiddelen, andere schadelijke chemicaliën, ... die voedselzekerheid kunnen aantasten (aantasting van bodemleven & bodemvruchtbaarheid) en om verspreiding verontreiniging naar omgeving tegen te gaan. Naast het bevorderen van voedselveilige producten en het garanderen van het inkomen van de landbouwer, hebben deze maatregelen ook een maatschappelijke en ecologische impact om beheer van onze natuurlijke hulpbronnen veilig te stellen (veilig oppervlakte water, grondwater en drinkwater, volksgezondheid, biodiversiteit, ...).
- Ook is er voldoende aandacht nodig voor preventieve bodemzorg via:
  - Een gezonde bodem biedt een reeks ecosysteemdiensten (naast duurzame voedselvoorziening ook waterhuishouding, klimaatregulatie, nutriëntenhuishouding, koolstofopslag, biodiversiteit,...) en verdient de nodige zorg via duurzame beheerspraktijken.
  - Nood aan een structurele en circulaire inzet van bodemverbeterende middelen op basis van biomassa-reststromen met het oog op o.m. een verhoging van de humusaanrijking in de bodem; dit kan een antwoord bieden op het verhogen van de droogtebestendigheid van de bodem, minder uitloging en bijdrage tot de klimaatdoelstellingen.
- De Horizontale doelstelling: Kennisstimulering en –deling; Innovatie en digitalisering in de landbouw en de plattelandsgebieden kan nog uitgebreid worden voor de noden, sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen betreffende bodem en rol binnen landbouw, biolandbouw, stadslandbouw, rol van gezonde en levende bodem, preventie, en o.a.. hierboven geschetste thema's ...
- LEADER projectoproep Samenwerking: De OVAM wijst er op dat er een duidelijke link is met het beleid inzake beheer van biomassa-reststromen uit groenbeheer, natuur- en bosgebieden van het actieplan Voedselverlies en Biomassa(rest)stromen 2021-2025. Binnen de projectoproep 'samenwerking' wordt het voorbeeld gegeven van 'het opzetten van een platform om vraag en

aanbod van biomassa uit de landbouwsector op elkaar af te stemmen'. De OVAM biedt een dergelijke platformdienst al aan (Symbioseplatform) en vraagt om aandacht te geven aan deze platformdienst om onnodige ontwikkeling van vergelijkbare platformen te vermijden.

2 GLB strategisch plan deel 2:

p. 41-43 §5.1.7.

Inzake de minimale specifieke voorwaarde voor het gebruik van houtsnippers:

Minimale aanvoer van 40 ton/ha houtsnippers – slechts één maal per vijf jaar, op het perceel bouwland. De houtsnippers moeten afkomstig zijn van het eigen bedrijf. De houtkanten en hagen, heggen en kaphagen waarvan de houtsnippers afkomstig zijn, moeten aangegeven zijn in de verzamelaanvraag. De landbouwer moet beschikken over een grondstoffenverklaring voor het aanvoeren van de houtsnippers op de percelen

De OVAM merkt op dat een studie van de BDB adviseert om enkel de eerste maal een hoeveelheid van 40 t/ha aan te brengen op de akker. Het tonnage als eenheid gebruiken is ook niet aan te raden, aangezien ook rekening moet worden gehouden met het volumegewicht en droge stofgehalte van de houtsnippers.

Een landbouwer moet relatief veel KLE's (kleine landschapselementen) in eigen beheer hebben om een hoeveelheid van 40 ton (=150 m³) zelf te kunnen produceren. Daarnaast stelt zich de vraag hoe hij de houtsnippers gaat bewaren in de jaren waarin hij geen snippers op het bouwland mag brengen. Er moet worden overwogen om meer flexibiliteit aan te brengen bij het opbrengen van de houtsnippers wat betreft het tijdstip en de hoeveelheid. De aan te brengen hoeveelheid hangt immers ook af van de bodemkwaliteit van het ontvangende bouwland.

p. 126, §5.2.1.

Binnen deze interventie worden verwerkingsinstallaties voor teeltafval met energierecuperatie ondersteund. De OVAM wijst op het geldende verbrandingsverbod in het Vlarema voor afvalstromen die in aanmerking komen voor materiaalrecyclage.

3 Opmerkingen Omgevingsanalyse:

Aandachtspunten:

- De omgevingsanalyse zoekt geen samenhang met andere beleidsambities. Ook komen – RURA en het omgevingsdenken, Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, Stroomgebiedsbeheerplannen...niet expliciet aan bod.
- Bij de analyse rond SpD.e) 'duurzame ontwikkeling en efficiënt beheer van natuurlijke hulpbronnen' is er geen aandacht voor bodemverontreiniging. In het kader van PFAS aanpak in Vlaanderen zullen er binnen korte tijd via DOV wel kaarten met meetresultaten ter beschikking komen <https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling/pfas-maatregelen>. Het valt te verwachten

dat er in de toekomst nog bijkomende informatie rond diffuse verontreiniging in Vlaanderen zal samengebracht worden. Hoe kan dit in toekomst mee opgenomen worden?

- Binnen SpD f. biodiversiteit is er geen aandacht voor de impact van landbouw en voedselsystemen op de biodiversiteit en de bodembiodiversiteit in het bijzonder.

4 Strategisch MER GLB – ontwerprapport:

p. 44:

Bij Vlarema en Materialendecreet staat: ‘relevant voor mestverwerking’. Terwijl het Materialendecreet niet van toepassing is op dierlijke mest. Graag toevoegen als generieke randvoorwaarde gelet op toepassing op materiaal- en reststromen uit de landbouw.

p. 59:

Het Actieplan Voedselverlies en Biomassa(rest)stromen Circulair 2021-2025 wordt aangeduid als niet relevant. Nochtans zijn de beleidskeuzes en doelstellingen voor reststromen landbouw/voeding en biomassa-reststromen van groen-, natuur-, bos en landschapsbeheer zeker relevant te noemen als beleidskader voor het Vlaams strategisch plan GLB.

p. 153, 5.2.1.19:

Toevoegen aan discipline bodem: gebruik van houtsnippers afkomstig van de snoei/afzetting als bodemverbeteraar verbetert de bodemkwaliteit van de percelen.

p. 158:

Kunnen bv samenwerkingsverbanden inzake boerderijcompostering inschrijven in deze projectoproep?

Ecoregeling ‘organisch koolstofgehalte in bouwland’

Deze ecoregeling voorziet onder submaatregel 2 een vergoeding voor het gebruik van producten die de opslag van organische koolstof in de bodem verhogen. De OVAM wijst erop dat deze producten best voldoen aan een aantal minimale kwaliteitsvereisten om te vermijden dat verontreinigde producten met een hoog OC gehalte worden aangetrokken om de kosten verbonden aan dit gebruik zo laag mogelijk te houden. Inzake biochar werkt de OVAM in 2022 een beleidsvisie uit om de positie van biochar binnen het biomassabeleid te verduidelijken.

Daarnaast vraagt de OVAM om deze ecoregeling af te stemmen met vrijwillige marktsystemen inzake koolstofopslag (carbon farming), die ook voorzien in financiële vergoeding van de landbouwer. Dit om oversubsidiëring te vermijden.

De ecoregelingen die tot doel hebben om het organisch koolstofgehalte in de bodem te verhogen kunnen enkel het beoogde resultaat behalen wanneer de te hoge mestdruk in Vlaanderen vermindert. De OVAM wijst erop dat in 2020 slechts 19% van de in Vlaanderen geproduceerde compost in de Vlaamse landbouw wordt benut omdat de beschikbare bemestingsruimte prioritair wordt ingevuld door dierlijke mest. Hierdoor krijgt compost omwille van de (beperkte) nutriënteninhoud onvoldoende kansen. De hoge mestdruk noodzaakt de vergistingssector ook om

meer dan 90% van de dikke fractie van digestaat (die quasi alle organische koolstof van het ruwe digestaat bevat) te exporteren buiten Vlaanderen.

Inzake de beheerovereenkomsten voor het onderhoud van houtige kleine landschapselementen verwijst de OVAM naar de beleidsstandpunten inzake het duurzaam beheer van de reststromen die vrijkomen bij dit onderhoud, zoals vermeld in het Actieplan Voedselverlies en Biomassa(rest)stromen Circulair 2021-2025. Deze beheerresten kunnen bijvoorbeeld nuttig worden ingezet binnen andere ecoregelingen (bv. ecoregelingen inzake erosiebestrijding of verhoging organisch koolstofgehalte in bouwland).

BIJLAGE

Aanvulling - Advies FAO 2017 – duurzaam bodembeheer - <https://www.fao.org/global-soil-partnership/resources/events/detail/en/c/1042165/>

"Bodembeheer is duurzaam indien de ondersteunende, producerende, regulerende en culturele diensten die de bodem levert worden gehandhaafd of verbeterd zonder significante aantasting van hetzij de bodemfuncties die deze diensten mogelijk maken, hetzij de biodiversiteit. Het evenwicht tussen de ondersteunende diensten voor de productie van planten en de regulerende diensten die de bodem levert voor waterkwaliteit en -beschikbaarheid en voor de samenstelling van broeikasgassen in de atmosfeer is van bijzonder belang".

De soorten ecosysteemdiensten en de bodemfuncties waarnaar in de definitie wordt verwezen, kunnen als volgt worden uitgewerkt:

- Ondersteunende diensten omvatten primaire productie, nutriëntencycli en bodemvorming;
- Producerende diensten omvatten de levering van voedsel, vezels, brandstof, hout en water;
- grondstof;
- stabiliteit van het aardoppervlak; habitat en genetische rijkdommen;
- Regulerende diensten omvatten de regulering van aspecten zoals watervoorziening en -kwaliteit,
- koolstofvastlegging, klimaatregulering, beheersing van overstromingen en erosie;
- Culturele diensten: de esthetische en culturele voordelen die aan het gebruik van de bodem worden ontleend.

Aan duurzaam bodembeheer zijn de volgende kenmerken verbonden:

1. Minimale bodemerosie door water en wind;
2. De bodemstructuur is niet aangetast (b.v. bodemverdichting) en biedt een stabiele fysische context voor de verplaatsing van lucht, water en warmte, alsmede voor de wortelgroei;
3. Er is voldoende oppervlaktebedekking (b.v. van groeiende planten, plantenresten, enz.) aanwezig om de bodem te beschermen;
4. De hoeveelheid organisch materiaal in de bodem is stabiel of neemt toe en ligt idealiter dicht bij het niveau voor het plaatselijke milieu;
5. De nutriënten beschikbaarheid en stromen zijn geschikt om de vruchtbaarheid en de productiviteit van de bodem in stand te houden of te verbeteren en de verliezen ervan aan het milieu te beperken;
6. De bodemverzilting, -sodificatie en -alkalinisatie zijn minimaal;
7. Water (bijv. afkomstig van neerslag en aanvullende waterbronnen zoals irrigatie)
8. wordt efficiënt geïnfiltreerd en opgeslagen om aan de behoeften van planten te voldoen en te zorgen voor de afvoer van overtollig water;
9. De verontreinigende stoffen liggen onder de toxische niveaus, d.w.z. niveaus die schadelijk zijn voor planten, dieren, mensen en het milieu;
10. De biodiversiteit van de bodem biedt een volledig scala van biologische functies;
11. De bodembeheersystemen voor de productie van voedsel, diervoeder, brandstof, hout en vezels berusten op een optimaal en veilig gebruik van productiemiddelen;
12. Bodemafdekking wordt geminimaliseerd door verantwoorde planning van landgebruik.

**"Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027" –
ontwerp-plan en ontwerp-plan-MER**

ADVIES d.d. 24 februari 2022

---

1. Doel van het advies

De deputatie van de provincie Antwerpen brengt een uitgebreid advies uit op het ontwerp-programma van het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 en bijhorend ontwerp-plan-MER. De opmerkingen gaan hoofdzakelijk over het ontwerp-programma. De deputatie vraagt uiteraard ook om wijzigingen aan het ontwerp-programma door te vertalen in de effectbeoordeling van het plan-MER.

2. Advies

In dit advies wijst de deputatie van de provincie Antwerpen er op dat het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid nog meer als instrument kan worden ingezet om doelstellingen in andere beleidsdomeinen te behalen, in het bijzonder het ruimtelijke beleid en integraal waterbeleid.

De deputatie vraagt meer erkenning voor de rol van de provincies in projectwerking, in het bijzonder de LEADER-projecten en de projectoproep Samenwerking.

Tot slot geeft de deputatie een aantal aanbevelingen vanuit de eigen ervaring, onderzoek en projecten op het terrein. Zo blijkt bijvoorbeeld handhaving onontbeerlijk om de voorgestelde maatregelen, en bijhorende voorspelde positieve milieu-impact, te realiseren.

2.1 Afstemming met beleid

Afstemming met ruimtelijk beleid

Het GLB speelt te weinig in op de doelstellingen van het BRV in opmaak. De provincie werkt aan een Provinciaal Beleidsplan Ruimte Antwerpen. Centraal hierin staan zeven ruimtelijke strategieën:

- Offensieve open ruimte
- Samenhangend ecologisch netwerk
- Van versnippering naar bundeling
- Multimodale vervoersknopen
- Sluitend locatiebeleid voor (hoog)dynamische functies
- Levendige kernen
- Energietransitie

In het voorontwerp beleidskader 'verdichten en ontlichten van de ruimte' stelt de provincie voor om bijkomend ruimtebeslag te voorkomen en te verminderen, om zonevreemd gebruik in landbouwgebied af te remmen en om de energietransitie te laten gepaard gaan met behoud van de open ruimte.

Het GLB vertrekt in de analyse van gelijkaardige probleemstellingen als wat de beleidsplannen in opmaak vaststellen. Dit is voor landbouw in het bijzonder de druk op het landbouwgebied door o.a. stijgende grondprijzen (N16) en toenemende verharding (N11). Maar de interventies worden niet, of nauwelijks, ingezet als instrument om de **verharding en het (zonevreemde) ruimtebeslag** in de open ruimte tegen te gaan.

Dit lijkt een gemiste kans te zijn. Kunnen bepaalde subsidies bijvoorbeeld gekoppeld worden aan zuinig ruimtegebruik, of hergebruik van sites? Kunnen de subsidies ingrijpen op vertuining van het landschap?

De maatregel 'VLIF, opstart en overname door jonge landbouwers' (5.3.21) vermeldt expliciet dat het toegelaten is om bedrijfsgebouwen over te nemen die al een tijd niet meer in gebruik zijn. Deze maatregel kan nog beter worden ingezet om **agrarisch hergebruik** te stimuleren (zie verder).

Het GLB formuleert ook terecht bepaalde noden rond leefbare dorpen (N17) en de nood aan diversificatie van de activiteiten (N18). **Levendige kernen** en offensieve open ruimte, waarbij **recreatie** ook een rol krijgt, zijn twee strategieën in het PBRA in opmaak. Als antwoord hierop kijkt het GLB vooral naar LEADER-projecten. Afstemming met het ruimtelijk beleid zal hier zeer belangrijk zijn om effectief een antwoord te kunnen bieden op bovenvermelde noden. De rol van de provincie bij projectwerking lijkt in voorliggend document te worden beperkt (zie verder).

Afstemming met integraal waterbeleid

Als waterloopbeheerder hecht de deputatie veel belang aan de impact van landbouw op de waterlopen. Over het algemeen bevat het plan een heel aantal maatregelen die bijdragen tot verbeteringen in het watersysteem. Op een aantal punten kan er nog beter worden afgestemd met het beleid en regelgeving rond integraal waterbeleid:

Dalende **grondwaterstanden** door droogte, maar evenzeer door (grond)waterwinningen, zeker in een veranderend klimaat, kunnen een belangrijke impact hebben op kwetsbare (water)natuur zoals de oppervlaktewaterlichamen. Tegelijk is er volgens de Stroomgebiedbeheerplannen 2022 - 2027 de laatste jaren in Vlaanderen een duidelijke toename van gebruik van grondwater vanuit de landbouw, dit in tegenstellingen tot ander sectoren waar er een daling of stabilisatie is. Dit kan het halen van de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water in het gedrang brengen.

GLMC 4 betekent dat alle landbouwers met landbouwgrond langs bevaarbare en onbevaarbare waterlopen een 3 meter gewasbeschermingsmiddelvrije strook en van een 5 meter bemestingsvrije strook (10 meter langs hellingen en in VEN-gebied) moeten aanhouden, waarvan de eerste meter bovendien teeltvrij moet zijn.

Lang niet alle landbouwers of percelen liggen langs een onbevaarbare waterloop. GLMC 4 zou misschien beter een aparte **aanvullende steun** op het basisinkomen moeten zijn. Bovendien kan dit dan gericht worden ingezet in bepaalde focusgebieden. In deze stroomgebiedbeheerplannen zijn **speerpunt- en aandachtsgebieden** vastgelegd waar op relatieve korte termijn de goede toestand van de oppervlaktewaterlichamen moet bereikt zijn. Daarom worden er daarvoor integrale waterprojecten opgestart. Een aanvullende basissteun voor GLMC 4 zou nog verder opgedeeld kunnen worden volgens deze gebieden waardoor deze maatregel meer efficiënt en effectief kan worden ingezet. Op die manier kan een noodzakelijke link gemaakt worden tussen deze stroomgebiedbeheerplannen en dit gemeenschappelijk landbouwbeleid. De stroomgebiedbeheerplannen kunnen hierbij een kader bieden voor de verdere invulling van het GLB.

Ook kan een bijstelling van de doelstelling rond graslandareaal een instrument zijn om de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water te behalen (zie verder).

Er gelden wettelijke en GLB-afstandsregels ten opzichte van waterlopen. Deze zijn niet consequent vertaald in de maatregelen:

- Sommige maatregelen doen uitspraak over (een verbod op) bemesting en gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, maar verwijzen hierbij niet naar de afstandregels. Enkel de ecoregeling 'grasbufferstrook' vermeldt expliciet GLMC 4 waarin de afstanden staan opgenomen. Dit wordt best consequent opgenomen om verwarring te vermijden.
- Er zijn vier ecoregelingen waar stockage van bieten is toegelaten. Hierbij wordt best aan toegevoegd dat dit niet wordt toegelaten in de erfdiensbaarheidsstrook langs onbevaarbare waterlopen of publieke grachten.
- In het ontwerp-MER op p. 183 en in het strategisch plan op p. 74 staat foutief dat de minimale breedte voor bemesting 3m bedraagt. Dit moet 5m zijn.

2.2 Rol provincie Antwerpen

Leader

De rol van de provincie is onderbelicht.

- De provincies zullen mee cofinancieren. Dit wordt niet vermeld op p. 321.
- De prioritaire Vlaamse thema's worden per provincie verder verfijnd in een provinciale kadernota. Op basis hiervan maken PG's een verdere verfijning van de thema's voor hun gebied. De provinciale kadernota wordt best toegevoegd op p. 301.
- De provincie begeleidt kandidaat LEADER-gebieden om te komen tot een Lokale Ontwikkelingsstrategie. Dit wordt best toegevoegd op p. 302 onderaan bij 'beheerautoriteit verantwoordelijk voor oproep kandidaat LEADER-gebieden'
- Elke Plaatselijke Groep krijgt een werkingsbudget om een coördinator aan te werven die zorgt voor de administratieve en inhoudelijke opvolging van het LEADER-gebied. Dit gebeurt in de schoot van de provincie. Voor de provincie Antwerpen is dit overgeheveld aan RURANT. In de andere provincies voert provinciepersoneel dit uit, behoudens in Vlaams-Brabant waar er met vzw's gewerkt wordt. Dit wordt best toegevoegd op p. 303 bij samenstelling Plaatselijke Groep en op p.313 bij werking van de Plaatselijke PG.
- Waarom kunnen de provincies bij koepelprojecten (p. 316) geen kosten inbrengen voor het trekken van een project?

Uit ervaring met LEADER-projecten geeft de deputatie ook nog volgende suggesties:

- Het maximum bedrag voor micro-projecten bedraagt €5.000. Dit is te laag om promotoren te overtuigen.
- Eén van de drie thema's binnen LEADER (5.3.18 en 5.3.19) is 'biodiversiteit en landschapskwaliteit'. Aandachtspunt is om bij dit thema de landbouwsector niet uit het oog te verliezen en deze zeker mee te nemen als partner bij uitvoering van projecten.
- Bewaken van het evenwicht tussen de 3 prioriteiten bij de opmaak van een Lokale Ontwikkelingsstrategie.

Is deze interventie ook niet gericht op de nood 'adaptatie aan klimaatverandering' (N13)? Dit kan eventueel worden toegevoegd op p. 300.

Projectoproep Samenwerking

Het is positief dat de maatregel 'Projectoproep Samenwerking' (5.3.16) wordt ingevoerd. Deze maatregel heeft de potentie om de aflopende maatregelen Omgevingskwaliteit door Samenwerking deels te vervangen.

In tegenstelling tot de maatregel Omgevingskwaliteit door Samenwerking kunnen **provincies niet als financieel begunstigde deelnemen aan de projecten**. Dit is een gemiste kans daar in het verleden heel wat projecten in de maatregel Omgevingskwaliteit door Samenwerking succesvol

gecoördineerd werden door provinciale diensten. De deputatie vraagt dan ook om deze keuze te heroverwegen.

Als uitzondering op deze regel worden 'onderzoeksinstellingen deels gefinancierd door provincies' opgenomen. Dit is belangrijk, want ook praktijkcentra die tot een provinciale overheid behoren kunnen een belangrijke rol spelen bij dergelijke projecten.

Deze interventie kan ook gezien worden als gericht op de noden 'adaptatie aan klimaatverandering' (N9) en 'zorg voor biodiversiteit' (N13). Deze kunnen nog worden toegevoegd op p. 283.

Provinciale expertise

Uit het **eigen landbouwbeleid en de projecten** rond landbouw werden lessen getrokken die kunnen bijdragen aan het Vlaamse landbouwbeleid. Het gaat bijvoorbeeld om deze projecten:

- FABulous Farmers: De Provincie Antwerpen werkt samen met de Merode vzw en vele andere partners aan het Interreg project FABulous farmers (FAB staat voor functionele agrobiodiversiteit). De twee Vlaamse pilotregio's maken een Vlaamse policypaper op met enkele beleidsaanbevelingen voor het beleid.
- Agrarisch hergebruik van landbouwinfrastructuur

Indien gewenst kan het Departement Landbouw en Visserij hiervoor contact opnemen.

Het is positief dat de maatregel '**Demonstratieprojecten**' (5.3.15) behouden wordt in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Demonstratieprojecten geven de mogelijkheid om op kleine schaal of elders ontwikkelde technieken op praktijkschaal uit te testen en voor te stellen aan land- en tuinbouwers zonder dat deze doelgroep het risico loopt op oogstverliezen. Het zelf uittesten van nieuwe technieken is voor (kleine) land- en tuinbouwbedrijven vaak immers onmogelijk omdat bij slechte resultaten de bedrijfsvoering in het gedrang kan komen.

2.3 Suggesties m.b.t. interventies en conditionaliteiten

Behoud grasland

GLMC 1 betreft instandhouding van blijvend grasland op basis van een verhouding tot het landbouwareaal op nationaal, regionaal, subregionaal niveau of op het niveau van groepen bedrijven of individuele bedrijven. Men stelt dat dit niet met meer dan 5% mag dalen ten opzichte van referentiejaar 2018.

Het lijkt tegenstrijdig en ingewikkeld dat een doelstelling om iets in stand te houden gedefinieerd wordt door een norm die een daling toelaat en/of door een verhouding tot iets anders (totaal landbouw areaal). Dit laatste zorgt er immers voor dat een absolute milieu-impact beoordeling moet gebeuren op basis van een relatieve norm.

Uit het MER (p. 131) blijkt dat de conditionaliteit, waaronder GLMC 1 valt, geen significant tot positief effect heeft op de verontreiniging van water door nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen. De daling van het areaal kan wel negatieve effecten op het milieu hebben. Door het toelaten van omzetten van blijvend grasland naar akkerland, waarbij de grond wordt gescheurd, komt er stikstof vrij. Wanneer deze gronden langs waterlopen liggen, is dit onder andere nefast voor de uitspoeling van nutriënten (nitraatresidu's). Dit belemmert het halen van de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water, meer bepaald in speerpunt- en aandachtsgebieden.

De deputatie vraagt om het verbod op het omzetten en ploegen van blijvend grasland (GLMC9) ook te laten gelden, met de nodige compenserende maatregelen, voor de gras- en weilanden die zich bevinden binnen **een strook van 5m langs de onbevaarbare waterlopen**.

Agrarisch hergebruik

Uit het project 'Agrarisch hergebruik van landbouwinfrastructuur' dat de provincie Antwerpen uitvoerde blijkt immers dat veel landbouwgebouwen in zonevreemde handen terechtkomen. De reden hiervoor is dat landbouwgebouwen vaak erg in trek zijn bij niet-landbouwers, wat hun kostprijs de hoogte in drijft. Landbouwers kiezen voor een nieuw bedrijf graag voor een greenfieldontwikkeling, dan moeten immers geen sloop- en saneringskosten betaald worden. Deze percelen zijn bovendien niet toegankelijk voor niet-landbouwers, wat ze betaalbaar maakt.

Het onderzoek van provincie Antwerpen toonde aan dat het realiseren van een bedrijf op een reeds bestaande site (*yellowfield* genoemd) tot 700.000 euro meer kost dan een greenfieldontwikkeling. Elke steun die *yellowfieldontwikkeling* kan bevorderen is dus meer dan welkom.

Vraag is of de **forfaitaire bedragen** van 40.000, 70.000 of 100.000 euro voldoende zullen zijn om jonge landbouwers te laten kiezen voor deze *yellowfields*.

Daarnaast kan men zich ook afvragen of deze steun voorbehouden moet blijven voor **jonge landbouwers**. Vaak worden ook landbouwbedrijven opgericht door 40+-ers van buiten de landbouwsector. Ook zij kijken op tegen de hoge prijzen voor *yellowfields*.

Niet (?) – productieve elementen

Een beetje ongelukkig gebruikt het GLB de term 'niet-productieve' elementen of investeringen, bijvoorbeeld in GLMC 8 en in de titel van de maatregel 'VLIF – niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoelen (5.3.25). Maatregelen die poelen, erosiestroken, infiltratiesystemen, landschappelijke integratie, boslandbouwsystemen, ... ten goede komen zijn wel degelijk **productief, zowel voor het landbouwbedrijf als voor de omgeving**. Het is aangewezen een andere omschrijving voor deze maatregel te geven.

Het ontwerp-MER concludeert dat bij meer dan 800 landbouwers de kostprijs voor de combinatie van GLMC 1, 4 en 8 hoger is dan de inkomstssteun. Zij kunnen dus potentieel afhaken. Nochtans zijn dit belangrijke voorwaarden om verweving tussen natuur en landbouw te bewerkstellingsen, in functie van meer biodiversiteit, een gezond watersysteem, klimaatadaptatie, landschap, ... De provincie streeft naar zulke verweving en stelt dan ook voor te onderzoeken hoe deze landbouwers toch overtuigd kunnen worden om deze ingrepen te doen.

Beheerovereenkomsten

De beheervergoeding voor maatregelen 5.3.8, 5.3.9 en 5.3.10 is generiek voor heel Vlaanderen. De grondprijzen, teelten en (financiële) opbrengsten per hectare zijn dat echter niet. Bijgevolg kan een vergoeding in bepaalde streken onvoldoende hoog zijn om landbouwers te overhalen om in te zetten op beheerovereenkomsten.

Binnen de provincie Antwerpen worden weinig beheerovereenkomsten afgesloten, in vergelijking met andere provincies. Vaak wordt bovenstaande als verklaring gegeven waarom landbouwers uit de provincie Antwerpen, in het bijzonder de (Noorder)kempen minder geneigd zijn om in te zetten op beheerovereenkomsten.

Streekgebonden vergoedingen zouden hiervoor een oplossing kunnen vormen.

De beheerovereenkomsten in maatregelen 5.3.8 en 5.3.10 zijn gebonden aan beheergebieden. De afbakening van de beheergebieden maakt geen deel uit van dit strategisch plan.

Door deze territoriale beperking zal binnen deze bepaalde beheergebieden de inzet van deze instrumenten niet noodzakelijk verhogen en buiten de beheergebieden mogelijke nuttige maatregelen niet uitgevoerd worden bij gebrek aan de mogelijkheid om een beheerovereenkomst af te sluiten buiten een beheergebied.

Voor het grondgebied van de provincie Antwerpen wordt vermoed dat voorliggend plan niet zal leiden tot meer beheersovereenkomsten, integendeel. Hierdoor zullen de voorspelde positieve milieueffecten waarschijnlijk beperkt zijn, tot zelfs minder dan bij het huidige GLB.

Het is in het GLB ook onduidelijk over welke soorten en soortengroepen het gaat bij deze beheersovereenkomsten. Vanuit het integraal waterbeleid wordt aangeraden hierbij ook soorten gelinkt aan **waternatuur** op te nemen, zoals habitatrichtlijnsoorten. Zo draagt ook deze maatregel bij aan de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water.

2.4 Nood aan handhaving

Het controlesysteem voor de conditionaliteit voorziet dat **minstens 1%** van alle landbouwers die steun aanvragen die controle zullen krijgen. Dit is zeer weinig. Het GLB specificeert niet of het gaat om 1% per jaar of voor de hele planperiode. Daarnaast kunnen ook andere vaststellingen/controles gebeuren door andere instanties of door vaststellingen ad hoc. Het is ook niet in te schatten hoeveel extra controles zullen worden uitgevoerd.

In de praktijk merkt de deputatie dat de wetgeving rond gewasbeschermingsmiddelvrije stroken en bemestingsvrije stroken niet altijd worden nageleefd. De uit- en afstroom van nutriënten is volgens de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 een voorname reden waarom het bijzonder moeilijk is om aan de doelstellingen van de kaderrichtlijnwater te voldoen en om bijgevolg tegen 2027 en later de goede toestand te kunnen bereiken. Ook worden er voor gewasbeschermingsmiddelen overschrijdingen in het oppervlaktewater vastgesteld (stroomgebiedbeheerplan 2022-2027). Bovendien zorgen nutriënten in de waterloop tot toenemende plantengroei wat niet alleen negatieve effecten heeft op waternatuur maar ook op de beheerkosten van de verantwoordelijke waterloopbeheerders en leidt het tot verhoogde risico's op wateroverlast en schade, ook aan landbouwgewassen.

Het is een goede zaak dat het GLB de naleving hiervan verbindt aan de basisinkomenssteun en voor gewasbeschermingsmiddelen zelfs verder gaat en dat bij niet naleving hierop kan gekort worden. Maar er is dan wel voldoende controle nodig, gezien de negatieve effecten op milieu- en natuurdoelstellingen op oppervlaktewaterlichamen, ondanks de wetgeving, gezien de negatieve financiële impact ervan op de maatschappij (beheer en schade), maar ook gezien het grote budget voor basis- en aanvullende steun voor het volgen van de conditionaliteit (alle GLMC's).

De deputatie adviseert dan ook om sterker in te zetten op handhaving, zowel op **meer controles als strengere nacontroles**, om recidivisme te vermijden. Dit kan bijvoorbeeld door bij een eerste niet-naleving helder te communiceren over de fouten en de te volgen regels en bij een tweede niet-naleving een hogere boete aan te rekenen (zoals de 15%, uitgaande van 'opzet'). Men kan zich afvragen of het doeltreffend is om een lagere sanctie te geven aan wie in een periode van 3 jaar 'maar' 2 keer dezelfde voorwaarde niet naleeft, wat het GLB nu voorziet op p. 182.

In het kader van de inspraakprocedure lazen we dit even door en zagen dat dit over het algemeen een positief document is en dat de praktijkcentra en hun belangrijke rol toch goed vermeld worden (deel 1 p. 185 en verdere). Het voorgestelde GLB focust op de actieve boer, en stimuleert deze boer om toekomstgericht te denken en te werken, wat een goede zaak is.

Wij als praktijkcentra spelen een essentiële rol in het stimuleren van toekomstgerichte, innovatieve bedrijfsvoering in de praktijk, bij de boeren. Momenteel kunnen de praktijkcentra voor werking en investeringen direct of indirect beroep doen op middelen uit het GLB. Dit blijft ook voor de toekomst essentieel om innovatie te stimuleren bij boeren en beleidskeuzes te vertalen naar praktische invulling op de bedrijven. De meeste praktijkcentra zijn ook actieve landbouwbedrijven, maar niet alle.

We vragen ons af of dit nog steeds zo is in het nieuwe GLB, want dit staat niet duidelijk een expliciet vermeld.

Daarom willen we volgende opmerkingen formuleren bij het GLB

1. Komen de praktijkcentra nog steeds in aanmerking komen voor VLIF innovatiesteun voor investeringen op de praktijkcentra, zodat we nieuwe technologieën kunnen blijven demonstreren en state-of-the-art en praktijkrelevant onderzoek kunnen blijven doen?
2. Komen de praktijkcentra nog steeds in aanmerking komen voor GMO middelen voor werking en onderzoek, waarmee snel kan ingespeeld worden op nieuwe uitdagingen in de verschillende teelten?
3. Zijn er voldoende bijkomende middelen voorzien in het GLB om de essentiële rol van de praktijkcentra als drijvers van bottom up innovatie en to-the-point voorlichting in het AKIS uit te bouwen? De praktijkcentra hebben immers zeer ruime en jarenlange expertise in land- en tuinbouw en kennen de sector door- en door. Deze bijkomende middelen moeten toelaten om vanuit de juiste expertise extra in te zetten op het versterken van de kennisstromen, het betrekken en vormen van bedrijfsadviseurs, het stimuleren van het inzetten op digitalisatie.
4. Zijn er voldoende middelen en vergoeding voorzien voor lesgevers naschoolse vorming zodat dit aantrekkelijker wordt voor experts om deze vorming te geven.

Deze opmerkingen willen we graag formeel meegeven in deze inspraakprocedure

Bemerkingen en aanbevelingen

ivm ontwerp plan MER/ ontwerp Vlaams Strategisch Plan GLB

- Omwille van het belang van tegengaan van bodemerosie voor de kwaliteit van de waterlopen (fysisch-chemische, biologische en ecologische kwaliteit) is het van groot belang dat naast de voorziene ecoregelingen **ook meerjarige beheerovereenkomsten¹ naast waterlopen, ook buiten afgebakende (en/of nog af te bakenen) beheergebieden, komende jaren mogelijk zijn.**
- Omdat erosiebestrijding deel uitmaakt van integraal waterbeleid is het van groot belang dat de voorziene ecoregeling voor gras(bloemen)stroken naast waterlopen **meerjarige stroken nastreeft, dit bijvoorbeeld via een aanmoedigingspremie bij verlenging ervan via de verzamelaanvraag.**
- Omdat 'lekken' via ploegvoren, onderbroken gras(bloemen)stroken naast waterlopen best worden tegengegaan (ook ivm het versterken van natuurverbinding langs waterlopen) , is het van groot belang dat **aaneengesloten bufferlinten naast waterlopen** worden gerealiseerd. **Daarom pleiten wij voor het voorzien van aanmoediging hiertoe, ondermeer via een burenpremie (vanaf het 2de jaar en via de verzamelaanvraag).**
- I.v.m. **ecoregeling grasstrook-erosie:** "Deze ecoregeling kan afgesloten worden op percelen met een zeer hoge (paarse percelen), hoge (rode percelen), medium (oranje percelen), lage (gele percelen) of heel lage (lichtgroene percelen) erosiegevoeligheid, voor zover de aanleg van een bufferstrook niet verplicht is in het kader van de erosie maatregelen in de conditionaliteit."
Hoe zal worden omgegaan met grasstroken op paarse en rode percelen ? In het verleden kon hier enkel een beheerovereenkomst voor worden afgesloten als het meer dan 9 m was, ook als de landbouwer op een andere manier (bv. door teelttechnische maatregelen) aan de randvoorwaarden voldeed. Hoe zal hier mee worden omgegaan in het kader van de ecoregeling? Dat er geen vergoeding kan zijn voor iets wat verplicht is, is logisch. Maar als de landbouwer voldoet aan de randvoorwaarden door het nemen van teelttechnische maatregelen, dan is een grasstrook niet verplicht. Wordt die dan vergoed via ecoregeling ? Wetende dat dit op terrein eigenlijk niet te controleren valt.... Maar dat anderzijds een combinatie van maatregelen steeds meer effectief is dan één enkele maatregel en dit ook meer inspanning van de landbouwer vergt.
- **Ecoregeling teelttechnische erosiebestrijdende technieken:** Vergoeding in het kader van de ecoregeling is op paarse en rode percelen niet mogelijk. Landbouwers kunnen echter ook op meerdere manieren aan de randvoorwaarden erosie voldoen (bv. door bufferstrook of bij winterteelt op rode percelen zelfs door enkel aan basispakket te voldoen). Dan is bv. niet-kerende bewerking een extra inspanning die in onze ogen ook vergoed zou moeten worden.

---

¹ cfr vroegere samenwerking met bedrijfsplanners van de Vlaamse Landmaatschappij

Vragen naar: Marina Mathijs / Tom De Bruyn
Tel.: 016 26 75 07
E-mail: ruimtelijkeplanning@vlaamsbrabant.be
Dossierkenmerk: RMT-RUBY-MER-2022-00002-DEP-01

**VLAAMS-
BRABANT**

BESLUIT VAN DE DEPUTATIE VAN VLAAMS-BRABANT

BETREFT: Vlaams gemeenschappelijk landbouwbeleid 2023-2027 - Plan-MER - Openbaar onderzoek

1. GEGEVEN

Op 14 januari 2022 ontving de deputatie een adviesvraag van het Departement Landbouw & Visserij over het ontwerp van het milieueffectrapport inzake het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027.

Het advies dient uiterlijk op 27 februari 2021 bezorgd te worden aan het Departement Landbouw & Visserij. De deputatie dient binnen deze termijn een advies uit te brengen, anders kan aan de adviesvereiste voorbijgegaan worden.

2. JURIDISCHE BASIS

Artikel 4.2.1 tot en met 4.2.11 van het Decreet algemene bepalingen milieubeheer (DABM) van 5 april 1995 en latere wijzigingen.

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de milieueffectrapportage over plannen en programma's van 12 oktober 2007 en latere wijzigingen.

3. BESPREKING

Het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid omvat 2 pijlers met elk een eigen Europees begrotingsfonds:

- Pijler 1 omvat rechtstreekse betalingen en marktmaatregelen, volledig gefinancierd door het Europees Landbouwgarantiefonds;
- Pijler 2 omvat plattelandsmaatregelen, gefinancierd vanuit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling, met verplichte cofinanciering vanuit de regio/lidstaat.

Elke lidstaat dient een Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) – Strategisch plan (SP) op te maken dat zowel Pijler 1 (met uitzondering van een aantal marktmaatregelen) als Pijler 2 omvat. Vlaanderen kan een afzonderlijk GLB-SP indienen en geeft hiermee aan welke stimulerende maatregelen ze wil inzetten. Het is dus als een subsidieprogramma te beschouwen dat mikt op drie algemene doelstellingen:

1. Bevorderen van een slimme, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector om voedselzekerheid te garanderen;
2. Intensiveren van milieuzorg en klimaatactie en bijdragen aan de verwezenlijking van de milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen van de Unie;
3. Versterken van het sociaaleconomische weefsel van de plattelandsgebieden.

Ook moet het GLB streven naar een modernisering van de landbouwsector door kennisstimulering en -deling, innovatie en digitalisering.

Het Vlaams GLB 2023-2027 wordt opgehangen aan 7 krachtlijnen waarbij innovatie, samenwerking en focus op de echte (actieve) landbouwer centraal staan. Maatregelen in functie van een duurzame landbouw zitten verweven in een nieuwe zogenaamde groene architectuur.

Sleutelementen hierbij zijn:

- De conditionaliteit waarbij de uitbetaling van financiële steun gekoppeld wordt aan de naleving van beheerseisen en normen voor een goede landbouw- en milieuconditie van grond, wat onder andere moet bijdragen tot een betere handhaving van bepaalde milieuvoorschriften;
- De ecoregelingen waarbij in jaarlijkse steun voorzien wordt voor landbouwers die zich ertoe engageren om op subsidiabele arealen maatregelen toe te passen die gunstig zijn voor klimaat en milieu en die verder gaan dan de verplichtingen in de conditionaliteit;
- De agromilieu- en klimaatverbintenissen waarbij in betalingen voorzien wordt voor meerjarige verbintenissen die verder gaan dan de conditionaliteit en die tegemoetkomen aan specifieke milieu- en klimaatgerelateerde doelstellingen.
- Andere maatregelen (zoals niet-productieve en productieve investeringen, opleiding en advies...) die als hoofddoel bijdragen tot klimaat, biodiversiteit en zorg voor de natuurlijke hulpbronnen

De conditionaliteit wordt overzichtelijk weergegeven binnen het normerend kader voor goede landbouw- en milieuconditie (GLMC) en gesitueerd binnen beheerseisen cf. de geldende Europese regelgeving ter zake (RBE's). De interventies worden vervolgens gekoppeld aan de zeven krachtlijnen.

Het strategisch beleidsprogramma omvat een set van maatregelen. Elke maatregel vormt het (financierings)kader voor tientallen tot duizenden individuele acties. De milieueffecten zijn gekoppeld aan deze individuele acties, die in dit stadium nog niet gekend en gelokaliseerd zijn. De inschatting van de milieueffecten is voor een aantal disciplines dan ook niet evident tot onmogelijk.

Er kan akkoord worden gegaan met de aanpak van de effectbeoordeling van de maatregelen. Ook de synthese die aangeeft dat de effecten sterk afhangen van de mate waarin de maatregelen effectief zullen toegepast worden binnen de beschikbare middelen van het GLB-SP wordt gevolgd. Volgende suggesties en adviezen kunnen nog meegegeven worden:

1. **Stem de interventies en de daaraan verbonden voorwaarden en vergoedingen op elkaar af zodat er geen overlappingsen of hiaten zijn, het geheel overzichtelijk en duidelijk is voor de land- en tuinbouwsector en alles controleerbaar blijft voor de bevoegde instanties.**

In het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid staat een veelheid aan interventies, steunmaatregelen en conditionaliteiten. Hierdoor bestaat het gevaar dat er overlappingsen en hiaten zijn, stemmen voorwaarden en vergoedingen voor eenzelfde maatregel binnen een ander kader niet met elkaar overeen, is het moeilijk om het overzicht te behouden en wordt alles moeilijk controleerbaar.

- Voorbeeld 1: het inzaaien van een bloemenstrook kan via de ecoregeling 'éénjarige bufferstroken', via de AMKM 'meerjarige bloemenstroken in de fruitteelt', via beheerovereenkomsten voor het bufferen van kwetsbare natuur of natuurlijke elementen of het creëren van ecologische verbindingen'. De voorwaarden en vergoedingen zijn telkens anders – dit maakt het zeer complex en verwarrend.
- Voorbeeld 2: landbouwers kunnen via VLIF NPI plantaardige dammen aanleggen. Bij de eenjarige ecoregelingen staat vermeld dat het toegestaan is om dergelijke dam te plaatsen op een bufferstrook aangelegd via een ecoregeling. Bij de bufferstroken in het kader van de beheerovereenkomsten voor het bufferen van kwetsbare natuur of

natuurlijke elementen of het creëren van ecologische verbindingen' staat dit dan weer niet vermeld.

- Voorbeeld 3: Het inzaaien van een bufferstrook met een graskruidenmengsel kan zowel via de ecoregeling 'éénjarige bufferstrook – actie 3' als via de beheerovereenkomst voor het 'bufferen van kwetsbare natuur [...] – actie 1'. De voorwaarden, toegestane grasmengsels, ... zouden voor beide types maatregelen identiek moeten zijn.

2. **Toets het GLB Strategisch Plan 2023-2027 aan de conclusies van de evaluatie van het Vlaams erosiebeleid.**

Het evaluatieonderzoek naar de effectiviteit van het Vlaams erosiebeleid is bijna afgerond. We adviseren om het strategisch plan te toetsen aan de conclusies rond de beleidsinstrumenten randvoorwaarden, beheerovereenkomsten (ecoregelingen), VLIF-investeringssteun en Kratos-bedrijfsadvies zoals die in het evaluatieonderzoek geformuleerd werden.

3. **Voorzie een verhoogde vergoeding indien een ecoregelinginterventie op eenzelfde locatie meerdere jaren wordt aangehouden.**

De vijfjarige beheerovereenkomsten erosie worden in het GLB 2023-2027 vervangen door éénjarige ecoregelingen met een lagere jaarlijkse vergoeding voor de landbouwers. Hoe langer een maatregel op terrein gerealiseerd blijft, hoe positiever de milieupact (domeinen 'water' en 'bodem'). Moedig daarom landbouwers aan om ecoregelingen langer dan één jaar te behouden door een verhoogde vergoeding te voorzien indien de maatregel 2, 3, 4 of 5 jaar behouden wordt op dezelfde locatie.

4. **Baken in het Strategisch Plan de gebieden af waar de beheerovereenkomsten worden ingezet.**

De vijfjarige beheerovereenkomsten mogen enkel in bepaalde beheergebieden ingezet worden. Het is niet duidelijk hoe deze beheergebieden afgebakend worden. Gezien het strategisch karakter van een dergelijke afbakening, is het evident de afbakening, mét verantwoording, mee op te nemen in het Strategisch Plan.

5. **Breidt het verbod op het omzetten en ploegen van blijvend grasland (GLMC9) uit tot de meest erosiegevoelige percelen**

Momenteel is het verbod op het scheuren van zeer hoog erosiegevoelige percelen grasland opgenomen in de randvoorwaarden erosie. De voorgaande jaren verdwenen er echter toch heel wat graslanden: door het opsplitsen van percelen kan de erosiegevoeligheid van een perceel wijzigen en worden oorspronkelijke zeer hoog erosiegevoelige graslanden gescheurd. Vermits het verbod op het scheuren van zeer hoog erosiegevoelige graslanden omzeild kan worden, adviseren we om dit verbod op te nemen in GLMC 9 en de gebieden eenduidig af te bakenen.

6. **Voorzie een concrete invulling van de beheerovereenkomsten zodat het milieueffect en de doeltreffendheid van de overeenkomsten kan worden ingeschat.**

De concrete invulling van de beheerovereenkomsten ontbreekt in het ontwerp MER van het Vlaams Gemeenschappelijk LandbouwBeleid 2023-2027, waardoor het onmogelijk is om het milieueffect en de doeltreffendheid van de beheerovereenkomsten op bodem en water in te schatten. Voorbeeld: bij actie 6 'bloemenakker' van de beheerovereenkomst 'bufferen van kwetsbare natuur of natuurlijke elementen of het creëren van ecologische verbindingen' staat niet vermeld dat er op de rand van de akker een grasstrook moet aanwezig zijn. Een bloemenakker heeft immers enkel een gunstig effect op het beperken van bodemerisatie indien die gecombineerd wordt met een grasbufferstrook die al in het najaar ingezaaid wordt. Bij de ecoregeling 'éénjarige bufferstrook – bloemenmengsel' staan deze voorwaarden wel vermeld. Indien dit niet opgenomen wordt in de beheerovereenkomst kan deze beheerovereenkomst ervoor zorgen dat er meer bodemerisatie zal optreden.

7. **Verhoog de controle op de naleving van de conditionaliteiten.**

We adviseren om de volledige controles van minstens 1% van de landbouwers op de naleving van de conditionaliteiten te verhogen. Het Gemeenschappelijk LandbouwBeleid 2023-2027 kan immers enkel positieve effecten genereren indien de maatregelen uitgevoerd worden op terrein door de landbouwers. Controle is hierbij cruciaal.

8. **Geef aan waarom het vermeden sedimentverlies bij de ecoregeling bufferstroken kleiner is dan bij de beheerovereenkomst bufferen en/of verbinden**

Tabel 5-3 van het plan-MER geeft aan dat er bij de ecoregeling 'bufferstroken' er een vermeden sedimentverlies is van 47.880 ton. Dit komt neer op een vermeden sedimentverlies van 4,66 ton per hectare. Eenzelfde vermeden sedimentverlies vind je bij de drie overige acties uit deze ecoregeling. Bij de beheerovereenkomsten 'bufferen en/of

verbinden' is er bij 14.419 ha een vermeden sedimentverlies van 187.447 ton, oftewel 13 ton per hectare. Het is onduidelijk waar het verschil in vermeden sedimentverlies tussen beide types maatregelen vandaan komt.

9. **Maak een volledige vergelijking rond het vermeden sedimentverlies tussen het GLB 2023-2027 en eerdere versies ervan.**

Een vergelijking van de inschatting van het vermeden sedimentverlies tussen het vorige GLB en het GLB 2023-2027 op basis van eenzelfde model, ontbreekt (tabel 5.3 en 5.4). Tabel 5.3 geeft het vermeden sedimentverlies van GLB 2023-2027 weer op basis van extrapolatie van de impact van de areaalgebonden maatregelen uit PDPO III en van de ex-post evaluatie van PDPO II, terwijl er voor het vermeden sedimentverlies van GLB 2014-2020 gekeken wordt naar een algemene grafiek over de evolutie van het bodemerosierisico uit het eindrapport van de bodemerosierisico-indicator Vlaanderen. We adviseren om een volledige vergelijking op basis van eenzelfde model op te nemen om zo een inschatting te kunnen maken van het vermeden sedimentverlies tussen het vorige GLB en het GLB 2023-2027.

10. **Duidt hoe de geplande output van de interventies uit het GLB 2023-2027 (en dan voornamelijk die van de vrijwillige interventies) effectief gerealiseerd zal worden.**

In het ontwerp GLB-SP 2023-2027 zijn, zoals ook blijkt uit het ontwerp plan-MER, verscheidene maatregelen opgenomen die nuttig en nodig zijn in functie van het bereiken van de doelstellingen van het integraal waterbeleid met name de goede toestand van het watersysteem. Zoals ook het plan-MER aangeeft blijft het grote pijnpunt echter dat de maatregelen opgenomen in het ontwerp GLB-SP grotendeels gebaseerd zijn op de vrijwillige deelname van landbouwers. Er zijn geen garanties dat deze maatregelen ook effectief worden afgesloten en dus ingericht op het terrein. Hierdoor is het zeer moeilijk, zoals ook het ontwerp plan-MER aangeeft, om zinnige uitspraken te doen over de impact van het GLB-SP 2023-2027 op het watersysteem. Het ontwerp plan-MER geeft als conclusie mee: 'Algemeen wordt de potentie van het GLB om een fundamenteel grotere (positievere) milieu-impact te genereren beperkt door het vrijwillig karakter (financiële steun op aanvraag) en relatief beperkt totaalbudget van het plan'.

Hiermee geeft het ontwerp plan-MER ook aan dat het al of niet aangaan van deze maatregelen eveneens samenhangt met de voorziene budgetten per maatregel en hoe nodig of interessant deze zijn voor het inkomen van de landbouwer. Veel hangt ook af van welke (niet-productieve) werklast er voor de landbouwer mee verbonden is. Het is met de informatie meegegeven in het ontwerp GLB-SP niet mogelijk om hieromtrent voorspellingen te doen. In het ontwerp plan-MER is getracht het mogelijke afhaakrisico van landbouwers in te schatten maar, zoals ook aangegeven in het ontwerp plan-MER, biedt dit eveneens geen zekerheid. Bij de nog lopende evaluatie van het erosiebeleid werd eveneens duidelijk dat er stilaan gebotst wordt op de grenzen van wat met vrijwilligheid bereikt kan worden. Het is bijgevolg onmogelijk te voorspellen of de invoering van het GLB-SP 2023-2027 een positief, negatief of neutraal effect zal hebben op het watersysteem. Op die manier blijft het risico bestaan dat het GLB-SP zijn doelstellingen voorbijschiet. Het ontwerp GLB-SP raamt voor de verschillende maatregelen de geplande output (uitgedrukt in hectare). Voor de interventie 'Beheerovereenkomsten voor bufferen van kwetsbare natuur en natuurlijke elementen en het creëren van ecologische verbindingen' voorziet het ontwerp GLB-SP in het eerste jaar een geplande output van 1.000 ha. Elk volgend jaar komt daar 900 ha bij. De vraag daarbij is hoe realistisch een dergelijke inschatting is en welke maatregelen er worden genomen om die doelstellingen effectief te bereiken. Eenzelfde vraag kan gesteld worden voor de ecoregelingen. Zo bedraagt de geplande output bv. voor de ecoregeling bufferstroken 4.750 ha, voor de ecoregeling teeltechnische erosiebestrijdende technieken 79.000 ha. Hoe realistisch is die inschatting? En welke maatregelen worden er genomen om te verzekeren dat die doelstellingen gehaald worden?

11. **Stem het GLB maximaal af op de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas.**

Het regeerakkoord 2014-2019 van de Vlaamse regering stelt voorop dat het nieuwe landbouwbeleid maximaal wordt afgestemd op de stroomgebiedbeheerplannen. Verder dan de vermelding in het Strategisch Plan (p. 67) dat de stroomgebiedbeheerplannen 'per waterlichaam doelstellingen en een maatregelenprogramma [bevatten], waarin ook de afstemming tussen het GLB en de SGBP aan bod komt', een opsomming van de GLB-maatregelen die bijdragen tot het verbeteren van de waterkwaliteit (in het algemeen) en die 'relevant' zijn om 'het overstromingsrisico te vermijden en een goed waterbergend

vermogen te verhogen' en in het plan-MER een beschrijving van de stroomgebiedbeheerplannen met een opsomming van de landbouwgerelateerde acties uit de stroomgebiedbeheerplannen gaan de documenten die nu voorliggen niet. Dit terwijl je van een maximale afstemming van het nieuwe landbouwbeleid op de stroomgebiedbeheerplannen zou verwachten dat het Strategisch Plan aangeeft hoe aan elke actie uit de stroomgebiedbeheerplannen een gevolg wordt gegeven in het landbouwbeleid

12. Verbreed de invulling van RBE 1

Tabel 2-2 van het plan-MER geeft de volgende voorgestelde invulling van beheerseis RBE 1 (kaderrichtlijn water):

- de landbouwer moet de regels en de vergunningsprocedures naleven voor het gebruik van water voor bevoeiingsdoeleinden
- verplichte vereisten ter beheersing van diffuse bronnen van vervuiling door fosfaten: referentie is de Vlaamse mestwetgeving (zie ook RBE 2) en waterwetboek

Dit is een zeer minimale invulling van de kaderrichtlijn water en hoe die is geïntegreerd in het Vlaams beleid. De kaderrichtlijn water verplicht elke lidstaat een maatregelenprogramma op te maken. De facto betekent dit dat het maatregelenprogramma uit de stroomgebiedbeheerplannen en meer specifiek de landbouwgerelateerde maatregelen daaruit, hun weerslag moeten vinden in RBE 1;

13. Verwijs op een correcte manier naar watergerelateerde wetgeving en geef de inhoud ervan op een correcte manier weer

Het Strategisch Plan verwijst op p. 62 naar de Wet op bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging. Deze wet werd opgeheven als gevolg van de publicatie van het Waterwetboek op 18 december 2018. Op dezelfde pagina lezen we: 'Het Besluit inzake hemelwater-putten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater bepaald de principes voor het gebruik van hemelwater. Het besluit is onder meer van toepassing op het bouwen of herbouwen van gebouwen vanaf 75 m² dakoppervlakte, uitbreidingen vanaf 50 m² dakoppervlakte en aanleg van verharde grondoppervlaktes vanaf 200 m²'. Dit is niet correct. Het *Besluit van de Vlaamse Regering van 5 juli 2013 houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater* is (onder andere) van toepassing op 'het bouwen, herbouwen of uitbreiden van overdekte constructies waarbij de nieuwe oppervlakte groter is dan 40 vierkante meter' en op het 'het aanleggen, heraanleggen of uitbreiden van verhardingen waarbij de nieuwe oppervlakte groter is dan 40 vierkante meter'.

14. Ga dieper in op het aspect waterbeschikbaarheid en duurzaam omgaan met water

Het plan-MER onderbelicht de milieueffecten met betrekking tot waterbeschikbaarheid. Rond droogte en waterschaarste hint het ontwerp plan-MER wel naar een mogelijk duurzamer gebruik van water en naar een verhoging van de droogteresistentie van de bodem, maar over waterbeschikbaarheid spreekt het plan-MER zich niet uit. Gelet op de effecten van de klimaatverandering op droogte en waterschaarste, adviseren wij om dieper in te gaan op de aspecten waterbeschikbaarheid en duurzaam omgaan met water (irrigatie, drainage, grond- en oppervlaktewateronttrekkingen, ...).

Na het verslag gehoord te hebben van Ann Schevenels, als lid van de deputatie, beslist de deputatie:

BESLUIT

---

1. Het ontwerp voor het milieueffectrapport inzake het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027 van de Vlaamse overheid, departement Landbouw en Visserij, gunstig te adviseren, overwegende dat het niet in strijd is met de beleidsopties van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Vlaams-Brabant (en addendum) en niet met die van het voorontwerp van het Provinciaal Beleidsplan Vlaams-Brabant (in opmaak), indien rekening wordt gehouden met de opmerkingen zoals geformuleerd in het besluit met kenmerk RMT-RUBY-MER-2022-00002-DEP-1.

Leuven, 25 februari 2022

Aanwezig:

Jan Spooren, voorzitter;
Bart Nevens, Tom Dehaene, Ann Schevenels, Gunther Coppens, leden;
Marc Collier, provinciegriffier.

In opdracht:

Ann Schevenels
gedeputeerde-verslaggever

Marc Collier
provinciegriffier

Jan Spooren
provinciegouverneur

Departement Landbouw en Visserij
Secretariaat-generaal
Plan-MER PL0-272 – GLB
Ellipsgebouw, 5de verdieping
Koning Albert II-laan 35 bus 40, 1030 Brussel

Betref: opmerkingen openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

Geachte

In kader van het openbaar onderzoek over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027 (14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022) bezorgen wij u graag onderstaande opmerkingen. Meer duiding bij onze opmerkingen per maatregel vindt u als bijlage.

Suggesties

- Maak van ecoregelingen een flexibel instrument binnen de bedrijfsvoering om een win-win te creëren voor zowel landbouw als natuur.
- Zorg dat ecoregelingen en beheerovereenkomsten complementair zijn en niet in concurrentie gaan met elkaar.
- Sluit geen enthousiaste landbouwers uit door steunmaatregelen op te sluiten binnen beheergebieden.
- Sta open om alle ecoregelingen toe te passen in kansrijke gebieden buiten beheergebieden om zo een win-win te realiseren.
- Geef de mogelijkheid aan lokale gebiedscoalities om buiten beheergebieden aan de slag te gaan met het volledige scala aan ecoregelingen.
- Ga samenwerking aan met de West-Vlaamse stadlandschappen / regionale landschappen en Inagro om het Vlaams beleid te ondersteunen met lokale gebiedskennis en contacten voor een gedragen, persoonlijke aanpak op maat.

Voortraject

In West-Vlaanderen lopen momenteel verschillende demoprojecten die op zoek gaan naar een win-win voor landbouw en natuur: Interreg project Partridge, PDPO project Vogelvriendelijk Boeren en Leader project Geïntegreerd Faunaplan. Daarbinnen worden verschillende maatregelen uitgetest zoals fauna-akkers, keverbanken, uitstellen van bewerking, najaarsteelten, etc. Deze maatregelen die door gebiedscoalities uitgerold worden in demoprojecten worden positief onthaald door zowel, de landbouw-, natuur-, als jachtsector. We merken dat de interesse in deze maatregelen niet noodzakelijk afhangt van hoge vergoedingen, maar eerder van een goede inpasbaarheid in het landbouwbedrijf en de ecosysteemdiensten die ze leveren.

Door en voor landbouw

Met uitzondering van de polders wordt West-Vlaanderen gekenmerkt door een kleinschalig landschap. Op kleine perceeltjes die langwerpige, smal zijn of een grillige vorm hebben, zijn randen moeilijk aan te leggen en te combineren met een reguliere teelt. Binnen de demoprojecten merken we dan ook veel interesse voor maatregelen die op het ganse perceel kunnen toegepast worden. Daarnaast passen heel wat landbouwers teeltrotatie toe en kan het tijdelijk inzaaien van een faunamengsel hen heel wat voordelen bieden. De kruiden in de mengsels trekken nuttige insecten aan die aan bestuiving of natuurlijke plaagbestrijding doen. Door op deze percelen niet te bemesten en geen gewasbescherming te gebruiken, kan het bodemleven zich herstellen en kan het organisch koolstofgehalte verhogen. Daarbovenop dragen heel wat landbouwers de akkervogels een warm hart toe.

Streekhuis Midden-West-Vlaanderen
Spanjestraat 141/2, 8800 Roeselare
051 27 55 50
westvlaamsehart@west-vlaanderen.be
www.westvlaamsehart.be

Versterken, niet beperken

Het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouw Beleid bevat heel wat opportuniteiten om ons werk op terrein verder te zetten. Maar het bevat ook enkele beperkingen. Zo wordt voorgesteld om bepaalde types ecoregelingen enkel mogelijk te maken in beheer-/soortbeschermingsgebieden. Op basis van de huidige afbakening van de beheergebieden merken wij vanuit onze lokale terreinkennis en inventarisaties dat die niet steeds overeenstemmen met de meest kansrijke gebieden. Verschillende inventarisatiemethodes, lacunes in de gegevensdatabanken en landschappelijke context zijn hiervan de oorzaak. Daarnaast houden heel wat soorten zich niet aan deze strikte grenzen. Het is niet voldoende om soorten te beschermen in geïsoleerde eilandjes, dat leidt tot genetische verarming en verhoogt de kwetsbaarheid van de populatie. Er moet ook ingezet worden op verbinding.

Wij zijn van mening dat ecoregelingen en beheerovereenkomsten elkaar moeten versterken. Door ze toe te passen in dezelfde (afgebakende) gebieden zijn minder winsten te halen. Volgens het huidige ontwerp zullen heel wat West-Vlaamse landbouwers door de gebiedsafbakening niet kunnen intekenen op bepaalde ecoregelingen, zoals het inzaaien van een faunamengsel op een volledig perceel, randen langs kleine percelen omdat de oppervlakte van de rand meer dan de helft van het perceel beslaat en het uitstellen van bewerking via voorjaarsbraak. Op die manier zullen enthousiaste landbouwers die zich willen inzetten voor biodiversiteit uitgesloten worden.

In partnerschap

We begrijpen dat een brede inzet van maatregelen expertise en ondersteuning op het terrein vraagt. De West-Vlaamse stadlandschappen / regionale landschappen en Inagro hebben concrete ervaring vanuit demoprojecten en de expertise in huis voor een lokale, persoonlijke aanpak op maat. In de verschillende regio's zijn sterke lokale gebiedscoalities gevormd van zowel landbouworganisaties, wildbeheereenheden en natuurverenigingen. Zij kunnen op een gedragen manier helpen oordelen waar de maatregelen best kunnen worden ingezet zodat het potentieel in het landbouwgebied kan aangeboord worden.

De partners van de gebiedscoalities vragen dan ook om flexibiliteit toe te laten in de toepassingsgebieden van ecoregelingen om zo landbouwkundige en ecologische voordelen te maximaliseren. Verschillende partners in West-Vlaanderen staan klaar om de Vlaamse overheid te ondersteunen met hun expertise om zo te zorgen voor adequate inzet van middelen en het behalen van goede resultaten.

In afwachting op uw reactie.

Met vriendelijke groet

Jurgen Vanlerberghe,

Bart Naeyaert,

Gedeputeerde voor Milieu, Natuur en Landschap
Voorzitter Stadlandschap West-Vlaamse hart
Voorzitter Stadlandschap Leie en Schelde

Gedeputeerde voor Landbouw en Visserij

051 27 55 50
westvlaamsehart@west-vlaanderen.be
www.westvlaamsehart.be

Bijlage 1

Eenjarige teelten voor milieu, klimaat biodiversiteit:

Laat voldoende flexibiliteit toe bij de selectie van teelten en sta open voor nieuwe inzichten. De West-Vlaamse regionale landschappen en stadlandschappen testen bijvoorbeeld binnenkort de inzaai uit van gewone rolklaver. Voordelen van dit mengsel kunnen tweeledig zijn: broed- en kuikenhabitats voor grondbroedende akkervogels en, betere doorworteling en stikstoffixatie van en in de bodem. Wij zijn steeds bereid om onze resultaten en inzichten te delen.

Meerjarige teelten voor milieu, klimaat biodiversiteit

De vergoeding voor deze maatregel is even hoog als voor een éénjarige teelt (600 EUR/ha). Worden beheerkosten hier niet in rekening gebracht?

Faunavriendelijke teelten - faunamengsel

Belangrijk is om hierbij voldoende flexibiliteit op vlak van de zaadmengsels toe te laten. Zaadmengsels worden best aangepast op maat van de regio, rekening houdend met de doelsoorten en landbouwkundige context. Zo worden vermijden plantensoorten die plaagsoorten aantrekken best vermeden en moet geopteerd worden voor planten die zorgen voor structuur, beschutting, bloei doorheen het jaar en zaden in de winter. Het mogelijk maken van deze maatregel buiten beheergebieden biedt kansen aan soorten die net aangepast zijn aan een kleinschalig en versnipperd landschap. Zij profiteren namelijk van de verschillende soorten habitats en gradiënten die hierdoor ontstaan, maar hebben wel nood aan voldoende verbindingen en stapstenen. Blokvormige maatregelen op niveau van het ganse perceel hebben voordelen voor zowel landbouwer als biodiversiteit. Op landbouwkundig vlak zijn aanleg en beheer beter toe te passen en op ecologisch vlak worden predatiedruk en andere randeffecten verlaagd.

Faunavriendelijke teelten - voorjaarsbraak

Deze maatregel is niet enkel interessant voor broedvogels zoals kievit, maar ook voor de landbouwer die zijn bodem extra rust wil geven en er dus bewust voor kiest om een teelt over te slaan. Dit gaat dus ook over andere teelten dan maïs. Daarenboven situeert de periode van voorjaarsbraak zich op een moment waarop er weinig voedsel op het land te vinden is en dus landbouwers bij hun vroege teelt veel last hebben van houtduiven die kiemplantjes aanpikken of uittrekken. Door de eerste teelt uit te stellen of over te slaan, vermijden landbouwers dat gewassen aangetast worden tijdens deze kritieke periode. Voorjaarsbraak kan zorgen voor afleiding van houtduiven omdat ze aangetrokken worden tot deze percelen door de onkruiden die er groeien. Vaak bevatten ze ook vroege bloeiers die interessant zijn voor wilde bijen en hommelmengelingen (paarse dovenetel, etc.). Gezien het voordeel van deze maatregel niet enkel geldt voor de fauna, zou deze maatregel ook moeten kunnen breed toepasbaar zijn. Daarnaast laat de kievit zich niet opsluiten binnen bepaalde beheergebieden en komt zelfs nog in grote aantallen voor in intensieve landbouwgebieden. Door ze daar geen extra kansen te bieden, zal je geïsoleerde populaties creëren die meer vatbaar zijn voor uitsterven, terwijl deze soort zich al in een snelle neerwaartse spiraal bevindt (68% verlies van 2007-2020). Als dit zo blijft verder gaan dan zijn we deze typische boerenlandvogel binnen 10 jaar kwijt.

Bufferstrook plus – graskruidmengsel en Bufferstrook plus – bloemenmengsel

De aanleg van deze stroken kan enkel langs kwetsbare elementen. Het aanleggen van deze stroken is nochtans landbouwkundig gezien ook interessant voor plaagbestrijding, zie recente studies uit het Interreg project 'Fabulous Farmers'. Daar werd aangetoond dat voordelen van natuurlijke plaagbestrijding vanuit de rand zich uitstrekt tot 50 m in het perceel. Om die reden is een bufferstrook niet enkel interessant langs eender welke perceelsrand maar ook midden in het perceel. Ook de samenstelling van de mengsels worden voor optimale voordelen naar de gewassen toe best aangepast a.d.h.v. de teelten. Zo kunnen specifiek bepaalde bestuivers en/of plaagbestrijders aangetrokken worden.

051 27 55 50
westvlaamsehart@west-vlaanderen.be
www.westvlaamsehart.be

Beheerovereenkomsten natuur en verbindingen

Deze beheerovereenkomsten hebben het doel om natuur te verbinden, een belangrijk gegeven is dan ook dat de beheergebieden waarbinnen ze mogelijk zijn ook voldoende verbonden zijn.

Het beheer van kleine landschapselementen enkel opsluiten binnen beheergebieden is een gemiste kans. Landbouwers waarbij bestaande beheerovereenkomsten niet kunnen verdergezet worden of waarbij landschapsconsulenten vanuit de regionale landschappen en stadlandschappen zorgden voor een aanplant in functie het sluiten van een beheerovereenkomst in de toekomst die zich buiten die beheergebieden bevinden, zullen geen ondersteuning meer kunnen genieten. Zonder die ondersteuning en degelijk beheer is de kans veel groter dat kleine landschapselementen daardoor stelselmatig verdwijnen uit het landschap. Door de subsidiemogelijkheden te versnipperen zal ook het landschap hieronder lijden. Cruciale verbindingen kunnen hierdoor ophouden te bestaan en zorgen voor nog grotere isolatie van populaties. De beheersubsidies zijn een belangrijk onderdeel bij de uitrol van het Loket Onderhoud Buitengebied dat de kwaliteit wil opkrikken op landschapsniveau, maar hierdoor ook ondermijnd wordt.

VLIF Nestkasten bepaalde soorten

Nestkasten voorzien heeft enkel zin als de omgeving ook voldoende voedsel biedt voor dieren om hun jongen groot te brengen. Daarom wordt best samengewerkt met lokale experts om de plaatsing van bepaalde nestkasten zo doelgericht mogelijk in te zetten. Daarnaast is het belangrijk om voldoende aandacht te besteden aan kleine erfvogels, zoals ring- en huismus die gekenmerkt worden door een sterk dalende trend in hun voorkomen.

051 27 55 50
westvlaamsehart@west-vlaanderen.be
www.westvlaamsehart.be

Handtekening(en)

Er zijn enkele primaire sectoren in Vlaanderen die in stand dienen gehouden te worden. Zorg voor de zwakken, Energiebevoorrading en Voeding.

Dankzij deze vlaamse regering worden deze steeds verder afgebouwd. Bedankt.

Kernenergie vervangen door gas, slim idee. De boeren het leven nog wat moeilijker maken en de armen nog wat meer uitmelken. Binnenkort nog alleen voeding en energie uit Rusland.

Met de NVA aan kop gaan we er komen.

Na een lezing van het 'Ontwerp Vlaams GLB Strategisch plan 2023-2027', waarbij ik me vooral heb geconcentreerd op de interventie LEADER geef ik graag volgende opmerkingen mee:

Deel 1:

Pg 156: definitie plattelandsgebied:

- Nu: statisch: gemeenten met een bevolkingsdichtheid van maximum 350 inwoners/km² of met een ruimtebeslag van maximum 30%, uitgezonderd de centrumsteden
- het 'platteland' wordt beter dynamisch benaderd, met indicatoren aan thema's zoals open ruimte, infrastructuur, dienstenaanbod,...

Afbakening op deelgemeente ipv gemeenten zou ook veel meer sporen met de realiteit (meer openruimte, lagere bevolkingsdichtheid)

Deel 2:

5.3.18 Opmaak Lokale Ontwikkelingstrategie

Algemeen: de afwezigheid van de Provincies en hun belangrijke rol in LEADER vanwege hun

- netwerk, nabijheid en aanspreekbaarheid: Provincies staan kort genoeg bij het werkveld om te kunnen ondersteunen waar nodig en net ver genoeg af om het globale beeld te overwaken en beslissingen te kunnen nemen
- deskundigheid: vanuit de bevoegdheid in de grondgebonden materies is er bijzonder veel deskundigheid opgebouwd rond diverse plattelandsuitdagingen (biodiversiteit, landschapskwaliteit, leefbare dorpen, ondernemerschap, innovatieve en duurzame landbouw,...)
- cofinanciering: provincie draagt ook financieel sterk bij aan LEADER. Het is dan bv. ook logisch dat ze mee het inhoudelijk kader voor de lokale ontwikkelingsstrategieën bepalen en mee beslissen over de goedkeuring van projecten

Pg 314: het onderscheid tussen dienstverlenings en investeringsproject is zinloos. Sterker zelfs, het maakt het deelnemen aan projecten alleen maar nodeloos moeilijker voor actoren met goede projectideeën

Pg 318: maximum budget microproject is, gezien de uitgebreide te doorlopen procedures, te laag. 10.000€ is een stuk realistischer.

Pg. 318: gezien de complexiteit (afstand, taal,...) is het maximum steunpercentage voor samenwerkingsprojecten (65%) te laag. Op deze manier gaan er vooral of zelfs enkel interterritoriale samenwerkingen opgezet worden en geen transnationale waardoor een stuk van de meerwaarde verdwijnt (*Plaatselijke Groepen kijken ook buiten de grenzen van het eigen gebied en zoeken actief naar samenwerking met andere Leadergebieden binnen de lidstaat of in andere lidstaten.*)

www.rurant.be

Onderwerp: Openbaar onderzoek van 14/01/2022 t/m 14/03/2022 over het ontwerp van het plan-MER en het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027

Geachte mevrouw, mijnheer

Hierbij ben ik zo vrij onderstaande bemerkingen te uiten op het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023 – 2027.
Mag ik u vragen deze in overweging te willen nemen.

Het GLB-SP wijst op een continuïteit van het huidige beleid. 25% van het budget gaat naar de eco-regelingen maar deze regelingen lijken niet enorm ambitieus. Dat is contradictorisch met de evoluties binnen de sector.

1. Ondanks inspanningen van de sector, zien we een stijging in verschillende broeikasgassen vanaf 2015. (<https://www.vmm.be/klimaat/broeikasgasemissies-per-sector>)
2. De stikstofuitstoot door de sector blijft nagenoeg constant.
3. De biodiversiteit in ons landbouwgebied gaat er de laatste decennia steevast op achteruit.
4. Ook heeft landbouw invloed op grondwater- en oppervlaktewaterkwaliteit, o.a. door aanwezigheid van fosfaat en nitraat, een tendens die volgens VMM ongunstig evolueert.

Opmerkingen

1) **Samenhang met andere beleidskaders:** We verwachten dat het Plan MER van het GLB-SP duidelijk weergeeft wat de bedrage is aan de Vlaamse PAS (Programmatorische aanpak stikstof) - doelstellingen. Er wordt enkel verwezen naar het PAS-beleid en de situatie van toen het MER werd opgemaakt maar er wordt geen analyse gemaakt van het SP-GLB specifiek bijdraagt tot het uitvoeren van de PAS.

2) **De conditionaliteitsvoorwaarden**, waaronder de Goede Landbouw en Milieu Condities (GLMC), die verbonden zijn aan de basisinkomenssteun in het nieuwe GLB, zijn een verderzetting van de vergroening die we kennen uit het voorgaande GLB. De impact hiervan op klimaat en biodiversiteit op Europees niveau is echter zeer beperkt gebleken. Ook in Vlaanderen zien we in de periode van het vorige GLB (2014-2018) een afname van de biodiversiteit en een toename van de broeikasuitstoot in de Vlaamse landbouw.

3) **GLMC 1 voor het behoud van blijvend grasland:** Deze stelt dat de verhouding blijvend grasland met maximaal 5% mag afnemen op het regionale niveau. Het referentiejaar verschuift met het nieuwe GLB echter van 2012 naar 2018. Dit maakt het mogelijk om opnieuw meer blijvend grasland te vernietigen. Dat maakt dat het nuttig grasland met biodiversiteitswaarde en die veel koolstof opslaat verloren gaat. Op deze manier blijft een stelselmatige afname van het areaal blijvend grasland in Vlaanderen mogelijk. Dat betekent een stap achteruit voor ons milieu en klimaat. Het gaat ook in tegen het klimaatplan van de regering dat koolstofopslag in de bodem wil stimuleren.

4) **Onduidelijkheid over alternatieve gekoppelde steun:** In het MER en het strategisch plan blijft het zeer onduidelijk met wat precies de gekoppelde steun voor zoogkoeien vervangen wordt. Het zou gaan over een vergoeding voor het duurzaam beheer van grasland en voorwaarden rond eiwitautonomie maar meer info krijgen we niet. Op basis van de gegevens onvoldoende informatie beschikbaar om de impact van het alternatief correct in te schatten. Daarnaast mist het GLB-SP volledig een visie op de verduurzaming van de Vlaamse veehouderij.

5) **Steun voor ammoniak-emissiearme stalsystemen:** Zeker wanneer we zien dat de VLIF productieve investeringen nog steeds ingezet kunnen worden om een deel van de investeringskosten voor EMA-stalsystemen te compenseren (30% van de investeringssteun). Deze technologie staat nog niet op punt. Onderzoek toont aan dat het behaalde effect veel lager ligt dan wordt beweerd. De systemen zijn zeer moeilijk om te onderhouden, gaan vaak kapot en gebruiken veel water en energie. Dat maakt de systemen zeer duur waardoor ze alleen haalbaar zijn voor grote (mega)stallen. Deze productieve investeringen ondersteunen dus juist de verdere intensivering en schaalvergroting van onze veeteelt. Dat terwijl we door Europese normen juist onze veestapel moeten afbouwen. In de volgende GLB periode zal er in totaal 251 620 093 euro zijn voor productieve investeringssteun (kanttekening: er worden evenwel ook nuttige investeringen ondersteund, energiebesparing etc. met deze middelen).

Van: Pepermans Francis <Francis.Pepermans@sport.vlaanderen>

Verzonden: maandag 31 januari 2022 12:08

Aan: Departement <departement@lv.vlaanderen.be>

Onderwerp: Publieke inspraak OO Plan-MER PL0272 – GLB 2023-2027

Geachte,

Sport Vlaanderen heeft geen opmerkingen bij de opmaak bij deze PlanMER.

Vriendelijke groeten

Francis Pepermans

Verantwoordelijke Omgeving

Sport Vlaanderen

Afdeling Sportinfrastructuur

☎ +32 2 209 46 01 📞 +32 495 93 27 74

Francis.Pepermans@sport.vlaanderen

Arenbergstraat 5

1000 Brussel

www.sport.vlaanderen

Beste,

Ik wil u vragen om uw plan in lijn te brengen met de andere relevante beleidsplannen:

1. De doelstellingen liggen niet in lijn met de ambities van de Europese Green Deal. Er is geen duidelijke strategie, er zijn geen duidelijke doelstellingen en er is geen gewenste impact van de voorgestelde maatregelen geformuleerd.

2. Er is een gebrek aan alignering met andere problematieken en beleidsdoelen. Zo is het onduidelijk hoe dit landbouwbeleid bijdraagt aan:

- propere waterlopen tegen 2027
- een stijging van biologische landbouw (EU doelstelling: 25%)
- een daling van het aantal pesticiden (EU doel: -50%)
- een daling van onze methaanuitstoot (-30%)
- nitraat in lijn met draagkracht milieu

Inspraakreactie van Voedsel Anders op het Ontwerp Vlaams Strategisch Plan voor het Vlaamse Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

INLEIDING

Voedsel Anders wil, als sociale beweging rond agro-ecologie haar bemerkingen en aanbevelingen mbt de inhoud van het GLB SP graag toelichten in deze reactie. **Vanuit haar dichte contacten met zowel middenveld als met landbouwers die bewust kiezen voor lage impact in hun bedrijfsvoering heeft Voedsel Anders een unieke positie in het Vlaamse landbouwlandschap.**

Onze bemerkingen en aanbevelingen vertrekken vanuit een holistische kijk op ons voedsel- en ecologisch systeem. Voedselproductie heeft een centrale rol in deze systemen en het is dan ook op dat systeemniveau dat we de keuzes en uitgezette richting van het gemeenschappelijk landbouwbeleid moeten analyseren. **Beleidscoherentie is hierbij cruciaal**, het GLB moet m.a.w. maximaal afgestemd zijn op de lange termijn doelen zoals we die terug vinden in de Kaderrichtlijn Water, de Nitraatrichtlijn, Vogel- en Habitatrichtlijn en de verschillende internationale doelstellingen voor een duurzame toekomst van onze planeet, zoals de Sustainable Development Goals (SDG's), de Europese Green Deal met haar Farm-to-Fork en Biodiversiteitsstrategie en de doelstelling uit het klimaatakkoord van Parijs om de opwarming van de aarde onder 1.5°C te houden.

Voedsel Anders bekijkt dit voedselsysteem vanuit een agro-ecologische bril. Zoals het High Level Panel of Experts (HPLE) van het UN-committee voor voedselsoevereiniteit stelt: **agro-ecologie en haar principes vormen de onontbeerlijke basis om duurzame voedselsystemen te bouwen.**

Agro-ecologische praktijken houden rekening met ecologische grenzen (in overeenstemming met de planetary boundaries). Agro-ecologische landbouwers zetten de natuur in als bondgenoot, zorgen voor gezonde en veerkrachtige bodems die koolstof opslaan en dragen bij tot het herstel van de biodiversiteit. Tegelijkertijd staat de band tussen de boer(in) en de consument centraal in een agro-ecologisch voedselsysteem en wordt gezocht naar een eerlijke verloning voor de arbeid van de boer(in) en zijn/haar landwerkers (seizoensarbeiders).

HET EUROPEES GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID

Sinds de hervorming van 2003 zet het Europese GLB schoorvoetend stappen om de landbouw in een meer ecologische richting te stimuleren. Ook voor de volgende 5 jaar worden een aantal nieuwe instrumenten ingezet om deze stimulans te vergroten. Dit is niet verwonderlijk gezien de urgentie van de klimaat- en biodiversiteit problematiek, en het onvermogen van het GLB om gedurende de afgelopen 20 jaar tot een significante ecologische transitie van onze landbouw te leiden, ondanks de gigantische investeringen. Een transitie waarvan de urgentie door tal van wetenschappers wordt onderkend omwille van de linken met zowel biodiversiteits- als klimaatproblematiek (o.a. Europese Milieu Agentschap, IPES Food, enz).

In het voorliggend GLB worden o.a. via eco-regelingen, de aangepaste conditionaliteit en de milieu- en klimaatmaatregelen stimuli geboden om de biodiversiteit en de bodemvruchtbaarheid te verbeteren. Actie voor klimaat en zorg voor milieu, biodiversiteit en landschap zijn terechte uitdagingen waar het Europa het GLB voor wil inzetten. Ook een eerlijk inkomen voor de boer en een betere machtsverhoudingen in de voedselketen zijn terechte en urgente uitdagingen die door het GLB voorop worden gesteld. Voedsel Anders is alvast van mening dat -ondanks de nieuwe mogelijkheden die door het GLB geboden worden- de genomen stappen in **het Vlaamse Strategisch plan te weinig ambitieus zijn om de noodzakelijke fundamentele omslag van onze voedselproductie mogelijk te maken** en dat vooral wordt gekozen voor een verderzetting van een *'Business As Usual'* (BAU).

Voedsel Anders reikt daarom voorstellen aan om van het GLB een krachtiger instrument te maken, om onze landbouwers, die onze bondgenoot zijn bij het aanpakken van verschillende maatschappelijke uitdagingen, een toekomst te bieden, weg uit de negatieve spiraal waarin velen van hen zich vandaag bevinden. **Agro-ecologische landbouw moet de ruggengraat vormen van ons toekomstig landbouwmodel** (dixit High Level Panel of Experts van het VN comité voor voedselsoevereiniteit). **Een landbouwmodel waar het recht op gezond en duurzaam voedsel voor elke burger en een eerlijk inkomen voor de landbouwer, wereldwijd, het leidmotief vormt.** Het nieuwe Gemeenschappelijk landbouwbeleid in Vlaanderen zal een niet te onderschatten impact hebben op onze boeren, onze omgeving, ons klimaat, en ons voedselsysteem tot 2027. **Vijf cruciale jaren** die voor een ommekeer moeten zorgen en de weg moeten leggen voor het behalen van de vele maatschappelijke doelstellingen voor 2030.

OPMERKINGEN

In volgende paragrafen formuleren we de **opmerkingen en aanbevelingen van Voedsel Anders betreffende het voorliggende GLB Strategisch Plan**. Deze opmerkingen en aanbevelingen bouwen verder op eerdere aanbevelingen die Voedsel Anders heeft geformuleerd in het kader van het GLB¹. Voedsel Anders stelt jammer genoeg vast dat deze eerdere aanbevelingen niet werden opgenomen in het voorliggende GLB, en dat het strategisch plan in openbaar onderzoek is gegaan zonder een duidelijke afbakening van de doelgroep. Door het ontbreken van een definitie voor de 'actieve landbouwer' is het namelijk nog heel onduidelijk of de kleine agro-ecologische bedrijven hoegenaamd wel door het GLB ondersteund zullen worden. **Ondersteuning van alle agro-ecologische bedrijven is voor Voedsel Anders een must voor het GLB!**

1. Nood aan een meer coherente visie en beleid voor een duurzaam landbouw- en voedselsysteem

Voedsel Anders stelt vast dat de Vlaamse plannen voor het nieuwe GLB **onvoldoende ambitieus zijn en dat een duidelijke visie ontbreekt over waar we met onze landbouwsector naartoe willen**. Er wordt te weinig rekening gehouden met lange-termijn milieudoelstellingen en het bestendigen van een veerkrachtig voedselsysteem: **het voorstel van het Vlaams strategisch plan GLB (GLB-SP) bouwt nog te veel verder op het huidige systeem dat aan grondslag ligt van de milieuproblematieken en een consolidering van de landbouwsector, zonder fundamentele hervorming te initiëren**. Het GLB-SP wordt dus niet ingezet als een sturend beleid maar als een systeem om het BAU scenario te bestendigen. We riskeren daarmee een belangrijk boot te missen. **Een verderzetting van deze BAU zal ertoe leiden dat landbouwers vandaag keuzes en investeringen maken die op de lange termijn geen zekerheid bieden, terwijl zij net een stabiel lange termijn kader nodig hebben dat hen rechtszekerheid biedt binnen de milieugrenzen die als randvoorwaarde gelden**. Wij verwachten dat als duurzaamheidskader het streven naar socio-economische doelen binnen de contouren van de milieugebruiksruimte gehanteerd wordt. Elke andere benadering brengt op termijn net de socio-economische duurzaamheid in het gedrang. Als de stikstofproblematiek in Vlaanderen ons iets heeft geleerd, dan is het wel dat de prijs van een gebrekkig beleid vroeg of laat betaald wordt, door boer en maatschappij. De donut-economie indachtig, is het zaak om onze economische activiteiten te ontwikkelen binnen de planetaire grenzen (= de draagkracht van de planeet), en rekening houdende met sociale randvoorwaarden.

Het voorliggende GLB-SP vormt geen geïntegreerd antwoord op de uitdagingen komende vanuit verschillende wetgevende hoeken. Er is in het strategisch plan geen duidelijke strategie,

---

1

https://www.voedsel-anders.be/sites/default/files/2021-02/beleidsaanbevelingen_eur-vlaams_landbouwbel eid.pdf

er zijn geen duidelijke of voldoende ambitieuze doelstellingen en er is geen gewenste impact van de voorgestelde maatregelen geformuleerd. **Een duidelijke aligering met andere problematieken en beleidsdoelen ontbreekt vandaag in het voorliggende GLB-SP.** Zo is het onduidelijk hoe dit landbouwbeleid bijdraagt aan de doelstellingen inzake propere waterlopen (tegen 2027), stikstofuitstoot in lijn met de draagkracht van het milieu, de Blue Deal, het PAS, LULUCF (Land Use, Land Use Change en Forestry Regulation Wetgeving) of bijdrage tot een eiwitshift op bord en veld. Daarnaast getuigt het plan van gebrekkige ambitie mbt de doelstellingen die werden geformuleerd voor een duurzaam voedselsysteem in het bredere Europese en mondiale kader:

- **EU doelstelling voor 25% biologisch landbouwareaal:** De geformuleerde **doelstelling van 1,77% tegen 2027, is op z'n zachtst uitgedrukt heel bescheiden te noemen** ten opzichte van de Europese verwachtingen van 25%. Gezien de specifieke Vlaamse context in Vlaanderen is de Europese doelstelling te hoog gegrepen, maar **in het nieuwe GLB vinden wij geen blijk van bijkomende inspanningen om aan deze doelstelling tegemoet te komen.** We zien vooral dat uitgegaan wordt van een verderzetting van de huidige trends, terwijl op aangeven van Europa toch duidelijk een extra inspanning en minstens een duidelijke strategie wordt verwacht. Een groot contrast tussen de omvang van de omschakelingspremie en de voorzettingspremie getuigen bovendien van een **gebrek aan visie op de ontwikkeling van de sector** en de manier waarop aan omschakeling wordt gedaan. Door dat gebrek aan visie is het erg onwaarschijnlijk dat de premies zullen bijdragen tot een substantiële verhoging van het aandeel bio in Vlaanderen. Vlaanderen kiest met andere woorden om de Europese oproep en de vele maatschappelijke signalen volledig te negeren.
- **Europese doelstelling mbt reductie pesticidengebruik (-50%):** Het GLB-SP plan **onderschat de pesticidenproblematiek dramatisch:** in slechts iets meer dan 10% van de Vlaamse metingen komen geen pesticiden of afbraakproducten voor. Dat het pesticidengebruik in Vlaanderen aangepakt moet worden is duidelijk, wetende dat België het derde grootste pesticidengebruik (per hectare) in Europa heeft.² **We verwachten dat er m.b.t. pesticidenreductie duidelijke kwantificeerbare doelstellingen in het GLB-SP worden geëxpliciteerd, inclusief een aanpak die transparant weergeeft hoe die doelstellingen bereikt zullen worden.** Bij verscheidene ecoregelingen wordt terecht een link gemaakt naar een eventuele positieve impact op het gebruik (en voornamelijk) de verdere verspreiding van pesticiden. Het blijft echter onduidelijk in welke mate deze ecoregelingen zullen worden opgenomen en wat de meetbare impact daarvan zal zijn. We missen in dit plan ook een duidelijke houding t.o.v. pesticiden. De houding van Vlaanderen bepaalt mee de Belgische houding op Europees niveau en we missen hier een duidelijke stellingname, in het bijzonder m.b.t. de jaarlijks terugkerende derogatie m.b.t. Neonicotinoïden.

---

² <http://etat.environnement.wallonie.be/contents/indicatorsheets/AGRI%206.html>

- **Een landbouwlandschap met ruimte voor natuur (10%):** Meerdere wetenschappelijke studies tonen het belang van natuur in ons landbouwlandschap aan. Via de randvoorwaarde van het GLB wordt daarom ook terecht aandacht gegeven aan de integratie van natuur in landbouwgebied. Toch ligt de **doelstelling hier beduidend lager dan wat volgens deze studies, en de Green Deal, wordt gevraagd**. Met GLMC8a kiest Vlaanderen voor 4% NP-elementen in het landbouwareaal, of 7% wanneer vanggewassen worden meegerekend (3% NP of braak, 4% vanggewassen). Vlaanderen slaagt er jammer genoeg ook niet in om een duidelijke visie en strategie te formuleren over hoe het verder wil bijdragen tot de doelstelling van 10%. **Er zijn nochtans tal van slimme manieren om natuur in het landbouwlandschap te integreren**. Dit kan ook voor de landbouwers zelf heel wat voordelen opleveren, o.a. mbt waterhuishouding, klimaatmitigatie, bescherming tegen droogte (bvb bomen als windbuffer), etc. Het GLB is het instrument bij uitstek om dergelijke integratie te stimuleren. Daarnaast vragen we **aandacht omtrent het benadelen van kleine agro-ecologische bedrijven** met deze maatregel. Kleine agro-ecologische bedrijven nemen vaak op hun eigen manier maatregelen ten gunste van de (functionele) biodiversiteit en de bodembiodiversiteit en produceren op een zeer kleine oppervlakte vaak een enorme diversiteit aan teelten. Deze maatregel heeft voor dergelijke bedrijven vaak een disproportionele grote impact tov van de grotere bedrijven. We vragen om de uitzondering voor agro-ecologische bedrijven kleiner dan 5 ha.

- **Een reductie van de methaanuitstoot (-30% tegen 2030, tov 2020%):** Het voorliggend SP bevat **onvoldoende visie, doelstellingen en concrete maatregelen om deze emissieverlaging succesvol door te voeren**. Dit ondanks de duidelijke landenspecifieke aanbeveling voor het GLB-SP voor België vanuit de Europese Commissie en andere genomen engagementen, zoals de ondertekening van de Methane Pledge op de COP in 2021. Methaan en lachgas vormen 73% van de landbouwemissies in 2019. **Ondanks diverse investeringen tekenen we momenteel een stijging van de methaanuitstoot in de landbouwsector op**. De huidige voorstellen zoals opgenomen in het Convenant Enterische emissies 2019-2030 voldoen niet, zoals de stijging van 7% (t.o.v. 2005) aantoon. Deze visie op de veehouderijsector is zowel voor natuur als voor de landbouwsector zelf van cruciaal belang. Zoals het Plan MER op p205 zelf stelt: *“ Een fundamentele vermindering van de niet-energetische broeikasgasemissies, ammoniakemissies, vermessing van bodem en water,... en de beperking van hun negatieve impact op natuur, milieu en klimaat vereist een fundamentele aanpassingen binnen de Vlaamse veehouderij”* en deze fundamentele aanpassing ontbreekt in dit plan. We verwachten dat dit GLB-SP een visie heeft over de veehouderij in Vlaanderen, en o.a. weergeeft hoe we in 2030 naar -30% methaanemissies zullen gaan (t.o.v. 2020), zoals de onderschreven doelstelling aangeeft. Met de voorliggende interventies realiseren we deze doelstelling niet. **Vlaanderen moet daarvoor meer inzetten op een grondgebonden veehouderij** die inzet op het valoriseren van graslanden en reststromen en haar afhankelijkheid van (geïmporteerde) veevoeders minimaliseert.

- **Een stop aan import gerelateerde ontbossing en degradatie van natuurlijke habitats:** De Europese landbouw, in het bijzonder de intensieve veeteelt, draagt bij tot de vernietiging en degradatie van bos en andere natuurlijke ecosystemen in derde landen. In soja-producerende landen zoals Brazilië en Argentinië worden natuurlijke habitats vandaag nog steeds vernietigd voor de aanleg van monocultuur sojavelden. Dit heeft niet alleen desastreuze gevolgen voor de biodiversiteit en klimaat, maar ook voor de levensomstandigheden van veel boeren en burgers in deze landen. Europa, die wereldwijd de tweede grootste 'importeur' is van producten en goederen die bijdragen tot de vernietiging van natuur wereldwijd, presenteerde op 17 November een voorstel voor een wetgeving om deze problematiek aan te pakken. België en Vlaanderen zijn een belangrijke gebruiker en importeur van deze goederen en wij missen in het Strategisch plan een duidelijke strategie en aanpak inzake deze problematiek. **Hoewel er via de ecoregelingen en de duurzaamheidspremie voor de rundveehouderij wordt ingezet op meer lokale eiwitproductie en -consumptie, wordt niet expliciet werk gemaakt van een strategie om het aandeel geïmporteerde eiwitten te reduceren.** Dit vraagt onder andere om een duidelijke toekomstvisie voor een Vlaamse veehouderijsector die steunt op de principes van grondgebondenheid en (voeder)autonomie.

2. De ecoregelingen en andere duurzaamheidsinterventies als motor van een sterke ecologische pijler: een stap vooruit maar onvoldoende benut

De invoering van de **ecoregelingen** is absoluut een positief signaal en voor Voedsel Anders het **uitgewezen financieel instrument uit het GLB om landbouwers te stimuleren** meer aandacht te besteden aan het samenwerken met de natuur, voor een gezonde bodem en herstel van de biodiversiteit. Door landbouwers te vergoeden voor specifieke maatregelen en praktijken die o.a. de biodiversiteit, klimaat en bodem ten goede komen zet je effectieve stappen in het stimuleren van een meer agro-ecologische landbouw in Vlaanderen. Omdat deze aanpak voor VA het fundament vormt voor de landbouw van morgen, stellen we voor om de **voorzien 25% van de budgetten te verhogen tot 30%** als voorbereiding op het volgende GLB waar deze ecologische maatregelen het kader moeten vormen.

We vragen daarbij **duidelijke criteria** waaraan ecoregelingen moeten voldoen alvorens ze als instrument naar voor worden geschoven:

- Een brongerichte aanpak staat voorop;
- Bewezen positief effect op de biodiversiteit;
- Bijdrage aan een gezonde en veerkrachtige bodem, volgens de kringloopgedachte (nutriëntencyclus sluiten)
- Effectief en daadkrachtig. Wat de ecoregelingen betreft zit de duivel in de details. Door de ecoregelingen uit te hollen tot te makkelijk implementeerbare maatregelen riskeren we aan 'green-washing' te doen. Het spreekt voor zich dat dit ten allen tijde moet vermeden worden, laat staan gesteund met Europees belastinggeld
- Bijdrage tot de transitie naar een duurzame landbouw- en voedingssysteem.

Op basis van deze criteria geven we onze bemerkingen en aanbevelingen voor volgende interventies in het bijzonder:

- De **grasland ecoregelingen** zijn een belangrijk onderdeel van het nieuwe GLB aangezien zij de nadruk leggen op het belang van onze graslanden en de meerwaarde die boeren creëren door het goede beheer ervan. Hoewel wij de implementatie van dergelijke grasland ecoregelingen een goede zaak vinden zien wij enkele gemiste kansen om deze nog meer in te zetten voor het stimuleren van extensivering, zodat deze een tastbare meerwaarde hebben om onder meer de biodiversiteitscrisis te counteren. Landbouwers die dit potentieel willen verzilveren met duidelijk extensief en ecologisch beheerd grasland blijven hierdoor in de kou staan. Wij vragen om duidelijke differentiëring te brengen in de mate van extensiviteit (bvb door een trapsgewijs betalingssysteem obv het aantal GVE/ha) en ook de toepassing van alternatieve technieken zoals bvb roterende begrazing meer te stimuleren.
- **AMKM omzetting tijdelijk naar blijvend grasland:** er dient een grendel te worden ingebouwd op het areaal blijvend grasland aangezien met het huidige mechanisme van omzetting ongewenste effecten kunnen optreden. Door toenemende omzetting van tijdelijk grasland naar blijvend grasland kan er een omslagpunt worden bereikt waarna het makkelijker wordt om blijvend grasland te scheuren: de maximum daling van het areaal blijvend grasland wordt zo immers niet overschreden. Best is om het omgezette blijvend grasland niet te laten meetellen bij het berekenen van het percentage van maximum 5% daling en daarvoor een gedegen monitoring in te zetten die alle wijzigingen bijhoudt.
- De interventie rond **voederadditieven** getuigt van een gebrek aan systeemvisie en geeft een verkeerde boodschap aan boer en burger. De inzet op additieven stimuleert dat runderen nog meer op stal komen te staan en dat het aandeel krachtvoer in hun rantsoen toeneemt, ten koste van het aandeel ruwvoeder (gras). Dit getuigt van een tunnelvisie op methaan, zonder de bredere impact in beschouwing te nemen. Hierdoor zal de druk op biodiversiteit, ontbossing voor soja en stikstofuitstoot niet aangepakt worden, en dreigt deze net te verhogen. Bovendien gaat dit in tegen alle boerenlogica en het benutten van de toegevoegde waarde die de rundveehouderij biedt. Koeien zijn herkauwers, zij zetten het voor ons onverteerbare gras om in voedsel, en staan terzelfdertijd in voor het behoud en beheer van onze graslanden. Door dergelijke rantsoenaanpassingen ondermijnen we deze unieke rol, en creëren we een extra food-feed competitie en afhankelijkheid van (geïmporteerde) voeders.

- De ecoregeling voor het **bodempaspoort** is wat ons betreft een lege maatregel zonder impact. Het bodempaspoort is een tool die door Voedsel Anders zeker en vast wordt gesteund, maar niet als ecoregeling. Het paspoort is namelijk geen doel op zichzelf maar een middel. Het 'hebben' van een bodempaspoort heeft op zichzelf dus geen impact. Het is niet zinvol om hier veel van het waardevolle ER budget aan te besteden, wel als middel dat boeren inzicht geeft in hun eigen aanpak.
- Bij de **ecoregeling** teelt van milieu-, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige gewassen, en in het bijzonder voor "**éénjarige eiwitteelten**", worden in het plan o.a. De voorbeelden veldbonen, voedererwten, soja, quinoa of mengsels gegeven. Voedsel Anders vraagt om deze ecoregeling ook open te stellen voor andere innovatieve eiwitteelten, zoals linzen, kikkererwten, lupinen, enz. Hiermee kan het GLB **bijdragen aan de eiwitshift**, die niet alleen op ons bord maar ook op het veld moet plaatsvinden.
- De beheerovereenkomsten voor het **onderhoud van kleine landschapselementen** zijn vandaag niet overal toepasbaar. Dit is een gemiste kans om breed in te zetten om een verhoging van het aandeel natuur in landbouwgebied. Dit sluit bovendien niet aan met de VLIF-steun voor niet-productieve elementen, die vandaag wel mogelijk maakt dat de aanleg van Kleine landschapselementen (KLE's) worden gesubsidieerd.
- **Meerjarige bloemenstrook in fruitteelt:** de vergoeding voor bloemenstrook aan rand van fruitaanplanting is met 10.160 euro per ha exuberant hoog, zeker ten opzichte van de vergoeding voor bloemenstroken tussen de bomenrijen (82 euro per ha), die meer inzet op de diversiteit binnen de perceelsgrenzen. Voedsel Anders heeft geen bezwaar op de keuze van deze maatregelen voor de ecoregelingen maar vraagt zich af hoe dergelijk hoog bedrag en verschil tussen de twee acties te verantwoorden is. Bovendien gelooft Voedsel Anders dat de maatregel gericht op de perceelsgrenzen vooral (enkel) haalbaar is voor de grotere percelen, vaak monoculturen.

Ten slotte vragen we aandacht voor de (sociale) randvoorwaarden van deze ecoregelingen:

- Het is essentieel dat de ecoregelingen de administratieve last voor de landbouwer niet groter maken en dat deze voldoende experimenteerruimte bieden, zodat de boer(in) tijd krijgt om deze nieuwe manier van werken uit te proberen met vallen en opstaan.
- Het is essentieel dat de eco-regelingen gepaard gaan met vorming op maat, kennisdeling en uitwisseling of begeleiding van landbouwers. Landbouwers moeten op diverse manieren gestimuleerd worden om de ecoregelingen toe te passen. Via sensibilisering, bedrijfsadviesing, het landbouwonderwijs of lerende netwerken moet meer aandacht gegeven worden aan de praktische toepassing van de goede landbouwpraktijken, en hoe hun nut voor boer en natuur.

3. Een GLB voor alle landbouwers: agro-ecologische landbouwers dreigen uit de boot te vallen

Zoals eerder in deze reactie geduid **ontbreekt in het voorliggende GLB-SP een duidelijke visie en initiatief om de biologische landbouw een vlucht vooruit te laten nemen, zoals door de Europese Farm 2 Fork wordt gevraagd.** Niet alleen de bio-sector, maar **ook de agro-ecologische landbouw** wordt in Vlaanderen nog steeds erg stiefmoederlijk behandeld. Dit terwijl de voordelen en de vele lessen die uit de agro-ecologische aanpak naar voor komen erg duidelijk zijn. **We verwachten dan ook dat een duidelijke visie wordt voorgesteld over de plaats van de (vaak kleine en middelgrote) agro-ecologische landbouwer en dat deze visie repercussies kent in het budget en in de definitie van de actieve landbouwer.** Het is onlogisch te stellen dat er onvoldoende instappers zijn en vervolgens de specifieke problematieken die kleine pas gestarte bedrijven ondervinden niet te erkennen. Zo is het contraproductief om deze bedrijven op alle vlak dezelfde doelstellingen op te leggen als bedrijven die tot 10 à 30 maal groter zijn of omgekeerd, en maatregelen voorrang te geven die die grote bedrijven onevenredig sterk bevoordelen. Als enkel de grote jonge starters sterk gesteund worden, stuurt men niet op een landbouwmodel waarin zeer diverse types en groottes van bedrijven een plaats kennen, nochtans een zeer veerkrachtig model. Een duidelijke coherente visie en plan zijn nodig om de transitie naar een agro-ecologisch voedselsysteem mogelijk te maken.

- Actieve landbouwer

Voedsel Anders vindt het problematisch dat in het voorliggende GLB-SP nog steeds niet is aangegeven hoe Vlaanderen de actieve landbouwer wil definiëren. Bovendien vrezen wij op basis van wat in de klankbordgroepen en andere raden werd toegelicht dat de **kleine en/startende landbouwers**, al dan niet voltijds bezig met de boerenstiel, **dreigen om uit de boot zullen vallen.** Voedsel Anders pleit ervoor om voor deze definitie in eerste instantie aandacht te geven aan **kwaliteitseisen** in plaats van bv het aantal uren dat men de boerenstiel bedrijft bij de afbakening van de term 'actieve landbouwer'. Dit om te voorkomen dat de nieuwe, creatieve, en vaak kleinschalige initiatieven uit de boot vallen. **Het is belangrijk om deze nieuwe vormen van de boerenstiel te omarmen en te ondersteunen,** zodat ook jonge of nieuwe landbouwers die al dan niet deeltijds (tijdelijk of permanent) of samen met andere boeren aan landbouw doen financieel gesteund worden met GLB middelen. Zij zijn namelijk even goed ondernemers die aan hun landbouwpraktijken een verdienmodel willen opbouwen, maar mogelijks daarnaast andere activiteiten ondernemen (bvb advisering of onderwijs) om hun impact op een duurzame landbouw in al haar aspecten te vergroten.

Terwijl de discussie rond de actieve landbouwer vandaag erg gefocust is op wat aan de onderkant van het spectrum gebeurt (bvb deeltijdse landbouwers), moet de definitie vooral misbruik aan de bovenkant tegengaan. Zo stromen vandaag heel veel subsidies door naar grondeigenaren en bedrijven die zelf niet met hun voeten en handen in de aarde zitten, en die zorg voor bodem en omgeving niet centraal zetten. Wij zien in de definitie voor actieve

landbouwer geen instrumenten die deze problematiek aanpakken. Dit zou nochtans prioritair moeten zijn.

- **De betalingsrechten**

Minimaliseer zoveel mogelijk de verschillen in de waarde van de betalingsrechten. De betalingsrechten zijn een relict van een verre geschiedenis. De waarde ervan hangt af van de teelten die decennialang door de boer in kwestie (of zijn voorganger) geproduceerd werden. Bij sommige betalingsrechten kwamen daar later nog de gevolgen van de ontkoppeling van de toenmalige kalverpremies bij. Daardoor zijn er nu enorme verschillen tussen de waardes van deze betalingsrechten. Het gemiddelde bedrag is momenteel iets meer dan 300 Euro/ha maar de spreiding is dermate groot dat er sectoren (i.h.b de slachtkalveren) zijn met gemiddelden van 1300 Euro/ha en zelfs uitschieters tot 29.000 Euro/ha. Er is geen enkele link met ook maar enige vorm van landbouwbeleid. De financiële middelen worden op deze manier ondoeltreffend en op een oneerlijke manier ingezet. De betalingsrechten zijn dan ook een beleidsinstrument dat zo snel mogelijk moet uitgefaseerd worden.

Vlaanderen moet er daarom voor zorgen dat de verschillen tussen de waardes van de betalingsrechten zoveel mogelijk worden weggewerkt, zodat iedereen op eenzelfde wijze gesteund wordt, in de plaats van enkele sectoren op basis van van hun activiteiten uit het verleden.

- **De herverdelingssteun**

Voedsel Anders vraagt om de minimumdrempel van 10 ha voor herverdelingssteun op te heffen. In het SP missen we een duidelijk plan om de kleinere landbouwbedrijven sterker te ondersteunen, zoals de Europese Commissie expliciet vraagt: *“de veerkracht van de landbouwsector verbeteren en de inkomensdaling tegengaan door de GLB-steun doelgericht te maken, en met name meer te richten op landbouwbedrijven van kleine of middelgrote fysieke omvang (...)”*. Het opleggen van een minimumdrempel van 10 ha voor de herverdelingssteun staat in schril contrast met deze aanbeveling. Zo zou ook 65% van de biosector uit te boot vallen indien deze minimumdrempel wordt ingevoerd. Dit staat in haaks op de Europese vraag voor meer biologische landbouw. Bovendien is het onduidelijk in welke mate de gehanteerde definitie van de actieve landbouwer hier voldoende rekening mee houdt.

4. Het VLIF: een transitiefonds is dringend nodig maar nog steeds veraf

Een groot deel van het VLIF-budget wordt vandaag ingezet voor specialisatie (en zo schaalvergroting) van sectoren onder het mom van eco-efficiëntie. Dit terwijl het fonds een **groot potentieel heeft om toe te werken naar een fundamentele hervorming van de huidige landbouwsector**, waarin de duurzaamheid en veerkracht van het bedrijfsmodel op de lange termijn centraal staat. Dit kan onder andere door het **sturen op verbreding ipv verdere**

specialisatie, denk bvb aan de mogelijkheden hiertoe in het kader van de eiwitshift. VA wijst daarom op de noodzaak om het VLIF om te vormen naar een **transitiefonds**. Dit fonds financiert boeren die willen desinvesteren en omschakelen naar een duurzamer bedrijfsmodel alsook boeren die beroep willen doen op bijscholing, vorming enz. De investeringssteun is in te zetten als richtinggevend instrument, in functie van een transitie naar landbouwbedrijven die hun absolute milieu-impact binnen de milieugebruiksruimte houden op zowel lokaal, regionaal als Vlaams niveau. Dit betekent dat een investering steeds de milieu- en klimaateffecten van het bedrijf op absolute wijze positief dient te beïnvloeden (lees: verlagen) zodat eventuele negatieve cumulatieve effecten worden vermeden. **De beoordeling van investeringsdossiers kan daarom nooit los gezien worden van de totaalcontext van het bedrijf enerzijds en van de onmiddellijke omgeving anderzijds.**

Het huidige VLIF stimuleert schaalvergroting door minimumnormen op te leggen opdat boeren het toch groots genoeg zouden zien. Het spreekt voor zich dat het voor boeren in dergelijke situaties moeilijk, zo niet onmogelijk is, om in te spelen op veranderende trends, of om te schakelen naar een ander en duurzamer bedrijfsmodel. 82% van de VLIF- steun valt onder de categorie 'bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen'. Zo bevordert men het bouwen van grote stallen met lange terugbetalingstijd. Het gros van het VLIF-budget gaat dus naar gespecialiseerde sectoren die erg gevoelig zijn voor lock-in's. Verbreding van het bedrijfsmodel, wat lock- ins kan doorbreken, maakt slechts aanspraak op een luttele 1% van de VLIF-investeringssteun. Dit is volledig uit balans. Ook in het kader van de PAS-regeling zien wij een risico dat VLIF vooral zal ingezet worden voor investeringen in AEA stallen en bijgevolg vooral de grote, kapitaalkrachtige landbouwers verder zullen specialiseren. Dit staat haaks op de nood voor een transitie naar kringloopbedrijven en alternatieven weg van deze lock-ins. Veerkracht en autonomie van het bedrijf moeten vooropstaan bij de investeringen die met VLIF worden gesteund. **Zet daarom maximaal in op een transitiefonds en ondersteun boeren die willen desinvesteren en omschakelen naar een duurzaam bedrijfsmodel.**

Met vriendelijke groeten,

Meer halen uit de biologische kringloop

NOTA Feedback Vlaco in Openbaar Onderzoek Vlaams GLB SP en plan-MER: Publieke
inspraak OO plan-MER PL0-272 GLB
Datum 10.03.2022

---

1. INLEIDING

Vooraleer het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) aanvangt in Vlaanderen is onder meer een openbaar onderzoek (t/m 14/3/2022) in voege omtrent het Vlaamse GLB Strategisch Plan 2023-2027 en het plan-MER. Vlaco heeft van oudsher contacten met het Departement Landbouw & Visserij. De laatste jaren betreft dit contact vaak ook het thema carbon farming. Vlaco toetste het ontwerp van het GLB SP op de finale beleidskeuze hieromtrent én screende het plan verder op andere relevante beleidsvoorstellen, knelpunten en opportuniteiten vanuit het perspectief van de Vlaco-leden (sector van biologische verwerking van organisch-biologische afvalstromen).

2. REACTIE VLACO OPENBAAR ONDERZOEK

1) Doet GLB SP voldoende om de klimaatambities te realiseren? Is de klimaatimpact in absolute termen voldoende relevant?

Het plan-MER voorziet inzake klimaat o.a. een niet significant effect en een niet éénduidig te bepalen impact op koolstofopslag (cfr Bijlage 1). Anderzijds wordt in het klimaatbeleidsplan (VEKP) gestreefd naar een reductie van de landbouwemissies van -26% tegen 2030 en dit terwijl er volgens het departement Omgeving in de periode 2005- 2018 slechts een stabilisering (+1%) is vastgesteld van de emissies in de landbouwsector. Het LULUCF poneert ook dat de diverse landgebruikscategorieën samen dezelfde koolstofvoorraad in de bodem moeten behouden in de periode 2021-2030. En dit terwijl er in voorgaande jaren in de praktijk een sterke toename van de netto emissie van CO₂ werd vastgelegd (cfr figuur in Bijlage 1). Ook in de klimaataanbevelingen van de Europese Commissie t.a.v. Vlaanderen is het element van koolstofopslagcapaciteit – naast reductie van niet-CO₂-emissies en adaptatie van de landbouw – aangestipt als aandachtspunt. Er lijkt dus een grote spanning tussen de vereiste klimaatambities op landbouw en LULUCF-vlak en de feitelijke klimaateffecten van het GLB SP. Het plan-MER stelt overigens dat de impact van de GLMC 1 (5% lager areaal blijvend grasland toegestaan) en minder diergebonden (gekoppelde) steun net tot slechtere koolstof-prestaties kunnen leiden, maar dat een fundamentele hervorming in het landbouwbeleid niet toekomt aan het GLB (o.a. door het vrijwillig karakter en het afgenomen steunbedrag) en dat het GLB SP ‘een eervol compromis (is) zonder evidente verbeterpunten’.

Vlaco stelt zich vragen bij deze onduidelijke, mogelijks negatief geraamde impact van het GLB SP en de lage ambities inzake klimaatmitigatie. De vraag stelt zich of een andere invulling van de conditionaliteit en/of meer focus op de vrijwillige ecoregelingen – bv. een nog robuuster compensatie van koolstofopbouw - toch niet een betere CO₂-balans moeten nastreven.

2) Inzake ecoregeling over verhoging ‘organische koolstof in bodem’ (interventie 5.1.7 - cfr Bijlage 2): waarom geen (nabehandeld) digestaat opgenomen? En waarom wel houtsnippers – niettegenstaande de relatief beperkte onderbouwing van voordelen hiervan?

Het GLB SP stelt dat ‘het bodemorganisch stofgehalte kan verhoogd worden door toediening van (stabiele) producten met een hoge C-inhoud’, en dat ‘stalmest wordt meegenomen, gezien dit

Meer halen uit de biologische kringloop

enerzijds stro omvat, maar anderzijds ook een goede praktijk stimuleert (nl. vervanging van kunst- of andere dierlijke mest) en dit een bodemverbeteraar is'. Onder dezelfde redenering zou ook gecertificeerd digestaat – meer bepaald dikke fractie en/of gedroogd digestaat – mee in overweging moeten kunnen genomen worden. Zo kan bijvoorbeeld een dikke fractie digestaat t.o.v. runderstalmest quasi evenveel EOC aanbrengen per ha bij een gelijke fosfaatbemesting.

De agronomische voor- en nadelen of risico's van het onderwerken van houtsnippers (voorlopig enkel bedrijfseigen) zijn, in vergelijking met compost, nog onvoldoende onderzocht. De resultaten zijn niet altijd positief. De risico's op verspreiding van ziektekiemen en onkruidzaden zijn reëel. Toch is er voor houtsnippers theoretisch een hoge compensatie mogelijk tot maximaal 12€/ton, versus 13€/ton voor compost. Vlaco wil er op wijzen dat bij het verhandelen van houtsnippers (inclusief gratis weggeven) een ontheffing – in het kader van het KB betreffende het in de handel brengen en het gebruiken van meststoffen, bodemverbeterende middelen en teeltsubstraten van 28 januari 2013 – vereist kan zijn.

3) Onduidelijkheid inzake ecoregeling over organisch koolstofgehalte in bodem (interventie 5.1.7)

Het is niet volstrekt duidelijk hoe de bijkomende info over 'berekeningen' bij actie 2 van deze ecoregeling (cfr Bijlage 2) – m.n. *'De vergoeding wordt bepaald door het verschil tussen het uitrijden van mest met een stalmeststrooier en het uitrijden van drijfmest in loonwerk. Hierbij worden nog 20% transactiekosten geteld. Het steunbedrag bedraagt 31-100% van het berekende bedrag.'* – rijmt met de forfaitair vastgestelde vergoedingen voor compost (actie 2: 130€/ha).

4) Inzake GMO

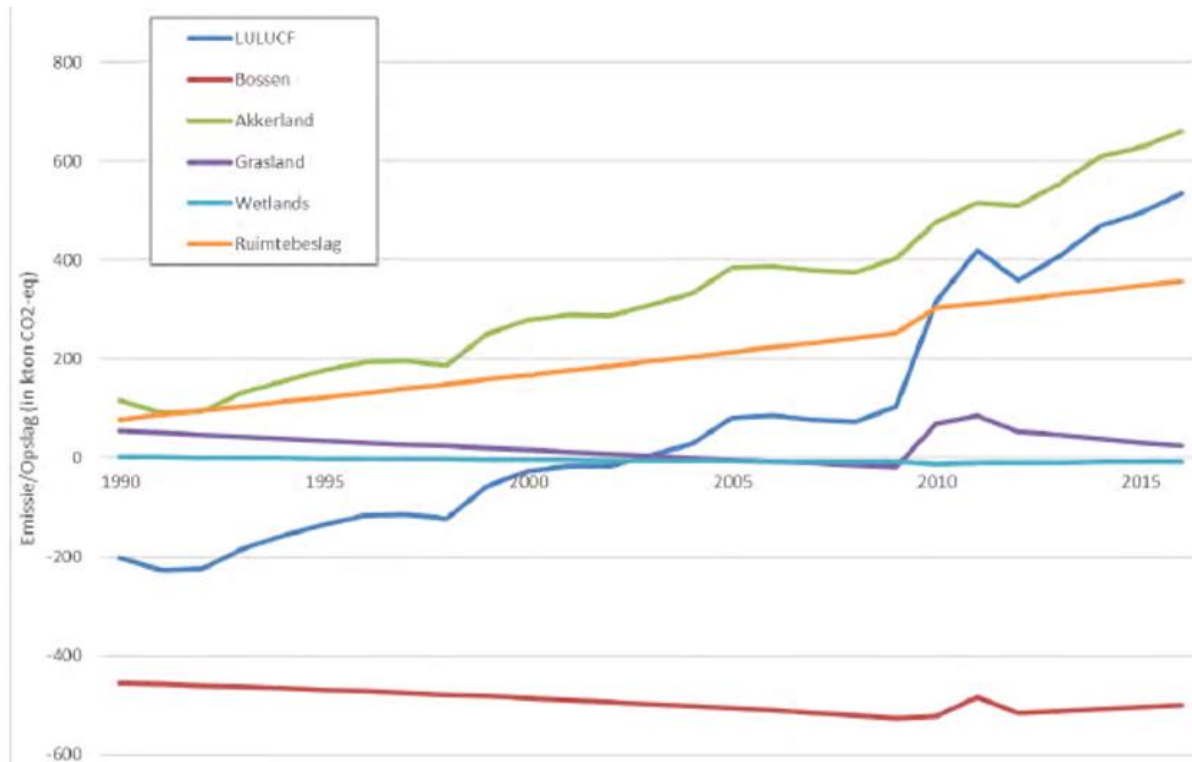
Er is geen apart(e) budget(lijn) gedefinieerd voor GMO (Gemeenschappelijke Marktordening). Inzet op milieudoelstellingen moet in het nieuwe GLB belangrijker worden (cfr Bijlage 1 i.v.m. GMO) maar tegelijk kent het GLB SP een kleiner budget voor Pijler 1. Het is m.a.w. niet duidelijk welke GMO steun er bijvoorbeeld beschikbaar zal zijn vanaf 2023 voor serretelers die willen inzetten op inzet, voorbewerking en afzet naar compostering van (serreloof met) bioafbreekbare touwen en clips (cfr projecten en doelstellingen van LIFE-project Cmartlife (C12.1) en van het Actieplan Biomassarestromen en Voedselverliezen (OVAM)). Tegelijk zou de sector vooral willen pleiten om de GMO-steun die vandaag nog mogelijk is voor afzetspiste van serreloof naar energetische valorisatie – naast composteren en vergisten – te schrappen, en dit omwille van inspanningen en projecten om de kringloop hoogwaardiger te sluiten conform Europees en Vlaams beleid.

Meer halen uit de biologische kringloop

BIJLAGE 1 – details uit plan MER

- Overzicht¹ van emissies en opvang van CO₂eq van de verschillende landgebruikscategorieën en het totale LULUCF²:

Figuur 5-14: Evolutie van de emissies en de opslag door de verschillende landgebruikscategorieën zoals opgenomen in de Vlaamse broeikasgasinventaris (1990–2016, in kton CO₂-eq)

- Over de milieu-impact van de VLIF-investeringen zegt het plan MER: ‘De totale broeikasgasemissie van de landbouwsector zou volgens het Klimaatplan moeten dalen van ca. 7,5 Mton CO₂-equivalenten in 2018 naar 5,5 Mton in 2030, een daling met ca. 167 kton per jaar. Het GLB kan hier in belangrijke mate aan bijdragen (ca. 60 kton/jaar, uitgaand van een lineaire evolutie van de VLIF-steun en een volledig netto effect’....’ De VLIF-steun i.k.v. het GLB zal een substantiële bijdrage leveren inzake vermeden energieverbruik en energetische broeikasgasemissies (ca. 15% van totale landbouwsector in 2018) en in mindere mate aan de reductie van ammoniak- en fijnstofemissies (resp. -6 en -2%)’... ‘De VLIF-steun zorgt aldus minstens voor een beperking van de toename in energieverbruik en emissies door de landbouwsector. Gezien momenteel nog niet geweten is in welke mate er effectief subsidies zullen aangevraagd worden voor maatregelen die impact hebben op de ammoniakemissies, dient deze impact verder gemonitord te worden bij de post-evaluatie van het GLB-SP.’
- ‘Een duurzaam alternatief werd uitgewerkt voor de vleesveehouders met instapvoorwaarden rond duurzaam graslandbeheer en eigen voederverzorging. Door de omvorming van de gekoppelde steun zullen minder dieren steun krijgen.’...’Anderzijds is het onduidelijk wat de impact van het plan op het aantal en de emissies van dieren (rundvee) zou kunnen zijn.

¹ Uit Plan MER: p107/247

² No-debit-rule: vanaf 2020 geen netto-emissie meer voor de 5 landgebruikscategorieën samen

Meer halen uit de biologische kringloop

Eenzijds zou een vermindering van het aantal dieren waarvoor gekoppelde steun ontvangen wordt, kunnen leiden tot minder emissies t.o.v. een situatie met gekoppelde steun volgens het huidige GLB-plan 2014-2020. Wanneer vergeleken wordt met een GLB zonder gekoppelde inkomenssteun kan de conditionaliteit m.b.t. het behoud van grasland ervoor zorgen dat dit grasland dan op een andere manier zou gevaloriseerd worden dan door het houden van vleesvee. Dit kan mogelijk leiden tot een verhoging van de emissies, omdat dit zou kunnen leiden tot een wijziging van het soort van dieren dat gehouden wordt. Bij een shift van vleesvee naar melkvee zouden de emissies hoger kunnen uitvallen, bij een shift naar andere grazers (paarden, schapen) is het verwachte effect eerder neutraal. Ook indien dezelfde hoeveelheid grasland zou gebruikt worden voor minder dieren, is het effect onduidelijk, gezien dit enerzijds de afhankelijkheid van geïmporteerde soja zou verminderen (dus minder transport) maar anderzijds de N-efficiëntie op dierniveau vermindert. De uiteindelijke milieu-impact de gekoppelde steun kan bijgevolg zowel positief als negatief zijn t.o.v. een GLB zonder gekoppelde steun'.

- 'Wat betreft koolstofgerelateerde doelstellingen van landbouw binnen LULUCF kon niet éénduidig gekwantificeerd worden of het areaal (blijvend/meerjarig) grasland t.g.v. het plan zal toe- of afnemen. Enerzijds maken GLMC 1, 2 en 9 deel uit van de conditionaliteit. GLMC 1 betreft de instandhouding van blijvend grasland op basis van een verhouding blijvend grasland ten opzichte van landbouwareaal waar een maximale afname van 5% ten opzichte van het referentiejaar mogelijk is. Deze vergroot ook het afhaakrisico van de landbouwers. GLMC 2 en 9 dragen dan weer respectievelijk bij tot het behouden van koolstofrijke bodems en door het ploeg- en omzettingsverbod van ecologisch kwetsbaar blijvend grasland. Anderzijds zijn er verschillende ecoregelingen waarop vrijwillig kan ingeschreven worden die bijkomende subsidies geven voor het behoud van en omzetten naar meerjarig grasland en het verhogen van het organisch koolstofgehalte in de bodem. Uit de berekeningen blijkt dat deze kunnen leiden tot belangrijke CO₂-opslag in de bodem en bijgevolg eventuele bodememissies kunnen compenseren. Er kan dan ook besloten worden dat het GLB-SP verschillende maatregelen bevat om eventuele toename van de bodem-emissies t.g.v. landgebruikswijziging op z'n minst te compenseren, maar het eigenlijke potentieel kon niet gekwantificeerd worden'.³
- 'Meer algemeen wordt de potentie van het GLB om een fundamenteel grotere (positievere) milieuimpact te genereren beperkt door het vrijwillig karakter (financiële steun op aanvraag) en relatief beperkt totaalbudget van het plan. Landbouwers vragen steun aan indien ze die nodig en haalbaar vinden i.k.v. hun bedrijfsvoering en een hogere target/hoger budget voor een bepaalde maatregel leidt niet automatisch tot een hogere deelname. Voorts streeft het plan, conform de verordening, niet alleen milieudoelstellingen na, maar ook economische en sociale doelstellingen, en de budget-verdeling tussen deze doelstellingen is het resultaat van een voorbereidingstraject met alle stakeholders.' ...'Een fundamentele vermindering van de niet-energetische broeikasgasemissies, ammoniakemissies, vermessing van bodem en water,... en de beperking van hun negatieve impact op natuur, milieu en klimaat vereist een fundamentele aanpassingen binnen de Vlaamse veehouderij en/of een verplichting van emissiearme stallen. Dit moet echter geregeld worden via vergunningenbeleid en regelgeving (b.v. PAS). Maar het via strengere regelgeving afdwingen van een fundamentele reductie van de emissies van de veestapel (en van de landbouwsector in het algemeen) heeft zware socio-economische consequenties binnen het huidig marktmodel en vereist een omvangrijk (duur) flankerend beleid. Een oplossing ten gronde, met én een fundamentele beperking van de negatieve milieu-impact én het behoud van de economische leefbaarheid van de landbouwsector, is o.i. enkel mogelijk door een eerlijkere (hogere) prijszetting voor

---

³ Uit Plan MER: p201/247

Meer halen uit de biologische kringloop

landbouwproducten, waarbij de landbouwers ondanks een kleinere veestapel of een minder intensieve productie toch hun bedrijfsinkomen op peil kunnen houden. Deze problematiek overstijgt echter ruimschoots de scope en potenties van het GLB.'... 'Binnen het totaalbudget van het GLB zijn de mogelijkheden tot verdere optimalisaties beperkt, zeker gelet op het feit dat de verschillende maatregelen niet aan dezelfde milieuaspecten een positieve bijdrage leveren, en dat interne budgetverschuivingen ten voordele van maatregelen die positief scoren voor milieu-aspect A ten koste kunnen gaan van milieuaspect B. Aangezien o.i. alle nagestreefde doelstellingen inzake natuur, milieu en klimaat belangrijk en urgent zijn, lijkt het voorziene plan een eervol compromis te zijn, zonder evidente verbeterpunten.'

- 'Bij de operationele programma's voor groenten en fruit dient een minimaal percentage steun naar milieumaatregelen te gaan waardoor deze interventie een positieve impact kan hebben op diverse milieuthema's'...'GMO groenten en fruit: de reductie van broeikasgassen wordt bewerkstelligd door verschillende acties binnen het milieukader, dat verhoogd wordt naar minimaal 15% van de totale uitgaven in de verschillende operationele programma's. Daar de Europese regelgeving aangeeft dat de milieucluster financieel belangrijker moet worden zal het bereikte effect toenemen. Voorbeelden van acties die ondersteund kunnen worden: anticondensfolie en gevelschermen, hernieuwbare energie op PO-niveau, energieopslag,..'

Meer halen uit de biologische kringloop

BIJLAGE 2 – Ecoregeling (ER) organische koolstofgehalte bodem in bouwland (5.1.7):

type interventie	ECOREGELING ORGANISCHE KOOLSTOFGEHALTE BODEM IN BOUWLAND		
doel	Opbouw van organische koolstof (OC) in de bodem stimuleren door het toepassen van goede praktijken (actie 1 en 2) en door landbouwers te belonen voor percelen met goede resultaten mbt bodem OC-gehalte en bodem-pH. Een goede pH is essentieel voor een goede koolstofopbouw en een goede bodemstructuur.		
voorwaarden algemeen	• perceel was in de twee voorgaande jaren bouwland (cfr verzamelaanvraag). • Het perceel bouwland moet in eigen gebruik zijn gedurende de teeltperiode van de hoofdteelt. • Indien blijkt dat de pH van het perceel bouwland niet in goede conditie is, kan de premie niet toegekend worden op die percelen		
acties	ACTIE1	ACTIE 2	ACTIE3
beschrijving actie	op basis van het jaarlijks teeltplan het organische stof gehalte in de bodem verhogen op bedrijfsniveau	stimuleren en faciliteren van het gebruik van producten met hoog koolstofgehalte op perceelsniveau	landbouwers belonen voor percelen met goede resultaten met betrekking tot bodem OC-gehalte en bodem pH-waarde
detail actie	Uit te voeren op het volledige areaal bouwland, dat in aanmerking komt voor de vergoeding, van het bedrijf. Alle teelten die deel uitmaken van het teeltplan zijn zichtbaar aanwezig en normaal ontwikkeld. De subsidie is afhankelijk van de op bedrijfsniveau gemiddelde toegediende hoeveelheid EOC aangevoerd via het teeltplan. Aan elke teelt wordt een EOC-waarde toegekend o.b.v. de Code goede praktijk bodembescherming, de Demeter-tool of nieuwe wetenschappelijke inzichten.	De toediening van (stabiele) producten met een hoge C-inhoud, met name: - o Compost (hetzij extern aangekochte compost van erkende compostinstallaties, hetzij boerderijcompost, van eigen bedrijf en/of in samenwerkingsverband), - o Stalmest (hetzij stalmest van het eigen bedrijf hetzij extern verkregen), en - o Houtsnippers (momenteel enkel toegelaten om bedrijfseigen houtsnippers onder te werken op een perceel (binnen VLAREMA)) [NB: andere producten (zoals bvb biochar) komen niet in aanmerking omdat deze landbouwkundig gezien weinig zouden bijdragen en de kennis hierover nog onvoldoende is]	o Bij de aanvraag wordt een staal uit het jaar van aanvraag aangeleverd dat aantoonst dat het perceel in goede bodemconditie (OC en pH) is. o Elk perceel bouwland kan maar éénmaal per 5 jaar in aanmerking komen voor de premie.

Meer halen uit de biologische kringloop

voorwaarden specifiek per actie	Op bedrijfsniveau moet op bouwland-areaal de gemiddelde toegediende EOC via het teeltplan een minimale drempelwaarde bereiken (1.350 kg EOC/ha). Een hogere EOC wordt gestimuleerd door de subsidie te laten toenemen in functie van de bereikte drempelwaarden (1.350 kg EOC/ha, 1.400 kg EOC/ha, 1.450 kg EOC/ha, en meer dan 1.500 kg EOC/ha).	o Compost: minimale toediening van 10 ton/ha compost op het perceel bouwland. o Stalmest: minimale toediening van 10 ton/ha stalmest op het perceel bouwland. o Houtsnippers: minimale aanvoer van 40 ton/ha houtsnippers – slechts één maal per vijf jaar, op het perceel bouwland. De houtsnippers moeten afkomstig zijn van het eigen bedrijf. De houtkanten en hagen, heggen en kaphagen waarvan de houtsnippers afkomstig zijn, moeten aangegeven zijn in de verzamelaanvraag. De landbouwer moet beschikken over een grondstoffenverklaring voor het aanvoeren van de houtsnippers op de percelen	o Deze actie kan enkel aangevraagd worden in combinatie met actie 1 en/of actie 2. o Bij de aanvraag wordt een staal uit het jaar van aanvraag aangeleverd dat aantoonst dat het perceel in goede bodemconditie (OC en pH) is. o Deelname aan bodempaspoort: de resultaten van de analyse moeten opgenomen worden in bodempaspoort o Staalnames en analyses dienen door erkende laboratoria uitgevoerd te worden volgens de regels van het compendium.
type betaling	compensatie voor extra kosten en gedeelde inkomsten		
bedrag/ha & # ha	o 70 euro/ha bouwland, als op het volledige areaal gemidd. 1.350 kg EOC wordt toegediend via het teeltplan, o 100 euro/ha bouwland, als op het volledige areaal gemidd. 1.400 kg EOC wordt toegediend via het teeltplan, o 130 euro/ha bouwland, als op het volledige areaal gemidd. 1.450 kg EOC wordt toegediend via het teeltplan, o 160 euro/ha bouwland, als op het volledige areaal gemidd. 1.500 kg EOC wordt toegediend via het teeltplan.	o 130 euro/ha bouwland voor de aanvoer van minimaal 10 ton/ha compost op het perceel - Geraamde toepassing jaarlijks op circa 10.000 ha o 60-40 euro/ha bouwland (degressief in de tijd) voor de aanvoer van minimaal 10 ton/ha stalmest op het perceel - Geraamde toepassing jaarlijks op circa 92.000 ha o 482 euro/ha voor de aanvoer van minimaal 40 ton/ha houtsnippers afkomstig van het eigen bedrijf op het perceel - Geraamde toepassing jaarlijks op circa 500 ha	Bijkomende vergoeding per hectare mits goede resultaten: 60 euro/ha

Meer halen uit de biologische kringloop

berekening/ bijkomende informatie	De landbouwers brengen momenteel gemiddeld 949 kg EOC/ha (cfr huidige bouwplannen). Landbouwers die momenteel de drempel van 1.350 kg EOC/ha halen, hebben gemiddeld veel meer rustteelten en groenbedekkers. Om de drempel te halen moet gemiddeld nog 400 kg EOC/ha aangebracht worden door (bijkomend) groenbedekkers in te zaaien (0,51 euro/kg EOC) of door meer rustteelten in de rotatie op te nemen (0,54 euro/kg EOC). Dit komt voor 400 kg EOC/ha neer op een bijkomende kost van ca. 200 euro/ha. Het steunbedrag bedraagt 35-80% van het berekende bedrag.	De vergoeding wordt bepaald door het verschil tussen het uitrijden van mest met een stalreststrooier en het uitrijden van drijfmest in loonwerk. Hierbij worden nog 20% transactiekosten geteld. Het steunbedrag bedraagt 31-100% van het berekende bedrag.	De vergoeding wordt bepaald door de standaardanalysekost te delen door de gemiddelde perceelsgrootte. Hierbij wordt nog 20% transactiekosten geteld. Het steunbedrag bedraagt 100% van het berekende bedrag.

Beste,

De VLM regio West wenst geen advies uit te brengen.

Met vriendelijke groeten,

Mieke Lamote
Projectsecretariaat

Vlaamse overheid
VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

Vlaamse overheid

Koning Albert II-laan 20 bus 16
1000 Brussel
T 053 72 62 10
F 053 71 10 78
www.vmm.be

Dienst MER

Koning Albert II-laan 20, bus 8
1000 BRUSSEL

uw bericht van

14/01/2022

vragen naar/e-mail

Zie contactpersonen

uw kenmerk**ons kenmerk**

WT 2022 M 0007

telefoonnummer**bijlagen****datum**

18/02/2022

Betreft:

Advies over het ontwerp plan-MER Vlaamse Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2022 - 2027

Geachte heer,

Geachte mevrouw,

Op uw verzoek werd onderzocht of de VMM akkoord kan gaan met de effectinschatting zoals opgenomen is in de nota. Het voorliggende advies wordt uitgebracht voor het aspect water. Voor het onderdeel lucht wordt verwezen naar het advies van de VMM kern Lucht.

De VMM bracht reeds eerder een advies uit met kenmerk WT 2021 M 0071 d.d. 26/08/2021 naar aanleiding van de gebundelde kennisgeving/ontwerp-MER en op 22/12/2021 naar aanleiding van het ontwerp plan-MER. Het voorliggende advies toetst dan ook af of we akkoord kunnen gaan met de effectinschatting en in hoeverre er rekening is gehouden met de eerder gemaakte opmerkingen.

Op basis van het voorliggende ontwerp-MER stelden we vast dat met een aantal belangrijke vragen op de eerdere kennisgeving geen rekening werd gehouden, namelijk:

- De uitgangssituatie die wordt vergeleken is nog steeds “geen maatregelen” en niet het huidige GLB.
- Er worden geen alternatieven of scenario's onderzocht
- De betrokken en relevante beleidsplannen zijn onvolledig, bv. MAP
- Er ontbreekt een evaluatie van de vragen die door VMM werden gesteld
- Er is geen vergelijking met de opgave van de totaalproblematiek beschreven in de referentiesituatie
- onderbouwing “neutraal tot positief” van conditionaliteit ontbreekt
- een beoordeling t.o.v. de doelstellingen van de (ontwerp)stroomgebiedbeheerplannen en het mestactieplan ontbreekt

- de kwantificering in “5.3.3 water” rond minder gebruikte mest of bufferstroken wijkt sterk af van wat aangegeven wordt in bestaande studies en beschikbare kennis
- beoordeling impact van een teeltvrije strook van 3 meter langs de waterloop ontbreekt
- beoordeling voor wat betreft droogte en overstroming ontbreekt

Op 8/02/2022 ontvingen we een antwoordnota namens de opdrachthouder en de initiatiefnemer. In verband met het advies VMM werd het volgende geantwoord:

- De uitgangssituatie die wordt vergeleken is nog steeds “geen maatregelen” en niet het huidige GLB *Voor vrijwel alle andere maatregelen (incl. nieuwe biolandbouw, maar ook alle ecoregelingen, AMKM en VLIF-investeringen) geldt dat bij stopzetting van het steunprogramma de effecten op 0 terugvallen, en dit dus wel degelijk de correcte vergelijkingsbasis is voor de effectbeoordeling. De vergelijking met het voortzetten van PDPO III werd wel toegevoegd als beleidsalternatief.*

VMM gaat niet akkoord met deze voorstelling. Enerzijds is het vaststellen van het GLB SP een Europese verplichting en een verderzetting van beleid dat al jaren bestaat, dus “het stopzetten van het programma” is geen reële mogelijkheid.

Bovendien zou men dan een dergelijk scenario volledig moeten doorrekenen: dan stopt ook alle directe inkomenssteun, gekoppelde premie’s, investeringssteun, etc.; en dient dat doorgerekend te worden als eindsituatie.

Het voortzetten van PDPOIII als alternatief scenario is een onmogelijkheid gezien de verordening net aangeeft dat er bijsturingen moeten gebeuren en is om dezelfde reden dus geen echt alternatief (maar wel de referentietoestand).

- Er worden geen alternatieven of scenario’s onderzocht *zie vergelijking met voortzetting PDPO III. Verder is de “speling” voor het gewicht (budget) tussen de verschillende maatregelen sowieso beperkt omdat het om een consensusprogramma gaat waarin elke stakeholder en doelstelling een redelijk aandeel moet krijgen.*
De stelling dat “elke stakeholder en doelstelling een redelijk aandeel moet krijgen” als argument voor het gebrek aan alternatieven is een bijzonder vreemd argument in kader van de MER. Bovendien is er de vaststelling dat bepaalde stakeholders geen aandeel krijgen, bv. via de definitie van “echte landbouwers” of de doelgroep voor pijler II.
De MER dient redelijke alternatieven te onderzoeken, en alternatieven lijken ons zeker redelijk als ze in bestaande of toekomstige GLB-plannen van andere lidstaten opduiken. Bv.:
  - Progressieve verschuiving budget over planperiode van basisbetaling naar ecoregelingen (wat trouwens in eindconclusie aangehaald wordt maar niet onderzocht in de MER: “*Vanuit milieustandpunt zou wel aanbevolen kunnen worden om binnen Pijler I een nog sterkere verschuiving door te voeren van basisinkomenssteun naar ecoregelingen*”)
  - Hogere ambitie in conditionaliteit, bv GMC4 als teeltvrije strook implementeren
  - Bredere keuze doelgroepen voor pijler II
  - Basisbetaling op basis van hectarepremie i.p.v. betaalrechten
  - Niet-gebruikte interventies zoals vergoedingen kaderrichtlijn Water
  - Etc.
- De betrokken en relevante beleidsplannen zijn onvolledig, bv. MAP
MAP6 is momenteel van toepassing en loopt tot en met 2022. Gezien GLB-programma pas loopt vanaf 2023 is er

geen overlap tussen beide plannen, dus is dit niet meegenomen in de relevante beleidsplannen.

Deze interpretatie klopt niet. Strikt juridisch genomen is er één actieprogramma in kader van de Nitraatrichtlijn, dat elke 4 jaar geëvalueerd en indien nodig gewijzigd wordt. Indien er uiterlijk 2023 geen volgende actieprogramma is, blijft het huidige gelden. Minstens moet dus MAP6 in rekening gebracht worden.

- Er ontbreekt een evaluatie van de vragen die door VMM werden gesteld
Er is geen vergelijking met de opgave van de totaalproblematiek beschreven in de referentiesituatie *Het kwantificeren van de effecten gebeurde o.b.v. kencijfers, naar analogie met de evaluatie van het lopende GLB 2014-2020. Zo konden potentiële effecten van het voorgenomen plan vergeleken worden met het huidige plan. Wat betreft erosie kon geen uitgebreide berekening worden uitgevoerd, maar konden wel een aantal conclusies getrokken worden uit de analyses opgenomen in het eindrapport 'Bodemerosierisico-indicator Vlaanderen (2008-2019). Verder werd o.b.v. een aantal aannames een inschatting van het vermeden sedimentverlies gedaan voor het voorgenomen plan.*
Vaststelling blijft dat door de aanpak van “vermeden” nutriëntegebruik of gebruik gewasbeschermingsmiddelen er geen enkele vergelijking mogelijk is met de referentiesituatie en de doelen van de andere beleidsplannen. Er zijn andere evaluatiemethoden mogelijk dan enkel het gebruik van kencijfers.
- Onderbouwing “neutraal tot positief” van conditionaliteit ontbreekt
In vergelijking met het nulscenario (referentiesituatie) is de beoordeling o.i. niet te optimistisch
De keuze van het nulscenario (geen conditionaliteit) als referentiesituatie is onterecht.
Bovendien zou dan dit scenario volledig moeten doorgetrokken worden (geen GLB-plan, dus ook geen directe steun aan de landbouwers noch middelen voor bv. investeringen) en blijft de vaststelling dat men er dan onmiddellijk van uit gaat dat veel landbouwers bestaande rechtsregels gaan overtreden.
- Een beoordeling t.o.v. de doelstellingen van de (ontwerp)stroomgebiedbeheerplannen en het mestactieplan ontbreekt
Kwalitatieve toetsing t.o.v. de (ontwerp-)stroomgebiedbeheerplannen is opgenomen in §5.3.3. Voor het mestactieplan wordt verwezen naar voorgaande opmerking. Het is niet (enkel) via het GLB dat de doelstellingen van deze beleidsplannen moeten gerealiseerd worden. Het GLB kan hier enkel (in bescheiden mate) aan bijdragen
Zie eerdere opmerkingen; we nemen nota van de “in bescheiden mate bijdragen”.
Bovendien moet benadrukt worden dat de stroomgebiedbeheerplannen zich niet alleen richten op waterkwaliteit, maar ook overstromingen en droogte.
- De kwantificering in “5.3.3 water” rond minder gebruikte mest of bufferstroken wijkt sterk af van wat aangegeven wordt in bestaande studies en beschikbare kennis
De kwantificering in §5.3.3 is gebaseerd op de doorrekening in §5.2.2. De gebruikte methoden zijn in deze paragrafen vermeld. Voor wat betreft de doorrekeningen van de conditionaliteit wordt eveneens verwezen naar §7 voor de gebruikte datasets. Dit wordt nog eens opnieuw nagekeken. Voor wat betreft de areaalgebonden maatregelen wordt verwezen naar het Programma voor plattelandontwikkeling Vlaanderen 2014-2020 – jaarverslag 2018 en de ex post evaluatie Vlaams Programma voor plattelandontwikkeling 2007-2013 (PDPO II) op <https://lv.vlaanderen.be/nl/landbouwbeleid/plattelandontwikkeling/publicaties>. Hierin is een uitgebreide toelichting van de gebruikte methodes is terug te vinden
De berekening van GLMC4 -die trouwens al opgelegd wordt door bestaande wetgeving- is naar verluid gebaseerd op de impactberekening in kader van de pesticidenerkenning. Die berekeningen resulteren voor een strook van 5m langs de ingedeelde waterlopen in een totaal van 3.100 ha. Dit staat in schril contrast met de 13.353 ha in

deze plan-MER voor een smallere strook van 3m. De enige breedte in de impactberekening die op 13.700 ha uit kwam was een strook van 18m i.p.v. 3m. Anderzijds is er de studie “bemestingsvrije stroken” (2019)¹ van de Vlaamse overheid, die voor 3m-stroken ongeveer 5.000 ha suggereert, wat nog steeds minder dan de helft van de oppervlakte in de plan-MER bedraagt.

- Beoordeling impact van een teeltvrije strook van 3 meter (of breder) langs de waterloop ontbreekt
Er dient een onderscheid gemaakt te worden tussen bescherming van waterlopen tegen afspoeling en de erosie maatregelen. Voor de erosieproblematiek wordt een combinatie tussen conditionaliteit en ecoregelingen voorgesteld. Een landbouwer dient daarnaast ook steeds de regelgeving en de conditionaliteit te volgen met betrekking tot bemesting- en gewasbeschermingsmiddelvrije stroken
VMM stelt vast dat de impact van een interventie “teeltvrije strook van 3m” niet is opgenomen in de plan-MER.
- Beoordeling voor wat betreft droogte en overstroming ontbreekt
Effect werd enkel kwalitatief besproken onder discipline klimaat
Er is enkel een weergave van een aantal getallen m.b.t. arealen die onder water komen. Er is geen effectbespreking toegevoegd en er wordt louter geformuleerd dat een berekening niet mogelijk is. De bespreking van de referentiesituatie geeft nochtans duidelijk de problematiek aan en de schade als gevolg van overstromingen. Aangezien geen maatregelen worden aangegeven bij de effectbeoordeling, gaan we er vanuit dat er geen maatregelen zijn voorzien om het overstromingsrisico te verlagen. Er worden wel een aantal maatregelen opgesomd om de afstroom te reduceren, wat positief is, maar daarnaast is er ook een beoordeling nodig van de impact van het beleid op de gebieden die onderhevig zijn aan overstromingen. Een conclusie kan hierbij ook zijn dat het plan hier niet op inzet en dan moet dit als negatief beschouwd worden, aangezien dit strijdig is met de doelstelling van de overstromingsrichtlijn om het overstromingsrisico te reduceren.

Op basis van bovenstaande kunnen we concluderen dat er weinig of geen invulling is gegeven aan de eerder gemaakte opmerkingen van VMM die ook werden opgenomen in de richtlijnen van de dienst MER. Bij een gebrek aan een vergelijking tussen het huidige GLB en het toekomstige GLB, kunnen we daarenboven enkel nogmaals benadrukken dat we op basis van het voorliggend document niet kunnen inschatten of er een voor- of achteruitgang zal zijn voor het watersysteem. Onze indruk is alleszins dat het ontwerp-GLB SP zich op een aantal uitzonderingen na- voor zowel nutriënten, erosie als gewasbeschermingsmiddelen beperkt tot het beperken van verdere achteruitgang.

Contactpersonen

- Stroomgebiedbeheerplannen en waterkwaliteit: Michel Boucneau – m.boucneau@vmm.be
- Erosie: Nele Van Ransbeeck – n.vanransbeeck@vmm.be
- Klimaatadaptatie: Greet Timmermans – g.timmermans@vmm.be
- Waterkwantiteit: Bram Vogels – b.vogels@vmm.be

---

¹ <https://www.vlm.be/nl/nieuws/Pages/Resultaten-van-studie-over-bemestingsvrije-stroken-langs-waterlopen-zijn-bekend.aspx>

Met vriendelijke groeten,

Bram Vogels
Teamverantwoordelijke team watertoets

Datum: 21 februari 2022

Van: Vereniging van Vlaamse Provincies

Betreft: VVP advies op het openbaar onderzoek ontwerp Vlaams Strategisch Plan voor GLB 2023-2027 en bijhorende plan-MER

---

1. Aanleiding

In het kader van het nieuwe Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2023-2027 loopt momenteel een openbaar onderzoek naar de Vlaamse invulling hiervan, namelijk het ontwerp Vlaams GLB Strategisch Plan en de bijhorende ontwerp plan-MER.

Tot en met 14 maart 2022 kan elke belanghebbende zijn of haar opmerkingen op de ontwerp-MER en het ontwerp Vlaams GLB Strategisch Plan indienen.

Dit advies van de Vereniging van Vlaamse Provincies vormt de reactie op dit ontwerp Vlaams GLB Strategisch Plan.

2. Inhoud van de reactie

VVP vindt het positief dat er in het ontwerp Vlaams Strategisch Plan heel wat aandacht gaat naar maatregelen die streven naar het behoud of verhogen van koolstof in landbouwbodems.

Bij een aantal maatregelen formuleert VVP bedenkingen en vragen:

- **5.3.8. beheerovereenkomsten voor het bufferen van kwetsbare natuur of natuurlijke elementen of het creëren van ecologische verbindingen**
5.3.9 beheerovereenkomsten voor het onderhoud van houtige kleine landschapselementen
5.3.10 beheerovereenkomsten ter bescherming van fauna en flora gebonden aan landbouwactiviteiten

VVP stelt vast dat de beheerovereenkomsten in maatregelen 5.3.8 en 5.3.10 gebonden zijn aan beheergebieden. De afbakening van de beheergebieden maakt echter geen deel uit van dit strategisch plan. Het is voor VVP dan ook onmogelijk om te beoordelen wat het effect van deze maatregelen zal zijn op het landbouwgebied in de provincies. VVP waarschuwt dat het beperken van deze maatregelen tot bepaalde beheergebieden de inzet van deze instrumenten in een bepaald gebied kan verhogen, maar dat dit geen garantie is. Daartegenover staat dat mogelijke nuttige maatregelen bij gebrek aan de mogelijkheid om een beheerovereenkomst af te sluiten buiten een beheergebied niet zullen uitgevoerd worden.

De beheervergoeding voor maatregelen 5.3.8, 5.3.9 en 5.3.10 is generiek voor heel Vlaanderen. De grondprijzen, teelten en (financiële) opbrengsten per hectare zijn dat echter niet. Bijgevolg kan een vergoeding in bepaalde streken onvoldoende hoog zijn om landbouwers te overhalen om in te zetten op beheerovereenkomsten. Vaak wordt dit als verklaring gegeven waarom landbouwers uit de provincie Antwerpen, in het bijzonder de (Noorder)kempen minder geneigd zijn om in te zetten op beheerovereenkomsten. Streekgebonden vergoedingen zouden hiervoor een oplossing kunnen vormen.

- **5.3.11 dierenwelzijnslabel**

Het is onmogelijk om te oordelen over de impact en de kwaliteit van het dierenwelzijnslabel omdat de criteria van dit label niet vervat zijn in het strategisch plan.

- **5.3.15 demonstratieprojecten**

Het is positief dat de maatregel demonstratieprojecten behouden wordt in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Demonstratieprojecten geven de mogelijkheid om op kleine schaal of elders ontwikkelde technieken op praktijkschaal uit te testen en voor te stellen aan land- en tuinbouwers zonder dat deze doelgroep het risico loopt op oogstverliezen. Het zelf uittesten van nieuwe technieken is voor (kleine) land- en tuinbouwbedrijven vaak immers onmogelijk omdat bij slechte resultaten de bedrijfsvoering in het gedrang kan komen.

- **5.3.16 projectoproep samenwerking**

Het is positief dat deze maatregel wordt ingevoerd. Deze maatregel heeft de potentie om de aflopende maatregelen Omgevingskwaliteit door Samenwerking deels te vervangen.

In tegenstelling tot de maatregel Omgevingskwaliteit door Samenwerking kunnen provincies niet als financieel begunstigde deelnemen aan de projecten. Dit is een gemiste kans daar in het verleden heel wat projecten in de maatregel Omgevingskwaliteit door Samenwerking succesvol gecoördineerd werden door provinciale diensten. VVP vraagt dan ook om deze keuze te heroverwegen.

Als uitzondering op deze regel worden 'onderzoekinstellingen deels gefinancierd door provincies' opgenomen. VVP verwelkomt deze uitzondering aangezien praktijkcentra, ook deze die tot een provinciale overheid behoren, een belangrijke rol kunnen spelen bij dergelijke projecten.

- **5.3.18 LEADER – opmaak lokale ontwikkelingsstrategie**

- **5.3.19 LEADER – Realisatie lokale ontwikkelingsstrategie**

VVP wenst twee opmerkingen te formuleren bij de omschrijving van de twee LEADER interventies (p. 299 t.e.m. p. 322) in het ontwerp Vlaams GLB Strategisch Plan. Meer specifiek gaat het om (a) een tekstuele beperking die verduidelijking behoeft en (b) enkele suggesties ter aanvulling.

a) Op pagina's 301 en 311 van het ontwerp Vlaams GLB Strategisch Plan worden drie thema's genoemd, die dienen als de drie prioritaire (beleids)thema's voor het Vlaamse platteland:

- “1) Innovatieve en duurzame lokale landbouwproductie en -afzet, en valorisatie van biomassa-resten;
- 2) Leefbare en levendige dorpen;
- 3) Biodiversiteit en landschapskwaliteit”

VVP verwelkomt de drie geformuleerde thema's. VVP vraagt echter om bij het thema 'biodiversiteit en landschapskwaliteit' de landbouwsector niet uit het oog te verliezen en deze zeker mee te nemen als partner bij uitvoering van projecten.

Elk van de drie thema's wordt verder geconcretiseerd door middel van opsommingstekens. De verdere concretisering aan de hand van opsomming zorgt echter voor een enge interpretatie van deze drie

thema's. Daarnaast leidt dit tot mogelijke verwarring over of ook projecten mogen worden ingediend die niet aan deze opsommende beschrijving voldoen.

VVP pleit er daarom voor om de concrete cases die worden opgesomd expliciet te benoemen als niet-limitatieve voorbeelden. Dit laat toe Plaatselijke Groepen maximaal de mogelijkheid te geven om de bottom-up filosofie te hanteren en gebiedsgericht invulling te geven aan de Leader gebieden. Er kan bijvoorbeeld op p. 302, vlak na de zin "Deze thema's zullen in de voorbereiding op het programma verder worden uitgewerkt" nog volgende verduidelijking worden toegevoegd:

"De opgesomde beschrijvingen onder de thema's dienen enkel ter illustratie en zijn niet-exhaustief. Een ruimere interpretatie dan deze opsomming zal mogelijk zijn, evenals een combinatie van (elementen van) de drie thema's. De prioritaire Vlaamse thema's worden per provincie verder verfijnd in een provinciale kadernota. Beide vormen samen met de Europese richtlijn de basis voor de opmaak van de lokale ontwikkelingsstrategieën."

Op die manier wordt een ruimere interpretatie mogelijk gemaakt. Doel van de LEADER-interventie is immers net vertrekken vanuit de lokale behoeften van het gebied. Een te enge *top-down* interpretatie van de thema's zou de scope van de projecten onnodig beperken. Dankzij een ruime interpretatie kan een project bijvoorbeeld ook bijdragen aan de integratie of combinatie van twee of drie van deze thema's.

b) Daarnaast kan bij beide LEADER interventies de rol van de provincies nog meer worden benadrukt. Zij begeleiden immers de kandidaat LEADER-gebieden om te komen tot de opmaak van de LOS en zij staan in voor even veel cofinanciering als Vlaanderen. Bovendien staan de provincies in voor het secretariaat van de LEADER-gebieden. Hiervoor wordt wel een financiële compensatie voorzien, maar de inbreng van de provincies in deze gaat verder dan het toegekende bedrag.

Daarom stelt VVP volgende aanvullingen voor bij de tekst:

- Op p. 302 de vermelding van de provinciale kadernota, zoals hierboven vermeld.
- Op p. 302, 303 en 313 de provincies uitdrukkelijk vermelden.

• 5.3.21 VLIF – opstart en overname door jonge landbouwers

Deze maatregel vermeldt expliciet dat het toegelaten is om bedrijfsgebouwen over te nemen die al een tijd niet meer in gebruik zijn (reconversie van landbouwgebouwen). VVP verwelkomt deze mogelijkheid. Uit het project 'agrarisch hergebruik van landbouwinfrastructuur' dat de provincie Antwerpen uitvoerde, blijkt immers dat veel landbouwgebouwen in zonevreemde handen terechtkomen. De reden hiervoor is dat landbouwgebouwen vaak erg in trek zijn bij niet-landbouwers, wat hun kostprijs de hoogte in drijft. Landbouwers kiezen voor een nieuw bedrijf graag voor een greenfieldontwikkeling, dan moeten immers geen sloop- en saneringskosten betaald worden. Deze percelen zijn bovendien niet toegankelijk voor niet-landbouwers, wat ze betaalbaar maakt.

Het onderzoek van provincie Antwerpen toonde aan dat het realiseren van een bedrijf op een reeds bestaande site (yellowfield genoemd) tot 700.000 euro meer kost dan een greenfieldontwikkeling. Elke steun die yellowfieldontwikkeling kan bevorderen is dus meer dan welkom. Vraag is of de forfaitaire bedragen van 40.000 / 70.000 / 100.000 euro voldoende zullen zijn om jonge landbouwers te laten kiezen voor deze yellowfields.

Daarnaast vraagt VVP zich af of deze steun voorbehouden moet blijven voor jonge landbouwers. Vaak worden ook landbouwbedrijven opgericht door 40+-ers van buiten de landbouwsector. Ook zij kijken op tegen de hoge prijzen voor yellowfields.

- **5.3.25 VLIF – niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoelen**

Het is positief dat deze maatregel behouden blijft. De woorden 'niet-productieve' in de titel van de maatregel zijn echter te betreuren. Maatregelen die poelen, erosiestroken, infiltratiesystemen, landschappelijke integratie, boslandbouwsystemen, ... ten goede komen zijn wel degelijk productief, zowel voor het landbouwbedrijf als voor de omgeving. VVP suggereert dan ook om de naam van deze maatregel aan te passen.

VVP stelt vast dat heel wat investeringen in aanmerking komen voor 100% steun, wat positief is. Vaak wordt echter vastgesteld dat landbouwers niet goed weten waar bepaalde maatregelen best genomen worden en dat ze opkijken tegen de administratieve rompslomp (vergunningen, aanvragen, ...) die met de aanleg gepaard gaan. Bovendien is het soms ook aangewezen om bepaalde investeringen gebiedsgericht aan te pakken.

VVP beveelt daarom aan om ook de begeleiding van landbouwers door gespecialiseerde organisaties en/of overheden in aanmerking te laten komen voor steun. Het is onduidelijk of dit vervat zit in 'algemene kosten zoals onderzoek-, studie- en begeleidingskosten' die in aanmerking komen voor subsidie.

Daarnaast is het voor deze gebiedsgerichte aanpak ook positief dat 'groepen van landbouwers' begunstigde kunnen zijn van deze maatregel. Het is nog onduidelijk op welke manier die landbouwers zich dan moeten organiseren.

Ontwerp Vlaams Strategisch Plan en de Plan-MER voor het Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2023-2027

Reactie van de watercoalitie, 14 maart 2022

Bond Beter Leefmilieu, BOS+, Join For Water, Limburgse Milieukoepel,
Natuur.koepel, Natuurpunt, West-Vlaamse Milieufederatie, WWF

In 2021 gaven we als watercoalitie [uitgebreid reactie](#) op het ontwerp van de voorliggende Stroomgebiedbeheerplannen voor de periode 2023-2027. In deze kritische reactie bespraken we ook de rol van het landbouwbeleid en de desastreuze impact die dit beleid al jaren heeft op de Vlaamse waterkwaliteit. De Europese Commissie noemt, in haar aanbevelingen voor het Vlaams Strategisch Plan, deze situatie terecht “zorgwekkend”. De Europese Commissie wijst hier op het grote nutriëntenoverschot, en in het bijzonder de hoeveelheid nitraten, dat aanzienlijk hoger ligt dan het Europese gemiddelde.

De Europese Commissie benadrukt bovendien, specifiek voor België, dat *“de landbouw de grootste druk uitoefent op zowel het oppervlaktewater als het grondwater. De waterdoelstellingen moeten beter worden geïntegreerd in de andere beleidsterreinen, zoals landbouw, en de synergieën met het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) moeten worden geoptimaliseerd.”*

Ondanks deze aanbeveling, worden in het voorliggende GLB-SP geen afdoende maatregelen geformuleerd om de waterkwaliteit in Vlaanderen te verhogen. Ook de engagementen in het regeerakkoord, dat stelt dat het landbouwbeleid dient afgestemd te worden op de stroomgebiedbeheerplannen, worden in de wind geslagen. In realiteit gebeurt het omgekeerde: het waterbeleid wordt afgestemd op het Vlaams landbouwbeleid, met erbarmelijke waterkwaliteit tot gevolg. Als watercoalitie geven we hieronder enkele noodzakelijke aanbevelingen om het landbouwbeleid sterker af te stemmen op onze nood (en plicht) aan een goede waterkwaliteit.

Doelstelling: Alle waterlopen hebben goede waterkwaliteit tegen 2027 *Stroomgebiedbeheerplannen 2023-2027*

Eén van de meest hardnekkige obstakels om waterverontreiniging in Vlaanderen terug te dringen, is de overbemesting. Ondanks grote investeringen blijft het probleem groot: in 2020 overschreed nog steeds 33% van de meetpunten de nitraatdoelstellingen. De stijging in het areaal intensieve, nitraatgevoelige teelten zoals aardappelen, groenten en maïs draagt hiertoe bij. De huidige maatregelen werken onvoldoende om de druk weg te nemen, en het voorliggende GLB-SP dat een verregaande continuïteit van het huidige beleid beoogt, zal er bijgevolg niet inslagen de druk op onze waterkwaliteit te doen dalen.

De nood aan een brongerichte, integrale en preventieve aanpak vindt geen ingang in dit GLB-SP. De voorgestelde bufferzones (GLMC4) kunnen hier deels een antwoord op bieden, al worden ze momenteel te eng bekeken: er wordt onvoldoende rekening gehouden met bodemtype en andere contextuele factoren. Toch kan een bufferzone enkel succesvol geïmplementeerd worden wanneer deze factoren voldoende in rekening worden gebracht. Daarenboven worden veel waterlichamen overmatig belast, door enkel bufferzones bij waterlopen, en niet bij alle waterlichamen, te vragen. Zo wordt de

problematiek enkel op papier aangepakt.

- We verwachten dat **bufferstroken van toepassing zijn op álle waterlichamen** die zijn opgenomen in de atlas van waterlopen, dus inclusief openbare en niet-geklasseerde grachten.
- We verwachten dat er **uniforme keuzes gemaakt worden m.b.t. bufferzones:** dezelfde afstand dient gehanteerd te worden voor teeltvrije bufferzones, mestvrije zones en pesticidenvrije zones.
- We verwachten dat er geïnvesteerd wordt in meer **onderzoek naar de relatie tussen de oppervlakte van de bufferzone, het type bufferzone en de impact van de bufferzone inzake erosie én waterkwaliteit**, conform bindende Nitraatrichtlijn en Kaderrichtlijn Water.

Afgelopen zomers werd opnieuw duidelijk dat de toegenomen intensieve groenteteelt een negatief effect heeft op de waterbeschikbaarheid voor andere doeleinden, zeker voor West-Vlaanderen, maar evengoed in andere regio's. In 2019 werd al in de lente oppervlaktewater uit onbevaarbare waterlopen afgeleid naar bufferbekkens. In volle paai- en broedseizoen wordt zo water voor intensieve landbouw aan het systeem onttrokken, naar plaatsen die door de overheid werden gefinancierd met maatschappelijke middelen i.k.v. waterveiligheid. Bovendien loopt 30% van het potentiële grondwater weg via ongecontroleerde drainagesystemen. Als coalitie verwachten we dat het GLB-SP de verantwoordelijkheid water van de landbouwsector opneemt en concrete maatregelen formuleert die de waterhuishouding in de Vlaamse landbouwsector toekomstgericht vorm geeft. Een rapport van de Europese Rekenkamer¹ (2021) maakte pijnlijk duidelijk dat de GLB-middelen eerder gericht zijn op hoger dan op efficiënter watergebruik.

Een **overtuigende adaptatiestrategie m.b.t. de rol van de landbouw hoort een integraal onderdeel te vormen van het Vlaams landbouwbeleid**. De Kaderrichtlijn Water dient steeds de leidende richtlijn te zijn bij het vasthouden van water. De bufferbekkens dienen bijgevolg gebruikt te worden waarvoor ze bedoeld en aangelegd zijn: het opvangen van hoosbuien of intensieve neerslagperiodes. Door deze bufferbekkens te makkelijk te voorzien voor beregening van landbouwgewassen, houden we een ongewenst en niet-aangepaste landbouwvoering in stand, die wel de symptomen aanpakt, maar niet de dieper liggende oorzaken.

- We hebben nood aan een **stringent drainagebeleid in Vlaanderen**. Zo dient er een vergunningplicht te zijn voor het draineren van gronden in functie van landbouwdoeleinden, evenals voor droogleggingsprojecten van minder dan 50 hectare. Experts zijn het er over eens dat deze ruimhartige vrijstellingen voor drainage in rubriek 53 van het VLAREM-besluit niet meer van deze tijd is. Waterbuffering mag niet enkel een prioriteit zijn in bepaalde natuurgebieden, maar vergt bindende afspraken met alle ruimtegebruikers. Vanaf een wetenschappelijk-ecologisch bepaald debiet en areaal dienen drainages beschouwd te worden als wateronttrekking, waardoor ze heffingsplichtig dienen te worden.

---

¹ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_20/SR_CAP-and-water_NL.pdf

- Er is nood aan meer onderzoek naar de **relatie tussen intensieve groenteteelt en waterspaarbekkens**. Deze teelten worden aangetrokken door de toegang tot water in droogteperiodes. Ze zorgen tegelijkertijd voor een grotere afhankelijkheid van dit water (reservoir-effect) en zetten potentieel bijkomende druk op de grondwatertafel door bronbemaling, of aanvulling door diepdrainage. Ze zetten mogelijks ook grote druk op de waterkwaliteit doordat teelten afhankelijk van water veelal ook deze teelten zijn met een groot risico op hogere N-residuwaarde. Ook het dubbelgebruik van waterbuffers als waterspaarbekkens moet tegen dit licht gehouden worden. Daarenboven is het niet helemaal duidelijk of alle bekkens voldoen aan de Kaderrichtlijn Water, namelijk geen achteruitgang -door menselijke ingrepen- van de waterkwantiteit. We verwachten dat het beleid deze perverse effecten in kaart brengt, nl. hoe deze penibele relatie impact heeft op de milieugebruiksruimte op regionale schaal. Inzichten m.b.t. deze situatie dienen te leiden tot adequate acties.
- Als watercoalitie verwachten we dat **mestverwerkingsinstallaties, omwille van de aard van de praktijk en mogelijke impact op het milieu, vallen onder verplichtingen zoals in Vlarem II zijn omschreven** m.b.t. de opslag van gevaarlijke stoffen met name de verplichting tot inkuiping van de opslagtanks. Vraag is ook, gezien de ramp met salpeterzuur in Zevekote, of deze bedrijven niet ingeschaald moeten worden bij deze bedrijven die een verhoogd risico inhouden voor de omgeving. Daarnaast is er ook de potentiële impact die gepaard kan gaan bij de opslag van mest. Hiervoor dient een risicoanalyse en -beheersplan deel uit te maken van een vergunningsaanvraag. Een uitbreiding van de voorwaarden zoals omschreven in bovenstaande Vlarem II-regelgeving lijkt ons onontbeerlijk.

Het klimaat speelt, zoals ook eerder vermelde studies aangeven, een bepalende rol voor de opname van nutriënten. Zoals aangegeven, dient water een sturende rol te krijgen in het landbouwbeleid. In het bijzonder een lage waterstand in het oppervlaktewater heeft een hoge concentratie van nutriënten tot gevolg. Er dient deelbekkengericht gestuurd te worden op de bemestingshoeveelheid en -toediening, navenant de ruimte die er is op basis van de ecologische toestand van het oppervlaktewater. Hierin moeten dan ook de ecological flows sturend zijn en niet het mestaanbod. **Over de hele lijn mist in dit GLB-SP een algemene maatschappelijke kosten-batenanalyse over de maatregelen in functie van de doelafstand voor nitraat en fosfaat.** Hierdoor krijgen technische ingrepen die toewerken naar verkokerd beleid en vaak slechts één problematiek beperkt aanpakken, meer ruimte dan brongerichte maatregelen die integraler, diverse problematieken preventief aanpakken.

- Zowel voor zijn directe als indirecte impact op de waterkwaliteit, is een **afbouw van de veestapel** en bijhorende dichte concentraties aan veehouderij in Vlaanderen onvermijdelijk. We missen in dit GLB-SP een visie op de rundveehouderij.

Het Plan MER wijst zelf terecht op het risico van de hervorming van de gekoppelde steun inzake een verschuiving van vleesvee naar melkvee. Het is een tendens die vandaag al aanwezig is, en door deze aanpassing enkel versterkt zal worden.

- We verwachten dat **de gekoppelde steun losgekoppeld wordt van het aantal dieren** zodat, geheel in lijn met engagementen in PAS, het volume van de veestapel in Vlaanderen kan verminderen. Een meer extensieve verhouding tussen het aantal vee en de oppervlakte grasland komt de biodiversiteit, water en het klimaat ten goede en hoeft voor de landbouwer geen negatieve repercussies te hebben op het inkomen.

Doelstelling: -50% reductie van pesticiden in gebruik en risico's tegen 2030 *Nationaal Actieplan Pesticidenreductie*

Gewasbeschermingsmiddelen kunnen negatieve gevolgen hebben voor bodem, water, biodiversiteit en gezondheid van mens, dier en plant. Om deze risico's te reduceren, stelt de Europese Commissie terecht hoge ambities: het gebruik en het risico van chemische en gevaarlijke pesticiden moeten tegen 2030 met 50% verminderen. Het voorliggend GLB-SP ligt absoluut niet in lijn met de Europese biodiversiteitsstrategie en de Farm-to-Forkstrategie, twee strategieën die cruciaal zijn om de urgente klimaat- en biodiversiteitscrisis aan te pakken. We verwijzen graag naar het NAPED waarin klachten en behandelingen van hormoonverstorende effecten geschat worden op 4,4 miljard, en "het merendeel van de gezondheidskosten is naar schatting het gevolg van blootstelling aan pesticiden." In slechts iets meer dan 10% van de Vlaamse metingen komen geen pesticiden of afbraakproducten voor. Gezien de grootte van de problematiek, en de geschatte kosten, verwachten we dat het ambitieniveau m.b.t. pesticiden in het gehele GLB hoger ligt.

Als watercoalitie verwachten wij maatregelen die verder gaan dan het vermelden van acties gelieerd aan de Stroomgebiedbeheerplannen of de verwachtingen gekoppeld aan diverse (Europese) strategieën. Bij verscheidene ecoregelingen wordt terecht een link gemaakt naar een eventuele positieve impact op het gebruik (en voornamelijk) de verdere verspreiding van pesticiden. Het blijft echter koffiedik kijken in welke mate deze ecoregelingen zullen worden opgenomen en wat de meetbare impact daarvan zal zijn. Er mist brongerichte aanpak, geleid door het voorzorgsprincipe. De resultaten van de voorgestelde maatregelen zullen slechts beperkt bijdragen aan de verschillende doelstellingen, waarvoor eigenlijk elk resultaat doorgeschoven wordt naar het voorliggende Nationaal Actieplan voor Pesticidenreductie. Dit legt erg veel druk op dit plan, en bovendien mist dit voorliggende NAPAN óók een preventieve, brongerichte aanpak, en kan hierbij dus absoluut niet als vervanging optreden. Als watercoalitie verwachten we dat de rol van de Vlaamse landbouwsector in deze problematiek ook erkend wordt, met meetbare doelstellingen, in het GLB-SP.

- We verwachten dat er m.b.t. pesticidenreductie **duidelijke kwantificeerbare doelstellingen worden geëxpliciteerd, inclusief een aanpak die transparant weergeeft hoe die doelstellingen bereikt zullen worden.** We benadrukken hierbij graag expliciet het belang van het voorzorgsprincipe.

Het is volgens ons cruciaal om nog meer gebiedsgerichte acties te ontwikkelen in de afstroomzones van alle waterlopen met overschrijdingen van normen voor pesticiden. Deze acties kunnen bestaan uit het consequent toepassen van natuurlijke bufferzones (eventueel gecombineerd met driftreductiebeplanting door opstaande oeverbegroeiing),

efficiënte erosie maatregelen (om instroming te voorkomen) en het actief zoeken naar teeltmethodes die pesticidengebruik kunnen beperken of zelfs onnodig maken (zoals mengteelten, eiwitgewassen,...). Opleiding en sensibilisering zijn, net als handhaving, evenzeer belangrijk. Met investeringssteun kunnen bedrijven geholpen worden om de omslag naar pesticidenvrije landbouw te maken. Hierbij is een doorgedreven focus op preventie (i.p.v. de huidige focus op monitoring) van cruciaal belang.

Bovendien missen we in dit GLB-SP een duidelijke houding t.o.v. pesticiden. De houding van Vlaanderen bepaalt mee de Belgische houding op Europees niveau, en we missen hier een duidelijke stellingname die verklaart dat België zich expliciet kant tegen de verlenging van de vergunning van glyfosaat en de jaarlijks terugkerende derogatie m.b.t. neonicotinoïden niet meer aanvraagt.

Doelstelling: gezonde bodem tegen 2030

Soil Strategy

Doelstellingen uit de LULUCF-Verordening, de Overstromingsrichtlijn, de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water hebben betrekking tot de Vlaamse erosieproblematiek. In de aanbevelingen van de Europese Commissie wordt gewaarschuwd voor het steeds hoger wordende risico op erosie. Momenteel slaagt het huidige erosiebeleid er onvoldoende in om de doelstellingen van het erosiebeleid te behalen. Het is onduidelijk in welke mate de maatregelen in het GLB-SP zullen bijdragen om het bodemerosierisico te doen dalen. Door deze problematiek onvoldoende aandacht te geven in het GLB-SP wordt onevenredig veel druk gelegd op het huidige erosiebeleid in Vlaanderen, dat momenteel ondermaats werkt.

Het verhogen van het areaal blijvend grasland zien we als watercoalitie als een belangrijke erosiebestrijdende maatregel. De graslandcoregelingen zijn bijgevolg een belangrijk onderdeel van het nieuwe GLB aangezien zij de nadruk leggen op het belang van onze graslanden en de meerwaarde die boeren creëren door het goede beheer ervan.

- De implementatie van dergelijke graslandcoregelingen biedt potentieel al kunnen de voorwaarden die eraan gekoppeld worden nog meer ingezet worden om extensiviteit te bevorderen. Dit door **de bedragen voor de ecoregeling blijvend grasland en ecologisch beheerd grasland te differentiëren naargelang de veebezetting** (GVE/ha), met een degressie naarmate de veebezetting per ha stijgt. Bovendien zijn tal van randvoorwaarden onmogelijk te controleren (bv. verbod op kunstmest en gewasbescherming bij EBG) waardoor ecologisch beheer onvoldoende gegarandeerd wordt. De link met doelstellingen uit de Blue Deal is onderbenut.
- **Verbod op het scheuren van grasland in natuurgebieden**, waarbij we graag expliciet wijzen op de Natura 2000-gebieden en het Vlaams Ecologisch Netwerk. Dit omwille van de impact van scheuren op de doelstellingen inzake de Vogel- en Habitatrichtlijn, de CO₂ die vrijkomt wanneer grasland gescheurd wordt en de potentieel negatieve impact inzake waterkwaliteit en erosie. Bovendien wijzen we hierbij graag nogmaals op het potentieel van koolstofcaptatie (LULUCF) van

graslanden.

- Paarse en rode percelen omvatten slechts een fractie van het areaal oranje percelen. Kwantitatief en cumulatief gezien is de totale landdegradatie (bodempverlies, fosforuitspoeling,...) via oranje percelen groter dan op rode en paarse percelen. Door **maatregelen van de rode en paarse percelen toe te passen op de oranje percelen verhogen we onze waterkwaliteit en kunnen we, door uitbreiding van het graslandareaal, in erosiegevoelige gebieden ook substantieel meer hemelwater bergen.** Bovendien druist het opstellen van een ecoregeling waarbij met subsidies dezelfde maatregelen als uit de randvoorwaarden toegepast kunnen worden op oranje percelen in tegen het vervuiler-betaalt-principe. Ook daar dienen erosiemaatregelen onder conditionaliteit geschoven te worden.

Aangezien er buiten de wettelijke steekproefcontrole geen opvolging van de uitgevoerde erosiemaatregelen op terrein is, is het ook onmogelijk om een betrouwbare inschatting te maken van de effecten van de geldende randvoorwaarden inzake erosie.

- Er is nood aan **extra en vernieuwende handhaving** voor de opvolging van de verplichte maatregelen.
- Het bodempaspoort is bijgevolg **een lege maatregel als ecoregeling, maar kan wel nuttig zijn als randvoorwaarde.** Dit paspoort wordt pas relevant wanneer de informatie in het paspoort gebiedsdekkend wordt verzameld, de informatie beschikbaar wordt gemaakt voor beleidsevaluatie en wanneer er aan de inzichten voortkomend uit het bodempaspoort ook adequate acties gekoppeld worden.
- We pleiten voor de koppeling van een **teeltenatlas** aan het bodempaspoort. Er is nood aan meer sturing wat betreft de juiste teelt, in de juiste rotatie, op de juiste plaats om de externaliteiten op omgeving en natuur van bepaalde teelten te minimaliseren. Een streekgebonden quotum (o.b.v. onder meer de beoogde waterkwaliteit) vormt hierbij een nuttige aanvulling. Een teeltenatlas kan hier, via een stimulerend pakket aan middelen, een ontradend beleid voeren voor die teelten waarvoor de milieugebruiksruimte geen plaats meer laat.
- We pleiten er dan ook voor om de **registratie van verplichte erosiemaatregelen** (incl. timing, gezien het belang van bodembedekking) voortaan ook verplicht in de jaarlijkse landbouwaangifte op te nemen.

Ondertekend door **de watercoalitie**

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen

**WEST-VLAAMSE
MILIEUFEDERATIE**

**Limburgse
Milieukoepel**
vzw

**Join For
Water**

